

ORHAN KEMAL
Vukat Var

TURK EDEBIYATI - roman

©psilon®

VUKUAT VAR! ORHAN KEMAL

Recai Efendi Çocuk Kutuphanesi

Taneleri fındık iriliğindeki kehribar tesbihini sıkırdatarak Kurukopru'de, berber Kurt Resid'in dükkanından içeri giren Cemsir, kapıda bir an durdu.

Berber Resit o sıra gozunde gozluk, yaprakları lime lime olmuş Kankalesi Cengi'ni kimbilir kaçınıcı kez okumaktaydı. Kendini kitaba kaptırmış, sallanıyordu.

Cemsir'in içeri girdiğini görünce, gozluğunu telasla çıkarıp kalktı:

— Buyur ağa! Cemsir içeri yurudu:

— Esselamunaleykum!

— Vaaleykumusselaam..

Bir doksan boy, yuz kilonun üstünde ağırlığıyla Cemsir, keyifli gozukuyordu. Ucları kulaklarına varan kapkara, pırıl pırıl bıyığıyla, ayna karsısına gecti. Kendini, daha çok da koc bıyığını uzun uzun gozden gecirdikten sonra, berber Reside dondu, biraz gec, sordu :

— Keyfe te hose? Kupkuru Resit:

— Hose, dedi. Hose kurban!

— Hele ver su zıknabutları..

Berber Resit çekmecedan el aynası, cımbız, bı-yıkyağı kutusunu aldı, getirip Cemsir'e verdi.

Cemsir alacak bacaklı hasır iskemlelerden birine bağdas kurarcasına oturdu ilkin, olmadı. Aynayı oraya koydu olmadı, buraya koydu olmadı. Birden sinirlenerek, icat edene soğdu.

Resit:

— Ver ben tutuyum ağa, dedi.

— İstemez.

Yanıbasındaki iskemleyi cektı, ayaklarını dayadı, yuzunu daha çok da bıyığını en iyi gorebileceği bicimde

aynayı dizleri arasına yerlestirdi, bıyığını bura bura, yağlı bıyığa yedire yedire yağlamıya basladı.

Berber Resit'se, elinde gozluğu, Cemsir'i hayranlıkla seyrediyordu. Erkek dediğın boyle olurdu iste.

Enine, boyuna, alımlı calımlı, koc bıyıklı..

Bir ara Cemsir:

— Bizimki, dedi bakmadan, yeni bir tane yakalamış!

Yesile calan kupkuru avurtları, ufacık ufacık kara gozleriyle Resit, kurnazca guldu:

— Helal olsun. Sen onun yerinde olsan., hi? Hakarete uğramış gibi sertce dondu:

— Niye? Bana ne olmuş?

— Ne olacak? Onnan bir misin sen?

— Birim ya, ne var?

— Aho, birmis. Kalubela'nın Cemsir'i kuzularla kırpılsın da gule gule patla!

Cemsir kaba kaba gulerek basını sal adı. Doğru . soyluyordu galiba Resit. Enine, boyuna, koc bıyığına karsın, gençliği ucup gitmişti. Onun gençliği oysa...

"Dorduncu Ordu" diye anılan Doğu'da, bundan tamam otuz bes yıl önce., on yedisini surmekteydi o zaman, oğlu Hamza kadar. Belinde Trablus pusu, ayaklarında kanarya sarısı yumurta okce yemeniler, bacağında cep ağızları sırma işlemeli, İngiliz laciverdinden salvar, hatta sırtında tozkoparan cepken...

Denin bir ic gecirdi.

Berber Resifle ta o zamanlardan arkadastılar. Azbucuk hısımlıkları da vardı ya, dostlukları her seyın ustundaydı. Bir fındıkları bile olsa kardes payı paylaşırlar, birine yan bakılsa oteki bunu kendine sayardı. Bes ictimeleri ayrı giderdi.

Gunun birinde akıl arına İstanbul'a gitmek geldi!

Cemsir'in babası ora toprak beylerinden, halli mal ı bir ihtiyar, kırkından çok sonra kazandığı

Cemsir'iyle,

Cemsir'inin kafayı çekip çekip karıların, kızların ardında dolanmasıyla gururlanırdı. Oğlunun il aki İstanbul'a gitmek için ayak diremesine dayanamadı, kemerine yuz kırmızı altını kendi eliyle dizdikten sonra, Residi kıyıya çekti:

— Cemsir'im sana emanet. Govdesine bakma, mukayyet ol. Selametle gidin, selametle donun.

Donuste oğlumu senden birtamam isterim ha!

O zamanlar berber yanında çalışsan Resit, birbirine çok yakın ufacık gözlerini kırpıstırarak:

— Hic merak etme dayı, dedi. Avel Al ah, sonra ben. Cemsir'in kılına bile hanel gelmezi Gelir mi, gelmez mi., orası henüz belli değildi yaşlı adam için ama, oğlundan ayrılmak çok ağırına gidiyordu. Bu icat da nerden çıkmıstı, ah nerden? İstanbul nireydi i , Dorduncu Ordu nire? Kus ucmaz, kervan gecmez yol ardan, dağları, bel eri asıp varacaklardı İstanbul'a. Ya varamazlarsa? Ya baslarına bir

is gelirse? Ya oğlunun, canından çok sevdiği Cemsir'inin kanlı gomleğini getirirlerseydi?

Gozyasları içinde oğlunu kucaklayıp:

— Baba kurban, dedi, baba hayran boyuna posuna. Gitmesen daha iyi amma, madem taktın ak!ı-na, var git sağlıcağla. Amma, gelirken de sut beyaz İstanbul avradını koluna takıp getirmelisin!

Sut beyaz avradın sozu mu olurdu canım?

Babasının fırlak damarlı kuru elini opup, yanında kopekten çok daha bağlı Resit, memleketten çıkmıstı.

Cıkıs o cıkıs!

İstanbul'a ayak bastıklarının ertesi yılı Birinci Dunya Harbi patlamıs, ondan sonra da babayla oğul birbirlerine hasret kalmıslardı.

Anası yoktu, kardesi yoktu. Emmi, dayı, hala, teyzeleri vardı ama, emmi, dayı neyse, "Karı kancık takımı" dediği halasıyla teyzelerini hesaba kattığı yoktu. Hatta güzelliğiyle un salmıs küçük teyzesinden

oturu utanır, isterdi ki yakınları cirkin, yadırgı-larsa guzel, tevatür guzel olsunlar!

İstanbul'a ayak bastıklarının ertesi günü, Sirke-ci'den Bahçekapı'ya inerlerken, carsafılı kadınlara rastlamışlardı. İclerinden biri peçesini kaldırıp Cem-sir'e hayranlıkla baktıktan sonra, kendini tutamamış,

"— Massal ah" demisti, «]kırk bir kerre.. seni yara-dana kurban olayım"

Ne care ki Türkceyi pek az biliyorlardı. Kadının dediklerini anlamamışlar, anlamayınca da üzerinde durmamışlardı. Oysa kadın süt beyazdı, uzun kirpikli iri gözleri, istah verici etli dudakları, ufacık ağzı

vardı. Hani isi gücü bırakıp ardından gitseler, kadın arkadaşlarından ayrılıp Cemsir'in pesine düşer mi düşerdi.

Tahtakale'de hemserilerinin yanında eyiesiyor-lardı.

Tahtakale de, Tahtakale'ydi hani o zamanlar!

El üstünde tutularak yatıp kalktıkları Sadırvanlı otelin havuzu başında hazırlattıkları iki masasına kuruldu da ikiser kadeh attılar mı, Cemsir'in seyrine doyum olmuyordu: Pence pence yanaklar hafifce

buğulanıyor, yeni terlemiş komur karası bıyık, uzun kirpikli, kudretten surmeli kara gözleriyle masalların

"Hazret-i Yusuf" u olup çıkıyordu.

Derken calgılar, cengiler.. Tahtakale esnafı içinde kulanparalığı sanat haline getirmiş erbab çevrelerini aliveriyor, basıyorlardı hep birlikte demlenmeğe.

Havuzbaşı alem oluyordu çok gecmeden., bir yanda calgılar calınır, cengiler kıvrım kıvrılırlarken, öte yanda kulanparalar çekilir, Cemsir için, Cemsir'in askına ana avrat kufurler girila gider, daha olmazsa tabancalara sarılınarak havaya altıpatlarlar bosaltılırdı. Bir Yanaki vardı, terzi Yanaki uzunoğlu..

Sultanın

reaya kul arından. Su icse sarhos olurdu Cemsir'in karşısında. Kendini bildi bileli Rum, Arnavut, Bosnak, İtalyan oğlanlarıyla düşmüş kalkmış, sarraf babasından kalma altınları mahbup meclislerinde deve yapmıştı da, omrunde Cemsir gibisine rastlamadığını acık acık söyler, Cemsir'den de odu kopardı.

Delikanlı yakısıklıydı falan ama, o kadar. Oturulup icilsin, yuzüne bakıla bakıla göğüsler yumruklansındı.

İs el pesrevine dokulmaya başladı mı, "Dördüncü Ordulu"dan çok Resifin nevre donuveriyor, el beldeki

altıpatlara gidiveriyordu.

"— Ye beni!" diyordu Yanaki Uzunoğlu, "ye beni be Cemsirakimu. Vre gordu ben çok güzel delikanlı, ma sen başka be yahu"

O zamanın Tahtakale'si.. kimkime? Zaptiyeler, polis, bekciler altıpatlar sesine kossalar bile, çok gecmeden herhangi bir "Vukuat" olmadığını görünce, kendilerini kaptmveriyorlardı havuzbaşı

alemine.

Hava coskun, Mastika, ya da Duziko'lar diledi-ğince etkin olsun. Berber Reside vızgeliyordu. Cem-sir'e satasmalar azıttı mı, ufacık ufacık gözleri hemen cakmaklanıveriyor, nevre donuveriyordu. Arada mahsustan yaratılan ictenlik anları da olmuyor değildi. Orneğin,

serefe kadehlerin kalktığı, naraların atıldığı, goğuslerin kıyasıya yumruklandığı anlar... Pirlerden biri Cemsir'in guzel işi karsısında kendini tutamayıp Cemsir'e sarılıverdi mi, Resifte safak atıveriyor, atıverince de araya girip, kırk sekiz kilosuy-la etli butlu Cemsir'i koruyordu.

Daha sonra zil-zurna kalkılıyor, basta Cemsir'le Resit, arkalarında Yanaki Uzunoğlu'yla butun erbap.

sarkılar maniler icinde karsıya geciliyor, Galata, ya oa Yuksekkaldırım altust ediliyor.

Nereye gidilirse gidilsin, ne olursa olsun, Resit her zaman Cemsir'in kolundadır. Mevsim kıssa, vıcık vıcık

sokakların kaypak camuruna, yazsa tozuna toprağına batıla cıkıla gidilir, genelevlerin altı ustune getirilirdi.

Sevdiği icin gozunu budaktan sakınmayan, guzelliğıyle namlı, zevk ehli, vefakar orospular vardı. Gece yarıları, hatta sabahlara kadar Mastika'nın alası icilir, Ascı Pandeli'nin kendi elleriyle hazırlayıp getirdiğı midye tavaları, buğulama levrekler, cesit cesit kızartmalarla salataların her turlusu buyuk bir istahla yenilip yutulurdu.

Yakıcı guzel işiyle unlu bir Eleni vardı. Cici derlerdi kısaca. Oyle her onune gelenle cıkmaz, kulhan karı.

İste bu kulhan ve hovarda karı, Cemsir'in dostuydu. Daha doğrusu, Cemsir'e oylesine vurgundu ki, beyler, pasalardan sızdırdığını Cemsir'e yedirir, kafayı cektı mi de zıvanadan cıkıverirdi:

"— Of Zemsi ir, ye beni Zemsirakimu!"

Boyle zamanlarda dunyadan pervası yoktu. Kendini Cemsir'in kucağına bırakır, her ikisine de imrenen, hayran bakıslar onunde genc adamın boynuna sarılır, rakının alevinden halvet kızılına calmıs terli yanaklarına ufacık dudaklarını yapıstırarak onu emer, ayıba falan aldırıs etmezdi. O kadar ki, sayet Resit

araya girip, basları donmus sevgilileri kendilerine getirmese, daha ileri gidebilirlerdi. Ama Residin iki suluğı hatırlatan kasları catılıp da, ofkeli sesi yılan ıslığı gibi fıslayınca, Cemsir de. Cici de kendilerine gelir, derlenip toparlanırlardı.

Birinde Cemsir'le gene uzun uzun oynasıp, onun hayran olduğı yuzune baka baka ağlamıya baslıyan Cici, "— Zemsi" demisti, «]oldur beni Zemsi!"

Gozune Resit ilisince de, "— Ama o, o sok fena. Getirme bir daha nolursun Zemsi r!"

O zaman, iste o zaman isin rengi değısivermisti. Yakıcı bir erkek guzeli, ama kocaman bir budaladan baskası olmıyan Cemsir, alev dokunmus ispiroto gibi parlamıs, kendini karyoladan atarak, giysilerine sarılmıstı.

Gidecekti, bir daha gelmemek uzere gidecek, Cici'nin yuzune bir daha bakmıyacaktı!

Kadın'sa anlamıstı falsosunu. Kırdığı potu duzeltmek icin Cemsir'in eline ayağına dusmus, kendini yerden yere atarak gitmesini onlemeye calısmıs, beli kırık yılan gibi, Cemsir'in ayakları altında surunmus, inlemis, yalvarmıstı.

O gunden sonra Resit bas tacı edilmisti. Gunun birinde de hic beklenmedik bir sey: Ci-ci'nin maması

elli

beslik Kalyopi, Cemsir'in sofrasında Cemsir'e baka baka kendinden gecmis, istavroz cıkararak: "— Oh Zemsi, kurban olayım sana. Bitirdin beni" demis, porsuk derilerini titrete

titrete delikanlının boynuna sarılıvermişti. O zaman, iste o zaman Cici'nin gözleri donmuş, onundeki bira siselerini kaptığı gibi...

O günden sonra ne mama, ne de Cici iflah olmamışlar, biri hastahane, oburu hapishane gibi eriyerek, ortaldan silinip gitmişlerdi.

Cemsir'e göreyse hava hostu. Cici gittiyse Ef-tahiya vardı; Eftahiya olmazsa Marika. Marika fazlaca sismansa Despina, Benli Nigar, ya da pasa kızı Selma! Ama en çok, Sisli, Nisantası, Büyüka, Kadıkoy'un güneş gormemiş dilberleriyle duser kalkardı. Hemen hepsi de neleri var, neleri yoksa yedirirler,

bu yüzden de hemen hemen hiç çalışmazdı. Dünyaya yemek, içmek, sırtüstü yatıp güzel alem yapmak için gelmişti sanki. Kadınların ardından kosmaz, tam tersi, kadınlar onun ardından seğirtirlerdi.

Arada konaklardan birinin alt kat kafeslerinden biri usulcacık kalkardı. Cemsir durur, şöyle bir bakar, sonra yoluna koyulurdu. Ustyanı Resit kalmış bir isti. Resit uygun görmüşse her şey olurdu.

Gormemisse, yoluna altın doseseler boş.

Cemsir işini bitirmişti. Aynayla otekileri geri verdi.

Arkadasını ovucunun içi gibi bilen berber Resit, Cemsir'in gene oanın sıkıldığını anlamıştı.

Kurtçe sordu :

— Hayrola., ne var?

Cemsir icini kahırlı kahırlı çekti:

— Efkarlandım.

— Neye?

Cemsir, caddeden gelip gecelere dalmış susuyordu. Neyesi var mıydı? Resit bilmiyor muydu? Otuz beş, kırk yıl önce sımsıkı, kutur kutur, pırıl pırıl bir elma kadar sapasağlam olan Cemsir, artık yorulmuştu. Ne zaman ayna karşısına geçip kendine baksa, eski diriliğinden iz kalmadığını görerek efkar-lanır, pek pek:

— Avratlar yedi beni Resit, derdi, yedi bitirdiler tüm!

Boyle olduğu halde, hala dört karısı, dört karıdan sayısını kendinin de bilmediği, yirmi kadar irili ufaklı

cocuğu vardı. Karılarından en büyüğü Kurt, ikinci Arnavut, üçüncü Arabusağı, en kücuğu de Bosnak'tı.

Karılarının dördü de ardından suruklenmiş, Cemsir'in yoluna saclarını supurge etmişlerdi. Oysa, dördü de çevrelerinin en güzel eriydiler; ardlarında suru suru hayranları vardı. Vardı ama, değil hayran, asık, sevdalı, sırasına göre analarını, babalarını, hatta çocuklarıyla kocalarını tepip gelmişlerdi. Gelmişler, Cemsir'in koynuna girip çıkmışlar, gebe kalmış, doğurmuşlardı. Zaten hep böyle olurdu bu. Kadınlar gebe kalır, kendi kendilerine doğurur, çocuklar yasar, yasamaz, yasayanlar da adeta Cemsir'in dışında, kendi kendilerine buyurlardı.

— Aaaaaamaaaan, derdi, yasayan yasar, olen olur. Cenabıallah değilim ya!

O böyle düşünürdü ama, kadınlarla coouklarsa onun üstüne titrerlerdi adeta. Besiden gerilmiş bir boğaydı o. Gozalıcı, pırıl pırıl taslı altın yuzukler bulunan ellerini arkasına

koyarak "Kulunc kıra kıra"

mahalleden gecmez mi, pencerede hemen kadınlar belirir, arada soyle konusmalar olurdu :

"— Boğa geciyor"

"— Aygır.."

"— Enseye hele enseye!"

"— İlahi boyun devrilmeye emi?"

"— Niye? Varsın devriliversin, nolurmus?"

Sinirli bir kocakarı hemen atılırdı:

"— Tobe de kız"

"— Niye?"

"— Nasıl dilin varıyor da soyluyorsun?"

"— Neden soylemiyecekmisim? Az canlar mı yaktı?"

"— Yaksın, helal olsun ona hersey. Tu tu tu... kırk bir kerre massal ah"

Ve kahkahkalar.

Bu konusmaları Cemsir'in isittiği de olurdu. İsitir, doner bakar, guler, sonra da tohumlu pamukların tohumundan ayrılma isinin yapıldığı Cırcır fabrikalarının arkasındaki aralığa ağır ağır yururdu. Burada karılarından biri, ayı inine benzeyen, ılık ılık gubre, is, genzi tırmalıyan acizeytinyağı ya da sidik kokan izbelerden birine girer, kendini bir kosedeki mindere bırakır, iri taneli sarı kehribar tesbihini çıkarıp, baslardı sakırdata sakırdata cekmeğe.

Kadın için boyle anların gururu bambaska olurdu. Sıtmadan bir deri bir kemik, çalıştığı Cırcır fabrikasının

pamuk tozu yuklu ağır havası icinde uykusuz gecmis gecelerin goz çevrelerinde mor mor halkalara karsın, nazdan kırılarak, yakısıklı erkeğinin kendisine geldiğini komsulara gosterebilmiş olmanın mutluluğuyla, iceri girer, dışarı çıkar, ortalarda yeni gelin gibi dolanır dururdu.

Cemsir'se, guclu ceneleriyle ağır ağır gevis getiren besili bir sığırın ılık tenbei iği icinde bir kıyıya yanlamış, yarı kapalı gozlerini bir noktaya dikmiş beklemektedir.

Para beklemektedir!

Adını sanını bilmediği, bilmek gereğini duymadığı suruyle cocuğunun butun bir hafta, her gun en asağı

on iki saat çalışma karsılığı kazandıkları paraları beklemektedir. Çocuklar mavi para zarflarıyla fabrikadan henüz donmemislerse, anaları, uzun kapkara sacı kara don icindeki kıvrak kıcını doğe doğe kocasına yiyecek hazırlarsa da, Cemsir'in beklediği un bulamacı, pek pek yarım kasık kuyruk yağıyla pismis bulgur pilavı, ya da yarma denilen, ikiye kırılmış buğday corbası değil, paradır.

Cocuklar haftalıklarıyla terli, yorgun gelip de, mavi zarflar icindeki paralarını babalarının etli, kocaman avucuna bırakınca, adam canlanır. Çocuklarının yuzlerine bile bakmadan zarfları yırtar, paraları

cabucak sayar. Bırakacağını analarına bırakıp, ust yanını kara salvarının genis cebine atarak, yolu tutar.

İsi bitmistir artık. Ayı inine benzeyen, ılık ılık gubre, is, yanık zeytinyağı, ya da sidik

kokan izbede daha cok durmanın anlamı kalmamıştır.

Kadınla çocuklar ardısıra gider, babalarını yolcu ederler. Bu bile daha cok kadın için, tadına doyulmaz bir şeydir. Kocasını, herkesin imrendiği, koynuna girebilmek için can attığı kocasını ona gelmiştir. Dosta düşmana karşı gelmiştir ya!

Adam gider. Kadın, mutluluktan en az on yaş gencleşmişcesine, pırıl pırıl gözleriyle avlunun ortasında durur, çevreye duyurmak için baslar:

— Babanızın dediklerini duydunuz ya? Karışmam. Val aha kemiklerinizi kırar. Sizin babanız baskalarının babasına benzemez, haberiniz olsun!

Babaları çocuklarına bir şey söylemek söyle dursun, basını kaldırıp yüzlerine doğru durust bakmamıştır bile. Ama kadın böyle konuşmak zorundadır. Çünkü aynı avluda oturdukları diyelim bir Gülü-zar, odasının kapısı onunda saclarını taramaktadır. Gülizar yirmisinde yoktur henüz. İkinci kocasından da kaçalı on gün olmamıştır. Sonra Gülizar'ın uzun sacları, renk renk fişanları vardır. Dudaklarını boyar, gözlerine sürme çeker, pudra alık kul anır. Kahkahayı attı mı, avlu cınlar. Daha kotusu de, "— Cem-sir gibi kocam olsa tobe kaçmam!" demistir komsulara.

Komsular arada :

"— Selvi, derler. Erin niye günde günde gelmiyor? Niye her daim sennen yatmıyor? Bir avradın eri gecelerini esiynen gecirmez mi?"

İçinde yaradır bu ama, gene de ekini belli etmemeye çalışır:

"— Onun vazifesini biliyon mu sen? İsi pek zor. Onun isini tekmiil ağalarla, beylerle. Onca tarlaya ırgat bulmak kolay mı? Dağ, taş dolandır durur bütün hafta"

Sonra da ekler:

"— Canı sağ olsun da arada bir gelsin. Bize onun canının sağlığı ilazım"

Cemsir'in ağalara, beylere, yani büyük toprak sahiplerine kıstan, ilkbahar için capa ırgadı bulduğu, bulmaya çalıştığı doğrudur. Ağalarla beylerden aldığı yuklu paraları kısın yağmurlu, soğuk günlerinde ırgatlara beser, onar, yirmiser dağıtıp, adamların kimlik cuzdanlarını alır. Capa mevsimi gelince de, adamları yuk kamyonlarına yukmuslercesine doldurup, pamuk tarlalarına yol ar. Ustyani Memo'ya kalmıştır artık. Kısa boylu, kalın bir esrarkes olan Memo, Cemsir'in sağ koludur. Cemsir ağa der başka bir şey demez. Çünkü Cemsir onu, Cukurova'nın alev alev yanan cehennem sıcaklarında harman makinesinin en ağır isini olan "Koltukculuk"ta çalışırken kurtarmış, kendine yardımcı yapmıştır. Kuldur, koledir Cemsir'e!

Memo, berber Residin dükkanında buldu Cem-sir'i. Ter içindeydi. Yıl ar yılı Cukurova'da yaşadığı halde, Türkceyi hala doğru durust kıvıramıyordu. Konuştuğu dilin kafasını gözünü yarararak:

— Ağa, dedi. Seni Yasin ağa çağırır! Cemsir'in konuşması da ondan daha düzgün değildi:

— Norecek beni lo?

Hic gereği yokken, yağmur yemis culaki kasketini avucuna vuran Memo:

— Bilmirem, dedi.

Tepe sacları dokuk, iri basını hart hart kasıdı.

Berber Resit, bir kıyıda kuskuyla bakmaktaydı. Bekliyordu. Cemsir ona haber

vermeden hicbir is tutmaz, hatta hatta helaya bile gitmezdi. Gene oyle, dondu, Reside uzun uzun baktıktan sonra :

— Ne diyorsun? dedi kurtce. Yasin beni niye çağırdı acaba?

Resit hatırlattı:

— Gecen de avans istediydın ya! Unutmustu bile. Hatırlayınca bayağı sevindi:

— Sahi ha.. Akıl akıl değil ki, tuz kabağı! Dukkan kapısına gitti, durdu, dışarları gozden gecirmeğe basladı. Musambalarını cekmis lastik tekerlekli "Kerusa" denilen faytonların gelip gectiği parke doseli caddeye sicim gibi yağmur iniyor, insanlar kacısıyorlardı. Gokyuzuysse kalın, kapkara bulutlarla sıkı sıkıya kaplıydı.

Yanıbasında dikilmekte olan Memo'ya bakmadan sordu :

— E, ne yapacağız? Memo gene kurtce:

— Pasa keyfin bilir, dedi.

Berber Resit gozluğunu takmış,"usturaları biliyordu.

— Oyle mi Resit? diye sordu Cemsir. Resit baktı:

— Babam?

Cemsir elleri arkasında, yanına gitti Resifin. Sıkıntıdan patlıyacak gibiydi. Residin ustura bileysisine bir sure baktıktan sonra :

— Bu havada ne yapılır?

Resit memnun, guldu. Anlamıstı arkadasının maksadını.

— Kafa cekilir! dedi Memo.

Berber Resiften beklediği karsılığı Memo'dan alan Cemsir costu :

— Yassa ulan Memo., at da sana, avrat da! El eri arkasında, dukkan kapısına ağır ağır yururken :

— Girilir kebabcıya, dedi, oturulur masalardan birine, ver edilir rakının gozune... oyle değil mi berber Resit?

Residin ağzı sulanmıstı:

— Senin canının bulbulu sağ olsun ağam. Bilmez misin? Eversen sozunden cikmam!

Sıkıntı mıkıntı ucup gitmis, Cemsir besili camız ağırlığından sıyrılmıstı. Hemen cekip gitmeliydiler.

Durulacak, hele hele vakit gecirecek zaman değildi. Butun masalar tutulup kebaplar, rakılar tukenebilirdi!

Berber Resit:

— Beni dinlersen, onee Yasin ağayı git gor, sonra kafaları cekelim! dedi.

Aklına yattı. Elindeki tesbihi cebine atarak basını sal adı:

— Doğru. Ondan sonra da?

— Ondan sonra da Giritli'nin kebabcı dukkanına!

Memo'ya dondu:

— Git bir kerusa çağır surdan!

II.

Kurukopru'deki Giritli'nin kebabcı dukkanı, dar, derin, los bir yer, daha cok cumartesiler, iplik, bez, sabun, cırcır fabrikalarının mavi tulumlu iscileri, ustalar, katipleriyle dolar, eski pikabın bozuk plaklarında

avaz avaz haykıran birinin gazeli, dükkanın kebab dumanı yuklu anason kokulu havasını cılgına çevirirdi.

Gene oyle, sonuna dek acılmış pikapta Hafız Burhan, gucunun yettiğince bağıırıyor, kebabcı dükkanının buğulu camlarında yağmur taneleri kayıyordu.

Cemsir, berber Resit, ırgatbası Memo, dükkanın arka bolumunde, sağ basta oturmuslardı. Erken gelip masa tutmasalar, orayı ellerine zor gecirirlerdi. Kebabcı dükkanının en iyi kosesi olduğundan, herkes orayı tutmak isterdi. Kebabcıya gore hava hostu. Sık sık gelip avuc dolusu para bırakan Cemsir ağadan daha iyisine ayıracak değildi ya orasını!

Cemsir, baba yadigarı gumus kostekli Serkisof marka saatini çıkarıp baktı. Sonra Reside dondu :

— Bizim yiğit gecikti!

Resifle Memo gulumsiyerek baslarını salladılar. Resit:

— Babasının oğlu, dedi. Cemsir sakadan :

— Niye? Babasını beğenemedin mi?

— Aboo.. nasıl beğenmem?

— Daha ne?

Rakısını yudumluyan Resit:

— Hemen hemen tıpkı senin gençliğin, dpdi, Cemsir'in de istediği buydu. Kadehine gururla sarıldı. Eski gunlerden kalma bir canlılıkla rakısını yarıladıktan sonra, catalıyla iri bir kebab parçası al-r di, ağzına attı.

Resit gozaltından Cemsir'e bakıyor, adamın hayli bozulmus, yer yer kırısıklar icinde ama hala yakısıklı

yuzunde yıl arca oncenin Tahtakale, Galata, Abanoz gecelerini hayalliyordu.

Cemsir de o gunleri hatırlamıstı. Gercekten de tam oğlunun yasındaydı o zamanlar. On yedi. Ama nerdeydi o yıl ar, nerde oğlununki!

— Bizim zamanımız baskaydı, dedi. Bizim yetistiğimiz devirler...

Berber Resifle anlayıslı anlayıslı bakıstılar. Sonra Memo'ya dondu:

— Biz is nedir bilmezdik, dedi kurtce. El kapısında calısmak, ondan bundan azar isitmek, boyun bukmek...

Cenesiyle Residi isaret etti:

— Bu iyisini bilir, belimde halis Trablus kusağı, bacağımnda İngiliz laciverdinden salvar, ayaklarımda kanarya sarısı yemeniler...

Reside sordu:

— Nasıl, yalan mı? Resit basını salladı:

— Eeeh o gunler de bir gunmus..

— Belimdeki kemerde ya? Yuz kırmızı altın ki, kale gibiyim. Simdi bakıyorum oğluma da... bu dünya bir urya, bir dus. Bir varmış, bir yokmuş hesabı. Genclik, doyamadan ucup gidiyor!

Butun bunlarla "Dunya bir pencereymis, her gelen bakıp gecti" sarkısını hatırlamıstı. Cok severdi bu sarkıyı. Catalını tabağa vurdu. Kebabcı Giritli kocaman gobeği, altın disleriyle kosarak geldi:

— Emret Cemsir ağa!

Bozuk turkcesiyle:

— Efkarlandım kurban, dedi. Benim plağı koy hele..

— Derhal ağa, hemen, simdi!

Kosarak gitti, pikaba onun plağını koydu.

Cemsir dirseklerini masaya dayadı, yuzunu avucları icine aldı, gozlerini yumdu.

Anlatamıyacağı hazlar icinde yuzuyordu adeta. Sanki goklerdeydi de ucuyor, ucuyordu.

Sonra, pırıl pırıl elektriklerin zarif rakı

kadehleri, su surahilerinde kırıldığı anason kokulu bir gece baslamıstı icinde.

"Dunya bir penceredir her gelen baktı gecti"

Geciyordu, durmamacasına akan bir seyler geciyordu. Babası, amcası, dayıları, teyzeleri, yol ar, yol arda

at sırtında gectikleri dağlar, bakılınca bas donduren, kendine ceken ucumlar, tepeler sonra... batan gunesler, doğan aylar, ağır bir denizmiscesine hısıldayan ormanlar, buz gibi kaynaklar, sırıltılı dereler, yol ar, kıvrıla bukule, uzaya kısala uzayıp giden yol ar, en sonra da İstanbul! Denizi, vapur, tramvayları, cıvil cıvil insanlarıyla kocca İstanbul sehri.

Tahtakale, Galata, Karakoy, Adalar, Nisantası, Sisli, konaklar, apartmanlar, gene konaklar, sonra gene apartmanlar...

Daha sonra, kızgın gunesi, tarlalarında kan tere bata cıka karıncalar gibi calısılıp didinilen Cukurova, dort karısı, dort karıdan sayısız cocukları...

Birden gene oğlu Hamza'yı hatırladı. Gozlerini actı, saatına yeniden baktıktan sonra :

— Dorde geliyor, dedi endiseli.

Memo anlamıstı ağasının endisesini. Davrandı:

— Gidip bakıyım mı ağa?

— Nereye?

— Fabrikaya!

— Bu saatte fabrika mı kaldı? Cıktıysa coktan cıkmıstır simdiye..

— Doğru.

Tam bu sırada, babasının otuz bes yıl onceki halini hatırlatarak Hamza kebabcı'dan iceri girdi.

Omuzunda ceketi, ağzında cıgarası, arkasında kavu-suk elleri... kapıdan girmis, icerisini gozden geciriyordu. Birden gordu. Gorunce de her haline tuhaf bir sımarıklık yayıldı. Tam bir kopuk ozentisi icinde, yaylanarak yuruyordu. Sevilip arandığını gayet iyi bilmenin sımarıklığı icinde masaya geldi, adımını one atarak:

— Yaa, dedi. Demek boyle Cemsir ağa? Babasının pek hosuna gitmisti:

— Neyle?

— Rakılar bizsiz iciliyor ha?

. Memo coktaan ayağa fırlamıstı, berber Resit iskemle ikram ediyordu. Butun bunlara aldırıs etmeyen Hamza, babasına satasmayı onun hosuna gideceğini bildiği icin, artırdı:

— Cevap ver Cemsir ağa, cevap ver bakalım..

— Ne cevabı?

— Ne cevabı olacak Al ahsız, rakılar bizsiz iciliyor, plaklar bizsiz dinleniyor... kactan asağı olmaz yani?

Omuzundaki ceketinin ic cebinden cıkardığı kamayı cekiverdi:

— Bak, buna girdiği yerden haber getiren Bursa soğut yağrağı derler!

Kamayı masanın tahtasına saplayıverdi. Resit yerine oturmustu. Kamayı, saplandığı yerden alıp ic cebine soktu.

Hamza :

— Berber Resit ver kamamı, dedi.

— Bende dursun kurban. Giderken veririm!

— İ... hikaye-i mansure mi ne? Hasım sahabı adamık biz arkadas. Bizim bıcağımız, tabancamız yanımızda bulunmalı. İcap etti mi sıp, cekivermeliyiz.

Ver sunu!

Verirdin, vermezdin... sonunda Hamza gitti, berber Resiften "Cebren" aldı. Sonra ikram edilen iskemleye oturdu.

Babası sordu:

— E, hos geldin ağa., niye geciktin bu kadar?

— Hos bulduk ya, hani kebapçı? Nerde bizim tabak, bardak, kadeh, catal, bıçak, kasık?

Lahzada her sey sip-sak getirilip onune kondu.

— Niye mi geciktim? Su, boynu kravatlılar yok mu? Akıl diyor, cek bıcağını, tabancanı, onune gelen kravatlıyı sıp sıp sıp!

Birden ilgilenmislerdi.

— Niye? dedi Cemsir.

— Bırak niyeyi, demin az kalsın birini yiyordum kravatlının!

Resit:

— Aboo.. dedi.

— Aboo'su var mı Resit emmi? Adamı dinden imandan cıkarıp kıza bindiriyorlar. Su Belediye aptesanesine

girdik, isiyek dedik bir iki. Birden bir kravatlı, efendi yani. Ayağına basmısık. Cus dedi. Bir baktım, laf bana! Nevrim dondu ki o kadar olur. Derhal yapıstım yakasına, dedim bu cus bize miydi lan gav gav? Dedi ayağıma bastın. Dedim, bel e ki bastık, n'olacak? Gık dese Habibini sasıracam ki Al ah Al ah., alesteyim tekmil! Lakin demedi, cakal adı vaziyeti enayi, bastı gitti. Gitti ya, cus lafı da tam koydu. Bıraktım isemeyi, dustum pesine. Kalağınoğlu fabrikasının yamacında kavustum, destekleyiverdim yakasını. Dedim cevap ver lan, sen kime cus dediy-din? Hık mık derken sağlı sol u iki Miralay ki, sakırtısını ben kendim bile beğendim!

— Tokadı yeyince deli tavuk gibi dondu, anca porttu elimden, yatırdı mahalle aralarına. Durur muyum?

Hadi ben de arkasından. Lakin tuttular. Bos-ver dediler, nerden baksan kravatlı. Uyduğun bir yiğit olmalı. Vurdun mu el alem pıravo demeli. Dusundum, doğru. Ciğeri iki para etmez. Bi dene vursan yarısı bosa gider!

Rakısını yudumladı. Sonra babasına dondu :

— E Cemsir, anlat bakalım., kactan asağı olmaz?

Bayılıyordu Cemsir, oğlunun bu turlu konusmalarına.

— Kactan dersen oğlum..

— Paranız yoksa haber verin, bak buna mangır derler!

İc cebinden onluk, beslik bir deste para çıkarıp masaya attı.

Cemsir'le Memo hayranlıkla gulduler. Berber Resit ufacık gozleriyle dikkat kesilmiş, genc adama bakıyordu. Bu, Hamza'nın gozunden kacmadı:

— Sen niye gulmedin Resit? Hı? Niye gulmedin de yiyecek gibi bakıyon? Kactan asağı olmaz yani? Hı?

Berber Resit, Cemsir'e dondu :

— Oğlun senden hızlı arkadaş, dedi. Cemsir basını sal adı.

Resit paraları isaret ederek sordu:

— Kimden?

Hamza guldu :

— Kimden olur?

— Mudurun avradından mı?

— Tabi. Resit:

— Hamza, o avrat el cantasında tabanca tasırmıs doğru mu?

— Biznen dusup kalkan bizim gibi tabancalı, bıçaklı olmamalı mı Resit emmi?

— Demek yiğit avrat?

— Yiğit amma...

— E?

— Donunun pacaları çok kısa, yiğitlik teknil dokuluyor. Dokulmese, bildiğin gibi değil..

Cemsir'le Residin kahkahaları top gibi patladı. Herkes onlara baktı. Koca gobekli Giritli kebabcı kosarak geldi:

— Ne o Hamza ağa? dedi, gene ne anlatıyon?

— Hic canım. Malum!

Goz kırptı, basıyla bir yeri isaret etti. Giritli anlamıstı :

— Caktım. Mudurunki değil mi?

— Kaldır ayağını, ustune bastın! Fabrikatorlerden birinin metresiyken, yetiskin oğul arının zoruyla kadını evlendirip, kocasına da fabrikasında is veren fabrikatorle metresi Behiye'yi sehirde herkes tanırdı. Hele Giritli kebabcı'nın bulunduğu semtte onları bilmiyen yoktu. Butun semt, Behiye'nin, Hamza'yı nasıl cılgınca sevdiğini, cantasında laf olsun diye tabanca tasıdığını da bilirdi.

Uzerinde durmadılar.

Cemsir ağa sordu ;

— Bacın da isten çıktı mı?

— Çıktı.

— Tabi eve gitti ha? Hamza sertce baktı:

— Baska nereye gidebilir?

III.

Pek ala da gidebiliyordu.

O gun Hamza'yla birlikte isten çıkmıs, eve gelmisler, Hamza ustunu basını değismis, lacivertlerini giyip kebabcının yolunu tuttuktan sonra, Gul u, anasına :

— Sinemaya gideceğiz, demisti.

Cemsir'in en küçük karısı Bosnak Meryem, on dordunde Cemsir'e varmış, akca pakca, kara kas kara gozlu bir kızdı. Uzun kapkara saçları iki orgu halinde belinden aşağıları doğerek yururken, yalnız gencler

değil, yaşlılar da ah cekeer, goğuslerini yumruklarlardı. Simdi otuz ikisinde, dipdiri, capcanlı, hatta erkeklere goğuslerini yumruklattırıldığı yıl ardan bile guzeldi.

Tıpkı tıpkısına onun on dordundeki zamanlarım hatırlatan kızına korkuyla baktı.

Gul u kızdı :

— Ne var? Ne bakıyorsun gene?

— Ağabeyin duyarsa ya?

— Duyarsa duysun!

Meryem hicbir karsılık vermedi ama, yureğine bir korkudur dushmanı. Oğlunun ne lanet olduğunu biliyordu. Babası alabildiğine simarttığı için, bacısır soyle dursun, anasına bile kac kez tokat, hatta birinde yumruk attığını unutmamıstı. Hele Gul u'yu... uc yas kucuğu kız kardesini hic yoktan insafsızca tokatlamıs, kıızı tekmeleri altında soluksuz bırakmıstı.

Boyle olduğu halde, Gul u korkmuyordu iste.

— Sinemaya da giderim, tiyatroya da. Bana hic kimse karısamaz. Calısıyorum. Alnımın terini yiyorum, vızgelir dünya!

Bulgur pilavını cabuk cabuk atıstırdıktan sonra kalktı, aynanın karsısına gecti.

Saçlarını cozdu, taramağa

basladı. Tarağın disleri hemencik pamuk toz-larıyla doluvermisti.

Gul u fabrika Cırcırlarında calısıyordu. Bu ise sekiz yasında baslamıstı. Mahalleli fakir fıkaraya için gelenekti bu zaten. Cocuklar yalınayakları, sakıldak-lı entarileriyle mahallenin camuru, tozu taprağı icinde boy atıncaya dek oynar, boy atıp da palazlandılar mı, buyuklerinden calısmayan ya da coktan olmus birinin kimlik cuzdanıyla fabrikaya girerlerdi.

Gul u de oyle. O da mahallelerinin birbirini kesen daracık sokaklarında kısın camurlu sulara, yazın da toza toprağa bulanarak palazlanmıs, vakti gelince de olu teyzesinin kimlik cuzdanıyla girmisti Cırcır fabrikasına.

Gunde en az on iki saat calısıyordu. İyi kotu kazanıyordu da. Kazancının coğunu babası elinden alsa bile, gene de kendisine bir seyler kaldığı, yıl ar yılı daha iyi bir yasam bilmediği için, bugunune sukrediyordu. On dordune girmeğe birkac ay kalmıstı. Kanlı canlı, taptaze, guzel... onun ardından da erkekler goğuslerini yumrukluyor, gece yarıları evlerinin bulunduğu sokak sarhos naralarıyla doluyordu.

Aldırıs etmiyordu. Guzel, cok guzeldi. Elbette laf atacak, elbette goğusler yumruklanacak, elbette elbette evlerinin cevresinde sarhoslar nara atacaklardı!

Ayna karsısında uzun uzun gozden gecirdi kendini. Guldu bir ara, goz kırptı. Sinemada bilmem hangi filmdeki gibi opusme denemesi yaptı. O filmdeki kadından daha guzeldi. Apacık bir seydi bu ama, boyle boyle, ben o filmdeki kadından daha guzelim dese, arkadasları kahkahalarla gulerlerdi. Varsın gul-sunlerdi. Kemal'den daha mı iyi bileceklerdi?

Makine dairesindeki yağcı Kemal'i seviyordu. Arabusağı Kemal boylu poslu, yirmi ikisinde yar, yok..

Yalnız annesi biliyordu simdilik bunu. Ona kalsa hemencik memlekete duduk olur, dile duserdi. Olsun, duduk olursa olsundu. Korkmuyordu ki! Annesi biliyordu, babası duysa bile hava, bir ağabeyisi. O da kendi isine karıssındı. Fabrikanın iplikane, Cırcır dairesi, surası

burasında onune gelen kızla konuşuyordu. Butun bunlar yetmezmiş gibi, el cantasında tabanca taşıdığı söylenen bir hanımefendiyle de konuşuyordu ki, evet evet, kendi isine karışsındı o!

Birden, sinemaya ilk gidislerini hatırladı. O gün ilk gidecekti. Arkadaşlarından çok isitmisti ama, gitmemisti, sifahi yoktu o güne dek. Çok güzeldi sinema, oyle sevmisti ki. Her gün her gün gideceği gelmisti. Her gün gitse doyup usanacağını sanmıyordu. Hic kimse kimseye karışmamalı, herkes istedigince

yasamalıydı. Boyle olsaydı, ah boyle olsa.. o zaman her gün gider, Kemal'le yanyana otururlar, Kemal o gunku gibi elini avucları arasına alırdı. Kocaman kocamandı Kemal'in avucları. Nasırlı. Onun elleri de pek oyle yumusacık, hamfendi eli değildi ama, Kemal'inkiler sert sertti.

El erini baska erkeklerin avuclarına teslim etmek de hos muydu acaba Kemal'inki gibi? Bayılmıştı. İçinden ılık ılık bir seyler akmıstı. Gözlerini yummustu bir ara, daha da hosuna gitmisti ılık ılık

akıntı. İci kabarmıstı be! Gözlerini iyice yummus, kendini Kemal'e yaslamış, daha sonra da basını genc adamın omuzuna dusuruvermisti.

Cırcır dairesinde, cırcır makinelerine orme kamış sepetlerle kutlu, yani tohumlu pamuk taşıyan

"Kutlucu

oğlanlar"a kağıttan kuyruk taktıkları, kuyruklu oğlanlara butun cırcırları kahkahalarla guldurdükleri bir arkadaşı vardı, Pakize, Giritli Pakize... ne anasının gozu kızdı!

"— Demek icinden ılık ılık bir seyler akıyor?"

"— Senin akmıyor mu?"

"— Biz oyle seyleri unuttuk artık"

"— Niye?"

"— Niyeymiş. Niyesi var mı kız? Ben de senin gibiydim, bir oğlanı severdim. Yattık onunla. Ondan sonra

arkası kesilmedi. İnsan bir kerre sever ama sever! Olesi gelir. Ondan sonrakiler hava. Sen simdi Kemal'i

seviyor musun?"

"— Bilmem."

"— Nasıl bilmezsin?"

"— Ne bileyim kız? Seviyorum iste.."

"— Ondan hic hic ayrılmamak gelmiyor mu icinden? Her zaman yanında olmayı istemiyor musun?"

"— İstiyorum. Yatağa girdim mi aklımda hep o. Birlikte olsak, sıkı sıkı sarılsak diyorum. Uykum kacıyor. Kızıyorum. Sonra da ağlamak geliyor icimden. Hic kimsem olmasa ne iyi. O karısır, bu karısır..

Kemal'den hoslanıyorsam, her zaman birlikte olmak istiyorsam onlara ne?"

"— Onlar kim?"

"— Anam, babam, babama bosver ya, Hamza boku. En çok da o. Benim namusum ondan sorulur-mus.

Onun namusu kimden sorulur ya? Erkek olmak ne iyi değil mi? Baskalarının namusu onlardan sorulur.

Kimse karışmaz. Babama bile lan baba der de, babam inek gibi guler! Biz? Su getir, gulme orospu gibi, nerdeydin? Kiminle konusmussun fabrikada?"

"— Bırak simdi bunları. Sonu nereye varaoak bunun?"

"— Neyin?"

"— Kemal seni alacak m?"

Omuz silkti:

"— O beni almazsa ben onu alırım"

Pakize basmıstı kahkahasını:

"— Demek o seni almazsa?"

"— Ben onu alırım kız"

"— Nasıl?"

"— Yolunu keser, bıcağı cekiveririm: Yuru lan"

Gene kahkahalarla guldukten sonra:

"— İyi ama, o Fellah, sen Bosnak. Nasıl olacak bu is?"

"— Aaamaaan, dusunduğune bak. Fellah'sa insan değil mi?"

"— İnsan ama..."

"— Aması maması yok. Seviyorum, hoslanıyorum ondan. Her zaman her zaman yanımda olsun istiyorum. El erimi avuclarının icine alsın, opsun beni, bir yatakta yatalım. İse birlikte gelip gidelim, sinemaya gidelim. Kimse karışmasın bana. Ne hakları var bana karışmaya baskalarının?"

Annesini kotu kotu dusunduren de bu haliydi kızın. Dunyayı takmıyan, takmak istemiyen bir tutumu vardı. Bir de oğlanın Arabusağı olusu. Ona gore de kızı gibi, hava hostu. Arabusağı, Fellah.. o da Al anın

kuluydu. Kızı madem seviyordu, varsındı ama, eller ne derler meselesi olmasa! Bir sey değil, babasının yakın arkadaşı Resit bir duysa, tamam. Duduğe kor ufururdu artık!

IV.

Kemal de bir gun :

"— Gul u, demisti. Biliyorsun birbirimizi cok seviyoruz. Cok seviyoruz amma..."

Gul u ardından ne geleceğini bildiği icin, eliyle ağzını kapatıvermisti:

"—Sus sus., biliyorum ne diyeceğini"

"— Ne diyeceğim?"

"— Ben Fllah, sen Bosnak. Nasıl evleneceğiz diyeceksin. Deme. Ne olursan ol. Cingene ol, Gavur ol istersen. Seviyorum seni, zorla mı?"

"— Baban?"

"— Karışmaz o."

"— Anan?"

"— O dunden karışmaz. Hem biliyor sevistiğimizi.."

"— Ağabeyin?"

"— O kendine baksın. Uzun lafın kısası, dünya vızgelir tırıs gider arkadaş"

İste o zaman, tam o zaman cosmustu Kemal. Sırım gibi kol arıyla Gul u'yu sımsıkı

sarmıs, dudaklarını

acıtarak optukten sonra;

"— Madem boyle, seni benden değil kulu, Al ah bile ayıramaz" "— Beni de!"

O gun de sofradan kalktı, tras takımını, aynayı hazırlayıp, anasından sıcak su istedi.

O da kucuk yasmdanberi cesitli fabrikalarda calısmıs, ağırbaşlı, calıskan bir genc damdı. Fabrika bas ustasının emrinde calısıyor, gunun birinde de onun yerine ustabası olmayı umuyordu. Hele Gul u'-yu deli gibi sevmeğe baslayıp, onunla evlenmeyi kafasına koyduktan sonra, ise busbutun dort elle sarıldı.

Kimlik cuzdanı uc yıl gec cıkarıldığı icin, askerliğini yapmamıstı daha ama, ilk, ikinci yoklamalar olmus, candarmaya ayrılmıstı. Askerden donuste daha da olgunlasır, Gul u'yu ister. Verirlerse ne ala, vermezlerse, kızın dediği gibi, bir gun "Hop ediverir", kacırırdı: Cok değil iki oda, bir mutfakları olur, birbirleri, doğacak cocukları icin yasarlardı. Ne iyi, ne iyi olurdu. İsten donuslerinde genc, guzel, civil civil bir kadın tarafından karsılanmak! Sonra, onun, kendi elleriyle hazırladığı sofraya gecip, gule soylıye, guldure soylete yemeklerini yemek, onun yumusacık, tatlı mı tatlı ağırlığını kol arında tasımak!

Ya cocukları olunoa? Cocuklarını okuturdu bak. Her gun ise gelip giderken rasladığı yalın ayaklı, entarileri sakıldaklı, gotu bası acık cocuklardan olmiya-caktı onunkiler. Sokağa babaları, anneleri olmadan cıkmıyacaklar, okul cağları geldi mi de, fabrikaya değil, okula gideceklerdi. Varsın okusunlar, iyi yetis-sinlerdi. Yığınla coouk yapıp sokağa salıvermek huner değildi. Huner, az, ama oz cocuk yapmak, geleceklerini dusunmekti. Yoksa kopeklerin de ard-larında suru suru enikleri vardı. "— İnsan, hayvan değildir" derdi aynı vardiyada calıstıkları arkadaşı.

Vardı bir otuz bes yaslarında. Her gun mutlaka gazete okurdu. Odasında yığınla kitabı vardı. İnsanın hayvan olmadığını o soylemisti ki, doğruydu. Kemal bunu ondan once de biliyordu. Biliyordu ama, hayvan olmiyan insanın, sırasında hayvandan da beter yasayıp durduğunu gormuyor değildi. Kim ne derse desin, Gul u'yle evlenecek, iki odalı sipsirin bir evleri, sonra da okula gidip gelecek cocukları olacaktır.

Bir gun arkadaşına acmıstı butun bunları. Oysa tatlı tatlı dinlemis, basını iki yana sal adıktan sonra dalıp gitmisti.

Nedenini sormustu bunun. "— Nicin soruyorsun? demisti beriki." «]— Sunun icin soruyorum ki, hayallediğim seyler olmiyaoak seyler mi?"

Gulmustu :

"— Olacak, olması gereken seyler suphesiz. Bu tatlı hayalleri yalnız senin kurduğunu mu sanıyorsun?"

Baskaları da butun bunları akıl arından gecir-miyorlar mı?"

"— Nasıl yani?"

"— Yani, anlattığın seylerin insanlığın musterek gayesi olduğunu biliyor musun?"

"— İyi, guzel, olası seyler. Fena mı?" "— Fena olur mu?" «]— Daha ne?"

İcini cekmisti:

"— Yasım otuzbes. Seninki ondokuz.."

"— Kucuk yazılmısım, aslında yirmi ikime bastım"

"— Yirmi iki olsun. Gene de senden onuc yıl once basladım su dunyada yasamaya. Ve tabi hayaller kurmaya da. Sunu iyi bil ki, bu dunyada bugün attığımız tas, istediğimiz kusu vurmuyor"

I

"— Beni korkutuyorsun ustacığım.."

"— Neden?"

"_ Kurduğum hayallerde kasaneler, milyonluk isyerleri, apartmanlar yok ki. İki odalı ufacık bir ev, genc

bir kadın, sokaklarda yalınayak, bası kabak oynamıyacak cocuklar istiyorum.

Cocuklarımı okutmak, adam etmek istiyorum. Elimde bir sey bunlar sanırım..."

"— Suphesiz insan iradesinin rolu buyuk. Elindedir, hatta gun gelir ovucunun icinde bulursun da bunları. Sımsıkı da tutarsın, tuttuğunu sanırsın amaaaa..."

"— Ama?"

"— Bir de avucunu acarsın ki..."

"_ Korkmağa basladım"

"_ Korkma. Sadece dusun, dusun ki, insanlardan hic biri kendiliklerinden, isteyerek, seve seve kaatil, canı, hırsız, serseri, rezil olmaz. Herkes attığı tasın istediği kusu vurmasını, asiğının cuk oturmasını ister.

Kemal, asıklarımız cuk oturmuyor"

"— Ne yapalım?"

"_ Hayatlarımızı asık, zar, iskambik kağıtlarının piyango raslantısından kurtarmanın yol arını arı-yalım once"

O gunden sonra Kemal cok dusunmustu. Bir kaatil, bir canı, herhangi bir serseri gordu mu, eskiden olduğunca kızıp sinirlenmiyor, bicimine getirip bu hale nasıl dustuğunun nedenlerini araştırıyordu. O

kadar ki, rahatı, varlığını sandığı huzuru kacmıstı.

””

Kırıs kırıs anası, kucuk aluminyum tasta oğlunun sıcak tras suyunu getirdi.

__ Nereye hazırlanıyorsun? diye arapca sordu.

Kemal de arapca : — Hic, dedi.

Yaslı kadın biricik oğluna uzun uzun, hayran hayran baktı. Bu bakısta sadece onun cocukluğu, boklu gotunu yıkadığı yıl arın hasreti değil, icinde yasanılan gunlerin endisesi de vardı. Oğlu bir el kızına mı

tutulmıstı sakın? Hic bilip tanımadığı bir kıza? Arlı mıydı kız, arsız mı? Oğlunu kandırıp koynuna girdikten sonra olmadık oyunlar çıkarır mı, cıkarmaz mı? Yavrusunun basını beladan belaya sokar mı

sokmaz mı? Boyle bile olmasa, oğlu daha askere gitmemisti. Hele hayırlısıyla gitsin, tezkeresini alıp gelsindi de ondan sonra evlensindi. Nasıl olsa bir erkeğın, herhangi bir kadına ihtiyacı vardı. Gun gelecek, istese de istemese de olacaktı bu, Al ah'ın emriydi ama, her sey sırasında, her sey yolunda olmalıydı. Askere gitmeden evlenirse, karısını ya kızın babası, ya da anasının yanında bırakır, yani kendisine emanet ederdi. Yaslı baslı bir

kadıncı o. Genclerle uğrasacak, onlara cobanlık edecek yasta değildi ki! Anasının babasının yanına bıraksa, kadın uzun süre erkeksiz kalmanın azgınlığına yakalanır mıydı, yakalanmaz mı? Yakalanırsa ne olurdu? Oğlu bunu haber alınca elini kana bulamaz mıydı?

Bulayınca

hapislere düşüp, gençliği, insanlığı mahvolup gitmez miydi?

Dolan gözlerinin yasını göstermemek için dışarı çıktı.

Havanın kursun ağırlığı parçalanmıştı. Bulut çatlaklarından vuran güneş, yerdeki kirli su birikintilerini parlatıyordu.

Tıpkı böyle kursun ağırlığındaki günlerden bir günde rahmetli kocasıyla evlenmişlerdi. Tıpkı tıpkısına oğlu Kemal'e benziyordu kocası. Ya da oğlu, babasına.. Düğünleri pek oyle gösterişli olmamıştı.

Kocasının kiler de, kendininkiler de fakir insanlardı. Birkac donum bahçenin sahibi ev halkı elbirliğiyle toprağı isler, mevsimine göre marul, domates, patlıcan, biber yetistirir, urunun çapasını, ayazda yanıp kavrulmasınlar diye turfanda sebzelere hasırdan setler yapar, turfandalar yetişince de gene elbirliğiyle toplayıp sepetlere doldurduktan sonra eseğe yukler, kilometrelerce uzaklardaki pazarlara götürürlerdi.

Butun gün toplanan turfandalar, bir damlacık olsun dinlenilmeden pazara gelinirdi. Kağnı gıcırtıları, eseklerin anırtısı, beygir kışnemeleri, okuz camız boğurtuları yuklu geceleri ne kadar severdi!

Boyle gecelerden birinde pisirmişlerdi işi, kocasıyla!

Tam onyediyi yasındaydı. Sacları k^ır kıvrır, teni hafifce güneş yanığı esmerdi. Tıpkı tıpkısına oğlu Kemal'i andıran kocasıyla butun gece yanyana yuruyerek, pazara bamyaya götürürken anlaşılmışlardı. Birbirlerini tanırlardı, tarla komsusuydular. Hatta su yuzunden aileleri sık sık takısır, bu yuzden de uzun süre dargın

dururlardı. Dururlardı ama, onlara neydi? Geriden geriye de olsa hoslanırlardı birbirlerinden. Çevreye belli etmemeğe çalışarak, birbirlerini gözletlerler, bakışları karsılasınca da guluverirlerdi.

İşte o gece., o geceyi hiçbir zaman unutmamıştı.

Ne geceydi o!

İkisi de eseklerindeydi, esekleri de yanyana, uslu uslu gidiyordu. Üç gün önce gene su yuzunden tartışılmış, kazmalar kurekler kapılıp birbirlerinin üzerine yurumustu aileleri ya, aralarında bunun sözü bile olmamıştı. Bol yıldızlı gokyuzunden, yıldızlardan, cinlerden, peri padisahlarından, olulardan, olunduktan sonra yeniden dirilineceğinden, Sıhmus'un ermisliğinden... tam da Sıhmus'un ermisliğinden söz edilirken, eseği birdenbire urkmus, yolun ortasında çakılıp kalmıştı. Kocası, — o sıra henüz kocası

değildi — eseğinden atlayıp, yardıma kosmuştu. Ne yapsa boş. Esek on ayaklarıyla dimdik, yularından çekilmek değil, cıpkıyla kıcına kıcına vurulduğu halde adımını bile atmıyordu.

Sakın gözüne bir şeyler gözükmüş olmasındı?

Ne olabilirdi?

Su olabilirdi ki, Sıhmus'tan söz etmişlerdi. Belki de Sıhmus hayvanın gözüne gözükmüş, ya da ayaklarını

bağlayıp hayvanı yuruyemez hale getirmişti!

"— Olur mu?"

"— Neden olmasın?"

"— Ne yapacağız?"

"— Bilmem."

Genc adam, hayvanının kıcına kıcına vurduğu cıpkıyı elinden alırkeeen, eli eline değmişti. İkisi de bir tuhaf olmuştular besbel i, genc kızın cıpkı tutan elini avuçlayıvermişti!

Cekmemisti elini genc kız, hatta düşünmemisti bile bunu. O kadar hazırıldı. Sonra cıpkı, eseğin on ayaklarıyla dikilip kalması, inadı falan unutulmuş, genc adam guclu kol arıyla genc kıza sarılıvermişti.

Dudakları dudaklarını bulmustu ilkin. Sonra genc kız, genc adamın guclu kol arında esekten alınmış, yol kıyısındaki fundalığa tasınmış, yureği carparken yere sırtustu bırakılmıştı. Hic hic karsı koymamıştı, tam tersi, boynuna sarılmıştı genc adamın. Ama isler hızla ilerleyince başlamıştı ağlamıya.

"— Ne ağlıyorsun?"

"— Bilmem."

"— Bana guvenemiyor musun?"

"— Guveniyorum.."

"— Peki?"

Bilmiyordu ki niye ağladığını. Ağlıyordu iste. Yol kıyısı olduğundan mı korkmuştu? Belki daha gerilere goturse, yol ustune kazık kakmışcasına diki-lekalmış eseği yularından cekip ağaçlardan birine bağlasa belki de ağlamazdı. Belki de değil, gerçekten de ağlamazdı. Cunku esek inattan vazgeçmiş, yol kıyısındaki otları otlamağa başlamıştı.

"— Eseği bağla" "— Peki." Bağlamıştı. "— Burda olmaz!" «]— Ya"

"— Yoldan gelip gecen olur, gorurler.." Kucaklayıp, gerilere, gerilerdeki sık fundaların arkasına goturmuştu. * "— Dur!" «]— Ne var?" «]— Sonra ne olacak?". «]— Karım olacaksın" "—

Aylelerimiz?" "— Barısırlar, hısım oluruz.." Kendini bırakıvermişti.

Daha sonra el ele yola inmişler, eseği bağlı olduğu ağaçtan cozmüşler, genc adam kıza eseğine bindirmiş, kendi de binmişti eseğine, yola çıktıkları sıralardakince yanyana şehrin yolunu yenibastan tutmuşlardı. Derken bir dereyi geçmeleri gerekmişti. Kızın aklına kara salvarındaki yaslık gelmiş^ eseğinden inip, salvarının orasını bol suyla yıkamıştı. Gece olduğu için bu yaslığın kan olduğunu anlayamamıştı.

Ertesi gun genc adam gerçekten de yol amıştı anasını. Aileler arasındaki buzlar erimis, dargınlıklar, ikide

bir patlak veren su tartışmaları silinip gitmişti.

Sehre sık sık inmezlerdi. Ne yapacaklardı inip de? Sinema, tiyatro, bayram seyran bilmezler, bilseler bile

vakıtları olmazdı ki. Alev alev sıcaklarıyla yazlar, fırtınalı, ayazlı, bol yağmurlu kışlar gelip gecer, paylarına dusen avuc ici kadar topraklarından rızklarını koparabilmek için savaşırlardı da savaşırlardı.

Dolu çocukları olmuştular. Kızlar evlenmiş, oğlanlardan çoğu olmuş, kızlar da el oğul arının ardına takılıp, uzak uzak gitmişlerdi. Kocasını olduktan sonra... bu olumu de unutamiyordu bir türlü. Önceki yıl birdenbire hastalanıp mosmor oluvermişti ki, o zamana

dek cocuklarının yokluğuyla meydana birden cikiveren yalnızlığı pek anlamamıstı. Kocası olunca anlamıstı ki, artık yeryuzunde yapayalnız kalıvermistir.

Kocası yanıbasında dolasan, evini agorasının dumanıyla dolduran erkek, kadını icin dunyanın en sağlam direğidir. Erkeği cevresinde dolasan kadına coğu zaman Al ah bile vızgelir. Ama kocası oldu mu,

icini dimdik tutan direk yıkılır, tavan coker. Artık ne yapılısa, ne edilse bostur. Zaten hemen hemen hic bir sey yapılamaz. Kadın hızla elden ayaktan duser ve bunun sonucu baslar kırısmաęa.

Dalmıstı. Yanıbasında oğlunun esans kokusunu duyarak, dondu. Tras olmus, tatil erde giyindiği urbasını

giyinmis, kravat bile takmıstı.

— Nere oğlum?

— Gidiyorum ana!

— Gezip tozmıya mı?

— Ne sayarsan say...

Gitsindi, varsın gitsin. Calısan genc bir erkekti, elbette gidecekti. Elini cebine atınca birkac kuruşu bulunuyordu ya! Yalnız, ayağına calı cırpı dolasmına-sındı da nerde gezerse gezsın, gonlunu nerde eğlendirirse

eğlendirsindi varsın.

Gene de zaptedemediği bir hıckırıkla oğlunun boynuna sarıldı.

Oğlu sastı:

— Ne o ana? Ne oluyorsun? Kendini cabuk topladı:

— Bir sey yok oğlum, bir sey yok.. Vardı, mutlaka vardı bir seyler! Dayattı:

— Soyle ne var?

— Bir sey yok oğlum, gecti!

— Neydi de gecti?

— Bir sey yok dedim ya..

Oğul, anasının yureğini ağzına getiren sozu soyledi sonunda:

— Soylemezsen olu yuzumu op! Yaslı kadın bir cığlık attı:

— Suuuuuus!

— O halde soyle, neden ağladın? Yaslı kadın kırırs kırırs guldu:

— Seni birden babana benzettimdi de...

Oğul da guldu. Anasını guclu kol arı arasına aldı, sıktı sıktı, yanaklarını optu.

Sonra sehrin yolunu tuttu.

Ana arkasından uzun uzun, ici kabara kabara baktı. Gidiyordu. Kimbilir, belki de bir el kızıyla bulusmaya

gidiyordu sehre. Boyle bir sey varsa, yakında belki bunu da otekiler gibi yitirir, bu da el kızının ardına takılarak anasını unutturdu!

Cevreye bakındı. Oğlunun onu kucaklayıp goğsunde bastırdıktan sonra optuğunu goren olmus muydu acaba? Olmussa, boyle arslanlar gibi bir oğu-lun anası olduğundan oturu imrenmisler miydi?

Buyuk buyuk ağaclar, tarlalarda capa capalıyan

erkekler, kadınlar...

Boyle bir oğulun anası olusu kimsenin umrunda değildi. İcini cekti. "Huğ" denilen kerpicevine girdi.

Guilu'yle Dortyolağzi'nda buluşup sinemanın yolunu tuttular.

Kemal bir ara :

— Sen karşı kaldırımdan git, ben bu kaldırımdan, dedi.

Gul u hemen dikildi:

Niye?

Goren moren olur belki..

Korkuyor musun?

Ben mi?

Ben!

Ben senin için..

Sen kendine bak!

Benim Al ah'tan başka korktuğum kimse yok!

Benim var mı? Benim de yok..

— İyi ya.

Sinemadan içeri girdikleri sıra baktılar ki bir alay bildik, gorduk, tanıdık. Ok yaydan çıkmıştı artık. Kemal onu kapıda bırakıp giseye gitti. İki bilet alacaktı ama, akıllı fikri Gul u'de. İt, kopuk doluydu. Ya birisi takılır, laf atar, ya da bir yanını cimdiklerlerse?

Gise onune uzanan kuyrukta donup baktı. Yeni taramış saçları, kırmızı tokası, yuklu göğsuyle film fotolarına bakıyordu. Kasları da oyle çatıktı ki, ferahladı.

Giseye doğru yeni bir hamle!

Rahatsız baslar sinirli sinirli dondu, homurdananlar oldu. Oldu ya, uzun boyu, geniş omuzlarıyla cesaret kırıcıydı. Hani birisi yanılıp sasıp da "— Oha!", ya da «]— Cuuus!" falan dese, deyiver-seydi!

Yeni bir hamleden sonra giseye yaklaştı, iki bilet alıp, kalabalığı geniş göğsuyle yarıp, Gul u'nun yanına geldi.

Kız heyecanla sordu :

— Aldın mı?

— Ote bile gectim..

— Ver bakim..

Biletleri aldı, hayranlıkla bakmaya başladı. Bunlarla gireceklerdi içeri iste. Ucuncu girisi olacaktı

sinemaya. Yüreği oyle carpıyordu ki. Kemal'in elini aldı, carpan yere goturdu. Nasırlı, kocaman el sert memeye değince genc adamın icinden sanki guclu bir elektrik akımı gecti; cekti elini. Ama kız yeniden yakalayıp, goturdu :

— Nasıl carptığına baksana! Nasırlı el göğuse bastırılmıştı.

— Nasıl?

— O bicim!

— Seninki de carpıyor mu?

— Ohoo.. soruyor musun?

Gul u eliyle carpıp carpmadığına baktı. Carpıyordu, hem de oyle carpıyordu ki! Kemal:

— Fıkara anam, diye mırıldandı bir ara.

Gul u ilgiyle sordu:

— Anan mı? Niye? N'oldu?

Kemal'in gozleri daldı. Anasının o anını hayallemisti.

— Ha? Noldu?

— Hic, arkamdan ağladı da..

— Niye ağladı?

— Beni babama benzetmis. Fıkara, benden baska hemen hemen hic kimsesi yok!

— Hani ağalarım, ablalarım var diyordun?

— Var ama uzaklardalar., beni gozunden ziyade sever. Kemal demez mi, ağzından uc

bes Kemal dokulur!

Gul u, genc adamın elini avucları arasına alıp,

kulağına fısıldadı:

— Kaynanam, hı?

— İsal ah.

— İsal ahı masal ahı yok. Kaynanam, evet!

— Peki peki, kaynanan..

— Onu evimizin bas kosesine oturtacağım, elini soğuktan sıcığa vurdurmıyacağım, her

isi kendim goreceğim...

— İyi ama, o bas kosede oturamaz ki!

— Niye?

— Bahcede sebzelerle uğrasmaya alısmıs da

ondan..

— Onun isini ben gorurseem ya?

— Goremezsin ki!

— Neden?

— Bahce islerinden anlamazsın!

— Bellerim.

— Zor. Bahcecilik cırcır'lara benzemez. Capa capalamak, olunca urunu devsirmek,

pazara goturup satmak... En iyisi biz, anamdan ayrı otururuz. Sehirde, fabrikanın ordaki

memur, usta evlerinden birinde, iki oda, bir mutfak, kutu gibi bir evimiz olur. Perdeli...

Sozunu heyecanla kesti:

— Perdelerini ben islerim!

— Nasıl istersen.. Hafta tatil erinde giyinir, kusanır, anama gideriz. Et de gotururuz.

Anam oyle guzel ciykoftu yağurur ki..

— Ciykofteyi cok severim ben. Bizim Bosnaklar bilmez. O kadar ettim belliyemedim.

Yağurması zor.

Anan bana belletir değil mi?

— Belletir.

— Sonra?

— Ne sonrası?

— Evimizi anlatıyordun..

— Anlatıyordum ya...

Durdu. İcinde sanki bir lamba kısılıvermişti, yuzu hafifce golgelendi.

Gul u kolundan sarstı:

— Niye anlatmıyorsun?

— Aklıma sey geldi..

— Ne?

— Usta canım, Muhsin usta!

Gul u, Muhsin ustayı uzaktan tanırdı. Aynı mahallede, aynı avluda oturuyorlardı.

Bekardı. Ama kimsenin karısında, kızında gozu yoktu. Dolu kitapları vardı. Bos zamanlarında kitap ya da gazete okurdu.

Birinde annesinin disi fena ağrımıştı da, komsular, "Muhsin ustaya gidin, o keser" demislerdi.

Annesiyle

cekinerek gitmişlerdi. Adam gene de kitap okuyordu. Onları gorunee ayağa kalkmış, yer gostermiş, hai hatır sormuştu. Annesinin disi fena ağrıyordu. Ne yapmış, ne etmişlerse ağrıyı dindirememişlerdi. Usta dinlemiş, uzun uzun dinlemiş, sonra teneke bir kutudan beyaz bir hap vermişti. Ceyrek saat icinde dis ağrısı gecivermişti. Gul u sordu :

— O senin ustan mı?

— Yok canım, dedi Kemal. O da benim gibi yağcı. Yalnız, benden eski olduğu icin, aldığı saat ücreti daha çok. Bir de okumus. Okumusuğu siyaset ustune. Bilmediği yok. Karsısına kim cıkrsa bas edemiyor.

Ama, bizim fabrika Al ahlık. Okumussun, okumamıssın bir. Okumamıslar daha da çok tutuluyor. Neden dersin, okumuslardan idareciler cekinir. Oku-mamıslardansa aftos piyos. Okumuslara kul yutturamazlar,

okumamısları cekerler idareye, dan dun etti mi pata kute doverler, kesesine kalır!

Gul u daldı. Bir Hacı Ali efendi vardı, iplikane katibi, iriyarı, pehlivan gibi bir sey. Kafası kızdı mı, değil erkekleri, kadınları, kızları bile doverdi.

— Ne dusundun?

— Bizim Hacı Ali efendi aklıma geldi..

— Kadınları bile dovermiş hı?

— Onu dusunuyordum.. Birinde Giritli Hatice'yi dovduydu ki, gok curuk icinde kaldıydı kızın her yanı.

Pis. Kıza boyle boyle demis, kız yanasmamıs. Vay sen misin yanasmıyan? Bir bahane, kızı odasına cekip... Kemal!

— Hı?

— Sen de ustabası olabilirsin değil mi?

— Muhsin ustanın yasına gelince olabilirim ama, yaparlar mı bakalım?

— Niye yapmasınlar?

Basını hıncla salladı:

— Gaddar olmak lazım. Ben olamam. Olmak istemem!

— Olursan senden ayrılıırım zaten..

— Olamam ki!

— Diyelim ki oldun, gaddar da olmadın., o zaman bayramlarda herkes bize gelir değil

mi?

— Yalnız fabrika sahibiyile mudur gelmezler.

— Biz mi onlara gideriz?

— Usul oyle.

— Yalandan gider, sonra evimize doneriz. Bize gelecekleri bekleriz değil mi?

— Tabi.

— Kapıcılar, kontrol ar, ustalar hep gelirler..

— Gelirler.

— Avratları?

— Avratları da.

Gul u heyecanlandı. Akpak yuzu pembelesti:

— Bana hanımefendi derler., hanımefendi, esinize soyleyin de lutfen... hemen peki

demem!

— Deme.

— Sen isten gelirsın, sana soylerim..

— Ben kızarım ilkin. Gul u'nun akli gitti:

— Bana mı? Kemal guldu :

— Sana ama, yalancıkdan...

Genc adama kedi gibi sokuldu, ovucuyla kolunu oksamağa basladı:

— Bana kızma, bana hic kızma emi?

— Yalancıkdan canım, bizim bas ustanın yaptığı gibi. Yoksa sana kızabilir miyim hic?

— Kızma. Babamdan, ağamdan çok cektim. Kendi evimde hanımefendi olmak

istiyorum!

Gozleri daldı.

— Radyomuz olmalı, karyolamız, aynalı dolabımız...

Hırslanıverdi:

— Herkes bana imrenmeli, kıskanmalılar beni, arkamdan atıp tutmalılar ama, yuzume

karsı...

Gozune ağabeysinın yakın arkadaşlarından biri carpmıstı. Kemal'in kolunu bırakıp

cekildi azıoık:

— Kor Tahir!

Kor Tahir, ağabeysi Hamza'ya cırcır'larda çalışırdı. Gul u onu da ağabeysi gibi, hic sevmezdi. Hatta birinde yolunu kesmis, "— Kız" demisti, "Toka ile gıcırtı sakız gonderdim, niye bosverdin?"

Gul u gene kaslarını oyle bir catmıstı ki, Kor Tahir urkmus, sonra kendini toplıyarak:

"— Peki" demisti,

"belle bunu"

Sormustu Gul u:

"— Nolacak?"

"— Belle. Biriyle konusurken gorurum elbet bir gun seni.."

"— Ost, kor it!"

Cekip gitmisti.

Makinist Kemal butun bunları bilmiyordu ama, Kor TahirM tanıyor, suyabatmaz, itin biri olduğunu yakından bildiği için de hic sevmiyordu. Birinde isten çıkmışlardı. Kor Tahir onden gidiyordu. Birbirini kesen sokaklardan gecerken, Tahir birden kucu-ouk bir cocuğun elinden elmasını kapıp kacmıstı da, bisikletini ardından surup yakalamıs, elmayı elinden zorla cekip almıstı. Kemal'den baskası olsa vermez, gerekirse bir elma için karsısındaki adamı cekip vurabilirdi.

Gul u'yu sahin gibi yedeğine almıs, Kor Tahir'e sert sert bakıyordu. Kor Tahir'in gozunden kacmadı bu.

Gul u:

— Pis, dedi. Maymun suratına bakmadan... beni gorduyse yandım!

— Niye?

— Hamza'ya yetistirir hemen!

Kara, kuru, kırbac gibi ama sağlam Tahir'i gozleriyle uzun uzun izledi. Ser, bela, lanetin biriydi.

Durusundan, bakısından kavgacılık akıyordu. On sıraların orda durmus, sinemanın icini gozden geciriyordu. Sonra gecip sıralardan birine oturdu.

Gul u iyice huylanmıstı:

— Gordu mu beni acaba? Kemal sinirlendi:

— Belle ki gordu. Nolacak?

— Hic Kemal, kızma. Hamza'ya yetistirir de..

— Yetistirsin!

— Ağzını bozar..

— Bozsun!

— Bozsun olur mu? Ben de bozarım. O bana, ben ona. Derken vurur. Benim ellerim armut toplamıyor ya, ben de ona!

*— Sonra?

— Sonra babam girer araya..

— Baban cok sımartıyor onu galiba?

— Coook. Oyle kızıyorum ki!

— Kime?

— Babama da, ağabeyime de. En cok da babama. O oğlanın oyle sirnek olusu hep babamın yuzunden.

Pis. Simdi de mudurun avradını yakalamıs!

Kemal guldu. Gul u pirelendi:

— Niye guldun?

— Niye guleceğim, onu yakalamak marifet mi? Kadın parlakcı. Parlak birini gormesin, gordu mu, tamam. Kancayı oyle bir atar ki, istesen de kurtulamazsın. Senin Hamza gibi nice niceleri onun defterinde kayıtlı., sen onu bunu bırak ya, babanın dort avradı olduğu doğru mu?

Gul u utanarak:

— Doğru, dedi. Dort anamdan on bes, yirmi cocuk. Hepimiz calısırız, babam elimizden cekeer alır.

Bes Hamza'dan almaz. O, kendi gencliğine benziyormus sozde., simdi simdi ben de kazancımı

vermiyorum ona!

— Niye?

— Niye verecekmisim? Onun eline gecen para kimin eline gecer? En biri, elcilikten alır her yıl dunyanın parasını. Muzaffer bey var, buyuk ciftci, dağ tas, toprak onun. Binlerce donum ekiyormus her yıl.

Cocukken giderdik pamuk taplamıya, hatırlıyorum, dağ tas pamuğa keserdi. Ondan avuc dolusu para alır her yıl ama, hepsi kendine kalmaz. Irgatlara avans dağıtır. Babam gene de safadamdır, kızmam ona pek. Asıl Resit var, berber Resit., babamın akıl hocası o! Cin mi cin. Bir de suratsız ki, eh...

Birden ısıklar sonunce kesti. Sinema baslamıstı. Gene de mırıldandı:

— Bugun cumartesi, Giritli'nin orda cekiyorlar-dır gene kafaları!

V.

Rakı masasında beslesmislardı.

Besinci adam, elci Cemsir'le ırgatbası Memo'nun her yıl pamuk tarlalarına capa ırgadı denklestirdikleri buyuk ciftci Muzaffer beyin yeğeni Zaloğlu'ydü!

Asıl adı Ramazan olan kırksekiz kiloluk bu sıska gence Zaloğlu adı, herkesi yadırgatan palabıyığı, belindeki pusu denilen Trablus kusağı, kulot pantolonu, cizmeleri, hicbir isine yaramadığı halde belinden

eksik etmediği toplu tabancasından oturuydu.

Dayısı Muzaffer beyden baska kimsesi yoktu. Adana'nın Sinekli park'ında tek basına esrarlı cıga-ra ictiği geceler cocukluğunu hatırlar, ağladığı bile olurdu.

Dedesinin arı kovanını hatırlatan zengin konağında gecmisti cocukluğu. O gunleri simdi bir dusmuscesine

hatırlıyordu. Besili kocların kesildiği, ku-

pa landonların hatırlı konuklar tasıdığı, sağlıklı usaklarla hizmetci kızların merdivenler inip, merdivenler cıkararak hizmet gorduğu, kileri zahire cuvallarıyla ağız ağıza dolu gunler gecirmisti.

Simdilerdeyse, ucsuz bucaksız tarlalarından gelen kazancını Nis, Montekarlo kumarhanelerinde, Paris kafesantanlarında avuc avuc yiyen dayısının ciftliğinde zavallı bir katip parcasıydı. Kahyalardan izinsiz bir guverein bile kesemezdi. Cunku, sulalesinin teknil "Menkule ve gayri menkule"sini "Bir suretle"

mulk edinen sefih dayı, yeğenini zerreee sevmez, surda burda cart curt edisi kulağına calındı mı, kuplere biner, o ofkeyle de oğlanı ele gecirdi mi, tekmeleri altında ezer, ezardi.

Boyle olduğu halde, Zaloğlu icin tek dayanak, oğunmelerine tek vesile gene de dayısıydı. Kafayı cektı mi, pireyi deve yaparak baslardı. Hele meelis kıvamında, dinleyicileri de dalga gectiklerini belli etmiyorlarsa, Zaloğlu'nun konusmasında ne hedef kalırdı, ne de nisangah!

Meclis, istediğince, tam da kıvamındaydı.

Cemsir'le Memo yarı ortuk gozleriyle sadece dinliyorlardı. Hamza'ysa oldu bitti bayılır,

biterdi Zaloğlu'nun konusmalarına. Berber Reside gelince... o, kos dinlemekteydi!
Zaloğlu'nun sustuğu değil de, konuşmasına nokta koyduğu bir sıra, Hamza :
— Sonra kardas? diye sabırsızlandı. Zaloğlu yumruğunun tersiyle kaba bıyığını sıvazladıktan sonra, konuşmasının ardını getirdi:
— Sonra, dayımdır ofkelenir, lan pasa der, at vaziyetini karsımda!
"Pasa" dediği de hani oyle ayın uyun (*) pasalardan değil haa, Sultan Hamit pasası ki, goşsu möşsu tekmil nisan dolu! Pasadır bu sozleri yemez. Hik
(*) Ayın uyun : Rasgele, beribenzer.
mık.. dayımdır iskemleyi kaptığı gibi pasanın kafasına patlatınca, pasadır soluksuz yıkılır, anide!
Kadehine sarıldı, bostu. Rakı sisesine el attı, o da bos. Kan canağına donmus gozleriyle kebacı
dukkanını taradı. Onlardan baska kimseler kalmamıstı hemen hemen. İckili yerlerin saat on birden sonra kapandığını bildiği halde, gene de seslendi:
— Bak hele heey, hısıım!
Koca gobekli dukkan sahibi, hesap isteyeceklerini sanarak, altın dislerini gostererek kostu :
— Emret Ramazan bey! Bos siseyi uzattı:
— Dolusunu getir sunun!

Sisko Giritli'nin akli gitti. El erini ovalıya ovalıya, kınla dokule ozur diledi. Vakit cok gecmisti. Bekci uctur geliyordu. Bu kez de gelirse... yoksa ne kıymeti vardı? Onlar icin can fedaydı, basının ustunde yerleri vardı ama, biliyorlardı ortalığın sıklılığını...
Fital gibi sarhos Zaloğlu diretti:
— Sunun dolusunu getir Giritli!
— Ramazan bey, vallahi bildiğiniz gibi değil. Resmen tebliğ ettiler, saat on birden sonra acık goruleeek ickili yerler derhal kapatılıp muhurlenecek!
— Sana sunun dolusunu getir diyorum!
— Ramazan bey, ekmeğimle oynıyacaksınız..
— Sunun dolusunu lan, fazla laf istemiyorum! Kebacı ne yapacağını, ne turlu davranacağını
sasırmıstı. Verse bir bela, vermese iki. Cemsir, zom olmuscasına yarı ortuk gozleriyle besili bir sığırı
hatırlatıyordu. Zaloğlu'yu onlemek soyle dursun, cekismenin bile dısında gibiydi. Berber Resit'se yukarı
tukurse bıyık, asağı tukurse sakal. En iyisi karısmamaktan yanaydı ki, Hamza'nın tepesi attı. Koskoca bir
Muzaffer beyin, ağızından yağ bal akan yiğenine karsı bu ne terbiyesizlikti? Masaya bir tekme, su bardakları, tabaklar, siseler dukkanın betonunda sangırtıyla parcalanırken, Zaloğlu tabancasına tam el atmıstı ki, kapıda iriyarı bekci peydahlandı. Zaloğlu, bekciye soyle bir baktı, tabancayı cekmekten vazgecti. Vazgecti ya, cekse ne lazımgelirdi yani?
Muzaffer
beyin yeğeniydi bugune bugün. Pasaların kafasında iskemle parcalamıs bir dayının

yeğeni, bes kurusluk

bir bekciden mi cekinecekti? Dayısı duyarsa ne derdi sonra? Yazıklaaar olsun demez miydi? Ben ki pasaların tepesinde iskemle parcalamıs bir insan olayım da, benim yeğenim bir bekciye soz geciremesin!

Dayısını hatırlatan bir calımla :

— Bekci, burya gel!

. Ufacık adamın calımı, bekcinin tuhafına gitmisti, guluverdi.

— Gelsene lan burya! Bekci yemedi:

— Lazımda sen gel! '

— Sana gel diyorum!

— Sen kim oluyorsun da ayağına gelecekmi-sim?

Kim mi oluyordu? Kim oluyordu ha? Dedesi, dedesinin arı kovanı gibi isleyen konağı, kurban bayramlarında sıra sıra boğazlanan besili kochlar, konuk taşıyan kupa lando'lar, dayısı, dayısının koc bıyığı, pasa'nın kafasında iskemle parcalayısı... butun bunlardan sonra hala kim oluyordu ha?

Berber Reside:

— Git, su hırta kim olduğumu anlat! dedi.

Gozleri burun kokune akmısa benzeyen kırırs kırırs Resit, herhangi bir olay çıkıp, gece yarısı polis karakol arına dusmekten cekindiği icin, kostu.

— Kurban olurum sana bekci efendi, diye cnu kıyıya cekti. Uyma. İsimizi bitirdik, gidiyorduk. Zatınız geldiniz. Yoksa size karşı...

"Zatınız" sozuyle tava gelen bekci:

— Kim o? diye sordu.

Berber Resit bir cırpıda dayısını falan anlatıver-di. Bekci duymustu Muzaffer beyi ama, onun kim olduğunu biliyor muydu o yumruk kadar adam? O soylu kisiyse, bekci ondan geri mi kalırdı? Buraya Malatya'dan surgun edilmisti bugune bugun. Niye? Ağalara, beylere kavuk sallamadığından! Ve de sallamazdı!

Ağa oldular, bey oldularsa Al ah olmadıladı ya!

— Dusmez kalkmaz bir Al ah. Biz de hanedan yerdeniz, benim babam, dedem de beydi, hem de beylerbeyi!

Berber Resit, bekcinin sırtını oksadı:

— Beylerbeyi, Cengelkoy, Vanikoy... bilmem mi?

— Nedir bildiğin?

— Hanedan yerden olduğun..

— Beni tanır mısın?

— Tanımıya luzum var mı kurban?

— Tanımıyorsan nasıl bilirsın hanedan yerden olduğumu?

— Bir insanın sıfatı bel i eder. Bıyığın, bakısın, pehlivan yapın...

Bekcinin bıyıklarının ucu titriyordu ofkeden ama, yatısıverdi birden. İnsanın sıfatından belli olurdu soyu soppu, doğruydu.

— Beysin, beyoğlu beysin hem de. Madem bey-oğlu beysin, bey beye saygı gösterir, bey beyin hatırını sayar, beyzade beyzadenin dilinden anlar. Hos gor, kafayı bulmus, yumruk kadar adam mesela., su pehlivan yapınla ona uyacak değilsin ya! Hem ne? Bir tıkat atsan yarısı bosa gider mesela...

Bekci yumusamıstı:

— Senin gul hatırın için bu seferlik...

— Yasa!

— Yoksa o iti serefsizim posta eder, gotururdum!

— Bilmiyor muyum? Sen bir kanun temsilcisi-sin mesela...

— Anlat ona, cart curt herkese sokmez!

— Anlatırım..

— Senin hatırın için gidiyorum, bir daha gelince dukkanı kapanmış bulmalıyım!

— Emrin can bas ustune!

Bekci çıktı. O kadardı iste. Yeni gelmişti buraya ama, yakında öğretecekti herkese ne adam olduğunu!

Duduğunu çıkarıp kuvvetle otturdu.

Resit masaya dondu.

Zaloğllu hala alıp veriyordu. El eri arkasında, sordu :

— N'oldu? Berber Resit:

— Hic canım, dedi, n'olacak? Sepetledim gitti.

— Kim olduğumu anlattın mı?

— Bak hele bak..

— Safak attı mı enayide?

— Hem de nasıl! Zaloğllu gene de icini cektı:

— Ne fayda, bırakmadınız ki., bir bıraksaydınız, onun İsa'sını Musa'sını, yedi gobek sonra gelecek zurriyetini İskender'in askeriyyen...

Hamza cosarak bir nara attı:

— Oooof Al aaaaaaaaaah!

Kebapçıyla Berber Residin akıl arı gitti. En cok da Residin. Bekci yakınlarda olabilir, duyup gelebilirdi.

Gelinee de isler Arap sacına doner, politikasının ipliği pazara cıkardı ki, sonu karakolda biterdi.

Tam bu sırada Hamza ortaya bir fikir attı:

— Bakın hele., kiloluk bir rakı alıp, bize gidek mi?

Zaloğllu'nun gozleri parladı. Resit, Cemsir'e baktı. Cemsir hep o besili sığır ağırlığı icinde dunyadan habersiz, dikilip duruyordu.

Hamza :

— Kardas be, dedi kebabçıya, bize sendeki kiloluk rakılardan bi dene, meze muze de yap cat, sar bir kağıda... oldu mu?

İc cebinden uc on liralık çıkarıp tezgahın ustune attı.

— Bu paradan hesaplarımızı da al. Artık ziyade kalırsa yarın anlıyon ya?

Kebapçı, kurtuluşun verdiği sevinçle istenenleri yapmak üzere giderken, Hamza, Zaloğlu'ya sokuldu, koluna girdi.

Zaloğlu :

— Lakin, dedi.

Hamza ardını bekledi, gelmeyince sordu:

— Ne lakini kardas? —| Birsey yok. Usteledi:

— Essah (*) ne var?

— Valla birsey yok. Hamza kuskulanmıstı:

— Var, dedi. Anam avrachm olsun var birsey. Soyle ne var? Benden gizli mi? Sen kardasmı fos mu beluyon? Senin uğruna olmiyenin anasının donu basına be!

Zaloğlu deri n bir ic gecirdikten sonra, Berber

Reside soyle bir baktı:

— Ah Resit emmi ah, bırakmadın ki onun bekci gibi Al ahını, kitabını sasıraydım!

Resit kostu, obur koluna girdi:

— Seni değil, bekciyi dusundum Ramazan efendi. Cahil fıkaraya, dururken kafası gozu kırılacak! Hem canım siz kii im, o kim? Koskoca Muzaffer beyin yeğeni mesela... el alem ne der? İki paralık bir bekciye uymus demez mi? Size yakısır mı? En biri dayın! Duysa ki yeğeni bes kurusluk bir bekcinin ka-

(*) Essah : Sahi, gercek.

fasını gozunu... hı? Yazıklaaar olsun benim yeğenime demez mi? Ben pasaların kafalarını parcaladiy--dim, yeğenim bekcilerin. Yakısık alır mı? Hamza :

— Doğru, dedi. Uyduğun soyle beri benzer bir adam olmalı!

— Hem beri benzer olmalı, hem de... kul ar gibi yalvardı serefsizim. Aman dedi, ben ettim siz etmeyin!

Zaloğlu'nun gozleri guldu :

— Demek dayımı duyunca?

— Ayın beyin (*) oldu teknil!

— Her kusun eti yenmez diyeydin!

— Demedim mi?

— Dayımın pasayı bir sandalyede yıktığını?

— Bak hele bak. Demedim mi?

— Ne dedi?

— Ben kirisı kırıyım oyleyse dedi, kırdı.. Rakıyla mezeler sarılmış, hazırıldı. Dukkandan çıktılar.

Yıldızlarla dolu, pırıl,pırıl bir gece vardı. Guclu ay, sakın gecenin icindeki damlan, catıları yas yas parlatıyordu.

Ucu onden yuruyorlar, Cemsir'le Memo arkadan gidiyorlardı.

İsci mahal elerine sapan camurlu, dar sokağa girdiler. Elektriksiz sokak, kohne tahta perdelerle cevrili harap evler kalabalığının arasında uzuyordu. Karanlık pencereleriyle evler cektan uykuya varmışlardı.

Bir ara cilaya gelen (**) Hamza muthis bir nara attı :

— Ooooooooooof Al aaaaaaaaaah!

(*) Aym beyin : Ters mers olmak, beyninden vurulmusa donmek. (**) Cilaya gelmek :

Cosmak, keyiflenmek.

Mahalle sanki kulak verdi naraya, silkindi sonra. Oksurukler duyuldu, uzaklarda da bir bekci duduğu...

Naraya uyanan Gul u, kulak verdi: Tamam, ağa-beysiydi. Gene zilzurna geliyordu. Hic yoktan mesele cikarır, cart curt ederdi o kafayla. Al ah kahret-sindi, kahretsindi boyle yasamayı. Uykunun en tatlı bir sırasında uyanmıya ne zoru vardı? "— Calıs, calıs, calıs., itler dursun, sen durma. Tam uykuya bayıldığın sıra..."

Sesler yaklaşıyordu. Kulak verdi: Dort bes kisinin yaklasan ayak sesleri, paldır kuldur konusmaları...

geliyorlardı, sağlama onlara geliyorlardı. Ey-vaaah, bu saattan sonra bir de sarhos avutmaya kalkarlarsa

halleri dumandı!

Yanıbasında uyumakta olan annesini durttu. Kadın butun hafta, her gun oniki saat cırcır'larda calısmak, paydosta eve gelip camasır yıkamak, tahta silmekten yorgun, olu gibi yatıyordu. Nara yakınlarda tekrarlanınca, Gul u'nun telası attı. Annesini daha kuvvetle sarstı:

— Anne, anne kız, anneeee! Kadın :

— Hıh?

Yorganı atıp, sıcradı. Genc yasında kırılmaya baslamıs, yorgun ama guzel, akpak bir kadın yuzu uykulu gozlerle kızına halsizce baktı:

— Ne var? Gul u :

— Seninki geliyor, dedi. Yatıyorum ben, gebe-riyorum uykusuzluktan zati.. Sorarsa, uyuyor, uyandırma, de!

Devrilip, yorganı tepesine cekti. Kadın, oğlunun pencere onunde patlıyan son narası uzerine uyku sersemliğinin icinden sıyrılıp.

fırladı. Zaten kapı onune gelmislerdi. İdare lamba-siyle kosuncaya kadar, kapı tekmelenmeye baslamıstı

bile.

— Geldim oğlum, geldim!

Kapıyı actı. İdare lambasının hafif ısığı bes kisinin sarhos yuzlerini aydınlattı. Gene Hamza :

— Bu kapı niye gec acılıyor lan ana?

Bir seyler soylemek, kapının gec acılma nedenini belirtmek istediye de, dinleyen olmadı. Hamza :

— Buyrun, dedi. Ramazan efendi, buyur! Zaloğlu serili yatakları gormustu, geriledi:

— Rahatsız ettik yahu, ayıp ettik.. Kolundan cekti:

— Tekmil hikayeymissin.. rahatsızlık ne kelime? Alttarafı karı, kancık takımı. Adamdan mı sayıyon karı kancık takımını? Evin gibi buyur, cekinme Al a-hını seversen...

Cemsir'e soz kalmıyordu oğlundan.

Bes erkek, camurlu ayakkabıları, rakı, mezeleri, les gibi anason kokan soluklarıyla odaya paldır kuldur doldular. Hamza, bacısının yatmakta olduğunu görünce, anasına sertce dondu. Meryem, oğlundan .

cok

korkardı. İsi anladı. Kızının yatağına gitti, comel-di. Sesini namahreme duyurmamaya çalışarak bir seyler fısıldamaya, kızı sarsmaya başladı. Gul u'nun ofkesi zaten ustundaydı. Gece yarısı, uykunun en tatlı zamanında yatağından kalkmaya ne zoru vardı? Ağası, babasıysalar Al ah değil erdi ya. Ekmeğini de onlar vermiyorlardı ustelik!

Gel gelelim ana'nın akli gidiyordu.

— Kızım, Gul u'm, kurban olim kalk! Kalkmıyacaktı, kalkmıyacaktı, kalkmıyacaktı iste!

— Al ahını seversen kalk Gul u, kalk yavrum! Hamza fırladı. Gul u'nun yorganını tuttuğu gibi cekip aldı, kıyıya fırlattı. Bir an kızın kaymıs etekleri altında bembeyaz bacakları görüldü. Zaloğlu'nun Al-lahı sastı. Simdiye kadar boylesine güzel bacak görmediğini sanarak, yureği hızlı hızlı atmaya başladı.

Gul u yataktan fırlamıs, ağasının ustune atılmıstı

— Ver yorganımı, ver be!

— Kız bana baak...

— Bakıyorum, ne var?

— Misafirlerin onunde kazık gibi yatılır mı?

Ayıp!

— Ayıpsa bana, ver yorganımı!

— Gul u, bana bak...

— Bakmıyorum iste!

— Belle bunu amma, sorarım sana bilmis ol!

— Sorarsın, heye, sorarmıs. Ver yorganımı!

Araya berber Resit girdi. Yorganı alıp kıza verirken, Hamza'ya :

— Sen misafirlere bak, dedi. Ama Hamza fena bozulmustu :

— Eh ulan Gul u, belle bunu. Misafirlere dua et. Senin Al ahını, kitabını...

Resit ağzını eliyle kapatmasaydı soğup sayacaktı. Sonra Gul u'nun yanına comeldi. Meryem de comelmisti. İki iki yandan kızı yatıstırdılar. Gul u aslında yatısmamıstı. Ne zorunaydı, ne zoruna?

Misafirse

misafir, onun misafiri değil erdi ya! Evleri meyhane miydi?

Zaloğlu buyulenmiscesine gözlerini kızdan ayıramıyor, kucaklamak, opmek opmek, sıkı sıkı sarmak geciyordu icinden. Ne kızdı ya! Yatağının kıyısına ilismis, berber Resifle anasını dinliyor, aldırıs etmiyordu. Kasları iyice catıktı. Tam, tam istediği gibi bir kız. Avrat dediğin, sırasında boylesine yiğit olmalı.

eli silah bile tutmalıydı. Bu oyleydi iste. Bunun eli silah da tutardı, bıçak da. Boyun eğmiyordu. Feleğe minneti yoktu, takmıyordu ağa mağa!

Birden kendine geldi. Mil et kadehlerini kaldırmıs, tokusturmak için bekliyordu. O da aldı, tokusturduktan sonra, kadehini Gul u'nun serefine diple-di.

Gul u bir kıyıda, sofradakilere ofkeyle bakıyordu. Zaloğlu'nun koca bıyığı, kusağı, cizmeleri, kulot pantolonu tuhafına giderek gulesi tuttu. Soyтары mıydı ne? Yumruk kadar

adamda kocaman, koc bıyık, kocaman kocaman cizmeler. O ne? Ona mı bakıyordu ne? "— Deert!" dedi icinden. «]Bıyığa hele. Su da kendini adamdan sayıp bıyık bırakmış. Cizmeye hele cizmeye.. Solucan suratlı"

Zaloğlu'ysa, kızın, catık kaslarına karsın, kendisine alttan alttan bakması hosuna gidiyordu.

Costu. Kadehine rakı koydu, hic gereği yokken serefe kaldırıp dikti. Kadehini Gul u'ye bakarak kaldırmış, dikerken de goz kırpmıstı.

Gul u "— O ne?" dedi icinden, «]kime goz etti o? Bana mı? Bok suratlı. İ... yılıyor.. Senin bu yılıstığını

Kemal gormeli simdi, it! Sen Kemal'in kesip attığı tırnak olaman be! Kemal senin gibileri ot diye yer..."

Hamza, Zaloğlu'nun bosalan kadehini hemen doldurdu. Zaioğlu'ysa, gozlerini Gul u'den ayırmıyor, kızın bakısını hayra yorarak, umuda dusuyordu. Hani boyle boyle diye acsalar da, kız "Heye", yani evet dese... olmayacak ne vardı? Dayısına yalvarır, yaka-rır, ayaklarına kapanırdı. Cemsir'ih eline uc bes sıkıstırırılar, kızı ceke alırlardı. O zaman oyle iyi olurdu ki! Sehre mehre tobe inmezdi. Ciftliğe yerlesir, ickiyi, kumarı, esrarı, afyonu da boslardı. Dayısı... oyle ya, soylu değil diye istemezse istemezdi. "—

Bunca soylu kız varken circırlarda calısan bir kız alınır mı lan?" derdi belki de. Desin, eline ayağına kapanır, "— Dayım dayım, kurban olim dayım.

Ocağına dustum" derdi be. Daha olmazsa araya...

Kafasında simsek caktı: Evet daha olmazsa, dayısının ciftcibasısı Yasin ağayı araya kordu. Dayısı Yasin ağanın sozunden tobe çıkmazdı. Yasin ağa ne derse ciftlikte o olurdu. Yasin ağa, ta dedesinin zamanından beri ciftlikteydi. Tamamdı, tamamdı canım. Yarın ciftliğe giderken Yasin ağanın hoslanacağı birkac da kitap satın alır, gotururdu Yasin ağaya. Gece-ieri okur, tam tavına gelince de acardı meseleyi.

Aklından, Ulucami'nin, belediye helası bulunan aralığı gecti. Bitpazarı gibi bir aralıktı burası. Kuka, necef, adi tas tesbihler, hacıyağları, boy boy, cins cins ağızlıklar, tahta, fakfon, teneke tabakalar, yedi delikli nazar boncukları, Mekke tasları, kece, orme yun kulahlar ve kapakları gozalıcı, parlak renklerle kitaplar, din kitapları... Arap harfleriyle "Malumat-ı diniyye"den, "Menakıb-i peygamber?" ve

"Kısas-i

enbiya", "Kan kalesi cengi"nden "En guzel mektup numunelerine dek cesit cesit kitaplar...

Aralığın hela kokulu havasına bazan gunes kes-kinlemesine vurur, kel, kor, topal dilencilerden, yağız cehreli patoz ırgatlarına dek omuz omuza bir kalabalık kaynasır dururdu.

Zaloğlu yarın buradan birkac kitap alacaktı Yasin ağaya.

Berber Resit demindenberi hic sezdirmeden Zal-oğlu'ya bakıyordu gozucuyla. Oğlan amma da dikmisti gozlerini kıza ha! Dikmisti, hoslandığı da belliydi ya, kız onun yanında deve gibiydi. Bıyığı, cizmeleri, belindeki pususu, tabancası falan havaydı kızın yanında. Gul

u onu bir tutusta cocuk gibi ofeler, gerekirse yerden yere calardı. Boyle bile olsa, ner-den baksan bir kız'dı. Kız dediğin de neydi? Erkek kısmının zevk aracı! Kadınların guzel ikleri erkekleri icindi. Sonra, erkeğin guzeli, cirkini, yakısıklısı, yakısıksızı da olmazdı. Erkek erkekti, kadın da kadın. Oğlan gercekten kıza abayı yakar da is kıvamına girerse, Cemsir bir iki demez, kızını bu ufaktefek ama soylu delikanlıya veriverirdi. Vermeliydi de., kız birden boy atıp gelismis, gemi de azıya almıstı. Bir kız boy atıp, gemi de azıya aldı mı, onu ne yapıp yapıp el oğluna vermeli, evde daha fazla tutmamalıydı. Zaten harıl harıl calısıp, para da kazansa hayrı

yoktu. Babasına on para olsun vermediğini Cemsir kac kez soylemis, kızdan yakınmıstı: "—İt, itoğlu itin kıızı. Kazanıyor kazanmasına ya, koklatmıyor. Eskiden boyle değildi. Simdi asi oldu. İbiği mi kızardı ne?

Munasibini bulsam, kuyruğuna calıyı kıstırıp dehli-yeceğim"

Cemsir rakısını yudumlarken, Gul u'nun kabadayı kız olduğunu dusundu. Kabadayıydı ama, karı, kancığın kabadayılığından ne olacaktı? Bir kız, ya da karı kabadayı mı? Onunde de, sonunda da Genelevlere dusebilirdi. Onun icin, yol yakınken Ramazan efen-di'nin aklını celip, su isi bitirmeliydiler.

Oğlanın kıza yılısık bir isaretini yakaladı.

Oğlan calmadan oynamağa baslamıstı bile. Besbelliydi ki kıza abayı yakmıs!

Cemsir'e baktı. Ohoo... onun dunyadan haberi yoktu. Memo'ya yaslanmış, sızmıstı bile. "— Al ah-lık"

diye gecirdi. "Herif gittikce hampolasıyor. Ye, ic, yat, kalk., sisiyor boyuna. Dunya yansa icinde hasırı

yok"

Hamza bosalan kadehleri yeniden doldurdu.

— Haydi serefe!

— Serefin vaar olsun..

— Nur ol arkadasım...-

— Diline sağılık...

Zaloğlu'nun gozleri hep gul u'de. Oğlanın abayı iyice yaktığını anlıyordu Resit. Hani dayısı da bir razi

gelse, soyluluk soysuzluk filan diye tutturmasa... ulan tadından yenmezdi be! Koskoca Muzaffer beyin yeğenine varmak ne demekti Gul u icin? Bırak Gul-lu'yu, kendilerinin bile ekmeklerine yağ surulurdu.

Butun mesele, oğlanın sarhos kafayla kıza bitip, ertesi gun ayıhnca unutmamasındaydı. İyi ama, kız beğenecek miydi bakalım oğlanı? "— Ana, baba beğendikten,sonra kıza bok yemek duser! Kız da kim oluyormus? Benim kızım olmalı da, benim beğenip verimkar olduğuma omuz silkmeli! Aliahımı inkar ediyim, onu lokma lokma doğrarım"

Gozleri Gul u'ye kaydı: Entarisinin eteğiyle oynuyordu. Resit hayra yordu bunu. Bir kız, yadırgıların bulunduğ u bir mecliste, gozlerini onune eğip eteğiyle oynadı mı, yadırgılardan birine gonlu kaydı

demekti. Yadırgı olarak kim vardı meclislerinde? Zal-oğiu! Ust yanı babası, kardası, Memo, Resit emmisi. Ustelik demindenberi oğlan isaret ustune isaret geciyordu kıza. Kız'dı

nerden baksan. Gonlu kayıverir-di. İnsal ah kaymıstı da, icine ates duser, o atesle...

Sinemayı dusunuyordu oysa Gul u. Oğlanın kızı tam optuğu sıraydı iste. Kemal de nasıl kolunu beline gecirip sıkmıstı! İcinden sanki ılık ılık bir seyler akmıstı. Ne hos, ne hostu. Demek Kemal'le gece, gunduz bir arada, hele bir yatakta olsalar... Yarın Pakize inceden iiceye sorardı artık. Sinemaya gittiniz mi? Ne oynadı? Sinema oynarken ne yaptınız? Optu mu? Ne antika karıydı su Giritli Pakize! Evlenmiş, bosanmış, yeniden evlenmiş, gene bosanmış. Artık evlenmek istemiyordu. "— Canımın istediğiyle gezip dolasırım. Dedikodu mu? Vızgelir tırıs gider. Butun erkekler benim olsun istiyorum. Doyamıyorum kız, zorla mı? Hepsinin tadı bir baska. Ne diye iclerinden yalnız birine bağlanmalı?"

Gul u boyle dusunmuyordu. O yalnız Kemal'i dusunuyor, sadece sadece onu istiyordu. Sonuna dek de onunla kalmalıydı. Hani su "— Al ah bir yastıkta kocatsın.." derlerdi ya, oyle. Kemal'le bir yastıkta kocamaktan baska dileği yoktu. Pakize o kadar

erkek değistirmisti de nesi artmıstı? Bir gun ya bir hastalık alır, ya da bir zorlusuna rastlarsa gorurdu gununu!

Zorlusu deyince, aklına Kor Tahir geldi. Sahi o. Sinemada gormemis olamazdı Gul u'yu. Cıgara icmeğe cıkarken yan gozle bakmış, gormus, gulmustu, domuz, domuzoğlu domuz! Hamza'ya hemen yetistirirdi,

sağlam! Belki de yetistirmez, gene yoluna cıkar, "— Herkese sapur supur da bana yarabbi sukur mu kız?" diyebilirdi. Desindi, desindi de ağabey-sine soylemesindi. Desindi desindi ama, hava alınca?

Hava

alınca, bir iki demezdi val aha, soyleyive-rirdi. Hem de bire bin katarak!

İcinden bir sıkıntının kul renkli ağırlığı gecti.

Soylerse ne olurdu? Asar mıydı? O değil, onun Feristah'ı asamazdı. Hele elini kaldırıp vurmaya kalksın?

Ya da kotu bir laf soylesin? Onun elleri armut toplamıyor, ağzı da kirada değildi. Vurursa o da vurur, soğerse o da. Baska?

Bir de su vardı.. Kel onune cıkar, boyle boyle, "Herkese sapur supur da, bana yarabbi sukur mu?"

derse, guluverir, umuda dusurur, sonra da Pakize'yi gonderip... Guldu. "— Su kor itin ifadesini aliver kız, derim. Canına minnet kahpenin. Aliverir"

Ama gene de belli olmazdı isi surtuğun. Bir erkekten hoslanması gerekti. Hoslanmadı mı, yoluna altın dizseler... bir de, fabrikada, is arkadası erkekler, ya da ustalarla "— Al ah yazdıysa bozsun. İs arkadaslarıyla yuzunu karaladın mı, yandın. Hemen-cik fabrikaya yayılıverir. Ondan sonra kurtulabiursen kurtul"

Pakize yanasmazdı Kor Tahir'e.

Canı sıkıldı. Canının sıkıldığı sıralarda olduğunca, gene bir ayaklanma basladı icinde. "— Eeeh... bana kimse karısamaz! Kor Tahir değil, Al ah olsun isterse. Seviyorum, sinemaya gittim, her zaman da gideceğim. Evet, oğlan Fella da ustelik, kime ne? Hele ağızlarını bozup artık eksik bir seyler soylesinler, vallaha onları parca parca ederim"

Babasına baktı. Besili sığır ağırlığıyla, Memo'ya yaslanmış... Amma da uykucuydu be! Butun gun uyur, gene de doymazdı uykuya. "— Sam babası" diye gecirdi. Bu soz de

Pakize'nindi. Kafir karı, neler de bilirdi!

Birden Zaloğlu'ya dikkat etti: A a... oğlan soytarı mıydı ne? Deert! Goz de kırpyordu. Aynayla dargındı

galiba.. "— Ulan dunyada bir sen kalsan, bir de ben. Sana gene de donup bakmam!"

Gozlerini elinden geldiğinde kacırıyor, ama arada bakısları karsılasınca da oğlan... gercekten de soytarıydı, tamı tamına soytarı! Bayram yerlerinde Pakize'yle gulmekten kırıldıkları soytarılardan tıpkısı.

Kocaman bıyığı, belinde kusağı, cizmeleri... kafasını kızdırırsa vallahi de, bil ahi de doverdi onu! Hem de, bağırta bağırta, kovalıya kovalıya. "— Pestilini, çıkarırım kahpe doluyum ki. Dayım soyle, dayım boyle. Oğlan dayıya cekecek, dayın da sana benzer bir soytarı besbel i. Sonra, dedesi, konakları, tarla mar-la, çiftlik., hem anlatıyor, hem de bana bakıyor. Aboo.. vuruldum anlattıklarına da sana da. Keles., dayın hatırlı adamsa bana ne? Uğrunda olacak değilim ya"

Kemal onun gibi dort tanesini ust uste koyar da ezerdi!

Gece iyice ilerlemisti, horozlar otmeğe baslamıstı dıarda tek tuk. Gul u esneyip duruyordu. Zaten ickicilerde de hayır kalmamıstı. Zaloğlu uyuma-mağa kendini zorluyordu ama, gene de bası dusu dusuveriyordu. Memo, Cemsir'e yaslanmıs, horluyor-du bile. Yalnız Resit, berber Resit. O, hala cin gibi, oğlanın kıza adamakıllı vurulduğunu dusunup seviniyor, bu evlenmeyle ulasacaklarının neler olabileceğini kestirmeğe calısıyordu.

Hamza da uyanıktı. Kiloluk sisede son kalam Zaloğlu'yla paylastıktan sonra;

— Goruyon mu Resit emmi? dedi. Koca siseyi hemen hemen kardasımnan temizledik ha!

Temizlemislerdi ya, Zaloğlu'nun nesesi ucuver-mıstı; kız, anasına dayanarak uyuyup gitmisti Onda gozu

olsa uyuya mı bilirdi? Lakin gene de belli olmazdı.

— Bir bu kadar daha olsa icer miydik?

— Bir iki demeyiz anam avradım olsun. Var mısın?

Berber Resit, Hamza'nın elinden bos siseyi cekip aldı: r y . * v

— Var mısın'mıs... Kahkahayla gulen Hamza:

— Niye Resit emmi? dedi.

— Niyeymis. Marifet mi belliyon rakı icmeyi? Vaktiyle baban da tıpkı senin gibiydi. Bak, horlayıp duruyor simdi. Marifet, isi tadında bırakmak. Hadi bize musaade!

Zaloğlu pırıl pırıl cizmeleriyle zıplayıp kalktı. Hamza :

— Acele ettiniz, dedi. Burda yatardık.. Zaloğlu'nun canına minnetti ya, gene de :

— Yoo.. zaten luzumundan cok rahatsız ettik haydi eyval ah!

Resit, ırgatbası Memo'yu da uyandırdı, ucu çıktılar. Ortalık yeni yeni ağarıyordu. Hic konusmadan mahallenin camurlu sokaklarını gectiler. Parke doseli caddeye cıkınca, Resit:

— İsterseniz benim dukkana gidek? dedi. Zaloğlu durakladı:

— Napacağız senin dukkanda?

— Acar otururuz. Sabahcı kahvesi de var yanımızda. Cay, kahve iceriz, kafamız kızarsa sut iceriz., her daim rakı icilmez ya!

Dukkanın yolunu tuttular.

Boylu olduğu daha iyiydi Zaloğlu icin. Bicimine getirir, Gul u'den soz acardı. Cemsir'in

akıl hocası

olduğunu, onu istediği yola getirebileceğini .biliyordu. Zaten dikkat etmişti, kıza arada goz moz atarken,

herif kurt gibi, onları goz hapsine almıstı. Hosuna gider gibi bir hali vardı ki, iyiydi. Demek istiyordu kızla bu isi pisirmesini? Madem istiyordu, ilk is, kıızı hale yola sokmaktı ki, dayısı daha sonra gelirdi.

Oyle ya, kız bir sefer "Heye" desin, ondan sonrası kolaydı. Demek simdi Resit elde birdi. Hamza'-nın dunden

de dunden yanasacağına kuskusu yoktu. Kalıyordu Cemsir'le kızın anası. Cemsir'i Resit yola getirirdi.

Anasıysa ister istemez uyacaktı onlara! Dukkana gelinceye dek olctu, bicti. Sonunda bu ise olmus gozuyle bakmağa basladı.

Dayısının da hazmı kolaydı. Yasin ağanın sakalına gore tarak vurdu mu, yaslı adam da ondan yana oluverirdi. Hele birkaç kitapla gitti mi, tamamdı.

Birden aklına baska bir sey geldi: Hepsi iyi, hepsi hostu ya, kız istemeseydi., oyle ya, hoslanmamıs olabilirdi. O zaman? O zaman eseğin buyuğu ahırdan cikmaz mıydı?

Hafifce oksurdu.

Ama sanmıyordu. Bıyığı, pususu, cizmeleri, kulot pantolonuyla yiğitti, hem de yiğidin tekesi! Rakı icisi ya? Ordakilerin hepsinden cok rakı icmisti. Kız da gormustu bunu. Dayısı dersin, hem cok zengin, hem de Al anma kadar hatırlı bir adamdı. Boyle bir adamın yeğeniydi bugune bugün!

Birden bir baska sey hatırladı: Dayısının pasaya iskemle Vurduğunu keske kızın onunde anlatsaydı! Tuh be, ne diye akıl edememisti? Kız, esek değildi, cin gibiydi. Yeğenlerin dayılara cektığını de bilirdi.

Derken, soz aksamki bekci manzarasına gelirdi. Resit acardı ağzını gayri, "— Ramazan efendi de, Al ah bağışlasın, dayısından geri kalmaz" derdi.

— Hayrola Resit emmi?
~ Karga bokunu yemeden boyle sabah sabah?
Resit kulak asmadı. Kilidi cikardı, kepengi gurultuyla kaldırdı. Neden sonra meraklıları cevapladı:

— Oyle icap etti..
Dukkana girdiler.

Arabacılar merak icindeydiler. Bu adam dukkanını neden boylesine erken acmıstı? Zaloğlu'nun, Re-sit'le ne alaveresi vardı?

- Valla anlayamadım arkadas..
- Kendine bosver Zaloğlu'nun ya, dayısı...
- Dayısı olmasa onu kim adam yerine kor?

- Hic canım.
- Resit emminin kıızı mızı yok ki., ha?
- Kimbilir? Bir dalavereleri vardır!
- Bu saata kadar nerdeydiler? Simdi nerden geliyorlar?

İçlerinden biri:

— Kafanızı yormayın, yarın ucuzlar. Lakin bizim mil et gibi yok. Oyle seyler uydururlar

ki...

— Ne gibi?

— Dun Camlı kahveye gittiydim. Soforler toplanmış, prafa oynuyorlardı. Bu geldi. Gene boyle cizme, kilot pantolon, belde kusak musak.. iceri bir goz attı, aradığını bulamamış olacak, cekti gitti.

Meğer soforlerini arıyormuş. Ardından demediklerini komadılar. Herifin yuzune karsı Ramazan bey, Ramazan ağa, ardından Zaloğlu! Bir baskası:

— Tabi oğlum, dedi. Herkes itnen cuvala girecek değil ya!

— Duyar haa..

— Nalur duyarsa?

— Ne mi olur?

— Nolur lan? Asar mı beni dersin?

— Dayısına der!

— Dayısı bunu hesaba mı katar? Suncacık kredisi yok dayısının yanında. Sonra, dayısı... koskoca Muzaffer bey yahu., herif sapına kadar yiğit adam. Bara gelen her avrat, once ciftliği boylar, herifin tezgahından gecermiş!

— Ufak is o. Herifin asıl zamparalığı Avrupa'da. Anlatıyorlar, aklın durur!

— Ya kumara verdiği para?

— İyi mi? Paramızı goturup gavurlara yedirmek iyi mi yani?

— İyi, kotu. Para onun, keyfi misin?

— Değilim amma... Sozunu kesti:

— Bitti. Alınteri dokup senin benim gibi kazanmıyor ki acısın paraya. Haydan gelen huya gider. Calmış Memet, Hasan, Ali, Ayse, Fatma...

Bar kadınlarını pansiyonlarına goturup getiren kupkuru bir arabacı:

— Birinde, dedi, seninki bara gider!

Adam bos konusmadığı için, iskemleler ilgiyle ondan yana cekildi:

— E e...

— Kim? Zaloğlu mu?

Adam bir cigara yaktıktan sonra:

— Zaloğlu, dedi. Gecer oturur bir masanın basına...

— Tabi gene bu kılıkta hı?

— Tabi. Yiğit adam, baska kılıkta gezer mi?

— Sonra?

— Sonrasına bakın., cizme mizme, kilot milot, kusak musak.. Ekspres gibi. Garsonlar bosverirler.

Seninki dellendir. Lan garson diye bağırır. Garsonlar gene aftos piyos. Derken celallenir.. Lan Al ahsız'lar,

der, biz burda neciyik de bos veriyorsunuz? Adam değil miyik? Tabakları tutar tutar fırlatır. Tabaklar da ibne tekmil efendi, barın zemini beton, tabaklar cıncık. Kırılısana! Yok, kırılmazlar, baslarlar hop hop hoplamaya!

Kahkahalar patladı, gozlerden yaslar gelinceye kadar gulundu. Sonra matrak biri:

- Ulan Araboğlu, dedi. Hepsi essah, burası yas!
  - Herifi yiyon. Betona dusen tabak kırılmaz mı?
- Araboğlu guldu :
- Demek inanmıyorsun?
  - İnanılır mı lan?
  - Serefsizim hem kırılmamıs, hem de attığı tabak hop deyip gelmis onune oturmus!
  - İyi oğlum, askolsun mantarına..
  - Herifi Nasreddin Hoca yapıp çıktınız!
  - O ne ibne tabakmıs oyle ki hop deyip...
  - Lastik belki de..
  - Olur olur-arkadas!

VI.

Zaloğlu, berber Residin dukkanından sabahın dokuzuna doğru çıktı. Ortalık gunluk guneslikti. Sım-sıcak bir gunes, sırtını tatlı tatlı yakıyor, gevseyen sinirleriyle habire esniyordu.

Ah simdi yatağında olsa da uykuya bayılıver-seydi!

Sehre indikce kaldığı her zamanki hanın yolunu tuttu.

Reside hicbir sey acmamıstı. Korkup cekindiğinden değil, dayısına guvenemediğinden. Evlenmesini isterdi dayısı herhalde ama, "Soylu, soplulu, arlı namuslu bir kız"la. Gul u'yse fabrika kızıydı. "— Cesit cesit erkeğin arasında buyumus, gozu acılmıs"tı. Zal-oğlu boyle dusunmuyordu. Boyle bile olsa makbuluydu ya, basta dayısı, dayısının arkadasları, it surusu gibi hısım, akraba...

Hana geldi, yorgun bedenini karyolaya sırtustu bıraktı. Uykudan geberiyordu guya. Hani? Nerdeydi uyku? Uykusu da, yorgunluğu da ucuvermisti._ Aklında Gul u, yorgan cekiliverince gorunen bembeyaz bacakları...

Ah simdi surda, yatağında olsaydı! Tatlı tatlı gerindi. Ne bacaklardı ya!

Dayısı, kendi evlenirken soylusunu arasındı, ne karısırdı yeğenine? Soylu, soysuz., onun bileceği isti, dayısının değil! Değil ama, gene de dayısı razı gelmeliydi bu ise. Gelmezse, dunya dunyaya gecse havayla cıvaydı. Onun icin, dayısının ağzından girip burnundan cikacak, aklını celemek birini bulması gerekti. Kim olabilirdi bu?

Aklına gene Ciftcibası Yasin ağa geldi. Yasin ağa meram ederse dayısını yola getirebilirdi. Cunku Yasin ağa sıradan, herhangi bir Ciftcibası değildi ki! Dayısının ona inancı sonsuzdu. Yalnız dayısının de- ğil, dayısının babasının, yani dedesinin bile ona guveni sonsuzmus. Herif gercekten de, yetmis besinde olduğu halde sıırım gibiydi. Sonra oyle cesurdu ki, hic ama hic kimseden korkmazdı. Kooa koca yılanları

tuttuğu gibi koluna dolar, kursuna bile goğsunu acıp giderdi. İğtisas'ta, Ermeni ceteleri Zaloğlu'nun dedesini yakaladıkları gibi dereye indirirler. Bitireceklerdir. Bey bas bas bağırır. Cetelerse insafsızca tokat, tekme, yumruk. Tam bu sırada nerdense durumu haber alan genc Yasin, ciftesini kaptığı gibi fırlar. Dereye gelir. Ceteler tanıdıkları icin: "— Yasin geri dur, karısma sen" derlerse de, Yasin tek laf etmez, ciftesini cevirip herifleri keklik gibi avlar. Bey bayılır. Yasin'dir beyi omuzuna alıp, ciftliğin yolunu tutar. O gunden sonra bey, Yasin'i

bas tacı eder. Nereye gitse Yasin de birlikte, ne yese, ne icse Yasin de. Beyin sağ kolu olur. Hatta bey olurken, oğluna: "— Yasin'in kıymetini bil Muzaffer" der. "Ona guven, sev, dediğini dinle, ziyan etmezsin oğlum"

Gerçekten de, Muzaffer bey, babasının olumundan sonra çiftliği, tarlaların surulup ekilmesini, urunun devsilirip anbarlanmasını, gerektiğinde satılmasını Yasin'e bırakmıştı. Yasin gereğini yapar, mevsim sonlarında beyin hissesine duseni de bankalardaki cari hesaplarına yatırır. Bey de atlar giderdi Avrupa'ya. Nis, Montekarlo, Paris, sırasına göre İtalya'nın cesitli sehirleri, Almanya, İngiltere dolası durur, iyice yoruldu mu da aklına çiftliği gelirdi. Gelirdi ama, gene de Yasin'den hesap sormazdı.

Bilmezdi ki hesabını! Yasin ona gerekenleri soylardi: Binlerce donum tarlaya kutlu denilen pamuk tohumu ekilmis, capaları yapılmis, mevsimi gelince de ırgatlara toplattırılmıştır. Su kadar bin kilo yerli, su kadar bin kilo Kleveland cinsi ciğitleri depolarda aktarılıp durmaktadır. Su kadar bin kiloyu tohumlu pamuk olarak falanca fabrikaya, su kadarını da preselettirip falanca depolara yerlestirtmiştir.

Ustyanı olan su kadar kiloyu da iplik-bez fabrikalarına gayet hesaplı, satmıştır. Bu yıl, gecen yıl ardan da cok kazanmışlardır. İşte banka defterleri, su bankadaki hesabı su kadardır, bu bankadaki hesabı da bu kadar!

Muzaffer bey defterleri alır, masanın ustune atar.

— Canım, Yasin., senden hesap soran mı var da bana teker teker anlatıyorsun? İyi, hos, guzel.

Yapmış, catmışsın iste. Baska? Baska ne var ne yok?

Bu soruyla Muzaffer beyin yeğeninin durumunu öğrenmek istediğini anlar Yasin ağa.

— Eh, der. Fena değiliz..

— Esrar mesrar iciyor mu?

— Yoook bey, bana soz verdiği gundenberi ağzına koyduğu yok!

Duğrucu Yasin ağa, burda kancıklamıştır iste. Oğlan gerci elinde kalem, defter Yasin ağanın ardında dolanı durmustur ama, fırsat buldukca da esrar da icmistir, afyon da atmıştır, rakının da gobeğinde uyumustur. Hatta Yasin ağaya zaman zaman kok sokturup, geldiği zaman dayısına soylie-ceği uzerine ağır yeminler de etmistir ama, gene de yeğenine karsı nefret duyuları icindeki dayıya tek laf etmez aykırı. Cunku Yasin ağanın da cok zayıf bir yanı vardır. Yasin ağa, Zaloğlu'nun anasını oz kızı gibi sever,

uzerine babasıymıs gibi titrerdi. Bu guzel, guzel olmaktan gectim iyi huylu, ustelik Yasin ağaya bol bol din ulularının seruvenleriyle dolu kitapları buyuk bir sabırla okuyan bir kız, sonra beylerden biriyle evlenip, kadın olmustu. Kızken de, sonraları kadın olunca da Yasin ağaya karsı saygısı değismeyen bu melek kadın, oğlu bes yasına bastığı yıl, birdenbire hastalanmış, doktor, ilac, su, bu para etmemis, olurken Ramazan'ını ona emanet etmistir. Bunca yıl gectiği halde Yasin ağa, genc kadının o anını hicbir zaman unutamadı. Ofkeden cılgına donup, "— Dayın gelince seni sikayet etmezsem, anamın donu basıma", ya da "— Seni dayına sikayet etmezsem, Yasin adım Bogos olsun" diye yemin ettiği halde hicbir zaman yeminini yerine getirmez, dayısı sorunea onu korurdu. Bunda Zaloğlu'nun annesinin etkisi olduğu kadar, oğlan haylaz maylaz, çoğu geceler ona kitap okurdu. Rakı, sarap, esrar icmek soyle dursun, ağzına cıgara bile koymıyan Ya70

sin ağanın bir tek zevki, kitap okutup dinlemektir.

Zaloğlu tam da onun istediğince okurdu. Bin su kadar yıl once gecmis, ya da oyle farzolunmus seruvenler, Yasin ağanın renkli bel eğinde oyle canlanır, oyle el e tutulacak hale gelirdi ki, Yasin ağa o gunlerin icinde yasamakla kalmaz, zaman zaman da cosup gur sesiyle haykırırdı:

"— Vuur ya Ali i !"

Muaviye ile Yezid'e nefreti sonsuzdu. Kerbela'-da peygamberin torunlarına reva gorulen zulumden oturu

hungur hungur ağlar, "— Aaaah" derdi, «]ah! Ben olmalıydım yanlarında ki"

Ciftliğe yesil i, sarılı, mavili dekolterleri icinde bar kadınlarının getirildiği, ut, dumbelek, gırnata, keman seslerinin koyu doldurduğu geceler Yasin ağa, omu-zunda ciftesi, ciftlik kapısında sabahlara dek beklerdi.

Bundan baska da, ekmeğin ciği, asın kurtlusı, gundeliklerin dusukluğune mızırđanan ırgatların da bas belasıydı. Boylelerini ele gecirdi mi, sopa altına yatırır, "— Al ah yarattı.." demezdi.

Yasin ağa icin iki cesit kul vardı. Biri, Cenab-ı Al ah'ın sevgili kul arı., bunlar malın, mulkun sahipleri, hatırlı, soylulardı. İis gormek icin değil, gordurmek icin yaratılmıslardı. Yaptıkları her sey doğru, olması

gerekendi.

Otekilerse, Al ah'ın sevmediği kul ardı ki. Al anın sevgili kul arının islerini gormek, azar isitmek, eza cekmek icin yaratılmıslardı. Hasarattı bunlar. Her turlu kotuluk, pislik, iffetsizlik bunlardaydı. Bunlara acımak, kurtarmağa calısmak bostu. Boyle seyler dusunmek Al ah'a sirk kosmak olurdu. Zulcelal mademki boyle ya'ratmıstı onları, boyle kalmalıydılar. Cenab-ı Al ah'ın da bir bildiği vardı. Baska turlu olmalarını istese o turlu yaratmağa kaadir değil miydi?

Zaloğlu, Yasin ağayı ovucunun ici gibi bildiğin- . den, Gul u'den pat diye soz acsa, adam, "— Al anın sevmediği bir kul a evlenilir mi?" diye kesip atacağına suncacık kuskusu yoktu. Yoktu ama, gene de birseyler dusunmekten geri kalmıyor, Yasin ağanın dircleyip, sozune değer vereceği birini hatırlamağa calısıyordu. Oyle birini bulmalıydı ki, Yasin ağa peki desin, inansın, dayısını inandırısın !

Arka ustı yattığı yerde gozlerini tavana dikmisti.

Var mıydı boyle biri?

Varsa, kim?

Hic canı istemediği halde bir cigara yaktı. Ağız dolusu dumanları tavana bırakıyor, bildik, gorduk, tanıdıkları aklından geciriyordu. Bunca tanısları arasında elbette boyle biri vardı, olacaktı, olması

gerekirdi. Oyle biri ki, tereyağından kıl cekeer gibi once onun akılı yatsın, sonra da Zaloğlu'yu Zaloğlu'dan

daha icten, cok daha akıllıca savunsun, bu isin olup bitmesini sağlamakta onayak olsun!

Cıgarasından ust uste aldığı dumanları ne kadar savursa, aklını ne kadar yorsa bostu. Bulamıyordu bulmak zorunda olduğunu. Bir yandan da uykusu oylesine bastırmıstı ki, elindeki cigarayı acık pencereden bir fiskeyle fırlatıp yan dondu. Gozleri col er gibi yandığı halde uyuyamıyordu. Gul u'nun hayali on plandaydı. Onu soyuyor, kucaklayıp yatıyordu. Cıldıracaktı. Bu dunyada bir isci kızına da sahip

olamayacak mıydı? Al ah'ın sevmediği kul diye du-sunemiyordu Gul u'yu Yasin ağa gibi. Al ah'ın sevdiği, sevmediği ne elemekti? Yasin ağa ne biliyordu Al ah'ın sevgili kul arıyla sevmediği kul arını? Fos laflardı bunlar ya, gene de Yasin ağasız olmayacağı için, aldırıs etmiyordu. Diyelim ki bu boyledir.

Gul u, Al ah'ın sevmediği bir kuldur. Olsun. Zaloğlu buna da razıdır. Dayısına, uzak yakın hısım akrabasına, bildik, gorduk, tanıdıklara ne?

Bir yandan bir yana dondu.

Yasıyacak olan kendisidir. İsterse dayısı onları çiftlikte de oturtmasın. Versin dedesinden kalan hissesini bitsin gitsin. "— Gel oğlum. İşte dedenden, annen yoluyla sana kalanlar.. Sunca tarla... tarla mı

istersin, para mı?"

"— Para isterim dayı"

"— Peki, al hissene duseni!"

Birkac deste binliği uzatsa. Alsa. Hic vak'ıt gecirmeden, hemen atlardı sehre inecek kamyonlardan birinin sofor yerine, tutardı sehrin yolunu. Bankaya uğrar, binliklerden birini bozdurur, girerdi bir ickili lokantaya, kafayı cekerti ama, fitil gibi değil. Kararında. Sonra bir taksi ceviriir, sehrin en buyuk mağazalarından birine uğrar, Gul u'ye, anasına, ağasına, babasına, hatta berber Reside hediyeler alır, dayanırdı kapılarına. Kız evde, değil, önemli olan, kızın yakınlarını hediyeeye, paraya boğmaktı.

Uykuya ne zaman, nasıl gectiğini anlıyamadı. Dusudukleri, dusunde surup gidiyordu. Dayısı guler yuzle

çağırıyor, tarla mı, para mı istediğini soruyor. Kabak Hafız "— Tarla iste!" diyor yanından. O da nerden

cıkıveriyor sanki? Tarla istemek isine gelmiyor, "— Para ver dayı" diyor. Dayısından binlikleri alıyor.

Kabak Hafız gene yanibasındı: "— Hadi bakalım mirim, goster adaletini"

Sehre inecek kamyonun sofor mahal ine yanya-na giriyorlar. Zaloğlu: "— İyi ama hafız" diyor,

"kafaları

cektikten sonra nasıl doneceksin koye?"

Kabak Hafız guluyor:

"— O, daha sonra dusunulecek sey mirim. Once kafaları cekelim"

Kafaları cekiyorlar mı, cekmiyorlar mı? Cekiyorlarsa nerde, nasıl? Butun bunların uzerinde durmuyor.

Kafaları cekmislerdir, ikisi de sarhostur. Gul u'-lerin mahallesine sarkılar, manilerle dalıyorlar. Zaloğlu kıza, yakınlarına hediyeler almayı unutmudur.

Kabak Hafız "— Bosveer" diyor. «]Dumanı doğru çıkar"

"— İyi ama, hediyesiz, el eri bombos gidilir mi?" "— Gidilir!" «]— Ayıp olmaz mı?"

"— Olmaz. Cunku Zat-ı vacibulvucut ve tekad-des hazretleri boyle istiyor. Benden daha mı iyi bileceksin? Karısma. Yapar catarım ben"

Birden uyandı. Ter icindeydi. Gercekten de, Kabak Hafız vardı be! Bu adam isterse din, iyman, Al ah, kitap yoluyla Yasin ağayı yola getirebilirdi, hem de of gibi!

Uykusunu iyice almıstı. Yatağında oturup, bir cigara yaktı keyifle. Nasıl da

akledememisti!

Bir oturusta sıcak dort somunla iyi kızarmıs kucuk bir kuzuyu temizleyip kalkabilir diye dusunduren, dev

yapılı biriydi Kabak Hafız. Kocaman bir sakız kabağını hatırlattığı için koylu, Kabak Hafız derdi.

Vaazlerinde dehset kesilmesine, Al ah, ote dunya, azab-ı elim, azab-ı sedit konularında sakası

olmamasına karsın, su gibi yumusaktı. Girdiği kabın bicimini alıverir, mescit dışında guler, soyler, koyluyle sakalasırdı. Hatta vaazlerden hemen sonra, ağız sıkı Musluman kardesleriyle sarap testisinin basına oturmaktan da cekinmezdi. Koyun azgın dul arından zengin Naciye'ye uckur cozduğu de ileri surulurdu. "Olmaz" sozcuğunu hemen hemen hic kul anmazdı. Aptessiz namaz kılındığı gibi, uc oğun tıkın-dıktan sonra da oruc pekala olabilirdi. Hersey sela-vat kuvvetine, kisinin dusunusune bağlıydı.

"Alem-i mumkinat"tı bunun burası. Madem ki "Alem-i mum-kinat"tı, o halde? O halde hersey olur, olabilirdi. Sayet olmaz, olamazsa, "Alem-i mumkinat" yerine, "— Alem-i gayri mumkinat"

denmek gerekirdi ki, gunahtı boyle dusunmek, kufurdu!

Koylu arasında hır çıktı mı, cozumlemede son derece pratik bir yol tutmustu: Hır gur'e dusenlerden hangisi otekinden zenginse, elbette o haklıydı. Cunku seriatın kestiği parmak acımazdı. Yetinilmiyorsa, mahkemelerin yolu kapalı değildi ya!

Esek dili yazar, kursun doker, carpıntı keser, "Fi l-i cimain en efdali"ni, İbrahim Hakkı efendi Marifetnamesine

gore salık verir, muhabbet tılsımları yapar, gecim muskaları yazar ama kendisi hic mi hic birine inanmazdı.

Birinde Zaloğlu, herifi sarap icerken bastırmıstı. Sanmıstı ki, herif yakalanınca urkecek, toparlanacak, sonra da eline ayağına dusup kul gibi yalvaracaktı kimseye bir sey soylememesi icin. Hic de oyle olmamıstı :

"— Ooo mirim, buyur bakalım"

Sasmıstı Zaloğlu :

"— Demek, demek boyle islerin de var? Demek soylenenler doğru?"

Kalkmıs, Zaloğlu'ya temiz bir bardak alıp geldikten sonra :

"— Otur" demisti, «]otur demlenelim!"

Sır verircesine eklemisti:

"— Sen benim vaazlarıma kulak asma. Gittiğim yoldan gel, zararlı cıkmazsın"

Ondan sonra ahbap olmuslardı.

"— Genab-ı Al ah hic bir sey bosuna yaratmaz. Her yaratılmıs seyin bir vazifesi vardır. Sarabın haramlığı,

icmesini bilmeyenler icindir. Rakıya gelince, kitap onu yasaklamak değil, bahsini bile etmez.

Demek oluyor ki rakı icilebilir. Sarap icisim, ucuzluğundan. Elime gecse, rakıyı siseyle değil binlikle icerim"

Zaloğlu butun bunları yeni bastan hatırlayınca guldu. Ne hergele, ne uc kağıtcıydı ya!

Hergele, uc kağıtçı ama, kendini satmasını oyle bilirdi ki.. En biri Yasin ağa. Yasin ağanın yanında ciceği burnunda bir "Dini butun" ki, o kadar olurdu. "Ermis"ti o be ermis! "Kabak Hafız" denilmesine ifrit olurdu.

Ciftliğe uğramaz mı, yere yurda komazdı onu. Giderken de fasulyadan, mercimekten, yataklık pamuktan, sundan bundan "Hazret"i mahrum etmez, bol bol kol ardı.

Evet evet, bir büyük sise rakıyla kutu sardalya-sı, yalancı dolma, su bu alıp gitmeliydi. Kafaları bulunca acardı derdini. Herifte "Olmaz" olmadığı için, herhalde ilgiyle dinler, elinden geleni esirgemez, akıl verirdi hic olmazsa.

Yataktan kalktı. Guldu. Kabak Hafız karsısındaymış gibi:

"— Ust yanını ferasetine bırakıyorum ustat"

VII.

Dusunduğu gibi yaptı: Bir sise yarım kiloluk rakı, kutu sardalyası, beyaz peynir, doğranmış pastırma, karazeytin... Kabak Hafız'ın evinin yolunu tuttu.

Koyle ciftlik arasında bir, birbucuk kilometrelik yol vardı. Yerler camur, ortalık karanlıktı. Arada bulutlar kayınca pırıl pırıl ay, yerdeki su birikintilerini parlatıyor, sonra da kapkara bulutlar ardında yitip gidiyordu.

Kaypak yolu zorla gecip koye girdi. Karanlık pencereleri, saz ortulu damlarıyla kerpic huğlar çoktaan uykuya gecmişlerdi. Bir kose, bir kose daha...

Kabak Hafız'ın kapısına geldi. Hayretler icinde durdu: Kapı kanadı ardına dek acıktı! Zaloğlu kuskuyla cevresine bakındı. Ne bir ses, hatta ne de bir nefes!

İceri daldı.

Oksurdu.

— Heeey Hafız!

Kibrit caktı: Yatağı seriliydi Hafız'm. Yatağının ya'nıbasında kitap rahlesi, rahlenin uzerinde sarı

yapraklarıyla

acık, Marifetname!

Yeni bir kibrit caktı.

İyi ama, nereye gidebilirdi? Bir yere gitmesi ge-rektiye kapıyı ne diye ardına kadar acık bırakmıstı?

Dısarı çıktı.

Yağmur yuklu bulutların ardında ay, arada görünup kayboluyordu. Uzaklar koyu bir karanlık icindeydiler.

Tuhaf, çok tuhaftı hem de. Yatağı karmakarışık olduğuna göre, yataktan kalkıp gitmisti nereye gittiye.

Sakın Naciye'nin yanına gitmesindi?

Soyle bir dusundu. Kadınla ilgisini Zaloğlu'dan saklamıstı ama, bilenler yeminle soylemişlerdi ki, Naciye'yle arası iyidir. Kadının evinden çıkarken gorenler vardır.

Aklı yattı: Ordaydı, sağlama ordaydı. Ordaydı ama, kapısı neden acıktı? Aceleyle iyice cekememis miydi?

Ruzgar actı dese, ruzgar yoktu havada. Peki?

Naciye'nin evine yol andı.

Koyun zengin dul arından Naciye, kırkılık, kutur kutur bir kadın, bir eski muhtar kızıydı. Tarlası, çifti cubuğu vardı. Butun bunlar önce babasından, sonra da karayağız kocasından kalmıstı. Adam karayağızdı ama, hastalıklı, ufaktefek bir seydi. Kamyon kazasında önceki yıl olmuş, azgın karısını

cesitli

ırgatlarıyla Kabak Hafız'a bırakmıstı. Paralı, mallı, mulku ustelik azgın bir erkek delisi olan kadın, "—

Evlenmiyece-ğim" diyordu. "Kocamın hatıralarına saygısızlıktan falan değil, tek erkek hakkımdan gelemiyor. Gelemedikten sonra ne diye basıma ayakbağı çıkaracağım? Sonra, gizli, saklının tadı

baska"

Butun bunları acık acık dememisti ama, yasayı-sıyla bal gibi de demis oluyordu. Dile dusmus, tehditlere uğramıs, koy kahvesinde acar delikanlıların yumruklasmaına sebep olmustu.

Zaloğlu, Naciye'nin karanlık penceresi onunde durdu. Kulak verdi: Ses yoktu!

Tuhafına gidiyordu butun bunlar.

Kulağını pencereye iyice yaklastırdı. Hafiften bir mırıltı calındı kulağına. Derken bir kadın kismemesi, hafiften. Anlamıstı. "Papaz" Naciye'nin yanındaydı!

Pencereden tam cekilmisti, kadının sokak kapısı acıldı. Geri sıcradı, huğ'un kosesini siper aldı. Tam bu sırada ay da buluttan kurtulduğu için, ortalık yas yas parladıysa da, çok gecmeden ay bulutların ardına yeniden girdi, ortalığı koyu bir karanlık bastırdı. Bastırdı ama, karanlığın icinde çok daha karanlık gibi bir

golge, Kabak Hafız'ın golgesi kapıdan sıyrılıp dışarı çıktı. Kapı ardından usulaaak kapandı.

Kabak Hafız camurlu koy yolunda hızla uzaklasıyor, Zaloğlu'ysa gulerek gidiyordu ardından. Bir sokak sonra yetiserek oksurdu. Kabak Hafız durala-dı, kulak verdi.

Zaloğlu iyice yaklasarak:

— Saatlar olsun, dedi.

Zaloğlu'yu sesinden tanıyan Kabak Hafız rahatladı :

— Oh be, sen miydin erenler?

— Bereket versin ben'im Hafız..

— Burada olduğumu ne biliyordun?

— Senin kadar ben de ermisim oğlum!

— Yoo.. o zatımıza mahsus... sakayı bırak, ne bildin burada olduğumu sahi?

— Nereden bileceğim? Kabalapazar. Daha doğrusu, benden saklıyordun. Evine geldim, baktım sokak kapın ardına kadar acık. Ulan nerde bu herif diye dusundum...

— Demek herif diye dusundun beni?

— Canım sozun gelisi..

— Peki? Kapım acık mı dedin?

— Ardına kadar hem de!

— Vay anasını., demek aceleden... ıecek, yiyecek bir seyler getirdin mi?

- Soruyor musun?
- Ulan ne adamsın be!
- Adamım tabi. Yeni mi anlıyorsun?
- Ne getirdin?
- Rakı!

Kabak Hafız az kalsın sevincten nara atacaktı:

- Yassa, dedi. Yassa, nur ol! Gerçekten de Zal-oğluymusun!

"Zaloğlu" denmesine kızılıyordu. Durakladı:

- Zaloğlu'suna sokturma, bak, cekeer giderim ha!
- Nereye gidersen?
- Ananın dinine!
- Rakıyla mezeleri bırak da oyle git bari..

Zaloğlu guluverdi.

Yeniden evin yolunu tuttular.

- Baskası Zaloğlu dese, serefsizim kulahları değisirdim, o saat!

- Beni bıcağın kesmez bilmem mi?

- Ne o? Dalga mı geciyon?

- Sana oyle mi geldi? İmkan var mı? Buyuk cesaret isi o erenler. Ben, bendeniz,

hakir-i pur taksir.

Ağız var, dili yok, kalıbı kıyafeti var, bıcağı tabancası, yumruğu yok bir zavallıyım!

- Hafız, baslarım Al ahından kitabından ha!

- Neden erenler?

- Sokarım erenlere., erenler'mis...

- Peki gulum, peki elmasım, peki arslanım, peki. Eversen bile sozunden cikmam

bilmez misin?

- Sakayı bırak, gecenin bu saatında beni aramak neden icap etti? Gunduzleri kurt mu yemisti?

- Hele eve gidek de..

Kabak Hafız, aceleyle acık bıraktığını anladığı kapıdan iceri kosarcasına girdi, uc basamaklı merdiveni çıktı, gaz lambasını yaktı. Zaloğlu gerçekten de ne için gelip aramıstı acaba? Ne için ararsa arasın, önemli olan rakıyla mezelerdi. Dul karı kahrından sonra ağız tadıyla "Bağdadi onarmak", su anda dunyanın en guzel, en zevkli, hele hele en gerekli isiydi.

— Cıkar su mubareği de gorelim birader! Zaloğlu ic cebinden yarım kiloluğu çıkarıp gozune dayadı:

- Gor, al!

Esmer, irice iki somunu hatırlatan elleriyle siseyi kaptı. Optu optu, kol arıyla sarıldı.

- Nasıl, dedi Zaloğlu, gozun doydu mu?

- Sen, sen bir harikasın Ramazan!

- Sahi mi?

- Yalansam serefsiz, aynı zamanda namussuzum!

Sisenin kıcını yumrukiyarak tıpayı cıkardı, kokladı:

- Ooooooh, oh!

Dehsetli bir acılığın dayanılmaz istihasıyla sofraya bezini getirip yaydı. Ekmek, birtakım küçük tabaklar, teneke acacağı, bıçak, su bardakları, rakı kadehi yerine iki çay bardağını falan cabucak getirip, sofraya bezinin kıyısına bağdas kurup oturdu.

— Sen su ekmeği dilimle erenler, ben balık kutusunu acıyım!

Zaloğlu ekmeği dilimleyip, karazeytinle pastırmayı tabaklara koyarken, kutu acılmıştı bile:

— Heey yavrular., sunların yatışlarındaki usluluğa bak!

Tabağa bosalttı, geç kalmıscasına titreyen eliy80

le siseyi kaptı, çay bardaklarına doktu, su falan karıstırmadan kaptı, kokladı. Oylesine mest olmuştuk ki, gözlerini yumdu. Dudakları dua ederkenki gibi titriyordu. Belki de gerçekten dua ediyordu.

— Haydi erenler, serefe!

Zaloğlu'yla tokusturup, bir dikiste susuz falan içti.

Zaloğlu su karıstırmış, içip içmemekte çekimserdi. Oldu bitti rakıya karşı pek bir sevgisi yoktu. Bazan domuzuna içer, bazan da içene dek akla kararı secerdi. Su anda da öyle. İlk yudumu alsın, gerisi kendiliğinden gelirdi.

Kabak Hafız'ın gözleri dünyayı görmüyordu :

— Amma da acıkmışım erenler be... Ahtapot gibi, mezelere saldırıyor, soluk almamacasına tıknıp duruyordu.

Zaloğlu uzun çekimserlikten sonra yudumu aldı.

Kabak Hafız :

— İyisin, hassın amma, arasıra havyar mavyar getirirdin sen? Bugün bakıyorum, pek yalınkat gelmissin!

— Aceleye geldi..

— Yoksa dayın havyarları kilit altına mı aldırdı?

— Yok yahu. Dayım öyle şeyleri düşünür mü?

— Demek aceleye geldi?

— Aceleye geldi.

— Niye? Ne var da?

— Bosver. Demek Naciye'yle...

— Evet?

— Kıyak karı değil mi? '

— Sana ne?

— Bana göre hiç ama, benden saklıyordun da...

— Gene de saklarım. Kötü bir şey yapmıyorum ki.. Al ah-u Teala'nın emri ilahilerini yerine getiriyorum!

— Al ah-u Teala'nın emri ilahisi zina mı?

— Zina ne demek?

— Ne mi demek?

— Oğlum, yavrum, evladım., rakı da içiyorsun ama, ağzın gene de süt kokuyor. Mesru ve gayri mesru tefsire bağlı şeylerdir. Ancak, bu işlerin tefsirinde din adamlarının kaabına kim varabilir? Bırak işin tefsirini din adamlarına. Biz içimizden gelene bakalım. Madem ki içimden böyle geliyor, o halde Zat-ı

Kibriya icimden geleni benden boyle istemis demektir. E, Vacib-il vucudun isteğine karsi gelip kufre mi sapaydım? Hasa!

Zaloğlu kadehini kaldırdı:

— Kes kes, zındık!

— Niye erenler? Ne oldu?

— Ananın dini oldu. Ne olduymus.. Kabak Hafız kıskıs guldu:

— Bu dolambaclı izahlar, hile-i ser'iyye icin kul anılır, öğren!

— Bana gereği yok. Haydi serefe!

— Serefin vaar, ictiğin zıt, sevdiğin çift olsun!

— Bak, buna amin derim amma, cifte bosver. Tek olsun, o da beni sevsin yeter!

Gozlerini yumdu, yumulu gozlerinin ardında Gul u, uzun uzun icti.

Kabak Hafız da icti, icerken de Zaloğlu'ya dik-ka tetti. Ne demek istemisti yani? "—

..... tek olsun, o da beni sevsin yeter!"le ne demek istemisti? Bir sevdiği vardı da yuz mu bulamıyordu? Yeni mi baslamıstı bu? Eskiden olsa ağzında mercimek islamniyan geveze oğlan acardı ona. Acmadığına gore, demek... "— Dur dur dur., oğlanın gece yarısı eve dusmesinin demek sebebi bu? Olabilir. Olabilirse, bundan boyle yasadık. Yasadık ki tam yasadık hem de! En sıkı arkadaşı olurum, derdini bana acar, sık sık girtlağımızı calkalarız rakıyla, tavuk mavuk, havyar mavyar..."

— Gecen gun bir yerde bir yavru gordum Hafız, Al ah Al aaaah, Al ah Al aaaaaaaah!

Kabak Hafız oturduğu yere iyice yerlesip, derlendi toparlandı:

— Eeee...?

— Lakin arkadaş, Allah ozene bezene yaratmış, ne yavru!

— İyi ama, sana ne elin yavrusundan?

— Ne demek bana ne? Bu yavru sevaba girmek istiyormus!

— Nasıl?

— Basbayağı sevaba..

—| Acıkla sunu be; Ne yapmak istiyormus yani?

Attı:

— Bana varmak istiyor senin anlıyacağın..

— Haa, su mesele. Demek sana varırsa sevaba girecek?

— Verdiğin fetva'yı ne cabuk unuttun papaz? Al ah'ın sevmediği kul ar, Al ah'ın sevgili

kul arına varmakla sevaba girerler demedin miydi?

Kabak Hafız guldu :

— Peki, kim bu gunahkar?

Gozlerinin icine uzun uzun baktıktan sonra :

— Soyliyeceğim ama, surda burda gevezelik etmezsin değil mi?

— Aman erenler., o nasıl laf? Yanımda adam boğazla!

— Soylersen?

— Soylersen... soylemem ya, sayet soylersen ne dersen o olayım!

— Ananın donu basına mı?

— Olmus anamı karıştırma!

- İki gozun kor olsun mu?
- Kıyma bana Ramazan!
- Demek kendine guvenemiyon?
- Guvenirim guvenmesine amma, kor seytan, malum ya?

Zaloğlu bir kahkaha attı:

- İstersen soyle, yay. Vızgelir tırıs gider.. Elci Cemsir'in kızı!

Kabak Hafız bu yakısıklı elciyi tanıyordu. Hatta koy kahvesinde cook oturduklarından

baska, capa ırgatlarını bir saat erken uyandırabilmek icin sabah ezanını bir saat once

okumasını ırgatbasısı

Memo'yla

rica ettirmisti.

- Cemsir'in demek boyle guzel kızı var?

- Ne diyorsun arkadas, guzel de soz mu? Adama din değistirtir serefsizim!

Uzun uzun, ballandıra bal andıra anlattı: Bir sure once Kurukopru'deki Giritli'nin kebabcı

dukkanında elci

Cemsir, oğlu Hamza, Cemsir'in oz kar-dasından ileri berber Resit. ırgatbası Memo filan

kafaları

cekmisler. Tam kalkacakları sıra bir bekci gelmis. Cart curt etmek istemis. Zaloğlu yer

mi? Kafası

kızmış,

lan gel buraya demis bekciye. Bekci gelmemis. Zaloğlu'dur, tıpkı dayısının pasa'ya

indirdiği gibi, bekcinin kafasına bir sandalye... Kabak Hafız dayanamadı:

- O kesik! dedi.

- Ne?

- Kesik o. Orasını iskonto et, gerisini anlat!

Zaloğlu, kıpkırmızı oldu :

- Yalancının anasını, avradını... lan boktan adamsın be!

- Niye?

- Biz bi sey soyledik mi yalan!

- Canım efendim, bekci bu. Devletin bekcisi. Sen ona nasıl sandalye vurursun?

Adamın basını kıcından ağır getirirler..

- Saat on birden sonra ickili yerler kapanacak, dedi. Tepem attı. Ben Muzaffer beyin

yeğeniyim dedim, herif Malatya'dan surgun gelmis, tanımıyor. Dan dun etti, baktım laf

anlamıyor, ben de...

- Ramazan'cığım, bu kısmı gecelim, yani sandalye vurma kısmını, ustyanını anlat!

- Soğerim ha!

- Sov ama yalana bosver..

- Kalkar giderim ha imaml Kustu.

Bunu anlıyan Kabak Hafız:

- Hic de yarenliğe gelmezsin bre herif, dedi. Maksudımız latife. Yoksa, senin gibi bir

beyoğlu beyin, Al ah'ın sevmediği bir bekcinin kafasına sandalye vurması is mi? Bekci de

kim? Kac paralık adam?

Zaloğlu'nun gonlu olmustu :

— Neyse, araya berber Resit girdi, Hamza girdi, Cemsir memsir girdi de mesele kapandı. Yoksa beynini patlatacaktım!

— Haa, simdi oldu. Ben yanlıs anlamısım demek., vurmadin sandalyeyi de, araya girmeseler vuracaktın... tamam. Devam et!

İkisinin de kafaları iyice dumanlanmıstı. Hele bardağı yirmi bes kurustan satılan goktası karıstırılmıs pis saraplarla midesi bozulan Kabak Hafız'a Klup rakısı iksir etkisi yapmıstı. Ucuyordu. Hafifce bulanık, oksayıcı bir alemde ucuyordu.

Gozlerini yumdu. Ut, keman, hic olmazsa bağlama olsaydı da bir sarkı, ya da en iyisi bir gazel patlatsaydı!

Zaloğlu'ysa boyuna anlatıyordu. Kabak Hafız'ın anladığına gore, mesele suydu: Zaloğlu, elci Cemsir'in kızına abayı fena halde yakmıstı. Kızı ser'i serif uzre, Al ah'ın emri, Peygamber'in kavliyle nikahlayıp almak istiyordu. Ama dayısı bu evlenmeye izin verir miydi bakalım? Fabrikada calısan, bin cesit er- |

keğin arasında buyumus bir kızı yeğenine almıyabi-lirdi Muzaffer bey. Onun icin, dayısına soz gecirecek biri gerekiyordu. Bu Kabak Hafız olmasa bile bir bas-85 si.

kası, orneğin Yasin ağa olabilir di pekala! Ama olmazdı. Yasin ağa, Al ah'ın sevmediği bir kulu, Al anın sevgili kulu bir beyzadeye nasıl yakıstırırdı? Hatta Muzaffer beyden bile onde giderdi bu bakımdan.

Gene de:

— Anlasıldı, dedi, anlasıldı Vehbi'nin kerrake-

— Yasin ağa senin ol dediğin yerde olur be!

— Eshedu bil ah doğru.

— Doğruysa, ustyani senin ferasetine kalmıs bir is!

— O da yalan değil...

Yalan değildi gercekten de. İstese, Yasin'i değil, onun ağası Muzaffer beyi bile sulu dereye goturur susuz getirirdi ya, hemen istemesi doğru muydu? Değildi. Kendine pay cıkarmamalı mıydı? Yoksa daha simdiden bazı kararlara varmıstı.

— İcelim!

— İcelim erenler.. Lakin, bak, bana bir daha

Zaloğlu deme. Sonra...

— Sonra?

— Ben de sana... Sozunu kesti:

— Kabak Hafız mı dersin? Zaloğlu bir kahkaha attı. Kabak Hafız ciddi di:

— Ben senin gibi kızmam. Kızacak ne var? İnsan arı değil ki!

Rakısını yudumladıktan sonra :

— Yasin ağanın gozune gir! diye oğutledi.

— Nasıl?

— Nasılı var mı? Herifin gozune girmek icin ne yapman lazımsa yap!

Zaloğlu dusundu dusundu :

— Bir dediğini iki etmiyorum. Bol bol da kitap okuyorum., baska?

— Baskasına kulağasma, kitap okuma isi muhim. Sehre indiğin gun, hoslandığı kitaplar al ona, sakalının altına gir iste ne bileyim ben?

— Sen? Sen ne yapacaksın?

— Benim ne yapacağıma karısmasın. İsimi bilirim ben...

Rakı siselerini kaptı, kadehine yarı yarıya koyup bir cekiste dipledı.

VIII.

Uc gun sonra Yasin ağayı ciftlikte, tohumluk ciğit anbarında bulan Kabak Hafız, sayılıp hurmet edileceğini bilenlerin ağır baslılığıyla, elleri arkasında, kapıda durdu :

— Kolay gelsin!

Yasin ağa, ilkbaharda ekilecek Kleveland ciğitlerin aktarılarak havalandırılmasını gozden geciriyordu.

Dondu, Kabak Hafız'ı gorunce ciğitleri falan unutarak, yanına saygıyla kostu. Cunku efendi hazretleri ciftliğe oyle her zaman uğramazdı. Acaba ne vardı?

— Hos geldiniz efendim, hos geldiniz!

— Hos bulduk.

— Ne serref, bizim icin ne serref boyle... Onunde kavusuk elleri, Hafız'ın yuzune bakıyor, emirlerini bekliyordu. Hafızsa gozlerini yere indirmis, "— Ne serref, bizim icin ne serref..."

sozlerine karsılık "— Estafurul ah" falan demeyi aklından bile gecirmiyor, dusunceli gorunuyordu. Yasin ağa :

— Buyrun, benim odaya gidelim!

Anbarda, yaba denilen kocaman kocaman tahta catal arla ciğitleri aktarıp havalandırmakta olan ırgatlar da isi bırakmıs, onlara bakıyorlardı.

Kabak Hafız'ın gozleri yerden Yasin ağaya ağır ağır kalktı:

87

— Ramazan efendi yok mu? Yasin ağa iki yanına bakındı:

— Yok.

— Nerde? . . . _ Sehre inmistı. Bir emriniz mı vardı? Cevresine kuskuyla baktı:

— Muzaffer bey?

_ O da yok efendi hazretleri..

_ Ne zaman gelecek?

_ Bu gunlerde gelmesi lazımdı ama... bir sey mi vardı?

Kabak Hafız basını ağır ağır salladı:

— Var. Hem de muthis bir sey!

Yasin ağa birden isin onemini kavrayarak doğruldu.

— vav napsak acaba bilmem ki?

_ Hem de oyle muthis bir sey ki... demek Mu-^nffpr hev bu qunlerde tesrif ederler? ZQf

L BekUyomz.

Hos. gene de belli olmaz onun

i?! Takat neydi acaba o "Muthis" sey?

oylesine bağlıydı ki bu mubarek adama! Hanı ol dese olur muydu olurdu!

ağayı

Ara sıra

SvuclaCla derini doğerek o yıl arda dunyaya gelmemis olusuna hayıflanırdı.

Demek oluyordu ki bu gelisi karsılıklı kahve icip konusmak icin değildi. Ne icindi acaba?

Ondan saklanladığı

anlasılan muthis sey ne olabilirdi? Mubareğin dunya islerinden elini eteğini cektiğini cok iyi biliyordu. Adamcağız butun gun dininde, diyanetin-deydi. Pek pek koy kahvesine cıkar, kahve halkının i> iskambil, tavla, ya da parti cekismelerinden uzak,

bir koseye cekilir, elinde tesbih, yarı kapalı gozleri, titreyen dudaklarıyla kal avi fincanından kahvesini yudumlardı.

Cevresini yeniden gozden gecirdi.

İlkin Ramazan'ı sormustu. Ramazan'ı ilkin sorduğuna gore, "Muthis" olan sey, o haytayla mı ilgiliydi acaba? Esrar, afyon, rakı, sarap, kumarın daniskası bulunan Ramazan'ı, cok buyuk, hatta dedi-ęince

"Muthis" bir sucundan oturu dayısına mı sikayet edecekti?

Soyle bir dusundukten sonra, "— Hayır" diye gecirdi. Olamazdı. Esrar, afyon, sarap, kumar, kız ardında

dolanmak "Muthis" değildi. Dayısı zaten biliyordu. Dayısının bildiğini de herhalde Hafız efendi bilecekti.

Bilmese bile, soytarı oğlanın yeni bir. maskaralığını Yasin ağadan ne diye saklasındı?

Gene saygıların en ustunuyle:

— Buyrun efendi hazretleri, dedi. Benim odaya gidip, birer yorgunluk kahvesi icelim!

Hafız'ın da istediği buydu.

Yasin ağanın odası, ta Muzaffer beyin babasr zamanındanberi oturduğu, tek goz, ufacık bir kerpic huğdu. Muzaffer beyin ciftlikte kaldığı gunler hizmetine bakan Gulizar, bu ufacık odayı her gun birkac posta siler, supurur, Yasin ağanın portatif bir karyoladaki yatağını duzeltir, ortalığa ceki duzen verirdi.

Kapıda durdular.

Yasin ağa, Muzaffer beytn beton evine doğru seslendi:

— Gulizaaaar!

' Kadın fazla bekletmeden, beton evin balkonunda olanca canlılığı, olanca bayıltıcılığıyla gozuktu :

— Buyur Yasin ağa?

— Anahtarı getir!

Havaların bozuk, hayli de serin gitmesine karsın Gulizar, bal renkli, kısacık margizet entarisiyle bingil bingıldı. Az sonra elinde anahtar, corapsız kar gibi bacakları, yuklu goğsunun hemen hemen meydanda olduğu, sakız kabağı gumrahlığında akpak kol arı, bitiren cilvesiyle kosarak geldi:

— Buyur: Kabak Hafız'a

— Hos geldiniz Hafız efendi amca!

— Hos bulduk yavrum, hos bulduk., nasılsın?

— Tesekkür ederim, iyiyim.

— Al ah daha iyi etsin!

Yirmisekizle otuz arası bu iliklerine dek kadın, cıvıl cıvıl tazeye oldu bitti ici gidiyor, haftada birkac posta ihtilam oluyordu geceleri. Seytan mıydı, seyan-ı lain miydi ki geceleri duslerine girip bastan çıkarıyordu?

Ama memnundu. Ne zaman dusune girse de aklını basından alsa, gozlerini sıkı sıkı yumar, dus'-un ucup

gitmesini sanki onlemeğe calınsarak, duyduğu hazzı uzatmak isterdi. Uzamazdı ki! Ağzına bir parmak bal calınmıscasına, yatağında dus'u uzun uzun dusunurdu.

— Buyrun efendi hazretleri!

Yasin ağa kapıyı acmıs, girmesi icin yol veriyordu hazrete.

Girdi. Sedire her zamankince yanladı.

— Kahve iceceksiniz değil mi? Gulu verdi:

— İlahi Gulizar hanım kızım., hastaya kar sorulur mu?

Gulizar da capkın capkın guldu :

— Sorulur mu hic?

Kanlı, canlı, guclu, cezveyi, kahve fincanlarını aldı, seker, kahve kavanozunu. Sonra kamineto denilen ispirotoluğu. Bal renkli margizet entarisini olanca istah vericiliğiyle geren sereserpe comeusiyle ise koyuldu. Sanki butun bunları alabildiğine bir saflık icinde yapıyordu da, eteğinin altında taa bilmem nerelerine dek gozuken kar beyaz bacaklarının farkında değildi! Oysa oylesine farkındaydı ki, mahsustan, hocafendinin en iyi gorebileceği bir koseyi secmis, tam karsısına comelivermisti. Bu, Al ah adamı bir hocafendiden cok, insanı gozleriyle yiyen adamda ne vardı ki, bakışları sanki çıplak teninde bocek gibi dolasıyordu? Ne vardı bakışlarında ki, Gulizar, adamın o capkın bakışlarıyla mest oluyor, o da çoğu geceler dusunde bu iriyarı adamı gorup, uyanınca da uzun sure etkisinden kurtulamıyordu?

Kahveyi, sekeri koydu, cezveyi karıştırırken sordu :

— Hafız efendi amca, biraz sekerlice yapıyorum?

Maksadı adamın ısıricı bakışlarıyla karsılaşmaktı.

— Yap kızım, dedi Hafız, yap yavrum!

Sonra da heyecanını belli etmemek icin, sakalını savazlıyarak:

— Al ah! dedi.

Dini butun Yasin "Al ah"m ardını hemen getirdi :

— Cellecelalehuu!

"Cellecelalehuu" ama, Yasin ağanın zihnini hala su "Muthis" sey tırmaladığı icin, gozleri yerdeki cicekli

kilimde, Hafız efendinin, genc kadını arada yiyecek gibi bakışlarını gormuyordu. Kabak Hafız da cekinerek bakıyordu kadına zaten. Sehvet dolu bakışlarının dini butun adam tarafından yakalanmasını

istemezdi. Onun icin, gozlerini kadından sık sık kacırıp, duvarlardaki c.Mekke-i Mukerreme"yle "Me-

jine-i Munevvere"nin tas basma resimlerinde

gezdiriyordu. Bu yandaki duvarda Hazret-i Ali'nin Duldul'u, cesitli gazvelerden cok acemioe cizilmis oenkler, gene Ali'nin Zulfikarı...

Yasin ağa cekmecesinden cıgarayla kibrit çıkarıp Hafız efendiye ikram etti. İcmezdi o. Misafirlerine ikram icin bulundururdu.

Fakat genc kadının acık sacıklığı dayanılacak gibi değildi. Su sıra ya dışardan çağırırsalar, ya da onun aklına bir sey gelip dışarı çıkıverseydi. Cıkı-verse, kalkıp kadına sarılmazdı belki ama, onun uzerine dusunduklerini acıkıiyacak bazı seyler soylardi her halde. Tabi soylardi. Ne vardı? Hangi kadın oğutmekten hazzetmezdi de isyan ederdi sanki? Ama pis herif cıkmak soyle dursun, bunu aklından bile gecirmiyordu besbelli.

Yasin ağa bir ara, neden bilmiyor, arkasına donup da Gulizar'ın sereserpe comelisi gozune carpınca, esmer yuzu mosmor kesildi kıskanclığın ofkesiyle. Değil Hafız efendi, herkesten kıskanırdı onu ama, doğru muydu, dininde dinayetinde bir Al ah adamının karsısına gecip surasını burasını acararak comelmesi?

— Gulizar?

— Efendim?

— Ook susadım. Bir bardak su aliver!

Gulizar su bardağıyla kostu, kapı yanındaki kırmızı testiden doldurup, getirdi. Yasin ağa suyu alırken, genc kadının gozlerine oyle bir hısımla baktı ki, kadın sasırdı. Yasin ağanın asırı ofkelendiği sıra boyle hısımla baktığını bilirdi. O geceyi hatırladı., dışarda yağmur, fırtına, yer yerinden oynuyordu. Yasin ağa çağırmıstı. O gece aksi gibi canı hic de istemiyordu oysa. Gunduz kos orya kos burya cok yorulmustu. Yatağına girip, sıkı sıkı sarınarak uyumak icin can atıyordu. Aldırıs etmemisti çağırılmasına.

Yasin ağaysa ucunu bırakmamıs, ust uste

çağırmıstı. Kadın aldırılmayınca da ofkeden cılgına donerek oyle bir hısımla gelmisti ki, tam boyle bakmıstı iste

Yasin ağa ictiği suyun bardağını geri verirken gene o hısımla bakti.

Kabak Hafız'sa, hicbir seyin farkında değilmis-cesine, anlatıyordu :

— .... Cenab-ı Al ah'ın sevgili kul arına hizmet, sevapların en buyuğudur. Boyle kul ar, Huzur-u Rabbilalemin'de

mergup ve muazzezdirlir. Oyle değil mi Yasin ağa?

Yasin ağa basını salladı.

— Ona ne supheee, ona ne suphe?

Kabak Hafız iri taneli siyah tesbihini cıkardı, gozlerini yerdeki bir noktaya dikti. Aklında Gulizar, tesbihini ağır ağır cekmeğe basladı. Az sonra kal-lavi fincanla kahve gelince, gozlerini yerdeki noktadan kaldırmadı. Sanki murakabeye varmıstı. Cıplak bacaklarındaydı gozleri oysa. Nitekim Yasin ağa da, efendi hazretlerini murakabeye varmıs sanarak, genc kadına, kahveleri bırakması icin, caktırmadan goz etti. Gulizar kahveleri tepsisiyle sedire bırakıp cekildi. Cekildi oma, cinleri de tepesine toplanmıstı. "—

Kart esek" diye gecirdi. "Beni bir daha odana çağırırsın"

Yasin ağa :

— Buyur efendi hazretleri, dedi. Kahvenizi buy-run..

Murakabesinin icinden sıyrılıp cıktı:

— Efendim?

— Kahvenizi buyurun!

— Ha, kahve...

Fincanını ağır ağır aldı, kalın dudaklarına ağır ağır goturdu, ağır ağır ufledi, gene ağır ağır yudum-ladı:

— Oooh.. tam da istediğim gibi olmus. Berhudar ol yavrum!

Sanki genc kadının tepsiyi bırakıp, ofkeyle gidisinin farkında değildi.

Dondu, arkasına, çevresine bakındı:

— Gitti mi?

— Gitti efendi hazretleri..

— Kahven gibi aziz ol diyecektim!

Yasin ağa üzerinde durmadı. "Muthis" olan sey neydi acaba? Kafasına fena takılmıstı. Sormak, öğrenmek, ferahlamak... evet ama bunu da doğru bulmuyor, istiyordu ki, efendi hazretleri kendiliklerinden acsınlar! Bununla beraber, "Muthis" seyin Rama-zan'la ilgili olduğunda da kuskusu yoktu. Kumar dese değil, esrar afyon dese değil, karı kız ardında kosmak dese gene değil. Peki neydi?

Ne olabilirdi?

Kabak Hafız gene uzun bir murakabeden sonra basını birden kaldırıp, Yasin ağaya baktı. Heyecanla:

— Bu cocukta cok is var! dedi. Yasin ağa anlamadı:

— Hangi cocukta?

— Ramazan'da.

— Ramazan'da mı? Bizim Ramazan'da mı?

— Evet evet., cok is var. Hem de tasavvur ede-miyeceğin kadar!

Cekinerek sordu:

— Yani, ne gibi?

Kabak Hafız duymamıs davrandı. Gozlerini gene yerdeki noktaya dikti, oylece, uzun uzun kaldı. Sanki orda bir seyler goruyordu. Arada basını sallıyor, gulumsuyor, kendi kendine olcup biciyordu. Butun bunlar, sapına dek dini butun bir Aliah adamı icin sasılacak seyler değildi. Değildi, cunku, efendi hazretlerinin, baskasının goremiyeceklerini gorup, baskalarının duyamiyacıklarını duyduğunda kuskusu yoktu. Su Ramazan isinde de orneğin., kimbilir, belki de huddamlarıyla gorusmekteydi efendi hazretleri su sıra!

Kalktı. İcilip bosalmıs kahve fincanlarını tepsi-siyle aldı, az once Gulizar'ın kahve pisirdiği yere yeniden ılisti. Bunu yaparken, efendi hazretlerini mu-, rakabeye vardığı yerden ayırmak, dikkatini baska yanlara cekmekten sakınıyordu. Ote yandan da eren-ler'in ne dusundugu, ya da huddamlarıyla neler konustugunu merak etmiyor değildi. Ama ne olursa olsun, ilismiyecek, adamı daldığı yerden ayırmıyacak-tı.

Sonunda Kabak Hafız ağır ağır konustu.— Yemyesil, zumurat gibi yesil bir cayırlıkta olur-musuz. Sular sırlı sırlı akıyor, dallarda bulbul er, isketeler, kanaryalar sakıyor, kınalı keklikler, turaclar, ebabil er, zumrudu anka kusları salına salına dolasiyorlarmıs. Ben soyle oturmusum. Ramazan efendi de tam karsımda ama, yuksekce bir yerde! Boynunu bukmus, bana melil, mahzun bakıyor. Sual ediyorum:

"— Evladım melil iğın, mahzunluğun niye?" İcini cekiyor, gozlerinden boncuk boncuk

dokmeğe baslıyor. Israr ediyorum: "— Soyle, nedir mahzunluğunun sebebi? Nicin ağlıyorsun?" Oyle bir bakıs bakıyor ki, tarif edemem, o bakısı hala icimde dağ-ı de-rundur!

Sustu. Yasin ağayla goz goze geldiler. Yasin heyecanlanmıstı:

— Ruya mı gordunuz?

— Hayır. Beynennem velyakaza! (*)

— Hayırdır isal ah..

Kabak Hafız etki gecmeden atesinin ardını getirdi :

— Beni serseri yerine koyuyorlar, beni adamdan saymıyorlar, bana zerrece ehemmiyet vermiyorlar, dedi. Ben hem oksuz, hem de yetimim. Ne da-

(*) Uyku ile uyanıklık arası. 95

Yim, ne de Yasin ağanın benimle hic mesgul oldukları yok!

Yasin ağa karsı cıkacak oldu. Kabak Hafız etli,

kocaman elini kaldırarak |.

— Musaade, dedi, musaade et, ardını dinle.. Derken, hatiften bir seda... Al ah seni inandırısın, dağlar, taslar inim inim inlemeğe, yerler, gokler hasye-tul ah'tan zangır zangır titremeğe basladı. Bir de arkama

doneyim ki, ne doneyim?

" Yasin ağa heyecandan safi dikkat kesilmisti. Kabak Hafız'a korkuyla sokuldu:

— Evet efendi hazretleri?

— Ak sakalı gobeğinde, yesi i l yemyesil libaslara burunmus bir pair-i fani!

— Al ahumme sal ı ala seyyidina Muhammet!

— Yanıma yaklastı, omuzumu tuttu, beni oyle bir sarsıs sarstı ki, tarifi gayri kaabil benim icin Yasın!

Yasin, ceneleri vura vura sordu:

— Dervisin esası, teberi, keskulu var mıydı?

— Herseyi vardı, herseyi tamam!

— Tamam. Hızır'dı oyleyse, Hızır aleyhisselam! Efendi hazretleri tebessum buyurarak baslarını

fafif hafif salladılar.

— Aferin Yasin, iyi bildin! Yasin ağa memnun, gulumsedi:

— Sayenizde evellallah. O kadarını artık, tabi ...'

— Gerisi vaar.. dedi ki kurban olduğum, imam dedi imam. Beni iyi dinle: Cenab-ı Rabbulalemin'in emr-i ilahileri su ki, Ramazan kulumun dayısını derhal bul tebsir et ki i, Mehdi-i resul, yeğeni Rama-zan'ın sulbunden dunyaya gelecektir! Zinhar vakit

' fevt etmeyip, elci Cemsir'in kızı Gul u ile eversin! Gozlerini Yasin ağaya dikti. Yasin ağa sanki donmustu. Kabak Hafız neden sonra sordu: — Var mı? Elci Cemsir'in bu namda bir kızı var tmi?

— Var.

— Adı Gul u mu?

— Gul u.

Bana rakamlar verilmisti. Hesab-ı Cifr'le bulup cıkardım. Demek kızın adı tutuyor?
Ala...

Yasin aa yerinde kımıldanıp, hafifce oksurduk-ten sonra:

— Yalnız, dedi. Bir sey sormama izin verir misiniz?

— Elbette erenler, elbette, sor!

— Hızır aleyhisselam bu ruyayı Muzaffer beye soylemenizi emretmisler. Bana soylediniz. Tılsım bozulmadı mı?

Kabak Hafız gurledi:

— Suuuuus, gaafi i !! Gunaha giriyorsun. Hem de boyunla beraber! Tılsım ne demek? Cenab-ı Al ah'ın emr-u ilahileri mekr-u hiyle midir ki bozulsun? Tovbe et, tovbe istiğfar et!

Yasin aa tovbe ustune tovbe ediyor, mırıl mırıl mırıldanıyordu. Mırıldanıyordu ama, gene de Mehdi-i resul'un, su ipsiz sapsız, su yalan, dolan icinde yuvarlanıp duran ayyasın sulbunden meydana gelebileceğine inanamıyordu. Ama inanması da gerekti galiba. Koskoca bir dini butun vardı karsısında.

Yalan soylemesi soz konusu olamazdı. Olamazdı ya, hay aksi şeytan, kendini buna ne türlü inandırmaya

kalksa inandıramıyor, icine yerlesmis şeytan-ı lain durtup duruyordu: "— Dünya'da adam kalmadı da sapı silik Ramazandan mı doğacak Mehdi-i resul? Hah hah haaaay..."

Birden şeytan-ı lain'in icine girip yerlesmis olma nedenini anladı: Gece, Gulizar odasına gelmişti gene.

Gerci o isten sonra su dokunmustu ama, gusul aptestini ihmal etmişti. Fi l-i cirha'dan sonra gusul ihmal edilince şeytan-ı lain insanın icine gelip otururdu herhalde. Hocafendiye sormaktan cekindi. Ya gene azarlarsa? Ya, "— İyman tazelemen lazım. Bir Musluman nasıl olur da fi l-i zina'ya irtikap eder, derse?"

Kaslarını cattı. Hay Al ah kahretsindi su boynuzlu şeytan-ı laini! İcinde, icinin derinlerinde dilini çıkarıyor,

oynuyor, inanma diyordu. İnanma demekle kalsa, icinden çıkıp efendi hazretlerinin iri burnuna, iri burnundan tepesine tepesinden sağ, sonra sol omuzuna sıcrıyordu.

Elinin bir hareketiyle şeytan-ı laini sinek koğar gibi koğdu.

Keremine cok sukur. Demek... oyle ya. Niye olmasın? Cenab-ı Al ah neye kaadir değil ki?

— Değil mi ya?

— Bir damla meniden insanı halk eden zat-ı Kibriya...

— Hay haay, hay haaaay...

— Demek Muzaffer bey gelince..

— Beni derhal haberdar et!

— Ben acmıyayım mı?

— Hayır hayır hayır...

— Cıtlatmıyayım da?

— Kat'iyen!

— Peki, emriniz can bas ustune efendi hazretleri..

Zaloğlu Ramazan gozunde birden oyle buyumustu ki! Demek, yıl ardır cesitli vesilelerle isitip durduğu Mehdi-i Resul onun sulbunden dunyaya gelecekti? Kudretinden sual olunmazdı. Kırk gun gunahkar, bir gun tovbekar diye bosuna dememislerdi tabi.

Avcuna hafifce oksurdu.

Diyelim ki, diye dusundu, efendi hazretleri Cem-sir'in kizini biliyor... "— Hayir estafurul ah" diye duzeltti, "kizi degil, CemsirM. Cemsir'i biliyor. Kizini nereden bilecek? Adini? Adini ya? Ben bile kizirr adinin Gul u oldugunu bilmiyorum da, Ramazan nereden bilecek?"

Evet evet., bu bir isaret, isaret-i rabbani olmaliydi. Boyle mubarek, Zulcelal'in koyde en buyuk vekili, muhterem bir insan imkanı yok yalan soylemezdi. Bok Seytan, icinden boyuna "—Yalan, hile, dubara"

deyip duruyordu ama, boynuzlunun dediklerine inanacak kadar saf miydi? Seytan-ı laindi o. Cenab-ı

Al ah'ın dini butun kul arını bastan cikarmak icin elbette yirtinacakti ama, ona inanan, kulak asan kimdi?

Girtlağını sinirli sinirli temizledi.

Boyle seyleri dusunmek bile gunahtı, hem de erenler'in sık sık tekrarladıkları cinsten, "Gunah-ı

kebair*dendi!

Sesli sesli:

— Al-lah, cel ecelalehuuu...

Dusunmek istemiyordu. Yalnız, bir mesele vardı.. Cemsir'in kızı, fabrikada calısiıp, cesitli erkeğin arasında kabak ciceği gibi acılmis olması gereken bir kızıdı suphesiz. Cunku herifin dort karısı, dort karıdan da yiğınla kızı, oğlu oldugunu, kızlar oğul arı, hatta karıların da kısın fabrikalarda, yazın tarlalarda itler gibi calıstiğını, kazandıklarını da getirip Cemsir'in avucuna koyduklarını isitmisti.

Fabrikalarla, tarlalarda calısan bir kul, yani cenab-ı Al anın sevmediği bir kul, nasıl olurdu da soylu bir sevgili kul a evlenebilirdi?

— Efendi hazretleri, af buyurun, bir sey geldi aklıma..

— Ne geldi?

— Malum a, Ramazan efendi ne de olsa beyzade, Otekiyse, tarlada, fabrikada calısan, Al ahutaa-la'nın sevmediği bir kul...

Kabak hop kalktı hop oturdu:

— İndul ah'ta kimin sevgili, kimin sevgisiz olduğu senin gibi gunahkarlarca ne malum gaafi il?

Yasin ağa yuttu.

Kabak Hafiz o ofkeyle yerinden fırladı. Cıkmadan once:

— Muzaffer bey gelince vakit fevt etmeden... Yasin ağa suclu suclu:

— Zatınıza, dedi, zat-ı alinize haber vereceğim! Ve sehadet parmağını tehdit edercesine salladı:

— Bu mesele derhal halledilip, Zat-ı kibriya'nın emr-i ilahileri yerine getirilmelidir. Aksi halde...

Gene oyle bir baktı ki, Yasin ağa ufalıverdi:

— Aksi halde, biliyorum efendi hazretleri...

— Basımıza tasların yağacağını, kıyametlerin kopacağını da biliyor musun?

Bak bunu bilmiyordu Yasin ama, koskocaj efendi hazretlerinden daha mı iyi bilecekti?

Maazal-laah!aaah!

Efendi hazretleri "Pur hiddet ve azamet" cekip gitti.

Yasin aa hala ufacık, kapıda dikildi kaldı. Bunca yıldır hacılardan hocalardan isitip duruyordu. Ahir zamanda Mehdi-i Resul huruc edecek, bozulan dunyayı duzene sokacaktı. Bu duzenle dünya kırk yıl doğru durust gidecek kurt kuzuyla yasıyacak, ortalık gulistanlık olacak... ondan sonra gene bozulacak, insanlar azdikca azacak, bu bozuk duzen kıyamete dek gidecekti. Biliyordu boyle olacağını, biliyordu ama, gerek peygamberler ulkesinin kutsal toprağında, gerekse dunyanın dort bucağında cenab-ı

Al ah'a

yakın bunca hacı, hoca, alim, ulema varken, Mehdi-i Resul'un aptessiz namazsız bir sapığın sulbunden gelecek olmasına sasıyordu. İmam efendi her ne kadar, "—İndul ah'ta kimin sevgili, kimin sevgisiz olduğu biz gunahkar fani erce ne malum, gaafil?" demisti ama, aması vardı gene de., kimbilir, belki de

doğruydu. Kocca dunyayı okuzun boynuzunda tutan Zat-ı Kibriya neye kaadir değildi?

Kapıdan cekildi. Teravih namazlarında kul andığı doksan dokuzluk tesbihini sandığından alıp, az once imamın oturduğu yere bağdas kurdu. Ortalık kararıncaya dek tesbih cekerek murakabeye vardı.

Az sonra Gulizar odaya bir golge gibi girip, lambayı yakıp, Yasin ağayı dalmıs gorunce, İmamın adamı

gene buyu/ediğini anlıyarak yanına geldi, elini omuzuna teklifsizce koydu:

— Ne o gene? Sertce baktı:

— Ne olacaktı?

— Ne mi olacaktı? Herif seni buyulemis gene! Kadının eline vurdu:

— Cek elini, geri dur! Gulizar sastı:

— Gerimi duruyum?

— Geri dur, geri! Elini cekti:

— Peki., gel diye yalvardıklarıını unutma amma! Yasin ağa kendini toplar gibi oldu:

— Tovbe estafurul aaaah...

— Tovbe ettafurul ahmıs. Bir daha cığırma beni, gelmem!

Cekti gitti.

Yasin ağc gozlerini yeniden yumdu.

Dıarda derinden derine bir kamyon homurtusu baslamıstı. Homurtu yaklastı, yaklastı., kapının onunde durdu.

Yasin ağa duymadı bile. Kendinden oylesine gecmisti.

Az sonra Zaloğlu, elinde "Ejder kalesi cengi" kitabıyla iceri girdiği vakit, Yasin ağayı oylece buldu.

Yanına gitti, elini omuzuna koydu:

— Emmi!

Gulizar tam o sırada kapıya gelmisti:

— Bırak, dedi, bırak! Zaloğlu dondu:

— Niye?

— Kabak Hafız gene buyuledi onu!

Yasin ağa, hic beklenmiyen bicimde yerinden oyle bir fırladı ki, Zaloğlu da, Gulizar da sastılar.

— Cık, cık dışarı rezil, mel'une!

Kadın korkuyla dışarı çıktı. Yasin ağa kapıyı ardından setce kapadı.

Zaloğlu hiçbir sey anlamamıs, hayretler icindeydi.

Yasin ağa elindeki tesbihi goturdu sandığına koydu. Halinde her zamandan baska, cok baska bir tuhafılık vardı. Dalgın, dusunceli, sikkın hatta ne yapacağını sasırmıs...

Ağır ağır geldi, sedire ilisti. Gozlerini Zaloğlu'ya kaldırdı.

— Nedir o kitap?

Zaloğlu unutmustu:

— Ejder kalesi cengi, dedi. Yasin ağa canlandı:

— Hazret-i Ali'nin değil mi?

— Evet.

— Ne olacak?

— Sana aldım. Heyecanlandı hafiften:

— Bana mı aldın?

— Sana aldım ya!

— Sen boyle seyleri akletmezdin ya, nasıl oldu? Ver bakayım...

Zaloğlu kitabı uzattı:

— Amma da kotu bellemissin beni be emmi! Yanında tobe piyasam yok. Ben bu kadar kotu muyum?

Yasin ağa kendini topladı. Mehdi-i Resul'un babası olacağını hatırlamıstı.

— Hasa, dedi, summe hasa! Kotu değilsin, dalgacısın bes. Yalan mı?

Zaloğlu boynunu buktu, karsılık vermedi.

Yasin ağa lafını değiştirdi:

— Eferim oğluma, eferim. Bugun nerelerde ge-;zip dolastın gayri?

— Gezip dolasacak nerem var ki?

— Rakı maki icmedin mi?

— Yok canım.

— Niye?

— Bundan boyle de icmiyeceğim..

— Al ah Al aaaah?

— İcime bir tiksinti dustu, canım tobe istemiyor!

Yasin ağa mim koydu. Her zaman essekler gibi icen oğlanın icine tiksinti dusmesi bosuna değildi.

Demek Cenab-ı Al ah onu doğru yola sokmustu? Evet evet., is vardı oğlanda. Yumurtaya can veren Al ah, neye kaadir değildi ki?

Sordu:

— Bu yakınlarda imam efendiyi gordüğün var sitli?

Anlamazlıktan geldi:

— Hangi imam efendiyi?
— Canım, bizim imam.

— Yoo.. ne var da?

Oyle inandırıcıydı ki, Yasin ağa:

— Hic, dedi.

— Nasıl hic?

— Hic canım, oyle sordum..

— Epeydir gordüğüm yok, lakin essahtan imam-mıs mubarek be!

Yasin ağanın dikkati arttı:

— Niye?

— Sana su kitabı alıyordum, bir kitapçıya vardım, baktım konusuyorlar. Kulak verdim, tamam, bizim imamdan konusuyorlar. Yanlarına sokuldum. Neler konustuklarını bir duysan sasarsın!

Yasin ağanın merakı heyecan kertesinde artmıstı:

— Yok bee? Neler konusuyorlardı gayri?

— Aklımda tutamadım ki! Lakin mubareğın unu-dunyaya yayılmış. Bundan boyle sozunden tobe cikmiyacağım!

Yasin ağayı uzun uzun gozden gecirdikten sonra:

— Cok keskinmis, dedi. Ermis diyorlar!

— Doğru.

— Biz onu bizim koyde belliyoruz değil mi?

— Değil mi?

— Değil. Taa bilmem nerdeki camide namaz kıldırıldığını soylemisler kitapçıya!

Yasin ağa da duymustu bunu:

Doğrudur, dedi.

— Bundan boyle Kabak mabak da demiyeceğim..

— Deme tabi oğlum.

— İnsan carpılır değil mi?

— O saat!

— Yer gok onların yuzu suyu hurmetine duruyor oyle ya!

— Onların yuzu suyu hurmetine tabi.

— Yoksa?

— Yoksa kıyamet kopar!

— Kopar ha?

— Kopar ya, vakit var daha. Hazret-i Peygamber efendimiz demis ki, bilmem kacta yatmam, bin bilmem kaca kalmam. Ebcete vurmuslar, yakın!

Zaloğlu sozde dalmıstı. Bir ara:

— Tekmil koltuklarım kabardı, dedi.

— Neye?

— Neye olacak emmi? mubarak bir İnsan bizim koyun imamı ve de yakınımız dedim.

Deyince gormeliydin ordakileri.. bana iskemle ikram etmeler, cay,kanve ısmarlamalar, tuuu... Dediler ki, aman dediler, mukayyet olun ve de kıymetini bilin mubareğın.

Hic bir yerde bir haftadan ziyade durmazmıs. Bizim koyde iki yıldır eylesiyor dedim, sastılar. Birbirlerine baktılar, dediler ki, bunda bir is var mucerret dediler

Yasin ağa basını salladı.

Simdi daha iyi anlıyordu imam efendinin gorduğu dusun bos olmadığını. İmam efendinin gorduğu dusun bos olmadığı gercekti de, Ramazan da bos değildi. Bos olsa birden kendine gelip, ickiye paydos demez, "Kabak asağı, kabak yukarı" sozlerine de pismanlık duymazdı. Sonra daha onemlisi, bir yerde bir haftadan cok durmaması.. Ramazan'ın de-diğince, hazret bu koyde iki yıldır, kımıldamamaca-sına duruyordu. Niyeydi? hazrete Mehdi Resul'un hurucu ya da, Ramazan'dan dunyaya geleceği malum olmustu. Cenab-ı Al ah bu isle onu vazifelendirmis olacaktı!

Yalnız, zihnini gene bir kurt kemirmeğe baslamıstı: Hadi Ramazan'ia imam efendi sozlesmis ol-sunlardı.

Kitapçılara ne demeliydi ya? Sonra, oğlan bu yakınlarda gormediğini soylemisti ki doğruydu. Gormus olsa ne diye saklasındı? Gormus, gorusmuslerdi diyelim, boyle bir yalanı hazırlamakta ne gibi bir çıkarları olacaktı? Koskoca imam, Al ah adamı., yalan yere Mehdi'den bahsetmenin buyuk gunah olacağını bilmez miydi?

İste gene seytan-ı lainin iğvasına uymustu. Tovbe istiğfar ettikten sonra, sesli sesli:
— Al-lah! dedi.

Gulizar asık yuzu, catık kaslarıyla yemek tepsisini getirip sedire bıraktı:

— Getirmiyecektim ya, hadi neyse... Yasin ağa yumusayıvermistı:

— Kızım, evladım, yavrum... insanın bir esref

saati vardır, bir de hasa hasa essek saati, oyle değil mi Ramazan efendi oğlum?

— Doğru, dedi Zaloğlu. Gulizar gene kızdı:

— Bana ne essek saatından? Ben senden guler yuz, tatlı dil istiyorum!

Zaloğlu birden uyandı. Tatlı dil, guler yuz mu istiyordu? Niye? Karısı mıydı ki tatlı dil, guler yuz... vay anasını! Demek aralarından... Neden olmasın? Herif bunca yıl evlenmemisti. Niye? Demek sebep Gulizar'dı. Beles bir avrat. Herif bundan sonra ev-ienip ne yapacaktı?

Ramazan sordu:

— Ne var? Ne gecti aranızda?. Gulizar:

— Hic bee, dedi. Su Kabak Hafız'ın yanında hatırımı kırdı!

Yasin ağa parladı:

— Doğru konus be! Gulizar da geri kalmadı:

— Nasıl konustum?

— Butun dunyanın dilinde dolasan bir mubareğe kabak diyemezsin!

Yırtık bir kahkaha attı:

— Hah hah haaay... mubarekmis!

— Mubarek tabi, facire!

— Ne demek o?

— Ne demekse ne demek. Git, Ramazan efendinin yemeğini de al gei buraya!

Gulizar da "Ramazan efendi" sozune takıldı. Ne zamandanberi "Ramazan efendi" olmustu yazının serserisi? En biri Yasin ağa. bizzat kendisi, oğlanın adam olmaz cinsten olduğunu soyleyip durmaz mıydı?

— Bakıyorum, Ramazan, Ramazan efendi olmus?

106

Yasin ağa sertce baktı:

— O, her zaman Ramazan efendidir!

— Ramazan efendiyim...

Cıktı gitti. O hırsıyla ipsiz, uğursuz oğlanın yemeğini bir baska tepsiye hazırlayıp getirdi, sedirin ustune.

Yasin ağanınkinin yanına bırakıp cıktı.

Yasin ağa belirli bir saygıyla:

— Buyur, dedi.

Yemeğe başladılar. Konusmadan yiyorlardı. Yemek yerken konuşmanın gunah olduğuna inanan yanları

vardı. Ramazan inanmazdı boyle seylere ya, maksadı Yasin ağaya hos görünmek olduğundan, inanıyormus

gibi davranıyor, konuşmuyordu.

Yemeği tam yemislerdi ki, Gulizar gene geldi. Tek laf etmeden kahvelerini pisirip onlerine koydu. Sonra da tepsileri aldı, cekti gitti.

Uzerinde durmadılar.

— E, kitabı okuyum mu emmi?

— Bak hele bak. Hastaya kar sorulur mu yavrum?

Zaloğlu gaz lambasının altına bağdas kurarak basladı. Tam da Yasin ağanın istediğince okuyordu.

Adam

daha simdiden imamı da, Mehdi-i Resul'un babasını da, Gulizar'ı da unutmustu. Hikayeye kendini oylesine kaptırmıstı ki, arada cosuyor, cokluk olduğunca yerinde hopur hopur hopur hoplayıp, cenkteymiscesine

bağırıyordu:

— Vuuuur ya Ali i i!

Kitap gece yarısına doğru bitti. Yasin ağa, Haz-ret-i Ali'nin yanında, musriklere onunla birlik'te kılıc sallamıs kadar yorgundu. Mendiliyle terini sildikten sonra:

— Aaaaah ah, dedi, yanında ben olmalıydım ki mubareğın!

107

di?

Kalktı:

— Birer kahve hakettik değil mi Ramazan efen-

Ramazan da fırladı:

— Ettik amma, sen dur emmi!

— Niye?

— Ben pisirivereyim, musaade et!

— Yooook, dedi. Gec yerine otur sen! «]Mehdi Resul'un babasına" pisirtecek değildi ya!

Zaloğlu ustelemedi. İşlerin tıklarında gittiği anlaşılyordu. Demek Kabak Hafız gelmis,

kamısı koymustu?

Koymustu ya, canı da sıkılmıyor değildi. Sehirde Hamza'lara uğramıs, kızı gorememisti. Hamzanın o saatte evde olmayacağını bildiği halde gitmiş, sormustu. Maksat kızı gormek. Demek kız da evde yokmuş ki, annesi çıkmış, Gul u'nun az yaşlı bir modeli, bozuk tukcesiyle evde olmadığını soylemisti oğlunun. Kızı goremedikten sonra oğlan ha olmuş, ha olmamıştı. Yol boyunca düşünmüştü ki, kız evdeydi de acaba mahsustan mı gözükmemisti? Gözükmeyip, saklanması için, kızının bir baskasını

seviyor olması gerekirdi. Bunaysa imkan yok gibiydi. Ağası, Ham-za yani, Al ahını sasırtırdı ona!

"— Peki nerde olabilirdi o saatte?" Fabrikada olamazdı. İsten çıktıkları saati hesaplamıştı. Yoksa isten gelmiş, anasının hazırladığı sıcak suyla alt evde yıkanıyordu da...

Kız icinden cırılcıplak gecti, urperdi. O gece, rakı ictimeleri yerin altında yıkanırdı herhalde. Evleri tek gözden ibaret iscilerin böyle yıkandıklarını çok görmüştü. Gul u de orda yıkınacaktı elbette. Entarisini soyunurdu önce, sonra ic fanilasını, daha sonra da... Titredi. Koltuklarının altları belki de hafifce tuyluydu?

108

Ordan, o tuylu koltuk altlarından tutacaktı iste. Kendine cekecek, saracaktı. Kucaklayıp kaldırabilir miydi? Kaldıramazdı belki de. İriydi kız, uzun boylu. Bir şey değil, kucaklayıp kaldıramazsa amma da ayıp olurdu ha!

İcini cektii.

Dayısı kalıbında olmalıydı. Hakcası o kız, dayısı kalıbındakilere goreydi ya, düşünmek istemiyordu bunu.

Dayısı gibi olmalıydı. O zaman, değil Gul u, hemen hemen bütün kadınlar bir tek isaretiyle ardından kosarlardı.

Birden bir korku kapladı icini: Dayısı razı geldi, kızı da nikahlayıp aldı. Boylesine güzel bir kıza karsı

dayısının tutumu ne olurdu acaba? Kızı ona bırakır mıydı? Bıraktı diyelim, kız? Kız o kadar yakışıklı bir erkek karsısında pusulayı sasırmıyacak mıydı? Sasırırsa ya? Ya dayısı da sasırırsa pusulayı? Bir catı

altında, Zaloğlu'dan habersiz buluşurlarsa? Sevisirlerse?

Yasin ağaya baktı. O, ispirotoluğun üzerindeki cezveye gözlerini dikmiş, dalıp gitmişti. Dus'u Ramazan'a soyleyip soylememek arasındaydı, hic bir karar verememisti. Soylese mi iyiydi, soylemese mi?

İmam efendi de ne soyle demisti, ne de soyleme. Soylenmemesi gerekseydi, "— Sakın cıtlatma oğlana" diye sıkılardı. Sıkılamadığına gore... o, Muzaffer beyi bekliyordu. Bekliyordu ama, Muzaffer beyin böyle seylere inancı yoktu ki! İnansa bile, kendisi dururken ecic bucus yeğenin sulbunden ne diye gelecekti Mehdi-i Resul? Dayı arslanlar gibi, yeğen cakal, ya da tazı. Muzaffer bey için Mehdi-i Resul bile gerçekten havaydı!

Cezvede kahve hafiften tutmeğe başlamıştı.

Ağa mağa, bey mey., herif zındıktı ki o kadar olurdu yani. Ne aptest, ne namaz, ne oruc, ne ramazan, ne bayram ne su, ne bu... Doğru değildi oysa. Al ah-u taala bunca mal, mulk vermiş, ekmeğini piskin, atını esgin etmişti. Onun şimdi yatıp kalkıp dua ustune dua

etmesi gerekirdi Zulcelal'e. Bayramdan bayrama bile alnı seccade gormezdi oysa.

Sonra, bunca yıldır zina ardında kosmus durmıstı. Kendi gibi bir kisi kızıyla evlenmeli, dağ tas malına mulkune bir hayrulhalef peydahlamalıydı!

Sonra birden dusundu ki, Muzaffer'in bu turlu davranması gene de Zulcelal'in takdiri cumlesinden-di.

Cunku Mehd-I Resul, yeğenin sulbunden gelecekti!

Kahve kabarmıstı. Muzaffer beyi, dağ tas malını mulkunu, evlenip evlenmemesini, zinasını falan unutup,

fincanlara boldu, Zaloğu'nun yanına gotur- . du. „

— Buyur Raramazan efendi..

— Eline sağlık emmi, zahmet oldu!

— Ne zahmeti evladım?

— Lakin biliyor musun? Su dunyada ne namussuz insanlar var...

Yasin ağa da sedirdeki yerine gecip oturmıstı:

— Ne gibi?

— Bugun kahvede bir sey anlattılar, beynim

donda. Muslumanlığa sığar mı yani? Yasin ağa acı acı guldu:

— Ah yavrum ah.. Ortaklıkta Muslumanlığa sığ-mıyan neler donuyor, tuuu...

— Doğru amma, bu oylesi değil!

— Ne ya?

— Bir dayı avradının yeğenine dolanmıs!

Yasin ağa icin onemli değildi. Bunca yıllık yasamında bundan cok daha dehsetlilerini duymus, isit-misti.

Baba, oz baba kızına dolanırmıs. Dayı haydr haydi ama, nesine gerekti? Yuzunu nefretle burusturdu:

— Tovbe estafurul aaaah... sonra?

— Sonrası sağlığın. Yeğendir dayısını avradıy-nan yakalayınca, cekmis tabancasını, grav grav grav!

— Amma etmis. Aferin oğlana!

— Boyle dayıları temizlemek farzdır değil mi?

— Farz, hem de farz'ılayn!

— Ne demek o?

Yasin ağa boyle arapca sozleri surdan burdan isitirdi ama, anlamının ne olduğunu merak etmez, yerli yersiz kul anırdı. Bunun anlamını da bilmiyordu. Bozuntuya vermedi:

— Aklın ermez, manası cok derindir! Simdi sen bırak onu da, cenab-ı Al ah boyleleri icin, kul u mı-zırrun yuktel buyurmus!

Zaloğu asıl noktaya gelmisti:

— Benim dayıma kurban olsunlar be, dedi. Oyle değil mi?

Yasin ağanın aklına ilkin Muzaffer bey, sonra Ramazan, daha sonra da elci Cemsir'in kızı Gul u ve "Mehdilik" meselesi geldi. Muzaffer bey ucarı zan. paraydı. Zanparaydı ya, "Mehdi-i Resul"un anasına goz koyacak kadar da "Nefs-i emmaresi"ne duskun bir dinsiz olamazdı ya!

— Senin dayının misli menendi var mı? Heye, zanpara manparadır amma...

— Yeğenin avradına?

— Tobeee!

Kahvelerini karsılıklı hopurdettiler. Zaloğlu, gozlerini kendisine diken Yasin ağaya

sordu:

— Ne o emmi? Ne bakıyon manalı manalı? Yasin ağa basını anlamlı anlamlı salladı:

— Sende çok is var oğlum!

— Ne gibi?

— Hem de adamakıllı is var!

— Heye amma, ne gibi yani?

Soylese mi, soylemese miydi? İmam "—Sakın oğlana cıtlatma" falan dememisti.

Soylenmemesi gerekse herhalde sıkılayıp perkistirirdi.

Sır verircesine:

— Benden duymus olma, dedi. Bizim İmam, mubarek, bir urya gormus senden oturu...

Zaloğlu sanki bastan ayağı merak kesildi:

— Benden oturu mu? Hayırdır isal ah!

— Hayır oğlum, oyle hayır ki hem de, bu kadar

olur yani! Ve ekledi:

— Sukur, çok sukur Rabbime...

Dus'u bire bes katarak uzun uzun anlattı. Zaloğlu havadisin yuku altında ezilmiş,

korkmus, <jona kalmıscasına bakıyordu. Neden sonra:

— Peki amma emmi, dedi. Elci Cemsirin fabrikada çalışsan, soyle boyle bir kız.

sonraa...

Yasin ağa sozunu kesti:

— Al anın sevgili kulu değil diyeceksin değil

mi?

— Değil ya, sevgili kulu mu?

Guldu:

— İndul ah'ta kimin sevgili, kimin sevgisiz olduğu biz gunahkar fanilerce ne malum?

Gafil!

Zaloğlu ic gecirdi:

— Doğru amma emmi, dayım indul ah mindul ah

tanır mı?

IX.

Gerçekten de tanımadı.

İki gün sonra Super Pecard'ıyla çiftliğe yorgun argın gelen Muzaffer bey, arabasını

Yasin ağanın kapısı

onunde tam durdurmustu ki, kaç zamandır yolunu gozleyen Kabak Hafız, yuzunden

riyakar gulucuklerle

geldi, yeğenin sulbunden doğacak Mehdi-i Resul'den soz actı.

Tam da sırasıydı. Oldu bitti sinirine dokunan Kabak Hafız'ın yeni bir dilencilik numarası

diye dusunerek olanca kanı bir anda beynine sıcrayan Muzaffer bey:

— Simdi, diye bağırdı, simdi baslarım Mehdi'n-den Al ahından da ha!

Kabak Hafız beklemiyordu. Kursun yemis domuz gibi, burnunun dikine, çiftlikten kacarcasına uzaklastı.

Ama Muzaffer beyin kan tepesine çıkmıstı bir kez, bas bas bağıırıyordu:

— Pis cingene! Al ah adına her türlü kepezeliği irtikap eder, sonra da... rezil, mendebur, utanmaz!

Arabanın yanında dikile kalmıs, beyinin su davranısını hic de hos karsılamıyan Yasin ağa, yerin dibine geciyor, renkten renge giriyordu.

Muzaffer bey ona dondu:

— Bana bak! Bu dilenci herif bir daha çiftlikten iceri adımını bile atmıyacak, anladın mı? Karısmam sonra, beni gunaha sokma, Al ah belamı versin gorurseм beynini parcalarım!

Kontak anahtarını alıp, arabadan sinirli sinirli atladı. Kapısında Gulizar'ın dikildiği beton evden iceri hep ayni ofkeyle girerken, emretti:

— Banyoyu hazırla! Odasına çıktı.

En ust katta, orme hasır iskemleler, cesitli sezlonglar, yerlerde halı, kilimlerle bu oda gercekten zarıftı.

Duvarlarda ince cerceveler icinde cıplak, yarı cıplak tablolar vardı. Bir kosede de sarı demirleri | pırıl pırıl

kocaman bir karyola. Muzaffer bey cokluk bu odada kalırdı çiftliğe geldikce. Banyosunu alır, sezlong ya da orme hasır iskemlelerden birini balkona atar, yanlardı. Balkon binlerce donum toprağını kucaklardı

adeta. O, gore gore alısıp iyice kanık-samıslıktan gelen bir gormezlikle sadece bakardı. Bu topraklar ona nerden, nasıl gelmistir? Allah mı vermis, kul mu edinmis? Umurunda bile olmazdı.

İnsanlardan cok once var olan bu topraklara dedesi, belki de dedesinin dedesi tırnaklarını gecirmisti ilkin. Kim, ne zaman gecirirse gecirsin, bu topraklar onundu. Devlet, sık sık değisen hukümetlerse, o ve onun gibilerin topraklarına bekcilik, candarmalık etmekten baska gorevi olmıyan seylerdi. Yoksa ne gereği vardı Devlet'in, hukümetlerin?

Hala sinirli, banyonun hazırlanmasını beklerken Kabak Hafız'ı dusunuyordu: Cingene, pis, mendebur herifti evet. Yuzyıl ar boyu rezaletleriyle tarihi dolduran bu heriflerin Mustafa Kemal de koklerini kazıyamamıstı

be! Aldattığı yarım pabuclulardan sanıyordu onu da. "— Vay hırt vay! Ulan ben kacın kurrasıyım? Deyyus. Elime bir fırsat gecse, serefsizim seni ve senin gibileri kilise direği enselerinizden asarım bir iki demeden..."

Ucsuz bucaksız tarlalarına bakan pencereden cekildi.

Edepsizliğin dikalasıydı. Bu kadar yuzsuzluğu an-lıyamıyordu. Evet, o da insandı, gecinecekti ama, bunun icin bu kadar buyuk, bu kadar usturuflu gibi gorunen yalanın gereği neydi? Demek bunlar isi boylesine azıtmıslardı?

Odasının kapısına kadar gitti, durdu. Koridorun alacakaranlığına gormeden bir sure baktıktan sonra, sesli sesli |.

— Demek bunlar isi boylesine azıttılar? Parti toplantısında su ibret verici orneği soz

konusu et-4.

meli. İnkılaplar tehlikede diyorum da heriflerin kılı bile kıpırdamıyor be!

Dondu, yeniden pencereye yurudu. Karsı partinin elindeki silahı almak için din adamlarına yuz vermekle iş bitmezdi. İşi gevsek tutuyorlar, gericiliğe yuz veriyor, oksuyorlardı. Olmazdı efendim, olmazdı. Gerici tayfasının yuz bulunca memleketin başına ne coraplar orduğunun örnekleriyle doluydu tarih. Sonra daha başka bir şey.. Henüz iyice kesinleşmemekle beraber, parti ikiye bölünüyordu. Biri Devrimciler'di, öteki Tutucular. O, sapına kadar Devrimciydi. Devrimciydi ama, dinsiz anlamına değil.

Devrimci Devlet her şeyin üstünde olmalı, din'se ona sadece yardımcılık etmeliydi. Din, laik devleti desteklediği oranda vardı, var olmalıydı. Ama devleti eline almak isteyince...

El eri arkasında kapıya kadar gidip geliyor, arada duruyor, karsısında birisi varmışcasına söyleniyordu :

— Mehdi resul, kılkuşuk Ramazan'ın sulbünden gelecekmis!

Sinirli sinirli güldü.

— Yalan. Bir domuzluğu var., belki de bana hoş görünmek için. Kimbilir? Sistemli çalışmadıkları ne belli? Partiye de pekala sızmış olabilirler. Olabilirler değil, Mustafa Kemal'denberi, hatta onun zamanında bile, yani devrimlerin en hızlı zamanlarında, yüzde yuz yok olmadılar ki! Sindiler, sadece sindilerdi; Sarıyı atıp silindir sapkayı giyecek kadar. Ama onlar beni aldatamaz. İlk fırsatta, ilk fırsatta veryansın edeceğim!

Bir sigara yaktı.

Aklına parti organı gazeteyle, gazetenin devrimci sahibi geldi. Sehre inince adamı alıp kulube götürmeli,

tehlikenin büyüklüğünü anlatarak, uyarıcı makaleler yazmasını sağlamalıydı. Yapmalıydı bunu. Bunu yapmak, devrim ve memleketin yüksek çıkarları açısından gerekiyordu. Kara kuvvetin kıpırdanışla-nna göz yummak ihanetti, büyük ihanetti hem de!

Sigarasını bir kıyıdaki masa üzerinde duran tablaya cırdı.

"— Evet, hükümet, bunları kızıl tehlikeye karşı kul anıyor ama, hayır, önemi yok kızıl tehlikenin. Ona karşı en güçlü baraj, tarih boyunca süregelen düşmanlık, daha önemlisi de halkın kızıl ara karşı nefreti.

Ondan korkum yok. Din ya laik devleti desteklemeli, ya da ....."

— Banyo hazır.

Düşüncelerinin seridi koptu:

— Geliyorum.

Soyundu, zarif Arjantin kulotla kaldı. Güi zar, bornozunu tutuyordu. Ağzında sigara, bornozu sırtına dalgın dalgın aldı. Her zaman Gulizar'la el, dil sakaları yapardı. Bugün orali olmadı.

Gulizar'sa her zamankini istiyordu:

— Kabağı amma da azarladın ha! Oracıktaki bir tabureye oturmuş, coraplarını çıkarıyordu.

— Nasıl azarlamazsın? Dolandırdığı yarım pabuclulardan sandı beni deyyus...

— Gecende bizdeydi. Yasin ağının odasında oturdular, kahve mahve içtiler bir iki...

Muzaffer bey ilgilendi:

— Yaa?

— Evet.

— Kahve icmekten baska ne yaptılar?

— Hi c. Kafa kafaya verip epey bir konustular. Muzaffer beyin kuskusu artmıstı:

— Ne konustuklarını duydun mu?

— Duymadım. Kapıyı cekip çıktım..

— Evet evet., ona yuzveren hep o Yasin1.

Gui zar kırılarak:

— Ne bicim hoca? dedi. Oyle bir bakıyor ki, insan urkuyor Al ah vermiye..

— Pireyi sekitmez, zanpara deyyus. Hocaymıs,

Al ah adamıymıs. Laf!

— Sana ne dedi de huylandın?

— Mehdft resul bizim kılkuyruk Ramazan'ın sulbunden gelecekmiş dunyaya!

Gui zar hiçbir sey anlamamıstı. O sıra oturmakta olduğu tabureden kalkıp banyonun yolunu tutan beyin ardından yurudu. Banyoya girip kapıyı icerden surgulediler.

— Yani ne gelecekmiş?

Bey bornozunu asmıstı. Kısacık kulotunu çıkarıp uzattı.

— Senin anlıyacağın...

Kısaca anlattı. Gui zar utanarak basını cevirdi. Bey cenesini tuttu :

— Ne o? Utandın mı?

Kolundan hırsıyla cekti:

— Utandın mı lan?

— Utandım ya, utanmam mı?

Beyin guclu kalın kol arı genc kadını sımsıkıca sardı. Kadının nazdan gozleri yumuldu.

Guclu kol ar dolgun kadını cocukmuscasına kucaklayıp sedire tasıdı, sırtustu yatırdı.

Kadının gozleri acıldı, kapandı.

Her seye razı, kendini bıraktı.

Banyo fazla ısınmıstı.

Muzaffer bey, etli kocaman elinin tersiyle alnındaki ter tomurcuklarını sildikten sonra :

— Ac su pencereyi, dedi. Bunalacağım!

Cırılcıplak govdesi ter icindeki Gui zar da bunalacaktı. Sedirden atlayıp, gitti pencereyi actı. Bey, kuvetin

sıcak suyuna girdi, yorgun bedenini sırtustu bıraktı sulara. Gozlerini yumdu. Kabak

Hafız'ı, Ramazan'ın sulbunden gelecek Mehdi-i Resul'u, partiyi, partideki ikiliği, basyazar

arkadasını, yazacağı makaleleri falan unutmustu.

Gulizar kokulu sabunla beyin iri govdesini sabunlarken, onu camıza benzetmisti. Lakin sapına kadar erkekti hani. Onu herkesten kıskanıyordu ama, neye yarardı kıskanması? Bir gun burdaysa ertesi gun sehirde, daha ertesi gun İstanbul, ya da Ankara'daydı.

Ankara'daydı evet. Kimbilir ne bicim avratlarla neler de neler yapmıstı!

— Ankara'da neler oldu gayri? Ohooo, neler de neler olmustu! Anlamazlıktan gelerek

sordu :

— Ne gibi?

— Guzel guzel avratlaman... hı?

Guldu :

— Avrat değil misiniz? Hepiniz birsiniz..

— Oyle amma gel de erkeklere anlat. Bir taneyle olmazsınız. Kimbilir neler yaptın gayri

Ankara avratlarına?

— Fazla bir sey yapılmıyor. Birine ne yapılırsa otekine de o, bir baskasına da..

— Ayıp ayıp..

— Niye?

— Koskoca bir beysin, ciftin cubuğun var. Yakısır mı?

— Yakısmaz mı?

— Yakısmaz ya. Muzaffer bey deyince, herkes on adım oteden selama duruyor!

— Duracaklar tabi ..

— Tabi amma...

— Fazla gevezelik etme de arkamı oğustur. Al o sungeri..

Gulizar bir kıyıda ki mavi sungeri alırken :

— Heye, dedi, gevezelik etmeymiş... isine gelmedi değil mi?

Beyin sırtını, kol arını, kıllı goğsunu uzun uzun ovaladı. Lakin ne erkekti! Ne Yasin ağaya benziyordu, ne de Ramazan'a. Ramazan'ın kol an bacakları ipinceydi. Adam1 onu cocuk diye kucağına alıverirdi.

Ama bu? İliklerine dek guc, erkeklik, yiğitlik doluydu.

Az önceki boğusmanın kudretli erkek etkisini yeniden duyarak beyin kolunu sıktı.

— Ne o? dedi bey.

Gulizar kıpkırmızıydı, karşılık vermedi.

— Ha?

— Hic.

— Kolumu niye sıktın?

— Amaan sen de...

Bey anlamıstı. Bir an gozgoze geldiler. Kadının iri siyah gozleri azgın bir kırsırağınkiler gibi alev alevdi.

Bileğinden banyoya cekti.

Kadın razı, ama gene de nazlandı:

— Azgın!

Banyodan sonra Muzaffer beyin sinirleri iyice yatısmıstı. Sirtında buğuyla hafifce nemli bornoz, odasına geldi, karyolasına kendini sırtustu bıraktı.

Gulizar da yorgundu ama aldırılmıyordu. Sirtına rasgele geciriverdiği bal renkli kısacık margizet entarisi, kuru bir havluyla yanına yaklastı:

— Kurulayım mı? Beyin gozleri yumuktu :

— Hayır, dedi. Sen bana okkalı bir kahve yap! Her yanından rahatlık akıyordu. Yıl ar, yfl arca kalabilirdi boyle. Demek asırı ofkesi bu yuzdendi? Ama niye? Ankara'da ne sarısını bırakmıstı, ne beyazını, ne de esmerini. Birden aklına Ankara'lı doktorun verdiği kırmızı haplar geldi. Uc gundur, ikiserden gunde altı tane alıyordu. Doktorsa sabah, öğle, aksam

birer tane demisti. "— Adaaam sen de" diye gecirdi, «]— ... atın olumu arpadan olsun. O is olmadıktan sonra dünya yansın isterse"

Bir yandan bir yana dondu.

Neden dersen, fakir fıkara-nın ekmeğini alıyor elinden. Fakir fıkaraya da yazık. Onlar da Cenab-ı Al ah'ın kulu! Muzaffer bey sasırmıstı.

— Cenab-ı Al ah'ın fakir fıkarayı, sevgili kul an için yarattığını soyliyen sen değil miydin?

— Bendim beyim, bendim. Demin itten beter kovduğun imamın yalancısıyım ben de.. Muzaffer bey, imamı hatırladı:

— Sahi., fena kovduk zavallıyı... sunu buldurmak kaabil değil mi aoaba?

Yasin ağa deri n bir ic gecirdikten sonra basını

acı acı sal adı:

— Kaabil beyim, kaabil amma...

— Amma?

— Kırılanı tamir guc! Ve ekledi:

— Senin bir baban, cennetmekan bir deden vardı...

Sesi titriyordu. Gırtlığına bir sey sokulmusca-sına durdu. Konusamıyacaktı artık. O cennetmekan babayla dedenin sulbunden mi gelmişti bu nobran, bu fakir fıkara, hem de Al ah adamını huzurundan it gibi kovan evlat?

Hıkkırdı. Koca Yasin ağlıyordu. Hem de sarsıla sarsıla!

Muzaffer bey kirec kesilmisti. Ne demeli, nasıl davranmalıydı da gonlunu almalı, kendini affettirme-liydi?

El eri titriyor, İmamı kovduğuna pisman, koca yaslının haline acınarak bakıyordu. Nice vartalar atlatmış bu dini butun, dini butun olduğunca da tas kalpli adamı ağlatan seyden urkmeğe baslamıstı. Laik bir devlet icine coreklenmiş gericilik demek boylesine mayalanmıstı memlekette? Bu mayalanısı kazıyıp atmak, atabilmek imkansız mıydı yani?

— .....baban, deden... nur icinde yatsınlar...

ne Avrupa bilirlerdi, ne Amerika Onlar da ağaydı, onlar da beydi. Hem de ağaların ağası, beylerin beyi!

Yasin dediler mi, ağızlarından bes, on Yasin birden dokulurdu. Bu topraklar gene surulur, gene ekilir, mahsul de gene kaldırılırdı. Ortalıkta bet bereket vardı. Aaaaah ah eski gunler ah! Ben o rahmetlilerin değil hacı, hoca, imam, en değersiz bir dilenciye bile kovduklarını hatırlamam!

Eski adamın basit bir gecmis tutkusuydu ki, az sonra silinip giderdi.

Gulizar kahvesini getirmisti:

— Buyur kahveni..

Aldı. Genc kadın, koaa yaslının ağlamışlığına dikkat ederek sasti. Muzaffer bey:

— Bakma, bir istir oldu, dedi. Sen çağırt onu bana da...

Yasin ağa bakmadan :

— Gelmez, dedi.

— Niye?

— Ondaki onur kimde var? Tekmil unu memlekete yayılmış bugüne bugün. Yeğenini çağır da sor. Bak, eller ne diyor anlatsın, dinle!

İs gittikçe önemleniyordu. "Komunizme karşı baraj" olsun diye göz yumulan bu güç, demek günün birinde iyice dalbudak salacak, sonra da onüne gecilemez bir hal alacaktı. Evet evet, ard arda etkili makaleler yazdırmalı, parti ileri gelenlerini uyarmalıydı. Çünkü görünen koy kılavuz istemezdi. Gemi azıya almışlardı. Gün gelecek, laiklik maiklik, devlet mevlet gümeye gidecekti. Bir gün Ciftci Birliği'nde bir arkadaşıyla yaptığı tartışmayı hatırladı. Arkadaşı: "— Laiklik maiklik" demisti. «]Elden giderse ne olur?"

"— Ne mi olur? Mustafa Kemal ve devrimlere elveda!"

Koca burunlu arkadaş gülüştü:

"— İlahi Muzaffer, düşündüğün şeye bak.."

Sasmıstı:

"— Demek devrimlerin lüzumuna kaani değilsin?"

Omuz silkmisti: "— Yoo.."

"— Peki nicin bu kadar kan dokuldu? Mil i mücadele ve onun suuru?"

Arkadaşı birden ciddilesmisti: "— Muhim olan, senin ve benim nefs-i nefisi-mizdir. Bunu temin edecek devlet ister laik olsun, ister ser'i. Haydi şerefe!"

"— Peki halk? Fakir fıkaraya?" k— Vızgelir" Yasin ağa :

— Yumurtaya can veren Al ah, dedi. Kimbilir, belki de Mehdit Resul onun sulbünden gelecek, ne malum? İtikatsızlık kötü şey. Senin babannan deden...

Sıkılmağa başlamıstı:

— Peki peki, dedi. Çağır bana onu. Sey., yahut dur. Gulizar!

Gulizar dışardan yanıtladı:

— Efendi m?

— Ramazan orda mı?

— Burda beyim.

— Gelsin buraya!

Yasin ağaya dondu:

— Bu işle mesgul ol, dedi. Bul Cemsir'i, ac meseleyi, sıkıştır eline birkaç kuruş...

— Birkaç kuruş mu?

— Canım sözün gelisi iste. Para teklif et..

— Kaç para?

— Ne bileyim ben? O herif kızlarını parayla satar. Para canlısı deyyusun biri. Yap, cat iste!

— Bir, iki bin isterse?

— Pek pek binle hallet. Alttarafı elci Cemsir'in amele kızı. Hoos, bu ite o bile çok yaa, neyse...

Zaloğlu ezile buzule dayısının yanına girerken, Yasin ağa çıkıyordu. Kulot pantolonu, koca bıyığı, belindeki Trablus kusağı filan Muzaffer beyin tepesini attırdı:

— Nedir bu vaziyet ulan? dedi, ha? Zaloğlu sasaladı:

— Hangi vaziyet dayı?

— Aynayla dargın mısın it? Su cizmelere, su kulot pantolona, hele su pala bıyığa bak. Yumruk kadar adamsın, nedir bu eaka?

Zaloğlu buz kesilmisti, basını onune eğdi. Gozlerini yerden kaldırıp dayısına bakamıyordu. Yanlıs bir is yapıp dayak yemekten odu kopuyordu. Hic sakası yoktu adamın. Kızdı mı, elinden Al ah bile kurtaramazdı!

— .....kılda keramet olsa tabakhaneye nur yağar. O bıyıklar derhal kesilecek!

Verdiği kesin emirle yetinmiyerek karyoladan atladı, gitti masasının cekmecesinden kucuk pırıl pırıl bir makas alıp geldi, Zaloğlu'nun koea bıyığını hart hart kesip, genc adamı kusa cevirdi.

— Ha soyle. Abdulhamitin Arnavut tufekcileri gibi, istemiyorum...

Zaloğlu gık diyemiyor ama, bası donuyordu. Yumruk kadar olduğunun farkındaydı. Bunun için bıyık buyutup, beline Trablus kusak sarıyor, kulot pantolon giyyordu ya! Simdi bıyıkları doğranmıs, kusa cevrilmisti. Aynaya bakmadan da biliyordu heybetinin gittiğini.

— O İmam bir ruyadan bahsetti., neymis o? Zaloğlu kekeledi:

— Bilmiyorum dayı, haberim yok.

Kapıda yeniden peydahlanan Yasin ağaya sordu :

— Ne ruyasıydı o?

Yasin ağa bos bulunarak:

— Kendisine anlattıydım beyim, dedi. Muzaffer bey, Zaloğlu'ya hısımla dondu:

— Bilmiyorum dayı, haberim yok diyorsun ya? Bak, anlatmış sana!

Zaloğlu ufaldıkca ufaldı, eridikce eridi. Her yanı titriyor, renkten renge giriyordu. Simdi

Gul u burada olmalı da, su zavallı halini gormeliydi!

Muzaffer bey dehsetle gurledi:

— Defool, defol essoğlu essek!

Budanmış kırpık bıyığıyla odadan apartopar çık-

Yalnız kaldıkları zaman Muzaffer bey hala ofkeli:

— Hepsi bu itin duzeni, dedi. Bilmeyecek ne var? Gitti zavallı adama, yalvardı yakardı.

Boyle boyle, ruya gordum diye yalan attı. O fıkara da... bosuna kırdık adamcağızın kalbini.

Bu it esrar da iciyormus...

Yasin ağa:

— Bilmem beyim, dedi. Ne gordum, ne de isittim.

— Ben haberini alıyorum. Neyse, sen bu isle alakalan, bas goz edelim bitsin gitsin. Kızı

gordu, abayı

yaktı herhalde. Neyse ki Cemsir yabancımız değil. Uc bes sıkıstır eline., kızı alırsak,

itoğlu it ayağını

kırar, çiftlikte oturur, ise guce el atar belki...

Oldu mu?

— Oldu beyim.

— Bu sefer de adam olmazsa bilirim ben yapacağımı!

Perkistirdi:

— İmamı bul, ozur dile yerime., anlıyorsun ya?

— Anlıyorum beyim.

X.

Kabak Hafız, Yasin ağanın telaslı telaslı gelmekte olduğunu pencereden gorunce, yatağına girdi, yorganı

omuzuna aldı, sırınmış beyaz takkesini basına gecirip, gozlerini yumdu, pıtırdayan dudaklarıyla basladı

sallanmaya.

Dua ediyordu sozde..

Yasin ağa iceri girip de onu bu halde gorunce, durakladı. Sonra da bir kıyıya sessizce ılisti. Mubarek nasıl da vecd icindeydi! Boylesine dini butun, Cenab-ı Al ah'ın makbul bir kuluna karsı o turlu terslenmek doğru muydu? Ne gunlere kalınmıstı Yarab-bi! Gun gunden beter geliyor, gelen, gideni aratıyordu. Kimbilir daha ne kotu gunler gelecekti. O gunleri gostereceğine, Cenab-ı Al ah ruhunu kabzetsey-di razıydı.

Kabak Hafız, catık kasları, ofkeyle yumulu gozleriyle uğultu halindeydi. Bu hal her an artıyor, gittikce celalleniyordu. "— Vay mubarek vay!" diye gecirdi Yasin ağa. "Suna bak, nasıl da hırslanıyor., sen tut, boyle mubarek bir adamın kalbini kır. Sanki o babayla o dedenin sulplerinden gelmemis. Hey gibi gunler hey.. O rahmetlilerin gunlerinde olsaydı da, boylesine bir mubarek gelip, Mehdi Resul'den soz acsaydı! Soz acmasına ne hacet? Bir hacı, bir hoca, bir dervis, kim olursa olsun, gunlerce el ustunde tutarlardı. Onun icin de bet

bereket vardı, insanın insana, fakir fıkaranın, ırgat marabanın ağasına saygısı vardı. Rızık darlığı nedir bilinmezdi. Simdi? Simdi ya? "Dunya tek mil veled-i zina'ya kesti veled-i zinaya"

Hazret'in istiğrak hali Yasin ağaya da gecti. O da tıpkı Kabak Hafız gibi, gözlerini yumdu, tıpkı onun gibi sallanarak, bildiği namaz dualarını mırıldanmağa başladı. Bildiği dualar çok olmadığından, bitince aynı

dualara yeniden baslıyordu. Arada da efendi hazretlerini kontrol etmeyi unutmuyordu.

Hazret neden sonra ağır ağır yavasladı, kendine geldi, duruldu ve gözlerini açtı. Yasin ağanın geldiğinden haberi yokmuşcasına, yarı dargın, sordu :

— Sen burda miydin?

Hakareti eden kendisiymiscesine ezilip buzulen

Yasin ağa :

— Burdayım erenler, dedi.

— Buyur, yukarı buyur!

Uc basamaklık merdiveni çıktı, hazretin yatağı kıyısına ilisti:

— Ah imam efendi., size karşı nasıl mahcubum, bilemezsiniz!

Kabak Hafız sözünü kesti:

— O is nasıl oldu o is? Yasin ağa birden kavrıyamadı:

— Hangi is efendi hazretleri:

— Canım, islerin en efdali!

— Haa.. oldu sukur, oldu...

— İmana geldi mi enoam?

— Sayenizde, gelmeyip de ne yapacak?

— Benim değil, Cenab-ı Al ah'ın sayesinde. Oyle ya, gelmeyip de ne yapacaktı? Aynı ruyayı demin de gordum. Hem de gecekinden daha ayan beyan, daha sarıh olarak. Ben Zulcelal'in emr-i ilahilerini tebliğle mukellef bir fakir-i purtaksirim. Bana edilen hakaretler doğrudan doğruya Rabbil'alemine edilmis demektir. Binaenaleyh...

Yasin ağa :

— İt gibi pisman oldu, dedi. Yuvasını oyle bir yaptım ki, eh!

Ceketinin yan cebinden çıkardığı para destesini, efendi hazretlerinin yatağı altına sıkıstırdı. Kabak Hafız gormemis davranarak, gözlerini yumdu. Pıtırdayan dudaklarıyla yeniden başladı.

Yasin ağa için daha fazla kalmak gerekmezdi.

Hazreti ibadetiyle basbasa bırakıp, yavasca çıktı. Kabak Hafız neden sonra gözlerini açıp, yanındaki pencereden baktı. Gidiyordu upuzun boyuya. Guldu. "— Kerhaneciler!" diye gecirdi. «]Su Cenab-ı

Al ah

da olmasa, zırnığınızı koklatmazsınız fakir fıkaraya. Kurban oluyum kudretine, kuvvetine, kerametine.

Zere dinsizin hakkından imansız gelir"

Hemen, yatağın altına sıkıştırılan paraya uzandı, alıp saydı: İc ice bes tane onluktu.

— Seni seni i, dedi, anayı kızdan ayıran seni! Para cuzdanını çıkardı, onlukları ozenle yerlestirip kalktı.

Kallavi bir sade kahveyi haketmisti. Ustunu basını giyinmeğe basladı. Kahveye çıkacaktı.

Koyun tek kahvesi, koyun oteki yapıları, gibi ustu saz ortulu, buyukce bir huğdu. Birkac masa, bolca hasır iskemle, duvarlarda dinsel menkıbeleri canlandırmaya calısan tas basma resimler ve bir kıyıda da boynunda yedi delikli nazar bonouğuyula en eski tip bir Philips radyo.

Koylunun deyimiyle, "Demirkıratlık icat olmadan" once, daha cok da Hitler ordularının gemi azıya aldığı

yıl ar, koylu buyuk bir merakla bu radyonun cevresine toplanır, ajanları can kulağıyla dinlerdi. Ama Demirkıratlık icat edileliberi is değısmisti. Kahve hemen hemen ikiye bolunuvermisti. Halk'cılar kahvenin

solunu, Demokrat'iar sağını tutmuşlardı. Birbirleriyle cokluk konusmazlar, oyun bile oynamazlardı.

Herkes kendi partisinin adamıyla dusup kalkar olmustu. Radyoda Halk'cılar konusmaya baslamazlar mı, Demokrat'iar kalkar giderler, onların kalkıp gidisine berikiler kufrederlerdi. Tecrubeli yaslı-larca halkın ikiye ayrılıp birbirlerine kufrederek dis bilemeleri hic de hayra alamet değıldi. 930'ları unutmamalıydılar.

O yıl arda da gene boyle, bir Serbest Fırka icat olmus, kan govdeyi goturmustu. Sonunda Mustafa Kemal Pasa bakmıs ki olmiyacak, kardes kardesin kanını icecek, Serbest Fırka'yı paydos edip kurtulmustu. Bu kez de gene oyle olacaktı galiba. O zaman Mustafa Kemal Pasa, simdi de İsmet Pasa, Demirkıratlar'ın basına mutlaka bir corap orecekti. Ne diye ormesin? Elinde top vardı, tufek vardı, bunca

asker vardı.. E, madem vardı, Pasa ne diye elindeki koltuğu Demirkıratlara kaptırsın? Babalarından, dedelerinden duymuslardı. Sultan Hamit'ten sonra da boyle fırkacılık almıs yurumustu. O zaman da bir İttihatçılıktır sarmıstı her yanı. Sehirlerde, koylere varana dek kulupler acılmıs, kardes kardesin gırtlağına atılmıs, nutuklar, fener alayları, alkıs... Derken, Balkan Harbi, ardından da Seferberlik patlamıstı. Onun icin, Osmanlı'ya olsun, Turk'e olsun gurultu, patırtı, samata iyi gelmiyordu. Bu kez de gene bir seyler olmasaydı Al ah vere...

Kabak Hafız kahveden iceri girince Halkcı'lar da, Demirkırat'lar da saygıda kusur etmediler. Hatta saygı, izzet, ikramda birbirleriyle yarısa bile baslayıver-diler. Kurnaz İmam'sa, iki taraftan birini tercih zorunda kalmamak icin :

— Soyle daha iyi erenler, dedi. Siz varın keyfinize bakın!

Nesine gerekti Halkcılık, ya da Demirkıratlık.. İkisi ortası kalmakla ne kızı verir, ne de dunuru kustururdu. Yedi duvelle barısık olmak usulune daha iyi geliyordu.

Kapıya yakın oturdu. Sağdan soldan baslanmıstı:

— Aptul, hocafendiye bak!

— Hocafendiye bak Aptul!

— Bak ne icecek İmam efendi..

Kahveci Aptul yanına saygıyla geldi: — Ne emrediyorsunuz hocafendi? Alabildiğine buyuklenip, sisinerek:

— Bol kopuklu, orta sekerli! dedi.

Tesbihini cıkardı, gozlerini hafifce yumarak, bas-

Kahve hemen eski uğultusunu surdurmeğe baslamıstı. Bir yanda tavla, ote yanda kağıt sakırtıları, cesitli

espriler, ardından kakhahalar.. Bu yandaysa yaslı biri, koseye kıstırdığı koseye iri iri anlatıyordu :

— Parti marti karın doyurmaz kose. Ali gidecek, yerine Veli gelecekse bana ne? Var mı bana, sana bir istifadesi?

Kose karsılık vermiyor, boyuna bas sallıyordu.

Yaslı dayattı:

— Soyle, var mı?

— Yok, demek zorunda kaldı kose.

— Yoksa ne zoruma? Cebime gireceğe bakarım ben!

— Doğru.

— Hem canım, Halkcılara guc mu yeter? Top onlarda, tufek onlarda, dağ tas asker onlarda...

— Onlardaki onlarda..

Kabak Hafız kahvesini hopurdetirken, cuzdanına yerlestirdiği bes onluğu dusunuyordu.

Sehre kacamak yapsa, dostu sebze komisyoncusu Haydar'ın orda gecenki gibi kafayı cekseydi. O gunu hatırladı..

Haydar'ın karısı da, ama il e baldızı alem di. O gece kafayı asırı cekip, sızıp kalmasaydı... "— Bu sefer esekliğin ale mi yok. Az icip, o gece... gece, herkes uyuyunca baldızın odasına... Eteğini tutup cektiğimde iri gozleri nasıl da acılmıstı! Aman ne yapıyorsunuz? Enistem gorurse... dilini disini yediğim.

Enisten deyyusun biri. Gorse ki ne cıkar?"

İcinden bir sehvet titremesi gecti. Bu kez gecenki gibi eseklik edip zom olmıyacaktı. Haydar'a ne oldu bıyıklarıda yanacaktı

rakıyı, sızdıracak, ondan sonra da artık Al ah ne verdiyse, baldız mı olur, Haydar'ın akca pakca karısı mı? Cunku Haydar'dan cok isitmıstı: "— Karı iyi ama bende is kalmadı İmam. İnsan kendi helaline değil de namahremine daha cok alaka duyuyor. Avrat surda yatar, ben giderim baldızın yanına.

Lakin o orospu da kendini naza cek ha cek eder. Val aha ablama derim eniste..."

Daha dusunecekti tatlı tatlı, birden Zaloğlu!

Kapıdan girmis, iceri bakmıyordu. Bakmıyordu ya, ne o? Oğlan bıyıklarını mı kazımıstı?

Zaloğlu da Hafız'ı gormustu. Sırıtarak yanına geldi:

— Merhaba hocam!

— Merhaba, merhaba ya.

na?

Zaloğlu bozmadı: .

— Kazıdım.

— Niye? Attı:

— Emir yukardan geldi!

— Yani nerden?

— Kızdan.

— Cemsir'in kızından mı?

— Korkuyorum bıyıklarından kes, dedi, kestim.. Kabak Hafız kıskıs guldukten sonra :

— Cehren neye donmus Ramazan, bil bakalım! dedi.

Zaloğlu'nun bıyıksızlığı kahvede birden dikkati cekti. Demokratlar da, Halkcılar da

kahkahayı

basmışlardı. İlkin Zaloğlu da gulduyse de, sonra kızdı:

— İsinize bakın yahu! Bıyık benim bıyığım. İster

keserim, ister...

Demokratlardan biri:

— Boka sokar! dedi, doğru.

Gene kahkahalar yukseldi. Zaloğlu ofkeden titriyordu.

Halkcılardan biri:

— Lakin, dedi, çok yakısıyordu! Bir baskası:

— Koroğlu'ya benziyordu serefsizim..

— Halis koc bıyık. İnsanın eli varır da keser mi güzel bıyığı?

— Canım yiğitlik kıl a olsa, tabakhaneye nur ydğardı!

— Doğru.

— Salvarı, Trablus kusağı duruyor.

— Bes cizmeleri yeter!

— Doğru. Yiğit adamın yiğitliğine bes cizme yeter!

Zaloğlu tahta iskemlelerden birini altına cekip, ata biner gibi oturmuş, iskemlenin arkalıgına dayanarak Kabak Hafız'la konuşmağa baslamıstı. Kah-vedekilerin sozlerine kulağını tikiyaeak, ofkelenip de heriflerin kıskırtıcılığını koruklemiyecekti ama, olmuyordu. Cenelerinin durduğu yoktu. Ceneleri durmuyor, kahkahaları da sinirine dokunuyordu. Sonra dikkat etti, Halkcılarla Demokratlar guya birbirleriyle dargın gibiydiler. Ama o kahveye gelince is değismis, dargınlık filan kalkmış, Zaloğlu'yu hedef tutan sakalar, esprilerle hep birlikte guluyorlardı.

Dayanamadı:

— Siz secimi kazanmıya bakın oğlum, dedi. Benim bıyığım ustunuze vazife değil!

Ve artık onlarla ilgilenmedi. Kabak Hafız usulcacık:

— Gözün aydın, dedi. İskemlesini az yaklastırdı:

— Aydınlık icinde ol!

— Razi gelmiş hu?

— Dayım mı? Gelmeyip de n'olacaktı?

— Gelme?

— Gelme mi?

— Oyle ya, hayır deseydi., ne yapardın? Gerçekten de, ne yapabilirdi?

Gene de:

— Ne yapabilirdim var mı yahu? Razi gelmiyeydi

de bak!

Kabak Hafız fiyakasına dokunmak istemedi. Etli, kocaman elini uzattı:

— Op bakalım sunu!

— Niye?

— Niyesi var mı? Senin yuzunden it gibi koğulduk!

* Zaloğlu katıla katıla guldu :

— Bir istir oldu. Kusura bakma..

— Telafi etmelisin.

— Ederim.

— Ne zaman?

— Hele dayım gitsin...

— Ne zaman gidecek?

— Bugun, yarın. İyi bir papaz ucururuz..

— Sardalya mardalya, havyar mavyar da isterim ha!

— Canın sağ olsun. Sana Rokfor peyniri bile getireceğim bu sefer.

— Nedir o?

— Peynirlerin Al ahı!

Kabak Hafız pek bir sey anlamadığı halde, gene de yutkundu. Sonra Zaloğlu'nun

kazınmış bıyığına gulmeye basladı:

— Lakin Ramazan, heybetin kayboldu be! Zaloğlu icini cekti. Biliyordu, biliyordu ama ne gelirdi elinden?

Karsılık vermedi.

Kabak Hafız da ustelemedi, lafı değistirdi:

— Duğun ne vakit gayri?

— Belli değil.

— Kızı Yasin mi isteyecek babasından?

— Baska kimim var?

— Dayın?

— Bosver.

— Niye?

— O boyle seylere tenezzul etmez. Hem de ben istemem onun karısmasını..

— Kızın babasının haberi var mı meseleden?

— Yok, yok ama, bosver...

XI.

Cemsir meseleyi henuz bilmiyordu ama, berber Resit o geceyle ilgili neler de neler anlatmıstı!

Cemsir o gece devrilip uyuduğu sıra oğlan, gozlerini Gul u'ye dikmis, ic cekip kadeh kaldırmıs, hatta goz

etmisti. Resit bunların tekini olsun kacırma-mıs ama, hasbi gecmisti. Hamza'ya sorsundu en biri. O bile adamakıllı farkındaydı isin. İkisi iki yandan dayanmıslardı rakıyı ki, iyice sarhos olsun, kıza karsı neler duyuyorsa acıp yaysın. Resit bununla da kalmamıs, evden sonra oğlanı alıp dukkanına goturmustu.

Yoksa deli miydi? Gecenin o ileri saatında berber dükkanında ne işleri olabilirdi?

Maksat oğlanı

eşelemek! Eşelemisti hakçası ama, tek laf edememisti oğlan. Herhalde dayısına güveni yoktu henüz.

Ama madem kafasına takmıştı bu işi, mümkün yok, acılıp sacılacak, dayısını da razı edecekti. Bir insan bir işi kafasına takmasıydı. Taktı mı, bırak. Al em eder, kallem eder ustesinden gelirdi. Ramazan efendi de gelecekti Al ah'ın izniyle. Gelince de değme keyfine, tadından yenmiyecekti!

Bunları Hamza'yla Cemsir'e anlattığı gün, ikisinin de gözleri parlamıştı:

"— Al ah be Resit, Al ah be!"

"— Al ah be ki Al ah be Resit emmi.." «]— Hani biliyon mu, tadından yenmez ha" "— Yenmez ki yenmez!" Resit de hayale dalıvermişti: "— Muzaffer beye akraba oldunuz mu, kim bakar berberliğin yuzune?"

Cemsir de Ramazan'ın kaynatası oluvermişti: "— Hic canım. Parayla oynarız Al ahıma.." "— Enistemim dayısının sekiz silindirlisinin direksiyonuna yanladım da, Mudurun zil isini yanıma aldım mı, eh beeee"

"— O zaman sen dersin ki, beyefendi, su senin Yasin'e yol ver de, bizim berber Residi alalım yerine., hı? Demez misin?"

"— Demez misin ne kelime kurban? O saat!" «]— Yasin'in yerine cıfcıbası oldum mu, bırak gayri.."

— Bırak ki bırak Resit. Bir zamanlar nasıl avuc avuc para harcardık?"

"— Gene oyle olacak, ondan da ziyade!" «]— Mudurun orospusu yanımda, sekiz silindirinin direksiyonunda sehrin ana caddesinden oyle bir gececem ki, san olsun memlekete"

İngiliz laciverdinden kostumu, briyantınle gıcır gıcır oğulmuş saçlarıyla sekiz silindirinin direksiyonundadır.

Pırıl pırıl araba yumusacık vınıltısıyla İstanbul yolunda. İstanbul'u hic gormemisliği önemli değil. Birkac kez filimlerde gormuştur, bir de babasıyla berber Resit emmisinin ilk gençlik yıl arı üzerine anlattıkları eski İstanbul.

Bir gün Mudurun karısına cıtlatmıştı da, kadın : "— Emret Hamza'cığım" demisti. "Yarından tezi yok.

Atlıyalım arabamıza, basıp gidelim"

Emretmemisti. Kadın en az yirmi, hatta yirmi bes yaş buyuktu ondan. Kimbilir ne harman yerleri dislemiş, ne hendek, ne citlerden atlamıştı Hamza'ya gelinceye dek. Etləri iyice gevsemiş, yuzunun nuru silinmişti ama, hakçası, o isin ustasıydı bir, ikincisi, çok parası vardı. Kocasını olacak "Boynuzlu"ya bağırırdı mı, herif paraları oluk gibi akıtıyormuş.

Nerden? Tabi çalıştığı fabrikanın kasalarından. Burası önemli değildi Hamza için, önemli olan, karıyla İstanbul'a basıp gidince artık kocasının evine donemezdi kadın. Birlikte yaşamaları gerekecekti. Buysa aradaki yaş çok fazlaydı. Onun için, kadının "— Emret Hamza'cığım. Yarından tezi yok. Atlıyalım arabamıza, basıp gidelim" teklifini kulak ardına atmıştı. Ama kız kadesi, Muzaffer beyin yeğenine vardı

mı, o zaman iş değisirdi bak! Ciftliğe yanlar, sırtını Ramazan enistesiyile Muzaffer beye

yaslar, yediğini yer, yemediğini ardına atardı ki, çiftlikte yemin yiyeceğin sozu mu olurdu?
"— .0 zaman, Mudurun taponuna da bosveri-rim. Para hatırı için kahrını cekiyordum porsuğun. Ciftliğe yanladım mı, al ooooooos"

Cemsir, elinde iri taneli sarı tesbihi, dukkanın icinde ağır ağır dolasıyor, Resit de bir musterinin sakalını kazıyordu.

Aradan bunca zaman gecmisti de, ne için çiftlikten bir haber çıkmamıstı hala? O gece oğlanın hali hal değildi. Utanmasa kızı kucaklıyacak, yatağına girecekti. Madem bu kadar beğenmiş, yangına kalmıstı, ne diye hala ne o, ne de usulen büyüklerinden biri meydanlarda yoktu? Kızın babasıyla o günden sonra çok konuşmuşlardı bu meseleyi. İsterlerse nikahla, istemezlerse parayla da satabilirlerdi. Alttarafı kızdı

bu, nerden baksan bir kız. Onun kadar değilse de gene de cesitli avradından en az yedi sekiz kızı vardı

Cemsir'in. Satardı. Hele bir de seriat nikahı kıydılar mı, bitti gitti. Bir süre Ramazan'la yasar, ondan sonra ya Ramazan atardı tekmeyi, ya da kız çiftlikte karayağız bir tutmayla isi pisirir, keyfine bakarken, bir gün yakalanır, delik desik edilirdi.

Oyle, ya da boyle. Onemli olan, kızın Muzaffer bey çiftliğine yerlesmeseydi ki, karşılığında para gelecekti para!

Cemsir de ağır ağır dolasırken, Berber Resit gibi düşünüyordu. Kız boy atmış, yetişip gelmişti. Çalışıyor, ekmeğini çıkarıyordu ama babasına pek bir faydası dokunmuyordu. Eskiden, yani çocukken, gırtlığına basıp tekmil kazancını alıyorlardı elinden ama, simdi isler değişmiş, kızın gozu acılmıstı. Kazandığını

babasına da, anasına da kurban ediyordu. Daha kotusu, Kor Tahir kızı bir Fellah denilen Arabusağı

delikanlısıyla sinemada gormustu. Belki yalandı, belki de gerçek. Gerçek olması daha aklına yakın geliyordu. Bunca kız yetistirmiş, kocaya vermiş, yani yuvadan ucurmustu ama, bu kız, yani Gul u, hic birine benzemiyordu. Boy, pos, kalıp, kıyafet., babasına cekmiş olacaktı. Cemsir de boylu, poslu, kalıplı, kıyafetliydi. Yalnız Cemsir esmerdi. Kızsa kar beyazdı ki, rengini anasından almış olacaktı.

Gul u, Fel ah oğlunu seviyor da bir gün aklına uyup kaciverirse, Kerem'in arpa tarlası gibi yanmazlar mıydı?

Deri in bir ic gecirdi.

. Butun umidi bu kızdaydı su sıra. Satacaktı onu halli mallı birine. Ama Muzaffer beyin yeğeni Ramazan efendi olursaaa, tadından yenmezdi Residin dediği gibi. Su icinde bir, iki binlik getirirdi ki, sekiz-yuz getirsin, altıyuz, besyuz getirsendi hic getirmese. Tas atıp kolu mu yorulmustu sanki? Gul u de butun çocukları gibi dünyaya gelmiş, yıl ar boyu mahal enin camuru, tozu toprağı icinde yalın ayak kosup oynamış, derken palazlanmış, önce circirlara, sonra da fabrikanın cesitli is yerlerinde çalışmağa baslamıstı. Gecen yıla kadar da kazancını bir tamam avucuna

teslim ederdi babasının. Gecen yıldan bu yana huyu değişmisti kızın. Para filan verdiği yoktu. Yani biti kanlanmış, gozu acılmış aklı basına gelmişti. Demek ki vakitsiz otmeğe baslamıstı.. Vakitsiz oten horozun'sa boynunu vurmak vaciptil

Berber Resit isini bitirmisti. Musteri sakal trası ücretini verip gittikten sonra, karşılıklı

oturdular.

Arkadasının gene kara kara dusunusune dikkat eden Resit:

— Sıkma tatlı canını, dedi. Binin yarısı besyuz, o da bizde yok!

Cemsir gene deri n bir ic gecirdikten sonra :

— Su, Fella h oğlu canımı sıkıyor Resit! Resifin de canını sıkın oydu:

— İnsallah aslı yoktur, dedi.

— İnsallah. İnsallah amma...

— Ne amması?

— Kor seytan aklıma kotu kotu seyler de getirmiyor değil..

— Yureğini serin tut, tevekkul ol Al ah'a...

Baska baska yanlara bakıp uzuuun uzun dusunduler. Hemen hemen aynı seyleri dusunuyorlardı. Kız aklına uyup da Fel ah oğluna kacarsa, kocca binlik bağıra bağıra kacacaktı. Buysa Cemsir'den cok Resit icin felaketti. Gunlerdir bu mesele uzerine oyle renkli hayaller kurmustu ki, binliğin hic değilse birkac yuzunu daha simdiden cebinde sayıyordu. "— Uc-yuz, altıyuz olsun., borc diye alırım. Birazıyla dukkanı

onartır, halına suyuna koyarım, ustyanıyla da avrada iyi kotu boyalı bir basma entarilik aldım mı, değme keyfine"

Ama gercekten de dukkanın hic hayrı kalmamıstı. Takımlar yıl ar yılı eskiyip, yer yer paslanmış,

[duvarların sıvaları dokulmuş, peskirler filan tiftiklenmişti. Cemsir'in elinden ucuzunu alsa, ikiyuzunu dukkanın badanasına, takımlarla peskirlerin yenilenmesine harcardı. Haa, bir de karısının kac vakittir isteyip durduğu kuzuyu satın alırdı sahi.

"—Zavallı" diye gecirdi. Aslında kadınlıktan hic bir hayrı kalmamış bu karıdan bıkmış usanmıstı ya, gene de acımıyor değildi. Yıl ardır ayrı yatıyorlardı. Kuru, kupkuru, nerdeyse tahta gibi bir seydi.

Onunde teneke semaver, butun gun kırtlama cay icer, yemek bile yemezdi cokluk. Kurumus kabuğuna yapısmıstı.

Yapısmıstı ya, hastalık derecesinde de temizdi. Galiba butun meziyeti buydu. Residi kocası gibi değil, babası, kardesi, hatta hatta evladı gibi severdi. Resit eve gec gelse, ya da hic gelmeyip dıssarda sabahlarsa, uykuları kacar, sabahı zor ederdi.

Gecen yıla dek, Resiften sonra olanca sevgisini verdiği guzel bir koyunu vardı. Onu sık sık cocuğuy-mus

gibi sabunlar, kurulayıp, yunlerini tarardı. Yıkayıp, kurulamak, taramakla da kalmaz, tuylerini allı, morlu,

sarıllı, yesil i nakıslarla susler, boynuzlarını da beyaz yaldızla yaldızlardı. Hatta gozlerine surme bile cekerci. Hayvan renk renk nakıslanıp yaldızlandı mı, keyfine son olmaz, cocuk gibi sevinerek koyununun boynuna sarılır, gozlerinden, kuru yanaklarından, dudaklarından operdi. Boyle zamanlarında

oylesine cosardı ki, gozlerinden yaslar yuvarlanır, aklına kotu kotu seyler gelirdi: Koyunu oluveriiss bir gun ya

O zaman telasa duserdi. Al ah'ı o sıra, yalnız o sıra dusunurdu iste. Hicbir dua bilmediği halde el erini goklere acar, kurtce yakınırdı ona: Koyununu hasta etmesin, oldurup ondan ayırmasındı. O buyuktu, rahimdi, sefikti. İsterse koyununa bir değil, bin yıllık bir

yasam ihsan edebilirdi. Hem ne icin etmiyecekti?

Kolu, kanadı kırık bir kuldu iste. Bu dunya'-da Resifle koyunundan baska da kimsesi yoktu. İstemiyordu da. Residiyle koyununu elinden almasın da, isterse onu dilendirsın, koturum edip bir kıyıda kımıldayamaz hale getirsendi.

Ama gunun birinde olanlar oldu. Kadına gore, hic nedensiz, aslında Kelebek hastalığından, koyun ertesi güne sağ çıkmadı. Yıldızlı boynuzları, nasıklı tuyleriyle yanustu devrilip bir daha hicbir zaman gozlerini acmıyacak koyununun ustune kapanmış kadının feryatları goklere yukseliyor, ne Resit, ne de mahallenin yaslı, genc insanları, onu koyununun olusu uzerinden kaldıramıyorlardı. Bir sure oylece bıraktılar. Ağlıyor, yerlerde surunuyor, sonra goklere bakışlarını kaldırarak gunahdan gunaha giriyordu: Ağzı yok, dili yok, melaike gibi bir hayvandı. Ne hayvanı? Yavrusu, kuzusu, bir tanesiydi. Ne diye elinden almıstı sanki? Gucu ona, onun koyununa mı yetmisti? Boyle Al ahlık olur muydu? Kolunu kanadını kırıp onu yeryuzunde yapayalnız bırakmakla eline ne gecmisti? Hayır, Al ah'lik değildi bu.

Zalimdi, merhametsizdi, zenginlere değil, fakirlere gucu yeten bir Al ah'tı iste!

O zaman Resit, komsuların homurtusundan ofkelenerek, kadına bir tokat, bir tekme, soluksuz yuvarlamış, daha sonra da kuru dala benzeyen bileğinden yakalayıp odaya surukleyerek alt eve atmıstı.

Gebersindi isterse. Konu komsuya, bunca dini butun, Musluman mutedeyyin mahal eliye karsı ne bicim sozlerdi o. Koskoca Cenab-ı Al ah kapı komsusu muydu da bir koyun, gotu boklu bir koyun icin acmış ağzını yummustu gozunu?

Kadın, gunler ve gunlerce alt evde uğunup durdu. Yemedem, icmeden kesildi, yatağa dustu sonunda.

Resit telaslandı. Acıyordu ona. Acıyordu ama ne gelirdi elinden? Kulağına soz girdiği yoktu ki! "— Bırak beni" diyordu, "beni burda, su kuru toprakta unut Resit. Senden ne ekmek isterim ne as. Hatta bir bardak cay bile istemem. Beni rahat bırak. Sana bir zararım var mı?"

Yoktu, hic bir zararı yoktu ama, Resit olanca^ sert kalpliliğine karsın gene de bir hayli vicdanlıydı.

Karısını alt evin nemli toprağında bırakmadıktan baska, alıp goturdu, filmi cektirdi. Doktorlar umudu kesmislerdi. Hele biri, "— Bizden çıktı artık. Onun isi Al ah'la.." demisti de, Resit goz yaslarını tutamamıstı.

Kadın olmedi. Perde perde kendine geldi. Tenhalarda koyununa ılık goz yasları dokse de, zamanla unuttu. Unutmadı aslında, unutmus gorundu. Onun icin Resit butun bunları hatırlıyarak:

— Elime bir para gecmedi ki, dedi. Gecse, filik bir kuzu alacam bizimkine de...

Cemsir'se baska sey dusunuyordu :

— Ramazan efendi o gun bize gelmiş, Hamza'yı sormus. Bir daha gozukmedi. Niye acep?

Resit, karısını, almayı tasarladığı kuzuyu filan unutarak:

— Valla, dedi, kıza essahtan meyli dustuyse gelir. Mucerret gelir!

— Ya dusmediyse?

— Duseme kas goz eder miydi? Gelip Hamza bahanesiyle gorunur muydu? Onun maksadi Hamza miydi bel iyon yani?

— Ya?

— Kıtız..

— Hayır, meyli dusmediyse diye aklıma geliyor hep!

Bu, Resifin de aklına gelmiyor değildi. Kıza meyli dusmediyse yapılacak bir sey olamazdı. Olamazdı ya, meyil denilen oenabet de dururken dusmezdi hani. Kız kısmı, delikanlının onunde kancıkla-sacak, cilve milve yapacak, o da meylinin dustuğunu bel i edecekti. O gece dikkat etmisti, oğlan neler yapmamıstı

da, kız, tobeee... Ermeni gelini gibi, somurtup oturmus, gulmemis, gozlerini hemen hemen onunden kaldırmamıstı. Ya yorgan meselesinde Ham-za'yla ileri geri edisi?

Gec vakta kadar oturdular.

Cemsir bir ara saatına baktı:

— Paydosa yarım saat var, dedi.

— Hangi paydosa?

— Hamza'ların..

— Ne olacak paydos olunca?

— Parası varsa, Giritli'nin orda cekerdik kafaları.. Canım pek sıkılıyor...

— Gelecek miydi?

— Gelecekti, dosdoğru buraya gelirse. Fel ah oğluna goz kulak oluyor bir iki..

Berber Resit canlandı:

— Amman olsun Cemsir. Amanı biliyon mu?

— Bilmem mi?

— Sap gibi yanarız Al ah vermiye!

— Yanarız ki yanarız..

"Fellah oğlu" dedikleri Arabusağı Kemal, o sıra makine dairesinde, ana makinenin yanındaki tahta sandığa oturmus, basını avucları icine almıstı. Cam gene oyle sıkılıyordu ki.. Bugun butun gun, belki on bes kez gecmislerdi makine dairesinin onunden. Ne demek istiyorlardı yani? Kactan asağı olmiyacaktı?

Gul u yalvarıp yakarmamıs olsa biliyordu yapacağını. Kor Tahir'le Hamza'ya oldu bitti icerlerdi. Hele Hamza'ya! Kendini fasulya gibi, nimetten sayıyordu. Beline Trabulus kusağı bağlar, bıçak tasır, kırk bin kisiden arta kalmıs Mudurun tapon karısıyla konusuyor diye sağda solda cart curt...

İc gecirdi.

Gul u: "— Sakın Kemal, Al ah'ını seversen uyma, uyarsan olumu op" demeseydi, ikisine de gosterirdi Kemal'in ne demek olduğunu ama, Gul u!

Gul u arada olmasa, yalvarıp yakarmasaydı... bir sey değil, makine dairesi kapısının onunden gecerlerken ters ters bakıyor, yere tukuruyorlardı. Ters ters bakıp, yere tukurdukleri zaman karsılarına kartal gibi dikilip, ikisini birbirine carpmak vardı ama... bir sey değil, surda burda beiki de "—

Korkuttuk" diyorlardı. Değil onlardan, onların feristahından korkmazdı Kemal be! Oyle

bir iki duzune Hamza'yla Kor Tahir olsalar gene havaydı.

Oturmakta olduğu sandıktan kalktı, el eri arkasında, makine dairesinin penceresinden pamuk balyaları

yığılı avluya gormeden baktı.

İzliyorlardı da galiba. Kesinlikle bilmiyordu izlendiğini ama oyle geliyordu ona. Ardına donup bakmayı

kendine yediremediği icin, yolda oldu bitti ardına bakmazdı cokluk. Felekte su Gul u olmıyacaktı arada,

"— ... Al ahını seversen uyma onlara, uyarsan olumu op" dememis olacaktı. Belini buken oydu. Kendi dedikten baska, en yakın arkadaşı Pakize'yle de haber salmıstı. Onun icin yutuyordu, yutacaktı da sonuna dek. Yoksa, ah yoksa...

En son sinemaya gittiklerinde Kor Tahir gormus, Hamza'ya yetistirmis olacaktı. O gunden sonra sinemaya gitmek soyle dursun, yuz yuze bile gelememislerdi pek. Oyle goresi gelmisti ki!

Sinemada sıkı sıkı kucaklayısını hatırladı.

Ne kızdı ya!

Bastan asağı bir urperme gecirdi.

"— İsterse kacarım" diye haber salmıstı. İster-seymis. Tabi isterdi. Hem de basının ustunde yeri vardı

ama, ne fayda., kazandığı parayla gecinebilmelerine imkan yoktu. Yoktu, cunku, evlenince ayrı

oturmaları gerekecekti. Anasının tek goz huğuna sığa-mazlardı ki. Ev tutmaya kalksa, eline gecen paranın soyle boyle yarısı kiraya gidecekti. Kiradan gectim, tamtakır evde oturulmazdı ya. Masa isterdi, iskemle isterdi, kapacak isterdi, perde, su, bu isterdi. Anasına acsa mıydı acaba? Acsa, iki kerre iki dort eder gibi biliyordu ki, yaslı kadın "— Al gel evladım. Basımın ustunde yeri var" diyecekti.

Ne anaydı bu be!

Gul u silinivermisti aklına anası gelince. "— Yavrum, Kemal'im!" diye oğlunu kucaklamaz mı, ağzından sanki bes, on Kemal birden dokulurdu. Zaval ı kadının oğlundan baska kimi kalmıstı ki sevecek?

Pencereden cekildi, kapıya doğru gitti, donuste askerliğini dusundu. Gelecek yıl belki de alırlardı

askere.

Yoklaması yapılmıs, topcuya ayrılmıstı. Arkadaşlarının icinde en iri, en uzun boylu, bileğine en sağlam o olduğu icin, yalnız onu ayırmıslardı topcuya. Heyete bir girmisler, heyet bir bakmıs. Baskan "— Yaz, Topcu!" demisti. Cok hosuna gitmisti bu, gururlanmıstı. Evde anasına bunu anlattığı zaman yaslı

kadın da aynı gururu paylasmıs, sevindiği zamanlarda olduğunca, gozlerinden boncuk boncuk yas dokmustu. Cunku baskalarının anası topcu anası değildi. Hic değilse mahallelerdeki analardan bircoğu. Topcuya ayrıldı diye Gul u bile gururlanmıs, boylesine iriyarı, boylesine babayığit biriyle adının cıkmasına sevinmisti.

Geldi, pencere onune yeniden durdu.

Sevinmisti ama, hepsi bu kadardı iste. Kız, kız basıyla "— Beni kacırsın, isterse

kacarım" diye haber saldığı halde, "— Peki kac!" diyemiyordu. Gerçi babası, sağlığında her vesileyle, "— Oğlum, sen sen ol, askerliğini yapıp bitirmeden sakın evlenme" derdi ama, bu o bicim evlenmelerden değildi.

Zorunluydu bir parca da evlenmeğe. Bugun calıstığı makine dairesinin onunden meydan okurcasına gelip gecen itler, yarın isi azıtıp, kıza baskı yapmağa kalkabilirlerdi. O zaman? O zaman kaca, neye patlarsa patlasın, kıızı bileğinden yakalayıp onların arasından kurtarması gerekebilirdi. Parası, ah pargısı olsaydı!

Pencere onunden gene cekildi, gene makine dairesinin kapısına doğru ağır ağır yurudu. Babası olmemis olacaktı.. O zaman, o zaman iste bir iki demez, kıızı kacırır, zamanı gelince askere ceke giderdi. Babası sağ olsa gozu, tobe arkada kalmazdı. Baba gibi var mıydı? Simdi daha iyi anlıyordu bir babanın ne demek olduğunu...

El eri arkasında, geldi, yeni yağlanmıs pırıl pırıl silindirlerin onunde durdu. Hayal meyal hatırlıyordu babasını. Tarlada anasıyla bamyaya toplarlardı cokluk. Boyle gunlerden birinde komsunun deli koyunu ipini koparıp Kemal'in ustune gelmis, bir tostta hendeğe yuvarlamıstı da nasıl avaz avaz bağırmıstı hendeğin icinde! O zaman, o zaman iste babası... yıldırım gibi kosup yetismis, cankadar

sevdiği oğlunu hendekten alıp bağırına basmıs, sonra da deli koyunun boynuzunu bir tasta kırmıstı.

Bu, cok kucukluğuyle ilgili, ufacık bir anıydı. Ondan sonra yıl ar gecmis, buyumus, eline capa almıs, babasıyla anasının yanıbasmda, onlarla birlikte, hatta kendini onlarla yarısır farzederek, az capa capalamamıstı.

Ama en cok deli koyunla ilintili olan anısını hatırlıyordu. Galiba babasının carpan yureği uzerinde, ona en yakın olduğundan!

Evet, haklıydı babası. En uygunu, askerden donusunda evlenmektir. Hani o zamana dek kızın basına herhangi bir corap ormeyeceklerini bilse, takardı parmağına bir nisan halkası, basar giderdi askere.

Huzursuzlukla cekildi pırıl pırıl silindirlerin onunden.

Cemsir'in, kızlarını parayla sattığını isitmisti. İsitmisti değil, Gul u soylemisti: "— Hic belli olmaz.

Fiyatı uygun buldu mu bir iki demez bir, bir de insanın gozunun yasına tobe bakmaz"

Ama Gul u, gozunun yasına bakılmadan satılacaklardan değildi: "— Ona oyle bir is yaparım ki, duyanlar askolsun der"

Butun bunlara meydan vermsmeli, bir seyler yapmalıydı Kemal. Evet evet, cunku itler, o itlerin bakısı, davranısları hayra alamet değildi. O bakıs, o davranısların altında bir seyler, hem de cok onemli bir seyler saklıydı.

Aklına bir sey gelmisesine, makine dairesinin onune ofkeyle ciktı. Gorunurde kimseler yoktu ama, huylanmıstı bir kez. Gelebilirlerdi. Gelirlerse onu kapı onunde bulmalıydılar. Hatta hic adeti olmadığı

halde bir de sigara yaktı. İki soluk almıstı ki, vardiya arkadaşı Muhsin usta da heladan cikmıs, dondu.

Kemal'in yanında durdu:

— Hayrola?

— Sağlığın usta.

— Ver bir cigara da bana..

Kemal sigara paketini uzatırken, Muhsin usta da yanına comelmisti. Sigarasını

Kemal'inkinden yaktı:

— Anlat bakalım. — Ne anlatayım?

— Dikkat ettim, bugün boyuna kara kara dusundun. Kestirmiyor değilim ama...

Kemal "Ama"nın ardını beklediye de usta getirmedi.

— Ama usta? Muhsin usta kesti attı:

— Sen bu kızı unutmaya bak!

Kemal sarsıldı. Muhsin usta hic bu kadar acık, hic boylesine kesin, emredercesine konusmamıstı.

— Niye usta?

— Cunku.. o itler, makine dairesinin onunden gecmeyi siklastırdılar. Pis pis bakıyorlar. Senin hu-yunsa malum. Onun icin, vazgec bu isten! Kemal'in tepesi atmıstı:

— Belle ki vazgecmiyeceğim. Nalacak?

— Nolacağı meydanda!

— Evet?

— Ya sen onlara catacaksın, ya da onlar sana!

— Onlar catarsa gunah benden gider!

— Yani?

— Yani, Dimitri, Apostol...

— Değer mi? Bir kız icin mahvolmaya değer mi evladım?

— Değmez mi? Sevdiğin, yandığın bir kız icin vurmak, vurulmak değmez mi usta?

— Değmez Kemal. Cunku dunyada, uğruna mahvolmağa degecek kadar büyük, serefli baska tutkular var!

— Ben henuz o tutkuları tanımıyorum.

— Gun gelecek tanıyacaksın.

— Hem neden mahyolayım?

— Cunku ya sen onları vurup hapse gireceksin, ya da onlar seni mezara yol ıyacaklar.

İkisi de aynı

kapıya çıkar: Mahvolmak!

Usta, sigarasını sinirli sinirli cektı.

Kemal bayağı kızmıstı Muhsin ustaya. Gul u gibi bir sevgilisi olsundu da ondan sonra konussundu.

Baskalarına oğut vermek kolaydı. Sev, yan, tutus, geceleri uykuların kacsın, gunduzleri aklından cikmasın., ustelik "— İsterse kacayım" diye haber yol-lasındı sevilen, yanılan, tutusulan kız da, ondan sonra oğut versindi. Vazgec vazgec. Laf mıydı yani? Gecemiyordu, gecebilecek bile olsa gecmiyecekti iste. O itlerden korkup vazgecmeyi hele hic mi hic yedi-remiyordu kendine. Ne derlerdi o zaman? "—

Yıldırđık. Korktu. Kızdan elini cektı. ekmeseydi, ŐŐleyiverecektik"

Usta usta

— Hı?

— Hic sevdin mi?

Usta sanki bu soruyu bekliyordu. Acı acı guldu, basını sallamakla yetinmek istediye de, Kemal bırakmadı :

— Ha? Sevdin mi hic?

— Sevdim yavrum.

Kemal bunu beklemiyordu iste. Demek yuzu kupkuru, bastan asağı sinir bu adamda da sevecek bir yurek vardı?

— Kimi sevdin?

— Kimseyi, ama herkesi!

— Anlamadım.

— Anlıyamazsın da. Bir kadını sevmek kolaydır, ama butun kadınları, butun cocukları, butun insanları

sevmek, sevebilmek...

— Mumkun mu bu?

— Pek cok yurek icin mumkun olmıyabi ir henuz, ama oyle yurekler vardır ki, insanlığı topyekun severler, sevebilirler, sevmeden edemezler!

— Nasıl?

— Nasıl değil mi? Haklısın. Benim sevmemde, daha doğrusu bu turlu seven yureklerde tek kadını

olduğu gibi, kucağına oturtup oksamak yoktur. Oyle bir duzen icin caba sarfederler ki, insanlar kadın kadın, erkek erkek, cocuk cocuk mutlu olsunlar, dunya nimetleri onlerine bir kardes sofrası gibi acılıp sacılısın. Bilmem anlatabiliyor muyum?

Kemal saskınlık icindeydi. Bu icine kapanmıs adam nasıl da birdenbire dısa donuvermis, nasıl da acılıp sacılıvermistı.. Sayet o sıra Hamza'yla Kor Ta-hir kosedan cıkıvermeselerdi, ustaya sozlerini biraz daha acmasını rica edecekti. Ama onları gorunce ustayı, insanları, kadınlarla cocukları falan unuttu.

Birbirlerine sokulmus, sert bakıslarla geliyorlardı. Kemal oyle icerledi ki, yerinden fırlayıp yakalarına ya-Muhsin usta da anlamıstı, kolundan sımsıkı tuttu :

— Kendine gel!

Kemal gene de ana avrat soğdu. Berikiler onlerinden hızla gecip, asağıdaki kaynak dairesinin bulunduğu kosede kayboldular. Kemal titriyordu. Kolunu ustadan kurtararak:

— Bir sey değil, onlardan cekindiğimi sanacaklar! dedi. Serefsizim geceleri uyuyamıyorum. Kac paralık it bunlar ki ben onların yuzunden...

Muhsin usta sozunu yalvarırcasına kesti:

— Kemal, yavrum., vazgec bu kızdan, nolursun vazgec!

Tepesi attı:

— Vazgec vazgec. Gecemem yahu, elimde değil, gecemem!

— Neden gecemiyorsun?

— Neden gecemiyorsun'u var mı? Bu itlerden korktu dedirtemem kendime. Sonra asıl sebep, seviyorum, elimde değil. İstesem de vazgecemem!

— Bunun babasına Cemsir derler Kemal. Elci Cemsir. Mahallelim. Kızlarını parayla satar. Cemsir'-in dini de, imanı da, Al ah'ı kitabı da paradır. Unutma bunu!

Canı iyice sıkılıyordu Kemal'in. Ne biçim insandı bu be? Bir kız, kız basıyla "— Beni kacı, sana varmak, senin olmak istiyorum. Sen benim her-seyimsin" diye yalvarsın, ağlasın da, bir delikanlı, hem de onurlu, haysiyetine duskun bir delikanlı "— Hayır" karşılığı versin, "... babandan, kardesinden korkuyorum. Beni doverler, belki de vurup oldururler. Beni mazur gor. Ben korkağın, ciğeri iki para etmezsin biriyim. Bakma kalıbıma kıyafetime. Bıyığıma da bakma. İstersen beni erkek bile sayma, cunku korkuyorum"

Cılgın bir ofkeyle kalktı, helaiara gitti.

Donuste Pakize'ye rastladı. Kız, Kemali gorunce yere bir pusula dusurdu, geri donup gitti. Kemal pusulayı caktırmadan yerden aldı. Hızlı adımlarla

makine dairesine geldi. Muhsin usta hala kapı onundaydı. Boylesine kanlı canlı, yumruğuna sıkı bir genc adama kimbilir kacınıcı kez acındı. Acındı, cunku sevdiği kız, bir alım satım, bir ticaret metayıdı.

Gorunen koyun kılavuz istemiyeceği gibi, bu delikanlıyı da olum bekliyordu. Bos bir kabadayılık kafasında, aklının dikine gidiyor, apacık gozuken bir sona doğru adım adım ilerliyordu ama, ne gelirdi elinden? Kalktı. Sigarasının dibini ayağıyla ezip iceri girdi. Kemal bir kıyıda pusulayı okuyordu.

Sezdirmeden goz hapsine aldı. İlk zamanlar ne umutlar beslemisti! Kitap okuma sevgisini asılıyacaktı

ona. Aydınlik, pırl pırl romanlardan birinin bir kahramanı gibi gormekten hoslanıyordu onu.

Bilek saatına baktı: Bes dakika vardı paydosa. Kemal, camurluksuz eski bisikletiyle fabrikadan cıktı. Her gunku gibi, cevık bir davranısla bisikletine atlayıp, sehrin taa obur ucundaki evine yol anacağına, isci mahallelerinin birbirini kesen daracık yol arından gecti, parke doseli genisce caddenin kadınlı, erkekli, coluk cocuklu isci kalabalığına karıstı. Eve gitmiyecekti. Gostermeliydi onlara onlardan korkmadığını.

Makine dairesinin onunden gelip gecmek, ters ters bakmak marifet değildi. İclerindeki erik kurusunu doksunlerdi ortaya. Tek basınyadı iste. Onlarsa iki kisi. Kavgayısa kavga, olumse olumdu. Kisi bir kez olurdu. Doğusecek, gerekirse oldurecek, ya da yiğitce olecekti. Muhsin usta filan vızgelirdi. "— Bu kızdandan vazgec, bu kızdandan vazgec" Gecmiyecekti. Hic, ama hicbir sey onu kızdandan ayıramazdı.

Seviyordu, dunyanın butun bıcaıkları, tabancaları cıksındı isterse karsısına, seviyordu, o kadar!

Kose basındaki Arabusak kebapcının onunde durdu. Naneli, maydanozlu, sumakla oğulmus soğanlı

kebab, acılı salata, bir sise de kırmızı sarap nasıl olurdu yani?

Ağız sulanarak, "—Hic fena olmaz!" diye au-sundu. Kafayı bulur, dalar mahalleye. Doğusup vurusmak gerekirse daha oesur, daha ofkeli, cok daha muthis olurdu. Bu "Muthis" sozunu sinemadan hatırlıyordu. Vur, kır'lı Amerikan filimlerinde attığı yumrukla hasımlarını kahreden bir Sinebar tanımistı.

"— Kafayı cektim mi tıpkı tıpkısına Sinebar olup cıkıyorum. Kendir, kement zaptedemez boyle zamanlarda beni. Değil bir, birkac Hamza'yla Kor Tahir olsalar fos! Al

ahlarını sasırırım anam avradım olsun. Ah karsıma bir cıksalar..."

Bisikletini kebabcının duvarına dayayıp dukkandan içeri girdi.

Dukkan gene adamakıllı yukunu almıstı. İsciler, ustalar muhasebenin kucuk memurları yoğun kebab, sigara ve kızarmıs et kokusu yuklu duman icinde karsıdan sakalasıp, dunyadan habersiz, habersiz oldukları icin de gamsız kahkahalar atıyorlardı.

Ta dipteki bos masaya gecip oturdu. Kebapla bir sise kırmızı sarap ısmarladı.

Avans almıstı bugün, iyi kotu parası vardı. Vardı ya, fazla acılmaması da gerekiyordu. Anası sabahleyin evden cıkarken, "—Oğlum" demisti, "gelirken biraz para getir de yağ alak. Fattum'a bir kasık borclandık"

Fattum'u hatırladı birden. Arabusağı Dakur emminin kızı, komsu Fattum. Fena kız değildi belki ama, hoslanmıyordu. Ya da hic olmazsa Gul u olmasaydı.. Gul u olmasa pek ala da hoslanırdı. On yedi, on sekizinde, guclu kuvvetli... Anası her fırsatta kızıdan laf getirir, kızın uc bucuk donum tarlasını, evoimentliğini dilinden dusurmez, bu arada da oğlunu sıkı bir goz hapsine alırdı. Oysa butun bunların ne gereği vardı? Hoslansa, bjr iki demez, kıza balta oluverirdi. Aslında balta olmasına da gerek yoktu.

Aksamustuleri isten eve donerken, yol ustundeki dardağan ağacının ustunde rastlardı ona. Tam ağa-cm aııınaan gecerken, leıeıbiye benzeyen kara kara dardağanlarla tasa tutardı Kemal'i. Dardağanlar cok iri kursun sacmalar gibi hızla gelir, burnuna, kula gına değer, canını kotu kotu yakardı. Ne demekti bu? Acıktan acığa "—Seni beğeniyorum, hoslanıyorum senden, bana gel" demek değer miydi? Sevse, seve-bilse.. bisikletinden yere atlar, dardağan ağaına tırmanır, hatta ağacın tepesinde hesap sorardı

ama, sevmiyordu. Zorla guzellik olmazdı ki!

Elinin bir davranısıyla Fattum'u sanki dusuncesinden kovdu.

Ne olursa oslun, suraya gelmekle cok iyi etmisti. Daha cok da bu dukkan Hamza'yla Kor Tahir'in sıkca girip cıktıkları, kafaları cekip sağa sola atıp tuttukları, hele Hamza'nın curuk karı uzerine pireyi deve yaptığı yerdı. Buraya geldiğini herhalde gormus olacaktı. Gormeseler bile gelirler, gelmeseler duyarlardı. "— Korkuttuk, bizden cekinip kacıyor, yıldır-dık..." falan da diyemezlerdi. Korkmuyordu iste.

Korksa, tek basına kebabcıya oturup kafayı ceke mi "bilirdi?

Dumanı tute tute kebabıyla kırmızı sarabı geldi. Kan kırmızısı sarapla doldurduğu bardağını tek yudumda yarıladı, kebabın yağlı pidelerinden birini ağzına attı. Hazla ciğnerken, gozleri dukkan kapısındaıydı.

Fabrikadan cıkıp buraya yoneldiğini izlemis-lerse, hele kavgayı da gozlerine almıslarsa ya gelirler, ya da kapıdan bakıp kontrol ederlerdi. Ama yoklardı gorunurlerde. Acaba yan pencerelerden birin-' den mi gozetliyorlardı?

Ağzına iri bir parca kebabla sumakii soğan atıp yan pencerelere kaydıldı bakıslarını. Kimseler yoktu.

İzlenmemis miydi yani? Her gun en az sekiz, on kez makine dairesi onunden gecip, paydoslarda da izleyenler su sıra huylarından vaz mı gecmiserdi yani? Sanmıyordu. Mutlaka bir domuzlukları vardı, ya da olmalııydı.

"— Binin yarısı besyuz, o da bende yok" diye gecirdi. Gelecekleri varsa gorecekleri de var. Benden akacak kan da, onlardan akacak su değer. Onların eli kolu varsa benim de var.

Bıcaklarına bıçak, tabancalarına tabanaa. Onlar itse, ben itoğlu itim"

Birden Pakize'nin dusurduğu pusulayı hatırladı. Cebindeydi. Pusulayı Gul u yazmıstı bozuk el yazısıyla.

Cıkarıp okudu: "— Aman Kemal, kurban oluyum, uyma sunlara. Basına bir corap orebilirler. En iyisi ananla konus, gonlunu et. Ne zaman hadi dersen hazırım. Elimizi cabuk turalım. İsin icinde bilmediğim, bilemiyeeeğim bir seyler donuyor. Amman Kemal, ağamla Kor'e uyma"

Pusulayı katlayıp cebine soktu.

Uyduğu yoktu. Asıl uyan, daha doğrusu arının deliğine cop durten onlardı. Kemal'se sırf onlardan korkmadığını anlatmak istiyordu. Anlasınlardı ki Kemal, değil onlardan, onların Feristahından korkmazdı!

Bardağını doldurup dikti tepesine. Salata, kebab, sumaklı soğan...

Sonra, nasıl olsa gunun birinde takısmaları gerekecekti. Kızı kacırınca, bunu yanına koyacaklar mıydı?

Koymak istemiyeceklerdi elbette. O zaman karsılasacaklardı. Al ah ya onlara verecekti, ya da ona.

İkisini de goturebilirdi esek cennetine, ki, o zaman da Muhsin usta haklı cıkardı. Oyle de, boyle de haklıydı usta aslında. Olse, genc yasında kara topraklara yem olurdu; olurse, hapislerde curur. Ama ucuncu bir yol da yoktu. Ucuncu yol, ustanın sozunu dinleyip, kızıdan vazgecmekti ki, serefsizliğin dikalasıydı.

Boyle davranırsa, bu memleketten tası tarağı toplayıp gitmeliydi. Gitmedi mi asağılanıp, cesitli alaylara katlanmalıydı. Bunaysa imkan yoktu. Sonu ya hapisaneyle bitecekti, ya da mezarla. Ucuncu yol yoktu, olamazdı.

yuuuu | yuuui iuuı,

Meseleyi anasına acmalıydı artık. Kıza evde kim-bilir nasıl zulmediyorlardı ki, zaval ı acı acı yakınıyor, kacmaktan soz ediyordu. Sinemaya gittikleri gunse yoktu bu tur yakınmaları. Kemal gelecek yıl askere gidecekti. Askerden donunceye dek kız bek-liyecek, ondan sonra evleneceklerdi. Evlenmelerinde de usul, erkandan cıkmıyacaklar, Kemal anasını gonderip, kızı istetecekti. Verirlerse ne ala, vermediler mi, gunah onlardan gidecekti. İkisi de on sekizlerini bitirmis olacaklarından, kanunun tanıdığı haktan faydalanarak, nikah dairesine gidecek, gobeklerini el eriyle keseceklerdi.

Bir sigara yaktı.

Sarabını sinirli sinirli yudumladı.

Ok yaydan cıkmıstı artık. Bu isi yuzunun akıyla sonuclandırmaktan baska yapacağı yoktu. Kızın yakınması, babasından cok ağasındandı. Ne zaman, nerede rastlasa yılan gibi sokuyor, kız altta kalmayınca da bir kızılca kıyamettir kopuyordu. Kopuyordu da ne? Gul u yurekli kızdı. Ağasının besine bes, eline tas. Vurdu mu? O da karsılığını veriveriyordu.

Kemal'in kafasında birden iki kardesin kavgaları ve Hamza'nın bıcağını cekerek kız kardesini vutuvermesi

canlandı. Gercekenmiscesine, elindeki catalı oyle bir sıktı ki... hani hic hesapta olmıyan boyle bir sey olsa, olurse de sevgilisini yerde kanlar icinde bulsa... "— Al ahımı inkar edim, onu,o palavracı

oğlanı parca parca ederim"

Sarap bardağına sarılıp icti. Siseyi temizlemisti. Catalıyla tabağına vurdu. Kosarak gelen garsona, bosalan bardağını acık sarapla doldurmasını soyledi.

Garson soyle bir tanıdığı genc adama baktı:

— Siseyi ne cabuk bitirdin kardas?

— Olur bazan boyle.. o

— Demindenberi bakıyorum, pek efkarlısın!

— Efkarlıyım.

Mahsustan, ustune basa basa ekledi:

— Bazı ibneler var, efkarlanmamak elde değil! Garson ustelemeden, bos sarap bardağıyla uzaklasırken, Kemal, sevgilisinin bıcaklanmış kanlı cesedini dusunmeğe koyuldu. Hayır hayır, Gul u olmemeliydi. Olurse ne yapardı? Değil yalnız onu oldureni, anasını, babasını, akraba taal ukatını

doğrasa odesemezdi. Onun icin, olmemeliydi Gul u. Gul u olduktan sonra bin, on bin, yuz bin Hamza olsundu isterse!

Dolu bardağını garson getirip onune koydu.

Bu gece mutlaka acmalıydı anasına. "— Seni seviyorum diye hakarete uğruyor, dayak bile yiyorum.

Beni kurtar, kacacağım sana, sonu ne olursa olsun, kacacağım, beni kurtar" diye yazan bir kızı daha fazla oyaliyamazdı. Erkekliğe sığmazdı be!

Anasına acmıya kesin olarak karar verdi. Acmadan da kolundan tutar, gotururdu ama, acması daha uygun duserdi. Anasının vereceği karsılığı da hemen hemen tamı tamına biliyordu: "— İyi, hos amma yavrum., fabrikada, cesit cesit erkeğin arasında gozu acılmış bir kız. Bilmem ki..."

Sarabını sertce aldı, dikti.

Ardından gene Fattum ileri surulecekti ki, istemiyordu Fattum'u iste. Zorla mı?

Anası karsısındaymış gibi:

"— İstemiyorum" dedi.

Vakit hayli gec olmustu. Eve de gec kalmıstı, biliyordu ama, mahsustan ağırdan almıstı. Kız dardağan ağacının basında bekler bekler, yorulur, sonra da ağactan inip giderdi evine.

Fattum o sıra,, gercekten de dardağanın basında, Kemal'in nasıl olsa donup geleceği yol arı

gozluyordu. Entarisinin cebi dardağan dolu, onu taslamak icin donmesini iple cekiyordu. Dardağan yağmuruna tutacaktı. Kızıyordu dardağan yağmuruna tutulmayı, biliyordu ama, elinde değildi. Onu her haliyle seviyordu. Bakması, kızması, kızmaması, her seyi hosuna gidiyordu. Bekliyecek, sabaha dek gelmese bile gene de bekliyecek, dardağanın ustunden inmi-yecekti. Diyelim ki sabaha karsı geldi. O

zaman tas-liyacaktı. Soğsun saysın, ağaca cıkıp doğsun, hatta hatta ağactan asağı atsındı. Atsındı, vallaha da bil-laha da atsındı. Atınca oluverirse ya? Olduğune değil, onu ağactan atıp olumune sebep olduğu icin hapsedilmesine yanardı. En cok da dardağan yağmuru karsısında yalvarmalarına bayılıyordu: "— Fattum yapma, Al ahını seversen yapma Fattum"

Birden bir kadın sesi calındı kulağına :

— Fattuuuum, oooo Fattuuuum!

Tanıs sesi hemen tanıdı: "Kaynanasının" sesiydi; Kemal'in anasının. "GeNnim gelinim" diye Fattum'la

sakalasan bu yaslı kadını da oğlu kadar seviyordu. Ah gunun birinde gercekten kaynanası olsa!

Dardağandan kocaman bir sincap cevikliğıyle inip, kostu.

Yaslı kadın, uzeri saz ortulu kerpic huğunun kapısı onunde, elinde tahta kasık, dikilmekteydi. Fattum kosarak gelmisti:

— Buyur dezze! (*)

Yaslı kadın, elindeki tahta kasığı uzattı, sıkılarak :

— Gene yağ istiyecem senden kızım, dedi arap-ca.

Genc kızın gozleri parladı:

— Kemal'e corba mı pisirecen?

— Ne yapayım yavrum? Simdi nerdeyse gelir

(*) Dezze : Teyze.

yorgun argın. Yağ getir dediydim, unutmadıysa getirir, iki kasık borcumu veririm..

— Borc mu? Borc mu dezze? Vallaha darılırım!

Elinde tahta kasık, kosarak uzaklastı.

Yaslı kadın ardından hazla bakıyordu yorgun yorgun. Butun gun lahanalarla uğrastığı, capa capa-ladığı

icin yiyecek dusunmemis, peynir ekmek, kuru sovanla gunu gecistirmisti. Ama akşam inmisti artık.

Oğlu

gelecekti. Genc adam, boğazlı delikanlı.. onune hic olmazsa bir kase sıcacık corba koymalıydı. Koymasa aldırıs etmezdi rahmetli babası gibi ama, olsun. Etmiyor diye ac bırakamazdı yavrusunu. Onun simdi bol

bol yiyeceği, daha da semireceği yıl ardı. Yarın askere gidecek, askerde cok ter dokecekti. Onun icin, ilikleri ne kadar dolarsa, gucu kuvveti o kadar artardı.

Yaslı kadın hayli fersiz gozleriyle kızın hayaline ictenlikle baktı. Oğlu geldi gene aklına. Aksilik etmese de, alıverseydi sunu. Yaslı babasından baska kimsesi yoktu. O da gozlerini yumuverirse, hic kimsesi kalmıyaeaktı. Anası iki yıl once "Gin carpmasından — kanser— olmus, zavallı kızını acıların en korkuncuyla

basbasa bırakmisti.

Ne kadar ağlamıstı zavallı!

İc gecirdi.

Evciment, derli toplu, ates gibi bir kızdı. Oğluna karsı da iyice meyli olduğunu biliyordu. Ama gene de cok namusluydu doğrucası. Kız kısmı yetisip gelince, elbette fingirderdi. Kaide buydu. Zamanında kendi nasıldı? Kendi de, baskası da, butun genc kızlar da boyleydi. Fingirdenir, anlasılırdı birisiyle. Sonra da Al ah'ın emriyle varılır ve her sey biterdi. Nikah altına girdikten sonra da fingirdemeğe devam etmek, baskalarını bastan cıkarmak cok ayıp, hatta gunahtı. Fattum da oğluna tutulmustu. Ne ayıptı, ne de gunah. Elbette oğlu gibi bir delikanlıya tutulacak,

ardından kosacaktı. Oğlu gibi oğlan var mıydı su sıra? Ama neye yarar, oğlan oğlan değildi ki! Kızın cilvelerine bosveriyor, gormezlikten geliyordu. Hazır kızın kimsesi olmadıktan baska uc bucuk donum tarlası da vardı ki, aradan sınır kaldırılırsa tarlaları birlesir, ne iyi olurdu. Uc bucuk donum kızın, iki bucuk kendilerin, altı donum tarla. Arayanın eline gecmezdi. İki aile birlesip, sırt sırta verdiler de calıstılar mı, her mevsim dunyanın sebzesi gecerci el erine. Fat-tum'un babasıyla o'nun ne omurleri kalmıstı ki? Bundan boyle her sey cocuklarınınındı. Onlara dusense" elma kurtları gibi, ortalıkta kıvır kıvır

dolanıp oynı-yacak torunlarını seyretmekten, dissiz ağızlarıyla gulmekten ibaretti. O zaman oğluyla gelini ya bu huğda, ya da Fattum'ların huğunda yatar kalkarlar, Fat-tum'un babasıyla kendisi de...

Utandı. Bu yastan sonra Al ah ona sormazdı boyle seyleri insal ah. Hem nerde rahmetli kocası, nerdeydi

Dakur emmi. Peki ama, nasıl olurdu yatıp kalkma isi? Topu topu ufacık iki huğları olurdu. Oğluyla gelini huğlardan birinde yatıp kalkacaklarına gore, otekinde kendisi yatsa, Dakur emmi ne yapacaktı?

Gerci oyle seyler ikisinden de gecmisti. Huğun birinde, ayrı yataklarda kıvrılır yatarlardı canım! İcine sinmedi.

Yatarlardı ya, komsular? Komsular ne demezlerdi? Zaten dedikodu icin fırsat kol uyorlardı, fırsatın-sa en suzmesi ellerine gecerci ki, ohooo... "— Dezze! Dakur emmiyle mi yatıp kalkıyorsunuz?"

Dilediğince "— Yok, hasa, Al ah bizden oyle sey sormaz!" desinler. Avuclarının icine kıkır kıkır gulerek pireyi deve yaparlar, karnını yoklar, "— Kac aylık dezze?" diye sorarlardı.

Bu dunyada gercekten de ah yerde kalmıyordu. Yıl arca oncenin bir yaz gununu hatırladı. O da o zamanlar su kanlı canlı Fattum yasındaydı. Guclu ayaklarıyla toprağa bastı mı sanki dunya sarsılır, kahkahasını da attı mı, yer gok cınlardı. O Gunlerden birindeydi iste., tıpkı boyle, bir Selvi nene vardı.

Kemal gibi de torunu. Bu torun, Fattum'a benzeyen bir komsu kızıyla evlenip, kızın huğuna yerlesmisti.

Kızın yaslı babasıyla kırırs kırırs Selvi neneye tek gozden ibaret bir huğ kalmıstı. İki ihtiyar bu huğda barınacaklardı, yoktu baska careleri. Barınmaya da baslamıslardı. Gel gelelim komsuların, daha cok da kendisinin muzipliği. "— Selvi nene, karnın niye sismis?", "— Selvi nene, kac aylık?"

Birinde zaval ı kadın cocuk gibi ağlamıs, "— Kızım, Al ah benden sormaz oyle seyleri.." demisti cima, dinleyen kim?

Butun bunları yeni bastan hatırlayınca aklı gitti. Demek yıl ar ve yıl ardan sonra donmus dolasmıs Selvi nenenin ahı yerde kalmayıp gelmis yakasına yapısmıstı ha?

Bir sey değil, "Dakur'la aynı huğda yatıp kalkmak icin, oğluna herifin kızını aldı" derlerdi! Aslında Dakur'un da haberi vardı kızının Kemal'e meylinden. Acık acık konusmuslardı hatta. O gun Fattum gene

dardağan ağacına tırmanıyordu. İki ihtiyar tarlada, kazmalarına dayanmıs, dissiz ağızlarıyla gulerek, kızı

seyrediyorlardı. Meryem bir ara sakadan :

"— Ya Dakur" demisti, «]kısrağına sahip ol"

Dakur sormustu :

"— Niye? Ne var?"

"— Aygırım nerdeyse gelir"

"— Hos geldi sefa geldi ya Meryem.."

"— Sonra karısmam ha"

"— Ne olur?"

"— Al ah'ın dediğı.."

"— Al ah'a canımız kurban değıil mi? Bırak olsun. Kızımı Kemal'den iyisine mi vereceğim?"

O gunden sonra iki ihtiyar birbirlerine daha cok yakınlaşmışlardı. İhtiyar Meryem'in bu ise yanasmasının asıl nedeni, Kemal, Dakur'un kızı Fattum'u alırsa, tarlalar birlesir, is genisler, oğlanın ayağı

fabrikadan kesilirdi belki. Bunca yıllık yaşamında herhangi bir fabrika gormediğı, icine girmedigi halde fabrikadan korkuyor, urkuyordu. Yılda bir, pek pek iki kez un oğutmeye gittiğı değıirmene benzetiyordu fabrikayı. Değıirmenin motoru gibi, ama ondan cok cok buyuk motorların kendi kendilerine

calıstırdıkları bir yerdi fabrika. Sonra deli deli donen kasnaklara gecirili bitmek tukenmek bilmeyen kayısların ormanı. Bu kayıslar deli dervisler gibi paldır kuldur donuyor, donuyorlardı. Yılanlardı belki de.

Yılanlardı da insanlara dusmandılar. Aralarından gelip gecen insanlara el atıyor, onları artık saclarından mı, giysilerinin kol arı ya da eteklerinden mi kapıp alıyor, demir kasnaklarda ezip kanlı kulce halinde yere kusuyorlardı.

Coğı geceler kotu dusler de gormuyor değıildi. Birinde oğlunu bu kayıslardan birinin kaptığını, lahzada parcaladığını gordu. Cılgın gibi uyanıp oğlunun yatağına kostu. Horlıyarak uyuyordu genc uykusu icinde ama, bu dus neydi? Neye isaretti?

Hıckırarak eğildi, vazelin likit denilen sıvı vazelinle oğulmuş kapkara saclarını optu optu.

Rahmetli kocasına kızgınlığı sırf bu yuzdendi. Oğlu azıcık palazlanınca alıp fabrikaya goturup, oğlanın kafasına fabrikayı sokmakta ne vardı sanki? O da kendileri gibi toprak adamı olsa, anasıyla sırt sırta verip, rızklarını topraktan kazansalar olmaz mıydı? Oğlan toprak adamı olup fabrikanın sehrinde gozu acılmasaydı, Fattum'u beğenmemezlik etmez, "— Peki ana" der, evlenirdi onunlo.

Oğlunun Fattum'u beğenmediğini Dakur emmiye acmamıstı. "Oğlum, kızını beğenmiyor" diyemezdi ki!

Hem kendi de umudunu kesmemisti henuz. Gunun birinde oğlunun peki diyeceğini umuyordu.

Peki demeyip de ne yapacaktı? Sehirden kız mı getirecekti? Sehir kızını alıp getirmeye gucleri nerdeydi?

Sehir kızı buralarda yasar mıydı bakalım!

Azgın fırtınaların turunc ağaclarında parcalandığı kıs gunlerinde ya kendi, ya da Dakur'un ocağı, basında

oturup, cocuklarının bas-goz olacakları gunu konusur, hayaller kurarlardı. İki de

hemen hemen aynı

seyleri dusunurlerdi: Birlestirilen toprak, kıvıl kıvıl torunlar... Gozlerini bu mutlu gunlerin dunyasına huzur icinde yumacaklardı iste!

Fattum butun bu konusmaları bir kıyıdan, onlara gozukmeksizin, tatlı tatlı dinler, yureği goğsunu parcalayıp cıkacak gibi carpardı.!

Kaynanasına tahta kasık dolusu yağ getiriyo Ocağın ustunde duran yağ tenekesini heyecanla acmıs, tahta kasiğı doldurmustu. Oyle cok doldurmustu

ki., tabi dolduracaktı, Kemal'e bu yağla corba pisecekti!

O, yani Kemal istediğince kızsın, yuz vermesin-di. Yaslıların konustuğunca, gunun birinde kocası

olmiyacaktıydı? Meryem teyze "— Gelinim" diyordu. Oğluyla konusup, onu razi etmemis olsa ne diye desindi?

Yağ kutusunu kapatırken babası icerde kedi ses-sizliğiyle girmisti. El eri arkasındaydı, biliyordu kızının gene ne yaptığını. Bildiği halde gene de keyifle sormustu :

"— Ne o Fattum? Kemal'e corba mı pisecek?"

Kıpkırmızı kesilmisti ama bozmamıstı da:

"— Evet."

"— Yağı bizden cıkacak demek?"

"— Ooof.. baba!"

Babasını dissiz ağzıyla guler bırakıp, kosarak cıkmıstı huğdan. Kızının ardından uzun uzun bakan babaysa, "— Al ah gonlune gore verir isallah yavrum" diye gecirmisti.

Fattum yağla geldiği sıra ihtiyar Meryem, corba tenceresini ocağa oturtmustu bile.

Fattum'un uzattığı tahta kasık dolusu yağı aldı :

— İki kasık borcum oldu, eline sağlık yavrum.. Genc kız utandı:

— Amaan sen de dezze..

— Niye?

— Yağın da sozu mu olurmus?

— Bayağı hovardasın da ha! —| Hovardayım tabi..

— Korkarım oğlumu iflas ettirirsin! Fattum katıla katıla guldu:

— Ettirmem ettirmem, korkma!

Sonra, al al yanaklarıyla, yol boyundaki dardağan ağacına kostu.

İhtiyar Meryem, kızın ardından bir sure baktıktan sonra, ocağa dondu. Ocağın turuncu alevleri yuzune kuvvetle vurdukca kırisıklar siliniyor, yuz genc-lesiyordu.

Tahta kasiğı tencereye bıraktı, gozlerini alevlere dikti. Orda, oynasan alevlerin icinde torunlarını gorur gibi oluyordu. İkisi oğlan, ikisi kız dort torun. Kucağına alıyor onları, oksayıp seviyordu. Sonra iclerinden

biri "— Nene, ı ih." diyordu. Anlıyordu Meryem. Cise tutuyordu. Daha sonra her birini ayrı ayrı

dizlerinin

arasına kıstırıp baslarını sabunluyor, havlularla kurulayıp eski ama tertemiz giysilerini giydiriyor, karınlarını doyuruyordu.

Cocuklar az palazlanıyorlardı., o zamanlarda da boylarınca kazmaları kapıp, babalarıyla analarının yanına, tarlaya capa capalamağa kosuyorlardı.

Gozleri doldu. Onlar o bicim palazlandıkları sıra Meryem nene nerede olurdu acaba? Oooof...

istemiyordu, icinde bir korku gibi yasıyan o tumsek toprak yığınınını dusunmek istemiyordu. Butun bu sevgili varlıklarını bırakıp ne diye ortaldardan cekilecekti sanki? O bir daha hic bir zaman geri donmiyeceğine gore torunlarının baslarını kim yıkıyacak? Ustlerini kim değistirecek, karınlarını kim doyuracaktı?

Bir ara kocasını hayal edi. Toprak yığınınının altından el ediyordu. Bir ara sanki sarı, balmumuna donmus yuzunu topraktan cıkarıp, yumulu gozleriyle bakarak: "— Gel" dedi, «]gel Meryem. Burası cok soğuk.

Yıl ardır tek basıma cok usudum. Al ahını seversen gel, gel de beni ısıt"

Dehsetli korkusunun icinde silkindi, cevresine bakındı yas yas. Gozune raftaki calar saat ilismisti. Oğlu her sabah bu saatin bosanan ziliyle uyanır, fabrikaya giderdi. Simdiyse saat yediyi geciyordu. Aklı

giderek her seyi unuttu. Kalktı. Olduğu yerde hic nedensiz dondu, yeniden saata baktı. Evet evet, yediyi

geciyordu, yanlıs gormemisti. Oğlu bu saatta coktan fabrikadan donmus, ocağın basına yanlamıs olurdu. Simdiyse ne Kemal'in bisikletinin zil sesi, ne de "— Ana, aclıktan geberiyorum" deysisi.

Kapıya cıktı. Ortalık kararmaktaydı. Alaca karanlıkta yarasalar hızla geciyor, uzaklarda bir kus, icini ceke ceke otuyordu.

Sehirden yana baktı. Gunes coktaan devrilip gitmis, alt alta, ust uste evler kalabalığı halinde sehir, alaca karanlığa gomulmustu.

Birden aklına Fattum geldi:

— Fattuuuum, diye seslendi, ooo Fattuuuum! Genc kız, dardağanın ustunden arapca yanıtladı :

— Efendi im?

— Buraya geel!

Genc kız hep o kocaman sincap cevikliğiyle ağactan inip geldi:

— Efendim?

Yaslı kadın, genc kızın iclerinden alev almıscası-na ısıll ısıll yanan gozlerine baktı:

— Gelmedi, dedi.

— Gelmedi dezze.

— Niye gelmedi?

— İsi cıkmıstır.

— Ne isi?

Omuz silkti, guldu:

— Ne bileyim ben?

Bir sure bakıstılar. Sonra uzaklara, taa uzaklara cevirdiler bakıslarını.

Uzaklar karanlıklara gomulmustu. Ne gelen vardı, ne giden!

İkinci kez istahı acılan Kemal, yeniden sarapla kebab ısmarlamıstı kendisine. Yeni sarabını icmis, kebabını yemis, cevreyi de kol ayıp gozetlenmediğini anlıyarak kalkmıstı. Kimbilir, belki de enayiler anlamıs olacaktı isi. Kafayı cekip, karsılarına cıkacak,

adamakıllı eksiyecekti.

Cesareti arttı. Madem cekinmislerdi yoluna cik-miya, o cikmalıydı onlerine. Bunun icin de tutmalıydı

kızın evinin yolunu. Cat kapı, çağırmalıydı kızı. Ama isler sarpa sarar, birkac kisinin yumruğu, bıcağı, tabancasıyla karsılasır, doğusmek gerekirmis...

"— Adaaam sen de..." diye mırıldandı. "Al ah ya onlara verir, ya da bana. Doğuran kısırak utansın"

Gec kalmıscasma bir aceleyle hesabı gorup, kebapçı dukkanından çıktı. Bisikletini dayalı durduğu yerden aldı, atladı. Gul ulere sapan karanlık sokağa yıldırım gibi daldı.

Yerler camur icindeydi. Bisiklet kotu kotu kayıyordu. Bunda bir hayli sarhos olusunun da etkisi yok değildi ama, aldırımıyor, isci mahallesinin birbirini kesen daracık yol arında ilerliyordu. Birden on teker kızak gibi kaydı. Neye uğradığını anlamıyarak kendini yerde buldu. Camurlara batmıstı fena halde.

Soğdu.

Sonra kalktı, bisikletinin yanında ağır ağır yurudu. Bir kose, bir kose daha.. Gul u'lerin beyaz perdesi aydınlık pencereleri gorundu. Sustalısını yokladı. Hamza'yla otekiler onune çıkıverirlerdi belki. Sustalı

yerli yerindeydi. Cıkarıp actı, ceketinin ic cebine yerlestirdi.

Aydınlık pencerenin altında durdu. İcinde bir seyler cosmustu, aska, sevdaya dair. Sarkı değil de renkli, cıvıl cıvıl bir turku geliyordu icinden. Oyle bir turku ki, Gul u duysun, tanısın, babası, ağası, hısım akrabası evdeyse bile fırlayıp gelsin, boynuna sarılıp "— Kacalım" desindi. Az once kayan bisikletine, ustunun basının camurlarına aldırıs etmeden kızı bisikletine bindirsin, cala pedal kacsınlardı buradan.

Hatta arkalarından korkunc kufurler, karısıık silah seslerine aldırıs etmesinler, kursunlar isterse kulaklarının dibinden vınıltıyla geicsindi.

Korkmuyordu, hic kimseden, hic bir seyden korkmuyordu iste!

Goğsu heyecanla inip inip kalkıyordu.

Cemsir ağa, Hamza, anası filan evde miydiler gercekten de?

Birden izlenmis olmaktan korkarak sertce arkaya dondu. Arkalar koyu karanlıklar icindeydiler, hic kimseler de yoktu.

Sustalısını ic cebinden eline aldı.

Bisikletinin zilini caldı.

Zil sesini isiten Gul u heyecanlandı. Annesiyle cekismekteydi o sıra.

Kadın, Bosnak kırmalı bozuk bir Turkceyle cikıstı kızına :

— Sen gozu kara bir kızsın yavrum. Kendi basını da, benimkini de belaya sokacaksın!

— Niye sokacakmısım?

— Oğlan Fel ah kızım, Arabusağı!

— Olsun.

— Olsun mu?

— Tabi olsun. Fellah'lar Al ah'ın kulu değil mi?

Kadının kesin bir bilgisi yoktu. Yıl ar yılı yerlilerin kotuleyisinden öğrenmisti ki, "Fel ah'lar, Al ah'ın kulu"

değildir.

— Bilmem, dedi kadın. Gul u usteledi:

— Madem Al ah'ın kulu değil er, babam, analığımı ne diye nikahlayıp almıs

zamanında? Ben ne Fellah tanırım, ne Turk, ne de Alaman. Hepsi de insan, hepsi de Al ah'ın kulu. Babaymıs, anaymıs, kardasmıs...

vızgelir tırıs gider. Gonul kimi severse guzel o. Calısıyorum, kimse karısamaz bana, o kadar!

Zil sesi ucuncu kez tekrarlanınca kalktı, avlu kapısına çıktı. Gercekten de oydu, hemen oracıkta, aydınlık

pencerelerinin altında, bisikletine dayanmıs dikiliyordu.

Gorulmek, sucustu yakalanmak falan vızgelirdi, kostu. Kendini, camurlara bulanmıs genc adamın kol arına attı. Birbirlerinin kol arında eriyip akarcasına sarmas dolas oldular, sonra da dudak dudağa geliverdiler.

— Kemal!

— Ganim?

— Geldin hı?

— Geldim.

— Bana geldin değil mi? Benim icin olebilirsin değil mi?

— Gozumu kırpmadan!

— Ben de, ben de Kemal..

Yeniden sarılıp, yeni bastan opustuler. Kemal soluk soluğa sordu :

— Evdeler mi?

— Yok.

— Nerdeler?

— Nerde olur onlar? Kurukopru'de, Giritli'nin kebapcı dukkanında kafaları

cekiyorlardır..

— Kardesinle Kor beni gunlerdir izliyorlar..

— Pislere!

— Vızgelirler. Onlardan bir ordu olsa gene hava..

— Kemal!

— Ha?

— Sana bir sey diyeceğim ama, n'olursun hasbi

gec..

— Nedir?

— O gun Kor it uğruma çıktıydı. Bizi sinemada gorduydu ya hani? O gun iste. Aleme sapur supur da, bize yarabbi sukur mu dedi. Tepem attı. Ne demek istiyorsun yani dedim. Biz de anlıyak dedi. Bir tokat askettim, eh!

Kemal costu :

— Yassa arslanım benim!

— Sen de yasa.

— Tokatı yeyince karsılık vermedi mi?

— Verse parcalardım onu!

— Nasıl? Omuz silkti:

— Ne bileyim ben?

Oyle tatlı soylemist ki, Kemal elinde olmıyarak onu yeniden kucakladı, dudaklarını dudaklarına yapıştırdı.

Uzun süre oylece kaldılar. Genç kızın dudakları acıyordu ama, aldırılmıyordu. Canını yakmak değil, alsındı isterse.

Neden sonra ayrıldılar.

— İnsan bir sefer olur. Ben gozu kara bir kı-zınr Aklıma bir şeyi taktım mı, olsem yolumdan donmem!

Aklına bir şey gelmişcesine durakladı, sordu :

— Sen?

— Ayıp ettin, dedi Kemal. Bunu soruyorsun bir de ha?

— Peki peki, sormadım. Ananla konustun mu?

— Bu gece konuşacağım.

— Hani gecen gün konuşacaktın?

— Olmadı, konuşamadım. Kız sakadan kustu :

— Sen beni sevmiyorsun ki! Sastı:

— Ben mi Gul u?

— Sen. Sevsen konuşur, bu duruma bir care bulurdun!

— Söz veriyorum, hemen konuşacağım ve bir care bulmak değil, yaratacağım!

Yeniden kucaklastılar. Ayrılırlarken genç kız:

— Bu gece mutlaka konuş, dedi.

— Konusacağım.

Sehrin saat kulesi gecenin onunu ağır ağır vuruyordu.

Kemal'in evde, rafın üzerinde duran calar saat da gecenin onunu değil, on'u bes geceyi gosteriyordu.

Kemal mahsustan bes dakika ileri ayarlamıstı. Sabahleyin evden bes dakika erken çıkmak, tam zamanında çıkmaktan çok daha tedbirli bir davranıstı. Yolda herhangi bir aksilik olur, orneğın bisikletinin lastiğ i patlıyabilirdi.

Fabrika kapısındaki girişleri vuran kontrol saatinin sakası yoktu.

Yaslı kadın, Fattum'la kapıda dikiliyordu.

Bu gece ay da yoktu.

Koyu bir karanlık sarmıstı dünyayı. Bes metre ileriye gormek hemen hemen mümkün değildi. Ne lanet, ne berbat bir geceydi bu gece. Boyle gecelerde kazalar, cinayetler olur, birtakım uygunsuz adamlar böyle gecelerde namuslu insanların onune çıkarlardı. Bunun böyle olduğunu, ya da olması gerektiğini nereden biliyordu? Boyle gecelerde yol arda mı kalmıstı da, onune çıkanlar olmus, ya da yanıbasında birini mi vurmuşlardı?, Bilmiyordu, bilmiyordu ama, oğlu dışardaydı. Bu saatta çoktaaan evine donmus, yemeğini yemis, elini ağzını sabunlayıp yatağına girmis olurdu.

İc gecirdi. V

Fattum arapca sordu bir şeyler sezerek:

— Hayrola?

Yaslı kadın dertli dertli basladı:

— Fabrikası bataydı, ah bataydı fabrikası. Gavur icadından kime hayır gelmiş ki? Fattum bu kanıda değildi ama, "kaynanasının fabrikadan yakınması isine geliyordu :
— Surda bunca toprağımız var. Bahceyle uğras-sa.. değil mi?
— Tabi ya. Demiyor muyum? Dinletemiyorum ki. Oteki oğul arım beni dinlemediler. Bu kucuktur, bunu dizimin dibinden ayırmam diyordum...

İcini ceke ceke ağlamaya başladı. Fattum :

— Sus, dedi, ağlama!

— Ağlamıyayım amma, ya bir is geldiyse basına?

Fattum'a sarıldı. Genc kız "Kaynanası"nı sımsıkı tuttu. Su sıra Kemal'in karısı olsaydı da, o da birlikte ağlasaydı!

Saat on bucuğa doğru birden bisikletinin zil sesini isittiler. Hele sukur, geliyordu!

Fattum kıyıya cekildi, ihtiyar kadın kostu. Bisikletten inen oğlunu zayıf kol arıyla kucaklayıp, basını

delikanlının sağlam göğsüne dayadı, bosandı. Hungur hungur ağlıyor, ağlarken sarsılıyordu.

Hala sarhos genc adam, anasının basını oksar-ken,

— Ana, diyordu, anacığım. Geldim iste, bak! Fattum karanlık bir kıyıdaydı. Kemal gormemisti onu.

— Anacığım, seker anacığım., bak, geldim iste diyorum!

Anasıyla sarmas dolas, huğdan iceri girdi, kapıyı kapadı.

Fattum dışarda, huğun koyu karanlık duvarı dibinde kalmıstı. Cekilip gidemiyordu.

Kalmaksa... Nicin kalacaktı? Anasıyla iceri cekilip, kapıyı yuzune kapamıstı. Oysa gecikisine ne kadar merak etmiş, nasıl uzulmustu!

— Fattuuuum, yaa Fattuuuum!

Babasının yorgun sesi. Kendine geldi. Tam yolu tutacaktı, Kemal'in bisikleti gozune

carptı. Genc adam o telasla bisikletini sağlamca dayıyamamıs, bisiklet devrilmisti. Devrildiği

yerden kaldırıp, duvara sağlamca dayadı. Sonra Kemal'in el eri değen didonu optu. Yaslı gozleriyle yavasca uzaklastı.

XII.

Zaloğlu'nun gunlerdenberi gozukmeyisi, berber Resifin de canını sıkmaya baslamıstı.

Demek ki oğlan, rakı zoruyla kıza kas goz etmiş, ertesi gun ayı-lıp kendine gelince de unutmustu.

Kupkuru yuzunden sıkıntının grisi gecti.

Kız kız değildi! Kız kız olsa, oğlanın bakıslarından ne demek istediğini anlar, guler, fingirder, kasla gozle isaretler verir, ne yapar yapar, oğlanı kendine iyice bağlardı.

Derin bir ic gecirdi.

— Bir mesele daha vardı. Kocca Muzaffer bey, elci Cemsir'in bes paralık isci kızını,

yeğenine nikahlayıp da, elaleme "— Tuu.. lanet olsun. Bula bula yeğenine bir isci kız bulmus..." dedirtir miydi?

Dedirtmez gibi geldi. Gibi geldisi yoktu, dedirt-mezdi. Dedirtmiyeceğine gore de, gunlerdir kend"

kendilerine gelin guvey olmuslardı.

Kalktı. Hic gereği yokken peskiri aldı, tras koltuğuyla, koltuğun onundeki aynanın tozunu sildi.

Hemen de gelin guvey oluvermislerdi., dusunmemislerdi ki, oğlan, yani Zaloğlu, ne kadar zirzop-sa, dayısı da o kadar kalıplı, oturaklı adamdı. Yeğeni, isci kızına hee dedi diye, o kalıplı, o oturaklı adam da yeğenine uyuverip he der miydi hic? Akıl var, yakın vardı!

Sıkıntıyla peskiri bir kıyıya atıp, tam "— Olmı-yacak duaya amin dedik.." kanısına varacaktı ki, dukkana

Cemsir girdi. Onun da canı iyice sikkın görünüyordu. Resit bakınca anlardı Cemsir'in canının sikkın olup olmadığını. Cemsir'in canı sikkınsa, bıyıkları duser, rengi solar, gozlerinin ferı kacardı. Gene oyleydi.

Bıyıları duser, rengi solmus, gozleri fer-sizlesmisti.

Her zamankince buyur etti, iskemle verdi.

Cemsir oturmadı.

Resit dayattıysa da, Cemsir iyice dalgındı:

— Dun, dedi, oğlan da kafayı cekmis! Resit anlamadı:

— Hangi oğlan? /

— Fellaħ oğlu.

— Essahtan mı? Nerde cekmis?

— Fabrikanın boğrundeki kebabcı dukkanında. Demek biz Giritli'nin dukkanında kafaları cekerken, o da...

Uzun uzun bakıstılar. Canı kafa cekmek isteyen herkes, parası da varsa, kafayı cekebilirdi. Kimse kimsenin keyfinin kahyası değildi ama, Fellaħ oğlunun cekisinde is olmalıydı. Meydan okur gibi falan.

Cunku dun Hamza : "— Fabrikadan çıktı, bisikletine bindi, hırslı hırslı gitti" demisti. Hamza'ya kalırsa, Fellaħ oğlu, onlardan it gibi korkuyordu. Kor Tahir'-le gunde hic değilse bes, on kez makine dairesinin onunden gelip gectikleri halde tek laf edemiyordu. "— Al ah vere etsin!" diyordu Hamza, «]Onun Habibini sasırırım. Burnuma kan kokuyor zaten..."

Resit:

— Sonra kardas? dedi. Cemsir omuz silkti:

— Sağiik. Sarabını icmis, kebabını yemis, binmis teketine (bisikletine), basıp gitmis.

— Kızla konusup monusmus mu? Cemsir pek farkında değildiysede:

— Yok canım, dedi gene de. Kızı nerde bulacak da konusacak?

Gul u'nun, Fellaħ oğluyla sinemaya gittiklerini Kor Tahir'den öğrendiği gunu hatırladı. Hamza'yla eve oyle bir gelis gelmislerdi ki... ama kızın da hani pek bir pervası olmamıstı. "— Yalan" demisti bes,

"kör itin yalanı. Ben ne sinemaya gittim, ne bir yere. Ardımda dolandı dolandı, hava alınca, simdi de bok atıyor"

Biraz sıkıstırınca da ofkelenmis, ağzından bak-ıayı çıkarıvermisti: "— Belleyn ki gittim. Size ne? Bana ne karısıyorsunuz? Keyfimin kahyası mısınız?"

Donmus kalmıstı. Hamza'ysa inadına. Bıraksa, kız belki de bıcaklardı. Bırakmamıstı. Araya girip, kıza sormustu: "— Ben senin neyin'im?"

"— Babamsın."

"— Demek babanımdır?"

"— He. Ne var?"

"— Sozumu tutman ilazım değil mi?"

Gul u oyle bir bosanı bosanmıstı ki:

"— Babamsın da simdiye kadar ne babalığını gordum? Su kadardan beri calısır, kazanır, kazandığını

yerim. Baba olup da sordun mu bir gunden bir gune ac mıyım, susuz muyum? Giyecek sırtım var mı?

Hı? Sordun mu? Madem sormadın, ister babam ol, ister olma"

Cemsir afallamıstı. Dort karıdan yığınla cocuğu olmustu ama, hic biri bir gunden bir gune karsısına gecip, bunun gibi cemkirmemislerdi.

Beri yanda Hamza da kendi kendini yemisti: "— Ulan Al ah be! Nerden baksan bir eesik etek su. Al ayağının altına..." ,

Cemsir: "— Madem oyle" demisti, «]Gec koseye bundan boyle, otur. İs mis istemez. Her bir hacetin boynuma. Fabrikaya mabrikaya da gitme"

Gul u buna da karsı cıkmıstı:

"— Gecti. O onceleri lazımdı. Fabrikaya alıstım ben. Eve kapanıp, kafes ardı kızı olamam. İstesem de olamam"

Cemsir anlamıstı butun bunların bahane olduğunu. Demek Kor Tahir yalan soylememisti. Fellaah oğluyla konusuyordu kahpe!

Ofkeden cılgına donerek bağırmıstı:

"— Eve kapanıp kalacaksın"

Kız da ondan geri kalmamıstı:

"— Kapanmıyacağım"

"— Kapanacaksın"

"— Kapanmıyacağım"

"— Boğarım seni"

"— Hic bir sey yapamazsın. Dağ bası değil burası"

Hamza dayanamamıs, ok gibi fırlayıp, bir tokat, bir tokat daha. Sen misin? Kız cılgına donmus, mahallenin altını ustune getirmisti. Mahalleli kapılara pencerelere yığılmıs, kıyametler kopmustu. Kendir kement zaptedememisti kızı. Surahi, tabak, canak, bardak... eline ne gectiyse kardesiyle babasına fırlatmıs, avaz avaz haykırmıstı:

"— Bundan boyle ne babam var benim ne de kardasım! Defolun, defolun burdan! Al ah ikinizin de belasını versin"

Cemsir ne yapacağını sasırmıs, donup kalmıstı. Boyle olmasını istememisti oysa ama, olmustu iste.

"Yedi denizin dısarı attığı" denilen cinstendi demek? Nerdense cıkıveren berber Resit gelip, "— Gel kardcıs,

Cemsir, uyma. Gel beri" deyip kolundan cek-meseydi, kimbilir daha ne kadar dikilecekti.. Resifin kıyıya cektıği sıra gozune Gul u'nun anası en kucuk avradı ilisince akılı basına gelmis, butun bunlara sebep oymuscasına kadını sil e tokat yere yıkmıs, ciğnemisti.

Butun bunları yeni bastan hatırlıyan Cemsir:

— Bu kız canımı cok sıkıyor, dedi.

Resit karsılık vermedi. Vermedi ama, sıkılmıya-cak gibi değildi ki. Gozu iyice donmustu kahpe dolunun.

Gemi azıya almıstı...

Cemsir'e umutsuzlukla baktı;

— Madem gozu Fel ah oğlunda, Ramazan efendiden haber cıksa ki fos..

Cemsir de aynı kanıdaydı:

— Fos ki fos.

— Ramazan'da da is yokmus..

— Niye?

— Madem meylin var, ne diye ardını bırakırsın? Oyle değil mi amma?

Cemsir basını salladı.

— Bunca kız buyuttum, hic biri bir gunden bir gune asilik etmedi bana bu itten baska.

Kime cekmis bu soyka bilmem ki!

— İyi, kotu., sat, elden çıkar. Ondan sonra ne hali varsa gorsun..

— Gorsun ki gorsun. Sattım mı, yularını atardım ustune. Benden çıkıp cıkıssın da...

Kızlarını satıp paralan aldıktan sonra Cemsir, gercekten de kızlarıyla ilgilenmez, defterden silerdi onları.

En biri, büyük karısından olan iki kızı. Kızları satıp paraları almıs, sonra da unutmustu. Kızlar, zamanla kocalarının nikahı altında oynamıslar, adamlar tekmeği atınca da ard arda Genelevler'e dustnusler-di.

Cemsir'in kulağı bile duymamıstı!

Taneleri fındıktan iri, sarı kehribar tesbihini çıkarıp, dukkanın icinde kosedden koseye gidip gelmeğe basladı. El eri arkasında, gozleri yerdeydi.

Gun gunden beter geliyordu. Ortalıkta bir de tarım aletleri dedikodu'su calkalanıyordu. En cok da capa makineleri! İlk zamanlar kimse bu dedikodu'lara kulak asmamıs, hatta makinelerin ırgat yerini tutacağı

tevaturune kahkahalarla gulmuslerdi. Ama sonraları tevatur gerceğe binmisti. Bilenlerin anlattığına gore, Amerika'da toprak makineyle sururup ekildiği gibi, pamukların capası da makineyle yapılıyordu.

Hacı baba'lar: "— 927'lerde de bu balonlar uctuydu!" diyorlardı, "Topraklar Fordson'larla surulduydu de ne olduydu? Her taraf Fordson mezarlığı haline gelmedi miydi? Sel gider, kum kalır. Siz emektar sarı

okuzunuze sahip olun"

Resifin tam karsısında durdu :

— Hepsi hepsi ya, su capa makinesi essah cıkarsa, yandım sap gibi Resit!

Bu problemi konusmuslardı daha once. Resit basını anlayıslı anlayıslı sal adı:

— Yandın ki yandın. Lakin, Al ah var ya, capa .makinesi bana pot geliyor! (*)

— Bana da.

(*) Pot: Asılsız anlamına.

— akıı var, yakın var. Toprağın makineyle surulduğune amenna. Ekildiğine de. Lakin capasının yapıldığına...

Cemsir de inanamıyordu ama, Ciftci Birliğı'nin altındaki kahvede büyük ciftcilerin

konusmalarını

kulaklarıyla duymustu. Bider, yani tohum, mibzer'-lerle ekiliyor, zamanı gelince capa da, capa makineleriyle yapılyormus. Amerika'ya gidip, bu isleri gozleriyle gorenler yeminle anlatmışlarmıs...

— Desene ırgada mırgada haoet kalmıyacak?

— Busbutun kalmıyacak değil, kalacak, kalacak a, binlerce ırgat yerine birkac yuz ırgat...

Dukkan kapısına yurudu. Durdu. Caddeye baktı: Kaynasan insanların arasında lastik tekerlekli faytonlar,

taksiler, hususiler... Bakıyor, gormuyordu. Gormek icin bakmıyordu da. Zihni bir yandan Gul u, ote yandan da su capa makinesiyle doluydu. Bu yıl olmasa bile gelecek yıl makineler gelir, ırgada pek bir luzum kalmazdı ki, ırgada luzum kalmayınca Cemsir ne ise yarıyacaktı?

Sıkıntıyla ic gecirdi.

Hic bir ise.. Cenab-ı Al ah'a tevekkul olmalıydı, deldiği boğazı ac komazdı elbette ama, elinde değil, tevekkul olsa bile, isin ucu kendisine dokununca tevekkul mevekkul ucup gidiyordu. Sonra, Cenab-ı

Al ah'ın pek oyle deldiği boğazlarla da ilgisi yoktu galiba. Her yıl Cukurova'ya binler, on binlerle ırgat gelirdi. Hepsi de Cenab-ı Al ah'ın deldiği boğazlardı. Boyle olduğu halde, coğu is bulamaz, surum surum

surunur, yaslilar, bebeler aclıktan bir deri bir kemik sorunurler, derken Otegece'deki mezarlığa yem olurlardı. Otegece'deki mezarlığa yem olanlar, Cenab-ı Al ah'ın deldiği boğazlar değil miydi?

Daha fazla dusunmekten korktu.

Su kız, su Gul u denilen lanet., yuzune karsı nasıl da cemkirmisti! Tıpkı, tıpkı ağası Hamza gibi. O

haydi erkekti, hakkıydı onun bağırip çağırnak. Gul u? Gul u denilen soyka ya? Kız basıyla...

Kafasında Hamza canlandı.

Hamza'ya guveniyordu her bakımdan. Bileğine sıkı, gozunu budaktan sakınmaz, iliklerime dek mert oğlu mertti doğrucası. Hani kafası kızsa da "— Git su Fellağ oğlunu cek vur oğlum" dese, bir iki demez, cektiğiyle vururdu. Ama demezdi. Acıktan acığa demezdi ya, oğlan kendiliğinden akledip... bir sey değil, Cemsir memsir.. yası iyice ilerlemisti. İlerliyordu da. Birkac yıl sonra eli ayağı tutmamaya baslar da, simdi ardından donup donup bakan avratlar bosverirlerse? Yalnız, yapayalnız kalmıyacak mıydı? Ne yapacaktı o zaman?

Bunalyormus gibi oldu.

Ne gunlerden, ne gunlerden geri kalmıstı oysa.. Karıların yanıp tutustuğu, erlerini, oğul arını bırakıp ardından suruklendikleri mutlu yıl ar! Hey gidi hey., ne gunlerdi o gunler be! Paranın, yemin yiyeceğin, hele ickinin cesidinin sozu mu olurdu? Ne diye o yıl arın değerini bilmemis de har vurup harman savurmustu

sanki? Eline gecen paraların bir kısmıyla buyuk bir kahve, ya da Giritli'ninki gibi gramofonlu, radyolu kocaman bir kebapçı dukkanı acsaydı. Gunde birkac bin marka

isleyen, ya da bir kac yuz lira kar bırakan bir kebapçı dukkanı... Sabahlardan aksamlara dek oturmazdı dukkanında. Koyardı

dukkanın

basına berber Resit gibi yakın, candan adamını, alır basını dolasır, aksamları soyle bir uğrayınca da o gunun hesabını alır savusurdu. Muzaffer bey gibi yasardı o zaman be! Muzaffer bey gibi yasardı ya, sozun gelisi yani. Muzaffer beyin tarlalardan yıllık kazancın: gune vursa eline bir kac yuz değil, bir kac bin, belki de bes, on bin lira duserdi. Çok kazanıyordu çok. Çok kazanıyor, buna karsılık Devlet'e bes kurus bile vergi vermiyordu. Tarladaki ırgatlarından baska, hukümet de. Devlet de sanki onlara çalışıyordu!

Umutsuzlukla ic gecirdi.

Muzaffer beyle asık atacak değildi. Hukümet, Devlet Muzaffer bey gibi ona da çalışsın isteyemezdi kuskusuz. O, gunde temiz bir yuzluk kazansa kuy-. ruğu balmumuna donerdi ki, tadından yenmezdi hani. Lakin su kız, su dik baslı, su essek kafalı kız... aksilik etmese, Ramazan efendiye "heye" dese, tadından yenmezdi! O zaman Ramazan efendiyi bir daha davet ederlerdi. Bir kac sise rakı, Giritli'nin ordan kebap, salata malata... o gunku gibi değil, bu kez oğlanın yanına oturturdu kız. İsterse diz dize otursunlar, oğlan kafayı bulunca arada kızın elini tutsa, hele kız da cosup oğlanın ağzına meze verse... ama nerdee? Kızda o calım nerdeydi? Oğlanı eve davet etseler bile, gecenki gibi, kaslarını

yıkar, suratını asar, oğlanı tersleyi tersleyiverirdi. Belki de oturmazdı sofraya. Otursa, gulse, kancıklasıp cilvelenseydi bir iki. Hamza da kendisi gibi, Fel ah oğluna "hayır". Ramazan efendiye ise "he"

diyecekti. Diyecekti ne demek? Can atıyordu. Tabi, akıllı oğlandı. Kız gibi...

Resit'e dondu :

— O gunden sonra bir daha uğramadı değil mi? Berber Resit:

— Kim?

— Ramazan efendi.

— Uğramadı. Lakin ne dusunuyorum biliyor musun?

— Ne dusunuyorsun?

— Su Gul u diyorum..

— E?

— Aksilik etmese de...

— Oyle değil mi?

Cemsir kapıdan Resifin yanına gitti:

— Babana rahmet. Ben de bunu dusunuyordum...

Resifin yanındaki iskemleye coktu. Resit istahla ardını getirdi:

— Hani Ramazan efendiye bir heye dese!

— Ah Resit, ah! İnsan rakı maki alır, kebap me-bap, salata malata... hı?

— Eve davet eder...

— Eder ki eder..

— Kız ortalarda dolanır., derken...

— Oğlan zati calmadan oynıyan cinsinden...

— Ohooo...

— Kafayı iyice buldu mu da ikisini bırak odada?

- Nasıl da bildin!
- Ondan sonra..
- Ondan sonrası kolay!

Berber Resifin, iclerinden alev almıscasına ısıldamağa baslıyan ufacık gozleri guluyordu :

— Bana bırak ondan sonrası. Bir dayanırım Muzaffer beye, derim boyle boyle beyim, bir kazadır olmus. İki genc bir cahil iktir islemisler. Goster adaletini!

Cemsir hazla guldu :

- Muzaffer bey de... hı?
- Çağırın bana Ramazan'ı. Ramazan efendi gelir. Bir iki hık mık. Beydir anlar isi. Der kanı kannan yumazlar, kanı suynan yurlar. Haydin bakalım dusun onume. Yallah nikah dayresine goturur bunları.

Derken bi hokumat nikahı...

Cemsir cocuk gibi sevinmisti, el cırttı:

- Tadından yenmez val aha..
- Gunun birinde de Muzaffer beye bir emri hak vaki oluverdi mi...
- Dağ, tas, mal, mulk...
- Ramazan efendiye!
- Aaaah ah!

Bakısa kaldılar. İkisinin aklından da aynı sey geciyordu: Muzaffer beye bir emri hak vaki oluyor, yani oluyordu. Tek varisi kisiliğiyle iğneden ipliğe dek her sey Ramazan efendiye kalıyordu. Ramazan efendi demek, nikahlı karısı Gul u demektir. Gul u'y-se... Gul u'yse, Cemsir'in kızı!

Bir nara attı:

- Oooof Al ah of!

Can sıkıntısını parcalayıp icinden çıkmıstı. Birden bir hafiflik, bir nese, bir canlılık... Butun mesele.

Muzaffer beyin cartayı cekip, bu fani dunyaya gozlerini yummasındaydı. O aradan çıktı mı, ust yanı

kolaydı. Kız babası kisiliğiyle gecer çiftliğe yanlardı. O zaman capa makinesi gibi, yeni tarım araçlarının Cukurova'ya dokulmesinin hic onemi yoktu!

Resife baktı. Gozlerini yummus, vecd icindeki bir din adamı gibi sal anıyordu.

Mal, mulk Cemsir'in kızıyla damadına kalacak olursa, bu biraz da kendisine kalmıs gibi bir seydi. Cemsir ovucunun icindeydi. Ondan habersiz helaya bile gitmeyen bir insan, çiftliğe yanladı mı, elbette onu da dusunecek, yanından ayırmak istemiyecek-ti.

Cemsir:

- Ah Resit ah, dedi. Su is bir olsa!
- Aaaah ah.
- O zaman?
- O zaman, bırak...
- Ne dusunuyorum biliyor musun?
- Ne dusunuyorsun?

— Kızı diyorum, yiğenine nikahladıktan sonra...

— E?

— Otomobili diyorum... bi devrilmeli! Hı? Resit heyecanlandı:

— O zaman tadından yenmez. Olmadı mı? Beynine bir kursun deyyusun...

— Tamam. Al ah bu, kimbilir... son yasımızda belki de...

— Doğru.

— Surduğu dem, devran da yeter. Biraz da biz gonenek!

— Gonenek ki gonenek..

— Seni yanımdan tobe ayırmam. Dukkanın canı cehenneme...

Resit dukkanına soyle bir baktı:

— Canı cehenneme ki canı cehenneme..

— Giritli'nin dukkanının da canı cehenneme değil mi o zaman?

— Tabi yahu. Giritli'nin pis kebabına kim tenezzul eder?

— Arada basar İstanbul'a gideriz!

— Bak hele bak..

— İstanbul'a yanlarız. Resit ciddilikle:

— Yanlamak olmaz, dedi. Toprak isleri burda ellerin eline bırakılmaz. Yıldan yıla,

islerin teps olduğu, kıs aylarında... (*)

Cemsir sayıklar gibi:

— Parmaklarımızda yuzukler, boynumuzda medeniyet yularları, altın kostekli saatlar...

İstanbul'a neyle gideriz bi! bakalım!

Resit:

— Trenle, dedi.

— Trenin ağzına tukuruyum bre herif..

— Neyle ya?

— Ucakla!

Resit bunu akledememisti.

— Essahtan da ha!

Gozune, aynanın onunde duran kolonya sisesinin etiketindeki yarı çıplak kız resmi ilisti.

Ucakta oyle bir kızla yanyanaydılar. Gozlerini yumdu. Benzin

(*) Teps olmak : İslerin bitip tukenmesi.

kokulu, hafif bir vınlııyla ucuyorlardı. Kolunu kızın beline dolamıstı. Yanak yanağa giderken bir de bakıyorlardı ki altlarında İstanbul sehri!

Cemsir'in oksuruğu, hayal erini dağıttı. Serit kopmustu. Koptuğu yerden surdurmek istedi, olmadı. Canı

bayağı sıkılmıstı. Oksurmenin sırası mıydı?

Belli etmeden dondu :

— İnsanın aklına neler getiriyor kor seytan, dedi. Tovbe estafurul aaaah...

Cemsir guldu :

— Neler geliyor?

— Neler gelmiyor ki? Para gibisi var mı? Adam paralı olunca teknil genclesir be!

Cemsir icini cektı:

— Ne diyon Resit ne diyon?

— Genclesince adam, yeniden evlenir! Cemsir bir kahkaha attı:

— Bir sefer mi?

— Kac sefer ya?

— İki, uc, bes, on... evlenmenin sozu mu olur? Para bu. Anayı kızdan ayıran.. Onu

bunu ne yapacaksın, biz bir gun su Ramazan efendiyi çağıralım bize. Ne diyorsun?

Omuz silkti:

— Ne diyecem? Tam da munasip. Lakin, kıza mukayyet ol sen!

Kuskuyla :

— Niye?

— Niyesi var mı? Fel ah oğlunq kacar macar da...

Cemsir'i yeniden pis bir sıkıntı sarmıstı. Kızı fabrikadan alıp eve kapamıstı ama, bel i olmazdı gene de.

Aklına uyar, kaciverirdi oğlana. Gerci Hamza, oğlanı fabrikada sıkı bir goz hapsine almıstı, anlattığına gore de Hamza'dan odu kopuyordu ya, gene de belli olmazdı. Cunku kız, kız değil, bir Al ah'ın belası, yedi denizin dısarı attığıydı. Boyle gozleri kara kızdan her sey umulurdu. Değil miydi ki babasının suratına karsı cemkirmis, kıyametleri koparmıstı, elinden her sey gelirdi onun!

Kalktı.

Resit de saygıyla kalktı:

— Nereye kurban?

— Eve, dedi Cemsir.

— Ne var evde?

— Gidip su asi kıza bir bakıyım hele...

— Gul u'ye mi?

— Oyle ya. Aklıma kurt dusurdun..

— Bak kurban bak. O kızdan her bir sey umulur. Gozu kara o kızın. Gene gelecek misin?

— Benim ikinci avradın yanına varacam..

— Niye? Bugun para gunu mu ki?

— Para gunu ya! Goz kırptı:

— Oyleyse aksama...

— Giritli'nin ordayız! Cıktı gitti.

Berber Resit, ardından bir sure baktı. Sonra kapıdan cekildi.

Ramazan efendiyi eve davet isinde is vardı. Ge-cenkinde gereğince davranmamamıstı ama, bu kez biliyordu yapacağını. Oğlana: "— Arkadas, bu kızın sende gozu var" diye fıslıdıyacaktı kulağına. İki ker-re ikinin dort ettiği gibi biliyordu ki, oğlan bunu duyunca cosacak, hele iki kadeh de attı mı, calmadan oynıyacaktı.

El eri arkasında, aynaya dek gitti, durdu. Aynadaki hayaline goz kırptı.

Kızın anasını manasını evden dehlerler, oğlan kafayı iyice buldu mu, kendileri de birer bahaneyle sıvısır,

kızla oğlanı basbasa bırakıp...

Aklına iyice yatmıstı, guldu.

Ramazan efendi de gayri ne marifeti varsa gos-tersindi. Koca bıyık bırakmak, kilot pantolon, cizme giymek, bele kusak sarmakla erkeklik olmazdı...

Durakladı.

İyi ama, ya kız istemezse? Ya gonlu Fellaah oğ-lundaysa?

Mırıldandı:

"— Fellaah oğlundaysa'sı var mı? Fel ah oğlun-daydı gonlu tabi. Fellaah oğlunda olunca..."

Aynanın onunden sıkıntıyla cekildi.

Kendi kızı olmalıydı ki su kız felekte.. Kendi kızı olsa... ne yapabileceğini dusundu. Gozlerinin onunde Gul u canlandı. İriyarı, guclu kuvvetli... Resit cocuk gibi kalırdı onun yanında. Gemsir gibi yuz kiloluk bir babayı takmıyordu da...

Aynanın altındaki masanın cekmecesini cektı,, toz aldığı bezi cıkardı. Tam silecekti, dukkanın onunde bir

fayton durdu. Dondu: Cifcibası Yasin ağa! Arabadan iniyordu.

Bezi atıp kostu :

— Vay ağa., buyur... yel mi attı, sel mi? Yasin ağa :

— Ne yel attı, dedi, ne de sel. Seni goresim geldi, geldim!

Resit, sevincten boynuna sarılacaktı nerdeyse :

— Vay, hos geldin, sefalar getirdin sen...

Bir iskemleyi cabucak cektı, ovucunun iciyle tozunu aldı:

— Buyur, soyle buyur ağam. Kayfelerimizi de soyliek de muhabbetimiz tatlı olsun.

Nasıl icerdin kayfeyi?

Yasin ağa ikram edilen iskemleye ağır ağır oturmaya calısırken :

— Sade icerim, dedi, sade icerim ya., dur, acele etme. Soluğumu toplıyayım hele...

— Topla babam, topla emmim, topla... O da bir iskemle cektı altına :

— E, gelis nerden?

— Fabrikadan biderlik ciğit cekiyor (*) tutmalar da, ordan geliyorum. Hadi dedim bir soluk uđ-rıyayım Resifin oraya... E, sizde ne var ne yok bakalım?

— Ne olsun Yasin emmim? Yağımızla kavruluyoruz. Kuncu goneni iste..

— Al ah kuvvet versin, hep oyle.

— Ramazan efendi nerde? Gorunmez oldu su sıra..

Yasin ağa hemen karsılık vermedi. Gerçi tam zamanıydı.. Ramazan uzerine İmamın gorduğu dusten soz

acıp, buraya nicin geldiğini acıklıyabilirdi ama, uygun bulmadı. Bulmadı, cunku daha kahvesini bile icmemisti.

— E, dedi, soyle bakalım kahvemizi!

Resit kahveyi soylemek icin cıkınca, Yasin ağa dukkanı gozden gecirmeğe basladı: Tozlu kocaman bir ayna, boyaları dokulmus yanyana iki masa, iki eski koltuk, duvarlarda Arap harfleriyle kucuk kucuk levhalar. Yasin ağayı bu levhalar ilgilendirmisti, uzerlerinde durdu. Okuma yazma bilmediği halde, Arap harfleriyle yazılmıs yazıların insanın yuzune gulduğunu soyler, yeni harflerde bir yabancılık, bir asık yuzluluk, bir gavurluk bulur, yeni yazı nerde gozune ilisse, basını nefretle cevirdi.

Berber Resit, Yasin ağanın ne için gelmiş olabileceğini kestirdiği halde, gene de asırı bir merak içindeydi. Ya kız için gelmediyse? Oyle ya, kız için gelmiyebilirdi. Ama gene de kız için geldiğine inanmak istiyor, bunun boyle olmasını diliyordu icten ice. Sonra kız için gelmiş olabileceğini guclendiren neden vardı ortada. Bu neden de, Yasin ağanın dukkana oyle sık sık uğramaması. Hele kutlu denilen (*) Biderlik ciğit: Tohumluk ciğit.

tohumlu pamuğun fabrikalarda tohumundan ayrılma isinin yapıldığı sıralar, telasla gelir, her gelisinde de ya Cemsir'i sorardı, ya da Irgatbası Mamo'yu. Bunun dışında, oturup kahve ictiğini pek hatırlamıyordu.

Yasin ağa kahvesini icene dek dereden tepeden konustular. Soz bir ara, Amerika'dan gelecek tarım araçlarına dokuldu. Yasin ağanın yeniden dertlen depresmiş, Resifin dukkanına ne için geldiğini unutmustu.

Su Muzaffer bey, babasının oğlu değildi vesselam. Rahmetli babasının kesip attığı tırnağa kurban olsundu birçok meselede. Babası, hele dedesi, önemli bir is gormeden önce Yasin ağayı çağırır, fikrini alırlardı. Onun için de isleri yolunda gider, burunları konamazdı rahmetlilerin. Muzaffer'se... her isi kendi

bildiğince yapmak ister, sorup danısmazdı. En yenisi su, Amerika'dan gelecek tarım araçları! Herkes pacaları sıvayıp getiriyor diye o da sıraya girmisti. Ne gereği vardı? Anasından makineyle mi doğmustu? Rahmetli babasıyla dedesinin yolundan ne diye çıkıyordu? Yıl ar yılı bunca ecdat gelip geçmiş, hic biri gavurun makinesine heves etmemisti. Gavurun makinesine heves etmeden de toprak surulup ekiliyor, urun almıyordu. Gavur sozune boylesine tapmakta ne anlam vardı? 1927'yi ne cabuk unutmuslardı?

— Ne hali varsa gorsun, dedi. Benden soylemesi..

Resit merakla sordu :

— Peki Yasin ağa, hepsi hepsi ya, bu capa makinesi neyin nesi yani?

Birden tepesi attı;

— Bok yemekten baslan ağrıyor dumbuklerin. Makine, pamuğun capasını nasıl yaparmıs? Olacak sey mi? Gavurun yalanı teknil. Akıl var, yakın var. Boyle bir kolaylık olsa, gavur kendi kul anmaz da bize mi gönderir? Bize gönderip dusmanını ne demeye-kuvvetlendirsin? Bir maksadı var cıfıtın.. Bizim budalalar da, gavurun yarım akılıyla...

— Çok doğru Yasin ağa.

— Sen tut, elindeki silahı dusmanına ver. Gorulmuş sey mi?

Esmer yuzu kırısıklar içindeydi, terlemisti. Sır verircesine, fısıldadı:

— Kıyamet alametleri. Kıyamet yaklasınca, insanların basiretlerini bağlıyacak Cenab-ı Al ah diye Ayet-i kerime var!

Aklına Ramazan ve Mehdi-i resul geldi. Yuzu birden yumusadı, sevimli bir hal aldı.

— Eee, Resit Cavus, dedi. Bil bakalım, ben buraya ne için geldim?

Berber Resit iskemlesine yerlesti:

— Hos geldin, sefalar getirdin emmi!

— Orası oyle, eksik olma amma..

— Gelisimin sebebi baska!

Berber Resifin yureği tatlı tatlı carpmağa baslamıstı. Gene de belli etmemeğe calıstı:

— Hos geldin sefalar getirdin!

— Bizim koyun imamını biliyorsun tabi?

— Yuz be yuz gelmedik amma, isittim.

— İsitmiyen var mı onu? Hasa hasa, Peygamber gibi adam. Dini butun, ırz ehli, ozu sozu doğru, dumduz bir mubarek. Unu teknil memlekete yayılmış. Herkesin dilinde. Sonraa, her gittiği yerde bir, pek pek iki haftadan ziyade kalmadığı da herkesce malum!

Resit'i gozden gecirdi. Sozlerinin etkisini anlamak istiyordu.

— Boyle olduğu halde, bizim koyde bu ikinci senesi!

Resit merakla dinliyordu ama, imamdan, imamın koyde iki yıldır eylesmesinden ona neydi?

Yasin ağa, uzerine basa basa;

— iki sene bizim koyde eylesmesinin sebebi ne ola ki? diye sordu.

Resit omuz silktili:

— Herhalde sizin koyu yeyimli bulmustur.. Kızdı:

— Suus, gunaha girme! Oyle mubarekler icin yemin yiyeceğın sozu mu olur? Onların dunyayla ne alakaları var? İsleri gucleri asi kul arın hidayeti. Onlar kendilerini Oenab-ı Al ah'a vakfetmis insanlardır!

O hırsıla. Kabak Hafız'ın dus'unu anlattı.

Pek oyle dini butun olmamakla beraber, aklına estikce camiye gidip yalan yanlıs namaz kılan, oruc tutan, bu arada rakı, sarap ve zina islerinde de kusur etmeyen Resit, Mehdi-i Resul'un, Gul u'yle Ramazan'ın

sulbunden geleceğini duyunca, dunyalar onun olmuscasına sevindi, galiba da yasamı boyunca ilk kez Genab-ı Al ah'ın kudretine inandı. Seviniyordu. Sevincinin heyecanı kulaklarında vınlıyor, yerinde duramıyordu. Mehdi-i Resul kimin sulbunden gelirse gelsin. Gul u, Muzaffer beyin yeğeniyle evlenecekti ya!

Sevincini belli etmemeğe calıssarak:

— Yarabbi, dedi, sukur, cok sukur sana. Sana inanmıyan kafir! Demek boyle?

Ramazan efendinin tepesinde devlet kusu dolanıyor desene...

— Yalnız Ramazan'ın mı?

— Ya?

— Kızın daa, kızın da!

— Doğru. Yalnız... , — Ne yalnızı?

— Bir mesele var...

Yasin ağa sozu heyecanla aldı :

— Biliyorum. Al ah'ın sevmediği bir kul diyeceksin. Genab-ı Al ah'ın indinde kimin sevgili, kimin sevgisiz idiğini biz gunahkarlar ne bileceğiz?

— Zat-ı Kibriya'nın keremine bin sukur!

Berber Reside gore hava hostu. Sevgili kul, sevgisiz kul, Zat-ı Kibriya, Zat-ı Kibriya'nın keremi... kız onunde sonunda ciftliğe gidecekti ya!

Basını eğmiş, sadece dinliyordu. Kaldırıp baksa, kaabil değil bel i edebilirdi sevincini. Sevinci, kızın ciftliğe gideceği. Yoksa Mehdi-i Resul'un, Ramazan'-ın sulbunden geleceğine inanamıyordu. Evet, cocukluğundan beri isitmisti hacılar, hocalar ve de buyuklerinden ki, ahir zamanda bir Mehdi-i Resul gelecekti. Gelecek, dunyayı duzene sokacak. Duzenli dunya kırk yıl barıs icinde surecek, hatta bu sure icinde kurtlar bile kuzularla kardes kardes

yasıyacaklardı. Buna inanıyordu da, Mehdi-i Resul'un, Ramazan gibi bir sapısilik'ten (*) geleceğine inanamıyordu.

Gene de kendini topladı. Gunaha girmişcesine tovbe etti icinden. Oyle ya, akli neye ererdi? Belki de gelirdi, ne belli? Hem canım gelmiş, gelmemiş., nesine gerekti? Butun mesele, kızın çiftliğe gelin gitmesi!

Yasin ağa cosmos, anlatıp duruyordu ya, Residin anlatılanlara kulak astığı yoktu. Sabahleyin Cemsir'in oksuruğuyla bozulan hayal eri, yeniden renklenmeğe başlamıştı. Kolonya sisinin ustundeki etiketin kızıyla ucakta yanyanaydılar. Derken uçak hava alanına indi. Kızla taksiye bindiler: Sirkeci'de/ yıl arca öncenin büyük otellerinden birinin kapısından girip merdiveni kızla yanyana çıkarlarken, bu kez de Yasin ağanın oksuruğuyla kendine geldi. Gelince de Yasin ağaya urkuntuyla baktı; kurduğu hayallerden haberliymişcesine.

Yasin ağa sordu :

(*) Sapısilik: Rezil, kepaze.

— Oyle değil mi?

Hicbir sey anlamadığı halde :

— Doğru, dedi.

— Sen usulen Cemsir'in ağzını ara. Sonra gelir ben seni gorurum.

Ferahladı:

— Sen hic merak etme ağa. Boyle hayırlı, mubarek bir is icin, hemen simdi gider, Cemsir'i bulur, getiririm sana!

— Acelesi yok. Yavas yavas.. Arabın dediği gibi sıvey sıyey..

— İyi ya. Kızın bir babası da ben sayılırım..

— Biliyorum. Lakin...

— Evet evet. Ben gene de...

— Sen gene de ağzını ara bakalım.. Kalktı.

Resit de kalktı:

— Acele ettin.. Kapıya yuruyen Yasin :

— Su meseleyi de sor, dedi. Kızı kacla vermiye razı olacak..

Yaa, demek para da vardı ucunda? Sevincten cıldıracaktı. Gene de kaslarını catarak:

— Valla Yasin ağa, dedi, afla deve değil. Aramızda teklif de yok.. Ortanca avradından olma cirkin kızını

bes yuze verdiydi. Onun buyuğunu altı yuz el iye. Bu, malum ya, hepsinden guzel. En cok da bu kızını

sever...

— Canım, yuvarlak hesap, bin'le bitirsin bunu da...

Bin lira!

Kız hem çiftliğe gidecek, hem de bin lira alacaklardı.

Yasin ağanın sırtını oksadı, kapıya dek yolcu etti :

— Olur ağa olur. Senin gul hatırın icin., değil mi

Kaikmıs Duraya Kaaar zanmet eaıp gelmişsın... ben bu isi bin'le yapacağım. Hem canım boyle mubarek bir is icin, paranın sozu mu olur? Dur, sana bir payton çağırayım!

Hacet kalmadı. Bos bir fayton geciyordu, Yasin ağa seslendi. Araba durdu. Dukkandan

birlikte çıktılar.

Yasin'i arabaya bindirdi.

— Sen ne gun gelirsin?

— Ben mi? Belli olmaz ama, herhalde yarından sonra..

— Ne zaman istersen buyur. Ben her zaman dukkandayım. Cemsir olsun olmasın, ben burdayım.

Haberi benden alırsın...

— Eksik olma. O gun Cemsir de bulunursa iyi olur. Sozu perkistirir, paranın da yarısını veririm.

Oldu mu?

— Bak hele bak. Oldu da ote bile gecti..

— Eyval ah.

— Gule gule Yasin ağam, uğur ola... Araba yurudu.

Resit, dukkana ruzgarın savurduğu kuru bir yaprak gibi, adeta ucarak girdi. Etekleri zil calıyor, kabına sığamıyordu. Simdi ne yapmalıydı? Kosup Cem-sir'e haber mi vermeli, yoksa beklemeli miydi?

Dukkanın ortasında, elleri belinde, dikiliyordu. Gozune gene kolonya sisese uzerinde etikette gulumseyen kız ilisti. "— Bu is oldu!" diye soylendi. «]Bu is sağlama oldu ki tadından yenmez., yenmez o, simdi ne yapmalı? Kazı bine pazarlık eden ben'im. Bes yuz dedi, ben bine cıkarttım demeli.

Desem de, demesem de uc yuzu benim. Vermezse... nasıl vermez? Serefsizim yuzune bakmam bir daha.

Bakmam mı? Ne demek o? Nasıl bakmam? Oyle bir bakarım ki. Bakılmıyacak zaman mı? İsterse hic para vermesin. Cemsir'in kuyruğu bırakılır mı hic?"

Ani bir kararla, duvarda asılı kilidi, dukkanın ;kara kilidini kaptı, dışarı fırladı. Kepenkleri gurultuyla indirdi, kilitledi. Sonra da Cemsir'in evinin yolunu tuttu. İncecik bacaklarının olanca gucuyle kosuyor, ucuyordu adeta. Gec kalmıscasına bir telas vardı icinde. Havadisi bir an once vermeli, sonra da Giritli'nin

oraya oturup, ağız tadıyla baslamalıydılar ufaktan ufaktan cekmeye.

Kulakları vınlıyor, gozleri seyiriyordu.

Birden, biri:

— Nerye, nerye, nerye? Ne bu telasın? Durdu. Devamlı musterilerinden biriydi.

— Hic, isim vardı da..

— İyi amma...

— E?

— Su sakalımı al diyecektim.

— Valla isim cok acele, bildiğin gibi değil!

— Yani berber mi değistirek simdi? Sertce:

— Değistirirsen değistir bre herif, dedi. Musteri alındı:

— Ne o? Ciddi mi yapıyon ne?

— Canım, belle ki ciddi yahu! Bastı gitti.

Fena bozulan musteriler ardından uzun uzun baktı. Sonra soğdu, saydı. "— Deyyus.

Kendini bir adam belliyor. Belle ki ciddi'ymis. Ulan seni ot diye yer, bok diye sıcarım, dumbuk"

Bundan boyle baskasında tras olmiya karar vererek, Al ah'ın boyle tırnaksızlara gun yuzu gostermemesini diledi.

* ** Kapıyı GuNu'nun anası actı. Resit soluk soluğaydı:

— Cemsir evde mi?

— Yok.

— Nerde?

— Bilmem. Geldi, kapıdan soyle bir baktı, gitti.

İcerden Gul u'nun alaycı sesi geldi:

— Beni kontrol etmiye geldi Resit emmi! Berber Resit anlıyarak guldu :

— Seni ne demiye kontrol etsin yavrum? Senirr: kontrol edilecek neyin var sukur?

Gul u de kuskulanmıstı:

— Babamı ne yapacaksın?

— Lazım.

— Neye lazım?

Soylese miydi acaba? Kacırıverdi :

— Hazır ol, hazır!

— Kim? Ben mi?

— Sen!

— Neye hazır oluyum?

— Basına devlet kusu konuyor!

Gul u'nun ici hop etti. Yoksa... ama, herhalde: babasının haberi yoktu henuz devlet kusundan. Devlet kusunu bu kuru herif mi bulmustu sakın?

Anası sokak kapısını berber Residin ardından1 kapayıp, yanına gelince:

— Ben bu heriften huylanıyorum, dedi. Yediği dayaktan goz kıyıları mosmor kadın :

— Niye?

— Dilinin altında bir sey var. Babamı bosuna aramıyor!

Kadın omuz silkti, trabzanda duran sofraya bezini alıp katladı.

Gul u sıkıyı verdi:

— Benim basımı belaya sokmayın! Sana bir sey acar, beni satacağın matabacağı soylerse, karışmam. Basıma devlet kusu konacakmıs.. kendi basına konsun devlet kusu. Pis cenabet. Kuru bamyay. Ondan koca isteyen varmış gibi..

Kadın, Bosnakca :

— Yavrum, Gul u., dedi. Duyan da bir sey bekler. Rezil olduğumuz yeter. Ortada fol yok, yumurta yok.

Hemen de celallenme!

— Var yok. Telasını beğenmedim. Babam gelir sana boyle boyle, Gul u'nun ağzını ara filan derse karışma sen. Kendileri gelip arasınlar ağzımı. Bak, vallaha arada kalır, rezil olursun!

Kadını bir dusuncedir almıstı. Kocasını "— Git, boyle boyle, kızın ağzını ara" derse,

nasıl karşı

gelebilirdi?

— Vallaha sastım kaldım elinizden. Onlar bir deli, sen iki!

— Ne ikisi? Ben bes deliyim, on deliyim, yuz deliyim. Sen araya girme. Vallaha olanlar sana olur gene, karısmam. Benden soylemesi!

Ne yapacağını sasırmıs kadın, tevekkul e sustu. Gul u'nun teknil antenleri gerilmis, titriyordu.

Pencereden dışarı baktı.

Cemsir'i, ikinci karısı Arnavut Sukran'ın evinde buldu. Sedire yanlamıs, mahallenin ne kadar karı, kancığı

varsa basına toplanmıstı gene. Cemsir ne vakit karılarından birinin yanına gitse, teknil avlu halkı, karısı

kancığı, genci yaslısıyla basına toplanır, baslarlardı: "— Eniste, eniste!"

Gene oyle, el, dil yarenlikleri, kahkahalar gırla gidiyordu. Gidiyordu ya, Cemsir gulmuyordu pek. Huyu buydu. Tuhaf tuhaf laflar eder, cevresini kırar gecirirdi de, o, tobe gulmezdi.

Karısı Sukran'ın altına serdiği mavi yuzlu yatağa yanlamıs, hep o besili camız ağırlığıyla, karı kancığı

guldurup duruyordu.

Berber Resit, ictenlik dolu havaya buz gibi daldı. Sağa, sola ne selam, ne selamunaleykum, Cemsir'in kulağına eğilip, bir seyler soyledi, sonra da adamı.

"uın carpar gibi" carpıp goturdu. O gidince odanın nesesi de gitmisti.

Sac orguleri iki kara yılan gibi besili kıcını döğen Arnavut Zulfiye:

— Pis, dedi.

Bir baskası ekledi:

— Solucan!

Ve nefretler kusuimağa baslandı:

— Uğursuz!

— Kedi suratlı!

— Onu gordum mu, anamın kırığıını gormusum gibi huylanıyorum!

— Ya ben?

— Teknil cinlerim tepeme toplanıyor!

— Gulup soyleyen adamı geldi, alıcı kus gibi kaptı gitti!

— O da onun ağzının icine bakıyor. Ne bulmus meymenetsizden bilmem ki!

Resit yolda mujdeyi verince, Cemsir neseden adeta sarhos oldu. O kadar ki, can beraber dostunun boynuna sarılıp, kuru yanaklarını opucuklere boğdu. Sonra :

— Demek, dedi, yarın değil obur gun bes yuze yapısıyoruz?

Resit de ondan geri değildi nese bakımından :

— Bak hele bak, dedi keyifle.

— Ulan ağzını opuyum senin be Resit kardas. Anam avradım olsun, kardasımdan ilerisin?

Yanyana yuruyorlardı. Bir ara Resit:

— Once bes yuzden laf actı, dedi. Baktım, hayır, olmaz. Dedim ki, emmi dedim, bu

kız, Cemsir'in en sevgili kızıdır ve de en güzel! Sekiz yuz verdiler vermedi. Beni bilmez misin? Actım ağzımı yumdum gozumu. Dedim Elbistanlı bir havlucu var, geldi, gordu, oğluna alacak. Sekiz yuzu tıklar tıklar saydı da Cemsir paraları elinin tersiyle itti dedim!

Cemsir aptal aptal baktı:

— Ne zaman oldu bu be?

— Mahsustan dedim kurban. Esalet!

— Haa.. yoksa...

— Bırak şimdi yoksayı moksayı. Gidip soracak değil ya!

— Sonra?

— Sonra, elin bin bes yuzunden, senin binin daha makbul dedim. Memnun oldu. Amman Resit, bu isi yap, acıktan sana da bir uc yuz dedi, kabul etmedim. Neden? Senin serefin var!

Cemsir durakladı:

— Carp kuyruğuna serefin bre Resit!

— Olmaaaz. Kazın ayağı oyle değil!

— Niye?

— Oyle değil de ondan. Sen benim kardasımdan ilerisin. Senin yuzunu golgelendirir miyim hic? O uc yuzu ondan alacağıma" senden isterim. İstesem vermez misin?

Cemsir'in icinden bir sıkıntı gectiyse de, uzerinde durmamayı uygun buldu :

— Senin canın sağ olsun..

— Senin de. Lakin cenem acıldı mı nasılım? Otomatik gibi değil miyim?

— Otomatik gibisin serefsizim..

— Herifi bir capraza aldım, eh. Lakin uc yuzu senden aldım mı...

Cemsir durakladı. Resit anlamıstı:

— Borc, dedi. Temelli değil!

Hep boyie ister alırdı ama, baska yapılacak sey de yoktu.

— Demek Mehdi-i Resul bizim kızdan dunyaya gelecekmis?

— İmam var ya İmam?

— O mu gormus uryasını?

— O gormus!

— Bana kalırsa...

— Pot mu geliyor?

— Pot geliyor. Demek ben? Resit bıyık altından guldu :

— Mehdi-i Resul'un dedesi olacaksın., ote dunyanı da sağlamladın teleksiz... Lakin bırak, gunah.

Mehdi, muhduye bosver de... ciftliğe bir yanladık mı?

Cemsir'in gozleri guluyordu. Yirmi yas genclesmis gibiydi.

— Simdi ne yapacağız biliyor musun?

— Nasıl bilmem?

- Ne?
- Giritli'nin orya., ha?
- Kaldır ayağını ustune bastın!
- Kafaları iyi bir cekelim..
- Hamza? Hamza ya?
- Onu da buluruz!
- Bulalım.
- Paran var mı?
- Para mı? Para ne ki Resit? Pura dediğin bir ele kiri!

Giritli'nin dükkanından içeri ruzgar gibi girdiler. Giritli, yıl ardır onları boylesine neseli gormemisti. İki iki yandan koca gobekli kebapçıyı opucuk yağmuruna tutmuşlardı. Sonra biri bırakıp biri alarak anlatmaya başladılar: Yaa, demek Cemsir'in güzel

.İMCİMİ umu yuıvı ıvıuıncı ucy, yiyenine ısıemısıı (

- Demek cifQibasısını gönderdi? Resit:
  - Bak hele bak! dedi.
  - Ask olsun. Çok zengin herif be! Cemsir aldı:
  - Zengin de soz mu? Dağ tas tarlası, takımı, çifti cubuğu var!
- Resit:

— Bırak malı mulku, parayı., bir tarihte herif ofkelenmiş, hasır iskemleyi arkalığınan tutup kocca bir pasanın kafasıdır deyip gecirivermisti de, memleket calkalandıydı tekmil!

Demek Cemsir'in kızı bu unlu çiftcinin çiftliğine gelin gidecekti? Demek zengin oluyorlardı? Hele adama bir emr-i hak vaki olur da, gözlerini yumarsa, tekmil mal, mulk, tarlalar, çiftlik, para yiğenine kalacaktı

ha? Yiğen demek, Cemsir'in kızı demek. Gi-ritli'ye para mı gerekti? Hemen kosardı Cemsir, ya "da berber Resit'e, böyle boyie, çok sıkıstım, bana biraz para uydurabilir misiniz?

Resit:

- Düşünme, dedi. Cemsir kim? Kardasımdan ileri!
- Sağ ol, tabi ilerisin..
- Cemsir derim, hı der, Giritli kardasımıza para iktiza etmiş derim. O saat. Oyle değil mi?

Cemsir basını salladı:

— Bir iki demem. Benim kıza varırım, kız derim, bana para i azım. Derhql bir cek yazar, ben bes istedimse

o, on bes... beni pek sever. Baba demez mi, ağzından bes on baba birden dokulur. Bu iyisini bilir. Oyle değil mi?

Değildi tabi ama, bozaoak değildi ya :

- Değil mi de soz mu? Sen bir yana, dünya ıbir yana!
- İstersen bu dükkanı da buyuturuz o zaman?
- Bu dükkanı buyutmeğe bosver, dedi.
- Niye?

— Niyesi var mı? Arkamda siz kardaslarım olduktan sonra, ırmak kenarındaki gazinoyu kiralarım!

Cemsir'e gore de, Resit'e gore de olmayacak ne vardı? Canı nereyi tutmak, ne is yapmak isterse emretsindi.

Teklif mi vardı? Sozu mu olurdu paranın? Bunca yıllık arkadaştlar...

Birden cosan kebapçı:

— Ayakta ne dikiliyoruz? dedi. Gecip oturalım soyle bir masaya!

Resit:

— İyi amma, dedi. Vakit cok erken daha..

— Erken olsun.. Adamlarına emri verdi:

— Yakın ocağı, cabuk! Kalfa :

— Vakit erken değil mi usta? Giritli'nin tepesi attı:

— Buranın sahibi ben'im. Yak diyorum, yakacaksınız., o kadar!

Kocaman yumruğuyla yarım kiloluğun tıpasını iki vuruşta fırlatan Giritli, kadehlere rakıları istahla doldurdu :

— Hadi, Muzaffer beyin, kızın, damadın, hepimizin sağlığına!

Dolu kadehler tokustu, dikildi. Resit oldu bitti susuz icemezdi. Pıskırdı. Rakı genzine kacmıstı. Uzun uzun oksurdu. Boğulacak gibi oluyordu. Neden sonra ağır ağır kendine gelebildi.

Kadehler ikinci kez doluyordu. Resit'inkine yarım kondu. Ustune su ekliyecekti. Ekledi. Yeniden tokusturup ictiler. Domates salatası, barbunya fasul-ya, tahin salatası kasıklandı. Kasıklandı ya, kebapçı

Giritli'nin icine sinmiyordu bir türlü. Rakı gittikce bir seyleri buyutuyordu icinde.

Damdan dusercesine:

— İnsanlık nerdee, ben nerde! dedi.

Ne Cemsir, ne de Resit bir sey anlamamıslar-

Resit:

— Estafurul ah kardas, dedi. Estafurul ah ya, niye kahırlandı?

Cemsir de aynı sey düşünerek, Giritli'nin vereceği karsılığı merakla bekledi. Giritli ağlıyacak gibiydi.

— Nasıl kahırlandı be arkadaşım? O gece yaptığım hayvanlığı düşünükce yerlere geciyorum!

Cemsir'le Resit bakıstılar. Resit sordu :

— Hangi gece?

— O gece iste. Bekcinin gelip cart curt ettiği gece. Delikanlı rakı istedi. Ben? Vakit gec oldu diye...

tuu... ne esek insanım yahu!

Resit her sey kavramıstı:

— Ben sonra o isi o gece hallettim.. Giritli merakla baktı :

— Nasıl?

— Canım, nasılına bosver. Hallettim!

— Ramazan efendi beni affetti mi yani?

— Dusunme bunu, uzme tatlı canını.. Dedim ki,, Giritli benim has adamım, hem de arkadaşım.

Kusuruna bakma, bekciden cekindi dedim.

— İtten pisman oldu sonra diyeydin!

— Dedim, her bir şeyi dedim. Merak etme!

Giritli bayağı sarhos olmuştü. Resifin ellerine sarıldı:

— Sen, dedi, sen Resit ağa., ah be. Ne adamsın sen yahu!

Cemsir kadehini neseyle kaldırmıstı. O da Re-sit'in "Ne adam olduğunu" düşünüyordu.

Gerçekten de, amma siyasiydi deyyus oğlu deyyus! Su kızın sahisınaan gelecek Dinıgın uc yuzune Dana oımasayai, onu daha çok sevecekti.

— Haydi serefe! Tokusturup ictiler.

Resifin sivri burnunun ucu hazla parlıyordu. Gerçekten de "— Ne adam!"dı. Yıl ar yılı Cemsir'e kırk sekiz

kilosuyla sahip olan, Ali'nin kulahını Veli'ye, Veli'ninkini de Ali'ye giydiren, gerektiği zaman fındık kabuğuna girip, kocca develeri iğnenin deliğinden geciren bir adamdı.

— Sen daha benim neyimi gordunki kardas, dedi. Ben, erkan-ı harp gibi adamım.

Okusaydım, ha? Ne dersin Cemsir?

Cemsir'in daha simdiden gozleri yumulmaya baslamıstı.

Basını sal adı:

— Ne deyim oğlum? Senin zekana zeka mı yeter?

Costu :

— Doğru. Hani hemserim diye değil, iyisini bilir Cemsir ağa, doğru soylesin, bir vaktin behrinde, İstanbul'da...

Onun da gozleri ağırlasmıstı. Yumdu. İstanbul bir an, tramvayları, minareleri, damları, catıları, denizi, irili ufaklı vapurları, motorleri, kaynasan insanlarıyla kafasından hızla gecti.

Gozlerini actı:

— İstanbul'un dili olmalı da soylemeli., bennen oynuyor musun sen?

Resit birden sarhos olmuştü. Kadehine sarılıp kaldırdı:

— Haydi serefe!

İcti, kadehini masaya bıraktı. Ağırlasmıs goz kapaklarının altındaki ufacık gozlerinde masalar, iskemleler, kebapcının tezgahı, tezgah ardındaki raflarda boy boy, renk renk, cins cins rakılar, sarap-iar,biralar, ocağı basında usta, masaların aralarında

dolanın garsonlar, tam karsısındaki Cemsir, koca gobekli Giritli, herkes, her şey hafif bir sis icinde gibiydi. Bası tatlı tatlı donuyor, icmek, daha daha icmek, dunyalar kadar icip bu tatlı sarhosluğu çoğaltmak istiyordu. Gozlerini yumdu. Yumulu gozlerinin ardında simdi de pırl pırl, renk renk cizgiler..

Cizgiler birbiri icinde buyuyerek çoğalıyor, vınıltıyla donuyor, donuyorlardı. Birden Sadırvanlı otel canlandı. Havuzun basına iskemleleri atıp oturdular. Pembe yanakları, is karası kirpikleri, kasları, yeni terlemis bıcağıyla Cemsir. Serefe kalkan kadehler, cosulup havaya sıkılan altı patlarlar. Sonra da coskun

bir sarhos kalabalığı halinde gittikleri Galata, Yuksek-kaldırım. Abanoz, Ziba...

O gunlerden kalma bir nara patlattı, sonra da Cemsir'in kalın bacağına ovucunun icıyla vurdu : — Koca Cemsir, Cemsirakimu! Cemsir, «]Cemsirakimu" sozuyle sarsıldı bir an.

Nasıl sarsılmasın ki, bu

"Cemsirakimu" ona da bir daha asla donemiyeceği ilk gençlik yılı arıyla, o yıl arın genc, yaşlı, güzel, cirkin yığınla kadınına hatırlatmıştı.

İc gecirdi.

Resit yorulmuşcasına kendini iskemlesine bırakıp, gözlerini yeniden yumdu. Cemsir'in, Cici'yi hatırlamaktan gelen bir heyecanla sarfettiği "— Doğru, haklısın" diye mırıldandığını gormedi, duymadı.

Gor-mese, duymasa da ne zarar? Cemsir'i o yıl ara çekip almıştı ya Cici! Beyler, pasalardan sızdırıp Cemsir'e avuc avuc harcıyan Cici, "— Of Cemsirakimu" derdi, «]ye beni, öldür beni be pasamu!"

İskemlesinde canlı canlı davrandı. Kızının sayesinde gene o günler gibi günler yaşıyacaktı!

Ne o günleri? Büyük toprakların sahibi, büyük cıfci Muzaffer beyin yiğenine kayınbaba olmaktan gelecek

Kadil ak'lı, barlı, calgılı, İstanbul, İzmir, Ankara'lı, elma kurtları gibi kıvranan kar beyaz kadınlarla dolu günler!

Yasıyacaktı evet!

Cici'nin günlerinde yaşamın değerini bilmezdi pek. Ama şimdi? Simdi para yemesini, sevip oksamasını, çevreye caka satıp, dostuna düşmanına calım atarak yaşamasını, düşmanlarını catır catır catlatmasını

gayet iyi biliyordu.

Demine, devranına yuf çekerek yasıyacaktı!

Resit'e baktı: Sızmak üzereydi.

Basını masaya indirmiş soluyor, boynundaki kalın damarsa habire atıyordu. Dudakları iyie kurumustu.

Diliyle dudaklarını yalasa da kar etmiyordu. Yıl ar yılı hiç böyle içtiğini de hatırlamıyordu hani. Birden, ver yansın edip kadehleri ard arda devirmisti. Yüreği alev alev yanıyordu da, gırtlığından ağzının içine sanki bir alev sütünü uzanıyor, tükruğunu kurutuyordu. Hayli kurumus tükruğu yapışkan bir hal almıştı...

Dudaklarını dişlerinin arasından gecirdi .

Ne olursa olsun, böyle içmekle iyi etmişti. Daha, daha, çok çok içecek, ondan sonra zilurna gideceklerdi Hamza'ya. Hamza havadisi alınca...

Vay anam vaaay... ne havadisti ya!

Ciftliğe yerleşecekler, hususi araba, tren, uçaktan inmiyeceklerdi!

Ya Hamza? Havadisi alınca kimbilir nasıl cosacak, içmeden kimbilir nasıl sarhos olacaktı!

Yeni bir narayla rakı sisesini kaptı, dükkanın betonunda parçaladı:

— Oooooof Al aaaaah!

Birden sanki her şey ters dondu. Koyu, katran koyuluğunda kapkara bir boşluğa sırtüstü daldı, kafasındakiler silindi.

Cemsir'le Giritli de sarhostular ama, gene de davrandılar.

Cemsir:

— Rakı basına vurdu, dedi. Carpıldı fıkara.. bir araba çağıralım da...

Davranmalarına kalmadı, garsonlar kostular.

Cemsir, yerde cırpınıp duran Residi kucakladı. Her yanı kupkuruydu, dirhem et yoktu sanki. Kemik ve sinir. Dev gibi Cemsir'in kucağında ufacık kalmıstı.

Cemsir kapıya yurudu. Araba gelmisti. Atlarken :

— Hesabı yarın goruruz, dedi.

Yerlere dek eğilerek selamlıyan Giritli, uzerinde durmadı:

— Aman ağa., teklif mi var? Araba yurudu.

Kararmıs ahsap ve kerpic kalabalığından ibaret kenar mahallenin, camurlu, daracık bir sokağında durdu araba.

Berber Resifin kuru karısı pencereye abanmıs, sokağa bakıyordu. Kapılarının onunde kerusa denilen bir faytonun durmasını yadırgadı. Bu sokağa değil, butun semte, ne araba gelirdi, ne de taksi hemen hemen. Gama daha dikkatle eğildi. Kucağında Resifle arabadan inen Cemsir ağayı gorunce aklı

giderek,

fırladı. Merdivenleri cığlık cığlığa indi, avluyu gecti, sokak kapısını yarı deli, buldu:

— Ağa, diye bağırdı kurtce, kurban ağa.. Residime ne oldu?

Cemsir, kadının kocasına ne kadar duskun olduğunu bilirdi. Kocasına cok duskundu ama, Cemsir ağaya karsı da oylesine saygılı. Su anda koklu saygı nice olmustu?

Kızdı:

— Ne bağıırıyorsun be? dedi kurtce. Goruyorsun, bir sey yok!

Kadın yuttu. Yuttu ama gene de elinde olmiya-rak doğunuyordu.

Avlu halkı kadının cığlığına merakla kosup, cevresi alınıvermisti hemen. Kurtce, Turkce, arapca konusmalar veryansın gidiyor, berber Reside ne olduğu öğrenilmek isteniyordu :

— Vurmuslar mı?

— Vallaha ben de bilmiyorum..

— Herhalde bayılmıs olacak!

— Niye?

— Biliyorsam Al ah elimden alsın!

Cemsir, sorularına aldırıs etmeden, kucağında Resit, avluyu geciyordu ki, kadın yeni bir cığlıkla one dustu. Merdivenleri filan hıckırıklar icinde çıkarken doğunuyordu:

— Vay yavrum Residim vay, vay ciğerim vay...

Cemsir okkalı bir kufurle kadının sozlerini ağzına tıkayıvermese, kadın bayrakları acacaktı. Acamadı.

Cemsir'den hemen hemen o semtin butun Kurt kadınları gibi cekinir, hatta korkardı. Hangisine kızsa da doğse, kocalarına sikayet soyle dursun, neden sikayet edip yakındıklarını icin bir de kocaları tarafından doğuleceklerini bilirlerdi.

Odaya onden girecekken aklederek kapıda durdu, Cemsir ağasına yol verdi. Kucağında Resifle Cemsir ilkin girdi, kadın ardından. Cemsir hafif yukunu pencere onundeki sedirin ustune sırtustu yatırdı. Derin derin hırlıyordu.

— Goruyorsun iste, dedi Cemsir, bir sey yok! Kadın gene de hıckırıklar icinde sordu :

— Peki, ne oldu buna boyle?

— Hi c. Biraz fazla kacirdi..

Kadın konmamıstı. Hıckırıklarını icine ata ata gene de uğunuyordu. Bir ara gozu oda kapısına ilisti. Avlu halkı irili ufaklı toplanmıs, icerisini merakla gozetliyordu. Nefretle kalktı, gitti, kapıyı suratlarına carparak kapattı. Dıssarda kalanlar tınmadılar bile.

Bir genc adam merakla sordu:

— Resit emmiyi vurmıslar mı? Bir baskası:

— Yok canım, dedi. Ne vurması?

— Vursalar kan olurdu!

— Ne olmus oyleyse?

— Hi c. Bayılmıs..

Odasının carparak kapadığı kapısı onundeki konusmalara sinirlenen kadın dıssarı hısımla çıktı. Kadın, erkek, coluk cocuğu koğdu. Sonra iceri cekildi. Cemsir ağasının ayakları dibine diz coktu:

— Demek boyle ağam? Eeeh.. desene basınıza devlet kusu konuğu?

Deri n bir ic gecirdikten sonra da ekledi:

— Acıyan bizlere acısın!

Kocasıyla gunlerdir kurduklan hayaller icinden tatlı tatlı gecdi.

Cemsir, bunu anlamıscasına kadını yanıtladı:

— İlahi bacı.. Resit kim, ben kim? Ben Resit'siz olabilir miyim? Resit de, orda dur.

Resit bana kardasımdan

ileri. Anca beraber kanca beraber. Et tırnaktan ayrılabilir mi? Resit olmadıktan sonra ne gereği var bana malın mulkun, ciftin cubuğun?

Kadın da bunu bekliyordu. Yuzu sevinçle gulumsedi. Yanıbasındaki sedirde sırtustu yatmakta olan kocasına baktı. Neler de neler anlatmıstı!

Buyuk, cok buyuk bir ciftliğin sahibi, unu dunyaya yayılmıs Muzaffer beyin yiğeni, bir gun Cem-sir'lerde icerken, Cemsir'in kızına abayı yakmıstı. Yaktığını, oğlanın davranıslarından ilk sezen kocası, yani Resit olmuğu. Bir bakmıs, oğlan kimseye caktırmadan kıza bıyık buruyor, goz kırpıyor. Kacın kurrasıydı o, baktığını hic bel i etmemisti oğlana ama, gozaltından da izle ha izle etmisti. Sonra da gec vakit Cemsir'lerden cıkmıslar, oğlanı bırakmamıs, Kurukopru'deki berber dukkanına goturup ağırlamıstı: Cay, ardından kahve, gene cay, daha sonra sut... Oğlanın acılmasını beklemisti ama, acılmamıstı.

Dilediğince

acılmasın. Resit, Al ah'ı bir bildiği gibi biliyordu kıza tutulduğunu! Hatta, "— Kert suraya"

demisti. "Eğer dediğim cıkmaz da, o oğlan haber gonderip kıızı istetmezse, ben de hic bir sey bilmem.

Resit, sende de is yokmus, sen de fosun fosuymus-sun de" demisti.

Kadının, kooasına inancı sonsuz olduğundan, gunun birinde haklı cıkacağına, oğlandan kıza haber geleceğini biliyordu. Gelmisti iste. Resifti o be, onun Residi! Resit bir seye, "— Bu boyle olacak!" dedi mi, oyle olurdu. Kim bilebilirdi Resifin bildiğini?

O gunden sonra karı koca, Gul u'nun gelin gideceği çiftliğin hayaliyle tatlı tatlı avunmuşlardı. Her seyden once gayet iyi biliyorlardı ki, Gul u çiftliğe gelin giderse, Cemsir de giderdi. Cemsir gidince de, canından çok sevdiği Resifini arkada bırakmaz, mutlaka onu da aldırırdı aynı çiftliğe. Yani yerlesirlerdi.

Yerlesince...

Kadın merakla sormustu :

"— Oyle mi Resit, kurban? Çiftlikte kuzu bulunur tabi değil mi?"

Resit gulmustu :

"— Kuzunun, koyunun sozu mu olur kız? Dağ tas kuzu, koyun, inek, okuz, oamız...

Muzaffer bey çiftliği bu, oynuyor musun? Herif, pasanın bile kafasına iskemleyi indirmiş adam"

Bu konuşmaları hatırlıyan kadın icini cektı. Resit, kocası, küçük tanrısıydı ya, ayıp olmasa da bir kez de Oemsir ağasından sorsaydı.. lakin sorulmazdı, ayıp olurdu herhalde. Kimbilir, belki de "— Avrat

^fevincik oldu. Suyu gormeden pacaları cemirliyor"

diye düşünebilirdi. Der miydi acaba? Demezdi belki de be. Vallaha bil aha demezdi!

Biraz da elinde olmıyarak soruverdi:

— Oyle mi ağa? Bizi de çiftliğe goturur musun gayri?

Cemsir guldu :

— Bak hele bak!

Kadının icinde sevinc simsekleri:

— Sağ ol. Resit dedi ydi ki, Cemsir ağa gibi yok. Cemsir ağa beni kardasından ziyade sever dedi ydi...

Çiftlikte dağ tas koyun keci, kuzu olur tabi değil mi? Resit dedi ydi...

— Doğru demis, tabi olur. Sozu mu olur koyunun, kuzunun kız? İstediyin koyun, kuzu olsun bre bacı..

' — Diline sağlık!

Simdi ici rahatlamıstı iste. Gerci kocasının dediklerine de inanmıstı ama, Cemsir ağa'sının perkis-tirmesi tabi daha da rahatlatmıstı.

Kapı onundeki faytoncunun hırslı hırslı zil sesi geldi.

Cemsir pencereden baktı.

Arabacıyla bakısları karsılastı. Adam :

— Daha bekliyecek miyiz arkadaş? dedi. Cemsir unutmustu, davranıp kalktı. Kadın da kalktı:

— Nereye?

— Gitmem lazım bacı. Arabacı huysuzlandı..

— Bir kahvemi bile icmedin..

— Ziyade olsun. Yadırgı mıyız? Haydi hosca kal!

— Gule gule. Sağlıcakla git...

Kapıdan yolcu edip kocasının sırtustu uzanmış derin derin horladığı sedirin yanına geldi. Coktu.

Bitisikteki helaya birinin girdiğini anlıyarak o yana baktı. Hela, duvarın otesindeydi.

Gece, gunduz pis dis

kokardı. Ama alısmıslardı kokuya da, genc, yaslı, kadm, erkeklerin girip cikmasına da. Aklında, henuz'

gormediği ama olması gerektiğince yasattığı Muzaffer bey çiftliği. Bu çiftliğin irili ufaklı, saz ya da kiremit ortulu catıları, catıların altında kıvıl kıvıl insanlar vardı kuskusuz ama, o, ne insanları, ne de bir çiftliği çiftlik yapan seyleri dusunuyordu. Onun dusunduğu koyunlar, kuzulardı. Hem de dağ tas dolu koyun kuzu. Koyun, kuzu, koyunlar kuzular evet ama, bu koyunlarla kuzular arasında onun olen kuzusu

gibisi var mıydı? Olabilir miydi? O baskaydı. Ama kim-bilir, belki de oylesi de bulunurdu be! Dağ tas koyun kuzuydu çiftlik madem, neden bulunmasın?

Tuvaletten yaslı bir kadının boğula tıkana oksuruğu gelmeye basladı. Anladı kim olduğunu. Cunku bu yaslı kadını anasına benzetirdi. Boyu, posu, oksurup aksırması tıpkı tıpkısına anasıydı. Anasıydı ama, anasını gormus muydu? Ne gezer? Gormemisti ya, su bir duvar otedeki tuvalette oksurup duran yaslı

kadını gordukce, "— Anam herhalde bu kadın gibiydi" diye gecirmisti. İcini cektı.

Cokluk olduğunca, gene, "— Bir anam olmalıydı" diye gecirdi. Oyle istiyordu ki bunu. Bir anası

olsaydı,

su bir duvar otedeki helada oksuren kadın gibi de olmasaydı, isterse, kırıs kırıs, bir gozu kor, bir bacağı

sakat... Yatalak olsundu isterse de yerinden kalkamasındı. Sadeoe "— Kızım" desin, "— Yavrum!"

desindi arada yeter.

Aklı memleketine gitti. Yıl ar yılı, zaman zaman tasarlamaya calıstığı memleketi... Bağlık, bahcelik, buyuk, cok buyuk bir koy. Koyun kıyısından gecen bir dere hatırlar cokluk. Koy cocuklarıyla bu derenin cipil sularında kosar oynarlardı. O coouklar kimlerin cocuklarıydı? Simdi nerdeyduer? Yalın ayakları

camur icinde, entarisinin etekleri sırlıslıkam gelirdi eve. Evde uzun boylu, kuru mu kuru bir kadın karsılardı. Kızını oyle sırlıslıkam gorunce bağırip çağırır, kıcına kıcına vurarak ıslak entarisini değıstirirdi. Bu kadın mıydı annesi? Yuzu nasıldı? Mezarı o koyde miydi? Gunun birinde çiftliğe yerlesip zengin olsalar da. Resit bir gun "— Haydi avrat, hazırlan. Seni koyune gotureceğim.." dese. Gitseler. Orda akrabalarını bulsa. Orneğın kardeslerini.. Kardesleri değılse bile, bir erkek kardesi neden olmasın?

Zaman zaman dusunduğunca bir erkek kardes hayal edi. Yuzu pek belli değıldi ama, iriyarı, guclu kuvvetli, arslan gibi bir kardes, belki de kendinden buyuk bir ağa. Enine, boyuna., yavas yavas bu yuz belirmeğe basladı. Bu yuz, elci Cemsir'in yuzu muydu ne? İrkildi.

"— Bismil ahirrahmanirrahim.." dedi, Cemsir ağanın yuzu kaybolmustu. Kalktı, kapıya gitti, avluya baktı. Bakıyor, gormuyordu. Gormuyordu ama, gercekten de, Cemsir ağa gibi bir ağası olamaz mıydı?

Komsular, kapının acılıp kadının gozukmesini beklerlermisesine, merdiveni birer ikiser cikıp geldiler.

Cekinerek cevresini aldılar. Ne vardı? Al ah gostermesin, Resit ağanın basında bir hal mi sakın?

Hastalanmış mı? Yoksa birisiyle ileri geri mi etmişti? Etmişse nicin etmişti? Alacak malacak meselesi mi?

Olur a, sinek pis değil, mide bulandırır. Kucuk bir alacağı olur. Borclusuyla karsılasır. İster. Zaman tevatür azdığı için, herif durup dururken ağzını bozar. Hic yoktan kapısırlar...

Biraz da canı sıkılarak toptan yanıtladı:

— Ne alacak verecek, ne kavga, ne de bir şey şukur..

İyi ama neden seri mis yatıyordu adam ya? Baklayı çıkardı:

— Su hani tarlalarında capa capaladığınız, kut-lulerini devşirdiğiniz çiftçi Muzaffer bey yok mu?

Vardı, biliyorlardı. Nasıl bilmezlerdi Muzaffer beyi? Onu kim bilip tanımazdı? İriyarı, enine boyuna bir adamdı ki, tarlalarını pırıl pırıl hususisiyle gezip

dolasır, zaman zaman da ırgatbasıyı çağırıp acardı ağzını yumardı gözünü. Bir de, güzelce, oynak ırgat karılar, kıs kıs gülerken, eline eteğine olan pisliğinden söz ederlerdi.

Avradı gözüne kestirdi mi, tamamıdı.

Bileğinden suruklerdi ciğit anbarı mı olur, dere içi mi, fundalığın ardı mı...

— E, Nolmuş Muzaffer bey?

— Nolaek? Atmış arabasına bizim Resit efendiyi, almış çiftliğine götürmüş... erkek değil er mi?

Karsılıklı oturup çekmişler kafayı. Bizimki, sağ olsun, biraz fazla kaçırılmış...

Anlaşılmıştı mesele. Kadınlar hasetle bakıştılar. Büyük çiftçi Muzaffer bey, demek arabasına atıp çiftliğine götürmüş? Demek oylesine büyük ve zengin adam, Resit efendiyi karsısına alıp rakı içmişti ha?

Kupkuru bir kadın :

— Al ah versin, dedi. Resit efendinin isisi desene..

Bir baskası:

— İsi ki is!

— Muzaffer bey gibi ahbabı olduktan sonra...

— Sırtı yere mi gelir adamın?

— Acıyan bize acısın..

Resifin karısı nedenini gayet iyi bildiği halde, gene de sordu:

— Niye?

— Niyesi var mı? dedi kuru kadın. Bizim sovan erkekleri ne Muzaffer bey gibi hatırlı zenginlerle rakı

icebilirler, ne de bir şey. Onlara varsa ırgatlık, yoksa amelelik!

Kadının koltukları kabardı:

— Yook, o cihetten bizim Resit efendi doğrusu Al ah içindir. Cifciler, büyük büyük adamlar hatırını

dirhem dirhem sayarlar. Niye? Lafı sozu dinlenir de ondan..

Ve madem ok yaydan çıkmıştı, atısın ardını getirmeğe başladı:

— Muzaffer bey demis ki icki sırasında, Resit efendi demis, gordum gordum ya senin gibisini gormedim demis. Niye diye sormuş bizimki. Akıl sende, gorgu, feraset, bilgi sende

demis!

İnanmıyorlardı, kaabil değil inanmıyor, inanamı-yorlardı. O, bastığı, yeri titreten, enine boyuna adam, sıska Resit'e boyle desin? İmkani yoktu. Hem herif hala serilmis yatıyordu. Ayılmamıstı ki karısıyla konusmus, Muzaffer bey bana boyle boyle dedi desin!

Sordular.

Kadın fena yakalanmıstı ama, cabucak toparlandı :

— Cemsir ağa anlattı. Bizimkinden duymadım. Zaten boyle seylerin lafını etmez.

Marifetlerini el erden duyarım, sorarım da kızar. Kendimi ovmeyi sevmem der!

İçler cekildi, hasetler depresip kabardı. Bunu sezen, sezmesiyle de sevinci artan kadın, son darbeyi vurdu :

— Biz yakında Muzaffer beyin çiftliğine yerleseceğiz!

Darbe korkunctu.

— Yaa?

— Demek yerleseceksiniz?

— Vay talih, gozun cıksın talih...

Sozu yeniden aldı:

— Hem yerleseceğiz, hem de Resit efendi beni memleketime gonderecek, gezmeğe!

Cevre busbutun sastı:

— Ne memleketi kız? Goğsunu gere gere:

— Doğduğum memleket!

— Orda kimin kimsen var mı?

— Olmaz mı? Yer yarığından çıkmadım ya? Elbet kimim de var, kimsem de...

Bunca yıllık komsuydular, bir gunden bir güne duymamıslardı bunu.

— .....anam da var, babam da sukur. Yalnız

anam, babam değil, arslan gibi kardaslarım, emmilerim, dayılarım, cifte cifte halalarım...

Cosmıtu. Anlatacaktı, daha daha anlatacaktı ya, kıskanlıklar da ayaklanacağı kadar ayaklanmıstı :

— Peki, bunca yıl ne demeye aramadılar seni?

Doğru, dosdoğru bir soruydu hakcası ama, gene de kızdı o kuru karıya. Kan tepesine çıktı. Niye inanmıyorlardı anlattıklarına? Yalan mı soyluyordu? Yalan soylese bile, ne diye yuzune vururcasına davranıyorlardı? Hep boyleydi bu pis cenabetler iste. İnsanı gozleriyle yerler, bir laf soyleyince kolay kolay inanmazlar, inanmak istemezlerdi. Sonra cok da gecimsizdiler., butun gün birbirlerini cekistirir, hırlasır dururlardı. Bıkmıs usanmıstı bu mahalleden de bu mahallenin insanlarından da. Nasıl dayanabilmıstı bunca yıl bu pis insanlarla komsuluğa? Yakında Muzaffer bey çiftliğine gocerlerse, kurtulacaktı. Boylesine pis mahallede, sefil, perisan, ustelik dedikoducu komsularla burun buruna oturulur muydu?

Bir dudak bukusuyle topunu kucumseyip, odasına cekildi. Kapıyı yuzlerine orttu. da.

Dıarda kalanlar hic de sasmadılar, kızmadılar

Portakalcının kuru karısı, eliyle : — Nah sana yaptı.

Raftaki calar saat aksamın altısını gosteriyor-

Hala sinirli Gul u, beyaz perdesi inik pencere onune oturmus, berber Resit'iri soyledigi "Devlet Kusu

"nu dusunuyordu. Neydi bu? Koca mi? Herhalde. İyi ama, ona neydi bundan? Koca isteyen mi vardı?

Anası, babası, kardesi, yakın uzak yığınla hısım akrabası dururken, Resit emmi ne diye uğrasiyordu?

Yoksa bunda çıkarı mı vardı?

Sıkıntılı bir ic gecirdi.

Ufacık ufacık gozleri birbirine cok yakın bu kupkuru adamı oldu bitti hic mi hic sevememisti. Ta cocuklğundanberi

ne zaman gorse iğrenme karışık bir duyuyla yuzu asılır, kacmak gelirdi icinden.

Kanı kaynamamıstı bir turlu. Zaman zaman "Resit emmi" diyordu ama, oylesine. Hani gunun birinde caresiz kalsa onu hic acımadan boğup oldurebilirdi. En cok da babasına sasıyordu. Ne bulmustu bu kuru

bamyadan? Ona karsı nefreti de bu yuzdendi ya! Yıl ar yılı yularını ona kaptırmıs, emrine girmisti adeta. "— Cemsir, gel!", «]— Cemsir git!", «]— Cemsir rakı ıcek mi?", "Cemsir soyle", "— Cemsir boyle"... Sanki ondan yeyip ıctigi vardı dağ gibi babasının. Residin tiryakisi olmustu basbayağı. Geoe Resit, gunduz Resit, yatarken, sabahleyin uyanınca Resit, hep Resit!

Yanına annesinin sokulduğuna dikkat bile etmedi.

Kadın cekinerek sordu :

— Ne dusunuyorsun yavrum?

Usul acık baktı. Yalnız annesini seviyordu Gul u. Yalnız sevmek değil, acıyordu da ona. Babası da, ağası

da cok kotu davranıyorlardı. Ne zaman yumruklarını kaldırıp ustune yuruseler, Gul u atmaca gibi yetisir, babasını da, ağasını da goğusleyiverirdi. Goğusleyiverince kesesine mi kalırdı? Ne gezer?

Anasından alınamayanı kızından almak istercesine ona saldırırlar, iter kakar, sumsuklerlerdi. Cokluk tokat yediği bile olurdu ya, aldırıs etmezdi. Babası haydi neyse. Babaydı. El kaldırıp, vurmağa hakkı

vardı. Kopuk ağasına ne oluyordu? Babası mıydı? Anası mı? Hic, hic bir seyi değildi pis kopek. Dunyaya bir, pek pek iki yıl once gelmisse ne olmustu yani? Dunyaya daha once gelmek marifetse, utanmadan, utanma ne kelime? Al ah'tan korkup vicdanı sızlamadan el kaldırdığı anası da ondan yıl arca once gelmisti dunyaya. Demek dunyaya once gelmenin hic mi hic onemi yoktu. Bileğinin gucune guvenerek, onu doğuran anasına bile el kaldırabiliyordu madem, Gul u de ona kaldırırdı iste!

Yuzu nefretle burustu: "— Pis!" diye gecirdi. «]Sevmiyorum, gunahım kadar, hatta hatta Resit emmi kadar bile sevmiyorum seni"

O kadar sevmiyordu ki, gozlerinin onunde lokma lokma doğrasalar kılı bile kıpırdamazdı.

Cocukluk yıl arını hatırladı.

O yıl arda ne iyiydi.. Kız kardesini mahallenin hasarı oğlanlarına karsı korur, eline bir lokma bir sey gecse yarısını bacısına vermeden edemezdi. Fırtınaların uğuldadığı,

yağmurların ortalığı sel sele verdiği karanlık kış günlerinde birlikte Seyhan nehrine giderlerdi calı cırpı, odun toplamak için. Kopure ko-pure,

kıyılarını doğe doğe akan deli nehrin surukleyip getirdiği ağac kutukleri, tahta parcaları, calı cırpıyı

yakalamak için soyunur, azgın sulara girer, sa-atlarca uğrasırdı nehirde. Sonra sırılsıklam, bacısının yardımıyla, kan tere batarak odunlarla otekileri eve getirirdi.

Eve kan tere batmış gelmez mi, Gul u dayanamaz, boynuna sarılırdı ağasının. Terli kıpkırmızı yuzunu opucuklere boğar, ıslak ust basını değişmesine yardım eder, cay kaynatır, boyuna terleyen alnını

eteğiyle siler, arkasına kuru bez yatırır.

Birinde, ağır bir ağac kutuğunun altında saatlar-ca yuruyup ter burnundan damlıyarak eve gelmişti.

Tam sokak kapısından içeri girerken, ayağı esiğe takılmış, yuvarlanmış, dizleri, avucları kan içinde kalmıştı da ona nasıl acımış, nasıl ağlamıştı!

Kafasında gene ağasının o gunku kanlı hali canlanmıştı. Acıdı ona. Gözlerinin onunde lokma lokma doğrasalar acıyıp acımıyacağını dusundu. Acırdı acırdı.. İstemezdi ağasının lokma lokma doğranmasını.

Yalnız ağasının değil, hic kimsenin!

Annesine yeniden baktı: Boynunu bukmus, me-lul mahzun oturuyordu. İcine dokundu. Yüreği birden oyle kabardı ki, boynuna sarıldı:

— Anneciğim, niye oyle acı acı bakıyorsun? Kadın sastı:

— Ben mi?

— Sen tabi. Kara kara bakıyorsun, icime dokundu!

Kadın ne türlü baktığının farkında bile değildi ama, demek kızının icine dokunmuştu bu?

Kızına sarılıp onu yuklu göğsünün ustunde sıktı :

— Yavrum, dedi bosnakca, Gul um benim!

Gul u birden pirelendi. Annesinin kara kara bakışı, "—Yavrum benim, Gul um!" derken gözlerinden yuvarlarlanan damlaları yadırgadı. Değişmiş miydi annesi; yoksa değişiyor muydu? Değişmiş, ya da değişiyorduysa

neden? Kızının basında dolanmakta olan bir seylerden haberliydi de ona acıyor muydu?

Annesinin iki omuzundan sımsıkı tutarak kendinden uzaklastırdı. Gözlerinin ta icine bakarak sordu:

— Ne o? Ağlıyor musun ne?

Kadın bosandı, hıckırıyordu. Tuhaftı, hem de çok tuhaf. Annesini hic bir zaman boyle zayıf gordüğünü hatırlamıyordu. Kuskusu arttı. Bir seyler biliyordu her halde. Bilmese anasına neden kara kara baksın, nicin ağlasındı? Arap Kemal'le sevistiğini, ondan baskasına kaabil değil varımıyaaağını biliyordu. Yoksa babası aksam yeni bir teklifle mi gelmişti? Neden olmasın? Gelebilir, kadına kesin emirler verebilirdi.

Kadın iki cami arasında kalarak ne yapacağını sasırır, sasırınca da...

Oysa Guuu'nun dusunduğunce, kadının bir seyler bildiği yoktu henüz. Bildiği, Gul u'nun de oteki ablaları 1 gibi, istese de istemese de satılacağıydı. Ama su anda bunu dusunduğu

icin kızına melul mahzun, kara kara bakıp ağlamamıstı. Ağlaması, yetisip gelen kızının belki de bu yakınlarında babası

tarafından satılığa çıkarılmak istenmesineydi. Cemsir'di bu. Akli hukmetti mi. Reside danısır, o da "—

Cok munasip" dedi mi, artık caymazdı vardığı karardan. Kızsa daha cok cumartesileri paydostan sonra

ayna karsısında uzun uzun taranıyor, Arap oğluna daha guzel görünmek icin surup surusturmese bile, boynunu boğazını kolonya pamukla siliyordu. Ne yapsa bostu oysa. Cemsir kızını birine satmak isteyecek de, kız, karsı koyacak, babasının satmak istediğine var-mıyacaktı ha? Buna pek de imkan yoktu ya, kız, herhalde boyle bir sey karsısında dayatıp, direnecek, bu yuzden belki de sopa yiyecekti.

Kadını uzen de buydu iste!

Doğmesindi kızını. Onun yerine kendisini doğ-sun, vurup bir yanını kırsın razıydı da, yavrusuna ilismesindi.

O mutlu olsundu, o kadar!

"— Ne o? Ağlıyor musun?" sorusuna anasının karsılık vermeyisine sinirlenen Gul u, sertce sordu:

— Sana soyluyorum!

Kadın cekinerek baktı:

— Ne var?

— Niye ağlıyorsun? Boynunu butu:

— Hic. Busbutun kızdı:

— Hic değil, var bir sey. O kuru bamyanın babamı vakitsiz araması bos değildi. Soyle ne var?

Niye aradı babamı?

— Vallahi hic bir sey bilmiyorum kızım İcim kabardı..

— Bir insanın durup dururken ici bosuna kabar-maz. Soyle!

— Gozum cıksın ki bir sey yok yavrum.. Gene de:

— Kuru bamyanın, dedi, babamı oyle vakitsiz aramasından bir is var! Sen istediğin kadar sakia.

Basıma devlet kusu konacakmıs..

Ve kesinlikle ekledi:

— Bana bak: Boyle bir sey varsa, yahut olur da babam beni de uvey ablalarım gibi satmıya kalkarsa, araya girme, karısma benim isime anladın mı? Benim yuzumden kotu kisi olursun, sonunda kabak senin basında patlar!

— Dil erinin altında ne varsa gelsin benimle kendileri konussun. Babam sana boyle boyle, kızınla konus derse, git kendin konus, de. Oldu mu?

Kadın urktu. Hani olabilirdi boyle sey de, kocası git Gul uyle konus filan derdi.

— Peki, boyle bir sey olsa., ne yapmak niyetin-desin?

— Ne yapacağımı bilirim ben. Sen araya girme!

Kadın korkmağa baslamıstı. Babayla kızın arasına girmek istemezdi ama, kocası onu

keyfine bırakırsa.

Gul u sozlerinin ardını getirdi:

— Su haline bak! Gok curuk icindesin. Ne hakları var? Hele oğlun olacak kopuk., bir gunden bir güne al sunu harca ana dedi mi? Parası mı yok? Kafayı çekmiye buluyor. Sonra, Mudurun orospusu.. El alemin dediğine göre, karı yemiyor yediriyoruz. Parayla oynuyor teknil be!

Gul u doğru soyluyordu. Bir gunden bir güne, evlat olup da, "— Anacığım, al sunu harçlık et"

dememisti.

— Al ah'a taparcasına tapıyorsun onlara. Sen değil bes, analıklarım da., nedir bu korku? Nelerinden korkuyorsunuz?

Kadın yaslı gözlerini kızına kaldırdı:

— Erkek, karısının küçük tanrısıdır yavrum! Tepesi attı:

— Nee? Küçük tanrısı mı?

— Evet. Küçük tanrısı!

— Babamla Hamza ağam senin küçük tanrıların mı demek?

— Baban. Hamza değil.

Gul u, bütün küçük tanrılara bir erkek gibi sovdı. Sonra :

— Onlar erkekse, dedi, biz de kadınız. Kadın olduksa erkeklerin esiri, kulu olmadık. Ama, sizin gibi kadınlara mustahak. İcer, sıcar, her bir haltı karıştırır, ırz namus tanımazlar, kazançlarındı ellerinizden alırlar, sonra da, küçük tanrı. Ben tanrı manrı bilmem. Sen sensin, ben de ben. Sayarlar hatırımını, sayarım hatırlarını. Saymıyorlar mı? Canları cehenneme. Hele telime dokunsunlar, kahpe doluyum beslerine bes, el erine tas!

Kadın urktu :

— Gul uuu? Sertce :

— Ne var?

— Bunun sonu iyi getirmez amma?

— Sen tapıyorsun da iyi mi getiriyor? Pakize'ye bak. Feleğe suncacık minneti yok karının. Ben de onun gibiyim. İki el bir bas icindir. Aha, iki elim var benim de. Kocaya mocaya ihtiyacım yok!

Sastı :

— Yok mu? , Kesti attı:

— Yok!

— Her cumartesiler suslenip sinemaya gittiğin neyin nesi?

Gul u :

— O baska, dedi. Onu seviyorum. Ama bir gün onunla evlenir, birlikte yasar, yasarken de huyu değişir, cart curta baslarsa...

— Baslarsa?

— Kulahları değişiriz!

Pakize'yi hatırlamıştı birden. Kemal'den cevap getirecek miydi acaba? Çünkü anasıyla konuşmuş olması

gerekirdi şimdiye Kemal'in. Sayet iyi bir cevap getirirse, ağzından opecekti onu. Hani iyi bir cevap gelmeliydi ki, eh. Ağzı bir kat daha havalanır, minneti bir kat daha kalmazdı

babasına falan. Kafa tutardı

be topuna!

Ceyrek saat sonra Pakize deli deli geldi. Yumruklarını beline dayıyarak cıkıstı:

— Kız tenbel cenabet? Guluverdi:

— Ne var?

— Ananın dini!

— Ne var bee?

— İse niye gelmedin?

Gul u, "— Babam göndermedi" dememek için, attı:

— Hastaydım.

— Hasta miydin?

— Hastaydım.

— Neyin vardı?

— Basım ağrıyordu. Pakize oykundu :

— Basım ağrıyordu., hanımefendi, bası ağrıyor-mus...

— Vallahi basım ağrıyordu ha! Pakize, Gul u'nun annesine dondu :

— Doğru mu Meryem teyze? Kadın, kızını yalancı cıkarmadı:

— Doğru kızım. Butun gun yattı, yeni kalktı val-laha..

— Oyleyse inandım.

Beyaz basortusunu atıp, uc basamaklık merdiveni ruzgar gibi cıktı. Gözleri ates gibi yanıyordu. İşlerin yolunda olduğunu anlıyan Gul u, arkadaşını elinden pencere önüne çekti, karşılıklı oturdular.

Gul u'nun annesi onları yalnız bırakmak için, kalktı.

Gul u fısıltıyla, ama sabırsızca sordu :

— Ne haber? Pakize mujdeyi verdi:

— Tamam!

Genc kızın icini muthis bir sevinc cılgınca dolastı :

— Hadi?

— Valla.

— Ne dedi?

— Ne diyecek? Anasıyla konusmus..

— Konusmus ha? Ne demis anası? Pakize gene yalancıktan kızdı:

— Ne demisse demis. Oğlan diyor ki: Ne zaman isterse kacıp gelsin. Basımın üstünde yeri var!

Gul u gittikçe artan cılgın sevinciyle arkadaşının boynuna sarıldı, yanaklarını optu optu optu. Pakize bunalmıscasına :

— Yeter, dedi, yeter kız. Fellağ oğluna bir şey kalmadı..

Gul u'nun canı sıkıldı.

— Ne o? dedi Pakize.

— Konusma benimle!

— Niye?

— Fellağ oğluymus..

- Değil mi?
- Zıkımın dibi!
- Karnına.
- Senin karnına. Fel ah oğluymus. Fella Ciftci demek. Ns var?
- Hi ic. Madem ciftci demek, niye kızılıyorsun?
- Kızıyorum iste, deme. İsterse Cingene olsun, makbulum benim!

Pakize gene yalancıkdan davrandı:

- Baslarım senin istavrozundan simdi ha., ben gidiyorum!

Elini tuttu :

- Nereye?
- Nereyeysenereye..
- Kustun mu bana yani?
- Kustum.

Boynuna yeniden sarıldı:

- Yook bacıma benim. Kusmeee...
- Peki peki, bırak!
- Kusmedin değil mi?
- Kusmedim bırak, deli eenabet..
- Kusmedinse nereye gidiyorsun? Goz kırptı:

- Dostumun yanına!

Gul u bir kahkaha attıktan sonra:

- Yeni mi bu da?
- Tabi. Eskidiler mi tatları kacıyor..
- Kacınıcı numara bu? Omuz silkti:
- Ne bileyim ben? Katipliğim yok ki, defter tutmadım. Amasya'nın bardağı, biri olmazsa biri daha.

Hadi hosca kal!

Hovardaca bir turkuyu mırıldanarak, merdiveni Sndl. Kapıda Gul u'nun annesiyle karşılaştı. Kadın sordu

:

- Gidiyor musun?
- Gidiyorum teyze. Berelerin nasıl oldu? Kadın sıkıntıyla icini cektı, karşılık vermedi.

Pakize anlamıstı:

- Erkeğe bağlanıp taptın mı, sımarırlar, sonu da boyle olur iste..

Merdiven basındaki Gul u'ye dondu :

- Benden sana abla nasihati kız: Hic bir essoğ-lu esseğın kahrını cekme. Hatırını sayarsa sen de say.

Saymadı da cart curta basladı mı, kuyruğuna tenekeyi bağla, at tekmeysi!

Gul u de tıpkı boyle dusunuyordu :

- O kadaar, dedi.
- Beni goruyorsun. Nasılım ben? Feleğe minnetim var mı? İki el bir boğaz icin.

Calısıyorum da. Canım erkek mi istedi? Erkekten cok ne var? Birini

gozune kestirirsin. Tıpıs tıpıs gelir enayi. Bitti mi isin, hadi bakalım dersin, al palamarı, yallah!

Gul u'yle annesinin kahkahaları arasında basıp gitti.

Gul u, annesine dondu :

— Gordun mu kadını., nasıl? O da kadın, sen de, analıklarım da...

Kadın gene de basını gururla kaldırdı:

— Baban gibi kocayı bulsun da kurtarsın kendini. O berber Resit arada olmasa, babanız gibi baba yoktur amma, ne fayda. Benim kocam gibisini goremeyorum erkeklik bakımından!

Gul u de Kemal'i hatırladı:

— Ben de benimki gibisini, dedi.

Anayla kız yeniden, heyecanla sarılıp opustuler.

Gul u, aldığı mujdeden oturu oylesine bir cılgın

nese icindeydi ki, yuksek bir yere çıkıp, aldığı mujdeyi dunya'ya avaz avaz haykırmak

istiyordu. Kemal,

"— Basımın ustunde yeri van demisti. Hic

kimseden korkusu yoktu artık. Babası, ağası, berber Resit... vızgelir tırıs giderlerdi!

Gozlerinin ici alev alev parlıyordu. Annesiyse, kapının ordan kızına bakıyor, onu boyle

kabına sığmaz hale getiren nesenin ne olabileceğini anlamağa çalışıyordu. Gunlerdir hemen hemen tutuklanmıstı kız. Pakize'yse, Fel ah oğlundan haber getirmiş olabilirdi. Gelen haber, kızını madem boylesine mutlu kılmıstı, varsın gelsindi. Kızının mutluluğu onun felaketi de olsa razıydı. Tek kızı

sevinsin, kabına sığmasın, cossun, evinin icinde bulbul gibi sakınsındı. Bunca yıldır

kanlık yapıyordu Cem-sir'e. Oteki karıları da karılık yapmış, yığınla oğlan, kız doğurmuşlardı. Cemsir, oteki karılarından olma kızlarını inek satar gibi satmış, sattıktan sonra da unutuvermisti. Ama Gul u onlara benzemiyecekti besbel i. Varsın benzemesindi uvey ablalarına. Otekiler babalarının karsısında gık dememislerdi de ne olmuşlardı? Hi c. Birkac yıl, sonra baska baska kocalara varmışlar, ya da ayakları

kayıp genelevlere... İci titreyerek kızına baktı. Hayır hayır, Gul u onlara hic

benzemiyecekti insallah.

Pek pek Pakize gibi, kendi basına buyruk sevdiği, gonlunun cektığı erkekle yasar, tıpkı tıpkısına Pakize gibi, usandı mı bağlardı kuyruğuna tenekeyi. Bağlasındı, canı sağ olsundu da bağlasındı itoğlu itlerin kuyruğuna tenekeyi... "— Yazının ne idiği belirsizine var, dayağına kufurune tahammul et, kazandığını teslim et avucuna. Bu daha mı iyi? Aferin Pakize'ye. Varsın Gul u de onun gibi, kemiğini kemirtmesin"

Calısan bir kadın icin erkek, bulunmaz bir meta değildi. Erkek dediğin, karısının karnını doyurmalı, ustunu basını butunlemeliydi. Karnını doyurmaz, ustunu basını butunlemez, ustelik elindekini cekip alırsa, ne demiye cekmeliydi kahrını? Delilikti ama, ne fayda? Gecmisti kendinden artık. Onun yasamı

boyle

gelmiş boyle gidecekti. Bari kızı kurtulsundu.

— Pakize doğru soyluyor kızım, dedi. Onun dediğini tut. Erkeğine kemiğini kemirtme!

Gul u'yse tamamıyla baska sey dusunuyordu: Madem "— Basımın ustunde yeri var. Ne

zaman isterse gelsin" demisti, hic vakit gecirmese miydi acaba?

Annesinin dediklerini anlamadı:

— Ne dedin?

— Pakize'nin dediğini tut diyorum.

— Ne dediydi ki?

— Erkeğine kemiğini kemirtme! Gul u birden anladı:

— Demek dediğime geldin?

— Geldim kızım. Babandan baskası olsa, ben de Pakize gibi yapardım ama, baban...

Tepesi attı:

— Amaan sen de!

— Niye?

— Baban baban.. İc gecirdi:

— Baban gibi erkek goremeyorum yavrım. Benim değil, herkesin gozu onda. Komsu kadınların bana nasıl imrendiğini de biliyorum. Hatta beni kıskananlar da var. Hem de taze kadınlar, kızlar., bu da bana yeter. Baban benim küçük tanrım. İsterse beni çekip vursun, etimi lime lime doğrasın. Kanım helal ona!

Gul u kostu annesinin boynuna sarıldı, optu optu.. Hak veriyordu. Annesi, babasına karşı nasılsa, Gul u de Kemal'e karşı tıpkıydı. Annesini yüzde yüz anlayarak onun yıl ardır alıskın olduğu kokusunu gene hazla kokladı, bir zamanlar emdiği iri memelerinin üstüne basını koydu. Daha çok da sevinçten, hıçkırmağa başladı. ,,

Annesi ise cosmustu :

— Seviyorum, hala seviyorum babanı kızım. Onun karısı olmak az sey mi?

Dusmanlarım catır catır catılıyorlar. Bu da bana yeter. İsterse kemiklerimi kırsın!

Kızının basını göğsu üzerinden kaldırıp, önemle sordu :

— Obur karılarının yanında niye yatmıyor? Gul u guluverdi:

— Seni onlardan daha tatlı buluyor herhalde..

— Tabi. Yoksa niye benimle yatsın?

— Seviyor seni anacığım, seviyor!

— Bu da bana yeter..

Gul u goz kırptı:

— Kemal de beni onun seni sevdiği gibi seviyor iste!

Kadın, kızına anlayısla baktı.

Gul u, bunca yıldır tanıdığını sandığı annesinden neler de neler isitmisti. Tuhafı, böyle konuştuğunu isitmediği gibi, konuşabileceğini de sanmazdı. Kocasını hala nasıl sevdiğini şimdi daha iyi anlıyordu.

Demek babası bu kadar yakısıklı bir erkekti? Sim-diyedek buna da dikkat etmemisti. Babası onun için, iriyarı, kaba saba, kalın kas, bıyıklı, iri yumruklu bir adamdı iste. Filimlerde gorduğu bu tip erkekler, amca, baba, dayı rol erine çıkıyor, jon rol erineyse daha çok Kemal'e benzeyen, ince uzun tipler konuluyordu ki, yakısıklı erkekler, bas rol ere konulan bu ince uzun, gobeksiz jonlere benzeyenlerdi.

"— Erkek, karısının küçük tanrısıdır" sozlerini hatırladı.

Gerçekten de, Kemai neden onun küçük tanrısı olmasındı?

Annesini ıslak gözleriyle bırakıp, pencere onune gitti, dizleri ustune oturdu.

Dar sokağa karanlıklar inmisti. Yolun ayaklı couraca Karanlığında bir kedi yavrusuyla oynuyorlardı.

Pencerenin beyaz perdesini indirip kalktı, gaz lambasını yaktı.

Evet evet, Kemal de onun küçük tann'sı olacaktı!

Odanın ortasında canlı bir soru gibi durdu: Simdi ne yapmalıydı? Beklese mi, yoksa hemen haber gönderip, yarından tezi yok, basıp gitse mi?

Nasıl gidecekti?

Gene Pakize'ye is dusuyordu galiba.. Haberi goturup, haber getirdikten sonra bir sabah, ya da bir aksam, bohcasını kapıp, yallah!

Kendi kendine sordu :

— Yallah ama, nasıl? Neyle?

Kafasında bir taksi canlandı. Kemal taksinin icindedir. Sabırsız, heyecanlı. Belki de hafif tertip sarhos.

Belki değil, sağlama icmis olurdu. Birinde, "— İnsan kafayı buldu mu daha cesur oluyor" dediğini hatırladı. Onun için, o kebapçıda gene sarap icer, kafayı bulur, bir taksi ceviri girer, sozlesecek-leri yerde onu beklerdi.

Birden heyecanlandı: Koltuğunda bohcası, beyaz basortusunu savura savura giderdi ona. O hemen davranır, arabanın kapısını acardı. Girerdi yanına. Taksi soforu herhalde arkadası, ya da hic değilse tanısı olurdu, donup bakmadığı gibi, dikiz aynasını ayarlayıp da gozetlemezdi. Kemal koluna alırdı

Gul u'yu.

Gul u kendini bu sağlam kola bırakıverirdi. Hatta basını genc adamın göğsune dusurur, yureğinin carpısını tatlı tatlı dinlerdi!

— Sinemadaki gibi! diye mırıldandı.

Kendini Kemal'in koluna yaslanmış farzetmek-ten gelen bir heyecanla titredi. Gozlerinin ici yanıyordu.

Simdi dusunurken boyleydi, ya ona kactığı gun, takside, basını onun göğsune dusurduğu sıra?

— Dunya ne guzel., iyi ki doğdum, onu iyi ki sevdim!

Bir kıyıya gecip oturdu.

Kemal'in, ici nasırlı, kocaman eli koltuk altından kayıp göğsunu avuclardı belki de. Tabi avuclardı, durur muydu hic? Sinemada bile, o kadar insanın icinde rahat durmazdı da, takside basbasa oldukları sıra...

"— Durmasın, varsın durmasın. Ne isterse yapsın. Onun değil miyim? O da benim küçük tanrım değil mi?"

Annesini arandı, yoktu. Az sonra alt evden birtakım bezlerle çıktı. Kaldığı yerden dusunmesini surdurmek istediye de olmadı. Annesiyle bakışları karsılasınca da utandı. Sanki annesi aklından gecenleri okuyormuscasına!

Kadın, kızının bu dusuncesini guclendirir bicimde capkın bir goz isareti yaptı:

— Ne dusunuyorsun? Sasaladı:

— Hi c.

— Aklından gene ne yaramazlıklar geciyor? Busbutun sasaladı:

- Hi ic valla..
- Demek Kemal'i... Kesti attı:
- Evet, evet, evet! Sonra ayağa fırladı:
- İbrik nerde?
- Ne yapacaksın?
- Ayaklarımı yıkıyacağım..
- Alt evde.

Merdiveni bir solukta indi, alt eve girdi, ibriği alıp dışarı çıktı. Ortalık iyice kararmıstı.

Avlunun sıra sıra odalarının pencerelerinde ısıklar yanmıstı. İceri, dışarı girip çıkanlar...

Yaslı bir ses:

— Ooo... Adeeeem!

Bir cocuk golgesi kosarak avludan iceri girdi.

Gul u elinde ibrik, dikiliyor, dusunuyordu: Sonra eve geliyorlardı taksiyle. Kemal'in anlattığına gore, evleri bahcelerin icindeymis. Demek boy atmıs kocaman kocaman ağacların arasındaydı? Koltuğunda bohcası, Kemal'in ardında, birazcık suclu, evden iceri girerdi. Kemal'in yaslı annesi karsılar, elini uzatırdı. Bu eli, belki de mavi damarları fırlak bu kupkuru eli alır, heyecanla oper, alınına gotururdu.

Sonra o da, yani Kemal'in annesi de, "Gelinbni kucaklar, alınından operdi. Daha sonra herhalde bir masa basına gecerlerdi. Kızın kacıp geleceğini bilen kadın mutlaka aksam icin bir seyler hazırlamıs olurdu. Yemeklerini pek konusmadan, ama Kemal'le sık sık kacamak bakıslar atarak, yerler, vakit gelince de...

Kafasında Pakize canlandı: İlk gece'ye dair neler anlatmıstı neler.. Al ah kızların canını yakmaktan zevk mi alıyordu? Alıyorsa, hıncı neydi kızlara?

İc gecirdi.

Ama o geceden sonra... Pakize: "— Ondan sonra kervan gecer, yol olur!" demisti.

Kafir karı neler bildikten baska, oyle de tuhaf, insanı gulmekten ka-tıltacak bicimde konusurdu ki!

"— Sevdiğinle yatmak dunya cennetidir kız"

Guldu.

"O gece"yi tasarlamağa calıstı. Evleri tek gozden ibaretse, kaynanası nerde yatardı?

— Komsularda belki, dedi. Sonra da omuz silkti:

— Nerde yatarsa yatsın, onu mu dusuneceğim? Dusunmek istemiyordu ama, henuz yuzunu bile gormediği kadın kafasına fena yerlesmis, "O gece"yi istediğince dusunmesine bırakmıyordu. Nasıl kadındı acaba? Kemal, "— Ufak tefek, kırırs kırırs.." demisti. Butun yasamı, hemen hemen tek gozden ibaret eviyle bahcesinde gecmisti. Belki de aksi bir kadındı da Kemal saklıyordu bu yanını. Kemal'i cok severmis babasına benziyor diye. Bu yuzden de oğluna inadına duskunmus. Oğul arına cok duskun anaların, gelinlerini sevmediklerini soylemisti Pakize. Pakize'nin kaynanası oyleymis. Gece yarısı cokluk odalarına girer, "— Ben de burada, sizin yanınızda yatacağım" diye tutturumus. Ama Pakize takmazmıs

hic. Birinde kapmıs sopayı, yer misin yemez misin? Sakın Kemal'in annesi de bu bicim analardan olmasındı? Oğluna cok duskun olduğuna gore, herhalde. Basortusuz gezdiğine, saclarını

kestirip kıvırttığına karısırsa kulahları değisirlerdi bak. Hele karıssındı.. "— Val aha Pakize gibi sopayı kaptım mı..."

Sokaktan bir sarhos narası gecti.

Canım, kocakarıya gelin gitmiyordu ya! Oğluna. Oğlu karıssa da, "— Basını ort" ya da, "— Saclarını kestirip kıvırtmanı istemiyorum. Cok daha guzel oluyorsun, seni kiskanıyorum.." dese bak giderdi hosuna ama, anası? Karısmasındı. Bahcesi, sebzeleri, varsa meyveleriyle uğrassındı. Nesine gerekti gelin, gelinin bası acık gezmesi, saclarını kestirip kıvırtması, kıvırtmaması? Hoos, Kemal, "— Anam bizimle oturamaz" demisti birinde, <<]—

.....toprağından ayrılamaz o. Biz sehirde otururuz. Tutarız iki odalı bir ev, oooh"

Tabi tabi, ayrı oturmalıydılar. O zaman ne iyi... iki odalı, sipsirin bir evceğiz. Sedir ortuleriyle perdelerini kendisi isliyecekti; tıpkı Pakize'ninki gibi. Mor pamukakiyle beyazı karıştırıp, dumanlı dumanlı cicekler..

Ya da Bankocu Kıymet'in perdeleri gibi.. Kıymet'inkinde bir sıra, tufekli asker vardı... Asker deyince... Kemal'i topcuya ayırmıslardı. Askere gidince Gul u yalnız kalacaktı. Ne yapardı?

Yeniden fabrikaya mı girerdi? Yoksa, Kemal'in annesiyle... hayır hayır, annesiyle oturmak istemezdi?

Yeniden fabrikaya girmesi daha iyi olurdu. Paradan paraya kocasına harclık gonderir, tatil erde de kaynanasını gormeğe giderdi. Her gidisinde ona ufak tefek hediyeler goturur, geceyi yanında gecirir, sabahleyin de erken erken tutardı sehrin yolunu ki, boylesi daha iyiydi. Burun buruna olurlarsa birbirlerine cabucak doyar, birbirlerinden bıkip usanırlar, baslardı dırıltı.

Ama Kemal askerden donduktan sonra... "— Belki de ustabası olurum.." demisti. Olsa, oluverse.

Kendisi de ustabası karısı. Simdiki ustabası'nın capone kol u karısı gibi. Saclarını kestirip kıvırtır, onun gibi capone kol u giysiler, sapka bile giyerdi be! Ya dudaklarını boyayıp, gozlerine surme cekmesi?

Boyanır, surmelenir, pudralanır, sapka giyerdi iste. Kim karısabilirdi kocası istedikten sonra?

Ya bayramlarda kucuk sıra ustalarıyla yağcılar, isciler,'kucuk katiplerin bayramlasmaya gelmeleri?

Kanlarıyla cekinerek gelir, el erini sıkırlar, karsılarında ezile buzule oturlardı. Bu arada tabi issiz oğul arıyla kocaları icin is ricasında bulunanlar da olaaaktı. O zaman, simdiki ustabasının karısı gibi sorardı: "— Ne var hanım? Ne istiyorsan acık soyle"

Yaslı, ya da genc kadın kızara bozara, el erini ovalıya ovalıya: "— Ah hanımefendi" derdi, "—.....

kocam altı aydır issiz. Sıkıntı icindeyiz. Hasta cocuğumun ilacını bile alacak paramız yok"

Ustabasının karısı gibi sorardı: "— Peki ne yapmamı istiyorsunuz?" "— Beyinize soyleseniz de bir is verse bizimkine.."

"— Ne is yapar kocanız?" "—| Fabrikada ne is olsa., vallahi bugunden yarına yiyeceğimiz yok hamfendi, inanın"

Guldu.

"Hamfendi" olacaktı, "Bey" karısı!

Kimbilir nasıl hasetle bakarlar, mahal ede nasıl dedikodu ederlerdi! Etsinler, etsinlerdi be, cehennem dibine kadar. "— Hamfendi olacağım, elbette olacağım. Catlayın, patlayın, kıskançlıktan kendi kendinizi yeyin. Gul u hamfendi"

Ama Gul u adı iyi değildi. "Gul u hamfendi". Hic isitmemisti. Belki de değistirirdi. Simdiki ustabasının karısının adı neydi?

Uzun uzun dusundu.

Birden buldu: Serap! Tamam, Serap hanım. O da adını Serap olarak değistirirdi. "— Hamfendici-ğim, Serap hamfendi hazretleri.. Beyinize lutfen soyleseniz de..."

İcinde birden gene Pakize!

Kafir karı, ona Serap der miydi hic? Hele Serap hamfendi? Dunya, dunyaya gecse demezdi. Belki de kıskanırdı o da baskaları gibi. Belki de değil sağlama.

Omuz silkti .

Kıskanırsa kıskansındı. Konusmayıverirdi daha olmazsa be. O zaman da dedikodu mu yapardı? "—

Ustabası karısı oldu diye burnu buyudu mu derdi? Cıvcıv, yumurtadan çıktı kabuğunu beğenmiyor mu?

Belki de demezdi ama, derse desindi isterse. Ne ihtiyacı olurdu o zaman Pakize'ye? Yeni yeni ahbaplar, yeni yeni bildik, gorduk, tanıdık, es, dost... Yeni ahbaplarla yeni yeni es dost gibi, yeni, yepyeni ev esyası satın aldırırdı kocasına. Yeni giysileri de olurdu ki, butun bu yenilikler karsısında Pakize zaten olmazdı. Misafir hamfendiler ne derlerdi sonra? "— A... Serap hamfendi, doğrusu ask olsun. Kim bu kaba saba isci karısı? Size doğrusu hic yakısmıyor! Nasıl tahammul ediyorsunuz?"

Gecenin derinliklerinde birden Hamza'nın narası!

İrkildi, kafasındakiler siliniverdi. Nara uzaklardan, ta uzaklardan geliyordu. İcine cam isi gibi bir sıkıntıdır

coktu. Geliyordu Al ah'ın belası gene. Belki de babası, Resit emmisi falan da birlikteydi. Zil zurna, cıvık mı cıvık... "— Al ah kahretsin boyle insanları"-O zaman bunların da ayağını keserdi evinden. Tabi keserdi. Koskoca bir ustabasının evinde ne isi vardı boyle yılısık, kaba saba, zil zuma, terbiyesiz insanların?

Elinde ibrik, ayaklarını yıkamayı unutarak, iceri girdi.

— Gozun aydın. Geliyor seninkileri

İbriği bırakıp yukarı çıktı. Ayaklarını yıkamamıs-tı ama zararı yoktu. Kirli değil erdi. Utanctan ayak yıkama icadını çıkarmıstı annesini oyalamak, dışar-da rahat rahat dusunebilmek icin.

Ani bir kararla doseğini kucakladı, her zaman yattığı bas koseye goturup attı.

— Ben bunların kahrını cekemem. Sorarlarsa hasta, vurdu kafayı yattı dersin!

Annesi:

— İyi ya, dedi. İyi ama...

— Aması maması yok. Ağızları les gibi rakı ko-kuyordur gene. İstemiyorum. Beni

uyandırmaları!

— Bana göre hava hoş kızım. Ama bilmiyorum, böyle ilk aksamdan seni uyuturlar mı?

Gül u kızdı:

— Ne karısıyorlar bana? Keyfimin kahyası değil er ya!

— Değil er, değil er ama...

— Sen karısma. Araya da girmeğe kalkma! Kadın boynunu baktı :

— Girmem yavrum.

— Girme. Ben yatayım da onlar da kaldırırsınlar sıkıysa..

Yatağını sinirli sinirli serip, girdi. Yorganı tepesine cekti. "— Ben yatayım da onlar da kaldırırsınlar sıkıysa" dediği halde, babasından çok Hamza'-nın tebel es (*) olacağına hiç kuskusu yoktu. Les gibi kokan ağzıyla yanına gelecek, "— Bacı, kız bacı. Sen kimin bacısısın?" diye yorganı çekecek, el sakasına bashyacaktı.

İstemiyordu, sevmiyordu bu tur sakaları!

Hamza'nın yakınlarda patlıyan yeni bir narası, Gül u'nun aklını basından aldı. "— Pis cenabet!" diye homurdandı yorganın altında. "... gozu çıkması-ca..."

Fıtıl gibi Hamza'ysa keyiften ucuyordu. Bacısı, Ramazan efendinin karrısı olup çiftliğe yerleştikten sonra, Al ahını sasıracaktı dünyanın. Altında sekiz silindirli hususi, dosta dusmana karşı, al oooooos!

Bir ara :

— Lan baba! dedi.

Cemsir de en az oğlu kadar sarhostu :

— Hı?

— Sen kimin babasısın?

— Oğlumun!

— Bize yan bakana?

— Yan takarız!

Cemsir, oğlunun koluna girmiş, onu sımsıkı tutmağa çalışıyordu. Çalışıyordu ya, oğlan oyle sarhostu ki, bıraksa yuvarlanacak, hemen de sızacaktı.

Bir ara babasının kulağına fısıldadı:

— Desene Resit emmide de is yokmus?

— Yokmus, dedi Cemsir.

— Ben nasılım? Benim ictiğim rakıyı icse... hı?

— İcemez ki.

— Belle ki icti?

<*), Tebel es : Musal at olmak.

— Bir hafta yerinden kalkamaz!

Hamza memnun, babasının boynuna sarıldı:

— Opecem seni baba!

— Op oğlum. Yanaklarını optu optu.

— Baba!

— Hı?

— Ben kimin oğluyum?

- Babanın.
- Babam kim benim? Adı ne?
- Bilmiyor musun? Kızdı:
- Lan baba, bak, bozulurum ha! Adı ne benim babamın?
- Cemsir, dedi Cemsir caresiz.
- O kadar. Senin oğlun buyuyunca kim olacak?
- Babası.
- Bize yan bakan var mı? Olabilir mi?
- Olabilir mi hic oğlum?
- Olursa?
- Olur da yan bakarsa, yan takar mıyız?
- Bak hele bak! __ 9

Sonra tehlikeli yalpalarla gene yuruduler. Camurlu, dar sokaklarda duvardan duvara yalpaliya-rak yuruyorlardı. Yuruyorlardı ya, akli fikri asi kızın-daydı. Bu kafayla acarlarsa acarlardı Guilu'ye. Acarlardı

ya, nasıl? Nasıl acarlarsa uygun duserdi? Doğrudan doğruya kıza mı acsalar, yoksa kızın anasına mı

acsalar da, anası usuluyle... cunku madem Fel-lah oğlunda gozu vardı, belki de terslenir, artık eksik laf ederdi ki, Cemsir'den cok Hamza bozulabilir, bu suretle bir cuval incirin icine...

- Baba!
- Emret.
- Sen kimin babasısın?
- Yiğit oğlumun!

Bir nara attıktan sonra bağırdı:

- Atalım atalı ı ım!

Cemsir, yerliler gibi karsılık verdi:

- Nereyeee?
- Herkesi sevdiğinin kucağınaaaaa! İki iki yandan bağırdılar:
- Eheeeeeey! Yakınlarda bir ses :
- Yasaaa! dedi.

Hamza peltek, sarhos ağzıyla yapıstırdı:

- Sen de yasa.
- Hep yasıyalım, dedi sahibi belirsiz ses.
- Yasıyalım, karsılığını verdi Hamza.
- Nasıl?
- Nasırdı, yumusadı! Ses kızdı:
- Ne o? Deveye mi binmissin ne? Hamza da kızdı:
- Bindim, heye. Gel de indir!
- İndirirsem bir daha kalkamazsın..
- Kalkmısı var!

Korkunc bir ağız dalası icin bu yetti de arttı da. Gorunmez adamın sesi usulunce ana avrat soğdu.

Hamza, Al ah kitap karıstırdı. "— Erkeksen meydana cık" dedi. Erkekti ama, itle kopekle uğrasacak vakti yoktu. Cemsir ne turlu dil er dokse, Hamza'ya etki yapmıyor, basıyordu kufuru. Anlasılan, sesin gorunmez sahibini sahipleri iceri cektiler de Hamza kendi kendine bağırdı çağırdı, soğdu saydı.

Sonunda

baktı ki karsılık gelmiyor, gururu oksanarak, babasına :

— Pes etti ibne, dedi. Babası caresiz:

— Bak hele bak..

— Etmese n'olurdu?

kan olurdu.

— Kim kaybederdi?

— Ooo!

Babasının "— O!" değilde "— Ooo!"su, Ham-za'nın gururunu busbutun oksamıstı. Son bir Adana bicimi

naradan sonra :

— İsa'sını, Musa'sını, yedi gobek sonra gelecek zurriyetini İskender'in askeriyle.....

Diye, o bicim bir kufur patlattı. Karsılık alamayınca, daha fazla durmanın gereksizliğine hukmederek, ama nazdan sarhos, yurudu.

Butun bunlar olurken Cemsir, hala meseleyi kızına ne turlu acması gerektiği uzerindeydi. Gece herkes yattıktan sonra karısına acardı. Derdi ki: "— Kızın ağzını ara. Boylesine zengin bir çiftliğe gelin gitmek ister herhalde. İstemezse deli derim ona. Aklını peynir ekmekle yemis derim"

Ve fısıldardı:

"— Ustelik bin kayme de baslık alacağız"

İc gecirdi.

Su sıra Resit de olsaydı ah.. Resit de su sıra yanlarında olsa, tadından yenmezdi hani. Cunku, kendi yok, Al ahı vardı, ne tur laf edilmek gerektiğini bilirdi hakcası. "— Herif yarım kiloluğun yarısını icince murt oldu be" diye gecirdi. "— Ben? Bense hem Resifle ictim, sonra da Hamza'yla devam ettim.

Lakin

iyi dayandım. Sarhosum amma, kulağas-ma. Hamza gencken, benden beter. Onu İdare etmeliyim.

Yoksa bir cuval incir berbat olur"

Hamza'nın koluna sımsıkı yapışmıstı. Camurlara bata cıka yuruyor, arada korkunc yalpalarla allak bul ak oluyorlardı.

Evlerinin bulunduğu avlu kapısına gelince Hamza durdu, sallandı, sonra yeni, zifir gibi bir nara attı :

— Ooooooof Al ah of!

Deminki ses gibi sinirli biri karsılık verdi:

— Ohaaaa!

Hamza adeta ayıldı. Al ahlı kitapı bir kufur savurduktan sonra:

— Erkeksen meydana cık gav gav! diye bağırdı.

Kısırtıcı tınmadı bile:

— Oooost!

— O kesi ik, dedi Hamza.

Babası kolundan sertce cekip avluya sokma-saydı, kısırtıcı "— Kesikse ustune otur!" diyecek, Hamza cılgına donecek, uzıyacaktı. Zaten Gul u'nun anası kapıyı acmıs, onları bekliyordu. Hamza hemen girmedı:

— Baba, dedi.

— Hı?

— Lan baba?

— Hı oğlum?

— Efendim de lan Al ahcı baba!

— Efendim oğlum, emret!

— Olduk mu* biz?

— Niye olelim ciğerim, dusmanlar olsun!

— Madem olmadık, niye o ibnenin ağzının kayarını vermedik?

Cemsir, oğlunun huyunu suyunu bildiği için alttan aldı:

— Yakısır mı? Herkes ne der?

— Ne der?

— Cemsir ağanın yiğit oğlu, coluğa cocuğa, ite kopeğe uyuyor der!

Hamza sarhos gozlerle babasına soyle bir baktı. Aklına yatmıstı:

— Doğru, dedi. Bizi ayıplarlar değil mi?

— Bak hele bak..

— Uyduğumuz, bir adam olmalı hı?

— Değil mi ya?

— Biz kii im, o kim?

— Tabi yahu.

— Biz kimin hısıımı olacağız?

Cemsir bunu hatırlayınca gulumsedi ama, karsılık vermedi. Oğlanı iceri sokmaya calıstı. Sokamadı.

Ayağını esiğe dayamıs, keci gibi direniyor, girmek istemiyordu.

— Soyle, diye usteledi, kimin hısıımı olacağız biz?

Cemsir caresiz:

— Buyuk ciftci Muzaffer beyin, dedi.

— Kim Muzaffer bey?

— Vali pasanın kafasına iskemle indiren... Hamza, Muzaffer beyin serefine yeni bir nara attıktan sonra, iceri girdi. Oda sal anıyor, raftaki gaz lambası, tavan, doseme, serili yatak genis eğrilerle sanki yer değıstiriyorlardı.

Hamza merdiveni cıktı, trabzana tutundu:

— Oooooof... Al aaaaaaah! Ben mi ucuyorum, |ev mi sallanıyor?

Birden serili yatak dikkatine carptı:

— O yatan kim?

Kendi kendini cevapladı:

— Gul u mu?

Anne'nin yureği ağzına geldi:

— Gul u, dedi. Gul u yavrum. Sendeledi:

— Yani bacım hı?

— Niye yatıyor?

— Hasta, bası ağrıyormus.. >

— Niye ağrıyormus?

Yatağa doğru sendeleyen oğlunu onleyen anne:

— Gitme, dedi, bırak..

— Onu kim hasta ettiyse soyle ana, soyle onu hasta edenin Al ahını kitabını, yedi

gobek sonraki zurriyetini...

Odanın orta yerine gelmiş, sendeleyip duruyordu. Kadın, elinden geldiğince

zaptetmeğe calısıyor-sa da, genc adam ayakta duramıyordu. Anası tutmasa

yuvarlanacaktı:

— .....soyle! Benim bacımı kim hasta etti? Biz

olduk mu? Bize kim derler?

— Baba!

Cemsir ağa bir kıyıda cevapladı:

— Buyur oğlum?

— Soyle, bize kim derler?

— Bize biz derler yavrum!

— Bugune bugün kainata hukmetmiyor muyuz?

— Ediyoruz oğlum.

— Bize yan bakana ne yaparız?

— Yan takarız!

— Bize kim yan bakabilir baba?

— Kimse bakamaz!

— Deminki gav gav'a niye uymadık?

— Serefimize yakısmazdı oğlum..

— Yoksa?

— Habibini sasırırdık!

— Sasırırdık ki o kadar olur. Amma, duyuyon mu ana? Amma, bir dusunduk,

uyacağımız, adam değil.

Uyduğun bir adam olmalı ki, herkes ulan ask olsun, aferin be desin!

Sarhosluktan buğulu gozleriyle babasını arandı :

— Car cakala uymak bize yakısmaz değil mi baba?

— Yakısmaz oğlum.

— Baba!

— Babam?

— Biz kime hısıım olacağız?

Cemsir akları kanlı, iri gozleriyle karısına baktı. Kadın iğne ustunde gibiydi. Hamza

tekrarladı:

— Kime hısım olacağız baba, soylesene! Soyle de anam duysun!

Anasının boynuna sarıldı, yanağını optu :

— Ana!

— Anam?

— Bil bakalım, biz kime hısım olacağız..

— Bilmiyorum oğlum. Al ah kime kısmet etmisse...

— Ciftci Muzaffer beye be, Muzaffer beye! Sendeledi. Anası zor zaptetti gene.

— Muzaffer bey, de, orda dur! Bu memlekette çiftçilik dersin onda, kabadayılık

dersin onda. Ustune yok!

Babasına dondu :

— Var mı baba?

— Yok oğlum.

— Herif bir kızmıs bilmem hangi pasa'ya, iskemleyi arkalığından bir tutmuş, demis lan pasa, seni bana sayıyla mı verdiler? İskemleyi pasa'nın kafasına gecirince herifin Al ahı sasmıs!

Durdu, sozlerinin etkisini anlamak istercesine bir sure cevreyi dinledikten sonra :

— Biz, dedi, boyle bir soyluya hısım olacağız iste ana!

Sendeledi. Sonra basını kaldırdı, gaz lambasına baktı:

— İ... lambaya hele., mostra mı ne? Lan lamba, yerinde niye duramıyorsun lan? Vay Al ahsız... ana be, soyle su lambaya yerinde dursun!

Gul u'nun yatağına devrildi.

Kız tetikteydi, yorganın altında homurdandı. Hamza duymadı bereket versin. Duymadı ama, kız kardesinin hastalığı aklına gelmişti gene. Yorganın ucunu kaldırdı :

— Bacı!

— Al ahcı bacı, neyin var?

— Hı? Neyin var Al ahcı?

— Sen kimin bacısısın? Cevap versene kız! Bak, yorganı cekiyor hasiyet., bu yorgan boyle duracak iste!

Gul u yeni bir homurtuyla yorganını gene sertce cekip, çıplak bacaklarını ortmek istediye de, Hamza bırakmadı:

— Kız cekme, cekme diyorum kız ha!

Gul u gene de yorganın altına dertop olmuştü. Hamza yeniden, sertce cekip aldı yorganı:

— Cekme diyorum sana iste lan!

Gul u ofkeyle fırladı yataktan, yorganını ağasının elinden cekip aldı: — Bırak sunu be. Pis, kopuk!

Hamza tokat yemiscesine ofkelenmisti:

— Nee? Pis mi? ,Kopuk mu? Bana ha? Araya babasıyla anası girip zorla kıyıya cektiler:

— Peki, diyordu, peki Gul u., pis, kopuk hı? Peki. Senin değil, enistemin hatırı olmasa senin feleğini sasırırdım amma, onun hatırı!

Guzel yuzu al ak bul ak olmus, daha koyu bir sarhosluğa yuvarlanmıstı. Karanlık bir sarhosluğun ucunuydu bu ki, her an artıyor, Hamza'yı konusamaz hale getiriyordu. Oyle bir an geldi ki, karanlık sarhosluğun dibine, ta dibine indi, orada sızıp kaldı.

Babası, karısına :

— Yatağını ser, dedi.

Kadın gec kalmıscasına, emre uydu.

Cemsir, bunca yıllık yaşamında belki de ilk kez, simdiyedek hic bir cocuğuna yapmadığı bir sey yaptı: Kızının yatağı kıyısına oturdu, yorganının ucunu kaldırdı, Gul u'nun genc kız basını oksamiya basladı.

Gul u susuyordu. Kinle, sabırla susuyor, dislerini sıkarak, kendini zorlıyarak susuyordu. Bunca yıldır yuzune bile bakmıyan babasının, simdi niye oksadığını anlıyordu. Hamza'nın az onceki sozlerinden de anlamıstı anlıyacağını. Demek "Devlet Kusu"

buydu? Yakında satılacaktı!

Kinle, sabırla, nefretle icini cekti. Gosterecekti onlara "Devlet Kusu"nu.. satacakları çiftci, zengin, isterse vali, pasa, pasalar pasası olsundu. İstemiyordu. Dunya bir yana, Kemal bir yanaydı. Neyse ki tam zamanında haberi getirmisti Pakize. Bugun, bugun değilse pek pek yarin, ne olaeksa olacaktı. İsi dusunce gelmiş, basını oksamağa baslamıstı. Ya o Hamza iti? "— Bacım, seni kim hasta etti bacımmıs.

Zıkımın dibi. Kim ettiyse etti. Her zaman gebersem sormazdın. İsiniz dustu diye değil mi? Çocuk var karsınızda, gozu kul u var oyle ya..."

Anası yatağını sermisti babasının. Kırık Turkce-siyle:

— Haydi, dedi. Yatağın hazır, buyur! Cemsir, kızının yatağı kıyısından kalktı. Karısıyla yardımlasarak, oğlunu yatağına kaldırdıktan sonra kendi yatağına gecip bağdas kurdu. Karisiyle yatarlardı. Ama su sıra onun da bası fena donuyordu. Midesi bulanıyordu ya, aldırılmıyordu. Çok icmisti, gercekten her zamankinden çok fazla! Soyunmaya basladı.

Karısı yardım ediyor, bu isi zevkle yapıyordu. Sonra, galiba kocası bugun ona her zamandan daha yakındı. Oğlunun ağzından kacanlar uzerine bir seyler sorup eseiese miydi? Vazgecti. Kızı, "— Aramıza girme. Kabak sonra senin basında patlar" demisti.

Oemsir soyunmus ama yatmıyor, yatakta oturuyordu. Arada gozu karısına kayıyor, dusunceli dusunceli bakıyor, sonra da gozlerini kızının yatağına ceviriyordu. Uyuyor muydu acaba? Az once Hamza yorganını cekince, yaktan fırlamıstı ama, yeniden devrildiğine gore, uykuya gecmis olabilirdi. Belki de uyumuyordu.

Karısıyla goz goze geldiler. Sordu :

— Uyuyor mu? Kadın kuskuyla :

— Bilmem, dedi.

Uyumadığını biliyordu oysa. Araya girmemek icin yancizmisti. Resit ayılmış mıydı acaba? Ayılsa gelirdi herhalde. Ayılmadıysa... cunku adam fena carpılmıştı. Bunca yıllık arkadasıydı, onun boylesine icip, yıkılacak kadar sarhos olduğunu hic anımsamaz!

Saat on'a dek cigara ustune eigara icerek bekledi. Kız uykuya gecerse, karısına mujdeyi verecekti.

Yalnız, elden alacağı bin lirayı karıştıracak değildi. İki, uc yuzunu Resit istemisti borc diye ama, geri vereceğini hic sanmıyordu. "Borc" diye alır, sonra da unutturdu. "— Unutursa unutsun" diye gecirdi.

"... o olmasaydı bu is de olmazdı. Babamdan da, kardasımdan da ileri. Fedas olsun..."

Gecenin on'unu ceyrek gece, uykunun iyice bastırıldığı sıra, karısına yavasca sordu :

— Uyudu mu? Kadın dondu, baktı:

— Herhalde.

Uyumadığını, uyumıyacağını biliyordu oysa. Gemsir:

— Beri gel, dedi.

Kadın yanına sokuldu. Cemsir, karısının elini tuttu. Bir sure bakıştılar. Kadın oylesine mutluydu ki, kızını,

kızının sıkılamasını filan unutuvermisti. Koca-sıyla yıl arca önceki gibi yanyana, dizdizeydi, eli adamın iki avucu arasında..

Adam, karısının elini optu :

— Kızma iyi bir kısmet çıktı!

Kadın sasmadı. Biliyordu, öğrenmisti. Kızı, kızına çıkan kısmet, su, bu... her sey vızgelirdi.

Eli kocasının avucları arasındaydı ya!

Bu eli opmustu ya!

Cemsir'se hic oralarda değil, anlatıyordu usul usul. İlk ağır ağır başlamış, sonra sonra cosmustu.

Kızının yorgan altında, uyanık olması ihtimali, dinlemesi umurunda değildi. Gul u, o büyük cifcinin yiğeniyle

evlenirse hepsi kurtulacaklardı. Hele oğlanın dayısı Muzaffer bey gözlerini yumup, onca mal, mulk yiğeniye kalırsa tadından yenmezdi. Ciftlik, kızına kalmış sayılır, gocerler, yasamlarının sonunda da olsa tam rahata kavusurlardı. Bunun için de tek sart, kızın "Peki" demesiydi. Dedi mi, tamamdı.

Kız'sa yorgan altında uyanık, carpan yureğiyle alabildiğine sinirli, kulak kesilmiş dinliyor, ne türlü davranması gerektiğine kararını vermiş, hic sesini çıkarmıyordu.

Kemal'e kacacaktı!

O gece gorduğu palabıyıklı, cizmeli, soytarıya benzettiği büyük cifci yiğeniye varmaktansa, kendini kaldırır ırmağa atardı. Hem gayet iyi anlıyordu, bu isi berber Resit parmaklamıstı. Bir çıkarı olmalıydı.

Olmasa ne'diye parmaklasın?

Bir sıra babasıyla anasının fısıldasmalarını dinledi. Dinledi ya, bu isi asıl parmaklıyan adam ne diye gelmemisti bu gece? Gelmesi, babasının sakalının altına girmesi, hatta anasının da aklını celmesine yardım etmesi gerekirdi. Olağandı cunku. Ne zaman boyle, ya da buna benzer bir seyler olsa da anasının akli celinmek istense, sıp, hemen gelir, baslardı dil er dokmeğe. Babası rakıyı yalnız oğluyla icmemisti herhalde, o da birlikte olmalıydı. "— Cehennem dibine kadar yolu var!" diye gecirdi. <<]—

...

ister gelsin, ister gelmesin. Ben ne yapacağımı biliyorum"

Kulak verdi. Babası, anasına :

— Yarın usuluyla ac, dedi.

Kadın direndi:

— Senin acman daha doğru olur!

— Niye?

— Ben beceremem, dilim donmez. Senin bildiğin lafları ne bileyim ben?

Cemsir'in hosuna gitmisti. Yeni bir cigara yaktı.

— İyi ya, ben acarım. Sabah olsun hele hayırlısıyla., akli varsa peki der. Kocca çiftliğin sahibi olacak.

Attığı attık, tuttuğu tuttuk. Altında kız gibi araba. Hele Muzaffer bey gozlerini yumdu mu., onca mal, menal, tarla, çift, cubuk. Kıymetini bilirsek devlet kusu. Mesele, kusu urkutmemekte!

Yorgan altında sinirli sinirli gulen Gul u, "— Yasadınız" diye gecirdi. "— ... insallah urkutmezsiniz kusu.

Yarın olsun, hayrı da beraber gelsin. Koydunuz-sa bulun yarın Gul u'yu"

Karı-koca, gece yarısına dek konustular. İlk ev-liklik gunlerinden bu yana yavas yavas unuttuğu seydi bu, kadının. Herkesin imrenerek baktığı kocasıyla basbasaydı. Catlasındı dusmanlar. Bir gunun beyliği de beylikti ya!

Gece yarısına doğru Cemsir, agorasını tablada ezip, oğlunun yanına devrildi.

Yorgunluk, ağır govdesinde seller gibi akıyor, fazlaca kacırdığı ickiden midesi bulanıyordu. Gozlerini yumdu.

Kadın da lambayı ufleyip kızının yanına girdi. Gul u uyuyor muydu acaba? Durttu. Gul u uyuyormus gibi davrandığı icin, karsılık vermedi. Kadın yeniden durttu. Gene karsılık alamayınca, uyuduğuna inanarak ustelemedi. Ustelemedi ya, uyku da tutmuyordu. Değil unlu, buyuk cifci Muzaffer beyin yiğeni, isterse Vali'nin yiğeni, hatta bizzat Vali olsundu, kızın yanasmıyacağını biliyordu. O zaman ne olacaktı? Gerçi araya girmiyecekti ama, gene de bulasmaması kaabil miydi? Kızı doğeoek, soğecekler, razı olacak, nuh deyip peygamber demiyecekti!

Bir yandan bir yana sıkıntıyla donerken, "— Ooooof Al ah of!" diye gecirdi. Gercekten de iki cami arasında kalmısa donmustu. Esnedi. Gozlerinin yasını yumruklarının tersiyle sildi, yeniden esnedi. Oyle uykusu vardı ki oysa!

Gul u sabahı sabah etmisti beyaz perde ısırken. Yatağında doğruldu. Annesi, babası, babasının yanındaki kardesi Hamza deri n uykudaydılar. Usulcacık kalktı. Tam zamanıydı. Ayaklarının uclarına basarak yataktan çıktı. Coraplarını, is onluğunu giyindi. Sandıktan bohcasını aldı. Kedi sessizliğiyle merdiveni indi. Yeniden cevreye kulak verdi. Değisen hic bir sey yoktu. Ucu de kimbilir kacıncı

uykudaydılar. İse gidip gelirken giydiği beyaz keten lastik pabuclarını ayaklarına cabucak gecirdi.

Kapının paslı surgusunu usuul usul cekerken, heyecanı son kertesine varmıstı. Surgu hafifce gıcırdadı.

Aklı gittiyse de korkacak bir sey yoktu. Kanadı acıp, alacakaranlığa suzuldu.

Ooooh... kurtulmustu!

Sabahın tertemiz havasını icine uzuuun uzun cekti. Kolaydı bundan otesi. Bu saatta

değişecek vardiya olmadığından, isci mahal esi derin bir sessizlik içindeydi. Mahallenin bombos sokaklarından yıldırım gibi gecip, camur içindeki caddeye çıktı. Aklına Pakize'yi takmıstı. Pakize'yle gidecek, ust yanını birlikte dusuneceklerdi.

Pakize, dünyadan habersiz, yeni tanıştığı parlak oğlanla koyun koyuna yatıyordu. Yorgan kaymıstı

uzerlerinden. Kadının çıplak bacağı pencereden vuran kirli ısıkla aydınlanmıstı. Oda kapısı vurulunca, bacak kımıldadı. Kadın sırtustu dondu. Kapı üst üste vurulunca, gozlerini actı. Bir an, hic bir sey gormeden sadece baktı.

Kapı yeniden daha hızla vuruldu. Kısık bir ses :

— Pakize, kız!

Yataktan fırladı. Boyle sabah sabah kim olabilirdi?

— Pakizee!

— Kim o?

— Zıkımın dibi.. Anlamıstı:

— Sen misin kız? Gul u:

— Dert, dedi.

Sakacı kadın altta kalmadı:

— Karnına!

Kapıyı cabucak actı. Gul u'yu koltuğunda bohca-sıyla gorunce isi anlamıstı:

— Dur biraz!

Yatağa kostu. Geceyi birlikte gecirdiği genc adamı siddetle sarsmıya basladı. Butun gece azgın karıyla boğusmaktan yorgun adam, gozlerini zorla actı:

— Ne o be, ne o?

— Kalk, misafirim geldj!

— Ne misafiri? Tepesi attı:

— Elinin koru. Ne misafiriymis. Sana hesap mı vereceğim?

— Sabah sabah..

— Fazla konusma. Burası otel değil. Beles karı, beles yatak.. Bir de kafa tutuyor. Kalk hadi!

Genc adam istemiye istemiye kalktı, giyindi. Boyuna esniyor, uykusundan bir türlü kurtulamıyordu.

Kurtulamıyordu ya, Pakize'nin de genc adama ici gitmiyor değildi hani. Guclu, kuvvetli, eline koluna sağlam, tuttuğu yeri koparan cinstendi.

Gene de:

— Oynama, diye cıkıstı. Elini cabuk tut biraz. Misafirim kapıda bekliyor!

— Misafirin erkek mi kadın mı?

— Sana ne?

— Hi c, yani.

— Misafirim kız oğlan kız. Fabrika arkadasım. Kusura bakma. Bu seferlik bu kadar olsun. Baska zaman...

— Baska zaman da korkarım gee yarısında sepetlersin!

— Yok yok. Her zaman boyle olmaz. Gene bek-liyeceğim, gel ha!

Genc adam bir cigara yakıp yolu tuttu. Gul u, koltuğunda bohcası, odaya girdi:

— Kim bu kız? Pakize guldu :

— Anla iste..

— Amasya'nın bardağı mı?

— Tabi. Sen, ne vaziyet bu kız? Gul u bir cırpıda herseyi anlattı. Pakize :

— Enayi, dedi.

— Niye?

— Niyesi var mı? Koskoca çiftliğin hanımı olacaktın be!

— İyi ama kızım, oğlanı gorsen katıla katıla gulersin. Anlattıydım ya? Yumruk kadar.

Koca bıyığı, cizmeleri, belindeki kusağı musağıyla kendini Zaloğ-lu bel iyor. İnsan onu bir tokatta yıkar. Erkek dediğin guclu olmalı. Sıska, cocuk gibi be. Yanyana sokağa çıksak herekes ustumuze guler!

— Daha iyi ya kız. Nikahın onun boynuna, bacakların...

Gulustuler. Gul u :

— Al ah bana Kemal'den baskasını nasip etmez isallah..

— Peki, nolacak simdi?

— Ne bileyim ben?

Pakize dudağını kemirerek soyle bir dusundu: İsin sakası yoktu. Deli kız bohcasını kapıp kacmıstı ama, kesesine bırakacaklar mıydı bakalım? Babası Cemsir, ağası Hamza, emmisi yerinde berber Resit...

Kızlarını catır catır satmış, para canlısı Cemsir, Gul u gibi en alımlı, en guzel kızını Fellah oğluna beles belesine yedirir miydi hic? Ustelik Gul u'nun yası da kucuk olduğundan, is elbette karakola, ardından da mahkemeye dusecekti. Dusunce de Pakize'nin bile basının ağrımasına imkan yoktu. Bir tarihte bir arkadası tıpkı boyle, bir kız kacırmaya yardım etmisti de, yakasını kurtarana dek basma gelmedik kalmamıstı. Onun icin, nesine gerekti? Gul u, sevgilisine kacaaak diye, ağrımaz basını ne diye ağrıya sokacaktı?

— Bana bak, dedi. Gul u baktı:

— Ne var?

— Al bohcanı! Sastı:

— Niye?

— Niyesi yok. Hemen gidip Fel ah oğlunu yolda bekliyelim!

Gul u kızdı:

— Fellah oğlu mu? Pakize guluverdi:

— Pardon. Dilim alısmıs. Kusura bakma..

— Ben burda bekleyim. Sen git, gor, anlat. Bir taksi getirsin...

— Olmaaaaz!

— Niye olmuyormus?

— Birlikte gideceğiz.

— Benim burada kalmamdan korkuyor musun?

Korktuğu halde:

— Bana gore hava hos kızım, dedi. Ben seni dusunuyorum. Kactığının bombası patladı mı, akıl arına ilkin ben geleceğim. Gelince de sıp, buraya. Ananın haberi var mı?

Gul u unutmustu. Hatırlayınca kadına oyle acımağa basladı ki.

— Yok, dedi. Haberi maberi yok fikaranın..

— Desene avradı itlerle cuvala soktun?

Saat bese geliyordu. Gul u'nun annesi uyandı, esnedi. Birden Gul u'yu hatırladı: Kız yerinde yoktu!

ilkin umursamadı pek. Helaya gitmiş olabilirdi. Zaten oda kapısı da acıktı. Demek sabah sabah tuvalet için yatağından kalkmış, gitmiş, giderken de aceleden, kapıyı ortmeyi unutmustu. Onemli olan, bakalım kocası, kızına meseleyi nasıl acacaktı. Nasıl acarsa acsın, babayla kızın arasına girmemeğe çalışacak, sonunda kotu kisi olmaktan sakınacaktı.

"— Ne halleri varsa gorsunler. Zararları bana dokunmasın da.."

Kocasına baktı. Uzerinden yorgan kaymıstı. Uzanıp orttu. Herif.iri bir camız gibi sırtustu yatmış, oyle horluyordu ki. Bu biraz da basının yastıktan kaymış olacağındandı. Ya oğlu? O da tıpkı tıpkısına babasının küçük bir modeli, sırtustu uzanmış, dislerini kotu kotu gıcırdatarak uyuyor, arada anlaşılmayan bir seyler soyluyordu.

Esnedi. Oyle uykusu vardı ki. Vardı ama, uyanmıstı bir kez, yeniden uyuyamazdı. En iyisi kalkmalı, maltızı, ya da gaz ocağını yakmalı, mor caydanlığı ustune oturtmalıydı. O zamana dek caydanlık kaynar,

kocasının kallavi sade kahvesini pisirir, eli-

ne tutustururdu. Gul u de donerdi o zamana heladan.

Ah ah, kocası her zaman aksamki gibi olsaydı!

Kalktı. Derme catma tahta merdivenden aşağı indi, bir masrapa suyla elini yuzunu yıkadı, kurulandı.

Aksamki gibi olsa her zaman, onu ilk evlendikleri yıl ardakince sevecekti. O zaman doğmez, soğ-mez, gozunun ustunde kasın var gibi bahaneler bulmazdı. "Karıcığım" diye sarıldı mı, guclu kol arı

arasında

kemiklerini catırdatır, ona hiçbir zaman unutamadığı hazları verirdi.

Alt eve girdi. İri, mor caydanlığı, gaz ocağını aldı. Yaktı. Caydanlığı su doldurup ocağın ustune oturttu.

Sonra kul u su tenekesine su doldurdu. Caydanlıktaki su kaynadıktan sonra kul u su tenekesini ocağa oturtur, cay icilinceye dek kaynardı. Kayna-sındı. Kirli hayli camasır birikmişti. İki su yıkayıp avlunun paslı teneke duvarlarına sererdi.

Oda kapısına çıktı, kapının kenarına sırtıyla dayandı.

Sıravardiya goz goz odaların cepecevre bulunduğu avluda ağırdan ağırdan hareket baslamıstı. Ucer, beser liraya kirali, ayı inlerine benzeyen odalardan ceketleri omuzlarında erkekler boğula tıkana oksurerek çıkıyor, el erini yuzlerini yıkamağa luzum gormeden basıp gidiyorlardı. Yuzlerinden dusen bin parca, insan bicimine girmis canlı birer kufure benziyorlardı. İyi gıda alamamıs, ya da uykuya doyamamıslıkları

yanında, ıssızlığın verdiği sıkıntı her hal erinden belli oluyordu. Sabah sabah nereye gidiyorlardı? Bildikleri yoktu ki! Sehrin cesitli yerlerindeki insan pazarlarının kalabalığına karısacak, ya sırt hamallığı, ya da gunu birliğine herhangi birer is uydurup ucun besin yoluna bakacaklardı. Cokluk bu

da gecmiyordu ellerine. Hızla yükselen gunesin acı sıcağı, ya da mevsim kıssa

bardaklardan bosanan yağmurun altında sırılsıklam, ac acına bir catı altı bulup sığınyorlardı ki, sıkıntıları alabildiğine artıyor, gelip gecen pırıl pırıl hususilere ofkeyle bakıyorlardı. Akıl erdiremedikleri, madem bir Al ah vardı, ne diye onlara sureli birer ırgatlığı çok goruyordu da, hu-susililere luzumundan fazla önem veriyordu? Hak mıydı bu? Adalet miydi? Calısmaksa, isin en ağırına razıydılar. Yoktu, yoktu Al ah belasını versin.

Keyiflerinden mi sabah sabah tatlı uykularını bırakıp sokaklara dokuldukları? Yukarda bir Al ah varsa, iclerini de biliyorsa apacık bilmeliydi ki keyiflerinden değil. Ne tenbeldiler, ne de calısmadan kazanıp yemekten yana. Kana kana calısmak, karsılığında az bucuk bir seyler ele gecirip, coluk cocuklarıyla yemek, uykuya ekmeğe doymak istiyorlardı. Buncacık seyi bile çok goruyordu onlardan yukardaki!

Olmazdı, boyle Al ahiik olmazdı iste!

Kocaları sabah sabah is bulmak uzere evden cıkan kadınlarsa önce helaya kosuyor, sonra da el erini yuzlerini yıkayıp, ikiser ucer, bazan dorder beser toplanıyor, ne konustuklarının da pek secisine varmadan, konusuyorlardı. Konusulanlar, erkeklerinin gunlerdir issizliği uzereydi çokluk. Bu gidisle ne yapacaklar, ne olacaklardı? Oğlanlar, kızlar butun gun sokağın camurlu, ya da tozlu ozgurluğunda debelenmekten ya trahoma yakalanmış, ya da ne olduğunu bilmedikleri yığınla hastalık icinde yuzuyor, geceleri ates basıyordu. Elde avucta paraları yoktu ki doktora gotursunlerdi. Haydi goturduler diyelim, doktoru bu. Senin parasızlığını, kocanın issizliğini dinlemezdi ki. Receteye yaz ha yaz ediyordu.

Yazdıklarının her biri ates pahasınaymış. Alamazlar-mıs. Alamayınca da cocukları elden avuctan gider, ya yataklarında, ya da sokağın kimbilir hangi kosesinde kıvrıla kalırtarmıs.

"— Tenbelsiniz, pissiniz!" diyordu doktorlar

çokluk. "Cocuklarınızı kapmış koyuvermissiniz sokaklara. Kafalarınızda mikrop nosyonu yok. Mikrop efendim, mikrop. Butun hastalıkların bası mikrop! Sizse o mikropları önce kendiniz yaratıyor, sonra da adeta yarattığınız mikropların koynuna salıveriyorsunuz cocuklarınızı"

Gul u'nun annesi, gittikce kalabalıklasan avlu halkının ta obur bastaki helaya girebilmek icin kuyruk halinde sıra beklediklerini goruyor, ama kızının hala boyle bir helada olamayacağını dusunmuyordu bile.

Oyle de sıkısmıstı ki. Bacaklarını kısıyor, karnını bastırıyordu. Kadınlı, coluk cocuklu upuzun bir kuyruk vardı helanın kapısı onunde. Sıraya girse bile en azından yarım saat beklemesi gerekecekti ki, kaabil değil, bekliyemezdi. O halde? O halde hazır kocasıyla oğlu da uyurlarken, isini alt evde goruver-meliydi.

Girdi, ufak suyunu dokup çıktı.

İyi ama, kızı nerdeydi kızı?

Komsuları bir bir dolastı. Yoktu. Zaten kızı sabah sabah komsuları dolasmazdı, yoktu oyle huyu.

Odaya telasla dondu. İceriye yeniden goz attı, yok, yok, yoktu!

"— Peki?" diye sordu kendi kendine. «]— Nereye gitmiş olabilir?"

Olduğu yerde dondu, gozlerini kocasının yatağına dikti." Sakın gunlerdir deli deli soylenip durduğu isi yapmasındı? Oyle ya, kacmış olabilirdi!

Aklına yatarak, merdiveni telasla çıktı. Kızının coraplarını, siyah is onluğunu arandı.

Bohcası? O da yoktu

yerinde. Artık kuskusu kalmamıstı. Yutkundu. Hala horlıyarak uyumakta olan kocasına korkuyla baktı.

Ne yapacaktı simdi? Kızı kendi kacırmamıstı, Al ah biliyor, suncacık izni, haberi yoktu ama dinletebilir miydi? Ne baba, ne oğlu tobeler tobesi dinlemezlerdi. Kabak gene de onun basında patlardı caresiz!

Aklına Pakize geldi. Dun ağız ağıza verip bir |seyler konustuklarını hatırladı. Kız belki de Pakize'nin evine

atmıstı kapağı sabah sabah. Atmadıysa bile Pakize bilirdi herhalde nereye gittiğini. Simdi hemen bir kosu Pakize'nin evini boylamalı, orday-sa alıp getirmeliydi ki, kocasıyla oğlu uyandıkları zaman kızın kactığının farkına varmasınlar!

Basına kirli basortusunu dolayıp, nalınlarını giydi, evden fırladı.

Pakize evde yoktu. Kapıyı alabildiğine yumruk-luyor, ne yapsa bos, tek karsılık alamıyordu. İcindeki korku gittikce buyuyordu. Demek Pakize'nin de eli vardı bunda. Olmasa, sabah sabah nereye gitmis olabilirdi?

— Pakize, kızı!

Pakize'nin bes cocuklu komsusu orta yaslı kadın, uyku dolu gozleriyle kapıya çıktı:

— Hayrola Meryem abla? Telasla sordu :

— Pakize evde yok mu?

— Yok.

— Niye?

Kadın omuz silkti:

— Ne bileyim ben. Senin kıznan çıkıp gittiler az once.

Meryem kursun yemiscesine dondu bir an :

— Benim kıznan ha? dedi. Koltuğunda bohcası var mıydı benim kızın?

— Vardı.

Meryem, Pakize'nin kapısı onune cokuverdi. Belden asağısı tutmuyordu. Kirec kesilmisti.

Pakize'nin komsusu kostu:

— Kurban oluyum Meyrem abla, ne oluyorsun? Hasta mısın?

— Kactı, dedi Meryem olu gibi. Gul u kactı. Vay basıma gelenleeeer...

Ağlamıya basladı. Doğune cırpına ağlıyor, baygınlık geciriyordu. Hemen meraklı bir kalabalık cevrelerini alıverdi gene. Her kafadan bir ses çıkıyordu :

— Su getirin su!

— Kolonyanız var mıydı?

— Cicek suyu da olur..

— Ne var? Nolmus?

— Kızı kacmıs.

— Kızı mı kacmıs? Ben de bel edim ki...

— Hic canım.

— Cenaze menaze bel edim ben de Al ah ver-miye..

— Kızı kime kacmıs?

— Kime olacak? Sevdiğine herhalde..

— Sevdiğineyse daha ne?

— Muradına ermiş demek!

— Ayılıp bayılacak ne yar bunda?

— Hiç canım, akıl iste..

— Sus bacım sus. Canı sağ olsun, de, bir bardak su iç ustune!

— İç ki iç..

Ne derlerse desinler, Meryem'in kulağına girmiyordu hiç biri. Kızının kaçması, hele sevdiğine kaçması

umurunda olmak soyle dursun, sevinirdi bile ama, kocasıyla oğluna nasıl anlatacağı bunu?

Basını avucları arasına aldı, bir süre düşündü. Gerçekten de, nasıl anlatacağı onlara bunu? Soze neresinden başlamalı, ardını nasıl getirmeliydi de kızmasın, vurup carpmasınlar. Kızın kaçtığını

öğrenince, babayla oğulun gözlerini belerte belerte nasıl bağırıp çağıracaklarını geciriyor, korkusu arttıkça artıyordu.

Cevresini almış mahalleli kadınlarsa habire laf öğütüyorlardı:

— Anam deli misin, akıllı mı?

— Madem sevdiğine kaçmış..

— Sizi mesariften de kurtarır hazır.

— Hiç canım. Kız, demek akıllı kız. Su işi, anama babama yük olmadan bitirivereyim bari demis olacak!

— Aaa ah benim soyka da soyle bir aklediver-se..

— Sevin bacım sevin. Kız, el malı. Nasıl olsa çekip gidecek bir gün...

— Değil mi ama?

Birden aklına berber Resit geldi. Gidip anlatsa durumu? Yalvarsa, yakarsa.. Neden olmasın? Pekala da olurdu. Kocası, berber Resifin sözünden çıkın iyacağına göre...

Coktuğu yerden kalktı. Aklına iyice yatmıştı.

Berber Resiflerin yolunu tuttu.

* Berber Resit horlıyarak uyuyor, kuru karısı da teneke semaverinin başında kırtlama çay içiyordu.

Kuru karı, kesme sekeri kimbilir kaçınıcı kez kırt diye disleyip, çayını yudumlarken "— Al ah bu" diye gecirdi. Kara gün kararıp gitmiyecekti. Onlar da ulu Tanrının kuluydular. Kız çiftliğe gider, yerlesirse...

Berber Resit uyku arasında homurdanarak bir yandan bir yana dondu. Kadın ulu Tanrıyı falan unutup kocasına ictenlikle baktı. Yorganı kaymış, sırtı acılmıştı. Uzandı, yorganı adeta saygıyla çekti erkeğinin.

Elindeki sekere yeni bir kırt, çaydan yeni bir yudum.

Kız çiftliğe yerlestikten sonra mı, yoksa hemen mi giderlerdi çiftliğe acaba? Yoksa bir yıl sonra mı? Bir yıl sonra bile gitmeğe razıydı. Gec olsun da, güc olmasındı!

Gözlerini odanın tek penceresine kaldırdı. Dı-sarda kocaman kanatlarıyla iri bir alıcı

kus ucuyordu.

Diyelim ki bir yıl sonra gittiler.. Ne zaman giderlerse gitsinler, tıpkı olen kuzusu gibi bir kuzu bulacaktı

kendine. Olen kuzusu gibi sabunla yıkayacak, gozlerine surme cekecek, boynuna mavi kurdele bağliıyacak, dudaklarını gelin kızılıyla boyıyacaktır. Seker, fındık fıstık, kuru uzumle besliyecekti.

Memlekete giderken de birlikte goturecekti. Ah ne iyi olacaktı ne iyi! Al ah'tan, bir kardesi, ya da halası, teyzesi, amca, dayı cocuğu cıkıvermeliydi memlekette. Bir cıkısa!

Sesli sesli:

— «]Belki de cıkar be" diye dusundu.

Kimbilir, bunca yeri goğu yaratan Tanrı, her bir seyi yoktan vaar ediyor, ciğ yumurtaya can veriyordu da... o zaman, tabi paraları da olurdu, hısımını alır getirirdi mahalleye.

Gorsunlerdi. Gorsunlerdi ya, bu pis mahallede mi olurlardı o zaman da? Olmazlardı herhalde. Pis, gorgusuz insanların arasında! Bıkmıs usanmıstı be. Bir sey soylese inanmaz, guler, ardından cekistirirlerdi. Boyle oldukları icin de Tanrı kel vermis, tırnak vermemisti ya!

Kapı vuruldu.

Dusundukleri ucup gitmisti. Kimdi acaba sabah sabah? Komsulardan biri mi? Yumurta, iki dilim ekmek, birkac karazeytin, ya da bir parca peynir mi istemeğe gelmislerdi?

İsteksizlikle kalkıp kapıyı actı. Sasaladı: Cemsir ağasının karısı Meryem. Yuzu kirec gibi, el eri de titriyordu:

— Resit ağam evde mi?

Hic gereği yokken kocasının yatağına baktı:

— Evde, buyur.

Meryem odaya adımını attı atmadı, sendeleyip yığıldı oracığa.

Kuru karı kostu :

— Ne o Meryem, N'oluyorsun bacı?

— Sorma, dedi, ah sorma..

— Tovbe estağfurul aaah.. hayrola?

— Yureğim kotuleniıyor, bir yudum su ver hele.. Kuru karı telasla suyu getirip uzattı.

Onu hic boyle gormemisti. Hasta mıydı? Hastaysa burda ne isi vardı sabah sabah?

Meryem suyu ağır ağır icip, bos tası uzatırken :

— Gul u, dedi, Gul u kactı!

Kuru karının birden gozleri karararak oda sanki tepesinde donmeğe basladı:

— Kactı mı? Kactı mı dedin?

Meryem'in karsılık vermesine kalmadı, berber Resit yataktan don paca fırladı:

— Kactı mı? Gul u mu? Kactı mı dedin? Encam kacırdın mı kızı? Ne zaman kactı? Fel ah oğluna mı?

Oyle ya, tabi, baska kime, olacak desene... Nerde erin? Cemsir nerde?

Meryem guya arka olmayı umuyordu ondan.

— Evde, dedi isteksizlik ve korkuyla.

— Peki nasıl kactı? Haberin, haberiniz olmadı mı? Bu kıza sıkı sıkı mukayyet olun demedim miydi?

Kacar, gozu kara demedim miydi? Bu ne gozu bağlılık? O kadar insan bir kıza sahip olamadınız mı?

Meryem herseyi korkuyla tek tek anlattı.

Resit:

—| Madem yamacında yatıyordu, dedi, neden haberin olmadı? Olu muydun? Bu ne istir? Bir cuval inciri berbat ettiniz. Demek Fel ah oğluna kactı?

|— Bilmem ağa. Ben Fellah oğlu mellah oğlu bilmem, tovbe haberim yok!

Berber Resit dokunsalar patlıyacak, karısına dondu:

— Ver surdan seyimi...

— Neyini?

— Elinin korunu. Pantolonumu. Ben sarhos olup yıkılmasaydım bu is boyle olmazdı ya, ne fayda. Ah kafa ah...

Gene karısına:

— Coraplarımı... Meryem'e:

— Cemsir ne diyor bu ise?

— Onun haberi yok daha..

— Ceketimi ver. Haberi yok da sen ondan habersiz mi geldin? :

— Habersiz geldim ağa. Ocağına dustum. Cemsir beni öldürür vallaha_____

Resit ceketini sırtına nefretle gecirirken : ;,-.-r- Oldureceği kadar da var, dedi.

Meryem korktuğuna uğramıstı. Resifin eline ayağına sarıldı:

— Kurban oluyum ağa, elini ayağını opuyum, beni doğdurme. Al ahını seversen dOğdurme beni. Vallaha, bil aha, tal aha sucum yok benim. Al ah bin belamı versin ki yok.

Yediğin ekmek hakkı

icin

yok!

— Fellah oğlundan baskasına kacamaz, mucerret ona kactı!

-^Bilmem, kahpe doluyum ki bilmem..

— Ben bilirim.

— Aksam eve sarhos geldiler, bir iki yarenlik ettiler. Bilmez misin kızı? Surat etti, cemkirdi mem-kirdi..

Pesin Hamza paldır kuldur konustu, enistem menistem diye takıldı. Sonra da Cemsir, sağ olsun...

— Ne dedi? !

— Her bir ej'i acık acık anlattı o kafayla. Bana anlattı ya, demek kız duymus yorganın altında. Benim tovbe sucum yok!

Resit odanın icinde huylu huyfu dolastı bir iki:

— Ben yıkılmasaydım bu is boyle olmazdı. Dus onume bakalım!

Kadın one değil, yalvar, yakar, berber Re-sit'in ardına takıldı. Takıldı ya, kulağına soz girmiyordu Resifin. Daha da kurumus, sanki butun govdesi bastan ayağa kabuğa kesmisti.

Catık, kapkara kaslarıyla

hıncılı, ardından yalvar yakar gelmekte olan kadının soylediklerini duymuyordu. O olsaydı bu is boyle olmazdı! Kocca bin lira bağıra cağıra gidiyordu ha? Tuuu.. kızı kacırıp ilisti miydi acaba? İlistiyse yandı, boylardı hapisi. Canı cehennemeydi, acıyacak değildi.

Acıyacağı, daha doğrusu yanacağı, binliğin ucması. Yoksa., beyin yiğeni istemezdi ki orselenmiş kızı!

Durdu, sertce sordu:

— Ne zaman kactı bu?

— Bilmem. Uyuyordum ben.

— Bilmem bilmem. Bir insan, yanında yatana bilmez mi?

— Vallaha bilmiyorum Resit emmi, bil aha bilmiyorum...

"— Bilmiyormus. Nasıl bilmez? Pekala da biliyor amma, o değilden geliyor. Soyтары.

Sen benim avradım olmalısın ki..."

Gene durdu :

— Yası on besi gecti miydi bu soykanın?

— On altıya yeni girdiydi.

— Nufusu sende mi?

— Nufusu mu? Sandıkta olacaktı..

— Olacaktı hı? Olacaktıymıs...

Avlu kapısından girdiler. Meryem ter icindeydi. Kapıda bekledi. Yureği sokulurcesine carpıyordu.

Berber Resit'se merdivenleri çıkmıs, Cemsir'i sarasmaya baslamıstı bile:

— Cemsir, ooo Cemsir. Cemsi i r!

— Kalk, kalk kurban!

Cemsir gozlerini zorla actı:

— Hıh?

— Kalk. Bir cuval inciri berbat etmissiniz, kalk. Kalk da temizliyek su isi...

Yanustu bir ayıyı hatırlatırcasına uzanmış Cemsir kımıldadı. Akları kıpkırmızı gozleriyle Resit'e baktı, yekindi. Hicbir sey anlamamıstı. Aptal aptal bakıyor, sadece bakıyordu. Bir ara :

— Sarhosluğun nasıl oldu kardas? diye sordu.

— Benim sarhosluğuma bosver, sarhosluğum batsın!

— Niye?

— Niyesi var mı? Gul u kacmıs, kızın! Davrandı:

— Gul u mu? Kızım mı? Kime kacmıs?

— Kime olacak, Fel ah oğluna herhalde. Cabuk giyin de karakola gidek!

Cemsir odayı bir an dehsetle gozden gecirdi, sonra :

— Meryem, dedi, nerde Meryem?

Kirec kesilmis yuzuyle Meryem kapı aralığında belirdi:

— Buyur, burdayım.

— Gul u nerde?

Gozlerini berber Resit'e kurbanlık koyun gibi cevirdi:

— Resit emmi, kurban olim Resit emmi! Cemsir gok gibi gurle#":

— Gul u nerde diyorum kıtız!

Oda zangır zangır titredi. Hamza da uyanıp yatakta doğruldu :

— Gul u mu nerde?

Meryem olduğu yere comelmis, ağlıyordu:

— Ah Gul u, iki gozun birden kor ola Gul u. Ben simdi kimin boklarını yiyeceğim?

Cemsir. zincirinden bosanmıs ayı hıncıyla merdiveni bir solukta indi, karısının karsısına hısımla dikildi.

Kadın kacmak istercesine ayağa kalkmıstı ama kacamadı. Tiril tiril titriyor, kol arıyla sakınıyordu.

— Gul u nerde diyorum sana!

Berber Resit kosarak yetismisti:

— Cemsir, babam, sakın ha. Avradın tobe sucu yok!

— Kız, Gul u nerde diyorum sanaaa! Meryem'in kol arı basını korumak istercesine kavusmus, kadın yeni bastan olduğu yere cokmustu ki, Cemsir'in ağır, okkalı yumruğu tepesine hızla indi. Kadının korkunc cığlığı sabahın alaca sessizliğini cınlattı bir an. Sonra tokat, tekme, kan icinde yere

yıkıldı. Ne Resit, ne de Hamza kar etmiyor, zincirinden bosanmıs dev, kadını ayaklan altında eziyor, eziyordu. Kadının sesi soluğu kesilmisti. Kanlı bir kulce gibi yatıyor, kımıldamıyordu bile. Oda'ysa, lahzada avlu halkıyla dolmus, Cemsir guclu erkek el erinin cekmesiyle dısarı cıkarılmıstı. Hamza da arkalarından cıkarken, anasına korkunc bir bakıs fırlatıp: "— Geber!" dedi. Demiyebilirdi ama, demesi gerekiyordu galiba. Erkeklik buydu. Erkeklik anadan değil, babadan yana olmaktı!

Avlunun isci, maraba halkı kolonya, tenturdiyot, cicek suyu sargı bezi, su buyla eli yuzu kan icindeki, baygın kulceyi cabucak ayılıp kaldırdılar. Kaldırdılar ama, yuzu, yırtık ağız kıyısıyla hala kan icindeki kadın bayılıp bayılıp gidiyordu.

— Lanet olsun, lanet olsun boyle insanlara!

— Oğlu, oğlu olacak it ya?

— Gebersin oyle evlat!

Meryem usul usul kendine geliyordu. Bir ara

İyice yuze cıkarak, buyuk buyuk acılmıs guzel gozleriyle sordu :

— Ne var? N'oluyor? Aklını mı kacırmıstı yoksa?

— Bir sey yok, dediler, bir sey yok evladım..

Birden akılı basına gelerek telaslandı:

— Nerde? O nerde?

— Kim?

— Benimki?

— Cemsir mi? Gitti. Korkma kızım, korkma yavrum...

— Nereye gitti? Bir kocakarı hırsısla :

— Cehennem dibine, dedi. Gittiği olsun da gelmesi olmasın!

Meryem'in boynu bukuldu, acıklı bir yakarısla :

— Deme, dedi. Demeyin, Al ahınızı severseniz demeyin!

— Demeyinmis. Su haline bak kız, ne hale getirdi seni.. Hala demeyin hı?

— Bir baska kadın, bir ana kartal:

— Ne duruyorsunuz, karakola kosun, polis cağırın, dedi. Yazık değil mi kadıncağıza?

Daha cok da kadınlar, yakın cırcır, ya da iplik, dokuma fabrikalarında calısan kuPKınlarla kızlar cosmuslardı.

Karakola gidecek, "Al ah için" tanık olup, kadını az önce insafsızca çiğneyen yabaniden sikayetçi olacaklardı ki Meryem, hepsini sasırtarak aralarından sıyrıldı, karsılarına gecti, ofkeli kadınlar, kızlar kalabalığını goğusledi:

— Hayır, istemiyorum, çağırmayın. Polis molis istemiyorum. Ben her seye razıyım. Kocamdır. Doğsun, oldursun isterse. Davacı değilim ondan!

Kalabalıkta bir cozulme oldu. Bu kadar uysal ığa da kızılırdı doğrusu.

Birer ikiser dağılınırken soyleneiliyordu :

— Ne halin varsa gor!

— Senin gibi aptala bu bile az..

— Az ki az.

— Karı disli olsa...

— Disli değil, insanlığını idrak etmis olsa... Hey gibi insanlık hey!

rin!

Bir baskası sordu :

— Nereye gittiler acaba?

— Hocası nereye goturduyse.. Lakin kıza afe-

— Aferin ki aferin. Anası gibi hımbıl değil..

— Değil ama, bakalım kesesine bırakacaklar mı?

— Niye?

— Niyesi var mı? Yası kucuk. Kanunlar alangir-li. Babası, anası razı gelmezse sevdiğine varamaz..

— Doğru.

— Karakola gittiler oyleyse...

Tam da polis karakolunun onunde durmuşlardı. Berber Resit:

— Dediğimi unutma, diye pekistirdi. Haydi! Cemsir'i onune kattı, karakoldan iceri soktu. Hamza da ardlarındaydı.

Komser mesgulmus. Beklediler. Cemsir'in, zen-cirinden bosanmış ayı ofkesi ucup gitmisti. Komser-le karsılaşmaktan korkuyor, hatta elinde olmıyarak titriyordu. Devlet, hukümet adamlarına karsı pek tabansızdı. Resit'se tam tersi. Gozleri ofkeyle parlıyor, sinirli sinirli tekrarlıyordu :

— Dediğimi unutma kurban^Kimden supheleniyorsun derse, Fel ah oğlundan, de. Adı Kemal, de!

Komserin isi bitmiş olacak, girdiler. Girdiler ya, Cemsir'in dili tutuluvermisti sanki. Ne soyliyeceğini unutmustu. Ya da, soze neresinden başlaması gerektiğini kestiremiyordu.

Berber Resit dayanamadı, bosandı. Oyle heyecanlı, oyle patırtıyla anlatıyordu ki, komser:

— Dur, dedi, dur. Kacan kızın babası sen misin, bu mu?

Resit sinirli sinirli guldu :

— Bu, kurban, bu..

— Sen nesi oluyorsun?

— Belle ki emmisi.

— Yani hicbir seyi değilsin?

— Değilim amma, emmisinden dayısından...

— İlerisin. Cık dışarı, dışarda bekle!

Resit ofkeden mosmor, istemiyerek çıktı. Kapıyı mahsustan iyice cekmemisti. Aralığa kulağını

yaklastırmıs, konusulanları sabırsızlıkla dinliyordu. Bir ara dayanamadı, ne olursa olsun, Cemsir'in hatırlıyama-dığını yapıstırdı:

— Adı Kemal. Yağcı. Makineleri yağlıyan yani beyim!

Yağcı Kemal, yolda Pakize'yle Gul u'ye rastlayınca, sasırmıstı. Saskınlığı, gunun bu erken saatın-da ne diye yol ara dokulmuş olmalarınaydı. Öğrenince saskınlık falan silinmiş, kızı taksiye atıp anasına teslim ettikten sonra, tam saatında fabrikaya, isinin basına donmustu.

Elinde yağdanlık, "Santral Dairesbnin dev makineleri arasında sinirli sinirli dolasıyor, kulağı kiriste, bekliyordu. Hersey birdenbire olup bitmisti ama, bu isin boylesine: kolay olabileceğine de akli bir turlu yatmıyordu.

Duvardaki elektrikli saata baktı: On'a geliyordu. Kızın kacması öğrenilmiş, isin bombası patlamıs olacaktı

herhalde simdiye. Kızın babası, anası, kardesi, hısıımı akrabası ayaklanmıs, karakola dayanmıs olabilirlerdi. Belki simdi, belki de az sonra çağrılır, ihtimal tutuklanırdı.

Tutuklanırsa tutuklansındı. Kızı o kacırmamıstı ki! Kız kendiliğinden kacıp gelmisti ama, gene de karakola "— Kızımızı Yağcı Kemal kacırdı" diye sikayet etmis olurlardı. Zaten bu hep boyleydi. İplikanedeki kızlardan çoğu, gozlerine kestirdikleri yakısıklı oğlanlara kacarlar, analarıyla ba-balarıysa, kızlarımızı filanca, ya da falanca kacırdı

diye yakınırıldardı. Karakol marakol uzatacaklarına, is madem bu kerteye geldi, kabadayılık bizde kalsın, sunu sağlam bir kazığa bağıyalım demezlerdi. Deseler, mesele kapanıp gitse... hayır, olmazdı. Boyle olmaz, is yokusa surulur, oğlan hapse girer...

Soyle bir dusundu: Gercekten de, hapsliği de vardı bu isin. Kız karakolda, "— Beni o kacırmadı, ben kendim kactım.." dese. Derdi. Onun bildiği Gul u boyle derdi sağlama, ben kactım, kendi gonlumle gittim derdi, onu hapsetmeyin derdi ama, gene de... Cunku bir tarihte dokumacı bir arkadaşı

iplikaneden yası kucuk bir kız kacırmıstı. Oğlanı yakalamıs, ifadesini almıslardı. Kız, ben kendim kactım dediği halde, oğlanı gene de tutuklamıslardı. Sonunda kızın babasıyla anası peki demeselerdi, yatacaktı.

Hem de uzun uzun.

Onun durumu da tıpkı tıpkısına boyleydi simdk Gul u, "— Ben kendim kactım. O beni kacırmadı.."

derdi

ama, acaba Cemsir ağa, kızını vermeğe yanasır mıydı? Sanmıyordu pek. Oyle bir babanın beles belesine

kızından vazgececeğini sanmıyordu.

Birden sinirli sinirli soylendi:

— Vazgecmezse tursu kursun. Kızı ben kacırmadım ya!

Sabahtanberi genc arkadasmdaki sinirliliğe dikkat etmekte olan Muhsin usta, "— ..... kızı ben kacırmadım ya" diye iri iri soylene isine isi anladı.

— Ne zaman kactı? Kemal irkilerek dondu :

— Ne kacması?

— Oyle mırıldandın ya.

— Ne dedim?

— Vazgecmesze tursu kursun. Kızı ben kacırmadım ya, dedin.

Kemal'in yuz cizgileri yumusadı, bakısı tatlılas-ti:

— Valla ben kacırmadım usta..

— Peki, nasıl oldu bu is? Omuz silkti :

— Hi c. İse geliyordum bisikletle. Yolda bir baktım su Giritli Pakize'yle bizimki. Beni bekliyorlarmıs. Ne o, dedim. Boyle boyle dediler. Sabası olacak boynuzlu bizimkini zengin bir ciftcinin yiğenine satacakmıs.

Bizimki de...

İsin hic de sasılacak yanı yoktu Muhsin usta icin. Gemsir'i yakından tanıımıyordu ama, gene de adamın suregelen seruvenlerini herkes gibi biliyor, gunun birinde kızını paralı birine satabileceğine inanıyordu.

Kemal'i bu yuzden uyarıyordu zaman zaman. Kızdan vazgecmeliydi. Gecmezse, sonu Kemal icin kotu olabilirdi ki, iste dusunduğunce gelismisti is.

— Peki, ne yapmak niyetindesin simdi?

— Neyi ne yapmak?

— Kıza ilistin mi?

— Yok canım, ilisilir mi?

— Sakın ilisme. Yası kac dediydin?

— On bes, on altı..

— Sakın Kemal, sakın yavrurum ilisme!

— Yok yahu usta, ilisilir mi? Kendi derdime dusmusum ben ki...

— Ananın yanında mı? Anlamadı birden :

— Kim?

— Kız.

— Yanında.

* ** Gerçekten de Gul u, o sıra tam anasının yanındaydı: Ocağın oraya comelmis, "Kaynana"sının tahta kasıkla karıstırdığı corba tenceresine gozlerini dikmis, anasını dusunuyordu. Anasının bu kacma isinde hic sucu yoktu. Aksam babasıyla kardesinden durumu öğrenince kararını kesinlikle vermis, butun gece sabahı iple cekmis, sabah olunca da bohcasını kaptığı gibi...

"— Anama cene etmiye hic hakları yok" Yoktu, olmaması gerekirdi ama, gene de diken ustunde gibi rahatsız, anasını dusunuyor, kabağın zaval ı kadının basında patlamasından korkuyordu.

"Kaynanassı oksurdu.

O da, Gul u gibi, diken ustundeymiscesine rahatsızdı.

Cok bozuk turkcesiyle sordu :

— Anan var mı senin kızım? Gul u, basını salladı:

— Var.

— Baban?

— Babam da.

— Kardeslerin?

— İki ygs büyüğüm bir ağabeyim var.

Yaslı kadının icinden kapkaranlık bir korku gecti. Oğlu tam da belaya catmıstı. Cunku Kemal o gece

... kız beni çok seviyor ana, ben de onu seviyorum, haberin olsun" demisti. Haberi olmuş, icten ice sevinmisti ama, gene de bu is tatlıya bağ-lansaydı hicbir diyeceği yoktu. Demek babası, anası, ağası razı geliniyorlardı ki kız kacmıstı. Yoksa ne gereği vardı kacmanın? "— Anacığım git, iste"

derdi. Adam adam gider isterdi.

Deri n bir ic gecirdi.

Al ah vere de kotulesmeselerdi. Ya kotulesirler-se? Ya bıçak bıcağa, tabanca tabancaya gelirlerse?

Bıçak, tabanca değil de, kızın babasıyla anası, oğlunu karakola sikayet ederlerse? Oğlu haislere girerse? Gercekten de, oğlu, canının ici, gozunun bebeği Kemal'siz ne yapardı?

Telaslandı.

Kızı sabahleyin takken inerken gorunce yureğine kapkara bir ağırlıktır çokmustu. Guzel, alımlı olmasa belki de boylesine kaygı cekmiyecek, "— Madem oğlum beğendi, canı sağ olsun" deyip gececekti.

Ama oyle olmamak gerekirdi kazın ayağı. Guzeldi kız, guzel. Boyle guzel kız fabrikada calısan fakir bir isciye yedirmek istemiyebilirlerdi sahipleri. Onun icin karakola da bas vururlardı, bıcağa tabancaya da.

Kimbilir, belki de birazdan kırmızı yakalı, sert yuzlu polisler gelir, oğlunu sorarlar, bulamayınca fabrikadaki adresini öğrenir, gider, sonra da tu-tuklarlardı.

Yureği gittikce karararak kalktı, kırmızı biber kutusunu almak uzere odaya gecti.

Gul u kadının birden sıkıntılı bir hal alısına dikkat ederek, ardından baktı. Yaslı kadının bu isten memnun

olmadığı besbel iydi. Pakize: "— Kaynana mı?" demisti, "—... en iyisinin boynu altında kalsın"

Pakize haklıydı. "— Suna bak.." diye gecirdi, «]... daha bismil ah demeden... Kuru karı. Ben senin gibilere kemiğimi kemirtmem ya, hele su fırtınayı atlatalım hayırlısıyla"

Yaslı kadın kırmızı biber kutusuyla odadan dondu. Tencerenin basına az oncekince comeldi. Corbaya iki tutam kuru kırmızı biber attı. Hep o dusunceli, .dusunceli de değil, kaygılı haliyle kutunun kapağını kapadı.

— Yasın kac senin? Gul u :

— On altıya girdim, dedi.

— Vah vah vah, vah yavrum vah. Deli genclik iste... Peki, bunun sonunu dusunmedin mi? Polisler gelir dayanırsa kapımıza? Oğlumu alır goturur hapse atarlarsa?

Gul u, kadının kaygılı halinin nerden geldiğini anlamıstı. Huylanmış bir kısrak gibi basını

sertce kaldırdı :

— Korkma ana korkma, hic bir sey olmaz. Polisler gelse bile, soyliyeceğimi biliyorum ben. Beni oğlun kacırmadı, ben kendim kactım, kendi gonlumle. Kimse onun kılına dokunamaz!

Yaslı kadın, kızın cerbezeden urktu. Boylesine disli bir gelini hic dusunmemisti. O, Fattum gibi, gozu acılmamis, kendi halinde, oğlundan gayri erkek tanımamis, polise, candarmaya karsi ağzında dili donmeyecek, yadırgı erkekler karsısında kulak memelerine dek kızaracak bir kızcağız isterdi. Birden gene Fattum'u hatırladı. Dili dilinden, teni tenindendi zavallı. Taksiye kosarak gelmiş, icinden Kemal'le inen yabancı kızı gorunce sasalamış, sonra da isi anlayınca... boynu nasıl bukulmuş, gozleri nasıl da dolmustu!

İc gecirdi. Yasaran gozleriyle kalktı.

Gul u'yse ardından huylu huylu bakıyor, "— Cadı" diye geciriyordu. "... su gurultu, patırtı geçsin, sorarım ben sana butun bunları. Anam, babam var-mıymış, kac yasımdaymıyım, polisler gelir kapıya dayanırlarsa... dur sen dur. Ben de sennen birlikte otu-rursam kahpe doluyum"

Yaslı kadın evden çıkmış, komsulara doğru gidiyordu.

— Git git, dedi. Git de orda kendin gibilerle beni çekistir bakalım ne gelecek elinden!

Yaslı kadın, Fattum'ları%Jıuğunun kapısında durmustu.

Seslendi:

— Fattuuuum, ooo Fattuuuuuu!

O sıra Fattum, basını babasının kupkuru dizine koymuş, usul usul ağlıyordu. Bu ağıt sabahtanberi, Kemal'in taksiyle yadırgı bir kız getirdiğindenberi aralıksız surup gidiyordu. Yaslı Dakur da, kızı kadar kederliydi. Onun da niee tatlı hayal eri, dusleri bir darbede yıkılıvermistti. Artık ne tarlalar birlesecek, ne torunları olacak, ne de boynu bukuk kızını dunyada gonul rahatlığı icinde bırakıp, huzurla olebilecekti.

Hersey altust olmuş, kolu kanadı kırılmıştı.

Kemal'in yaslı anasının sesini isitmisti:

— Kalk kızım, dedi. Kalk bak bakalım... Fattum oyle halsizdi ki. O artık baskasının "Kaynanassıydı.

Madem baskasındı, ne diye kalkacaktı sanki?

— Ooo Fattuuuuuum!

Yaslı Dakur da kızının hissettiklerini ediyordu ama, gene de:

— Kalk yavrum, diye sarstı kızını. Kalk, ayıp!

— Kalk sen bak baba.

Dakur uzerinde durmak istemedi. Kızının basının altına bir yastık koyup kalktı, kapıya çıktı:

— Buyur baai.

— Fattum yok mu? >

— Var, icerde..

Yol verdi. Yaslı kadın, her zamandan daha yaslı, girdi. Fattum ağladığını belli etmemek icin gozlerini iyice kurulamıştı sozde. Yaslı kadın bir bakışta herseyi anladı. Oylesine doluydu ki, genc kızın boynuna sarılıp sarsıla hıckıra ağlamağa basladı. Artık birbirlerinden saklıyacak seyleri kalmamıştı. Fattum, babası, Kemal'in anası ağlıyor, ağlıyorlardı. Onca

yıf kurdukları haydl er, gordukleri dusler, teknil umutları yıkılmıstı. Bundan boyle ne diye yasamalıydılar sanki? Yasamalarından ne çıkacaktı?

Kendini ilk toparlıyan Dakur oldu. Gozlerini sildi. Tutun tabakasını çıkarıp kalın bir cigara sardır sedirin ayakucuna coktu :

— Ne yapalım? Al ah boyle istemis..

Kemal'in anasıysa kendini bir turlu bulamıyordu. Gene de Dakur'un yanibasma coktu. Fattum da karsılarına iki dizi ustune cokmustu. Bir ara elini Kemal'in anasının dizine koydu. Demek onun hic sucu yoktu bu iste? Demek oğlu, ondan habersiz girismisti bu ise?

Bir sure hic bir sey konusmadılar.

Neden sonra Dakur, gene ilk sessizliği bozdu :

— Mubarek olsun bacı. İnsallah mesut olurlar. Madem ki iki gonul birbirini sevmis...

Kemal'in anası:

— Bilmem ki, diye yaslı gozlerini Dakur'a kaldırdı. O kadar erkeğin icinde yetismis, yırtık bir kız...

Korkuyorum Dakur, Kemal'imın basına bela gelmesinden korkuyorum. Yureğim gazel yaprağı gibi titriyor. Evimi polisler basacak, oğlumu alıp goturecekler gibi geliyor, hapislere atacaklar gibi geliyor, Al ah seni inandırsın...

Sonra, butun kaygılarını teker teker saydı doktu.

— Boyle, kendi ayağıyla gelen bir kız... Fattum :

— Doğru, dedi.

— Polisler kapıma dayanır da kızı isterlerse..

— Teslim edersin.

— Oğluma bir zarar geimiyeceğini bilsem.. Dakur:

— Kıza ilismediye hic bir zarar gelmez, dedi. Yası kac?

— On bes mi, on altı mı, bilmem. Yası batsın. Dakur basını bilgicce salladı :

— Oyle oyle. Kıza i ismediye, ilismesin. Hic bir sey çıkmaz altından. Zarar da gelmez.

Cok cok, alır giderler...

Bakıstılar, uzun uzun bakıstılar. Aynı seyleri dusunuyorlardı: Kızı alıp gitseler ne iyi olurdu. Keske alıp gitselerdi!

Fattum'un gozleri parlıyordu. Yeniden umuda dushmanı. Kızı alıp giderlerse mesele kalmazdı gercekten de!

Birden : — Keske polisler gelip alsalar, dedi.

Dakur basını salladı:

— Gelirler gelirler. Mucerret gelir, alır giderler!

— Oğluma zarar geimiyeceğini bilsem?

— İlismediye, bir de bundan boyle ilismezse zarar gelmez!

— Sonra akıl var, yakın var. Oğlum kacırmamıs ki. Kendi kacıp gelmis..

Basını kaldırdı, babayla kıza baktı:

— Kendi kacıp geldiğine siz de sahitsiniz değil mi?

— Bak hele bak, dedi Dakur.

— Tabi sahidiz teyze. Gozumuzle gorduğumuz bir sey mesela..

— Hem biliyor musunuz? Fabrikada, onoa erkeğin arasında gozu acılmıs, yırtık bir kız...

Fattum, yaslı kadının en can alacak yerine bastı :

— Oteki gelinlerin gibi, yarın bu da oğlunu alır, buralardan yallaaaah...

Meryem'in kırıksık, esmer yuzu karardı. Heyecanlanmıstı. Gercekten de, doğru, dosdoğru bir sozdu.

Oteki oğul arı gibi, Kemal'i de bunun ardına takılır, giderdi sehre. Torunları dunyaya gelse bile, dizinin dibinde olmaz, onları kana kana sevemez, oksayıp bağırına basamaz, baslarını yıkayıp, cise tutamazdı.

Daha kotusu, bu oğlu da elinden kactı mı, yasamının sonuna dek artık tek basına... hem kim bilirdi?

Belki de bir gun evinde, tek basına, kukumav (Baykus) gibi olurdu. Kaynanası gibi. Kadına bir gece fenalık gelmiş, sabaha dek uluya uluya, yatak, dosek, yorgan paralıya paralıya can vermisti.

Kaynanası gibi tek basına kalmak istemiyordu yeryuzunde. Bu sonuncu oğlu, en cok sevdiği, kocasına en cok benzeyen oğluydu. Bunu da otekiler gibi yitirmek istemiyordu. Kemal dizinin dibinden ayrılmamalıydı.

İcini cektı. Gozleri hınca parlıyordu : — Oğlumu elimden alacak, diye homurdandı. Otekiler gibi. Sanki oğul arımı onlar icin doğurdum. El kızları, sehir surtukleri. İstemiyorum, istemiyorum onu. Al ah belasını

versin, Al ah butun sehirlı kızların belasını versin. Kendilerine kocayı sehirden bulsunlar, benim oğlumu rahat bıraksınlar! Benim oğlum, babasından vasiyetlidir, askerliğini yapmadan evlen-miyecek...

Fattum'un heyecanı son kertesini bulmustu. Yuklu goğsu inip inip kalkıyor, gozleri parlıyordu. İnsal ah polisler gelir, alır goturur, hatta Kemal'i de hapse atarlardı. Keske atsalar. yemeğini tasır, kirli camasırlarını alır, onu hapisanede her gun arardı.

Biliyordu hapisaneyi, gitmisti. Halasının kızıyla birlikte gitmişlerdi. Halasının kızı bir oğlanı seviyordu, nisanlanmışlardı. Nisandan iki gun sonra, pazar yerinde birisiyle kavga etmiş, adamı cekip vurmustu.

Üç ay hapis yatmıstı yaralamadan. Uc ay icinde belki yirmi kez gitmişlerdi halasının kızıyla. Yemek, temiz camasır goturmuşler, kirli camasırlarını alıp getirmişlerdi. Keske Kemal'i de hapsedeseler de, kendi de gitse, yemek, para, temiz camasır goturup, kirli camasırlarını alıp getirse, kana kana yıkasa onları.

Ah olurse su. Uc ay, altı ay, bir yıl, bes yıl...

Beklerdi, on yıl bile beklerdi. Halasının kızıyla gittikleri sıra bir kız tanımıstı. Kızın sevgilisi de hapisti.

Ziyaretine sık sık geliyordu. Anası, babası oğlana vermemisler. Cocuk kızmıs. Kafayı cekip dikilmiş kızın babasının karsısına. Kucuk bir ağız dalası, sonra cekmiş bıcağını vurmıs. Kız diyordu ki: "— O

olmadıktan sonra, gozumde hic bir sey yok. Ne ana, ne baba, ne de kardes. Varsa o, yoksa o. Değil uc yıl, on bes yıl beklerim"

Hasret dolu bir ic gecirdi Fattum. O da onun gibiydi. Kemal'i uc yıl, bes yıl, on bes yıl bile beklerdi; daha da cok!

Dakur:

— Kendi ayağıyla kacıp gelen bir kızdan hayır çıkmaz, dedi.

Meryem basını sal adı.

— Kacmaya alışkın ayaklar, yarın oğlumu bırakıp baskasına da kacarlar!

— Çok doğru. Sehir kızı, sehir insanının oyununa oyun mu yeter?

— Yetmez!

İki yaşlı, anlayışlı anlayışlı bakıştılar. Neden sonra Meryem :

— Polisler gelirse, dedi. Dakur da aynı şeyi düşünüyordu :

— Gelir gelir, sağlama gelirler.. Fattum endiseyle sordu :

— Kız, gitmem diye ayak direrse ya? Babası, kızına baktı :

— Nasıl yani?

— Gitmek istemezse?

Yaşlı babanın, polisler üzerine fikri vardı. Polisin ne demek olduğunu pazar yerinden biliyordu.

— Gitmek istemezse mi? Hı hm... Keyfine mi

bırakırlar onu? Polis bu. Kimsenin istediği yere koy yapmaz. Elinde bir evrak, gelir, dayanır kapına, der boyle boyle, hık mık ettin mi, kasları bir çatılır. Ondan sonra tamam. Polis bu. Bu boyle olacak desin de olmasın...

Meryem basını sal adı :

— Dakur doğru soyluyor. Polis bir ise el attı mı, tamam!

— Demek suruye suruye gotururler?

— Hic sakaları yoktur.

Meryem'in gozleri daldı. Huğun ufacık penceresinden gunluk guneslik dışarlar gozukuyordu. Gokyuzu masmaviydi, boy atmıs iri bedenli ağaclar ağır ağır sal anıyordu. Arada bu dupduru, masmavi gokten genis kanatlı alıcı kuslar suzulerek geceler bile gormuyordu. Sehirli kız, polislere gercekten, dikilebilir miydi? "— .... korkma" demisti, «].... hic bir sey olmaz. Polisse Al ah olmadılar ya! Ben diyeceğimi biliyorum. Beni oğlun kacırmadı, ben kendim kactım ona"

— Kız disli, diye mırıldandı. Polislere molislere kavuk sallamaz gibime geliyor. Boyle gelin istemezdim ben!

Fattum'a baktı:

— Disli gelin istemezdim. Benim gelinim benim gibi uysal olmalı. Kaynanasının karsısında dil asırmamalı. İtaatli olmalı, evciment olmalı. Bu kız disli. Bu kız...

* Gul u hala ocak basında comelmis, yuzu avuclarında, huğun acık kapısından dışarlara bakıyordu. O da Kemal'in annesi gibi duru mavi gokyuzune, boy atmıs ağaclara, genis kanatlı alıcı kuslara bakıyor amma

onları gormuyordu. Kocakarının basıp gitmesini hayra yormamıstı. Durusu, bakısı, soru sorusu...

Kocakarıya gelin gelmemisti ki!

Kalktı, sağdaki odanın acık kapısı onune gitti, durdu, icerisini gozden gecirdi: Karsıda bir sedir, yerde yırtık, kirli bir kilim, sağda harap bir aynalı dolap. Bu aynalı dolaplar ta Ermenilerden kalma seylerdi ki, Gul u bu bicim dolaplara yerlilerin evlerinde cok rastlamıstı.

Ermeniler yurttan koçulurken kapısılan mallardan. Tam karşı duvarda Kemal'in orta buyuklukte fotoğrafi. Zevksizce boyanmıstı.

İceri cekinerek girdi, fotoğrafa yakından baktı. "— Dert" dedi, «]... dudaklarını avrat gibi boyamıs"

Oysa Kemal'in sucu yoktu. Fotoğrafcının maskaralığı. Dudaklarını boyamıs, goz bebeklerini renk-Jendirmıs, gozlerine sanki surme cekmıstı. Bu haliyle Kemal'e benzer yeri yoktu pek ama, gene de Kemal olduğu belliydi.

Dısarı cıktı. O, bu değil ya, su kocakarı zihnini bulandıırıyordu. Babası varmıymıs, anası, kardasla-rı...

Ya,

poHsier gelirse, ya oğlunu hapsederlersey-mıs...

Kapıda durdu. Goz alabildiğine sebze bahceleri, bahcelerde capa capalayan kadınlar, erkekler, cocuklar... Kapıya dayandı. Su aksam oluverseydi hayırlısıyla. Kemal gelseydi. Karakola çağırmıslar mıydı acaba? Çağırmıslarsa ne ifade vermıstı?

Gozune birden Kemal'in bisikleti ilıstı. Dısarıda, huğun duvarına dayalı duruyordu. Nicin? Bisikletle gitmemıs miydi fabrikaya? Dusundu, uzun uzun, kaygılı kaygılı dusundu bir sure. Sonra hatırladı: Sabahleyin taksiyle gelmısler, Kemal taksiyle donduğu icin bisiklet evde kalmıstı.

Gitti, direksiyonu tuttu. Acaba ne yapıyordu su sıra Kemal? Karakolda mıydı? Yoksa hapiste mi?

Sanmıyordu. Hapiste değil, belki karakoldaydı. Cunku babası... babasından cok berber Resit. En cok da o. Burun koklerine akmıs ufacık gozleriyle herhalde kısıkırtıyordu babasını. Hamza da yanlarınday-di tabi. Sağlama kosmus olacaktı karakola. Sisman komser, Kemal'i çağırtmıs mıydı acaba?

* Çağırtmıstı.

Bir polis fabrikaya gelmıs, Kemal'i alıp karakola goturmıstı. Cemsir, berber Resit, Hamza, nerden haber aldıysa alıp kosarak gelen ırgatbası Memo filan oradaydılar. Kemal zerrece korkmamıstı.

Nelerinden korkacaktı? Berikilerin ofkeli, homurtulu bakıslarına karsın, ifadesini guzel guzel vermis, durumu kısaca anlatmıstı: Evet, seviyordu kızı, seviliyordu da ama, o kacırmamıstı. Kız kendiliğinden kacmıstı ona.

Mosmor kesilen berber Resit ofkeyle bağırmıstı :

"— Yalan! Kızı kandırıp zorla kacırdı.."

Kemai alabildiğine soğukkanlıydı:

"— Kacırmadım. Kendi kactı."

"— Kacırdın"

" "— Kacırmadım. Bana inanmıyorsanız Pakize'ye^ sorun.."

Komser:

"— Pakize kim?"

""—Giritli Pakize. Gul u'nun is arkadası.."

Pakize çağırtılmıs, Muhsin usta da kendiliğinden gelmıstı. Gerek Pakize, gerekse Muhsin usta bildiklerini cekinmeden soylemısler, iki gencin nasıl sevistiklerini saymıs

dokmuslerdi. Hele Pakize... sımsıkı

sarındığı beyaz basortusu uca uca oyle anlatmıstı ki... Sevisiyorlardı, evet. Ayıp mı? Gunah mı? Ona kalırsa ne ayıptı, ne de gunah. İki gonul bir olduktan sonra samanlık seyrandı be!

Berber Resifin gene karsı çıkısına ofkelenen Pakize'nin ofkesi birden oyle tasmıstı ki, nerdeyse bu ofke, kupkuru adamı azgın bir sel gibi kapsayıp, boğacaktı :

"— Resit emmi Resit emmi, gozunu ac, beri; bak! Ben, Al ah'tan baska hic kimseden korkmam. Kızın babası sen değilsin, karısma sen. Oğlana da, yazık. Elin oğlunun bu is'te tobe sucu yok. Kız benim eve geldi sabah sabah, koltuğunda bohcası, ben alıp goturdum oğlana. Oğlanınsa hic bir seyden haberi*

yoktu. Bisikletiyle fabrikaya, ise geliyordu. Kız'sa benimle belki el i sefer haber gondermistı, beni kacıracaksa

kacırsın diye. Oğlan gene akıllılık etti. İste yuzu, dunya ahret kardesim olsun, aferin" Muhsin usta da, Pakize gibi aynı seyleri, ama daha akıllıca, daha ağır baslı anlatınca, komser, kız sahiplerine dondu:

— Evet. Butun bunlara ne diyeceksiniz?

Ne diyeceğini bilmiyordu ki Cemsir. Boynunu bukmus, Resife bakmıs, Resiften yardım dilenmistı adeta.

Resif se baruttu:

— Ne bakıp duruyorsun budala? Kızın sozlu değil mi? Kactığı oğlanınsa Fellağ olduğunu bilmiyor musun?

Sanki Kemal orda değilmişcesine soylenen bu* "Fellağ" sozune yalnız Kemal değil, komser bile kızmıstı

:

— Sus be! Fellağ ne demek?

— Arab usağı.

— Arab usağı ne demek? Onlar da bu mil ete-dahil değil mi? Senin, benim gibi vergi vermiyorlar mı?

Askere gitmiyorlar mı?

— Gidiyorlar.

— Peki?

— Yalnız ben demiyorum ki beyim? Fel ah Fel ah, Turk Turk.

— Keees!

Kesmıstı, kesmıstı ama, gene de Fellağ Fel ah'ti, Turk Turk. Hem canım ne olursa olsun, kanun madem baba'ya hak tanımıstı, baba da hakkını

kul anmalı, on sekizini bitirmemis kızını cekip almalıydı. Cemsir'e sertce bakmıstı:

— Ne duruyorsun? İstesene kızını! Kanun sana bu hakkı tanımıyor mu? Kızın, on sekizini bitirdi mi?

Cemsir anlamıs, yekinmistı:

— Hayır, bitirmedi. İstiyorum kızımı. Seriatın kestiği parmak acımaz beyim. Kızımı istiyorum!

Kemal'le Muhsin usta bir kıyıdan sadece bakıyorlardı. Komser, tutanağı duzenledikten

sonra kız tarafıyla

kızın sevgilisini Savcılığa yol adı. Savcı tutanağa baktı. İki tarafı da ayrı ayrı dinledikten, kızın yasının küçük olduğunu öğrendikten sonra, kanunun emrettiğini uyguladı: Kemal tutuklanmış, Gul u'nun babasına teslim işlemi sip-sak yapılmış, polis görevlendirilmisti.

* Gul u, Kemal'in bisikletinin zilini calınca, ses, uzaklara, ta uzaklara yayıldı. Capa capalamakta olan kadınlı, erkekli bahceciler islerinden baslarını kaldırıp, zil sesinin geldiği yana baktılar. Orda, yaşlı

Meryem'in huğunun onunde dikilmekte olan "Şehirli kız"ı gorduler. Taksiyle gelisini de gormuslerdi sabahleyin ama, kosup merakla gidene dek kız huğa sokulmuş, kapı kapanmıştı. Demek buydu?

Uzaktan yuzu pek de bel i olmuyordu ama, boyu posu fena değildi. Bir sey değil, Meryem anaya gulecekleri tutuyordu. Avrat buyulu muydu ne? Oteki oğul arı tic yıl ar yılı şehirli kızların ardlarına takılıp

analarını tek basına bırakmışlardı. Bu en küçük oğlunu guya şehirli kızlara kaptırmıyacaktı. Kemal'im, Kemal'im.. oğlan, babasına benziyor diye çok seviyor, sık sık "— Bunsuz olamam!" diyordu. Sabaha dek desin. İşte bu da, ağalarınca davranmıştı. El kızı, ustelik şehirli kızıydı gelin. Yarın kocasının ağzından girip burnundan çıkar, kocasını kandırır, bir sabah da tıpkı

ağaları gibi, yallah. Meryem dilediğince vurup car-pınsın, ağlayıp sızlasındı. "— Evlatlarımı el kızları için mi doğurdum? Onlar için mi bu boylara getirdim? Kahırlarını onlar için mi cektim? Karnımda dokuz ay onlar için mi taşıdım?"

Bu kadına gerçekten de buyu sinmiş olacaktı. Fıkara.. Fattum'un babası yaşlı Dakur'la az mı cene ceneye vererek hayaller kurmuş, dağlan az mı bedesten etmişti? Lakin Fattum'un da artık ayağı suya değmiş olmalıydı. Şehirli kıs taksiden inerken carpılmışa donmuştu fıkara. Akşam üzerleri yol kıyılarındaki dardağan ağaçlarından birinin üzerine kaile denilen kocaman bir sincap gibi tırmanır, Kemal'i bekler, tam yaklaşıncaya da iri birer sacmaya benzeyen yeşil yeşil dardağanların yağmuruna tutardı. Cilveydi bütün bunlar ama, Kemal hiç oralı olmaz, hatta içerlerdi. Kızsa aldırılmazdı. Aldırılmazdı

ya, bunca sırnasıklığın anlamı neydi yani? Apacık bir seydi bu. Oğlandan hoslanıyor, oğlanı eline gecirmek istiyordu. Simdi? Simdi bir kıyıda kala kalmıştı iste. Daha önce el oğluna boylesine sırnasmış bir kız kim isteyip alırdı ki? Kendini bilen hiç bir delikanlı donup bakmazdı herhalde. Surda burda "—

Kaynanam, kaynanam.." İnsan, suyu gormeden pacaları sıvama-malıydı. Sıvarsa, böyle olurdu iste!

Şehirli kız, alacalı bulacalı basma entarisiyle içeri çekilmisti. Çekilmisti ya, dilediğince çekilsin. Capalara dayanılmış, cigaralar yakılarak başlanılan dedikodu sürdürülüp duruyordu. Nasıl sürdürülmesin ki, böyle

esaslı, boylesine meraklı bir konu her zaman kolay kolay ele geçmezdi. Tarla, capalanacak ot, otlardan arınacak sebzeler kacmıyordu ya!

Yaşlı Meryem'in huğdan kahırlı kahırlı çıktığını, Fattum'ların huğuna girdiğini, bir daha da çıkmadığını

gormuslerdi. Fattum'larda ne konusuyordu acaba? Nicin kahırlıydı? Orada ne yapıyordu? Ne yapacak, hi ic, dedikodu tabi. Sehirli kız istemiyordu ki o. Ne diye kacıp gelmiş, oğlunun sakalının altına ne diye girmisti? Acaba Dakur emmiye ağlıyor muydu? Ağlıyorsa haksız mıydı? Hic de haksız değil. Oğlanı onlar için doğurmamıs, bu boylara onlar için getirmemisti, haklıydı ama, iste, arabasının tekerine taşı

koymustu oğlu! Bir gun, bes gun, gunun birinde de pırrr... Birden bir ses yükseldi:

— Meryem teyze huğdan çıktı!

Yaslı Dakur'un huğuna merakla bakıldı. Gerçekten de, çıkıyordu yaslı kadın.

Girerkenki gibi kahırlıydı.

Ardından Dakur'la Fattum da çıkmışlardı. Onlar da Meryem gibi sıkıntılıydılar. Ne vardı? Bir sey mi vardı

yoksa? Ne olabilirdi?

Seslendiler:

— Ooo Meryeeem!

Sesi isiten yaslı kadın durdu. Guneste kamasan gozlerine elini siper ederek baktı, "— Efendim?"

anlamına, yanıtladı:

— Naaam?

— Gel buraya, geel! Çağırılan yana yolunu değiştirdi.

Kazmalar atılı atılıverilmiş, yaslı Meryem'in cevresi merakla alınıvermisti. Sordular, sorusturdular.

Sonunda öğrendiler yaslı ananın sıkıntısını da, kahrını da: İstemiyordu sehirli kızını, gozu tutmamıstı.

En kucuk yavrusunu boylesine yırtık, yuzu sanki cam kırığıyla sıyrılmış hayasız bir kız için doğurup bu boylara getirmemisti. Polislerin gelip, onu surukliye surukliye goturmelerini istiyordu. .

Yaslı bir bahceci arapca sordu :

— Yası kac? Meryem nefretle:

— Yası batsın, dedi. On dort mu, on bes mi? Daha cok da yaslı erkekler baslarını tecrubefi tecrubeli sal adılar: On sekizini bitirmedigiine gore, babası, anası da razi gelmezse, polis gelir, alır, direnirse de surukliye surukliye goturur, anasına, babasına teslim ederdi!

Canım biliyordu, bu kadarını o da biliyordu ya, .baskaydı öğrenmek istediği.

Sordu:

— Kız gitmek istemezse ya? Kargayı hatırlatan yaslı bir bahceci:

— Kızın fikri sorulmaz!

— Sorulmaz demek?

— Sorulmaz.

Meryem'in gozleri dolu dolu oldu. Yaslar goz pınarlarından suzulup, kırırs kırırs yanaklarından asağılara yuvarlandılar. Ne iyi olurdu, ah ne iyi.. Demek surukliye surukliye gotururlerdi? Gotursunler. Al ah kılıclarım keskin etsindi. İnsal ah bir daha da gelemezdi gozu cıkasıca!

İc gecirdi.

Fattum'u istiyordu o. Arlı, namuslu, terli tertipli Fattum'u. Fattum onun gibi yırtık, arsız, disli değildi.

Tarlası da vardı. İki tarla birlesir, torunları olur, torunlarını cise tutar, baslarını kopurte kopurte yıkar...

Birden durakladı. Bir motor sesi, bir koma ardından. Yoksa geliyor muydu polisler? Zaten bekleniyordu, kulaklar kiristeydi. Baslar seslerin geldiği yana dondu.

Sesler gittikce yaklaşıyor, gucleniyordu. Meryem'in heyecanı son kertesini bulmustu. Geliyordu, polisler almıya geliyorlardı sehirli kızı. Gelsinler, gel-sinlerdi. Direnirse surukliye surukliye gotursunler, ite kaka, doğe doğe gotursunlerdi. Nesine acıyacak-tı? O değil de Fattum olsa acırdı bak. Fattum olmadığına, gunun birinde obur oğul arı gibi Kemal'ini alıp sehire gotureceğine gore canı cehennemeydi.

Sesler iyice yaklastı, sonra ağaçların arasında mavi boyalı, pırıl pırıl taksi gorundu.

Meryem'le otekiler kosustular. Taksi, sabahki kara taksi gibi, huğun tam onunde durdu. İri bir komserle

polisler, birtakım yabancılar taksiden yere atladılar. Motorlu araclar buralara sık uğramadığından, motor homurtusu, koma irili ufaklı, genc yaslı semtlileri heyecanlandırmıstı. Lahzada kadınlı erkekli, coluklu cocuklu bir kalabalık taksinin cevresini merakla alıverdi. Birbirlerine sokularak, daha iyi golebumek

icin ayak parmakları uzerinde yukselerek, Meryem teyzenin kapısına bakıyor, isin nereye varacağını kestirmeğe calısıyorlardı. İsin sakası olmamalıydı. Cunku elinde evraklarla komser, ardında polisler kapıya yığılmıs, sehirden kacıp gelen kızı soruyorlardı.

Kız'sa oyle farfarı, oylesine cenebazdı ki...

— Gitmem! diye bağıriyordu. Etimi lokma lokma doğrayacağınızı bilsem bile, gene de gitmem!

Sası bir orta yaslı kadın cirkin cirkin homurdandı :

— Tovbe estağfurul aah.. gozleri donmus kaltağın...

Sisman komserse, habire:

— Yavrum diyordu, evladım diyordu, kanun diyordu.

— Gitmem komser bey gitmem, bosuna zorlamayın! Kanundan bana ne? Benim anam da, babam da, kardasım da, kanunum da Kemal. Beni o kacır-madı, ben kendim kactım ona. Bırakın beni, karısmayın bana!

— Kanun kızım, kanun!

— Bana ne sizin kanununuzdan? Rahat bırakın beni!

— Bırakamayız. |;.

— Niye bırakamıyormuseunuz?

— Kanuna gore babana, anana aitsin!

— Değilim. İstemiyorum anamı da, babamı da,, kardasımı da. Al ah hepsinin belasını versin!

— İyi amma, sozluymussun..

— Kum? Ben mi? Tobe, tobe val aha komser bey. Yalan soyluyorlar. Beni paralı birine satıp, aldıkları parayla rakı icecekler!

Bir an ucurum sessizliği oldu. Berber Resit:

— Utanmaz, diye sessizliği bozdu.

— Sensin, utanmaz da, rezil de, namussuz da sensin. Olu yıkayıcı, ıskatçı. Sen ne karısıyorsun?

Neyimsin benim? Babam mısın? Kardasım mı? Ne-yimsin?

Berber Resit fena bozulduğu halde, gene de ileri atıldı, Gul u'nun bileğini yakaladı:

— Gul u, yavrum, kızım... Gul u, bileğini nefretle cekti:

— Bırak be!

Bileğini oyle sertce cekmisti ki, Resit sendeledi. Nerdeyse yuvarlanaaaktı. Ama kendini cabucak toparlıyarak, Cemsir'le otekilere bağırdı:

— Ne duruyorsunuz? Ne bekliyorsunuz?

Bir anda meraklı kalabalıkla polisleri falan yaran Hamza'yla Cemsir, Gul u'nun ustune atılıp kızı kısıvrak yakaladılar. Bağırta bağırta suruklemeğe basladılar.

Yerlerde suruklenen Gul u basbas bağırıyordu:

— Bırakın, bırakın beni i ! Cankurtaran yok muuuu? Al ahını seven yok muuuuuu?

Taksiye zorla sokuldu. Hungur hungur ağlıyor, kısılmıs, catlak sesiyle bağırıyor,

yırtınıyordu.

Komserle polisler de bindikten sonra taksi hızla uzaklastı.

Kırıs kırıs Meryem donmus kalmıstı. Gozleri, uzaklasmakta olan takside, bakıyor, az sonra taksi; ağac kalabalığı icinde kaybolduğu halde, hala bakıyordu. Kurtulmustu ondan, cehennem dibine kadar yolu vardı ama, oğlu? Oğlu ne olmustu ya? Yoksa hapis mi etmislerdi? Ya hapsedtilerse? Gidip arasa mıydı? Nerden arıyacaktı? Kimden? Hapisane ner-deydi?

Fattum yanına sokuldu.

Dondu:

— Kemal'i hapsedtilerse ya?

Fattum ne soyle dedi, ne boyle. Ne soyle, ne boyle ama, keske hapsedselerdi de ona yemek, harclık

goturse, temiz camasır verip kirlilerini alsaydı.

— Sen hapisanenin nerde olduğunu biliyor musun?

Fattum heyecanlandı:

— Biliyorum.

— Beni oraya goturur musun?

— Gotururum.

— Gotur haydil

— Hemen mi?

— Hemen, simdi..

Basını filan ortmeden, huğunun kapısını olsun cekmeden, oğlunun dısarda dayalı duran bisikletini bile iceri koymayı dusunmeden yolu tuttu. Fattum da yanıbasındaydı. O da babasından izin almayı

akledememisti.

Bahcecilerin meraklı bakısları onunde, hızla uzaklaşıyorlardı.

Yaslı Dakur, kızının gitmesine tek laf etmeyi aklından gecirmemisti. Varsın gitsin, yureği yanık anaya oğlunun hapsedildiği cezaevini gstersindi. Tevekkul e Kemal'in bisikletini iceri soktu, huğun kapısını

cekti, kilidi vurup kapıyı kilitledikten sonra ard-larına dustu, o da sehrin yolunu tuttu.
XIV.

Muzaffer bey çiftliğinde cumbus vardı.

Ud, keman, tef, gırnata sesleri, arada naralar yükseliyordu.

On ikinci aya girilmis, bereketli yağmurlar gun-lerdenberi durmamaoasına yağmıstı ama, henüz kış gelmiş sayılmazdı. Hoos, guneyin yazı, kısı pek de belli olmazdı ya... Kış ortasında, hatta zemherilerde gunes actı mı, ortalık yaz gunlerinde olduğunca kavrulmaya baslar, gençlere ceketlerini filan attırırverirdi.

Subatta hava ısınmağa baslar, bağcılar kıska denilen küçük küçük soğanlarla bağlarına kosar, ekerlerdi bereketli topraklara.

Havada parçalı bulutlar dolasıyordu.

Yasin ağa, omuzunda Muzaffer beyin sırf Yasin ağa için İngiltere'den getirdiği pırıl pırıl cifte tufeği, çiftlik kapısında nobetteydi. Ağır adımlarla kapı onunde eiddi ciddi dolasmayıyla, kışla onundeki bir nobetciyi hatırlatıyordu.

Ne ud, ne keman, ne tef, ne gırnata, ne de arada patlıyan naralar. Olculu adımlarla bir boy gidiyor, donuyor, gittiği yol boyunca yeniden adımlıyordu ıslak toprakları.

Dusunceliydi ama, ne dusundüğünü kendi de bilmiyordu.

Birden bilmediği dusuncelerinin seridi kopuver-di: Kulağına birtakım ayak sesleri calınmıstı. Kemik kokusu almıs ac bir kopek hisliliğiyle durdu :

— Kim o?

— Ben'im emmi! Zaloğlu'nun sesini tanımıstı.

— Nereye boyle gece vakti?

— Hic. Yukarda .canım sıkıldı da..

Yasin ağa yukarda, yani beyin beton koskunda neler olduğunu sordu. Huyu değildi. Ne olursa olsun, onu ilgilendirmezdi. Yıl ar yılı alısageldiği seylerdi

bunlar. Coğu kez gece yarısı, herkes kimbilir kacıncı uykuya gectiği, el ayak cekildiği sıra Muzaffer beyle

arkadaşları, bes, altı, yedi, bazan daha cok otomobil e çiftliğe baskın verirlerdi. Kadınlı erkekli bir kalabalık, zilzurna sarhos, arabalardan cılgınlar gibi atlayıp, Yasin ağanın boynuna sarılarak yanaklarını

opucuklere boğarlardı.

En cok da bar kadınları!

Yasin ağayı tanımayan, gunes yanıği kuru yuzunu opucuklere boğmamısı yoktu. Tabi guzel olmak sartiyle. Cunku Muzaffer bey çiftliğine cirkin kadın giremezdi. Giremezdi ya, gene de capa ırgatlarını

ayrı

tutmak gerek. Cunku bunlar. Muzaffer beyin deyimiyle, "— Bunlar, kocalarının koleleridir. Ağalar, beylerden baskasıyla oynasmazlar pek"

Bu gece Yasin ağanın nesesi yerindeydi.

— E, dedi, ne haber bakalım?

Haber kendindeydi. Zaloğlu yanına laf olsun diye gelmemisti ki. Dayısı çoktan peki demis, hatta kızın emmisi yerindeki berber Resit fiyat üzerinde bile anlaşılmıstı. Bin lirayı goturup, kızı nikah dairesine cekmekten, sonra da duğun derneği kurmaktan baskası kalmıyordu.

Ah su bıyıkları!

O gun dayısı doğramasaydı, atlar gider, hic olmazsa kızı gorurdu. Çok yanlıs isleri vardı su dayısının.

İcini cekti.

— Ne o? dedi Yasin ağa. İcini niye cektin? Boynunu buktu:

— Hic.

— Derya'da gemilerin mi batt"?

— Batmadı, batmadı ya...

— E?

— Kırk yılda bir isimiz dustu...

Yasin ağa bu gece neseliydi ama, gene de ciddilesti :

— Oğlum, yavrum., sabırlı ol. Tevekkulun koyununu kurt yememis. Yasin emminin yası ohooo...

Benim bes kulağımın dibi kalmıs bu yasa kadar. Ne derler, yol yoluynan, orman baltaynan!

— Doğru emmi, doğru, biliyorum ya... Gulizar'ın sesi isitildi:

— Ramazan efendi ! Zaloğu sıcradı:

— Buyuur?

— Dayın çağırıyor! Kostu.

— Ne var? Niye çağırıyor? Gulizar guluverdi:

— Çağırdığı mağırdığı yok.

— E?

— Canım sıkıldı yalnız. Nerdeydin?

— Yasin emmiyle konusuyorduk.

Mutfağa gectiler. Gece yarısı baskın eden kadınlı erkekli misafirler sehirden tedbirli geldikleri icin, Rus saltasından koc yumurtasına, hatta hatta havvara dek her sey vardı.

Gulizar alcak bacaklı iskemleye oturdu, bacak bacak ustune attı, bir cigara yaktı. Zaloğu tam karsısında, ayakta dikiliyordu. Goz ucuyla kadının etekleri altında gozuken bacaklarına bakıyor, ama gormuyordu. Gulizar'sa, mahsustan acıyor, oğlanı huylandırmağa calısıyordu. Butun cabasının bos olduğunu gorunce:

— Pis, dedi. Sen de erkek misin? Kazık gibi dikiliyor!

Bir an bile Gul u'nun hayalinden kurtulamayan Zaloğu'nun tepesi attı:

— Nolacaktı ya?

— Dert!

— Niye?

— Nolacaktı ya'ymıs. Git hadi, defol!

zaloğu anlar gibi olmustu. Kadına sokuldu, tombul ama gergin derili kolunu tuttu:

— Kactan asağı olmaz yani? Kolunu sertce cekti:

— Git hadi git! Zaloğlu sendeledi. Gulizar yarı dargın, ekledi:

— Yarın el kızma da mı boyle yapacan?

— Nasıl?

— Nasılmıs. Avrat surda kendi kendine oturacak, sen?

Anlamıstı. Kadının hayli zamandır zarına bakmadığını biliyordu ama, ne gereği vardı?

Yakında pilic gibi kızla evlenecekti. Kabak Hafız: "— Bol bol ye" demisti, «Jen cok da havyar, balık yumurtası ki, iliklerin dolsun. Yoksa kıza karsı mahcup olursun. Neden dersen, cok zayıfsın"

Bu arada, Gulizar'a da bos vermesini tenbihle-misti. "— O kadın insanı yer, yutar, Al ahını sasırır"

Ve goğsunu yumruklamıstı.

Butun bunları yeni bastan hatırlıyarak:

— Senin hakkından Kabak gelsin, dedi. Gulizar'ın istekli kadın bakısları vahsice parlıyordu :

— Zıkkımın dibi. Yarın evlenirsen elimizi yıkı-yalım senden artık değil mi?

Erkekliğine pek dokunmustu. Mutfak kapısını itti. İcerden yansıyan cesitli calgıların sesleriyle azgın kadınların kahkaha, daha cok da canları yan-mıscasına haykırısları birden ta uzaklara gitti sanki.

Kadının

ustune ac kurt gibi tam atılmıstı, dayısının sesi:

— Ramazaaan!

Gulizar'ı falan unutup kostu:

— Buyur dayı!

Dayısının cevresi cesitli kadınlarla cevriliydi. Emretti :

— Koc yumurtalarını getir!

Zaloğlu geri dondu. İri ampul erden fıskıran ısıklar, kesme bil ur kadehlerde kırılıyordu. Sarhos calgıcılar,

akları kıpkırmızı gozleriyle yay cekiyor, gırnata ufluyorlardı. Al ı, morlu, yesil i, sarılı kadınlar, Louis Quins

koltuklar ya da Viyana tipi divanlara se-reserpe oturmuşlardı. Coğu kendinden gecmisti. Savrulan etekleri altında, hemen hemen en gizli yerlerine varana dek her yanları meydandaydı. Meydandaydı

ama, basta Muzaffer bey, butun erkeklerde bıkmıs, kanıksamıs bir hal vardı. Capa ırgadı kadınlar karsısında bile sehvetten canavar kesiliveren Muzaffer bey, simdi her yanları meydanda kadınlara bakmıyor, burnunu, onundeki Rus salatası tabağına indirmis, arada kıs kıs gulerek Muzaffer beyi cileden

cıkaran Zekai'ye fikirlerini il aki kabul endirmeğe calısıyordu.

Zekai bey vermut sisesini aldı, bos bardağını yarı yarıya doldurdu:

— Sonra?

— Ne sonrası?

— Demek Volta ir... Muzaffer bey sinirlendi:

— Zekai, alay mı ediyorsun?

Kadehini diken Zekai bey, Rus salatasını kasıkladıktan sonra :

— Sen, dedi, Voltaire'i yanlış anlamıssın..

Muzaffer bey, salonun sol duvarını boydan boya kaplıyan muazzam kitaplığına basını cevirdi. Kentin en zengin kitaplığının sahibi, bunun için de en kültürlü kisisi gecinirdi. Oysa baskaları, yani kültürlü kişi uzmanı gecinenler bu kanıda değil erdi. Tam tersi. Surda burda Locke'dan, Giordano Bruno'dan, Hobbs'tan, ya da Condil ac'dan ezberlediği parçalan yerli yersiz sayıp dokmesine karsın, Muzaffer beyin sağlam bir dünya gorusu olmadığını bilirler, "—O, iliklerine dek sehvet dolu cins bir aygırdan baskası değildir" derlerdi.

Muzaffer beye gelince, butun misafirlerine goğsunu gere gere gosterdiği kitaplığından oturu gururluydu. Guclu ampul erin ısığında kustahca parıyan, daha doğrusu, taassup kokulu ısıltılarla birer Katolik kini icinde bakısan sıra sıra ciltler okunmak için değil, caka satılmak gayesiyle raflara yerlestirilmislerdi. Bossuet'den Mallarme'ye, Diderot'dan Farabi'ye dek birbirleriyle ilintisi olan olmayan neler!

Voltaire'in "Dictionnaire Philosophique"inden, "Kama-Sutra"ya, Jul Sezar'ın Latince "Galya Seferi

"nden, Monteskiyo'nun "Esprit de lois"sına, Gil i-ero'nun sozluğune dek yuzlerce cilt. Hele her biri kapı gibi "Atlas Linguistique"lere hayran olmamak kaabil değildi. Burada orneğin, "Guide du Parfait Jordinie", ya da Arap harfleriyle "Anadolu yavrusunun kitabı"na da rastlanabilirdi.

Zekai bey, Muzaffer'in kitaplığa neden baktığını anlamıstı:

— Bu tarafa don, dedi. Muzaffer'se cırpındı:

— Ben Voltaire'i yanlış anlamadım. Ben cahil değilim, bana cahil diyemezsin. Hem canım, uzağa gitmeğe ne hacet? Soyle bakalım: Lock'a gore, bilgi nedir?

Yuzunde sinirli tikler baslamıstı. Zekai beyse, cıldırtan bir soğukkanlılık icindeydi :

— Bilmiyorum.

Muzaffer bey cok iyi bildiği bir konudan sınav veren bir öğrenci ciddiliğiyle, basladı:

— Fikirlerimizden ikisi arasında bulunan bağıllık ve uygunluğun yahut zıddiyet ve uygunsuzluğun idrakinden baska bir sey değildir. Bu tariften, bilgimizin, fikirlerimizden daha ileriye gitmediği, hatta basit fikirlerimizin ekserisi arasında bulunan...

Birden, suyu kesilmis musluk gibi, durdu. Ezberlediği, cok da iyi kıvırdığı seyleri unutuvermisti. Takıldığı

yerin az gerisinden tekrar aldı:

— ..... hatta, basit fikirlerimizin ekserisi arasında bulunan..

Ardı gelmiyordu, Al ah belasını versin. Kulaklarına dek kızardı, iri govdesini ates bastı. Zekai bey hınzırca

— Evet? dedi.

Karsılık alamayınca da burnunu Rus salatası tabağından çıkarıp, kalın bağa cerceveli gozluğ u ardında kıs kıs gulerek:

—Unuttun, dedi. Hafızan sana oyun etti değil mi? Daha doğrusu pustluk etti. Aldırma. Cevap ver bakalım simdi sen bana: Nominalist peripatetism'e dair neler biliyorsun?

Muzaffer bey iyice sasalamıstı.

Zekai yaylım atese gecmisti bir kez:

— Durand kim? Occam? Buridan, d'Ail y?

— Fichte, Schelling, yahut Kant? Bana, «]Mahz aklın tenkidini anlatsana!

Muzaffer yenilmemiş, ezilmisti. Bu adamın karşısında nedense hep boyle oluyordu.

Ataturk'un sağlığında genc bir devrimci olan Zekai'nin gerçekten de keskin bir zekası vardı. Devrimden önce medrese öğrenimi görürken, devrimden sonra cuppeyi, sarığı herkesten önce atmış, kendi deyimiyle

"Sivilize" olmuş, sasılacak bir cabuklukla ağızdan dolma Fransızca öğrenmiş, mil i bayramlarda zamanının en ileri Türkçesiyle en atesli soylevleri çekmişti. Bulduğu toplantıların nabzına göre serbet vermekte ustattı.

ıçkinın, Kadının, tutunun iyisini bilir, zemin ve zamana göre fıkralar sayar doker, sayıp doktuklerini tüketirse de uydururdu. İstediginde icsin, sarhos olup cıvımazdı. El e tutulur, gözle 'görülür hic bir is yapmadığı halde, öğle ve akşam yemeklerini Sehir Ku-iubu'nde yer, az da olsa mutlaka alkol alır, ustaca

poker, ya da bezik oynardı.

Hala devrimci partiden olmakla birlikte, karşı partiye icten ice yakınlık duyuyor, av kopeklerinin o harika

kokusu alma özel işiyle, zamanın yeni partiden yana çalıştığını hissediyordu.

Catalı, bıcağı elinden bıraktı, ağzını pecetesiyle sildi, iskemlesinde doğruldu. En etkin biçimde konuşabilmek için, en uygun tumceyi arıyordu.

Bulamayınca, iskemlesinden kalktı. Maroken ciltleriyle kustahca bakmakta olan kitaplığa gitti, durdu.

Kitapları gözden geçirdi. Sonra dondu, masa başına geldi, elini aziz dostu Muzaffer'in omuzuna koydu:

— Sen, ben, biz, bizler yani... diye başladı, bu bilgilerimizle kulaktan kapma, ağızdan dolma bilgilerimizle, yaya kalmağa mahkum Tatar ağalarından baskası değiliz azizim!

Sozlerinin Muzaffer üzerindeki etkisini anlamak için sustu. Gözlerini aziz dostunun gözlerinin ta içine dikmişti.

Neden sonra ardını getirdi:

— Sana Yunan felsefesi'nin menseinden, Em-pedokles'ten, Platon'dan, Aristoteles'ten, ya da Nominalist peripatetizm'den bahsedebilirim. Sen de beni hayranlıkla dinler, ilm-u irfanım üzerine şüphe götürmez bir kanaata varırsın. Fakat...

Yeniden sustu. Gene ağır adımlarla kitaplığa gitti, gözüne ilisen "Amerikan traktorleri katalogu"

arasından birini seçip aldı, masaya dondu.

— Fakat, diye yeniledi az önceki tilciğini. Ben kendi kofluğumun farkındayım. Bereket versin dünyayı, hele bizim dünyamızı, fikirler ve bilgi, koklu bilgi

yani, idare etmiyor!

Muzaffer bey biraz da yapma bir ofkeyle:

— Ya? dedi.

— Malımız, mulkumuz, servetimiz... Elindeki katalogu salladı:

— Bunu görüyor musun bunu?

— Goruyorum.

— Senin, bilhassa bilhassa senin istikbalin bunlarla ilgili!

— Malum.

— Musaade et, sozumu bitirmedim. Senin ve bilginin, su anda neyi dusundugunun farkındayım.

Tarlalarını bu traktorlerle surer, eker, zamanı gelince capasını yapar, dinamik ziraata gecer ve cok daha

fazla kazanırım diye dusunursun, dusunuyorsun.

— Muhakkak.

— Muhakkak değil Muzaffer. Bu memleketi sadece dinamik ziraat, daha dogrusu sadece doviz kurtaramaz. Bu memleketi, bu traktorleri yapan is adamlarının suuru, yani Amerikan tipi Demokrasi'nin temeli olan Liberalisme kurtarabilir, Devletcilik değil!

Kadehine doldurduğu vermutu birden dikti.

Muzaffer bey, ahbabının gene "Yeni Partbyi ogecegini anlamıstı. Belliydi ki sozu dondurup dolastırıp oraya getirecek!

Nitekim o yolda ardını getirdi sozlerinin :

— Ataturk inkılapları, Ataturk inkılapları.. Bu, muayyen, malum, belirli bir zumrenin yaygarasından baska nedir? Sozlerime dikkat et: Hala Parti uyesi biri sıfatiyle boyle konusmamam icap eder. Fakat azizim, sunu unutma ki, memleketin yuksek menfa-atları, Parti tuzuğundan, bir kelimeyle Parti ve Parti menfaatlarından once gelir!

— Yani?

— Hareket noktamız bu olunca, meseleyi gene Ataturk zaviyesinden mutalaa edebiliriz, etmeliyiz.

Evet, Ataturk... Buyuk adam, dahi, munci, falan filan. Her seyimiz, sembolumuz. Butun bunlar gene boylece kalacak. Ama, zamanla ahkamın degıstıği sozunu de unutamayız. Ataturk'tenberi zemin ve zaman cok degısti. Yeni sartlara yeni ahkam lazım. İnkılap, inkılaplar diye, korun degneğini bel edıği gibi hareket edemeyiz. Ya topyekun Amerikan Demokrasisi, ya da...

Butun bunlara Muzaffer beyin soyle ya da boyle dediği yoktu. İs acısından, zamanın gereklerine uyulmasından yanaydı. Yalnız, su Gericilik problemi.

Zekai bey:

— Onda da Liberalist olacağız elbette, dedi. Coğunluğun arzu ve iradesine boyun eğmekten baska cıkar yol var mı?

— Fakat biliyor musun ki...

— Biliyorum.

— Neyi?

— Dostum, her seye rağmen baska care yok. Ser'i Devlet'ten, onu heyyula sayan, ona kotuluk edenler korksun. Sanır mısın ki zamanımızın Ser'i devleti, Ortacağ'ın Ser'i devleti olacak? Hayır, asla.

Olamaz. İstese de olamaz. Modern bir Ser'i dev-let'se, irtica olmaktan cıkar!

— Bakıyorum, kararını vermise benziyorsun? Zekai basını salladı.

— Yaa? dedi Muzaffer.

— Evet.

— O halde ne duruyorsun? Bas istifayı, gec Yeni Parti'ye!

Zekai karsılık vermedi. Neyin, ne zaman yapılması gerektiğini gayet iyi bilirdi. İstiyordu ki, aziz dostu Muzaffer de aynı kaniya gelsin, firmede bir kopek gibi beklesinler.

Vermut sisesine uzandı.

Kadınli erkekli sarhos kalabalığı ancak öğleye doğru ayılıp kendine gelebildi. Hafif bir kahvaltıdan sonra,

ciftlik avlusunda bekleyen renk renk, cins cins, boy boy otomobil ere binildi. Arabalar yağmur yemis, tozsuz yolda sehre yoneldiler. Yol koyun icinden geciyordu. Yalın ayaklı coluk cocuk, kadın erkek seyre cikmislardı. Alıskındılar boyle seylere. Babası olup de ciftlik, tarlalar, sehirdeki "Konak" denilen evler kendisine kalalıberi isi busbutun azitan Muzaffer beyin ciftliğı sık sik "Kerhane"ye cevirmesine sasmıyor, olağan sayılıyordu. Koydeki Dul Naciye'yi gizli zinalarından oturu ikide bir tefe almalarına karsın, Muzaffer beyi hos gormeğe alıstırılmislardı acıkcası. Alısmamislardı aslında, icerliyor, kimselere duyurmadan okkalı kufurler sal ıyorlardı ya, kimseye duyurmadan! Cunku Parti'liydi, tabancası vardı, her yanda hatırı dirhem dirhem sayılıyordu. Sonra hic sakası yoktu. Tabancasını cekti mi...

Sanılıyordu ki Muzaffer bey adam oldurse de mahkemeye dusse, hakim onu muhakeme etmekten korkar, cekinir. Onun icin de Muzaffer beyin astığı astık, kestiği kestiktir. Koylu boyle sandığından, ne zaman ciftliğe kadın, daha cok olduğunca da kadınlar getirse, calgı sesleri, gazel, sarkılar goklere yukselse, beyefendiyi kızdırmamak icin ciftlik yakınlarında dolasılmaz, beyefendinin gazabından korkulurdu.

Muzaffer beye ofkeleri salt bundan da değildi. Asıl ofkelerinin nedeni, haksız olusundandı. Tarlasına kazara herhangi bir inek, bir okuz, ya da bir esek girse, anlayıp dinlemeden ciftesine sarılır, beton evinin balkonundan hayvana ates ederdi. Bu da belki yeterince önemli değil. Koyun hazine malı

tarlalarını bile kendi tapulu topraklarına katmıstı. Bu

da yetmezmiş gibi, koyunun tapulu topraklarına bile satasmıs, gık diyenin gozunu patlatmıstı. Butun bunlarsa koyloyu Yeni Parti'ye alabildiğine itmisti. Ama simdilik ses cikarmıyor, zamanını bekliyorlardı..

Koye kadar gelip, atesli nutuklar cekenlerin dedikleri doğru cıkar da Yeni Parti secimi kazanır, iktidarı

alırsa, biliyorlardı yapacaklarını. Anasından emdiğini burnundan getirecekler, bunca yıldır cektiklerinin hesabını soracaklardı.

Muzaffer beye karsı beslenen bu kin, gittikce buyuyerek guclu bir homurtu halini alıyordu. Asırılar daha da ileri gidiyorlardı: Ciftliğini atese verip, keyfettiği kadınlarla birlikte cayır cayır yakmalı diye soyleneyorlardı. Hele Habip'le kardeslerinin kini sonsuzdu. Beyin en cok hismine onlar uğramislardı.

Tarlalarını ellerinden cekip almıs, kendi tarlasına katıvermisti. Hangi avukatı tutsalar, adam tehdit ediliyor, dava arzuhalini mahkemeye vermeden isi bırakıyordu.

Renk renk kadınlar, yuklu arabalar koyun icinden gecip kaybolmuslardı ama, dedikoduları kesil-memisti.

Ucer, beser kisilik topluluklar halinde konusuluyor, homurdanılıyordu.

Yasin ağa karsıdan gorununce, homurtu kesildi.

Yalnız Hıdıroğul arının Habip:

— Karabas, dedi Yasin ağa için. Aksam gene omuzunda cifte, bekliyordu!

Kara, kuru biri sordu :

— Nerde bekliyordu Habip?

— Ciftlik kapısında.. Homurdandı:

— Kerhaneci oğlu kerhaneci... Savusup cekti gitti.

Yasin ago, Habip'in ne için savustuğu uzerinde durmadı. Sehre hemen gidecek kamyon olup olma dığını sordu. Varmıs. Yarım saat sonra gidecekmis.

— İy ya, sofort mahallinde bir kisilik yer bana...

— Kim için Yasin ağa?

— Benim için.

— Tamam, derhal. Yasin ağa ciftliğe dondu.

Zaloğlu heyecanla bekliyordu. Havadisi alınca, yaslı adamın ellerine sarıldı, optu optu...

Gulizar'la ciftliğin oteki kadınları da ordaydılar. Oğlanın su haline gulustuler. Biliyorlardı

Yasin ağanın elini neden oylesine heyecanla optuğunu.

Yarım saat sonra Yasin ağayı kamyona bindirip yolcu etti. Sevincten kabına sığamıyordu. Demek uc, bes gun sonra bu is olup bitecek, Gul u'yu kol arının arasına alacaktı? İci tatlı tatlı gıcıklandı. O gece kar gibi bacaklarını nasıl da gormustu yorgan altında! Sonra daha baska seyler.. Evet, kız uzun boyluydu kendinden, gucluydu de. Gucluydu ama, ne onemi vardı? Butun mesele erkekteydi. Erkeğin-se guzeli, cirkini olmazdı. Erkek erkekti, "— Avradın kucuk tanrısı"

İc geicrdi. Su bıyığı doğranmasaydı felekte...

Kahvenin tam kosesinde Kabak Hafız'la karsılastı. Adam dargın gibi bakıyordu.

— Ne o? dedi. Kus muyuz yoksa?

— Kusuz, dedi Kabak Hafız.

— Niye?

— Niyesi var mı erenler? Butun gece yutkunmaktan hunnak il etine tutuldum. Mubarek kudumunuze muntazır, sabahı sabah ettik!

Zaloğlu uzun uzun guldu :

— Lakin, basın gerekti imam. Oyle avratlar vardı ki, anam avradım olsun, gavur ol deseler olurdu!

Kabak Hafız heyecanla sordu:

— Soyle tumbul tumbul muydular? Bıngıl bıngıl mı?

— Ne diyorsun yahu? Dayımı bilmez misin? Yanastırmıslar hususileri bara, doldurmuşlar avratları, calgıcı malgıcıları, cek ciftliğe. Bir geldiler, hepsi zil zuma!

— Bol bol yeyip ictiler mi?

— Yemenin icmenin sozu mu olur? O bu değil ya, iceri bir girdim, ne gireyim? Al ahım sastı

serefsizim. Avratlar al, yesil, mor, sarı... birer kenara sızmışlar. Her bir yanları meydanda... Kiminin sutyeni kaymıs, kiminin kulotu...

Kabak Hafız soluyordu. Gozleri hırsıyla parlıyor...

— Haydi bize gidelim!

Zaloğlu'nun soyle yada boyle demesini beklemeden, elini yakalayıp cekti. Surukluyordu. Eve hep aynı

heyecanla girdiler. Adam butun geceyi gercekten de umutla gecirmis, ciftlikten yansıyan calgı, cığırı, sarhos kadınların esans dolu cığlıklarını sehvetten titremeler gecirerek dinlemisti.

Birer kıyıya ilistiler.

— Lambayı yakmıyacağım, ne dersin?

— Erken daha. Heyecanla sordu :

— Demek sutyenleri, kulotları... ha?

— Sorma. Basın gerekti ne yapacaksın?

— İcki?

— Cesidi, dereler gibi akıyordu!

— Baska?

— Ne baskası?

— Avratları yuzlerine bakmak icin getirmedilerdi ya?

Zaloğlu guldu :

— Tabi yahu. Birinde bir baktım, koca burun Zekai, morluyu kucaklamıs...

— Kucaklamıs?

— O bicim iste!

— Yani ne bicim?

— Dalga mı geciyorsun Hafız?

— Serh et mirim, serh-u izah et. Demek kucaklamıs... yani, sedire falan sırtustu yatırıp mı kucaklamıs, yoksa dizlerine oturtup mu?

— Yahu kucaklamıs sofayı geciyordu!

— Yatak odasına doğru mu?

— Hayır, banyoya doğru!

Kabak Hafız'ın gozleri daldı. Beyaz fayanslarıy-la banyo canlanmıstı kafasında. Halvet sıcağında soyunan

disiyle erkek... Zaloğlu'nun'anlattıklarını duymuyordu. Koca burun Zekai'yle morlu kadını kafasındaki banyoda cırılcıplak soydu keyfince. Bol kopuklu sıcak sularda iri iki balık gibi altust oluslarına dalıp gitti.

Zaloğlu kendi havasındaydı. Onun icinde de Gul u. Yasin ağanın aksama sehre varacağı, gidip Cemsir'le

berber Resit'i bulacağı, kız meselesini goruseceği... İy ama, koca herif dinlemiyor muydu, onu ne?

Omuzundan sarstı:

— Ayıl oğlum heeey, Yarbası'na geldik!

Kabak Hafız irkildi:

— Ne var?

— Ananın dini!

— Anamın dini İslam!

— Seninki? Kabak Hafız guldu :

— Daha belli değil! Zaloğlu davranıp kalktı. Beriki merakla sordu :

— Nereye erenler?

— Aksamdan yığınla havyar, Rus salatası, bobrek, ciğer, koc yumurtası kaldıydı...

— E? Yumulacan mı?

— Ben mi? Ne munasebet?

— Ya?

— Alıp getireceğim. Ne dersin?

Kabak Hafız da ayağa fırlamıs, etekleri zil calıyordu :

— Ne mi derim? Al ah senden razı olsun derim erenler. Seni iki cihanda aziz etsin

derim. Tabi kaadirse!

— Zat-ı Kibriya mı?

— Hayır. Vacibul vucut ve tekaddes hazretleri. Sakayı bırak, cabuk git, cabucak da gel. Amanı bilir misin? Gecikirsen karısmam!

— Nalur?

— Zaloğlu ism-i celiline golge duser!

— Yok be Kabak oğlu Kabak!

— Sen su getireceklerini tez elden getir de, ondan sonra da sulale-i tahireme ana avrat giris istersen.

Haydi!

Zaloğlu'yu bir cocuğu kucaklarcasına kucaklayıp, merdiveni hızla indi. Kapı onune bıraktı:

— Zemin ve zamana uygun duserse, Gulizar'cı-ğımın da al yanaklarından pus eyleyiver!

Zaloğlu bir kahkaha attı.

— Ne o? dedi Hafız.

— Sana Al ah adamı diyenin... ulan ne anasının gozuymussun meğer be!

— Hadi, hadi, hadi simdi. Oabuk git, cabucak don gel!

Zaloğlu, çiftliğin yolunu tuttu.

Islak tarlalara gunes olanca sıcaklığıyla vurmustu. Yerler tutuyordu. Maviye calan boz bir duman, yamacları sarmıstı. Zaloğlu'nun dudağında keyifli bir ıslık...

Çiftliğe nicin gitmekte olduğunu unutmustu. Aklında Yasin ağa ve Gul u. Daha cok da Gul u. Demek cok

yakın bir gelecekte kıza kavusacaktı? Yasin ağa pek pek bir saat sonra sehre varır, Kurukop-ru'de berber Resife kızın babasını buldurur, paraları

avucuna sayar, "— Hadi bakalım Gemsir" der, "goster adaletini", Gemsir de eve kosar, kızın anasına:

"— Al anın emri, peygamberin kavli, babalık hakkıma da dayanarak, Gul u'yu büyük çiftci Muzaffer beyin yiğeniye verdim. Tedarike baslayın" der. Kızın anası da memnun olurdu herhalde. Neden olmıyacaktı?

Koskoca, anlı sanlı bir bey, beyefendinin yiğeni. Bunca ucsuz bucaksız tarlalar, sehirde evler, konaklar, altlarında hususi araba.. Cemsir'in de, karısının da eteklerinin zil calması gerekirdi. Aslına bakılacak olursa, baslarına devlet kusunun kocamanı konmus sayılırdı. "— Yok canım, bu is oldu. Oldu ki oteye bile gecti. Bir saat sonra her sey yoluna girer. E.. Gul

u hanım, sıra ifadeni almaya gelince kurtul kurtulabilirsen cırnağımın gayri"

Keyifli keyifli guldu.

Nikah gunu gelirdi sonunda. Zaloğlu yepyeni lacivert giysileri icinde, ayaklarında yuksek topuklu, sivri burunlu rugarlar, beyaz ipek gomlek, belki de boynunda kravat!

Birden icindeki lamba sanki kısıldı. "— Bıyıklarım" diye dusundu. Bıyıkları da olsaydı felekte. Ne demeye kesmisti sanki? Ne zararı vardı ona? Dayısı mayısı.. Hani dayısı olmasa bilirdi yapacağını!

Ayağının dibinden bir kuyrukkaldıran ok gibi fırlayınca urktu. Dayısı olmasa ne yapabileceğini dusundu.

Gercekten de, ne yapabilirdi dayısı olmasa? "— Hic" diye gecirdi. Dayısı tipinde bir yabancı, onu bir tokatta...

Canı sıkıldı.

Ne diye boylesine celimsiz yaratılmıştı sanki? Al ah'lık mıydı bu? Boyle Al ah'lık, boyle adalet mi olurdu?

Kız halaya, oğlan dayıya ceker derlerdi bir de. Hani, niye cekmemisti dayısına?

Bır toprak parçası alıp uzaklara fırlattı.

Dayısına benzeseydi, ah benzeseydi.. o zaman butun kadınlar, kızlar tav olurlar, onunla yatmağa can atarlardı. Hazret-i Al ah'ın neden boyle nekeslik ettiğini dusunecekti ki, ayağının hemen hemen altından yeni bir kuyrukkaldıran fırlayıp, goklere doğruldu.

Dusuncelerinin seridi kopmustu. Kopmustu ya, gene de ucunu yakaladı. Eli, kazınmış bıyığına gitmisti. Yoktu, yoktu artık o guzelim pala bıyığı. Hele bir hafta, on gun gecsendi. Bu kez pala değil, portatif bıyık bırakacaktı. Busbutun bıyıksızlık sinirine dokunuyor, kendini kadınlasmış gibi goruyordu. Buysa Cukurova'da cok ayıptı. Yalnız Cukurova'da mı?

Her yerde ayıptı erkeğin kadınlasması. Erkek erkekti, kadın da kadın! Bu yuzden herkesin ona duyurmadan ondan, bıyıksızlığından, kadına benzediğinden soz ettiklerini sanıyordu. Dayısına yalvarıp eline ayaklarına kapansa da yeniden bıyık bıraksa nasıl olurdu?

Durakladı.

Bıyığının dayısına hicbir zararı yoktu ustelik. O gece Gul u nasıl bakmıstı bıyıklarına? Suratı asıktı, canı

sıkkın gibiydi ama, cilveydi tabi butun bunlar. İlk gorduğu insana yılısacak değildi ya! Durust kızlar elbette yılısmazlardı onune gelene. Gul u'nun-se cok namuslu olduğunu ilk bakısta anlamıstı. Namuslu olmasa, guluverir, kırıtır, cilvenin daniskasını yapardı. O kadar kas, goz etmiş, kızıdan karsılık alabilmiş miydi? Capa, ya da patoz zamanı karısını çiftlikte koyup gidecekti suraya buraya. Hatta haftalarca çiftlikten uzaklarda kalması gerekecekti. Koca çiftlikte ise "Erkek" adına Yasin ağayla, cobanlar...

Birden dayısını hatırladı.

Durdu bir an. Olctu, bicti. Sonra: "— Yok canım.." diye gecirdi. "Yapmaz. Dayı gibi var mı? İnsan yiğenin karısına... Kızılbas mı bu? Kızılbas, hatta hatta kominis bile olsa gene de..."

Yolu yeniden tuttu ama, ici rahat değildi. Dayısının ne "Al ahsız" olduğunu bilirdi. Pireyi sekitmez-di.

Gul u bosverse bile, gece, el ayak cekildikten sonra yanına varsa, karanlıkta el atsa... Fenasına gitti, yeniden durdu.

"— Al ahını sasırırım onun dayı gibi! İsa'sını, Musa'sını, yedi gobek sonra gelecek zurriyetini..."

Yurudu, durdu. Yeniden yurudu. Dayısı gene kalın, catık kasları, ağır govdesiyle yureğine kabus gibi oturmustu. Nasıl sasırtabilirdi boyle dev gibi adamın İsa'sını, Musa'sını, yedi gobek sonra gelecek zurriyetini? Hem evli bile değildi ki, zurriyeti olsun. Sonra, madem kendinde boyle bir guc goruyordu, bıyıklarını makasla doğradığı zaman ne diye kendini gosterememisti? Tekmesinin altına kac kez almıstı

da neden sırtaramamıs, karsı koyamamıstı?

"— O baska, bu baska!" diye yolu yeniden tuttu. Bu, namus meselesiydi. Namuslu bir insan, namusu uğruna her sey yapardı. İnsan değil dayısını, babasını bile oldurebilirdi. Al ah da boyle emretme-mis miydi? Hem canım, dayısı gibi yakısıklı, anlı sanlı bir adamın Gul u'ye ne ihtiyacı vardı? Bir isaretiyle en palikarya karılar, kızlar karsısında elpen-ce divan durmazlar mıydı? Durmuyorlar mıydı?

Hafifce oksurup yoluna koyulmustu ki, Aptal Pembe'yi hatırladı birden. Gene boyle, ciftliğe iki hususi dolusu bar kadınlarının geldiği cumbuslu gecelerden birinin sabahında, dayısını ahırda yakalamıstı.

Hem de Aptal kızıyla! Guzel de değildi ustelik. Hatta dudakları irin icinde, patlak patlak...

Tukurdu.

Ne midersiz essoğlu essekti su dayısı be!

Elinin bir davranışıyla aklındakileri sanki itti.

adımlarını actı. Ciftlikten iceri hızla girdi. Gulizar'ın berrak sesiyle kendine gelerek kulak verdi. Bir sevda turkusudur tutturmustu kaneik. Yasin ağanın odasından geliyordu sesi. Kapıya yavasca gitti, durdu.

Tamam. Supurge supurmekteydi. Birden, ciftliğe ne icin geldiğini hatırladı. Tam zamanıydı. Gulizar'ın yokluğundan faydalanarak icki, yiyecek falan uclan-malıydı.

Beton eve hızla yoneldi.

Huğun alacp karanlığını supururken bir an kapıda beliren bir insan dikkatini cekmisti. Kimdi? Yoksa bir yabancı mı?

Kapıya cıktı. Zaloğlu'ydu, sağlama. Nitekim beton evin merdivenlerini ikiser ikiser cıkıyordu; gecikmiscesine.

Niye? Neden yanına gelmemisti de, fırsattan faydalanmak istercesine beton eve saldırmıstı? Muzaffer beyin sıkı tenbihini hatırladı: "— Ben ciftlikte yokken bu serseriye goz kulak ol!

İckilere, balık yumurtalarına, bilhassa bilhassa havyarıma musallat gibi geliyor bana. Kendi yese ehemmiyeti yok, yesin. İte kopeğe ziyafet ceker de..."

Supurgeyi bırakıp beton eve yoneldi.

Merdiveni cabucak, kedi sessizliğiyle cıktı.

Sofayı gecti: Mutfak kapısı aralıktı. İceriye usulcacık baktı. Dusunduğunce, aksam misafirlerden kalan mezeleri buyukce bir kayık tabağa acele acele dolduruyordu: "— Neden acele acele?"

Telasını hayra yoramadı. Demek doldurup, birisine goturecekti!

Kapı bosluğunu sertce doldurdu ;

— Kolay gelsin efendi!

Zaloğlu iğne durtulmuşcesine dondu. Yakalanmıstı ama, belli etmemeğe çalışarak:

— Hos geldin, dedi. !

— Ne yapıyorsun?

— Hi c. Oyle...

— Neyle?

— Canım bırak yahu be. Her seyi gormezler. Dayım yemez bunları nasıl olsa.

Atılacağına...

— Kime vereceksin?

— Bil bakalım: Kime verebilirim? Gulizar omuz silkti:

— Ne bilecekmişim ben?

— Bizim fıkara Hafız'a. Guldu :

— Rakı da gotur bari..

— İznin olursa, hani pek makbule gecer.

— Sahi mi? İcer mi?

— İcer mi de soz mu? Dibinde uyur. Hem sana bir sey deyim mi? Senin de gozlerinden opuyor!

Yalancıkıtan canı sıkıldı:

— Dert. O ne bicim laf o?

— Basbaya laf, nesi var? Kanına mı dokundu? O gundenberi Gulizar icin Kabak Hafız sadece bir din adamı olmakla kalmamıs, iriyarı, sağlam hey-betiyle kafasını kurcalamaya baslamıstı. O ne hakim bakıstı o? O ne capkın, istek dolu suzuslerdi!

Kabak Hafız da, Muzaffer beyin taskın erkek kudretini dusunuyordu. O gunun gecesi, sabaha dek Hafız'ı, Hafız'ın bir erkek olarak neler yapabileceğini dusunmus durmustu. Oyle kapı gibi bir erkek, istek dolu, susamıs, yiyecek gibi bakan bir erkek, eline dusureceği, istekten kudurmus, tavında bir kadına neler yapmazdı.

Daha sonraları duslerine girmisti. Ancak o, yuz kiloluk govdenin hırsı Gulizar'ı doyurabiliyor, doy-mıyan isteklerini yuz kiloluk ağırlığı altında ezebilir-di. Demek "— Gozlerinden operim" diye haber salmıstı?

Demek gozleri donmustu adamın boylesine? Yani azgın bir boğa isteği icindeydi?

Ağzından kacıverdi:

— Ben de onun gozlerinden operim!

Zaloğlu hayretler icinde:

— Sahi mi kız?

— TabiL

— O da senin gozlerinden opuyor deyim mi?

— De.

— Peki, Yasin ağa?

— Aman sen de...

Ramazan'ı bir cocuk gibi kucaklayıp, dışarı çıktı. Sofayı gecti. Aksam renk renk

kadınları sere serpe uzandıkları koltukların bulunduğu odaya girdi. Genis sedirlerden birinin ustune bıraktı kendini.

Zaloğlu'yu

hınca siktikten sonra :

— Seni yemek geliyor icimden! dedi.

Ramazan, kadının donmuş gözlerine korkuyla baktı. Bu sözler alev alevdi. Davranıp kalkmak, kadının güçlü kol arından kurtulmak istediye de olmadı.

Gulizar:

— Ne o? dedi. Bakıyorum kaçmaya cabalıyorsun, durzu!

— Canımı yakıyorsun..

— Canın çıksın!

— Aksam yarı bucuk bıraktın, sabaha kadar deli oldum. Vallaha öldürürüm seni..

Zaloğlu'yu yeniden, olanca gücüyle sıktı. Genç adamın canı yanmıştı, elinde olmıyarak inledi:

— Uuuuuf...

— Kolum incindi, bırak!

Kadından çok erkeği hatırlatan kısık bir ses:

— Bırakmıyacağım.

— Bırak.

— Bırakmıyacağım!

— Niye?

— Oyle.

— Neyle?

— Bana onu getirirsen bırakırım.. Sastı:

— Kimi? Kabak Hafız'ı mı?

— Rakınızı burda için!

— Olur mu kız?

— Of gibi de olur, niye olmıyacakmıs? Hazır Yasin masin de yok...

— Gupegunduz, herkesin gozu onunde ha? Doğruydu, gupegunduz, herkesin gozu onunde koca adamı çiftliğe nasıl alabilirlerdi. Ama canı istiyordu onu, istiyordu evet.

Herkesin Al ah belasını

versindi. Ne karısıyordu herkes?

Zaloğlu'yu bırakıp, kendini sedire yuzustu attı, elinde olmıyarak hıçkırmaya başladı.

Omuzları sar-sıla sarsıla ağlıyordu. Zaloğlu saskına donmuştu. Onu hiç böyle gormediği

icin, bu yaşam dolu kadının, ne için ağlayabileceğim anlıyamıyor, sadece bakıyordu

hayretler icinde. Bir ara kadının cıldıırıp cıldıırmadığını dusundu. Cıldıırdıysa belki de ona

saldırır, boğabilirdi. Kalkıp savusmaksa, olmıyacaktı. Ya cıldıırmadıysa? Ya sonradan alay

ederse korkusuyla?

Gulizar birden hınca doğru oldu :

— Git, dedi. Defol. Cehennem dibine kadar yolun var. Erkeğim diye gezip dolanma bu dünyada!

— Niye?

— Derdin dibi. Sen yarın avradından da böyle kaçarsın!

Kanına dokunan Zaloğlu:

- Ben ha?
- Sen tabi.
- Gorursun.
- Goreceğiz.

Sonra birden değiserek sordu :

- Kız guzel mi cok? Anlamadı:
- Hangi kız?
- Seninki.
- Ha, Gul u mu? Guzel. Aksam hani bir mavili vardı ya?
- E?

— Ona benzer amma ondan daha boylu, daha guzel, daha da taplı..

Gulizar aksamki maviliyi hatırlamıstı:

- Onun kadar beyaz mı?
- Bak hele bak...

Gulizar'ın icini bir kıskanclık dolastı. Bir catt altında olacaktardı. Muzaffer bey de aralarında. Kim-bilir, belki de bir gun o azgın herif...

- Demek ondan da beyaz?
- Beyaz da soz mu?

Belki de banyoyu ona hazırlatırdı. Yalnız hazırlatmayla kalmaz, arkasını da sabunlatırdı. Peki, Gulizar? O

ne olacaktı? Kıyıda, kosede mi kalacaktı? Evin hanımı Gul u mu olacaktı? "— Gulizar!", «]— Bana bak Gulizar.. Sunu soyle yap, bunu boyle..." mi diyecekti? Bir takım emirler mi verecekti? Onu hizmetci yerine mi koyacaktı yani? Belki de "— Hanımefendi" demesini isterdi. Tabi isterdi, ne diye istemesin?

Yuz bulunca astarını pekala da isteyebilirdi. Hayır, demiyecekti iste. Hanımefendi değildi ki desin.

Alttarafı nerden bakılsa bir fabrika kızı. Fabrika kızı hanım, hanımefendi olacaktı ha?

- Bana bak, dedi. Avradının kulağını buk. Bana hanımlık taslarsa val ahi karısmam

ha!

Zaloğlu bir kahkaha attı:

- Karısmaz mısın?
- Karısmam.
- Ne yaparsın?
- Her bir sey..
- Mesela ne? Gercekten de ne yapardı?
- Onu beye derim!

Ve ofkesi busbutun tıstı:

- Ben basıma buyruğum, amir, kumandan istemem. Deli soykanın biriyim zaten...
- İy ama, ne dersin dayıma?
- Diyeceğimi bilirim ben!
- Dayım seni dinler mi? Tepesi attı;
- Neee? Dinlemez mi?

— Dinlemez ya!

— Ben on yıldır, on koca yıldır kahrını cekiyorum onun. Beni, arslan gibi erimin altından cekip aldı.

Beydir, ağadır, zedegandır diye lyalimizi feda ettik, kendine kul kole olduk. Niye? Yiğitliğine! Pisman değilim amma, yazının sordan gelecek bir...

Zaloğlu'nun da tepesi attı:

— Ne, yazının sordan gelecek bir kız mı?

— Ne ya?

— Benim karım o be!

— Ne olursa olsun. Dayının yanında senin ne piyasası var ki?

— Ne piyasam mı var?

— Oyle ya, ne piyasası var?

— Ulan hiç bir piyasam olmasa, dayımın vere-sesiyim bugüne bugün be. Al ah gecinden versin, gözlerini yumdu mu, yerine ben gececeğim. Yanında ne piyasası varmış. Akıla bak!

Gulizar anlamlı.anlamlı basını salladı:

— Anlaşıldın... demek dayının olmasını bekliyorsun? Dur seen. O dayın nasıl olsa gelir. Eğer demezsem.

Suna bak, adamcağızın olumunu bekliyor!

Zaloğlu korktu. Gerçekten de dayısına soylerse, yanmıstı. Butun isleri altüst olabilir, çiftlikten de koğulabilirdi.

Azgın kadının yanına ilisti:

— Al ah gecinden versin kız. Günün birinde diyorum, insan hali, hepimiz öleceğiz. Hem kimbilir, belki,de ben ondan evvel...

Kadının basını oksadı:

— Deli. Seni kızdırmak için., aboo... sen benim ilk göz ağrısın kız. Seni oyle seksen tane Gul u'ye değisirsem anamla Kabe yolunda zina etmiş olayım be... Sana değil Gul u, hiç kimse dan dun edemez.

Sana yan bakanın rabbiyesirini... o biçim iste. Beni ne belliyon sen?

— Kızın babası, anası, bacıları var mı?

— Babasını bilmiyon mu?

— Kim?

— Bizim elci Cemsir!

— Hm., bacısı, kardası?

— Bir oğlan kardası var.

— Kız?

— Yok.

— Onlar da çiftliğe mitili atarlar gayri oyle ya? Zaloğlu bunu henüz düşünmemisti. O yalnız kız

istiyordu simdilik.

Gulizar gene de rahatsızdı. Günlerdir kafasını bu sorun kurcalıyordu. Beyin olumune gelince, Al ah kerimdi. O zamana kim öle kim kala. Kapı gibi adam sağlığında elinden

ainmasıdır da... Onun ne ucarı

olduğu herkesce bilinen seydi. Olsun. Bir çatı altında başka kadınlarla... evet, bardan gelen kadınlar...

biliyordu, biliyordu ama, onlar zararsızdılar. Akşam üzeri, ya da gece yarısı gelir, sabahleyin basıp giderlerdi. Durucu olmıyan kadınlara can kurbandı. Bu? Bu kalıcıydı. Kalıcı olunca da, her an beyin gözleri onunde salına salına dolacak, adamın aklına zorla is dusecekti. Hem bakalım bey ona karşı

ne türlü davranacaktı? Yiğen hatırı sayacak mı, yoksa kalbini bozup, hist pist'e mi baslıyacaktı. Baslarsa ohooo... banyoyu da hazırlatır, arkasını markasını da sabunlatırdı. Yalnız bu kadarla da kalmazdı o azgın herif. Kol arının arasına bile alıverirdi.

Sol gozu seyirmeğe baslamıstı birden.

Butun bunların boyle olacağını Al ah'ı bir bildiği gibi biliyordu. Sonra, bey kadar yakısıklı bir erkeğe hic, ama hic bir kadının umursamazlık edemiye-ceği meydandaydı.

— Sana bacı, kardas nasihati Ramazan. Beni dinlersen avradını ciftliğe getirme!

Zaloğlu da huylanmıstı:

— Niye?

— Niyesi var mı? Dayını bilmiyor musun?

— Biliyorum.

— Guzel avratlara karşı?

— N olur?

— Ananın dini olur!

Zaloğlu, kadının kaygısını anlamıstı:

— Cus be, dedi. Dayım be!

— Dayın. Erkek değil mi? Sen yarın cekilip capa ırgatlarının basına, yahut patoza gideeen, sehre gidecen, gunlerce kalacan. Genc kadın... ustelik dini donu olmıyan dayın...

— Benim avradım namusludur!

— Ramazan, beni dinle: Avradın namuslusu, namussuzu olmaz. Yakısıklı, guclu erkek... avrat bir bakısta bastan çıkabilir. İstemese de çıkabilir. Sonra, dayının yanında sen nesin? Hic, vızırtı. Onun yanında sana bakmaz! Yani piyasaya almaz seni. Beni dinle. Avradını uzakta oturt, sehirde mesela..

Dayının ne canavar odlüğünü bana sor. Benim erimi bilmezsin. Benim erim de kaytan bıyıklı bir erkek guzeliydi. Ben de daha on altı, on yedi yasımdaydım. Bir gun dayına rastladım, su aşağıdaki ahırın kosesinde. Tamam. Ne olduysa oldu. Elimden tuttu, cekti, beni ciğit anbarına goturdu. Gık diyemedim.

Ondan sonrası, iste!

Zaloğlu ters mers olmustu. Sehirde nasıl oturabilirdi? Dayısı: "— Hayır. Burada, ciftlikte oturacak"

derse, nasıl "— İl aki sehirde oturacağım" diye ayak direyebilirdi?

İc gecirdi:

— Dur bakalım, hele o gun gelsin de..

— Vallaha karısmam Ramazan. Kedinin boynuna ciğer asılmaz!

Zaloğlu mutfağa gecti. Mezelerle bir yarım kiloluk rakı sisesini sepete koyup, sepetin ağzını bir gazete kağıdıyla orttu. Nesesi kacmıstı. Kadın delidoluydu ama, doğru seyler soylemisti. Dayısının ne mal olduğunu bilmez değildi ki!

Hep o dusunceli, daha cok da sıkıntılı haliyle evden cekti gitti.

Kabak Hafız dokuz doğururcasma beklemekteydi.

Kapıdan karsıladı:

— Nerde kaldın mirim? Nerde kaldın yahu! Artık umidimi kesmeğe baslamıştım. Bir mani zuhur etti, gelmeyecek demistim.. Neler getirdin bakalım? Gel soyie!

İçeri girip kapıyı kapadılar. Ardından da tahta surguyu çektiler.

Beyaz perdeler de indirildikten sonra. Kabak Hafız kol arı cemirleyip sepete besmeyleyle yanastı:.

— Oh oh oh... ne bu? Zaloğlu:

— Havyar, dedi.

— Havyaaar? Bunlar?

— Balık yumurtası.

— Ya bu?

— Amerikan salatası!

— Rus salatası, de, sunoaa... Bunlar? Borek. Ya bu?

— Ac, bak!

— Acıp bakınca elbette bilirim..

— Ulan Hafız, her şeyi de biliyorsun ha!

— Elbette mirim. Ben, dünya nimetlerinden habersiz gafil erden miyim? Dünya

nimetlerinden ancak hayvanlar, hayvanoğlu hayvanlar bi haberdirlir. Bense, onlardan olmak istemem! Sonraaa... bir tesehhut miktarı da olsa, yuksek sosyetedede yalandık biz de!

— Ne demek bunlar be?

— Ne, ne, demek?

— Lugat paralayıp duruyorsun..

— Haa, su mesele...

— Malum ya? Bizim bilgi terazisi bu kadar ağırlığı çekmez!

— O halde, acık konusuruz bundan sonra. Lugati mugati.. efendim?

— Bırakalım!

— Bırakalım mirim, bırakalım...

Sepetle merdiveni bir solukta, istahla çıktı. Tabakları, sahanları indirip, yiyecekleri sarılı oldukları

kağıtlardan tabaklarla sahanlara bosalttı.

Zaloğlu basucundaydı. Hafız'ın istahla calısan ellerine gulerek bakıyor, Gulizar'ın dediklerini dusunuyordu. Nesesi adamakıllı kactı birden. Dayısını hatırlamıştı. Hatırlayınca da tedirgin edici bir ic huzursuzluğu baslamıştı yeniden. Gulizar'ın dediğince, Gul u'ye hal enir, elde etmeğe kalkarsa...

İrkildi: "— Ya kız da tav olursa?"

Yuzunden kapkara bir golge gecti. Ne diyordu Gulizar? Kudretli bir erkek karsısında namus, mamus sokmezdi gercekten de.

İcini çekti.

Kabak Hafız'ın gozunden kacmamıştı bu:

— Hayrola?

— Hic.

— Nasıl hic?

— Yok bir sey.
— Yok da, niye cektin icini?
— Baska. Onu diyecektim, Gulizar'a soyledim sunu..
— Neyi?
— Gozlerinden optuğunu..
Hafız her seyi bırakıp simsek gibi baktı:

— Al ahını seversen?
— Serefsizim ki...
— Kızdı mı?
— Yok canım.
— Al ah askına?
, — Al getir, burada icin dedi ama...

— Ama?
— Ben uygun bulmadım!
— Niye?
— Niyesi var mı lan? Olur mu? Yakısıık alır mı? Kabak Hafız.isi gucu bırakmıstı.

Zaloğlu'nun boynuna sarıldı, yanaklarını opucuklere boğdu. Sevincten cıldırımı gibiydi. İcki, yiyecekler, her sey silinmisti, ucuyordu.

— Demek boyle ha?

— Boyle.

— Aferin sana. Beni memnun, mesut, mesrur eylediğini soyle Ramazan. Ona gece, gündüz, yatıp kalktııkca dua edeceğim, butun isleri asan olacak!

Mezelerin tabaklarla sahanlara aktarılması isine Zaloğlu koyulmustu.

Kabak Hafız adeta kulaklarına inanamıyordu :

— Vay anasını, dedi bir ara. Demek... inanamıyorum, vallahi, bil ahi, tallahi inanamıyorum...

Yarım kiloluk rakı sisesini yerden sevinçle aldı. Kocaman yumruğuyla sisenin dibine vura vura tıpayı

cıkardı. Bardağa doktu, bir solukta icti:

— Ooooooh!

Zaloğlu isini bitirmis, mezelerin kaplarını yerde serili sofraya bezinin ustune sıralamıstı:

— Çok hızlı basladın, dedi.

— Nolacak?

— Arabın dediği gibi sivey sivey gidelim de tadını anlıyalım. Sen kafayı hemen bulacaksın. Ben?

— Ne olmus sana?

Zaloğlu gene aklında dayısı, ic gecirdi. Kabak Hafız birden bir seyler sezmisti:

— Hayrola be!

— Hele oturup bir iki cekelim de...

— Cekelim mirim.

Kabak Hafız ekmekle su da getirdikten sonra sofraya bezinin iki kıyısına karsılıklı oturup,

basladılar cekmeğe.

Zaloğlu ağır ağır icıyor, gittikce artan bir huzursuzluk icine gomuluyordu. Sonunda bosandı. Butun endiselerini hic bir sey saklamadan saydı doktu.

Kabak Hafız dikkatle dinlemisti. Gulizar haklıydı ama, bunu genc adama acıklıyacak değildi. Zaten kuskudaydı. Acıkladı mı, fitili alacak, tadı tuzu kalmıyacaktı. Kac vakittir o da dusunup duruyordu zaten bunu. Buyuk çiftci, ustelik domuzuna yakısıklı ve guclu Muzaffer'i baskalarından sorup öğrenecek de değildi.

Gene de:

— Ben senin ve Gulizar'ın fikrinizde değilim, dedi.

Zaloğlu umutla baktı:

— Ya?

— Evet, dayın ucarı zanpara, suphe yok buna. Fakat, yiğenin menkuhesine...

— Yahu bıraksana su lugat paralamayı!

— Menkuhe, yani nikahlısı demek. Yiğenin nikahlısına el atacak kadar asağılık değildir!

—| Onun elinden gelip gecen kadınları soyle bir tasavvur etsene!

— Elini sallasa el isi, basını sallasa tel isi gelir. Hem de kosa kosa. Yalan mı?

— Doğru.

— Korkma, hic bir sey olmaz. Mamafi, herhangi bir tehlike bahis konusu olursa, bir tılısım yapar...

Zaloğlu'nun gozleri gene umutla parlamıstı. Kabak Hafız ardını getirdi:

— Erkekliğini merkeklğini keseriz evel Al ah.. Haydi serefe!

Rakı bardakları kaldırılıp tokusturuldu.

Zaloğlu iyice umutlanmıstı. Ağzını yumruğunun tersiyle sildi. Meze almayı falan unutmustu :

— Demek...

— Evet, bıçak gibi sıp, kesilir nefsi. Hic merak etme!

— Sana guveniyorum.

— Guven. İcabını icra edeceğime suncacık suphen olmasın. Seni ne kadar sevdiğimi bilirsin. Sonra, su haberi getirdin mi getirmedin mi?

Zaloğlu unutmustu bile:

— Hangi haberi?

— Aman mirim?

Goz kırptı. Zaloğlu anlamıstı:

— Haa, suuu. Anladnım. Valla karı bildiğin gibi değil. Fakat ustesinden gelebilmeli ha!

— Ne demek o?

— Serefsizim camız gibi kuvvetli karı. Beni bir sıktı, cıyak cıyak bağırdım. Avrat değil, pehlivan!

— Tam benim harcım desene..

— Bilmem artık. Aranızda bir sey. Lakin ilik ilik avrat!

Gulizar fitili iyice almıstı. Zaloğlu'na gelin gelecek kızın bir sure sonra hanımefendilik taslıyacağıma kuskusu yoktu. Hele gercekten de guzel, alımlı ca-lımlıysa, Muzaffer beyi

avucunun icine alabilirdi.

Odadan sinirli sinirli çıktı. Banyoya girdi. Neden girmisti? Bilmiyordu ama, bembeyaz, pırlıl pırlıl fayanslara endiseyle baktı. Beyi avucunun icine alırsa, Gulizar her seye veda edecekti demek ha?

Demek surda, su banyonun icinde, ya da soyunma yerindeki sedirin uzerinde onu yatıracak...

İci karardı.

Daha fazlasını dusunmek istemiyordu. Dısarı çıktı, kapıyı hırsla cekti.

Acaba beye soylese de, oğlanı kovdurmanın bir yolunu mu bulsaydı? Ne demisti? "— Dayımın varisiyim be. Yarın gozlerini yumdu mu, tekmil bu mal, mulk kime kalacak?"

Alt dudağını disleri arasında ezerek dusunmeğe basladı: Doğru soyluyordu. Dayısı olunca mal, mulk Ramazan'a kalmıyacak mıydı? O zaman? O zaman o "Fabrika surtuğu" yani, çiftliğin tam anlamıyla sahibi, hanımefendisi olacak, belki de yol verecekti Gulizar'a!

Hızla yurudu. Kutuphaneli odaya hırslı hırslı gecti. Kitaplığın onunde durdu. Masaya kalçasıyla dayandı.

Amerikan traktorlerinin kuse kağıtlara basılı cicili bicili, renk renk kataloglarına bir sure gormeden baktı.

O, gormeden baktı ama, Massey Harris, John Deere'ler ona albeni dolu, yosma, cıvil cıvil bakıyorlardı.

Evet, "Fabrika surtuğu" çiftliğin hanımefendi?' olacak, isterse de Gulizar'a yol verebilecekti. Kimbi-lir, belki de cok kıskanctı. Kıskanrsa, bir baska genc kadını aynı çatı altında ne diye tutacaktı? Gulizar olsa tutar mıydı? Soyle bir dusundu, tutmazdı. "— Tutmam doğrucası. Elime fırsat geysin de bak. Değil alımlı calımlı kadınları catımın altında tutmak, çiftlikten

kancık kopeklerle tavuklarr bile surer çıkarırım"

Kendi kendine sordu :

"— O niye tutsun?"

Kendi kendini yanıtladı:

"— Hi c, niye?"

Yuzu belirsiz, alımlı calımlı bir kadın icinde canlanarak sanki emretti :

"— İstemiyorum bu Gulizar mı ne karın ağrısıy-sa kadını. Hemen, hemen yol verin"

İc gecirdi, sonra da :

"— Derse der.." dedi.

Sıkıntısı arttı.

İcindeki, o, yuzu belirsiz ama, her yanından alımlı calımlılık akan "Fabrika surtuğu"ne actı ağzını

yumdu

gozunu :

"— Pis. İki paralık bir fabrika kızıydın, ne yani? Giderim, giderim ama... bilirim yapacağımı ben de"

Ne yapabileceğini dusundu. Hi ic, yapabileceği bir sey yoktu ki. Umduğu dağlara kar yağar, dayandığı

yerler yıkılırsa cekip gideceği bir yer bile yoktu.

Uzun uzun dusundu. Gercekten de, boyle bir sey olsa, nereye gidebilirdi? Irz, namus, su bu umurunda değildi. Yeter ki karnı doysun, sırtı perkissin. Calısmaya gelinee, calısırdı be. Kana kana calısırdı ama, neresiydi bu? Kimin yanı? O kadar yalnızdı ki!

Ağlamak geldi icinden. Yapayalnızdı. Ana, baba, hısım, akraba, artık coktaaan kayıplara karısmıs gencecik bir erkek, kocası yani, yoktu. Yeryuzunde tek basına kalmıstı iste!

Ağlıyacaktı ki, aklına Kabak Hafız geliverdi. Ferahladı. Sahi, bu iriyarı, bu kocaman elli ayaklı, bu insanı

altına alsa dağ gibi ezecek adam kabul enirdi onu herhalde!

Birden aklına oyle yatıvermisti ki, "— Ulan alıver beni be" diye gecirdi. "— Ayı, ayı oğlu ayı. Alsan ne çıkar? Sana oyle bir avrat olurum ki! Senin dumenin namaz, niyaz, dua, okuyup uflemek. Uyuve-ririm sana. Sen erkekleri kafese koyarken, ben de kadınları. Senin hanım sultanın olurum"

Gercekten de tadından yenmezdi hani boyle bir sey olsa. Hatta bu koyden cekip giderler. Yeni, yepyeni koy, koyler. Hafız bu yepyeni koylerin imamı olur, Gulizar da "İmam efendinin hanımı". Koyluler kimbilir nasıl ikrama boğar, nasıl yere yurda kondur-mazlardı!

"— Neden olmasın? Pek ala da olabilir"

İcinden bir baska yanı yanıtladı:

"— Acele etme!"

"— Niye?"

"— Fabrika surtuğu belki de cok iyidir, arkadas olursunuz"

Arkadas olmak da cozimliyemezdi ki isi. Rama-zan'm dediğince, kız gercekten cok guzelse, Muzaffer beyin gozunden kaca mı bilirdi? Gece, gunduz. Ramazan evde, değil... daha olmazsa Ramazan'ı sehire, birtakım islerin ardına yol ar, o gelinceye dek gencecik kadınlara...

İcinden banyo, pırıl pırıl fayanslar, kuvet, su dolu kuvet, kuvette "Fabrika surtuğu", sonra killi goğsu, kol arıyla bey gecti hızla. Kasları ofkeyle yıkıldı :

"— Seni Ramazan'a dersem!"

Kız, sanki:

"— Dee.." karsılığını verdi.

"— Korkmaz mısın?"

"— Ay bennen olduktan sonra yıldızları kim takar?"

Oyle ya, bey onunla olduktan sonra Ramazan, Gulizar da kim oluyorlardı?

"— Tam cattık.."

Gercekten de catmıstı. Kız amma da gucluydu be! Ramazan'ı doldurup, karısıyla dayısını bastırmayı

gecirdiyse de bu da havaydı. Ramazan, karısıyla dayısını yakalasa ne cikaoaktı? Cekip kızı mı

vurabilecekti, dayısını mı? Dayısını vuramazdı. Vurmak soyle dursun, baskın bile veremezdi. O dağ gibi adam onu tokatla oldururdu. Kızı cekip vursa? Buna da ihtimal veremedi. O kupkuru, o silik oğlan bunu da yapamazdı.

Kız'sa sanki icinden bakıp kıs kıs guluyordu.

"— Pis!" dedi Gulizar.

"— Sensin!" karsılığını aldı sanki.

"— Maymun!"

"— Aynayla dargınsın galiba?"

"— Neyine guveniyorsun?"

"— Beye!"

"— Bey seni ne yapsın?"

"— Hah hah haaay. Senin gibisine yıl ardır neler yapan guclu bir erkek, benim gibi korpecik bir yeni geline ohoooo...."

"— Bey seni bir sıksa suyunu çıkarır"

"— Cıkarsın"

"— Beni senin sozunle atmaz ki!"

"— Oyle bir atar ki.."

"— Nasıl?"

"— Su kadını defet, gormek istemiyorum derim. Hemen defeder"

"— Senin sozunle mi?"

"— Tabi."

"— Ne biliyorsun seni tevatür seveceğini?"

"— Dudakları patlak isci karılarını bile kacırımı-yan azgın bir adam, beni kacırır mı?"

Yeniyim, sen eskidin.

Sozumden cıkamaz. Hic olmazsa bir sure. O zamana kadar seni kovdururum ya"

Bu kız çiftliğe gelmemeli, o azgın, it nefisli adamın gozleri onunde dolanmamalıydı en iyisi. Nasıl?

Bilmiyor, bilmiyordu Al ah belasını versin!

Odadan sinirli sinirli çıktı. Merdivenleri indi. Bir takım bos arabalar, tarla surmeye mahsus paslı

pul uklar, koten. diskaro, bicer-doğerlerin bulunduğu avluyu gecti. "Evdeci" denilen çiftlik tutmalarının

oturdukları, uzerleri saz ortulu toprak huğlara geldi. Capa vakti ırgatların ekmeğini, yemeğini pisiren, inekleri sağan, duvarlara tezek vuran Seyyare bacının yanında durdu. El ilik, karayağız bir kadındı.

Yasin

ağa gibi o da bu çiftliğe Muzaffer beyin dedesinin sağlığında gelmiş, yıl ar yılı çiftlikten dışarı

cıkmamıstı.

Bu aylar. Seyyare bacının en bos zamanlarıydı. Bulgurluk buğdayları "Sarat" denilen iri kalburdan geciriyor, bir turkuyu kendi kendine mırıldanıyordu.

Otuz bes yıl oncenin bir genclik turkusuydu bu. Toprak renkli el eri arasında kalburlanan buğdayların ahengine kapılmış, kendi sesiyle heyecanlanmıstı.

Gulizar bdsucuna dikilip uzun uzun seyretti. Ka^ dm kendinden oylesine gecmisti ki, dalgasına dokunmadı.

Neden sonra basucunda birinin dikildiğine dikkat eden Seyyare bacı, besmeleyle

donda:

— Bismil ahirrahmanirrahi m.. sen miydin kız?

— Aklına gencliğın geldi galiba?

Vaktından once yıpranmış kadın, dertli dertli guldu :

— Gonul. Kocamıyor iste, gozu cıksın. İnsan ne kadar yaslansa, gene de...

Elindeki saradı, elenecek buğdayların ustune bıraktı, kara salvar icindeki iri kıcının ustune oturdu.

Gulizar da karsısına comeldi :

— Hayırdır isal ah..

— Hayır icinde ol. Babamın sağlığında, koyde durmusuz. Davul ar doğuluyor, duğun oluyormus.

Ben de kucucuk bir cocukmusum. Anam rahmetlik... (İcini cektı. Gozleri dolmustu)

Rahmet istedi fikara.

Nereye gidiyon kız Seyyare dedi. Hic dedim, davul ar doğuluyor bak, Seyyare ablanın duğunu oluyor, oraya gidiyorum dedim. Sonra uyandım...

Gozlerim Gulizar'a dikmiş, aklında, gorduğu dus'-un dekoru. Bu dekor, hayal meyal hatırladığı kırk, kırk bes yıl oncenin Tarsus toprağında, beyaz uzu-muyle unlu Baltalı koyuydu.

Gulizar umursamadı:

— Hayırdır isal ah, dedi. Oluden diri haber!

Tenbel tenbel esnedi, sonra gerindi. Daracık entarisinin goğsunu sertce geren iri memeleri dirilikle fırladı.

— Meseleyi Ramazan'a cıtlattım. Dedim ki, avradını ciftliğe getirme, hakkında hayırlı olmaz, sehirde oturt dedim!

Meseleden Seyyare bacının da haberi yoktu. Gunun birinde "Fabrika surtuğu"nun ciftliğe yerlesmesi endisesini birlikte cekmislerdi.

Seyyare bacı sordu :

— Ne dedi gayri?

— Hi c. Kulağına laf girmiyor ki hayvanın! Birden sinirlendi:

— Amma, ben de Gulizar'sam... kert surya, o avrat bu ciftliğe gelir, beynen bir catı altında yasarsa.

Ramazan boynuzlan takar!

Seyyare bacı pek oyle namaz kılmaz, oruc tutmazsa da, gene de dini butun gecinirdi.

— Tovbe de, kız, dedi. Kızılbas mı bu Al ah ver-miye?

— Sen bil iyon mu onu? Gavırdan bile kotudur!

— Heye, eline eteğine pis derler amma, insan yiğenin avradına...

— Dolanır Seyyare bacı dolanır. Ben bilmem mi guttuğum domuzun huyunu? Ona yadırgı avrat olsun da, isterse gozleri pisik, akıntılı, irinli olsun...

Uzaklara, taa uzaklara baktı. Gunes iyice devrilmiş, yamaclara coken kul renkli sis koyulasmıstı.

— Beyi bir guzel avucuna alır gayri... Rama-zan'ın nerden haberi olaeak? Yarın kazmaya, pato-za, sehire fabrikalara salar, avratla yalnız kalır..

Birden tepesi attı :

— Bana hanımlık taslamasın da ne halleri varsa gorsunler. Yazının fabrika amelesi. Hanımlık tas-lıyacak bir insan, benden yuksek olmalı. Soyle asilzade, soylu soplü, insan evladı. O? Anası sovan, babası

sarmısak. Oyle değil mi amma?

Seyyare bacı yeniden buğday elemeğe baslamıstı :

— Doğru, dedi.

— Akıl ne diyor biliyor musun? Bakmadan :

— Ne diyor?

— Tovbe estağfurul aaaaah... Seyyare bacı usteledi:

— Ne diyor akıl kız?

Gulizar karsılık vermedi. Kalktı. El eri arkasında, ilerdeki soğan hevkeresine yurudu. Taze sovan-ların mavi dumanlı yesil sapları ağzını sulandırmıstı. Bir sap koparıp, ciğnemeğe basladı. Burnuna bol kimyonlu, bol etli, kırmızı biberli "Ciy-kofte" kokusu calınmıstı. Geri dondu, Seyyare bacının yanına gitti.

— Simdi, yeni yuğrulmus ciy-kofte olmalı ki... Yere sulu sulu tukurdu.

Seyyare bacı "— Akıl ne diyor biliyor musun?"u Rinutmamıstı. Yeniden sordu :

— Aklın ne diyordu kız? Omuz silkti:

— Hic canım. Adamcağtz olmeden, uyuz it mal;, mulk dusunuyor!

— Hangi uyuz it?

— Ramazan.

— Ne diyor?

— Dayısı olurseyemis ciftlik ona kalırmıs. Beyin kulağına bir gitse, tozunu attırrrr val aha!

Seyyare bacı buğday elemeye ara verdi:

— Demek, dayım olurse teknil malı mulku bana kalır diyor hı?

— Diyor ya.

— Eee... meshur kelamdır, ne derler? Besle kargayı, oysun gozunu. Dur hele... Yasin meydanlarda yok... Yoksa sehire mi gitti?

— Sehire gitti.

— O mesele icin mi?

— Tabi. Ne demeye efkarlandım yoksa? Yarın ulır getirirler kızı ciftliğe, bir iki derken basımıza hanımefendi olur çıkar. Ne senin, ne de benim esame-miz okunur!

Seyyare bacı buğdayları yeniden elemeğe koyulurken :

— Bana ne? dedi. Sen dusun. Bana gore hava hos. Benim isim bel i gucum belli. O benim isimi bilmez, ben onun. Benim buralara dolanıp gelmez bile...

— Yarın babasını, anasını, kardasını mardasını getirirse ciftliğe... Her biri, basımıza bir amir kesilir.

Amma gene de is beyde! Bey, kıza yuz vermezse, el i olsalar hava. Bey tırnaksızlık eder de, avrada dolanırsa, senin de, benim de tepemize çıkarP amir, kumandan kesilir...

Seyyare bacı, kızın akrabalarının da ciftliğe yerlesmeleri ihtimalini dusunmemisti. Hani olmaz da değildi. Kız, beyi bınbır cilveyle avucunun icine aldr da, il e babamı, anamı, kardaslarımı ciftliğe isterim diye dayattı mı, bey hayır mı diyecekti? Elci Cem-sir'i, ırgatbası Memo'yu bilmez değildi. Her yıl pamukların zararlı otlarının capası icin capa ırgadını onlar

bulup getirirlerdi. Beyin de yabancı

değildiler. Lakin boylu, poslu Cemsir'in de yakıslıklılığıyla yiğitliğine vurgundu hani. Oyle erkek dunyada kolay kolay bulunmazdı. Aklından, ona kac kez dolandığı, o değilden laf vurduğu gecti. Herif oralı bile olmamıstı. "— Ayı" diye gecirdi, "Ayı oğlu ayı. Safi kalıp deyyus" Sordu :

— Kızın babasını gordun mu sen hic? Gulizar sinirliydi, omuz silkti:

— Yuzunu Azrail gorsun! Seyyare bacı irkildi:

-*- Oyle deme kuz. Haza erkektir hani. Boy, pos, bakıs, endam...Adamın milyonu olacağına, oyle eri olsun. Oyle erim olsa vallaha yemez yediririr, giymez giydiririm!

İsini gene bırakmıstı:

— Bizim Muzaffer beyin daha kalını, daha kalıplısı, daha da yakıslıklısı. Ne var ki, bizim bey daha genc!

Gulizar:

— Bizim beye kurban olsun, dedi. Bizim bey gibi var mı? Erkeğin tekesi...

— Ondaki alım, calım, istah, hırs kimde var?

— Ballandır ha, bal andır..

— Ballandırmıyorum, doğruyu soyluyorum.

— Doğruyu soyluyormus..

— Doğruyu soyluyorum tabi!

— Tabi mi? Koynuna mı girdin yoksa? Gulizar capkınca guldu :

— Girdim Delki!

— Tuh, yuzun iki cihanda kara ola e mi?

— Eh. Ayıp mı? Gunah mı?

— Yok, sevap. Gunah mıymıs... Gulizar gulmekten katılıyordu :

— Bana bak, dedi, hani eline gecse... Seyyare bacı fırlatacak bir sey ararmıs cilvesi yaptı.

Gulizar sakadan kactı. Huğun kosesini siper aldı :

— Oyle mi Seyyare bacı? Eline gecse de son yasında, hıı?

Sozde kızdı:

— Kız defol git, beni gunaha sokma ha!

— Hooooos, ne malum senin de tezgahdan gecmediğin?

— Aboooo.. arım namusum... utanmaz arlanmaza hele...

— Ne var utanacak arlanacak?

— Bir duyan da essah beller!

— Bellesin?

— Boyle seyleri yapmak değil, konusmak bile gunah kız!

Gulizar yanına geldi yeni bastan:

— Bırak on'u, dokuzu Seyyare bacı. Yirmi, otuz yıldır bu çiftliktesin. O zamanlar sen de gencin, guzeldin., beyse daha da genc, cocuk. Aranızdan hic mi oldu bitti gecmedi?

Seyyare bacı homurdandı:

— Tovbe estafurul aaaah...

'— Hı? Gecmedi mi, doğru soyle!

— Gelmis gecmis bir sey...

Seyyare bacı o yıl arı hatırlamak istemezmişcesine, buğdayları daha sinirli, çok daha cabuk ele-imeğe koyuldu. O yıl arı gerçekten de hatırlamak işlemiyorau. İ^eıms gecmis, ama taarı eiDene aama-ğında kalmıs seylerdi. Tabi kocasından ayrılıs nedenini acıklyamazdı, sırdı. Bir gece, surda, az otedeki sovan hefkeresinde yakalamıstı kocası, beyle.

Bey o zaman yeni yetme bir delikanlıydı. Gene boyle boylu, poslu, gene boyle, hem de bundan çok daha guclu, kuvvetliydi. Kocası ustlerine varıvermiş, adamın dili tutulmuşcasına, ne diyeceğini sasırmıstı.

İc gecirdi.

Tek laf etmemiş, amma o gunden sonra da ortarlardan silinip gitmisti.

Gulizar usteleyince, gene de :

— Ayıp kızım, ayıp! dedi. Adam boyunca gunaha girer. Hafız efendiye sor da bak.

Boyle seylerin lafı

bile büyük gunah!

— Kime soracakmısım? Kabak Hafıza mı?

— Neyse. Vaazda dinlemedin mi hic?

— Nesini dinleyecekmişim? Halis zındık deyyus!

— Bak sen şimdi..

— Niye?

— Ağzından çıkanı kulağın duymuyor kız!

— Duymaz tabi..

— Niye duymuyor?

— Sebebi var da ondan!

— Neymiş sebebi? Sır verircesine:

— Gözlerinden operim diye bana haber salmış! Seyyare bacı bu kalıplı imamı da aklından gecirmisti çok. Gene, sozde, irkildi:

— Daha neler?

— Vallaha!

— Ne demis?

— Gözlerinden operim demis. Boyle adamın vaazından, kıldırıldığı namazdan, tuttuğu oructan ne hayır gelir?

oeyyurt" uulji susmıs Kaimisil :

— Demek boyle haber salmış?

— Boyle haber salmış tabi.

— Kimnen?

— Kimnen, Ramazan'nan..

— Ramazan'nan hı? Peki, beyden korkup cekinmemiş mi bu divane?

— Beyin ne haberi olacak?

— Sen soylersen ya? Gulizar omuz silkti:

— Niye soyleyim? Herif Al ah adamı. Elinde imamlık gibi bir de zenaatı var. Nereye gitse ekmeğini tasta çıkarır...

Seyyare bacı bir seyler sezerek kuskuyla bak-

— Eee?

— E'si sağlığın.

— Demek Hafız ekmeğini tasta çıkarır?

— Çıkarır. ,

— Seni istese?

— Bey de peki dese...

— He der misin?

— Oynıya oynıya. Ondan iyisine mi varacam?

— Boyda boy mu yok? Posda pos mu? Oyle kotu bakıyor ki insana.. K

— Nasıl yani?

— O bicim!

— Ne bicim?

— Hadi der gibi, istahnan!

— Tuh.

— İnsanın canı her bir sey istiyor bakınca o!

Seyyare bacı guldu :

— Hani, tam da hafız, imam, hoca avradı olursun ha!

— Niye olmayım? Neyim eksik?

— Herife takdir ha takdir değil mi?

— Ne?

— Ne olacak? Boynuz!

— Canım sağ olsun. Erkek olsun da takınmasın!

— O da doğru ya.

— Fırsat vermesin bi ir, komsuya muhtac etmesin ikii , ac, susuz komasın uuuuc, giyim,

kusamımı eksik etmesin doooort. Amma herif haza erkek gibime geliyor. Ne dersin?

Seyyare bacı karsılık vermedi. Ne diyecekti? Enine, boyuna, alımlı calımlı, baktığı

yerden ses getiren, pek oyle geckin de sayılmayan bir erkekti. Olsun olsun ellisinde olsundu.

Kendisi ellisinde cokmustu ama, erkek icin elli yas neydi ki? El i yas, erkeğin tam erkeklik

cağıydı. Hele İmam efendi gibi, eli kolu tutan, guclu kuvvetli biri olursa...

Uzun uzun konustular.

Gunes devrilmis, onlerindeki hefkerede dumanlı mavi saplarıyla yesil yesil istah acan

taze sovan-lara esmer golgeler inmist ki, yakınlarda bir kamyon homurtusu kulaklarına

calındı. Tek laf etmeden uzun uzun dinlediler. Sonunda kamyon ciftliğe girdi. Ancak o zaman

aksamın indiğinin farkına vardılar.

Seyyare bacı:

— Ooo... dedi. Aksamlar inmis!

— Sahi ha., haydi bana eyval ah!

— Gule guleee... Gulizar kosarak uzaklastı.

Zaloğu'yla Yasin ağa kamyon dan iniyorlardı. Zaloğu dehsetli sevincliydi, ağzı

kulaklarına varıyordu.

Gulizar her seyi anlıyarak beton eve yurudu. Merdiveni hırslı hırslı cıktı. Sofada durdu.

İcinde bir gariplik, bir yalnızlık, bir kimsesizlik. Ağlamak, kana kana ağlamak istiyordu hem

de. Sanki kız çiftliğe gelmiş, bey dolanmış, banyoyu ona hazırlatmış, arkasını ona sabunlatıp, kol arının arasına onu almış da, bütün bunlardan sımaran kız, çiftliğin hanımı kesilmiş, "— Gulizar mısın ne karın ağrısısın? Seni çiftliğimde istemiyorum. Defol git burdan" demisti'.

Bir ara Zaloğlu'nun sesiyle kendine geldi:

— Ne var?

— Nerdesin?

— Burdayım.

— Gel!

Merakla merdiven basına çıktı: Emret!

— Gelsene burya!

Merdiveni indi, Ramazan'ın yanına gitti isteksizce. Oysa kamyonun projektörü icinde keyifli keyifli guluyordu :

— Tamam! dedi.

Anladığı halde, anlamamıscasına :

— Nedir tamam olan?

— İşler ekspres..

— Hangi işler?

— Yasin ağa paranın yarısını vermiş. Nikahtan sonra da yarısını verecekmis. Dayım da konuşmuş kızın babasıyanan. Ulan ne kıyak adam su dayım bei

Gulizar'ın sıkıntısı artmıştı. Zaloğlu hep aynı keyifle :

— Ol desin olurum serefsizim. Dayı dediğin boyle olur iste..

Gulizar'a baktı. O karşılık vermiyordu. Usteledi :

— Oyle değil mi?

— Ne?

— Dayı dediğin?

— Eee?

— Boyle olmaz mı?

— Nasıl?

Yuzune dikkatle baktı:

— Canın mı sıkılıyor?

Gulizar'ın ustune az daha dusse, hıckırmaya' baslıyaaaktı. Hırsla cekip merdivene gitti, kosarak çıktı.

Mutfağa girdi, kapıyı icerden kilitledi.

Az sonra merakla gelen Zaloğlu kapıyı yokladı: Kilitliydi.

Seslendi:

— Gulizar!

Duyduğu halde aldırıs etmedi.

— Gulizar kuz!

— Ac kapıyı!

— Ac da bak ne diyecem...

Gulizar icerde hıckıra hıckıra ağlıyordu. Karanlıktı mutfak. Bu karanlıkta busbutun

garipsediği, kendini her zamandan çok daha yalnız, kimsesiz, daha: çok da dayanaksız bulunduğu için, ağlaması artıyor, hıçkırıkları çoğalıyordu. Artık kızın çiftliğe geleceğine, beyi avucu icine alıp ona her dediğini yaptıracığına, gunun birinde de baslarına hanım kesileceğine zerrece kuskusu kalmamıstı. Kız çiftliğe hanım olacak, Gulizar'ı da attıracaktı. Yapabilirdi bunu.. Cunku anlıyordu ki, anlattıklarınca kız çok güzeldi!

Zaloğlu'ysa kapıyı dışardan habire yumrukluyordu:

— Gulizar, gulizar diyorum!

— Ac sunu!

— Ac, bak diyeceklerim var!

ni?

— Hakkında hayırlı olacak ama!

Hakkında hayırlı mı olacaktı? Nasıl hayırlı ya-
Kalktı. Gözlerinin yasını kol arıyla uzun uzun sil-

335

dikten sonra kapıyı açtı. Zaten hemen hemen her şey gecivermisti. Ağlamıyordu artık.

Kız gelirse gelsin,

beyi elinden alırsa alsın, çiftliğe hanım olursa olsun, onu da çiftlikten attırırsa attırsındı.

Cehennem dibine kadardı, olumden oteye koy yoktu ya!

— Niye acmadın kapıyı?

— Acmadım.

— Niye?

— Niyeymiş. Acmadım, keyfimin kahyası mı-.sın?

Zaloğlu sasti:

— İyi ama, niye değıstin boyle? __ o

Cenesini tutup kaldırdı:

— Ha?

Gulizar elini itti, karşılık da vermedi.

— Kız çiftliğe gelecek diye mi? Sertce baktı:

— Bana ne gelirse?

— Hi ic..

— Kız çiftliğe gelirse miymis. Gelirse gelsin. Bana ne? O buraya gelirse, ben de...

Ardını getirmedi. Zaloğlu usteledi:

— Ne yaparsın sen de?

— Zıkımın dibini yaparım! Her şeyi anlamıstı. Kadının direnmesine aldırmadan, zorla

kucakladı:

— O gelmeynen senden vaz mı gececeğimi bel iyorsun?

Kendini genc adamın gucsuz kol arından kurtardı :

— Gecersen gec. Ben de basımı alır giderim. Zaten kafama koydum. Hemi de

gideceğim!

—Nereye? Kesinlikle:

— Kerhaneye!, dedi.

XV.

Elci Cemsir'le berber Resit oturmuş, kara kara düşünüyorlardı, ki. Yasin ağa çıkagelmisti. Tam da o meseleyi gorusuyorlardı. Kızı polis marifetiyle alıp getirmislerdi ama, bundan sonrasını ne yapacaklardı?

Gul u sararmıs solmustu. Ağlamaktan gözlerinde yas, bağtırmaktan gırtlığında ses kalmamıstı. Bununla beraber, gene. de "— İstemem" diyordu, "o Boytarı yapılı oğlana varmam! Oldurun beni, asın, etimi lokma lokma doğrayın isterseniz, varmam o soytarıya! Benim babam da, anam da kardasım da Kemal'dir, ondan baskasına varmam"

Butun bunlardan Yasin ağaya soz acacak değil erdi elbette. Acmamıslardı da. Değil acmak, renk bile vermemislerdi. Kahveler, cigaralar icilmis, hos besten sonra, asil meseleye gelinmisti. Onceden kararlattırdıklarıncı,

bin liranın yarısını Cemsir'in avu-cuna sayan Yasin :

"— Nikahtan sonra da, Al ah kısmet ederse, obur yarısını veririz." demis, az sonra da kalkıp gitmisti.

Simdi ne yapacaklardı?

Bes yuz, sonra da ikinci bes yuz. İyiydi ama, kızın imana geldiği yoktu!

Aksam ustı Resit:

— Bana bak kardas, dedi kurtce, bu isi bil'ıyon mu ne pakler?

Cemsir anlamıstı ama, uzattı:

— Ne pakler?

— Bil neyin paklediğini!

— Rakı mı?

— Babana rahmet!

— Kalk oyleyse.. Dukkanı kapayıp çıktılar.

Giritli'nin kebabçı dukkanı yukunu iyice almıstı gene. Girdiler. Dipte, taa dipte, her zamanki masalarına gecip oturdular. Kebabçı Giritli, altın disleriyle

gulerek, geldi. Masa lahzada donandı, baslandı icil-meğe. İlk kadehler, Cemsir'i koyu bir dusunce karanlığına gommustu. İc cebindeki bes yuz rahatsız ediyordu. Bu para herhangi birinden alınmış olsaydı, umursamıyacak, verdiği sozu yerine getirebilirse ne ala, getiremezse aldırıs etmiyecekti ama, bu, oylesi değildi. Karsısında koskoea bir Muzaffer bey vardı. Bir iskemle darbesiyle dağ gibi bir pasayı

bile cokerten, attığını vuran, astığı astık, kestiği kestik Muzaffer bey!

İc gecirdi.

Butun bunlar da bir yana, daha onemlisi, her mevsim yuzlerce ırgat denklestirip, binlerce lirasını aldığı, ekmeğini yediği, yaşamının sonuna dek de yemeği tasarladığı, velinimetini bir insanla karsı karsıyaydı.

Ona kalleslik edemezdi. Etmemesi çıkarı gereğiydi.

Gene tam icini cekerken, berber Resit'e rastladı bakısı. Cemsir sanki: "— Ne yapacağız?" demek istemisti. Berber Resit: "— Val a bilmem" karsılığına gelen bir isaretle, durumunu acıkladı. Acıkladı

ama, Resit, kac vakittir gene de ne yapılması gerektiğini pek ala biliyordu. Uzun lafın kısası, bicimine getirilip, Fellah oğlu'nun vucudu ortadan kacırıl-malıydı. Boyle davranılırsa, kızın umudu kesilir, kolu kanadı kırılır, istedikleri adama tıpıs tıpıs giderdi. Zaten butun mesele, istedikleri adama tıpıs tıpıs gitmesiydi.

Olmazsa, isler sarpa saracak, oteki bes yuz gume gidecek, Muzaffer bey çiftliğine yerlesip, yasamlarının sonunda bir dem surme hayal eri gercek-lesemiyecekti.

"Fellah oğlu"nun temize havale edilme isininse gecikmemesi gerekliydi. Bekliyecek vakıtları yoktu.

"Kız hasta. İyi oluncaya kadar bekliyeceğiz. Baska care yok" diye, pek pek bir hafta, on gun, haydi haydi on bes gun, bilemedin bir ay oyalasınılardı.

Sonra? Sonrası, ya aldıkları bes yuzu geri vereceklerdi, ya da kızı teslim edip, paranın gerisini alacaklardı. Parayı geri veremeyeceklerine gore, kızın^ teslimi gerekti. Gerekti ama, biliyorlardı ki kız, kendi gonluyle, tıpıs tıpıs gitmiyecekti.

Cemsir:

— Bir akıl ver! dedi.

Berber Resit dalgınlıkla baktı:

— Ne akılı?

— Su, kız meselesi..

— Ne akılı vereyim kurban? Ben de sastım kaldım..

— Tam sastık. Bosa koyuyorum dolmuyor, doluya koyuyorum...

— Almıyor. Doğru!

— Doğruysa bana bir akıl ver! Resit ic gecirdi:

— Ben de o akılı bulmayı dusunuyorum kurban..

— Parayı aldık heriflerden...

— Aldık.

— Kızı teslim etmezsek...

— Etmezsek?

— Parayı geri vermemiz lazım.

— Lazım, doğru.

— Para bu, alınmış alınmıştır. Geri verilebilir mi?

— Kolay kolay verilmez.

— Sonraaa... obur yarısı var!

— Var ya. Bir heye dese..

— Ah dese...

— Akılsız iste. Kocca Muzaffer bey çiftliğine hanım olacan. Oyle değil mi?

— Oyle ki, o bicim!

— O bicim ki o bicim!

— Hep kurtulacağız. Dirlik mi su?

— İtten reziliz.

— Son yasımızda iyi bir gun gorup, iyi bir devran sureceğiz...

— Hele Muzaffer de cartayı cektı mi?

— Cekmese bile, bizim koroğul arıyla sıpaları doldururum çiftliğe, surerim kazmanın altına tumunu, oooooh!

— Oh ki oh. Bizim kuru avrat da can atıyor zaten. Kız kacana kadar esti gurledi, sarkılar maniler...

komsularla cekisti teknil. Ulan bu avrat kısmı gibi yok. Fıkaranın uryalarına giriyordu.

Geceleri koyun; kuzu diye sayıklıyordu. Kız kacınca, tamam. Sen surdan bi yuzluk ver hele!

Cemsir'in nesesi kactıysa da, bozuntuya vermedi. İc cebine yerlestirdiği ic ice bes tane yuzlukten birini cekip uzattı.

Resit parayı istahla kaptı. Yuzluğun verdiği taze gucle:

— Dusunme, dedi. Canını hic sıkma. Cala cala bir havaya dondureceğiz elbet. Sıkma canını!

Busbutun costu:

— Senin icin, senin canının bulbulu icin değil mi? Anam avradım olsun, bir gece, cevirim kerhaneci oğlu kerhaneciyi, kactan asağı olmaz lan? Hik mık... iki kursunda... aaah ne fayda ah... genc olmak vardı felekte simdi! Cok değil, bir on sene evvel olaydı, ne fayda. Oyle bir değil, bes Fel ah oğlu fostu amma...

Kadehini kaldırdı:

— Haydi serefe! Tokusturup ictiler.

Kebapcı, pikaba Cemsir ağanın plağını koymusta:

"Dunya bir penceredir, her gelen baktı gecti"

Cemsir ağanın kafasında gene her sey silindi. Ne, aldığı bes yuz lira, ne Reside verdiği yuzluk, ne Gul u,

ne de Fellaah oğlu. Kafasından bir seyler geciyordu. Durmamacasına akan bir seyler... Tarifsiz hazlar icinde, bil ur kadehlerde kırılan simsek aydınlığı bir boslukta ucuyordu.

İskemlesinin arkalığına, zincirinden bosanmıs ayı heybetiyle yaslandı. Gozlerini yumdu. Sarkının suresince acmadı. Sarkı bitti. Actı. Tam karsısında oturan Residin kopcayı hatırlatan ufacız gozleriyle karsılastı: Cin gibi bakıyorlardı.

— Futur getirme kardas! İyi gunler goreceğiz. Dem surup, devran gecireceğiz. İcime doğdu. Al ah-tan, malum oldu bana. Hic tasalanma. Cenab-ı Al-lah'sa, kalbimize gore verecek. Bir gun bir bakarsın, hic hesapta olmayan bir sebep halk eder, tamam...

Cemsir umutsuzca icini cekti. Resit:

— Cekme icini, dedi. Al ah bu, umut kesilmez. Yumurtaya can veren Al ah. Kurban oluyum kerametine. Cekme, icini. Al ah her bir seyi iyi yapar. Lakin, on yıl evvel olaydı da goreydin Residi!

On yıl evvel de bu kuru Resit değil miydi sanki? Gene de:

— Ceker vururdun hı?

— Bak hele bak.. Beni bilmen mi? Kafam kızdı mı bir iki der miyim? Seri iyisini bilirsin! Zincirinden bosanmıs ayı kadar heybetli ama, bir cocuk kadar bile muhakemededen aciz olmasına karsın, Resifin gelmis gecmiste, hatta en genc cağlarında bile kafası kızınca bir iki deyip demediğini ne gormus,

ne de isitmistf.

— Doğru, demezdin., dedi. Alay ettiğini sanan Resit kızdı:

— Demezdim tabi ne belledin, der miydim? Cemsir uzerinde durmadı:

— Butun umudum senin avratta. Kızın fikrini ce-lerse o celer. Oyle değil mi?

Hic suphen olmasın. Oyle dil er dokuyormus ki, o kadar olur. Kız diyormus, aptal ığı bırak. Kocca ciftliğe hanım olacan. Altında tomafil, dudakların boyalı. Astığın astık, kestiğin kestik. Yediğin onunde, yemediğin ardında...

Cemsir'in ici hasretle yandı, gozleri umutla parladı:

— Ardında ki ardında Resit. Aklıma gelmiyor mu, icim yanıyor!
— Ben onu bunu bilmem, Fel ah oğlunun vücudu ortadan kalkmalı.

Bakıştılar. Cemsir:

— Nasıl?

Birkac kadeh atalıberi isin "Nasıl?"ı cozumlenmisti Resifin kafasında. Bu isin nasıl, kimin tarafından yapılması gerektiğini biliyordu artık.

Sordu:

— Hamza niye gelmedi hala? Cemsir dusundu:

. — Bugun ne gunlerden?

— Salı.

— Oyleyse tamam..

Resit anlamlı anlamlı basını salladı:

— Mudurun avradının yanındadır oyle ya..

Gerçekten de, Mudurun karısının yatak odasında daydı: Kus tuyu yataklı karyolaya yanyana oturmuşlardı.

Kadın, pembe dekoltesi icinde geckin, ama capcanlı, kolunu Hamza'nın boynuna dolamış, sarhos gozlerini genc adamın cok yakısıklı yuzune dikmisti.

Bir ara:

— Sana ne? dedi. Sertce sordu Hamza :

— Nasıl bana ne?

— Oyle ya, sana ne? Basın belaya girerse daha mı iyi?

Hamza kapkara bıyığı, kapkara kaslarıyla surmeli surmeli baktı:

— Girerse girer!

Kadın, bu bakışın etkisiyle costu :

— Ben ne yaparım sonra?

Basını genc bir kız cilvesiyle genc adamın omu-zuna dusurdu :

— Ha?

— Ne?

— Hamza'sız ne yaparım ben?

— Herkesin namusu var!

— Var, malum ama, Gul u'nun namusu seni alakadar etmez!

Simsek gibi:

— Ne? Etmez mi?

— Etmez. Cunku baban hayatta. O dusunsun! Kadını soyle bir itti :

— Bas ulan sen de zil i i...

Kadının cok hosuna gitmisti. Yeniden, daha hırslı, sanıldı. Hamza ırzına soğulmuscesine yeniden itti.

İtme-sanılma, sarılma-itme... bir itisip kakısmadır baslamıstı. Sarhos kadın iliklerine dek istekle doluydu.

Geceliğinin fazla acık goğsunden fırlayan iri memeleri delikanlının goğsunde eziliyor, kudurtuyordu :

— Hamza! diye inledi.

Kol arını arkaya attı. Sonra genc adamın tatlı ağırlığı altında daha da ezilmek için, onu guclu kol arıyla sardı, kendine siddetle cekti:

— Hayır! !

— Ne?

— Bacın senin namusun değil!

— Bana bak..

— Bakıyorum, ne var?

— Bu lafı bir daha etme!

— Edecem: Bacın namusun değil senin! Ofkeyle gurledi:

— Kimin namusu ya orospu?

Bu ofke genc adama nasıl da yakışmıstı! Yeniden, her zamandan çok daha hırsla sarılmıstı. Busbutun kızdırmak için uzattı:

— Babanın namusu. O hayatta olmasa amenna. Ama o hayatta!

Ve dudaklarını dudaklarına yapıştırarak, genc adamın konuşmasını engelledi:

— Hamza'cığim, canım, yavrum!

Hamza da bir hayli sarhostu. Cosmustu. Onda da dehsetli bir istek baslamıstı. Ceketini zaten çıkarmış, bir kıyıya, kadının bayıldığı biçimde fırlatıp atmıstı. Pantolonunu da ceketinin yanına fırlatıp, avının ustune atıldı. Yaslı ama, azgın kadının da istediği buydu zaten. Kendini bıraktı.

Hamza hınca kavramıstı kadını. Canını acıtarak kucakladı, sıktı, etini mıncıkladı, sonra da pembe ipek tuvaletini bir cekiste boydan boya yırttı.

Kadın hemen hemen anadan doğma kalmıstı:

— Hamza'cığim, vur beni, oldur!

Yumulu gözleriyle zevkin tam tepesinde, inliyordu :

— Oldur Hamza'cığim, vur beni, oldur beni, etimi parca parca et!

Hamza anlaşılamayan bir seyler homurdandı. Kadın tekrarlardı:

— Etimi parca parca et Hamza, kemiklerimi kır!

Kemikler gerçekten de genc adamın tatlı ağırlığı ve guclu kol arında kuturduyor, ama yetmiyordu kadına bütün bunlar, ki, kapı vuruldu.

Hamza, nedeni belirsiz bir korkuyla karyoladan atladı.

Avını elinden kacırmanın azgınlığıyla kadın yataktan carsafına sarındı:

— Geel!

Kapı aralandı. Beyaz onluğu, ince uzun bacaklarıyla hizmetçi kız.

Kadın, kocası falan sanmıstı:

— Ne var? Ne istiyorsun?

— Beyefendi adam göndermiş, tahvil eri istiyormuş efendim..

Kadın nerdeyse cıldıracaktı. Deliye donerek, az önce Hamza'yla karsılıklı kaldırdıkları zarif rakı

kadehlerinden birini kaptı, hizmetçiye fırlattı:

— Beyefendinin de ağzına, senin de... Defol! Kadeh, kapı kanadında parcalandı.

Hizmetçi çoktaan silinmişti.

Hamza memnun, alaylı bir ıslık caldı:

— Vay anam vay!

Yaslı kadın, avının ustune yeniden atladı. Genc adam onu guclu elleriyle yakaladı, karyolaya attı. Sonra kucak kucağa yuvarlandılar karyolanın kus tuyu yatağında.

Duvardaki saat gecenin dokuzunu ağır ağır vururken kalktılar.

Butun bunlar Hamza icin pek de onemli değildi. Nasıl olsa bu "Kartalozsa sonuna dek kavuk sallamıyacaktı.

Pantolonunu bacağına cekti, ceketini giyindi. Gayet ciddi:

— Bana bak! Kadın yorgun, bitik:

— Emret!

— Ver su dingirtiyı bana!

— Hangi dingil i?

— Tabancanı ulan!

— Tabancamı mı?

— Tabancanı. Ne var?

— Ne yapacaksın?

— Lazım! Elini tuttu.:

— Neye lazım? Elini cekti:

— Neye lazımsa lazım. Sana hesap mı vereceğim silik?

Kadın karyoladan yere atladı çıplak ayaklarıyla. Sevgilisini oracıktaki kanepeye itti, genc adamın kucağına oturdu:

— Soyle, neye lazım?

— Kız sorup durma, canımı sıkıyorsun ha!

— Hayır, vermiyeceğim!

— Vermiyeceksen tursu kur!

Kadını dizlerinden itti. Kadın gene gecip oturdu :

— Ne icin istiyorsun? Yoksaaa...

— Ne yoksası?

— Fellah oğlunu...

— Yok canım. Yalnız, oğlanın bakıslarını beğenmiyorum. Eskiden boyle bakmazdı.

Simdi...

— Peki, ya elinden bir kaza çıkarsa?

— Çıkmaz.

— Çıkarsa ya?

Kadını kucağından gene itip kalktı:

— Çıkmaz diyorum sana lan!

— Kızma, elimde değil, korkuyorum..

— Korkma!

Dudaklarını uzattı:

— Op! Opmeden once:

— Verecek misin?

— Bana daha sık gelecek misin?

— Geleceğim!

— Geceleri kalacak mısın?

— Kalacağım. Kalacağım ama, kocan? Muthis bir kufur savurduktan sonra :

— Sana kurban olsun, dedi. O senin itin anladın mı?

Hamza mağrur, basını salladı. Kadın yeniden sarıldı genc adama :

— O da, ben de, konağım da, her şeyim, hepimiz kurbanız sana Hamza. Tabancanın ne kıymeti var?

Yok. Yok ama, vallahi korkuyorum. Elinden bir kaza çıkıverir diye aklım gidiyor!

Sıkılmaya başlamıstı:

— Gitmesin dedik ya, ne var korkacak? Çocuk muyum ben?

— Değilsin, değilsin canımın ici ama, bel i olmaz. Seytan iste. Hic belli olmaz!

Hamza, seytana soğdu.

Kadın kimbilir kacınıcı kez yeniden sarıldı genc adama :

— Sar beni! Sabırla sardı.

— Sık!

— Sıktı.

— Daha sık! Daha sıktı.

— Kuturdet kemiklerimi! Kuturdetti.

— Sen kimin canısın? İstemiyerek:

— Senin!

— Vallaha mı?

— Vallaha.

— Bil aha mı?

— Bil aha. Dudaklarını uzattı:

— Op beni! Optu.

— Isır!

İki dudağını birden ağzına aldı, ısırıldı. Kadın inledi. Gözlerini yumdu.

— Oldu mu? dedi genc adam. Dudakları kurtulan kadın :

— Sana doyamıyorum Hamza, dedi.

— Ver sunu!

Aynalı dolaba cırılcıplak gitti, kapağı actı. Renk renk, cesit cesit elbiselerini aralayıp, el cantasını buldu.

Her zaman yanında taşıdığı, herkesce bilinen, sedef saplı kucucuk tabancayı aldı, getirdi, Hamza'-ya uzattı :

— Bir sartla!

— Ne sartı?

— Mecbur bile olsan kolay kolay kul anmıya-caksın!

Aldı:

— Korkma. Mermileri?

— Doludur. Doludur ama...

— Ama?

— Ne olursun, mecbur bile olsan kul anma e mi? Hamza'nın tepesi attı:

— Korkma dedik ya ulan bee!

— Canım!

— Sar beni!

Hamza tabancayı ceketinin yan cebine sokmustu bile. Kadını yeni traslı koltuk altlarından sımsıkı

yakaladı, sonra kol arı arasında alarak, dudaklarını dudaklarına sertce yapıştırdı. Evden kacarcasına uzaklastı daha sonra. Kuru-kopru'ye geldi. Ne olursa olsun yorulmustu ama, aldırıs ettiği yoktu.

Giritli'nin kebapçı dükkanından içeri daldı: Berber Resit tek başına iciyordu.

Sordu :

— Babam nerde? Resit:

— Eve gitti, dedi.

— Niye?

Durumu kısaca anlattı: Yasin ağa gelmiş, paranın yarısını çıkarıp vermisti ya, gene de, bqbasm burnunu tutsalar eanı çıkacaktı. Bunca yıldır tanıdığı koca Cemsir'in boylesine sıkıntılı olduğunu hic hatırlamıyordu.

Hamza :

— Niye? diye sordu.

— Niye'si var mı kurban? Paranın yarısını al-maynan is bitmiyor ki!

— Nolacak ya?

— Kızı teslim etmek lazım!

— Lazım tabi.

— Yoksa Muzaffer beye karsı yuzumuz gogelenir. Bir daha babannan aksatayı keser.

Otur, otur da cekelim bir iki!

Hamza, az once babasından bosalmıs iskemleye oturdu ama, icmek istemiyordu.

— Niye? dedi Resit. Bakmadan :

— Bizimkiyner beraberdik de..

— Yani avratnan cektiniz kafaları hı?

— Ufak is. Demek babam?

— Burnunu tutsalar canı çıkacak fıkaranın!

— Bir sey değil, elinden bir kaza çıkacak diye korkuyorum!

Hamza irkildi:

— Ne gibi yani?

— Ne gibi olacak? Fel ah oğlunu temizlemekten baska care yok! Ah benim eski gunlerim... eski gunlerim olsa, oyle bir değil, bes, on, yirmi, yuz Fellağ olaydı...

Hamza'ya goz ucuyla baktı. Dirseklerini masaya dayamıs, tombul yanaklarını avucları arasına almıstı.

— Amma, dur bakalım. Belki de gene ben temizlerim bu pisliğı. Bundan sonra benim icin ha icerisi, ha dısarısı. Duyanlar da hic olmazsa ask olsun adama derler. Gencler-dururken, yaslı basıyla...

Sordu :

— İceri dusersem arada bana bir ekmek getirirsiniz değil mi?

Hamza karsılık vermedi. Kaslarını kotu kotu catmıs, dalıp gitmisti.

— Getirmesenez bile gene de sağ olun. Cem-sir'in uğruna benim gibi bir değil, bes Resit

feda olsun.

Yiğitlik olmedi. Onun canının sıkıntısı., bir sey değil, adam bir bakar, iki bakar... haa, der sonunda, bu isi temizliyecek benden baska erkek kalmamis, bamm! Onun iceri dusmesi olmaz. O duserse biz bakamayiz amma, biz dusersek, yani ben demek istiyorum, o bakar da oteye bile gecer!

Hamza sordu :

— Fella oğlunun gebermesiyle is yoluna girecek mi?

— Bak hele bak. Ona arkayı veren hep o!

— Kime?

— Bacına, kime? O sağken kızı surdan surya gonderemeyiz. Geberdi de vucudu ortadan kalktı mı.

mesele kalmaz. Kızın kolu kanadı kırılır tekmi!

Hamza, kebabçıya seslendi:

— Bak hele hısıım!

Giritli kebabçı koca gobeğiyle, kostu:

— Emret Hamza ağa!

— Temiz bir kadeh ver, bir de kebab soyle..

— Derhal! Garsonuna seslendi:

— Yavruuu!

— Hop usta?

— Hamza ağaya bicimli bir kebab! Bir de temiz kadeh!

Berber Resit, Hamza'yı goz hapsine almıs, dikkatle bakıyordu. Genc adam derin, belki de karanlık dusuncelere dalıp gitmisti. Masa uzerindeki değismez bir noktaya dikmisti bakıslarını. Bir seyi olcup biciyormuscasına sağ gozu kısılıp acılıyor, arada da basını hıncla sal ıyordu.

Temiz kadehi, sonra beyaz bir tabakta kebabı geldi. Hep o asırı dalgınlık icinde kadehine rakı koydu, sulandırdı. İcti. İri bir kebab parcasını ağzına attı. Yanlamıs besili bir camız rahatlığıyla, ciğnemeğe basladı.

Bir ara :

— Bak hele, dedi. Berber Resit alestaydı:

— Emret kurban!

— On sekizi doldurmayınca ceza hafif olur değil mi?

Berber Resifin gozleri umut icinde, pırıl pırıldı:

— Tabi , dedi. Ben simdi senin yasında olacaktım ki...

— Ne yapardın?

— Ne mi yapardım? Tobe buyuk sozume, anam avradım olsun, onu ciğ ciğ yerdim be!

Onundeki kebab artıklarını catalıyla toplayıp ağzına attı:

— Bir sey değil. Yasin ağa parayı getirdi. Yarın, obur gun., haydi derler, su nikah isini bitirek... Oyle değil mi amma?

Hamza basını sal adı:

— Doğru. Ramazan efendi niye gelmiyormus? Attı :

— İsleri cokmus. Hem de, malum ya? Damat sayılır artık. Kaynatasından sıkılır, utanır..

— Oyle insanlara karsi... Resit emmi, o kiz artik eksik lafetmiyor mu, akil diyor al al, iki dene...

Berber Resifin akli gene gitti:

— Sakin haaa.. kizin ne sucu var?

— Ne sucu var olur mu emmi? Kancik it kuyruğunu sallamasa...

— Dogru amma, suc gene de oğlanda. Niye dersen, kiza tam tebelles (*) olmus. Kesip atsa, dese ki, ne yapalim? Baban vermiyor seni bana. Dus yakamdan. Kizin umudu kesilir!

— Amma demiyor itoğlu it, biznen sidik yaristiriyor. Alt tarafı bir Fel ah parçası. Sakıza tapan insanlardan hayır mı gelir? (**)

Hamza merakla sordu :

— Onların Al ah'ı baska değil mi?

Berber Resit butun bu isleri bilirmiscesine:

— Baska değil, yok! dedi. Onların Al ah'ı sakız ağacı. Sakız ağacına tapan onlar!

Ağaca tapan insanlarla alıs-veris olur mu? Bir sey değil, yarın kiz ona varsa...

Hamza cılgına donerek sordu:

— Kime? Ona ha?

— Sozun gelisi canım..

— Sozun gelisi, mozun gelisi yok. Benim canım sağken, bacım yazının Fel ahına avrat olamaz!

Berber Resit de bunu bekliyordu :

— Sen, dedi, sen yok mu Hamza, sen... Bırak... Hamza kuskuyla sordu : (*) Tebel es olmak : Musal at olmak.

(**) Aslında boyle sey yoktur. Yerlilerden bazıları boyle sanır. Arap usakları Cukurova'da ilk gocmenler olduklarından, ta o yıl ardan kalma yerli uydurmaları. Ne sakıza tapanlar, ne de Al ahsız'dırlar. O. K.

— Nasıl yani?

— Nasıl olacak? Delikanlılık cihetinden... Baban besse sen olsun, yirmisin, ellisin.

Baban hic bir zaman senin gibi olmadı. Ben onun genclığını ovucumun ici gibi bilirim.

İstanbul'da kırdığımız ceviz, ohooo... Lakin sen baskasın. Senin gibi hırslı delikanlı nerde bu zamanda?

Hamza da costu :

— Bugun Mudurun avradının Al ahını sasırttım! Anam avradım olsun, ol deyim, bir iki demez, derhal!

Resit mahsustan ustune bastı:

— Baban nerdeeee, sen nerde!

— Sen baskasın..

— Avrat mesela, koskoca bir mudurun karısı değil mi?

— Olmaz mı?

— Sırtında bal renkli ipek gecelik ki, Al ah gibi. Efendi, bir tuttum, boydan boya bir cektim, caaaart diye...

— Pıravo!

— Ben oyle yırtıp, iki de tokat atınca ne dedi biliyor musun?

— Ne dedi?

— Sen benim Al ahımsın dedi, ye beni dedi, oldur dedi. O hırsla nasıl kavradım avradı, nasıl kaldırıp karyolaya attım, hani parcalıyacam. Tam o sırada tık tık, kapı vurulmasın mı? İkimiz de anadan doğmayız. Avrattır bir sarındı ipeklere, dedi: Geel! Kapı aralandı, hizmetçi kız!

— Tuh bee..

— Bırak tuhu muhu.. Laf aramızda, hizmetçi de hizmetçi hani. Lokman Hekim'in ye dediği. Kemiklerini cıtır cıtır kır, ye!

— Niye gelmiş?

— Ne biliyim? Bey mey diye patırdattı bir iki. Bizimki anca celallendi, rakı kadehini bir kaptı, bir patlattı.

Kadehtir tuznan buz. Hizmetçi dersen, anide toz!

— Vay anasını. Demek avrat...

— Avrat bildiğin gibi değil emmi. Kocasını milyoner mesela. Bende bir meziyet görmese... hıı?

— Bak hele bak. Sendeki meziyet kimde vcr°g

— Valla oğunmek gibi olmasın Resit emmi amma, doğru. Yeni yetme delikanlılarda hiç bir meziyet yok be!

— Yok ki yok.

— Hangisi benim gibi bir milyoner avradını, hm?

— Donup bakmaz bile milyoner avradı oylelerine! Sen kendini ne beii yon yiğenim?

Gençlikse fazlasıyla,

yakıslıklılık, kabadayılık, dine iymana, namusa serefe bağlılık dersen, o da herkesten ziyade.

Boyle bir delikanlıyı eline gecirmiş bir avrat... Oyle avratlar bilirim ki, para, pul derya. Yanlarında paranın pulun lafı olmaz. Derileri gevsemis, boyunları boğazları bosalmış tuluma donmuş.. Donmuş amma, gonul erine bak sen. Gonuldur cosmos, sellale gibi. Buldular mı senin gibi yiğidi, suluk gibi sarılır, emerler. Demek avrat o cinsten! Boyle avratlar deliye benzer. Yaptıklarını zır deli yapmaz!

— Valla Resit emmi, Al ahımı sasırtıyor. Fistanını tutup caart diye yırttım. Yırt dedi, feda olsun. Beni yırt, derimi yırt, oldur beni dedi. Gözlerine baktım, donmuş ki, göz göz değil, canavar. Ates gibi yanıyor.

Serefsizim avrat gozu değil!

— Doğrudur, oyle olur yangın avrat gozu..

— Anca bir aldım altıma...

Berber Resit:

— Bu gençliğin, yiğitliğin kıymetini bil! dedi.

— Nasıl?

— Mangiz yoluna bak!

— Mangiz dedin de,, çalışma, diyor. İstersem beni alıp İstanbul'a goturecek. Para, pul, yeyim, icim, giyim, kusam... Her şey fos. Geyik kocası yetistiriyor!

Merakla sordu :

— Resit emmi?

— Hı?

— Bu okumus, yazmış, efendiden kisilerin isine de akıl sır ermiyor ha!

— Niye?

— Niyesi var mı? Avradı inek gibi yayılıyor da, boynuzlu...

Berber Resit kurnazca guldu :

— Kendi de baska yanlarda yayılıyor hey oğlum. Danışıklı doğus onları. O, ona, o da ona goz yumuyor. Sana bir sey deyim "mi?

— De!

— Bu dunyada haramın tadı helalde yoktur!

IfiW

— Bunca alim ulema gelmiş gecmiş, sor hepsine, hepsi de bunun boyle olduğunu tasdik eder!

— Doğru. Lakin, o bu değil, portmenini aldı, dedi: Hamza'cığım, seni çok dusunceli goruyorum.

Basında bir bela mı dolanıyor? Al su tabancayı, yanında bulunsun. Ne olur ne olmaz.

Kendine mukayyet

ol. Ben sensiz yasıyamam filan fıstık...

— Tabanca yanında mı?

— Bak hele bak, olmaz mı?

— Yasa be. Bakim!

Hamza, kebapçı dükkanını gozden gecirdi. Herkes kendi dalgasındaydı. Gene de nazlandı:

— Olur mu yahu? Burda gosterilir mi?

— Masanın altından uzat!

Kebapçı dükkanını yeniden gozden gecirdikten sonra, ceketinin yan cebinden çıkardığı kucucuk tabancayı masanın altından uzattı.

Berber Resit aldı. Evirdi cevirdi.. Beğendi; beğendi değil, hayran kaldı:

— Hamza, kurban!

— Emret Resit emmi..

— Sana bir teklifim var...

— Ne gibi?

— Dediğimi yapacan mı?

— Basımnan beraber amma, anlıyalım bakalım neymis..

Hamza'nın gozlerinin icine baktı baktı, sonra hazin olmasına dikkat ettiği bir sesle:

— Ben, dedi, bu candan vazgeçmişim zaten. Benim yaşadığım fazladan. Hem ne, benim gibi birinin yasamasından ne olacak? Ama sen? Senin tam zamanın. Ver bana su tabancayı!

Hamza dikkat kesilmisti:

— Eee?

— Fellağ oğlunun...

— Fellağ oğlunun?

— Sakız ağacını...

— Yani ne yapmak niyetindesin?

— Anla iste, o bicim!

Hamza'nın kanına dokunarak, masaya dehsetli bir yumruk attı:

— Bana bak arkadaş, bu lafı bir ettin, bir daha etme!

Berber Resit sozde sasti:

— Niye?

— O kadaar!

— Niye amma yiğenim, anlıyalım?

— Benim canım sağken, boyle islerde ne sana, ne de hele babama luzum yok!

Sarhosluğu birden artmıstı ama, bu, yılısık bir sarhosluk değil, tam tersi, alabildiğine ataklasmıstı:

— Ben bu tabancayı avrattan bosuna almadım. Ben adamın eğri dinini o bicim. Ben olmadım daha.

Ben ne zaman olursem, o vakit basınızın caresine bakın. Demin senden, on sekiz yasını bitirmiyeni sordum. Sen anlamadın. Niye? Anlamadın da ondan. Cunku anlamazsın. Benim yasım kucuk heye amma aklım boyuk. Ben bugune bugün fabrika mudurunun avradıynan... benim yasıtlarımın hangisi oyle zengin bir avradı benim gibi ovucunun icine almıs? Alamaz. Neden? Cunku... Alamaz da onun icin.

Avrada değil tabanca, ol desem bir iki demez!

— Bilmiyor muyum kurban?

— Niye?

— Sende bir meziyet gormese mesela...

— Yasa, ver su elini!

Berber Resifin uzanan elini sıktı:

— Seni bunun icin severim iste. Harbisin, hakikati gorursun, lafını sozunu Al ah'tan bile esirgemezsın! (

— O senin babayığitliğinden..

— Heye amma, kazın ayağı da oyle değil. O babayığitlik sende de olmasa tabancayı istemezsin benden!

— İsteyisim, sana acıdığımndan..

— Niye acıyorsun bana? Ben zavallı mıyım?

— Hasa. Acıyısım, gencsin, yakısıklısın, babayığitsin. İki paralık birini vurup mapisane koselerinde genliğini tuketmemen icin. Halbuki ben, ben neyim? Yasıyacağımı yasamıs, bir ayağı cukurda bir...

— Yeter. Demek avrat bende bir meziyet bulmus. Bulmasa?

— Bulmasa...

— Es gecer mi gecmez mi?

— Gecer ki ote bile gecer!

— Tamam. Demek es gecmiyor, benim icin hizmetcisine kadeh atıyor, kocasına mocasına aftos piyos... İstesem, hadi lan derim, beni İstanbul'a gotur. Goturur. Amma demem. Niye demem? Cunku benim de guttuğum bir siyaset var. O, benim babam.

Babamın bir parcasıyım ben. Avrat diyor ki, sana ne diyor? Ne bana ne'si? dedim. Bacının namusu, dedi. Ulan bacım kim ben kim, dedim? Bosver, dedi.

Bos mu ver? Ben senin boynuzlu kocan değilim, dedim. Bir daha patlattım, ağzı burnu kan icinde kaldı.

Niye? Cunku, babam kim, ben kimim be? Baba yahu baba, Al ah be! Baba, de, orda dur. O olmasaydı ben olur muydum?

Berber Resit tam zamanında tası gediğine koydu :

— Oyleyse aklını basına al. Baban sana boyle boyle yap demez. Amma sen? Aklın var, fikrin var, gorgun, ferasetin, yiğitliğin var!

Durdu, durdu birden parladı:

— Ya gereğini yap arkadas, yahut... Hamza heyecan icindeydi:

— Yahut?

— Yahut ver tabancayı bana! Hamza ayağa fırladı. İs karası bıyığını tutup cekerek :

— Bunlar anamın..... bitsin ki, ben de bu isi

halledip, bu pisliği temizliyecem!

Masadan kalktı:

— Gor su hesabı, ben gidiyorum! Masadan birkac adım ayrılmıstı, durdu:

— Yahut dur Resit emmi!

Sarhos gozlerle kebabcıyı arandı, seslendi:

— Giritli i! Ta otelerden :

— Hoop!

— Gel burya!

Kebabcı, koca gobeğiyle kosarak geldi:

— Emret Hamza ağa!

— Borcumuz ne?

Berber Resit asırı sarhosmus da su hale uzulmus gibi susuyor, hesabın gorulmesini bekliyordu. Hesap goruldu. Hamza :

— Resit emmi, dedi, hakkını helal et!

Berber Resit hep o asırı sarhos sızısını bozmadı.

Hamza yeniledi:

— Hakkını helal et Resit emmi!

Gene karsılık alamayınca yaklastı, omuzundan tutup sarstı:

— Emmi i , Resit emmi! Resit emmi be! Sarhos mu oldun ne?

Berber Resit sozde oyle sarhostu ki, gozleri sanki zorla Hamza'ya kalktı. Dargın dargın :

— Sarhos olmadım, dedi. Sarhos marhos olmadım Hamza!

— Ya?

— Biz olmadık daha yiğen, bizim canımız sağ! Bizim de cebimizde uc, bes bulunur.

Masamıza gelip oturmus bir insanın ictiği rakıyla, yediği yemeğin parasını veremiyecek kadar tırıl değiliz!

Cemsir'den aldığı butun yuz liralığı ic cebinden çıkarıp masaya fırlattı. Hesabı Hamza gorduğu icin, butun yuzluğun gene kendine doneceğini gayet iyi biliyordu. Oyle de oldu. Hamza butun yuzluğu masadan aldı, uzattı:

— Tekmil fommussun be Resit emmi!

— Niye?

— Niyeymiş. Teklif mi var? Ha sen gormussun hesabı, ha ben!

— Madem oyle, ver parayı Giritliye, burdan alsın hesabı!

Boyle bir sey olamıyacağını da gayet iyi biliyordu.

Hamza :

— Sen su parayı sok cebine...

Kulağına eğildi :

— Senin paran helal para. Benimki? Benimki avrat, orospu parası. Orospuya nerden geldi? Geyik kocasından. O kadar. Bize caka mı yapıyorsun?

Berber Resit iyice sarhosluğa vurmustu:

— Ben, ben...

— Sen sarhossun emmi. Kalk, eve gidiyoruz hadi!

Butun yuzluğun ic cebine sokulduğunu anlamıstı. Sarhos numarasını surdurerek,

Hamza'nın kolunda, kebapçıdan çıktı.

Kebapçı Giritli'yle garsonları kapıya dek gelmişler, uğurluyorlardı:

— Gule gule ağalar, bereket versin, iyi aksamlar!

Sonra Giritli, dükkanına çekilirken :

— Git, ibneler., dedi. Kafa sisirdiniz be!

Huyu boyleydi. Yuze karsı dil er doker, arkadan basardı gamatoyu.

Hamza, "Kerusa" denilen bir faytona seslendi. Onlerinde duran faytona ilkin sarhos

Resit'i soktu, sonra

kendi bindi, araba yurudu.

Dıarda yağmur ciseliyordu. Fısıltıyla yağın, serin, kalles bir yağmur.

Berber Resit hala sarhosluğunu surdururken, bıyık altından da guluyordu. Gecedden cok memnundu.

"Oğlan"ın zihnine girmiş, "su isi" kafasına sokmustu. En cok da "Ya gereğini yap arkadaş, yahut ver

tabancayı bana" sozune seviniyordu. Oyle ya, yapacaksa yapmalıydı. Cart currtla, atıp tutmakla, kabadayı, yiğit numaralarıyla olmazdı. Yası on sekiz bile yoktu daha. Cekip vursa ne çıkardı? Hic. İceri dusse bile, "Sakız ağacına tapan bir Fel ah oğlu"ydu cok cok. Kanına dokunmuş, cekip vurmuş olabilirdi. Sonra babası., babası cok sevinirdi. Bir tasla birkac kus birden vurulmuş olur, hem kız çiftliğe gönderilir, paranın gerisi alınır, hem de oğlan genc yasında "Kıta"den iceri dushman olurdu ki, goren, duyanlar ask olsunu basarlardı. Az seref miydi bu yasta adam oldurmek? Hapisten çıktiktan sonra da herkes

saygt gosterir, yanında artık eksik laf edilemez, cevresine korku salardı!

Ote yandan, kız, çiftliğe gidip yerlesirdi ki, daha sonra kapı kendilerine de acılırdı.

Acılmasa bile, alınacak oteki bes yuzlukten gene butun bir yuzluğunu egaflar, keyfine bakardı.

Fellah oğlu olmuş, Hamza iceri girmiş, su, bu... "— İt disi domuz derisi.." diye gecirdi.

Araba durdu, indiler.

Berber Resit hep o asırı sarhos numarasıyla sendeledi.

Hamza, arabacının parasını verip adamı savdı. Resifin koluna girdi. Kus kadar hafifti

ama, "Al ahı-na kadar ciğer vardı herifte.." Ne demisti? "— Ya gereğini yap arkadaş, yahut ver tabancayı bana"

Resit emmisini en çok bu sozunden oturu sevmeye baslamisti. Baslamisti ama, o da olmus muydu yani?

Gostermeliydi olmediğini onlara! Yalnız onlara değil, memlekete, dunyaya! Namı her yanda soylenelemi. "— Ask olsun cocuğa. Daha on sekizine basmadan cinayet isledi. Helal olsun emdiği sut" demeliler, yasıtları kıskanmalılardı!

Daha sonra cinayeti nasıl isleyeceğini dusundu: Fellaah oğlu fabrikadan çıkarken bekler, tabancasını

ceker, "dan daan" vurur, sonra da kosardı karakola. Komsere: "— Namusumu temizledim komser bey.

Buyrun tabancayı" derdi ki, san olurdu memlekette. "— Helal olsun" derlerdi, «]at da ona avrat da!"

İcini cektii. Fel ah oğlunun sakız ağacına soğdu usulcacık. Altmışlık bir ihtiyarın yanında kucuk dusecek değildi ya!

Ne demisti? "— Ya gereğini yap arkadaş, yahut ver tabancayı bana"

Merdiveni çıktılar. Kapı onunde durdular. Lamba yanmıyordu. Kadın uyumus muydu acaba?

Kapıyı ovucunun iciyle vurdu, bekledi. Karsılık alamayınca, yeniden vurdu. Sonra yeniden, daha hızlı.

Berber Resit, karısının Cemsir'lerde olduğunu. Resit gitmeden eve donmiyeceğini biliyordu, aldırma.ı.

Hamza birkac kez uzun uzun vurduktan sonra Re-sit'i sarstı:

— Emmi, Resit emmi, Resit emmi bee! Hafifce:

— Hu?

— Teyze evde yok mu ne?

— Bilmem.

— Nerde acaba?

— Bizde mi yoksa?

* ** Onlardaydı.

Yalnız bugün değil, Gul u'yu polis zoruyia cekip aldıkları gundenberi. Cemsir, kızın kacması sucunu yuklediği karısını insafsızca doğduğu gun, kadın, korkudan sarılık olmus yatıyordu. Kız da oyle. O da dayaktan gok curuk icindeydi. Evdeyse corba bile kaynatacak kimse yoktu. Resit: "— Aksama kadar kal, kızın zihnini cel, hem de sevaptır, islerine mislerine el at bir iki.." demisti.

El atıyordu.

Ortalığı supuruyor, caylarını kaynatıp yemeklerini pisiriyor, fırsat dusurdukce de kızın zihnini celiyor-du.

Raftaki calar saata baktı: On'a geliyordu. Kocası her aksam bu saatlarda coktan gelmiş olur, ya karısını

alıp gider, ya da birlikte oturlardı. Oturur-larsa, gec vakit evlerinin yolunu tutarlardı.

Oturmayacaklarsa,

Resit gelir, alır, götürür, evine bırakır, donerdi.

Saat on'a geldiği halde ortalıkta hala gozukmi-yen kocasını merak etmiye baslamıştı.

Çünkü bugün Cemsir ağayla birlikte değil erdi. Birlikte olsalar ne zaman gelirse gelsin, umursamayacaktı.

Cemsir'e baktı: Pencerenin önüne yanlamış, dirseğine dayanıp uzanmıştı. Horluyordu. Rahat, sakin bir horlayış. Böyle bir erkeğin kol arı arasında sabahlamak!

Utandı. Gunahtı da. Nikahsız mikahsız sabahlamak soyle dursun, düşünmek bile çok gunahlı. Kocasını

hatırladı. Birbirine yakın, kopca gözleriyle karısına bakıyor, "— Yaa?" diyordu sanki, «]demek Cemsir'in

kol arında sabahlamayı düşünüyorsun?"

Kalktı, dışarı çıktı. Ne tuhaf, hala Cemsir, hala Cemsir'in güçlü erkek kol arı!

Kapının önüne comeldi.

Ciseltiyle yağmur yağıyordu. Resit nerdeydi acaba? Gelse de gitseler., oyle de uykusu vardı ki.. Esnedi.

Yasaran gözlerini avuçlarının içiyle sildi.

Su kız, hayal erini tuzla buz etmişti. Ne akılsız kızdı ya! Aptaldı da be. Koskoca bir çiftcinin yiğ-e-nine...

Aramayla ele geçmezdi. Hanım olacaktı çiftliğe, hanım! Olunca da, attığı attık, tuttuğu tuttuk. Yediği onunde, yemediği ardında... Çok, çok akılsız bir kızdı doğrucası. İnsan, ne idiği belirsiz bir Fel ph oğlunun ardına takılıp...

Eğildi, kındırık (*) kapıdan içeri baktı. Uyuyorlardı. Cemsir, karısı, kızı... İyi ya, onun ismi neydi bur-da?

Birden kocasına kızdı. Gelip eve goturse de, ondan sonra icecek mi, diledikleriyle cene mi calacak-sa, calsa olmaz mıydı?

Sokak kapısının dışında bir takım sesler isiterek ayağa fırladı. Dikkatle bakınca, avlunun hayli ko-

(*) Kındırık: Aralık.

yu karanlığında birbirine tutunmuş iki kisinin gelmekte olduğunu gordu. Bekledi.

Sendeliyerek yaklaşıyorlardı. Korktu ilkin. Sonra içeri kactı. Kapının kıyısından dikizledi bir sure. Birbirine tutunmuş sendeliyerek gelmekte olanlar yaklaşıyorlardı. Daha dikkat edince, anladı: Kocasıyla Hamza'ydı!

Ferahladı. Dışarı çıktı. Yardım edecekti.

Resit:

— Gidelim, dedi kurtce. Vakit gec, gidelim! Hamza gitmemeleri için dayatmadı.

— Siz bilirsiniz..

Ama, sasmıştı. Kutuk gibi sarhos sandığı Resit emmisi birden ayılmıştı!

Uzerinde durmadı.

Karı kocayı avlu kapısına dek goturup yolcu ettikten sonra, dondu. İçeri girdi, kapıyı kapadı.

Babası, annesi, bacısı kim bilir kacınıcı uykudaydılar!

Tabancasını cıkardı, sarjoru yokladı. Alabildiğine gururluydu. O vermisti bunu, "Mudurun ineği"

Gururla guldu. Babasına kucumsiyerek baktı: "— Ayıl ayıl.. Yarbası'na geldik (*). Bak, koskoca bir mudurun avradı bana ne verdi! Bununla mıhlıyacağım onu. Bir kursun, tamam"

"Fellah oğlu" bilek saatına baktı: Gecenin on'u-nu geciyordu. Adamakıllı sarhostu. Daha da icebilirdi...

Catalıyla tabağa vurup, bekledi.

Garsonun tanıs sesi:

— Eeveet?

— Doldur sunu!

Garson hemen kosup bardağını sarap doldur-

(*) Yarbası: Adana'da bir semt.

madı, patronuna baktı. Patron da hayli cekmisti, gozlerinin akları kıpkırmızıydı.

Garsonuna "—

Bosver.."

anlamına bir isaret gecti. Cunku cok icmisti genc adam. Biliyor, tanıyordu onu. Hemen her zaman burada karnını doyurur, arada da kafayı cekerti ya, su son gunlerde kararını cok asmıstı.

Garson masaya yaklastı:

— Afedersin Kemal ağa... Sozunu kesti, sertce:

— Doldur dedik be!

Garson yeniden baktı patronuna. Patron anlamıstı, kostu :

— Ne var? Noluyor?

— Sarap istiyor da..

— İstiyorum evet, doldurun!

Kebapçı bin dereden bir su getirerek anlattı ki, vakit hayli gecmistir. Su sırada karakolun sıkı ten-bihi, asır ickili olanlara daha fazla vermemeliydiler. Malum ya, basları karakol ara bağılydı. Yoksa ne kıymeti vardı? İciyorsa parasıyla iciyordu. İckisini satmaktan kacınacak değildi ya!

Kemal yatıstı. Gercekten de cok icmisti.

— İyi ya, dedi. Vakit da gec zaten. Ta bahcelere gideceğim...

Hesabını gorup, borcunu odedi:

— Nerdeydi benim bisiklet?

Dukkanın onune bırakmıstı ama, yağmur cisele-meğe baslayınca garsonlar iceri almıslardı.

Dısar ı cıkardı. Bindi. Bası donuyor, gozleri ka-rarıyordu. Aldırıs ettiği yoktu. Cekip gitmeden once garsona :

— O inek, dedi, o inek gelirse...

Ardını getirmedi. Garsonun "— O ineğin" kim olduğunu bilmediğini sanıyordu. Garson da, kebabçı da biliyorlardı.

365

Gene de sordu :

— Hangi inek Kemal ağa?

— Suu. Cemsir'in oğlu!

— Hamza mı?

— Ne boksa.

Garson arkasını tapıkladı (*).

— Uyma Kemal ağa, sonu iyi getirmez!

Sarhos gozlerle ses-bes baktı:

— Neyin sonu?

— Hamza, mamza..

— Sen ne biliyorsun aramızda gelip gecenleri?

— Muhsin usta burdaydı oğlende. Hep senden konustu. Seni cok seviyor!

Dukkandan vuran ısıık, Kemal'in sert yuzunu aydınlattı. Hosuna gitmisti.

— Demek benden konustu hep?

— Seni cok seviyor dedim ya?

— Ben de onu severdim ama, bosver..

— Bizim usta da hak verdi ona!

Kuskuyla baktı:

— Ne gibi yani?

— Arslan gibi delikanlı dedi, dediler, hem de oyle. Arslan gibi delikanlısın. Yazık değil

mi sana? Onlar kalles. Erkeklikle hic bir is gormezler!

Sonra sesini kısarak:

— Arkadas, dedi, biliyorsun. Biz neyiz? Fellah! On sekiz milyona dahil olduğumuza

bakma. Bizi kendilerinden saymıyorlar. Sırası geldi mi yuzumuze karsı Fel ah, sakız ağacı

filan... Yalan mı?

— Yani ne demek istiyorsun?

(*) Tapıklamak: Avucunun ici ile arkasına vurmak.

— Huc.

— Malum oğlum. Malum amma, ne çıkar?

— Sağlığın Kemal ağa.

— Senin de canın sağ olsun..

Butun bunlar bilinen seylerdi. Kemal bunu değil de Muhsin ustayı dusunuyordu.

— Onu bunu bırak, su Muhsin usta tam adam, tam insan!

Garson basını salladı:

— Tam ki tam.

— Basta Muhsin usta, Giritli Pakize...

— Seni karakolda iyi bir tutmuslar ha!

— Arslanlar gibi serefsizim!

İc gecirdi. Onlara karsı asırı bir minnet duyusuyla yuklu, pedala basarken :

— Haaydi hosca kal kardas! dedi.

— Gule gulee..

Yağmur hafiften hafiften ciseliyordu. İsci mahallesinin yarı karanlık, eğri buğru sokaklarında kayboldu.

Gul u'lerin avlu kapısı onunde bisikletinden indi.

Gul u'nun penceresi karanlıktı. Avlu kapısından girdi. Avlu da karanlığa gomulmustu. Yalnız dipte, ta dipte kucucuk bir pencere aydınlıktı. Muhsin ustanın penceresiydi o. Gitti, kapıyı avucunun iciyle vurdu.

Az sonra Muhsin usta, gozunde gozluk, kapıyı acts. Kemal'i boyle vakitsiz gorunce sasması gerekirdi ama, sasmadı.

Buyur etti.

Kemal gulerek:

— Uyumadın mı usta?

— Uyku tutmadı. Okuyordum..

— Senin bu okuman hic bitmiyecek mi be usta?

Muhsin usta da hafifce gulmekle yetindi. Bisikleti iceri alıp, girdiler. Ufacık bir odaydı burası. Ufacık, esyaları fakirce ama pis değildi.

Ustanın tek kisilik karyolasına yanyana oturdular.

Hos besten sonra Kemal yeniden, merakla sordu :

— Oyle mi? Hic bitmiyecek mi senin bu okuman?

Muhsin usta gozluğunu cıkardı, camlarına hoh-Jadı, sildi, gozune takarken:

— Bitmiyecek, dedi.

— Hic mi?

— Hic.

— Niyetin katip olmak mı yani?

— Hayır.

— Ya?

— İnsan olmak!

— İnsan olmak mı? İnsan değil misin? Muhsin usta sıkıldı:

— Bırakalım bunu. Soyle, niye geldin? Kemal nicin geldiğini unutmustu, hatırladı:

— Akıl ne hukmediyor biliyor musun? Dayan kapılarına, omuzla, gir. Al ah ya onlara verir ya bana!

Muhsin ustanın yuzu asıldı:

— Yani ne yapacağını sanıyorsun?

— Hi c.

— Peki?

— Biliyorum, sonu batak. Batak ama akıl hukmediyor iste..

İcini cektı. Sinirli sinirli ardını getirdi:

— Zoruma gidiyor. Kendi ayağıyla gelen bir kızı polis zoruyla alıp goturduler. Evde iskence ediyorlarmıs. Gok curuk icinde bırakmıslar dayaktan. Ne hakları var? Biliyorum, satmak, para kazanmak

icin yapıyorlar...

—İnsan bu be, hayvan mı ki mal gibi satılsın? Muhsin usta da aei acı guldu :

— Haklısın. İnsanın mal olmaması lazım ama

368

oluyor iste. Ve sen bunu ancak simdi, yani bıçak kemiğine dayanınca dusunebildin. İğne etine saplanınca...

Kemal hic bir sey anlamamıstı. Bildiğini okuyordu :

— Utanıyorum, yerin dibine geciyorum. Bana teslim olan, bana sığınan bir kızı tuttum

kuzu kuzu teslim ettim. Erkekliğe sığar mıydı usta?

— Ne yapabilirdin?

— Vermezdim kızı!

— Alırlardı.

— Zorla mı?

— Zorla.

— Ben de bir ikisini yerdim!

— Sonra?

— Beni de yerlerdi!

— Ona hic suphen olmasın..

— Biliyorum. O zaman da doğuran kısarak utansın!

Muhsin usta cok onerdiği bu delikanlıya gene de bosveremedi:

— Kemal, aklını basına al! Butun bunlar hic bir seyi hal etmez, hic bir seyi de

değistirmez. Kabak tadı

versem de gene tekrarlıyacağım: Bu kızıdan vazgeç!

Sarhos Kemal, anasına avradına soğulmuscesi-ne yerinden fırladı:

— Gecmiyeceğim usta!

Muhsin usta karsılık vermemeyi uygun buldu. Kemal'se cosmustu :

— Gerekirse vurusacağım!

— Olursen ya?

— Kolay kolay olmam ama, olurum icap ederse! Ben, orospu avrat kasığında

yatmadım. İnsanım ben, erkeğim. Bana sığınan bir kıza omuz silkemem. Sonunda olum

olsun isterse. Haydi bana eyvallah!

Uc basamaklı merdiveni indi, bisikletini aldı, çıktı.

|

Muhsin usta tek kelime soylemedi.

Kemal, Gul u'lerin kapısı onunde durdu. Kulak verdi. Derinden derine bir horultu. Demek

uyumuslardı!

Avludan çıktı.

Hala hısıltıyla yağmur ciselemektedir.

İyi ama, nereye gidecekti? Ev? Aklına Fattum geldi. "— Herhalde gene bekliyordun."

diye gecirdi. Kac gecedir yolunu gozluyor, yuzune huzunle bakıyordu. İstemiyordu, bu turlu

bakmasını istemiyordu kızın.

Sevmiyordu ki. < Zorla da guzellik olamazdı. Anası, manası... Anasının hatırı icin ne

diye istemediği bir yemeği yemek zorunda kalacaktı?

Aklına Giritli Pakize geldi. Az sonra isten çıkacaktı. O vakta dek surda burda dolassa,

ya da kahvelerden

birinde oturup vakit oldurseydi de, isten çıkmasını bekleseydi.. Belki de yeni havadisleri

vardı kadının Gul u uzerine!

Aklına yattı.

Demin kafayı cekerken oturduğu, sarap istediği, vaktin gectiğinden soz ederek sarap

vermeyen kebapçı

hala acıktı. Dükkanın onunden gecerken fren yaptı, durdu. Seslendi:

— Hani heey.. vakit gec dediydiniz sarap istediğimde... hani? Hala acıksınız?

Deminki garson kostu :

— Emret Kemal ağa!

— Hani vakit gecti? Hani polis, karakol tenbi-hi?

— Eve gitmedin miydi sen?

— Gittim gitmedim, bırak. Nerde polis tenbihi?

— Kamımızı doyurduk, temizlik yapıyoruz.. Eve gitmedin miydi sahi?

— Gitmedim. Muhsin ustaya uğradım. O da nasihat gecmeye basladı. Tepem attı,

bastım çıktım. Saat kac?

Garson dondu, dükkan duvarındaki saata baktı:

— On bir bucuğa geliyor. Bosver de bas git evine Kemal!

— Niye?

— Belanın ustune gidilmez. Lanet et kor seytana!

— Canım eve gitmek istemiyor..

— Kır seytanın ayağını, git!

— Gitmiyeceğim.

— Sen bilirsin..

— Haydi bana eyvallah!

Bisikletini surdu. Garson ardından bakıyordu. Yanına gelen kebapçı da bir seyler sezmisti.

— Ne diyor?

Garson dediklerini anlattı. Kebapçı kızdı:

— Herifin gozunu kan burumus. Ya bu onlardan birini yiyecek, ya da onlardan biri bunu. Bırak sarhosu yıkılana kadar!

Fabrikanın on bir bucuk borusu kalın kalın otmeye baslayıncaya dek bekledi. Hala cisentiyle yağmur yağıyordu. Ahmak ıslatan dedikleri...

Bisikletini fabrika kapısına doğru surdu. Tam kapının yanında durdu. İse girip, isten çıkan iscilerden çoğu, bu saatte burada ne beklediğini kuskuyla sordular. Neyi, nicin sorduklarını gayet iyi bildiği halde, sırf genel ilgiyi artırıp, hasımlarının kulağına gitmesini sağlamak için mahsustan kuskulu davranıyordu.

— Hic. Uyku tutmadı da...

— Niye? Ne va?

— Ben de bilmiyorum. İcimde bir sıkıntı iste... Hısıltıyla yağın yağmurdan korunmak için siper altlarına sığınmış satıcıların karpit lambaları geceyi yer yer ısıtıyordu.

İse giren, isten çıkanlar:

— Vay, Kemal ağa., ne bekliyon? O gene yanıtlıyordu soruları:

— Uyku tutmadı da...

— Yoksaaa?

— Ne yoksası? Goz kırılıyordu :

— Su mesele mi?

— Hangi mesele?

— Su iste yahu.. Guluyordu:

— Haa.. yok canım. Onlar adamı cir gibi (*) yerler. Korkarım. Al ahımı sasırtırlar sonra...

Bel bağlanmıyor, gulunup geciliyordu. Gulunup geciliyordu, cunku Kemal'di o, Arabusağı, Fellah Kemal.

O boy, o pos, o kalıp kıyafetle hic, ama hic kimseden korkmaz, belanın ustune giderdi. Bilmiyorlar mıydı?

Onun için eselenmiyor, bıyık altından gulunup geciliyorlardı. Aslında, durusunu beğenmemislerdi. Ama bu saatte da kimi beklediğini kesinlikle anlı-yamazdı. Hamza ile Kor Tahir sabahçıydılar. Burada sabaha dek beklenmezdi. O halde kimi bekliyordu?

Paydos eden iscilerin kalabalığı birden arttı. Giritli Pakize, pamuk tozu içindeki kara is gomlekleri, beyaz basortuleriyle isten terli ve yorgun çıkan kadınların arasında iri kalcalarıyla sapasağlam gozuktu.

Yanında gene iriyarı, çok yakısıklı bir delikanlı, gulerek geliyordu. Pakize daha ic kapıdaki kadın kapıcıya

ustunu basını aratmıstı, çıkıs kapısında da yakısıklı delikanlı erkek kapıcılardan birine arattıktan sonra çıktılar.

(*) Cir : Kaysı kurusu.

Pakize, Kemal'i gormustu. Yanına geldi:

— Merhaba eniste., hayrola? Kemal:

- Hayır, dedi. Havadis sende!
- Ne bekliyorsun bu saatta burda?

- Seni!
- Beni mi?
- Seni tabi.

Yanyana yurumeye başladılar. Bir ara Pakize, yanındaki yakışıklı gence dondu :

- Ne geliyorsun ardımdan golgem gibi?

Genc adam bozularak durdu :

- İyi amma... Tersleyiverdi:
- Simdi baslarım ammandan mamandan ha!
- Goruyorsun senden gizli konusacaklarımız
- Ben gidiyim oyleyse?
- Git. Sonra gorusuruz.. Genc adam ayrıldı. Kemal goz kırptı:
- Kim bu? Guluverdi:
- Hic canım..
- Aklıma gelen gibi mi?
- Ne sayarsan say. Bırak simdi onu bunu da... O, bir Resit var, berber Resit. Onun avradı, seninkini tavlamiya calısıyormus haberin olsun. Lakin kız, yiğit kız. Nuh diyor peygamber demiyormus!

Karanlık bir sokağa yanyana saptılar. Pakize, Kemal'in koluna tutundu :

- Buralarda ne isin var bu saata kadar?

Kemal gidonunu sol eliyle tuttuğu bisikletinin yanında yuruyordu.

- Dedim ya demin, seni bekliyordum. v-.. Pakize durakladı.
- Les gibi sarap kokuyorsun. Nerde ictin?
- Bizim kebapçıda.
- Niye ictin?
- Malum!
- Bu saata kadar hep ictin mi?
- İcki verseler icerdim. Vermediler. Ben de Muhsin ustanın odasına gittim..

Pakize dehsetle durdu:

- Nee? Muhsin ustanın odasına mı?
- Ne var?
- Onların avlusuna ha?
- Tabi.
- İyi cesaret, ask olsun..
- Niye?
- Niyeymiş. Ya cekip vursaydılar seni?

- Onlar mı beni vururdu, ben mi onların birini, ikisini yerdim, belli olmazdı!

Pakize yeniden koluna girdi Kemal'in. Su birikintilerine bata cıka yuruyorlardı. Pakize'ye gore, iyi cesaretti. Muhsin ustanın odası, Gul u'lerin odalarının bulunduğu avludaydı.

Karakolda onlara karşı

tanıklık eden Muhsin ustaya da zaten dis biliyorlardı. Sen tut, gozunu budaktan

sakınmazcasına ayaklarına git heriflerin. Bir şey değil, karşılıksız verince, zaten huylu insanlar, işi başka türlü sanıp çeker vurabilirler, hükumete de, "— Ustumuze geldi. Bizi tehdit etti. Vuracaktı, canımızı koruduk" diyebilir, kanun karşısında haklı çıkabilirlerdi.

Kemal:

— Onların topu, tüfeği vızgelir bana, dedi. Değil mi ki bana kaçmış kızı polis marifetiyle aldılar benden, bırak. Hükümet olmasaydı da onlar benden kızı alaydılar. Hoos, kız eninde de benim, sonunda da!

Pakize guldu:

— Ne biliyorsun?

— Bilmeyecek ne var? Sen demedin mi Resit pezevenginin avradı kızı tavlamağa çalışıyormuş, diye?

— Dedim.

— Tavlıyabiliyor muyum?

— Yok canım, imkan mı var?

— Oyleyse, ne derler? Ay bennen olduktan sonra carp kuyruğuna yıldızın!

— Orası oyle. Ben Gul u'yu bilmem mi? Oyle bir değil, bin aracı tıvıcılık yapsa hava.

Bir sefer sana meyli dısmuş..

— İstediğime göre, alacakları adam, daha doğrusu satacakları adam çok zenginmiş, ha?

— Cook!

— Onun parası, benim sevgim. Sana bir şey deyim mi? Çok paralıların canı tatlı olur. Bense, bu canı o kızın yoluna koymuşum. Lakin kertesini bekliyorum...

Pakize anlamamıştı. Kemal sordu:

— Kıza çok zulmediyorlarmış... Doğru mu? Pakize söylemek istemiyordu ama, neden söylemiyecekti?

Madem kızın uğruna canını koymuştu, her şeyi bilmeliydi!

— Doğru, dedi. Onların avlusunda oturur bir Seher var, benim hem arkadaşım, hem de casusum. Kız sana kaktıydı ya hani, o gün iste, babayla oğul Gul u'nun fıkaraya anasını oyle doğmuşlar ki, iler tutar yeri

kalmamış kadının!

Kemal sovdı.

— Avratcağızı gök çukur içinde bırakmışlar. Ben o günkü şahitlikten sonra gidip gelmiyorum. Kızı da fena hırpalıyorlarmış. Sonraaa.. kardası Hamza'yla Kor Tahir de bana çok ters bakıyorlar!

— Bana da oyleydi ama, kız polis marifetiyle aldılar alalı bakışları değişti. Atelyenin onundan de eskisi gibi sık gecmiyorlar. Dur sen, ben de Kemal'-sem, Felah Kemal yani, alacakları olsun. Yalnız, senden istediğim şu: Bana Gul u'nun vaziyetini günü gününe bildir. Bildir de icap ederse İsa'larını, Musa'larını, evliya enbiyalarını... E mi?

— Eh. Eh amma, bakalım benim hakkımı nasıl odeseceksiniz?

Kemal, Pakizeyi sağ koluyla kadesce sarılıp, alından optu:

— Yiğit bacım benim! Senin canın sağ olsun. Senin gibi arslan avrada kul, kole olur insan be!

Bu alabildiğine icten an, Pakize'nin aklına hic bir kotu sey getirmedi. O sırada hovarda Pakize için bile Kemal, yabancı, guclu, ustelik yakısıklı yabancı bir erkek değil, bir kardes, kardesten de ileri bir seydi.

Arada Gul u olmasa da, Kemal'i sokakta, rasgele tanımıs olsaydı, Kemal de boylesine koluna girmis, bedenleri sık sık birbirlerine değseydi, hemen icini bozar, oğlanı tavlama için kadınca butun silahlarını

kul anırdı.

— Eksik olma kardes, dedi. Sağol, var ol. Sen benim oz kardesimden de ilerisin!

Pakize'lerin avlu kapısında el sıkısıp ayrıldılar. Kemal bisikletine atlayıp hızla uzaklaşmıstı. Paki-ze'yse iceri girerken bir golgeyle karsılaşmıstı.

— Bismil ah!

— Korkma, yabancı değil.. Sesinden tanımıstı:

— Al ah canını almıya, sen miydin?

— Bendim. Niye ektin Kemal'i gorunce beni? Pakize'nin tepesi attı:

— Seni de ekerim, senin Al ahını da lan! Benden hesap mı soruyorsun?

— Aklıma gelen gibi değil mi?

İnadına:

— Aklına gelen gibi, dedi.

— Yalancı!

— Niye?

— Sizi izledim, hic bir vukuatınız olmadı..

— Olsaydı?

— Olmadı. Olmayınca da anladım ki konusarak eve geliyorsun. Bekledim seni...

Pakize guldu:

— Akıl ı oğlanmıssın, aferin. Bak severim boy-lelerini. Kafasızlar dunyanın en yakısıklıları bile olsalar, hava! Ama, iyi ettin beklediğine...

— Ne konustunuz?

— Yoook, o kadar değil. İsime karısıp canımı sıkma. Valla kulahları hemen değisiriz!

— Çok senli benliydiniz de.. Pakize'nin suratı hemen asıldı:

— Yani kactan asağı olmaz?

Genc adam karsılık vermedi, one dustu. Merdiveni çıktılar. Çıktılar ama, kadının ofkesi gecmemisti.

Kapıyı actı, gaz lambasını yaktı, beyaz basortusunu çıkarıp karyolanın ustune attı:

— Bana bak!

Genc adam korkuyla değilse bile, cekinerek baktı.

Kadın :

— Beni, dedi, nikahlı kocamıssın gib kıskanmak yok!

Genc adam, tam karsısında dikilmekte olduğu kadından çok daha guzel, hatta bir kızı hatırlatarak, bakıyordu.

El erini beline koyarak:

— Eee? dedi.

Pakize belki de kufredeeeekti ki, vazgeçti; genc adam oyle guzeldi ki! Boynuna sarıldı:

— Yok yok, bir sey yok. Sana demedim!

— İstemiyorsan giderim.

— Yok dedik iste ulan, sımarma. Sar bakayım beni!

Genc adam beğenilmenin gercek sımarıklığıyla kadını soyle bir sarmıstı ama, yetmedi bu Pakize'ye:

— Olmadı. Daha kuvvetli sarıl. Daha daha daha!

Genc adam kol arının olanca gucuyle sarılıp sıktı. Yuzunun kız guzel iği yerine ilk çağların gercek erkek vahsiliği belirmisti yuzunde. Kadının sanki kemiklerini kıracaktı.

Onun da istediği buydu. Titreyen sesiyle:

— Lambayı, diye kekeledi, lambayı ufle! Genc adam bir an kadını bırakıp lambayı ufledi.

Sonra karyolaya yuvarlandılar.

Daha sonra kalktılar. Pakize lambayı yaktı. Genc adamsa kendini yeniden bırakmıstı karyolaya sırtustu.

On iki saat is, sonra azgın kadın. Oyle yorgundu ki!

Karyolaya boylu boyunca uzandı. Kirli coraplarının yırtıklarından kirli topukları gorunuyordu. Pakize butun bunları gordu, acıdı ama, gene de:

— Su coraplara, kirli topuklara bak! dedi. Haline bakmadan zanparalığa çıkmıs!

Ortaokul sondan öğrenimini bırakmıs genc adam, bir eski öğretmen cocuğuydu. Kulaklarına dek kızardı

ama, "— Haklısın" diyemedi. Ufalıp, kuculmus, sanki dunyanın en buyuk ayıbını isleyerek rezil olmustu. Hic bir sey olmamıstı aslında ama, oyle geliyordu.

Saskınlıkla karyoladan atladı. Ufacık bir cocuğu hatırlatarak, mırıldandı:

— İsterseniz gideyim? Omuzlarından bastırıp oturttu :

— Hayır, gıtmıyeceksın! .

— Ya?

— Cıkar pis coraplarını..

Genc adam cabucak cıkardı. Gercekten de ayakları kir icindeydi ama, kadın uzerinde durmamıs, kosup leğenle su getirmisti.

— Ayaklarımı mı yıkıyacağım?

— Hayır, dedi kadın. Ben yıkıyacağım! Sabunla bez de alıp geldi.

— Sok suya! Soktu.

Kadın, onunde diz cokerek yıkamağa basladı bu kirli ama cok bicimli ayakları. Dunya silinmisti.

Hoslandıği adamın ayaklarını yıkamıyor, sanki onunde ibadet ediyordu.

Neden sonra kirlerinden arınmıs bembeyaz ayakları kuru bir bezle silip kuruladı. Genc adamın karyolaya

sırtustu uzanmasına yardım etti, daha sonra yırtık corapları aldı. Evirdi cevirdi.

Coraplar topuklarından yırtıktı ama pek oyle kirli değil erdi.

İplikle iğne getirip, genc adamın artık tertemiz cıyakları yanına oturup, coraplarını yamamağa basladı.

** Fattum'da, Kemal'in coraplarını yamıyordu.

Babası bütün gün Kemal'in annesiyle oturmuş, yemeği birlikte yemişlerdi. Sonra babasının uykusu gelmiş, eve gitmiş, Kemal'in annesi de bir kıyıya kıvrılarak uyuklamaya başlamıştı. Yaslı kadın yalandan kestireyim derken, başlamıştı horlamaya. Fattum memnundu. Kocakarının — Kaynanam diye düşünüyordu — uykusu ağırdu. O uyurken fırsattan faydalanarak Kemal'in oteberileriyle basbasa kalır, Kemal'le beraber miscesine hazlar duyardı.

Gene oyle olmuştur. Yaslı, kısır kısır kadın, dissiz ağzıyla horlamaya başlayınca, usul acık kalkmış, Kemal'in duvarda asılı yeni elbiselerine gitmiş, oksamaya başlamıştı. Kemal'e çok yakışan lacivert'lerin pantolon pacası camur icindeydi. Kurumus camurları ci-tileyip temizlemiş, sonra da uzun uzun koklayıp opmuştur. Kemal'indi bu elbise, onun kokusu sinmişti. Kaynanasının uyanıverip gormesinden de odu kopmuyor değildi hani. Ama kimbilir kaçınıcı uykudaydı.

Sonra, Kemal'in büyük fotoğrafının karsısına geçerek, belki yarım saat, karsısında dikilmiş, neler, ne hayaller kurmamıştı yeni' bastan: Şehirli kız zorla götürülmüştü artık. Fattum, Kemal'in karısı olmalıydı.

Hani böyle bir şey olursa! Onu kosede oturtur, kaynanasının elini de sıcaktan soğuğa vurdurmaz, her işi görürdü. İsterse Kemal sabahları evden erken erken çıkıp gitsin, çalışsın, yansın bir kahveye, kağıt oynasın, tavla, domino oynasın, arkadaşlarıyla cene calınsın. Fattum ev işlerini cabucak görür, sonra da altı donumluk bahceyi oyle bir cekeer çevirirdi ki! Hem de candan, turku soyley, oyun oynar gibi!

İyi ama, Kemal neden ona hiç yüz vermiyordu da şehirliye adeta tapıyordu? Çok mu güzeldi Fatum'dan?

Kemal'i ceken ne baskalığı vardı da Fat-tuma değisiyordu onu? Yakından gormuştu. Fena değilse bile pek oyle ahım şahım bir şey miydi sanki? Boyluydu boylu olmasına, göğüsleri iri...

Fattumun da boyu kısa değildi. Göğüslerine gelince, iri iriydi iste. Peki? Bir kalıyordu cicekli fistanı. Fattumun tıpkısı yoksa da, gene de şehirli kızdan geri kalmıyan fistanları vardı. İş fistanla bitecekse, babasına yalvarır, birkaç tane yaptıırıp her gün birini giyinirdi. Babasının ona hayır demiyeoeğini biliyordu.

Birden nesesi ucuverdi: Şehirli kız galiba ondan epeyce beyazdı. Galiba değil, epeyce de değil, beyazdı

evet, çok beyazdı hem de. O? O, esmer. Kemal herhalde şehirli kızın beyazlığına vurulmuş olacaktı ki, ne, o da bol bol pudralanır, dudaklarını nar kırmızısıyla boyar, gene de ondan güzel olmanın yol arını

arardı. Şehirli kız kağıt gibi beyazsa, şehirde oturduğundandı. Onlar da bahceciler gibi, tarlaya gün doğmadan girip, bütün gün güneş altında kazma sallasmlardı da gorsunlerdi bakalım o beyazlık kalır mı?

Canı sıkılarak ayna karsısına gecti. Kendi kendini uzun uzun seyretti: Ondan, yandan, obur yandan...

nesi vardı?

Sonra cekildi ayna karsısından. Kemal'in elbisesine yeniden gitti. Onları oksadı, optu. Derken corapları

ilisti gozune. Sevince aldı yerden. Tamam. Eski coraplarıydı Kemal'in. Evirdi cevirdi. Yer yer yırtılmışlardı. Dikmeli, en iyisi, yamalamalıydı!

Pırıl pırıl bir heyecanla iğne iplik aradı, bulamadı. Bulması, ne yapıp yapıp corapları yamaması gerekti.

Bir kosu kendi evlerine gitse? Babasını dusundu: Uyumus muydu acaba? Uyanıksa bile onemi yoktu ama, sorardı. Sorsundu. Bir yalan atardı. Amaaan, ne yalan atacaktı? Gerekirse doğru, dosdoğru konuşurdu: "— İğneyle iplik almaya geldim. Kemal'in coraplarını yamıyacağım! Evet, yamıyacağım.

Neden ayıp olacaktı? Anası yaslı, yazık değil mi cocuğa?"

Evden fırladı. Topukları basılmaktan asınmıs, yarım pabuclarıyla ıslak topraklarda kosmaya başladı.

Yağmur ciseliyordu. Ciselesin. Kar yağsındı isterse!

Evlerinden içeri soluk soluğa girdi. Babası altına aldığı ayağının ustune oturmuş, cıgara icmekteydi.

Uyumus sanıyordu oysa, sasaladı. Yaslı adamsa farkına varmıştı kızının heyecanının.

Arapca sordu :

— Kemal geldi mi?

— Gelmedi.

Göz kırptı gulerek:

— Gene corba mı pisecek Kemal'e? Anlamıstı, kasları catılıverdi:

— Hayır.

— Bu telasın ne ya?

Perdeye saplı iğneyle siyah iplik makarasını aldı. Biraz da ofkeyle:

— Coraplarını yamıyacağım, dedi. Babasının vereceği karsılığı beklemeden, daha doğrusu bu karsılığı duymamak için, geldiği kadar, geldiğinden de çok heyecanlı, kacarcasına çıkıp gitti.

"Kaynanası" bıraktığı gibi, hala uyuyordu.

Gec kalmıs bir heyecanla bir sap ipliği iğneye takmaya çalıştı. Takamadı. Tuhaf, her zaman birde takıverirdi oysa. Bu kez ucte taktı. Corabı aldı. Hay aksi seytan... Yama? Yamalık parca? Eve yeniden gitmeliydi. Gidecekti, care yoktu!

Yeniden fırladı.

Babası bu kez hic bir sey sormadı. O da bakmadı bile. Yama bohçasında bulduğu irili ufaklı birkac yamalıkla yeniden tuttu Kemal'lerin yolunu.

Yamalar coraba tam da uymustu. Carpan yureği, ısıllı ısıllı gözleri, makine gibi çalışın el eriyle, bir sevda turkusu gibi, başladı.

Dalmıstı. Dıarda birden bir bisiklet zilinın tanıs sesi. Kemal'di galiba?

Her seyi bırakıp, heyecanlarının içinde, daha coskun bir heyecanla dimdik, kulak verdi.

Zil tekrarladı.

Kemal gelmişti! Genc adam bisikletinden inmiş, camurlara bata cıka geliyordu. Kerpıc evlerinin ufacık penceresindeki ısığı beğenmemisti. O kızın gene evde olmasından korkuyordu. Korkuyordu da değil, istemiyordu. Sanıyordu ki ona bakar, onunla bir arada bulunursa, Gul u'ye ihanet etmiş olacak!

Huğ'un onune gelince yuzu ofkeyle asıldı: O kız, kapıda, ısıktı tutuyordu! Bisikletini evin duvarına dayayıp, kızın yuzune bile bakmadan, eve girdi. Fattum donmustu. Ne yapmıstı da genc adam ofkelenmis, surat etmistı? Elinde lamba iceri girdi.

Kemal, annesini sarsıyordu.

Yaslı kadın zorla gozlerini acıp karsısında oğlunu gorunce, isi anlıyarak saata baktı.

Kemal uykusuzluktan, bir de su kızın evlerinde olmasından geberiyordu. İstemiyordu onu zorla mı?

Annesi uyurken, kendiliğinden mi gelmistı? Oyle olduğu anlasılıyordu. Gul u'nun geri gonderilmesinden faydalanmağa mı kalkmak istiyordu yani? Herhalde. Herhalde ama, avucunu yalasındı. Gul u'nun baba evine zorla goturulmesi hic bir zaman su kızın isine yaramıyacaktı.

Annesine:

— Yatağı ser! dedi. Geberiyorum uykusuzluktan..

Yaslı kadın, bu vakıtlara dek nerelerde olduğunu soracaktı, cekindi azarlanmaktan.

Fattum'a da kızdığı

icin, tersleyebilirdi. Gercekten de, Fattum... ne geziyordu hala gecenin bu saatında burada?

Fattum, Kemal'in bulunduğu odaya hızla girip, az once yamalarken bıraktığı corapları yeniden alıp çıktı.

Kemal ardından sinirli sinirli baktı. Sonra gozleri annesine takıldı, bakıstılar bir sure.

Daha sonra nefretle

sordu :

— Bu saata kadar burada ne isi vardı? Yaslı kadının aklı gitti:

— Susss!

— Niye?

— Duyar!

— Duyarsa duysun..

— Sana ne zararı var evladım? Butun gun beni |e avutuyor. O olmasa tasamdan catlardım. Bize hic bir zararı yok. Ustelik can yoldası oluyor!

Fattum oda kapısı onundaydı. Butun bunları isiterek sarsılmıs, deri in ta derinlerden suzulup gelen ılık yaslar gozlerinden damlamaya baslamıstı. Derken bir hıckırık, bir bunaltı... Orada kalsa hıckıra . hıckıra, bağıra bağıra ağlıyacaktı. Elinde coraplar, evden yavasca çıktı. Sokak kapısını filan cekmeyi akledemedi, evlerinin yolunu tuttu.

Babası hala cigara icmekteydi.

Girse?

Giremedi. Gozlerinin yasını gorecek, nedenini soracaktı. Vereceği bir karsılık yoktu ki.

Ciseleyen yağmurun altında, gozlerinden hala ılık ılık yaslar dokerek beklemeğe basladı.

Babası nasıl olsa uyuyacaktı. Uyumadansa iceri giremezdi, kaabil değil!

Dakikalar ağır ağır geciyor, az once isittikleri icine sığmıyor, yureğini indirip

kaldırıyordu. " "— Bu saata kadar burda ne isi vardı?"

"— Susss!"

"— Niye?"

"— Duyar!"

"— Duyarsa duysun.."

Babasıysa bir türlü uyumuyordu. Aksine, kızının ne için hala evine donmediğini merak etmeye başlamıştı. Kalktı, kapıya çıktı. Meryem'lerin huğundan yana fersiz gözleriyle uzun uzun baktı.

Meryem'lerin huğu koyu karanlıklara gomulmuştu.

Peki, Fattum nerdeydi?

Ciseleyen yağmurun altında bes, on adım gitti, durdu. Cevresine bakındı. Sonra elini ağzına siper ederek bağırdı:

— t-aituum, oooo f-uuuuuuuum:

Yaslı adamın yumusacık sesi ıslak karanlıklarda eriyiverdi.

Fattum fırsattan faydalanarak huğa usulcacık girdi, yatağını cabuk cabuk sererken, babasını yanıtladı :

— Babaaa!

Adam duydu, geldi:

— Burda mısın Fattum?

— Goruyorsun iste, burdayım!

— Bayaktan (*) nerdeydin?

— Helada..

Yatağına girip, yorganı tepesine cektı.

Yaslı adam hafifce ıslak, odaya girip de kızını yatmış görünce sasmadı. Demek gelmiş, helaya girmisti o seslendiği sıra?

Kızının yatağı yanına comeldi, oturdu sonra yere. Yorganın ucunu kaldırdı, kızının basını usul usul oksamaya başladı ama, Fattum'un yaslı gözlerini goremedi.

XVI.

Muzaffer bey parti toplantısından ofkeyle çıktı. Parti binasını sinirli sinirli terkederek, arabasına girerken,

Zekai bey kosarak geldi. Bu kadar sinirlenmemesini usulunce soylediyse de, Muzaffer beyin kulağına soz girmiyordu. Ofkeli zamanlarında olduğunca, yuzu al bez gibi kıpkırmızı kesilmisti. Parti il başkanının koca gobeğinden, bilgisizliğinden, bodurluğundan, kaypaklığından soz etti. Boyle kaba saba, ağızdan dolma, bastan basa folsa heriflerin yuzunden, yaklasan secimleri kazanmaya imkan yoktu.

Karsı partinin duzenlediği mitinglereyse halk

(*) Bayaktan : Demin, az once.

, Konusmacıları nasıı aiKısııyor-lardı!

Zekai bey:

— Kızma, dedi. Ofkeyle kalkan zararlar oturur. Ben sana her zaman soyluyorum. Partimiz secimleri kaybedecek. Hem de bu koca gobekli, gebes heriflerin yuzunden. Butun bunları gayet iyi bilmeme rağmen...

— Evet?

— Soğukkanlılıkla hareket etmek lazım. Muhim olan ne partidir, ne de parti il başkanı!

— Ya?

— Muhim olan, seninle benim menfaatlarımızdır..

— Orası oyle ama, menfaatlarımızın idaresi, bir takım gebes heriflerin elinde, kotuye kul anılıyor!

— İste bundan dolayı, iyiye kul anacaklarla birlik olmamız lazım. Senin çiftlikte bir gece soylediklerimi hatırla!

— Ne soylemistin?

— Bereket versin, dunyayı fikirler idare etmiyor, demistim. Bereket versin ki etmiyor.

Aksi halde...

— Aksi halde?

— Karsı partiden de elimizi yıkamamız lazım gelirdi!

— Nicin?

— Cunku... karsı parti il baskanı da bizimkinden geri kalmaz. Gebesin biri. Herif hayatı boyunca en kaba manasında ticaretle uğrasmıs, yumruk me-zesiyle rakı icmis, gobek sisirmeyi marifet sanmıs bir kara cahil. Yalan mı?

Muzaffer bey yumusamıstı:

— Atla da kulube gidelim!

Zekai beyin de istediği buydu. Arabaya girdi. Yolda Yasin ağaya rastladılar.

Muzaner Dey arabayı durdurarak sordu :

— Hayrola?

Yasin ağa dertli dertli:

— Sastım kaldım beyim, dedi. Nerden girdim bu ise!

Birden anlıyamadı :

— Hangi ise?

— Su, Ramazan'ın evlenme isine.. Unutmustu. Hatırladı: . | .

— Sahi ne oldu o is?

— Emrin uzere kızı bin liraya kesistik. Cıkardım bes yuzunu de pesin verdim. Gerisini nikahtan sonra vermek uzere anlastık.

— Peki?

— Sağlığın. Bugun, yarın, bugun yarın... Beri yanda oğlan huysuzlanıyor. Bir dert ki sorma beyim...

Muzaffer beyin yuzu karıstı:

— Yani ne demek? Bizi kafese mi sokmak istiyorlar?

— Zannetmem, oyle seye cesaret edemezler...

— Sen bul onu, gonder bana. Ben aksama kadar kulupteyim. Haydi!

Araba yurudu. Zekai bey sordu :

— Ne olmus?

— Hic. Su bizim Ramazan'ın evlenme isi..

— Caymıslar mı?

— Caydıkları muhakkak değil, ipe un seriyorlar. Bana kalleslik edebileceğini sanmam Cemsir'in. Her yıl capa amelesi filan diye benden dunyanın parasını alır..

— Biliyorum, biliyorum, fakat...

— Ne fakatı?

— O zaman da soylemistim ya, senin tek kusurun, acele karar vermen! Onurunu dusunmuyorsun hic.

Sen kii m, Gemsir kim, Cemsir'in kızı kim? İsterse dunya guzeli olsun. Fabrikada calısan bir kızın guzelliğinden, namusundan ne çıkar?.

Araba sehrin asfalt yol arından gecerken yağ gibi kayıyor, bozuk parkelerdeyse kotu kotu sarsılıyordu.

Kulube geldiler, indiler, yemek salonuna gectiler.

Salon yukunu almıstı. Aksam yemeğine henüz vakit vardı. Memleketin ileri gelen seckin tuccları, buyuk ciftcileri, eczacı, doktor, muhendis, mimarları, gazeteciler, renk renk, boy boy, cesit cesit zarif kadınlar...

Daha cok da onlar!

Adeta zariflik yarısına cikmıslardı. Sinema perdelerinden fırlamıs nefislerin yanında gudubetler de yok değildi.

Muzaffer beyle Zekai bey, ta dipte bos bir masa kesfedip gittiler, karsılıklı oturdular.

Sef garson devamlı musterilerini bildiği icin, gelip sormadı. Masa cabucak donandı.

Hala Ramazan'ın evlenme isi uzerindeydiler.

Cıgara dumanlarıyla tul u salonda hafif bir vals tatlı tatlı calıyorsa da, kalabalığın oksuruklu uğultusunda

silinip gidiyordu.

Muzaffer bey kadehine Kulup sisesinden rakı koydu. Susuz icerdi. Zekai bey de vermut. Kocaman Rus salatası tabağını onune cekmis, iri burnunu tabağa indirmisti gene.

Kadehlerini tokusturup ictiler.

Muzaffer bey ekmeğine ancuyez sıkıp ağzına attı.

— Evet, haklısın. Mesele Ramazan meselesi değil benim icin. Mevzuu bahs olan... cunku isteseydim ona temiz bir aile kızı bulup alabilirdim. İstemedim. Değmez. Serseri, malum. Serserilik bile, biraz gosteris, biraz calımla ortulebilir. Mesela senin yetismis kızın olsa da, Ramazan icin senden istesem...

Zekai bey burnunu Rus salatası tabağından çıkarıp baktı:

— Derhal verirdim!

Boyle bir karsılık beklemiyordu :

— Hadi be sende. Verirmis. Olmadığı icin değil mi? Sana daha acığını soylileyim mi?

Gozu birden iki masa otedeki zarif bir kadına ilisti. Omuzlarına aldığı kırmızı salı icinde beyaz bir zanbak gibiydi. Muzaffer beyi goz hapsine almıs, istahla suzuyor, belki kotuluğune değil, adamın da ona bakmasını istiyor, bakmayınca da hafiften sinirleniyordu ki, goz goze geldiler.

Kadın sanki beklemiyordu, sasırdı. Ya da sasırmıs numarası yaptı.

Zekai bey hicbir seyin farkında değil:

— Seni dinliyorum, dedi. Muzaffer bey karsılık vermedi.

Zekai ilkin Muzaffer'e, sonra da isi anlıyarak kadına basını cevirdi, gordu. Sanki dehsete kapılmıstı :

— Kim bu yahu?

— Tanımıyor musun?

— Yoo..

— İthal malı, İsvicre mamulâtı...

— Yaa.. peki, kimin nesi?

— Pasazade Hayrul ah'ın...

— Neden tek basına oturuyor?

Bunu Muzaffer beyin de bildiği yoktu ama, gozu, parti sozculuğu yapan gazetenin basyazarına ilisti. Az önce parti toplantısında, "Gericiliğe" verilen taviz konusunda az kalsın yumruklasacaklardı. O da kaymıstı. O da, secimleri kazanabilmek için hacıları, hocaları oksamaktan yanaydı.

— Bak bak, dedi. Rezil herif. Hey koca Mustafa Kemal hey! Kaldır basını da dunku dalkavuklarına bak!

Zekai bey dondu. Parti başkanının kolunda, yemek salonuna girmekte olan basyazarı gordu, ama kızmadı.

Muzaffer beyinse gene sinirleri gevsemisti:

— Bu herifi bir gün ibret-i alem için evire çevire dövmezsem yuh olsun ervahıma!

Kalın parmaklı elleri, uzun kol arıyla bir ahtapotu hatırlatan Zekai, kendini salıvermiş ayıbalığı ağırlığı

icinden adeta cevik bir sıcrayısıyla çıktı:

— Neden? Herkesin keyfinin kahyası mısınız? Pardon, menfaatinin demek istemistim..

Kahyası

mısınız?

— Değilim ama...

— Aması maması yok. Bırak su Sarklılığı! Binlerce ciltlik kutuphane, Avrupa, Amreika gezileri... Evet ama, memleket sarklılık değil, hakiki sivilizas-yon istiyor. Garp demokrasisini iliklerimizde, benliğimizde, benliğimizin ta derinliklerinde duymazsak...

Muzaffer beyin gozu iki masa otedeki kırmızı sallı kadındaydı:

— Sana soyluyorum!

Muzaffer bey bakışlarını arkadaşına çevirdi:

— Devam et, kulağım sende..

— Sarklılığa, asırı mil iyetciliğe, yani sovenliğe paydos!

Muzaffer bey ic gecirdi:

— Ne harikulade kadın!

Salon kapısında ikinci bir grup peydahlanmıstı. Aralarında uzun boylu, ablak is adamları, ya da teknisyenlerin de bulunduğu bu ikinci grup, karsı parti il başkanının ardında, neseli, kayıtsız, hatta kustah bir topluluk, salonu gozden geciriyorlardı.

Muzaffer bey kırmızı sallı kadına dikkat etti. Yeni grubun görünmesiyle beraber, değisivermisti. Nefis boynunu zarif bir kuğu kibarlığıyla uzatmış, onlara bakıyor, ısrarla bakıyor, gulumsuyordu.

390

Grup masaların arasından gecerek, parti sozcu-ssu basyazarın masasına gitti.

Muzaffer bey sallı kadını unutmustu. Zekai bey :

— Goruyor musun? dedi. Basyazarın masası "ağır basmağa basladı!

Muzaffer bey kadehine rakı koydu, sinirli sinirli dikti.

— .....bununsa ne demek olduğunu zekana bırakıyorum!

Bakmadan:

— Zekam işlemiyor. İzah et!

— Dinle: Bu, su demektir.. Gelecek seçim karşı .partinin, yani karşı parti tuzuğunun zaferiyle neticelenecek demektir. O tuzukse, devletçiliğin tasfiyesinden ibarettir!

— Yok be?

— Goreceksin.

— Kahinlerden nefret ederim. Tazı hassasiyetime lüzum yok!

— Kert suraya: Gelecek ve ondan sonrakiler...

— Bin dokuz yuz otuzu unutma!

— Evet ama, şartlar aynı değil..

— İcelim!

Biri rakı, oteki vermut kadehini aldı, tokusturup içtiler. Muzaffer bey yan gözle sal ı kadına baktıysa

"da,

kadın yarım sağ yapmış, Amerikalılarla karşı par-|ti il başkanının masasını göz hapsine almıştı.

Zekai bey kıs kıs gülererek:

— Kaybediyorsun, elini cabuk tut, dedi.

— Nicin?

— Bak, sallı orospu bile o tarafa meyletti! Muzaffer bey iç gecirdi:

— Bak buna yanarım iste... Gülustüler.

Salonun elektrikleri yanana dek dereden tepeden konuşarak oturdular. Kafaları hayli olmuştü. Bric salonuna geçmek üzere kalktılar. Tam bu sırada

siyahlar içinde bir garson, Muzaffer beye yaklaştı. Sır verircesine kulağına eğildi, onu dışarda iki kişinin beklemekte olduğunu söyledi.

Muzaffer bey dışarı çıktı. Gelenler Yasin ağayla elci Cemsir'di. Elci Cemsir, beyin karsısında gene ufalmıs, ufalmıs, ufalmıştı. Beyefendinin ellerine sarılıp optu.

Muzaffer beyin kalın kasları çatılmıştı:

— Bu is neden bu kadar uzadı Cemsir?

Elci Cemsir, zincirinden bosanmış, ard ayaklan üzerine kalkmış ayı heybeti içinde ama, ufacık bir cocuktu.

Yutkundü :

— Begim, sey...

— Herhangi bir mahzur varsa çekinme, haber ver!

El erini oğusturuyordu :

— Yani ne gibi begim?

— Ne gibisini sen bilirsin. Ne bileyim? Baska sevdiği olur, bizim haytaya varmak istemez., insan hali...

Varsa böyle bir sey soyle, vazgecelim!

Cemsir'in akli gitti. Beyin el erine tekrar sarıldı. Bozuk Türkcesiyle, gürledi:

— Onun boynunu altında korum! Haddine mi düsmüs? Ben sağken benim sozumu

ceviremez sayende. Ciğerini sokerim onun!

— O halde?

— Bir iki gun musaade et bana begim. Ondan sonra basımnan beraber!

Mesele yoktu. Muzaffer bey:

— Pekala, dedi. Birkac gun sonra Ramazan'ı da alıp gelsin Yasin ağa. Bu isi bitirin.

Sen yabancımız değilsin, malum a?

El erine gene sarıldı:

— Yoluna kurban olurum begim, olurem senin-yoluna. Ben senin kapının itiyim. Vur oldur istersen.

Kanım sana helal!

Muzaffer bey elini cekip, bric salonuna yoneldi:

— Sağ ol, sağ ol..

Yasin ağayla Cemsir, kulupten çıktılar. Çıktılar ama, Cemsir'in akli fikri iyice karışmıstı. Gunlerden-beri Nuh demis, peygamber dememisti kız. Ya gene dayatırsa? İsi yokusa surerse?

İc gecirdi.

Dayatacağına da hic kuskusu yoktu.

Yasin ağa :

— Bir daha geldiğimde kız teslim, para teslim! dedi.

— İnsallah.

— Haydi bana musaade..

— Gule gule ağa, yolun acık olsun. Ramazan efendiye selam...

Ayrıldılar.

Cemsir, Kurukopru'deki berber Resifin dukkanının yolunu tuttu.

Berber Resit, Hamza bir de Memo'yla oturmus su meseleyi konusurlarken Yasin ağa gelmis, Cem-sir'i Muzaffer beyin gormek istediğini soylemisti. Simdi onu merakla bekliyorlardı. Ne varsa Resifte vardı.

Bu

isi gene o bitirebilirse bitirirdi!

Gercekten de sabırsızlık icindeydiler.

Berber Resit icini cekerek kalktı. Can sıkıntısından patlıyacaktı nerdeyse. Konsolun gozunden cıkardığı

bir pacavrayla aynaların tozunu almaya basladı. Gunlerdenberi akli durmustu. Bir yandan karısı, ote yandan kendi, kıza dokmedik dil bırakmamıslardı da nafile. "Moskof inadı" tutmustu bir kez. Fellağ oğlu

da Fellağ oğlu! Ne bulmussa bulmustu Fellağ oğlunda. Dayak, acı soz, tatlı dil, su, bu...

Bir sey değil, is sarpa sarar da "— Madem olunuyor. Aldığınız parayı geri verin" derse Muzaffer bey?

Bezi sinirli sinirli cırpıtı, cekmeceye soktu. Ham-za'da da is yoktu. Al ah bir sebep halketmezse isin icinden cıkılamıyaoağa benziyordu. Gunlerdenberi Hamza'yı tava getirmek icin demediği kalmamıstı.

İcirmis, oğup goklere cıkarmıstı. Oğlan "— Asarım", "— Keserim" diye sokağa cıkıyor, sonra geri donup geliyordu.

Hamza'ya nefretle baktı.

Hamza'ysa korkuyordu Kemal'den. Oğlan gözünde alabildiğine buyumus, adeta devleşmişti. Her gece, gec vakıtlara dek fabrikanın oradaki kebapçıda sarap iciyor, sonra bisikletine atlayıp eve dek geliyordu.

Hamza birinde uzaktan uzağa izlemisti. Kemal avluya bile girmisti. Avlularında cekip vursa vurabilir, ifadesinde de "— Ardımdan geldi. Beni tehdit etti. Dovdu, tabancasını cektı. Ben de tabancayı elinden alıp kendimi korudum. Evet efendim, tabanca onun tabancasıdır" diyebilir, çok az bir cezayla da kurtulurdu ama, aması vardı. Düşünüldüğü gibi kolay değildi bütün bunlar. Donup üstüne atılır, tabanca

zamanında patlamaz, patlar hedefini bulmı-yabilirdi. Hedefini bulmadı mı biliyordu sap gibi yanacağını.

Korkuyordu acıkcası!

Korktuğu, "— Beni hoş görün. Bu işler bilekli, yürekli insan harcı. Bense palavradan ibaretim. Ne bilek, ne de yürek bende..." diyemediği için de kem-kum ediyordu.

Berber Resit sıkıntıyla yanlarına geldi:

— Bir şey değil, bey, ya kızı, ya parayı derse ne yaparız diye düşünuyorum., dedi.

Hamza dalgın dalgın baktı. Gerçekten de, bey

"—Ya kızı, ya da aldığınız parayı.." diyebilirdi.

Berber Resit biraz da ofkeyle:

— Valla, dedi, onu bunu bilmem. O Fel ah oğlunun vücudu ortadan kalkmalı!

Hamza caresiz:

— Doğru, dedi. Doğru ya... Resit sertce:

— Doğru ya?

— Bizde iş yok! Resit artık bosandı:

— Bizde deme, bende, de! Ver tabancayı diyorum vermiyorsun!

Hamza da bozulmuştu :

— Versen?

— Versen tamam!

— Oğlanı bir iki demez ceke vurur musun?

— Dinime Al ahıma o saat! Neden? Benim zati surda ne omrum kaldı? Girer yatarım.

Nasıl olsa bir lokma ekmek getirirsiniz!

Bir yandan da Hamza'yı inceliyordu. Oğlanın kırıksız, ablak yüzünde sıkıntıdan baskası yoktu, Ardını getirdi:

— Onu bunu ne yapacan.. senin yerinde ben olacaktım şimdi. Ben olacaktım da görecektin!

— Ne yapardın?

— Ne mi yapardım? Onun Habibini sasırtırdım be! Bennen oynuyon mu?

— İyi amma gelmiş gecmiste bir vukuatın olmamış ki..

Doğru, dosdoğru bir sözde ama, gene de canı sıkılarak, dükkan kapısına dek gitti.

Geri dondu, onlerinde durdu :

— Orasını Al ah bilir. Bosboğazlık iyi değildir. Ummadık tas bas yarar. Beni böyle ufak tefek gorup de...

Hamza :

— Estafurul ah, dedi.

— Ne yapacan on'u, dokuzu? Ver tabancanı bana, gor!

Hani tabancayı çıkarıp vermek, su isin azabından kurtulmak da vardı ama, gene de kendine yediremedi.

Kızıyordu, oyle kızıyordu ki kendine!

Kalktı. Tıpkı berber Resit gibi, dukkan kapısına dusunceli dusunceli gitti, caddeye baktı bir sure, sonra kaldırıma tukurup yanlarına dondu :

— Tabancamı sana değil, hazret-i Al ah'a vermem, dedi. Durun, acele etmeyin. Benim de bir bildiğim var. Ben de onun Feristahmı sasırtmazsam, bana da Hamza demesinler!

Berber Resit heyecanla sordu :

— Kimin?

— Bacım olacak kahpenin!

"Bacısı olacak kahpe" alnını beyaz tulbentle sıkı sıkı sarmıs, pencerenin onunde oturmakta, sokağı

seyretmekteydi.

O kadar dayak, kotu sozden sonra busbutun barut olmus, dayak gozunun kirisini kıracağına, korkularını

silip atmıstı.

Gul u'lerde olup bitenleri Pakize'ye yetistiren,.. Pakize'nin "Casusu" Seher usul acık sordu :

— Oğlan cok zenginmis.. doğru mu? Gul u nefretle :

— Al ah belasını versin, dedi. Sozu berber Resifin karısı aldı:

— Tevatur zengin bacım, dilinen tarifi mumkun-suz. O tarlalar, o cift cubuk, o ev bark... he dese, hanım olacak amma, ne fayda?

Gul u hıncla dondu :

— Ben hanımlığa, hanımefendiliğe hevesli değilim. Oyle seylere istahın varsa kendin var. Gunlerdenberi dilinden dusurmuyorsun. Ne bu be? Kuru karı bozulmustu :

— Senin iyiliğın için yavrurum..

— İstemiyorum, karısmayın bana!

— Doğru amma, sen rahat edeceksin. Bana gore ne var bunda? Hic. Surda bir yabancıym mesela...

— Asıl anana acıyorum. Fıkara, senin yuzunden ne hallere girdi!

Yer yatağında, sarılıktan sapsarı yatmakta olan kadına baktı.

— Suna bak. Limon sarısına dondu fıkaranın yuzu. Ona da yazık canım!

— Yazıksa yazık..

Uzun bir sessizlikten sonra Resifin karısı gene basladı:

— Vallaha ne biliyim? Ne diyeceğimi sasırdım..

— Deme, dedi Gul u. Hic bir sey deme!

— Demesem, karısmasam iyi amma, olmuyor iste..

— Niye olmuyormus? Pek ala da olur. Hem ne? Cenenı bosuna yoruyorsun. Onun canı sağken, ben ondan baskasına varmam!

— Baban da seni ona vermez!

— Vermesin.

— Sittin sene bekle!

— Beklerim. Çok çok dört yıl bekliyeceğim. Ondan sonra da karısamazlar ya!

— Belli olmaz.

— Niye?

— Dört yıl sonra baban oluyor mu?

— Olmesin.

— O olse kardasın var arslan gibi!

— Boyu devrilsin!

— Tuh sana. Gözleri kararmıs kızın Al ah ver-miye. Kız, el oğlu için kardasa oyie denir mi?

— ı_ı uyıu inci uym. curia nepsmaen yaKin! Resifin karısı kısa keserek sustu, sonra yeniden başladı:

— Dört sene bekliyecek. Akıl mı su?

— Akıl, fikir ne sayarsan say, dedi Gul u. Dört sene de beklerim, on dört sene de!

Oda kapısı vurulmadan açıldı. Biri yaşlı, oteki genc iki komsu, arkadan Cemsir'in büyük karısı, on yaşındaki kızıyla geldi. Kızın ustusu pamuk tozları içindeydi. Bu kız da geçen yıldanberi fabrika circırlarında çalışıyor, kazandığını babasının etli, kooaman avucuna koyuyordu. Yaşı küçük olduğundan, teyzesinin kimlik cuzdanıyla kaydolmuştu. Uyku dokulen gözlerini ovalıyor, sık sık esniyordu.

Yetiskin bir insan ağırlığıyla yukarı çıktı, annelinin yanına diz çöktü. Konusulanları dinlemeye koyuldu.

Konusulanlar hep aynı seylerdi; Gul u'ye öğüt!

Gul u'ye bıkmıs usanmıştı. Gözlerini yanındaki pencereden sokağa dikmiş, yalın ayaklı çocukları

seyrediyordu. Ama asıl maksadı baskaydı: Kemal ge-civtsrir miydi acaba?

Geciverse, gorseydi onu. Oyle goresi gelmişti ki.. Bir gorseydi yeterdi, isterse ondan sonra bes gün, on gün, on bes gün gormesin!

Konusulanlara kulak verdi. Berber Resifin kuru karısı gene akıllılık taşıyordu. Büyük analığı da ona uymus, ver yansın gidiyorlardı: Akıl mıymıs Gul-lu'nun ki? Dağ tas toprak sahibi insanlar, koooca çiftlik, yem yiyecek, atlar, itler, usaklar... Yediğini ye, yemediğini at, fakir fıkaraya ver. Bir giydiğini bir daha giyme.

Büyük analığı:

— Aaaah ah, dedi. Ben Cemsir'in yerinde ola-cam ki...

Gul u'nun tepesi attı:

— Ne yapardın?

— Ne mi yapardım?

— Evet, ne yapardın?

— Gul uuu, aklını basına al! Bak, o adam benim de kocam. Senin yuzunden uzulmesini istemem, anladın mı?

— Kocansa mübarek olsun. Benim isime karısmasın. Babalığını bilsin, evlatlığını

bileyim. O kadar!

Kadın alev almıs ispiroto gibi parladı:

— Keees, kancık! Gul u altta kalmadı:

— Ana, dedi, bak, ana diyorum sana. Sonra val-laha...

Kadın hıncla dizlerinin ustune kalktı:

— Yoksa? Ne olur yoksa?

— Hatırına dokunurum!

— Parmaklarımı senin ağzına takdığım gibi-caaaart diye yırtarım sonra, biliyor musun beni?

Gul u sinirli bir kahkaha attı:

— Hah hah haaay... gulim de araya gitmesin: bari!

— Arsız..

— Arsızım, kancığım, surtuğum... simdi beni kotu kotu soyleteceksin. Yakamdan dusun diyorum size yahu, dusun be!

Kendini tutmasa kadının ustune atılır, sacını basını yolardı ama, olmazdı ki. En buyuk analığıydı. Ne de olsa oz anasına yakındı. Yaslı baslıydı ustelik. Yutmak zorundaydı. Ama su Resifin kuru karısına ne oluyordu?

Gozleri, yanındaki pencerede, kulağı onlardaydı.

Kuru karı, atese cırpı atıyordu sanki:

— El oğlu icin insan anasını, babasını boyle hırpalar mı? Hem ayıp, hem de gunah.

Aaaah zeman e un. Dibini /iui iui i im^uu, urıamız, uaDamız, analığımız, emmi, dayı, hısım akrabamız bir sey diyeceklerdi de sozlerini geri cevirecektik hıı?

Buyuk analık hop kalkıp hop oturuyordu :

— Eskiden tertip, terbiye vardı bacım. Simdi sen

sen'sin, ben ben. Ah zeman, gozun cıksın zeman.

Nerden baksan bir eksikli. El oğlu bu, guvenilir mi?

Canım, cicim, sekerim, kaymağım., hevesini aldı mı, yallah!

Dar sokağa karanlıklar ininceye dek oturdular. Sonra birer ikiser kalktılar. Bugun de baska gunlerde olduğunca, dil erinin donduğu kadar soylemislerdi. Ne deseler, ne yapsalar nafile. Boyle kız da dusman basınydı. Doğrusu gormemislerdi boyle asi kız. İnattı be. Gavur inadı. Musluman'da boyle inat olmazdı.

Baba demek ata demekti. İnsan atasının sozunden...

Gul u dayanamadı bir an :

— Ben gavurum, dedi. Bende din, iman yok. Ben laf soz anlamam!

Kuru karı:

— Tovbe estafurul aaaaah...

— Tobesi mobesi yok. Dusemeyin ustume. Benim babam, anam, kardasım mardasım yok. Ben, yer yarığından cıkmıs bir insanım. Benim babam da, anam da, kardasım da o, her seyim Kemal!

Analığı gene de:

— Tuh sana, dedi. Utanmaz, arslanmaz..

— Utanmam da, arlanmam da. Ne utanma bıraktınız bende, ne arlanma!

Kuru karı:

— Ayıp ayıp..

— Kız basıyla, suna hele..

— Ne olmus? Sizin benden farkınız ne? Evlenmissiniz, basınız goğe değmis. Kocaysa, ben kendim buldum kocamı!

— Sen iyice bastan cıkmıssın..

— Cıktım, doğru.

. — Senin sonunu hic iyi gormuyorum!

— Goruyorsan bakma. Hepimizin sonu olum. Bu dunyada istediğin gibi yasama, ote

dunyayı dusun, inanmıyorum, ote dunya'ya da inanmıyorum! Uzun lafın kısıası: Ben bu

dunyada sevdiğim insanla, dilediğim gibi yasiyacağım. Bundan otesi vızgelir tırıs gider,

anladınız mı? Hic kimse bu dunyaya kazık ka-kamamıs...

Analığı laf yetistiremeyeceğini anlamıstı. Kızının elini hırsla tutup kalktı:

— Yuru kız yuru. Asi evlat!

Kızı cekti, surukledi. Merdiveni tam inceklerken, durdu :

— Su ananın haline bak da utan! Gul u bakmadı bile:

— Ben değil, o hale sokanlar utansın!

Kara salvar icindeki kocaman kıcıyla dikilmisti:

— Tuh sana! dedi.

— Tuh mu? Ana, kendine gel anaa! Namuslu insanların yuzune tukurulmez!

— Namusa kurban ol! Kızıyla indi gitti.

Gul!u uzerinde durmadı ama, ici iyice kabarmıstı. Nerdeyse ağlıyacaktı. Bosanmamak

icin kendini (*) Arap harflerinde ayıp, ayın. harfiyle yazılır. Uzerine bir nokta konursa gayıp

okunur. Cok eskiden kalma bir deyim.

di:

— Herkesin gozunden dusmek iyi mi? Değil. İnsan, hele kız eksiği, ananın babanın

dediğinden cıkmamalı. El oğlu icin anaya babaya cemkirmek doğru mu?

Basık tavanlı, los oda iyice kararmıstı. Kuru karı kalktı, raftaki gaz lambasını yaktı. Ne

kadar cok soylerse o kadar etkin olacağını sanıyor, arada azar-lansa bile aldırmıyordu.

Gul u pencerenin beyaz perdesini ofkeyle indirdi. Su kadını val ahi de, bil ahi de

boğabilirdi. "— El oğiu icin anaya babaya cemkirmek doğrumuymus? Sen, iskelet Resifin

icin dunyayı atese verebilirsin ama"

Bir kıyıda, hic toplanmadan serili durmakta olan yatağına girdi, yorganı tepesine cekti.

Karının sinir sesinden kurtulmustu. Busbutun kurtulamamıstı ama, ne de olsa ses iyice hafif

geliyordu.

Dusunde Kemal'leydi bir ara. Basını o gun, si-nemadakince sevgilisinin omuzuna

koymus, ağlıya-rak anlatıyor, gozlerinden ılık ılık dokuyordu. Kemal, nasırlı kocaman

avucuyla gozlerini sildi:

"— Sus, ağlama"

"— Ağlamak istemiyorum ama, elimde deği!.."

"— Korkma, seni benden hic kimse ayıramaz"

"— Babamla Hamza?"

"— İkisini de oldurdum.."

"— Oldurdun mu?"

"— Oldurdum!"

Genc adama deli gibi sarıldı:

"— Seni niye hapse atmadılar ya?"

"— Kactım"

"— Kactın mı?"

"— Kactım."

"~ Simdi ne olacak?"

"— Bilmiyorum."

"— Seni yakalarlarsa ya?"

"— Hapse atarlarsa?"

"— Korkuyorum!"

"— Korkma. Kılık değistireceğim, buralardan kacıp gideceğiz..."

"— Nereye?"

"— Bilmiyorum ama, gideceğiz. Mecburuz gitmeğe"

"— Gidelim Kemal, hemen kacıp gidelim. Uzaklara, cok uzaklara. Bizi arasalar bile

bulamıyaeakla-rı

kadar uzaklara. Adımızı değistirelim, baska insanlar olalım. Gene ikimiz de calısalım ama evimiz icin, kendimiz icin. Basbasa yasıyalım olmaz mı?"

"— Yasıyacağız Gul u.."

"— Sar beni!"

"— Sen de beni sar!"

Sımsıkı sarıldılar.

Gul u :

"— Daha sık" dedi.

Kemal'in kol arı daha sıktı ama yetmedi:

"— Daha!"

Daha sıktı.

"— Daha, daha, daha. Kır kemiklerimi, oldur beni"

Guclu kol ar celik gibiydi. Canını acıtıncaya dek sıktılar. Sonra nasırlı, kocaman eller ise giristi. İlk entariyi çıkarıp attı, sonra fanilayı. Fanilasını yama icindeydi, utandı. Kemal

"— Aldırma" dedi, "benim ic camasırlarım da yama icinde. Gun gelecek yama-sız, yepyenilerini giyeceğiz"

Nasırlı kocaman eller heyecan icindeydiler. Gul-lu'nun uzerinde camasırlarına ne varsa soydular. Kız utandı.

ı uljmu rvoinui:"

"— Neden?"

"— Nikahımız kıyılısın sonra.."

"— Kıyılır. İnanmıyor musun bana?"

"— Sana mı? Sana her seyim feda"

Kemal de cırlıclıplak soyunuyordu ki, sarsılarak uyandırıldı. Dehsetli bir utanma duyusu icinde gozlerini actı: Babası, Hamza, berber Resit, hatta ırgat-bası Memo!

Az once gormekte olduğu dus'un oylesine etkisi altındaydı ki, yorganı habire çıplak sandığı bedenine ortmeğe calısıyor, babasıysa boyuna cekiyordu.

Gene dus'te miydi acaba? Bir an kendini dus'te sanarak, yorganı babasından hırsla cektı, altına girip buzuldu. Anlıyordu dus'te olmadığını. Dus'te olsa, yanında Kemal olurdu! Kemal'se yoktu, yoktu Al ah belasını versin sunların. Ne istiyorlardı gene, ne?

Yorgan hırsla cekilince yatağında oturuverdi. Yorganı ceken, kadesi Hamza'ydı. Avazı çıktıgınca bağırdı:

— Ne var? Ne istiyorsunuz? Karsısındakiler fitil gibi sarhostular. Berber Resit araya girmek istedi:

— Yavrum, Gul u...

— Ne var?

— Bugun gene haber geldi!

— Heriflere karsı yuzumuz kalmadı...

— Bana ne kalmadıysa?

— Bu ise heye (*) de, de... Gul u her zamankince kesti attı:

— Hayır, istemiyorum!

— Kızım, yavrum, evladım...

(*) Heye : Evet.

— Ben senin kızın da değilim, yavrun da, evladın da!

Hamza korkunc bir kufur savurdu.

Gul u karsılık verdi.

Hamza ani bir atak yaptı. Resit onledi.

— Geri dur!

Guilu'ye dondu :

— Bu isin sonu iyi getirmiyecek, aklını basına al, gencliğine, guzelliğine acı!

— Acımıyorum. Elinizden geleni ardınıza koma-yın. Cekin bıcağınızı, tabancanızı, vazgecmisim ben bu candan. Ne duruyorsunuz? Erkek değil misiniz? Vurun beni, oldurun!

Hungur hungur bosanmıstı. Fırtına gibi, hem ağlıyor, hem de bas bas bağırıyor :

— İstemiyorum o soytarıyı, varmıyacağım. Varacak, sevecek siz değilsiniz. Onunla yısıyacak benim.

İcimden gelmiyor. Elimi koiumu, ayaklarımı bağlayın, tortop goturun beni isterseniz. Ona avrat olmam.

Gittiğim yerin altını ustune getiririm, kıyametleri kopanırım. Kemal sağken baskasına avrat olmıyacağım, anlayın artık!

Cemsir, yani ard ayakları ustune kalkmıs ayı, homurdandı. Akları kızarmıs gozleri dehsetle parlıyordu.

Ayakta dikiliyor, vurup kırmak, yakıp yıkmak geliyordu icinden ama, kendini zor tutuyordu. Bunca karıdan sayısını unuttuğu kadar cok kıızı olmustu. Kızlarını dilediğine satmıs, paraları uc gun icinde deve yapmıstı da ne kızlar, ne de anaları gık demislerdi. Bu neydi boyle? Zoru neresindendi? Kime guveniyordu?

Berber Resit'se habire:

— .....kendi dusen ağlamaz yavrurur. Bizi ele
gune karsı rezil rusva etme. Ettin zati. Su babana acı. Fıkaranın ağzını bıcaklar

acmıyor. Dağ gibi adam,

koskoca babayığit. Yazık değil mi?

Kuru karısı perkistirdi:

— Yazık ki yazık.. Gul u ona cıkıstı:

— Aman ha, sen de geri kalma ha!

— Sen sus avrat, onun akılı kendine yeter. Karısma!

Gul u kesti attı:

— Resit emmi, soluğunu tüketme. Uzun lafın kısası: Kemal'in canı sağken baskasına
varmaaaaam!

Ayının sabrı tasarak hıncla yurudu. Resifi, oğlunu falan itip, kızıyla karsı karsıya
geliverdi. Tiril tiril titriyordu. Besyuzun yuzunu berber Resit'e kaptırmıstı. Ust yanıyla da icip
duruyorlardı. Beye karsı yuzu kara cıkacaktı ama, cok cok yanısıra varır, durumu butun
acıklığıyla anlatır, bes yuzun bundan boyleki hesaplarına mahsup edilmesini yalvarırdı.

Kızı teslimden sonra kavusacağı bes yuzu hatırlayınca, nevre yeniden donerek, ellerini
arkasına dehsetle

koydu :

— Kız son sozunu soyle! dedi bozuk Turkcesiy-ie.

Gul u de korku icindeydi. Soylerse biliyordu basına gelecekleri. Ama artık ok yaydan
cıkımtı.

— Soyledim ya!

— Heye mi, değil mi? Canını disine takarak:

— Heye değil, değil, deği i !! diye bağırdı.

Bir an, saniyenin yarısından da kısaca, kısacık bir an... sonra Cemsir'in ard arda,
simsek gibi inen tokatları...

Gul u korkunc bir cığlıkla, kan icinde yatağına yuvarlandı. Tekme, tekmeler, yumruk.
Cemsir artık cıldırmıs bir devdi. Ne berber Resit, ne Hamza, ne de yatağından avaz avaz
haykırarak fırlayan sarılık sarısı icindeki hasta kadın.

Gul u hemen hemen kendinden gecmisti. Cığlıklan isci mahallesinde uykulara giriyor,
yorgun kadınlar, cocuklar, erkekler uyanıyor, don paca kosuyorlardı. Kapı ardından surgulu
olduğundan acıp gi-remiyorlardı ama, kapıyı yumrukluyorlardı.

Bununsa hic bir onemi yoktu.

Yer yer ısıklar yanan evlerin pencereieriyle ala-calasan avluda her kafadan bir ses
cıkıyor, polis, karakol,

devlet, hukümet sesleri yuklu cekismeler surup gidiyordu.

Bir ara Giritli Pakize'nin "Casusu" Seher, yalın ayak fırladı avludan. Kızın korkunc
cığlıkları

kulaklarında,

isci mahal esinin camurlu sokaklarında deli gibi kosuyordu.

Pakize'nin evine geldi. Penceresinde ısık vardı. Kapıyı yumrukladı yumrukladı
yumrukladı...

Pakize yatağına henüz girmisti. Fırladı. Karsısındaki kadının büyük büyük acılmıs

gozleriyle dehsete gelerek soluk soluğa sordu. Berikinin anlatacak gucu kalmamıstı. Kosmaktan o da soluk soluğaydı.

— Kızı, diyebildi, Gul u'yu...

— E, cabuk soyle noldu?

— Olduruyorlar!

— Kim?

— Bilmiyorum. Belki de oldurduler simdiye! Pakize de cılgına donmustu. Ne yapabilirdi?

Gecenin bu saatinde karakola gitse?

Birden hatırladı: İsten cikmis eve donerken, yol boyunca uzanan cadde uzerindeki kebabçıda Kemal'i gormustu. Oturmus iciyordu!

Evi, haberi getiren kadını filan oylece bırakıp, fırladı.

Kemal hala icmekteydi. Pakize'yi karsısında oyle yarı cılgın gorunce catalı elinden dustu.

— Hayrola baeı?

— Hayrı serri bırak. Kos, kızı olduruyorlar!

— Kızı mı? Hangi kızı?

— Hangi kız var seni alakadar eden, aptal?

— Gul u mu yoksa?

— Evde kıyametler kopuyor. Sen oturmus iciyorsun. Ne bicim erkeklik bu? Ne bicim yiğitlik?

Sarhos Kemal'in kafasında dunya birden ters dondu. Demek Gul u'yu olduruyorlardı?

Kim, ne, nicin diye

sormadı. Herhalde evde babası, kardesi, belki de berber Resit, su, bu...

İskemlesini, icki masasını filan devirerek dukkandan fırladı, karanlıklara ok gibi daldı. Yerlerdeki camura, ayak bileklerini burkabilecek bozuk parkelere filan aldırıs etmeden kosuyor, alabildiğine kosuyordu. Avludan iceri cılgın gibi girdi. Kan-tere batmıstı, Gul u'lerin kapısını ittr, ardından surgulu, ya da kilitli olmalıydı, acılmadı ama, icerden kırbacla dovulmekte olan birinin, bir kadının fersiz cıgıllıklarıyla kırbacın sakırtısı geliyordu. Avlu halkının galeyanını bile duymuyor, soyleneleleri anlamıyordu.

Kapıyı yumruklamayı olsun akledemeden, yetmis besin ustundeki kilosuyla kapıya bir omuz, bir omuz daha... rezelerinden sokulen kapıyla birlikte daldı iceri: Gul u'yu merdiven direğine bağlamıs, kırbacla doğuyorlardı!

İlkin Cemsir çıktı karsısına. Bir sağ! Sonra Ham-za, bir sol! Daha sonra berber Resit. Yalvaracaktı.

Kemal onu da bir yumrukta merdivenin yanına yuvarlayıp, cebinden sustalısını çıkardı, sakırtıyla actı, kızı bağıliyan ipleri keserken, berber Resifin kuru sesi yukseldi:

— Hamza, daha ne duruyorsun Hamza!

Hamza'nın eli kara salvarının cebine gitmisti. Mudurun karısından aldığı tabanca ordaydı. Her yanı

titriyordu ki, tabancayı çıkardı. Kemal farkına varıp dondu, uzerine atılırken, Hamza'nın elinde tabanca zangır zangır titriyordu.

— Gelme! diye bağırdı, gelme, yakarım!

Kemal birden oylesine buyumus, oylesine dev-lesmisti ki, duymadı bile. Cığ gibi yurudu

ustune, tabanca

tutan ele tekmeyle tam atacaktı, tabancanın ufacık namlusunda bir alev yanıp sondu.

Kemal sendeledi, sonra atamadığı tekmesiyle sırtustu devrildi.

Hamza, elinde beyaz sedef kabzalı tabanca, sasırmıstı.

Berber Resit yanına geldi :

— Korkma kurban, ask olsun. Git karakola, tabancanı teslim et komsere. Ardında biz varız korkma!

Kapının yanına iterek goturdu Hamza'yı:

— Korkma kurban. Evinize baskına geldi, hepimizi yumrukladı, sen de., anlıyorsun ya?

Aysız goğun altındaki karanlık ayluda insanlar kaynasıyordu.

Hamza, elinde tabanca, yarıp gecerken:

— Bekci i !

— Poli i is!

— Vukuat var, vukuaaaaat!

— Kacıyor!

— Tutun tutun!

Hamza, elinde tabanca, kalabalığın arasından yılan gibi sıyrılıp avludan çıkmıs, kosuyordu. Pencereleri yarı aydınlık karakoldan iceri kosarak girdiği sıra ardında bekci dudukleri, insan sesleri coğalıyordu.

Butun bunları duymuyordu o. Komserin odasına daldı:

— Fellah oğlu eve baskına geldi beyim, bıçak cektı. Korkumdan cektim vurdum. Buyur tabancamı!

Beyaz kabzalı ufacık tabancayı komsere uzattı.

Komser, polis, bekcilerle olay yerine geldiği zaman, Kemal yerde can cekismekteydi. Kursun sol sakaktan girmıs, gozu kapatmıstı. Omuzları dusmus Cemsir, ufacık gozleriyle berber Resit, kuru karısı, Gul u'nun anası. Yalnız ırgatbası Memo yoktu. Cemsir, kızı dovmeğe baslayınca, kimseye sezdirmeden evden çıkmıs, kapıyı acık bırakmıstı ki, Hamza, babası kızı doverken kapıyı ardından surgulemıstı.

Fırtınadan sonraki yağmur gibi, ortalık sutliman olmustu. Herkes yuvalarından fırlamıs gozleriyle yerdeki

genc irisi cesede bakıyordu.

Bir ara kapıda, kalabalığın arasında bir hıckırma oldu. Baslar dondu: Bu, Muhsin ustaydı. Alnını kapı

tahtasına dayamıs ağılıyor, sarsıla sarsıla ağılıyordu.

Gul u'yse baygın yatıyordu yerde. Ama, ipleri kesilmıs, kurtarılmıs olarak.

Kemal bir an derinden derine inledi, sağlam sağ gozu acıldı, belli belirsiz mırıldandı:

— Ummi, ya ummi i! (*)

Kemal'in annesi o sıra ocak basında, oğluna gene corba kaynatıyordu sabırla. Fattum gene de yanıbasındaydı.

Meryem :

— Biber kutusunu alıver kızım, dedi. Acıyı cok sever...

Fattum kalktı. Gozu calar saata i ismıstı. Saat gece yarısından sonra ikiyi gosteriyordu.

Durakladı. Biber kutusunu verip eve gitse miydi acaba? Gelmiyordu, gitmek istemiyordu icinden. Gerçi Kemal: "— Bu saata kadar ne isi var burda?" demisti o gece ama, gene de gitmek gelmiyordu icinden.

(*) Ana, anacığım!

Kutuyu yerinden alıp yaslı kadına uzattı.

O gece isittiği sozler tekrarlanmıscasına bir eziklik duydu icinde. Biliyordu sevilmediğini. Cekip gitmeli, hatta bir daha bu eve uğramamalıydı ama yapamıyordu, elinden gelmiyordu.

Meryem, "Acıca olsun" diye kuru kırmızı biberi corbaya iyice ekeledikten sonra kutuyu Fattum'a uzattı.

O gece oğlunun dediklerini bilmediğini sanıyor, oğlu gelip de gene burada gorunce nasıl bozulup belki de acıktan acığa tersliyeceğini dusunerek kıza acıyordu.

Kıza baktı.

Kız ayaktaıdı. Bakısları karsılasınca :

— Saat iki, dedi.

Yaslı kadın oturduğu yerden saata baktı: Gercekten de ikiye geliyordu. Hic bu kadar gecikmemisti simdiye dek. Sonra, "— Canı sağ olsun da varsın geciksin" diye gecirdi. Oğlu herhalde Fattum'-la karsılaşmamak icin boylesine gecikiyordu. Eskiden daha erken gelirdi. Daha eskidense ilk aksamda gelir, yol boyundaki dardağanların ordan gecerken, kız, ağactan kara kara dardağanlarla onu taslarmıs.

İc gecirdi.

İstemiyor, sevmiyorsa zorla guzellik olamazdı ki!

Fattum bunu anlamıs gibi:

— Artık ben gideyim teyze, dedi.

Yaslı kadın bayağı sevindi. Oğlu gelivermeden gitmesi gercekten de iyi olacaktı. Acık acık soylemisti sevmeydiğini, sinirlendiğini. Sehirli kız polis zoruyla zorla goturulduktan sonra gene dadanmıstı ama, oğlunun sağı solu da yoktu doğrucası!

Fattum, "— Artık ben gideyim teyze.."sine karsılık alamayınca, az daha bozularak;

— Hatırkum, dedi. (*)

(*) Hatırkum: Hosca kal.

Kapıya yurudu. Meryem neden sonra :

— Gidiyor musun? Fattum kapıda durdu :

— Gideyim ya..

— Sen bilirsin yavrum. Maasselami.. (*) Fattum çıktı, istemiye istemiye kapıyı cektı.

Gitmek gelmiyordu icinden. Nereye gidecekti?

Yaslı babasının horlıyarak uyuduğu huğa mı?

Bir sıkıntı vardı icinde, oyle bir sıkıntı ki... Gece, serin gece, yıldızsız, aysız gece... Değil uzaklar, bes metre oteyi gormek bile hemen hemen mumkun değildi. Hava belki de soğuktu ama, Fattum duymuyor, tersine, sıcaktan yanıyordu.

Kemal'i kucuk kucuk dardağanlarla tasladığı ağacların bulunduğu yana baktı. Gorunmuyor, hic bir sey gorunmuyor, boylesine kapkara, sıkıntılı bir geceyi ise hatırlamıyordu.

İc gecirdi.

Patlıyacaktı. Caresiz eve gitmeliydi. Huğlarından yana isteksizlikle yurudu.

Kapıda durdu. Kemal bu saata kadar nicin gelmemisti? İki saat sonra ortalık ısımaya baslıyacak-tı.

Simdiye dek coktan gelmesi, hatta yatıp uykuya gecmis olması gerekirdi. Hemen gelse, kafayı vurup uykuya gecse bile, pek pek iki uc saat bir uyku kestirebilirdi. Ondan sonra haydi gene is bası!

Niye boyle yapıyordu sanki?

Canına neden acımıyordu?

Huğun kapı tahtasına sırtıyla dayandı.

Vermemislerdi iste sehirli kızı. Polisler gelmis, bağırtı bağırtı, zorla goturmuslerdi. Boyle bir kızıdan ne bekliyebilirdi? Oysa kul, kole olabilirdi ona. Hic calısmasın, bir kosede otursun, isterse sehirde-

(*) Maasselami: Uğurlar olsun.

meyhanelerde. Her seye, her seyine razıydı. Gece yarıları gelsindi eve. Sarhos gelsin, kapsın sopayı, dayaktan gok curuk icinde bıraksındı!

İc gecirdi.

Nasıl, nasıl anlatmalıydı bunu ona? Nasıl, nasıl anlatmalıydı ki en az o sehirli kız kadar seviyordu onu, icinden sokup atamıyordu, atamıyacaktı!

Uzaklarda, derinden derine gok gurledi birden.

Dondu, baktı gurleyen goğe. Hic bir sey goremedi. Karanlık, kapkaranlıktı ortalık!

Demek yağmur geliyordu? Ya Kemal yoldayken bastırırsa? Ya sırılsıklam ederse? Ya soğuk alırsa?

Bisikletin lastiği kayarsa? Su dolu bir hendeğe yuvarlanırsa? Pis sular iliklerine islerse? Soğuk alıp yatağa duserse?

Kemal'in eve sırılsıklam geldiğini tasarladı. Sırılsıklam gelse, oksurse, bası ağrısa, vursa kafayı yatağa uc

gun, bes gun, on gun, bir ay. Hic kalkmasa, kalkmasa da basucundan ayrılmasa. Sirke, ya da kolonyayla ıslatılmış tulbentler koysa alınına, sakaklarını ovsa...

Bir umut, pırıl pırıl bir seyler oynadı icinde. Gok gurultularının gelmekte olduğu yana yeniden umutla baktı.

Mavi bir simsek caktı uzaklarda! Gok daha yakın gurledi.

Sabahlara dek ayrılmazdı basucundan. Zonkla-yan sakaklarını ovar, yas bezler koyar alınına, bileklerini tutardı; babası hasta olduğu zamanlardakince. Ama ona babası gibi değil, cok daha yakınlık gosterirdi.

Babası neydi ki? Hic. Yaslı bir adam. Ona da acıyordu ama, Kemal? Kemal baskaydı. Corba pisirir, eli ile

icirirdi. Bir ay, iki ay yatsındı. İki aydır uğramadı diye sehirli kız umudunu keserdi. Belki de bir baskasını

bulurdu. Bulsundu. Vefasız seylerdi.

Gok az daha yakınlarda, yeniden gurledi.

Fattum'un icini yeni bir sevinc, oncekilerden cok daha derin, cok daha taze bir umutla dolastı: Yağmur geliyordu. Nerdeyse gokler yarılacak, dunyayı sel sele verecekti.

Gok cok daha dehsetle, cok daha yakınlarda, cok cok daha dehsetle gurledi. Hava birdenbire soğumustu da. Soğusundu, soğursa soğusundu. Sırılsıklam Kemal'i hasta etsindi, yatağa dusursundu.

Al ah vere de su sıra gelmeseydi. Yağmurun bardaklardan bosanırcasına indiği sıra yazının yuzunde olsa, yağmurdan kacıp korunacak yer bulamasa, iliklerine dek ıslanıp...

Tam tepesinde masmavi bir simsek caktı, dünya ısıdı bir an. Ardından, hasırlı patiskanın yırtılması gibi, gok sakırtıyla gurledi. Cok soğuk bir ruzgar ağaçları falan onune katıp hısıdatarak gecerken, iri taneler serpelendi ilkin, sonra kırbac gibi sert bir yağmur, koyu karanlıkları doğmeğe basladı.

Kemal tam bu sıra yolda olmalıydı iste!

Umutla bekledi. Yağmurun hızı arttıkca arttı. Gokler delinmisti sanki. Sanki yağmur yağmıyor, goklerdeki su hazineleri dunyaya bosanıyordu.

Acaba yolda mıydı Kemal?

Belki de aklından gectiğince yazının yuzunde. Ah boyle olsa, oluverseydi!

İci icine sığmıyordu. Hani gercekten de yolda olsaydı. İliklerine dek ıslansa, baslasa titremeğe, derken bir saplıcan, kafayı vursa, bir ay, iki ay, uc ay... O vakta kadar da sehirlili kız...

Yağmur geldiği gibi hızla gecti.

Fattum'un canı sıkıldı. Nicin cabuk gecmisti sanki? Sabaha dek hic durmadan yağsaydı oysa!

Kemal'lerin evlerinin tam ustunde cakan yeni bir simsek ortalığı mavi mavi aydınlatınca, kapıda biri-yana bakmaya basladı. Kimdi? Sakın anası elmasındı Kemal'in? Su simsek yeniden caksa da daha dikkatle baksaydı. Ama cakmıyordu. Sanki inat etmisti, cakmıyacaktı bir daha!

Cakmazsa cakmasın. Yağmur sularıyla iyice kaypaklasmıs yolda o yana doğru yurudu. Yerler oyle kayıyordu ki! Kayarsa kaysın, yuvarlanırsa yuvarlan-sındı. Mutlaka Kemal'in anası, Meryem'di.

Gercekten de oydu.

Arapca sordu :

— Hayrola? Ne dikiliyorsun?

Yaslı kadın karsılık vermedi. Fattum yeniden sormaktan cekindi. Ama gene de, "Kaynanasının elini tuttu. Buz gibiydi:

— Usumussun, iceri girelim haydi!

Yaslı kadın ne elini cektı, ne de iceri girmeğe yanastı. Uzaklara bakıyordu, goz kırpmadan. Oğlu uzaklardan gelecekti. Neden gelmemisti hala?

Fattum, yaslı kadının elini bırakıp iceri kostu. Kı-sılı lambayı actı. Sonra yeniden bir kosu, yanına geldi

"Kaynanasının. Elini yeniden tuttu, onu adeta zorla aldı iceriye. Kadın tek laf etmiyordu. Lambanın sarısı, ufacık gozlerindeki yaslari sarı sarı parlatmıstı. Fattum'a değil, hala acık kapıdan disarlara bakıyordu. Fattum anlıyarak gitti, kapıyı orttu.

Sonra ocağın yanına karsılıklı comeldiler.

Yaslı kadın bir ara dondu, saata baktı.

Fattum :

— Uce geliyor, dedi.

Yaslı kadın, korku dolu bakışlarını genc kıza cevirdi :

— Bu vakte kadar hic kalmadıydı.. Fattum mırıldandı:

— Al ah vere de yağmurda ıslanmamıs olsa!

— Ben de onu dusunuyorum. Bu soğuk havada.

Fattum'un icini, onliyemediği yeni bir sevinc dolastı: Demek "Kaynanası" da onun gibi dusunuyordu?

Demek yağmur yiyebilir, yağmur iliklerine isleyebilir, saplıcan olabilirdi?

— Ocağa odun atayım mı?

— At!

Fattum fırladı. Bir kıyıdaki kuru dallar kalabalığından bir kucak alıp geldi. Guclu guclu kırdı, ocağa attı, cabucak tutusturdu. Bol dumanlı turuncu alevler, lahzada gaz lambasının sarı ışığını adeta yalayıp yuttu. Kuru dallar oylesine bir sevincle parlıyorlardı ki!

Meryem, gozlerini oynasan alevlere dikti. O kaypak yol arda, yağmur sularıyla gol er peydahla-nıveren yol arda bisiklet yurumezdi! Camurlara saplanır kalır, belki de bisikletini omuzuna alırdı. O sırılsıklam ust

basıyla, omuzunda bisiklet, diz boyu suların icinde capul cupul... Hay fabrikası bataydı, hay Al ah kahredeydi su fabrika denilen yeri! Kocası da o vakıtlar neden icat cikarmıstı sanki? Nelerine gerekti?

Fabrika olmasaydı oğlu, kocasına en cok benzeyen, en kucuk bu oğlu simdi dizinin dibinde yatmış uyumus olurdu mısıl mısıl. Simdi ya? Yol arda, camurlu sulara bata cıka, omuzunda bisiklet...

Ya saplıcan olursa? Ya, gunler, haftalar, aylarca kalkamazsa yataktan? Yaslı, kıs kıs bir kadındı o.

Tarlayla mı uğrasacaktı, oğluyla mı?

Genc kıza baktı:

— Fattum, yavrum..

— Buyur teyze?

— Yağmur cok hırslı yağdı değil mi?

— Cok hırslı yağdı.

— Yol ar simdi vıcık vıcıktır.....

— Vıcık vıcıktır..

— Bisiklet de yurumez o yol arda herhal?

— Yurur mu? Kaabili var mı?

— Herhalde bisikletini omuzuna alır değil mi?

— Ne yapsın? Baska caresi var mı?

— Vay yavrum vay., sırılsıklam da ıslanmıstır...

— Islanmıstır.

— Ne deyim o babasına ki ne olsun... Benim bir tanecik yavrum boyle...

Gırtlağına bir sey duğumlendi, ardını getiremedi. Gozleri gene dolukmustu.

Fdttum merakla :

— Ne teyze?

— Ne olacak evladım, babası vaktiyle icat etmeseydi fabrikayı, ne sehir bilirdi simdi, ne

bir sey. Kafayı

vurur yatarđı ilk aksamdan. Kooamdı evet ama, arada boyle yanlıs isleri cok olurdu rahmetlinin. O

zaman da, herif dedim, aklını basına topla, biz rencber insanlarız, bizim cocuklarımız bizim gibi olmalı...

hayır, dinlemedi. Kafasının dikine gitti. Simdi, bu yağmur, camurda dizimin dibinde olsaydı kotu mu?

— Sehirli kızları da tanımazdı!

— Tanımazdı ya. Ben disli gelin istemem yavrum. Benim gelinim yumusak baslı olmalı.

Beni ana bilmeli, ben de onu evlat. Disli gelin nasip etmesin Al ah bana...

Fattum utanarak:

— Al ah vere de soğuk iliklerine islememis olsa! dedi.

Meryem kaygıyla baktı:

— Sağlama saplıcan olur değıl mi?

— İnsallah olmaz. Aklına kotu seyler getirme...

— Olursa ya?

— Olmaz!

— Olursa ne yaparım ben? Sebzelere mi bankayım, ona mı?

Fattum utanc dolu bir sevinçle:

— Olsa bile, dedi, ona ben bakarım!

— Al ah razı olsun senden, benim iyi huylu kızım. Al ah gonlune gore versin...

— Yanından hic ayrılmam. Tulbendi sirkede ıslatır ıslatır alınına korum. Babam hastalandığında oyle yaptıydım. Hastanın dilinden anlarım ben. İnsal ah olmaz ama, olursa ben bakarım, meraklanma!

Dıarda horozlar tek tuk otmeğe baslamıstı. İkisinin de gozleri yeniden saata kalktı: Dorde geliyordu!

Meryem icini cekti.

Fattum'sa sevinçten gozleri parlıyordu. Sabahın yaklasması, geeeyi uykusuz gecirmesi filan umurunda değıldi. Nerdeyse sıırıslıklam gelecekti. Bisikletini omuzundan yere indirecek, bir kıyıya dayamayı olsun akledemeden, belki de tiril tiril titreyerek, "— Yatağıımı" diyecekti, "ana, cabuk yatağıımı ser. Hic halim

yok. Basım catlıyacak gibi ağrıyor"

Yatağıın cabucak serilivermesine yardım edecekti. Kemal yorganın altına girecekti. Girecekti ya,, girmeden once ustunu basını, ta ic camasırlarına varıncaya dek değısmesi gerekecekti ki, o zaman o da

dısarı çıkacaktı. Sonra gene girecekti odaya. Bas-ucuna oturacak, catlarcasına ağrıyan alnını uzun; uzun, hic yorulmadan oğacak, sirkede ıslatılmış tulbentleri arda arda koyacaktı catlarcasına ağrıyan basına.

Meryem :

— Ocak korlendi, dedi.

Fattum gene fırladı. Yeni bir kucak kuru dalla-ocağı canlandırdı. .

— Caydanlığı oturtayım mı?

— Oturt kızım.

Mor caydanlığı doldurup geldi, auoğtDoturttu. Kendini zorlamasına karsın

Meryemuncoyte uykusu vardı,

oyle uykusu vardı ki!

.; Mırıldandı ubio urn >iu!!o>Id-id>? qibs

— Nedir bu evlatlardan cektığım? Doğur, buyut, bu boylara getir, el kızıarı cekip alsınlar. Cefalarını

sen cek, sefalarını onlar sursun. Ama dünya iste. Bizim kaynanalarımız da bizim için böyle dertlenmişlerdir

herhalde. Ben yanarım yavruma, yavrum yanar yavrusuna. Yağmurda ıslandı mı?

Camurlara mı saplanıp kaldı? Yağmurlar, soğuk,.. Hele sarhostu da kendini tutamayıp su dolu bir hendeğe yııvar--landıysa? ;;

Gozleri birden yırtıcı bir kusunkiler gibi buyudu. Fattum'a korkuyla baktı. Oğlunu su dolu bir hendeğe bisikletiyle yuvarlanıp, sulara gomulmuş farzet-mekten gelen bir telasla kalktı, kuru bacakları uzıs-rinde comeldi. İyice heyecanlanmıştı. Su dolu hendeğe yuvarlanıp, sulara gomulmese, şimdiye, dek mesi gerekirdi. nı; Yoksa... 'ugnurt nugriuH

-lo Yoksa, boğulmuş olmasındı?O .ittoııd Dnnoi o>S -ns: Kafasında oğlu canlandı: Su dolu bir hendekte qjtrpina cırpına, sularla boğusa boğusa boğulmustu!

Telasla kalktı, kapı onune çıktı. Horozlar sağdan soldan adamakıllı surduruyorlardı otuslerini. Böyle olduğu halde henüz sabaha dair hic bir belirti yoktu. Oğlunun aksam uzerleri bisikletiyle geldiği yon"

gozlerini dikti. Karanlıklar duvar gibiydi.

Yanıbasında Fattum:

,ıni — Yoksa... deyip, kesti"k * on!od nnuonvA .O; Meryem «]— Yoksa..." diyenin Fattum olduğunu bir an unutarak, ofkeyle dondu. Ocağın ikinci kez korlenmesiyle yeniden guclenen gaz lambasının san ışığında, gozleri ates sacıyordu sanki. Xj un.

— Ne yoksa'sı? z n. ; -, ., Genc kız urktu ; rocs

— Hic. Oyle.. : fljbi. :io1ia

— Ne yoksası Fattum? ;;n

Kavga edip karakol uk mu oldu diyecekti Fat-turn. Vazgecti.

Yaslı kadın daha sert:

— Ne yoksa'sı diyorum sana Fattum?

— Hic camım, bir sey değil. Acaba dedim, sehirlı kızla beraber mi?

Meryem kopurdu :

— Al ah belasını versin sehirin de, sehirlinin de, kızlarının da! Butun bunlar hep onların yuzunden değil mi? Bu satlara kadar niye kalaydı benim evladım? Surtukler! Ben yavrularımı onlar için mi doğurdum?

Bu boylara onlar için mi getirdim? Boyunları altlarında kalasıealar. Lanet olsun. Benim kız gibi oğlumu bastan çıkardılar da.. Aaaah ne deyim o babasına... Basına bir is gelirse yavrumun, deli olur dağlara duserim gayri. Yavrum benim, canım, ciğerim, Kemal'im!

Hungur hungur bosanarak kendini Fattum'un kol arına bıraktı. Genc kız "Kaynanasını guclu kol arı

arasına aldı, odaya goturdu, sedire boylu boyunca yatırdı, ustunu orttu. Yaslı kadın

hıckıra hıckıra ağlıyordu.

Fattum sasırmıstı. Ne yapması gerekirdi aoaba? Gozune, masa uzerindeki coban marka kolonya sisese ilisti. Gitti, aldı. Kemal'in traslardan sonra kul andığı kolonyaydı. En cok da Cumartesi öğleden sonraları,

evin icini burcu burcu kokutarak cıkar giderdi.

Avucuna bolca dokup, "Kaynanasının alnını, sakaklarını, bileklerini falan ovmyıya basladı. Bu koku, yaslı

kadın icin de yabaneı değildi. Oğlunu busbutun hatırlıyarak, gozyasları arttı. Oğlu su dolu bir hendekte boğulmustu sanki.

Neden sonra geyirerek doğruldu :

— Ooooh, dedi. Al ah senden razı olsun yavrum. Biraz kendime geldim. İnsalah ağladığımnan kalırım...

— İnsallah teyze.

— Bak, sol gozum de seyirmeğe basladı..

— Hayırdır insal ah..

— Kor seytan insanın aklına kotu kotu seylere getiriyor.

— Getirir teyze. Bir sey olmamıstır insallah..

— İnsallah yavrum. Bir de bakarız ki, cıkmıs geliyor... Değil mi?

— Tabi teyze, elbette gelecek..

— Amma, bu sefer biliyorum ben. Hayırlısıyla gelsin hele... Cocukken yaptığım gibi, kıcına kıcına...

Edepsiz. Yureklerime indirecektin diyeceğim. Belki de bir arkadasında kalmıstır değil mi Fattum?

— Kalır kalır.

— Baktı yağmur azıttı, yol arı da biliyor...

— Belki de arkadasları btrakmamıstır

— Oyle ya, bırakmamıslardır...

İkisinin de gozleri dalmıstı. Meryem birden sordu :

— Ya bu sabah da gelmezse Fattum? Bir erkek sesi yanıtladı:

— Gider ararız!

Fattum'un yaslı babasıydı. Kızını gec vakıtlara dek beklemis, gelmeyince, Kemal'i de merak ederek, gelmis, huğun acık kapısından girmis, oda kapısında, konusmalarını dinlemisti.

Meryem :

— Buyur, dedi arapca, buyur kardas!

Yaslı Dakur iceri girdi, sedirin onune cıktı, tutun tabakasını cıkardı. Bir cıgara sararken :

— Kor seytan, dedi, insana az iğva vermez hani. Uymıyacaksın.. Al ah gafurrahimdir. Gonlunu serin tut, kalbini bozma. Arslan gibi delikanlı. Kim cesaret edebilir satasmıya? Arkadaslarıyla oturmus, biraz fazlaca kacırmıstı. Eh, genclik tabi...

Meryem, Dakur'a hazla bakıyordu : 'o?-

— Al ah senden razı olsun, dedi. YUfleğime su serptin... '|:<|.;;- ntmvoH .....

||| — Yarın5 gelir gerie, turku caşmP,cyoW urbalarını giyer..

.loy ip —Şehirli kızı unuttur, de! |"|||||r>J ını.'sO

— Unuttur ki ote bile gecer...!i .JoSiosnl

— Ben de ağladığımla kalırım aoği^oVi kardas?

— Hic merak etm& Sen benim>teaowHoin. Ağladığınla kalacaksın! oyu; atoe ;,a

.ommA |,-roMuopO ....slsri

—'rny#/??...!mJiG9b tıJsımlom DbniSDbD>i'iD lid Sabaha dek oturdular. ı<!d>! hldX

Pırıl pırıl güneş ıslak :toprdkforsıcaklığıyla vurmustu. Sebze tarlaları ılık ılık tutuyordu.

Bahçeciler kırk yamalı ust baslarıyla capa capalıyor-iardı. Küçük sarı kuslar, tibililer, serceler, sinekler hazla ucusuyor, bulutsuz, civit mavisini gökten sevinc yağıyordu.

Capa cıpalamakta pları bahçeci kadınlardan birinin gozu, Meryem'in huğuna ilisti.

Meryem, Fattum, Fattum'un babası hazırlanmış, bir yere mi gidiyorlardı?

Kadın daha dikkatle bakıp görebilmek için capasına dayanarak, doğruldu. Onu görenler de meraklanmışlardı,

capalarına dayandılar. İş bırakılmıştı. Fiskos hemen başladı:

— Nereye gidiyprjbunloir? ; ibe nulbUı Sabah sabah.ibaa jbrıg hooi

— Sehre mi? a didqso iis .r -ort i&Me var sehird8?3ni jbeb n az uo. Yoksa oğlu hala

gelritodi mi? -90 uilL sahi ha. Bir is olmaSinobasında oğlanın? naji- Ne gibi? >

'|' - .-vims

— Şehirli kızıyuzundeh..

— Olur olur...

— Oğlan bütün gece gelmedi eve. Gelse, sa-ibah sabah isine giderdi. Bugün gitmedi..

— Niye?

— O oğlan akıllı oğlandır. Dışarda hiç kalmaz!

— Bugün niye kaldı?

— Var var, bir iş var bunlarda...

İş'ten gelmediği üzerinde durdular ama, niye gelmemisti? Yoksa kızın yaşı küçüktü de

Kemal'i hükümet tutuklamış mıydı? Bak bu olabilirdi. O zaman söylememiş miydi en akıllı gecinenlerinden biri? "—Kertin bürya, oğlanı tevkif ederler" dememiş miydi? İşte etmişlerdi, ettikleri için de anası...

Bir baskasına göre, ne belliydi oğlunu tutukladıkları için gittiği? Oğlan belki de kızın yakınlarından biriyle takışıp, çekmiş vürmüş, ya da vurulmuştu? Tutuklamak gerekseydi, kızını alıp kaçırıldığı sıra tutuklardı. Aradan bunca zaman geçtikten sonra mı?

Daha bir baskasına göre, ne o, ne de buydu neden. Diyelim ki oğlanı tutukladılar! Anasının nereden haberi olmuştu da sabah sabah, kargalar boklarını yemeden kalkmış şehre gidiyordu?

İçlerinden biri:

— Doğru, dedi.

Kadınlarsa capalarını atıp bir araya gelivermişlerdi :

— Dakur'la kızına ne oluyor?

— Koca, kazık gibi herif!

— Utanmıyor da..

— Bir kızla ortada kalmıs!

— Oğlan, kızını istemediği halde... ne ayıp!

— Ayıp ki ayıp..

— İnsan ne kadar boynuzlu olmalı ki...

— O kız surukluyordur babasını. Azgın, utanıfnaz!

— ouruKiese Diie. Ayıp denen bir sey var. Ben; kendi nefsim, kızım hani olup

geberse, adımımı

atmam!

— Atılır mı?

— Atılmaz. Nisan olur arada, nikah olur, o zaman anlarım. Ama nikah soyle dursun, nisan bile yok. Sen ona el'sin, o sana yabancı. İnsan ne kadar kızmıs olmalı ki...

— Durun durun, aklıma baska sey geldi: Ya oğlan sehirde, kızın evine yanladıysa?

Bakıstılar. Neden olmasındı? Yanlar yanlardı.

— Kız, val aha aklınla cok yasa. Nerden geldh aklına?

— Ben bes oleceğimi bilmem. Vay Meryem vay., insan buyuk lokma yutmalı da, buyuk soz etmemeli.

Oteki oğul arımdan icim pek yandı, Kemal'ime sehirden kız aldırmmam diyordu...

— Keremine cok sukur. Al ah'ın parmağı yok ki taktığıynan adamın gozunu oysun. İste boyle yapar..

Keremine cok sukur. Anası neyse ya, su Fattum bokuyla babası olacak geyik... utanmıyorlar da!

— O kızın da basına cıkacak var, gorursunuz. Sehirli kızı polisler zorla goturduler ya? Meydan kendine kaldı bel iyor!

— Pis.

— Kara mesin..

— Bir gulmuyor mu, ağız varıyor kulaklara!

— Ayakları? Ayaklan ya?

— Duztaban mıdır nedir?

— Bundan sonra o kızı kimse almaz!

— Ben erkek olsam, tobe..

Bu konusmalar, guclu gunesin tam tepeye yaklastığı saata dek surdu. Gunes tam tepeye yukselmisti ki,ağacların koyu yesil denizi arasında yorgun"

bir polis gorundu. İlkin hic kimse secemedi. Camurlara bata cıka yurumekten hal olmustu. Ter icindeydi, boyuna kufrediyordu. Buralar nerelerdi? Butun gece karakolda nobet tutmustu, tam gorevini devredeceği sıra... Hep de onu bulurlardı boyle angaryalara!

Tarlaların alt basında durdu. Capa capalamak-ta olanlara ofkeyle seslendi:

— Heeeey... Kim var orda?

Baslar birden sesin geldiği yana kalktı, bakıldı, goruldu :

— Poui is!

Telaslandılar. Neden gelmisti? Hic bir ilgileri yoktu ki polisle. İclerinde ne asker kacağı, ne sehre^ inip kafayı cektikten sonra vukuat cıkarmıs biri, ne de hırsız vardı. Sabahlardan aksamlara dek capa capalarlar, gunesler devrildikten sonraları da evlerine cekilirlerdi. Hemen de kafayı vurup uykuya vardıklarından, kimsenin etlisi sutlusuyla ilgilenmezlerdi.

İsteseler de ilgilenemezlerdi zaten. Vergi borcu

icin geldi deseler... Bak bu olabilirdi ama, boyle bir sey olsa, yanında kara cantalı tahsildarın da bulunması gerekirdi.

İçlerinde hukümet adamının dilinden en iyi anlamakla gecinen biri vardı: Diyap, sisko Diyap:

— Ne korkuyorsunuz? dedi. Hukümet adamından korkacak ne var?

Sastılar. Bu sisko ne zamandanberi Jlukümet-adamından korkmaz olmustu?

Tahsildarın kara cantasını

gorunce bucak bucak saklanan o değil miydi? Sehire bamyı, patlıcan, domates filan satmaya; goturduklerinde, onune gelen kravatlıya selam cakan, karakol uk olmamak icin kopuklara harac veren,

"— Omrumde yolum devlet kapısına dusmedi, sukur" diyen...

Gene de:

— Yassa Diyap, dediler. Kos git, orda konus, buraya getirme!

— Getirme Diyap, sen kendin git!

Sisko Diyap, cok iri bir balkabağını hatırlatarak, genis kenarlı hasır sapkasını duzelitti:

— Ahmaklar.. Polisten de korkulur muymus?

Hızlı adımlarla tarlanın alt basındaki polise doğru giderken, cesaretine kendi de sasıyordu. Yanında yonunde kız, oğlan cocuklar da ondan cesaret alarak kosmuslardı.

Bu yandaysa sonuc, merak, hatta heyecanla bekleniyordu.

Sisko Diyap hasır sapkasını cıkarıp polisi saygıyla selamladıktan sonra, polisle, cocukların pek de anıyamadıkları bir dil e konustu ve heyecanla haber verdi arapca :

— Sehirli kızın kardası, Meryem'in oğlunu tabancayla vurmus!

Cocuklar her seyı anlamıslardı. Kızlı oğlanlı cocuklar bacaklarının olanca gucuyle haberi kosturdular.

Sanki cok sevindirici bir haber, bir mujde goturuyorlardı da, kim daha once gotururse bahsisi o alacaktı!

Kara haber soluk soluğa cocukların hemen hepsi tarafından aynı zamanda verildi. Bu hic beklenmi-yen bir seydi. Demek bunun icin Kemal gece gelmemisti?

Haber lahzada simsek hızıyla, dal budak salarak buyuyup sisiyor, alabildiğine genisliyordu. Demek cekip

vurmuslardı? Bilip duruyorlardı zaten. Dememisler miydi? El mi yaman, bey mi yamandı! Canım aslına bakılırsa, duslerde gorulup duruluyordu. Al ah onlara malum etmisti. Dus, dusler yalan soylemezdi.

Kara Zeynep de bir gece dusunde oğlanı gormustu. Kızın sırtına binmis gidiyordu da, kız beyaz bir at oluvermis, nedense urkup oğlanı ucuruma atmıstı. Kız, kızgın haberdı. Demek ki oğlan, kız yuzunden vurulacaktı!

Duslerin bos olmadığını hep biliyorlardı doğrucası. Demek anacığına da malum olmustu ki, sabah sabah erkenden kalkıp usul acık gitmisti. Dakur'-la kızına ne demeliydi ya? Oraları da ardına takıp gitmek,

usul acık gitmek miydi insanlık? Madem biliyordu oğlunun vurulduğunu, komsulardan ne demeye gizlemisti? Komsular duyarsa ne olurdu? Dusman mıydı komsular? Duyarlarsa "—

Oh olmus" mu derlerdi? Demek komsularını yurek soğutucu, oh olsun deyici dusmanlar biliyordu? Bilmese, gelir soyler,

teselli arardı. Evet evet, dusman biliyordu. Madem boyle, oh olmustu oyleyse. Al ah, dağına gore kar verirdi. O, onları madem dusman biliyordu, onlar da onu dost bilecek değil erdi ya!

Sisko Diypap koca gobeğini cıkara cıkara su tavsiyede bulundu:

— İsin aslını öğrenmeden hukum vermeyin! Sisko Diypap'ın cevresi alınırverdi:

— Hadi hadi., herkesi kendin gibi bilme!

— O ne ağzı karadır o!

— Onu bilen bilir..

— Oğlunun vurulduğunu bilmiyordu da sabah sabah ne diye yolu tuttu?

— Cevap ver Gevap!

— O ne icten pazarlıklıdır o!

— Kan kusar, sordun mu da: Kızılılık serbeti icdim, der!

— Kurban olayım Al ah'a...

— İsteddiği kadar saklasın bizden. Al ah bizimle. Bak, polis gonderip nasıl haberi ulastırdı?

— Al ah ona kel versin de tırnak vermesin!

— Ami i n...

Meryem'le otekilerinse hala hic bir seyden haberleri yoktu. Sehire inmislerdi ama, Kemal'in yıl ar yılı

calıstığı fabrika nerdeydi?

Yorgunluktan bacaklarında derman kalmıyan Dakur:

— Beni dinleyin, dedi. Surda biraz soluklanıp, gidelim yerimize. Bir hafta dolansak bulamıyacağız.

Vallaha dilim damağıma yapıstı!

Meryem'in de hali hal değildi ama, buluverecek-lermis gibi geliyordu :

.— Bilmem ki., polise sorsak mı acep?

Noktadaki polise yaklastılar. Dakur, karton siperi yer yer kırılmış, tozlu kasketini çıkararak polisi selamladı.

Polis sertce:

— Ne var? Dakur yutkundu. Meryem :

— Oğlumu arıyoruz, dedi bozuk Turkcesiyle. Polis hic bir sey anlamamıstı. Gozleri

Fattum'urt yuklu goğsunde:

— Kimi arıyorsunuz? Fattum :

— Kemal'i.

— Hangi Kemal'i?

— Benim oğlum..

— Ee?

— Aksam eve gelmedi. Hic boyle huyu yoktu. O sehirlı kızı aklına taktı takati...

Polis bu berbat Turkceden hic bir sey anlamı-yordu. Fattum'un cok hosuna giden yuklu goğsu olmasa dinlemiyecekti bile. Aslında haksız da değildi. Bu isler gorevi değildi ki. Kimin,

ne sikayeti varsa gorevli katı bulup oraya yapması gerekirdi!

Karsısındakilere soyle bir baktıktan sonra :

— Sarı cizmeli Memet ağa, dedi. Oğlun eve gel-ımediyse, çalıştığı yerdedir. Ordan ararsın. Haydi, mars!

Dakur, aklederek polisi yeniden selamladı:

— Sağ ol!

Ayrıldılar. Ayrıldılar ama, ne yapacaklardı? Nereye gideceklerdi? Kemal'in çalıştığı yer nerdeydi?

Çalıştığı

yerin adı neydi?

Meryem'in de yorgunluktan dolasacak hali kalmamıstı.

Dakur kimbilir kacıncı kez :

— Beni dinle bacı, dedi. Simdiye belki de eve gelmistir!

Meryem kuskuyla baktı:

— Acaba?

— Oyle geliyor bana..

— Oyle geliyor ha?

Fattum'un da yuklu goğsu, koltuk altları terden sırılsıklamdı:

— Gelmistir belki teyze, gidelim!

Meryem dusundu: Olabilirdi. Yorgun argın, belki de geceki yağmurdan sırılsıklam gelir, bakar kapı

kilitli... Ele güne karsı... Komsular, "— Avrat delirmis!" diyebilirlerdi. «]Oğlunu kapıda koyup gezme geziyor sabah sabah..."

Gec kalmıscasına telaslandı:

— Doğru doğru., en iyisi evimize donmek! Yolu tuttular.

Yolda pek konusmadılar. Konuşmanın gereği de yoktu. Kemal coktan gelmistir simdiye. Gelmiş, bisikletini evlerinin kerpic duvarına dayamış, kapı onunde ofkeli ofkeli dikilmekteydi. Dakur'a gore, belki

de soğup saymaktaydı. Meryem'e goreyse, soğup saymazdı. Yoktu boyle huyu.

Fattum'sa soğsun, saysın, kıyametleri koparsın istiyordu. Aksam uzerleri dardağan ağacının uzerinden dardağanlarla tasladığı zamanlar nasıl ofkelenir, soğur sayardı? Asıl hosuna bu soğup saymaları geliyor, o gunleri hasretle arıyordu.

Bahcelere vardıkları sıra, adımlarını artık ters mers atıyorlardı ki, Meryem :

— Dinlenelim, dedi.

Oracığa comeldiler. Dakur bir cigara sarıp fosurdutmaya basladı.

Her ucunun aklında da, Kemal'in gelmemis olması!

Ya gelmediyse?

Gelmediyse yapacakları bir sey yoktu. Gelmesini bekliyecekler, hic gelmezse o zaman... belki de kızın evine kapağı atmışlığını dusuneceklerdi ki, Meryem buna bile razı olabilirdi. Butun mesele, gece dusunduğunce,

su dolu bir hendekte boğulmuş olmaması. Canı sağsa, varsın sehirlı kızıyla evlensindi.

Oteki ağaları gibi onu da unutmaya çalışırdı. Yeter ki canı sağ olsun, Al ah olum kederi vermesindi.

Dakur agorasını bitirip kalktı. Otekiler de kalktılar. Bir an önce gidip kuskudan kurtulmalıydılar.

— Doğru bacı, doğru...

— Ne desek boş. En iyisi..

— Tabi canım.

İkinci güneşinin altında bahçeciler capa capalı-yorlar, ya da öyle görünuyorlardı. Kara haberi onlardan duymasındı kadın. Gelsin, haberi kendi versin, ağlasın, kendini yerden yere atsın, baygınlıklar gecirsindi.

Gözüyle baktılar: Kadında hiç bir keder izi yoktu. Çalışmakta oldukları tarlanın kıyısından ağır ağır geçmişler, eve gitmişlerdi. Tuhaf, hem de çok tuhaftı! Oğlu öldürülen bir ana böyle umur-suz mu olurdu? Maksudı, kara haberi "Düşman" bil430

diği komsularından gizlemek miydi? İstedince gizlemeğe çalışsın., biliyorlardı. Polis gelmiş, haber vermiş, hatta bir de kağıt bırakmıştı. Diyar'taydı kağıt" Sisko Diyar'ta!

Meryem kaygıyla bakıyordu Dakur'a.

Dakur telaşla bir oğara yaktı.

Fattım iç geçirdi.

— Şimdi ne yapacağız? dedi Meryem. Bildiği yoktu ki Dakur'un..

Fattım parlak bir fikir attı ortaya :

— Geldi, bulamadı, donup geri mi gitti acaba? Ucu, ellerinde olmadan, bakışlarını capa capalamakta olanlara cevirdiler.

Capa capalamakta olanlarsa öyle kızıyorlardı ki! Kadınlar, Sisko'yu boyuna sıkıştırıyorlardı:

— Gotur kağıdı ver. Ver de anlatsın bildiğimizi!

Sisko Diyar sasırmış kalmıştı. Kadınlar ne derlerse desinler, isterse onları düşman bilsin, gene de o da baskaları gibi anaydı. Bunoa insan varken, ne diye o goturecekti kağıdı? Kara haberi o niye verecekti?

— Hadi be Diyar emmi!

— Ohooo...

— Polisle konuşan sen değil misin?

— Korkuyor musun yoksa?

— Korkuyooooor...

— Ayıp ayıp. Su kalıbı, kıyafeti gören de dev beller!

Sisko Diyar caresiz, geniş kenarlı fotr sapkasını düzeltti. Düzeltti ya, gene de çekimsizlik içindeydi.

Kalıp kıyafeti, görenin dev bel emesi önemli değildi, önemli olan...

— Hadi be Diyar emmi, hadi be., ohooo!

Aniden düğmesine basılmışcasına davrgandı. Cebinden kağıdı çıkardı, tam gidecekti, baktı onlar bu yana geliyor. Ferahlıyarak durdu :

— Gelsinler bakalım..

Ne de olsa tek başına gidip haber vermek baskaydı, burda, kalabalıkla birlikte olmak başka!

Capacı kadınlar, Sisko Diyar'ı unuttuverdiler. Geliyordu. Hepsini düşman bel iyen, gittiği

yeri onlardan gizleyen kocakarı geliyordu. İyi ama, ne diye geliyordu? Madem biliyordu oğlunun olduğunu, boylesine rahat, sakın olmaması gerekirdi. Hani Kemal'i oteki oğul arından çok sevdiği? Boyle mi severdi Kemal'ini? Kemal dedi mi, ağzından bin Kemal'i boyle mi dokerdi?

Kimseye bir sey demiyordu Sisko Diyp ama, kadının henuz kara haberden bilgisi yoktu. Olsa, imkanı

yok, kendini yerden yere atar, debelenirdi!

Kazmalara dayanılmış, heyecanla bekleniyordu gelmeleri. Bakalım nasıl bir tepki gosterecekti kara haberi isitince?

Meryem onden yuruyordu. Ardında Dakur, en arkada da Fattum. İyice yaklastıkları sıra, elinde polisin verdiği kağıtla Sisko Diyp one çıktı. Meryem, oğlunun gelip gelmediğini tam soracaktı ki. Sisko Diyp genis kenarlı fotr sapkasını çıkarıp :

— Basın sağ olsun Meryem, dedi. Al ah baska keder vermesin!

Elindeki kağıdı uzattı:

— Bir polis geldi siz gittikten sonra. Bunu verdi. Karakola gidecekmissin!

Meryem yutkundu, iki yanına baktı, sonra fersiz gozlerini Sisko Diyp'a cevirdi:

— Basım mı sağ olsun Diyp? Diyp da sasalamıstı:

— Ne yapalım, kaderi boyleymis. Çok acındık amma...

— Kime? Oğluma mı? Kemal'e mi acındınız? Yoksa oğluma bir sey mi oldu?

Sisko Diyp'ın yakasına yapıstı: — Oldu mu, Diyp? Oğlum oldu mu? Oevap ver: Oldu mu oğlum?

Sisko Diyp'ın bası onune dustu.

Her sey anlaşılmıstı. Bir an tarlaları korkunc bir cığlık dolastı. Sonra iplerini koparmıscasına, kalabalıktan

sıyrılıp avaz avaz kosmaya basladı. Sacını basını yoluyor, ustunu basını parcalıyor, korkunc cığ-iiklariysa ta uzaklarda yankılar yapıyordu.

Fattum'la babası, butun bahceciler ardından kostular. O, sehrin yolunu tutmus, camurlara, su birikintilerine bata cıka kosuyor, kosuyordu. Oyle guclenmisti ki, kosarak sehre gidecek, sehrin kanlı

disleri arasından oğlunun kanlı cesedini cekip alacak, ne olursa olsun oğlunu, ciğeri Kemal'ini bağırina basacak, belki de onunla birlikte mezara girecekti.

Birden camurlara yuvarlandı. Kalkmak istedi, gene kaydı. Fattum'la otekiler yetistiler. Gozleri yuvalarından uğramıs, yer yer camur icindeki yuzu korkunc bir hal almıstı.

— Bırakımın, tutmayın beni, bırakın! Bırakmadılar.

— Yavrum, Kemal'im, bir tanem!

Sonra bir cozulme, bir gevseme... Fattum'la otekilerin kol arında bayıldı. Kus kadar hafifti. Huğunun onune tasıdılar. Herkes isini bırakmıs, yardımına kosmustu. Camurlar icindeki, sıırıslıkam ustunu basını

soydular, kurularını giydirdiler. Dedikodu unutulmus, kadınlar tek yurek, tek caba halinde sağa sola kosusuyor, ona faydalı olabilmek icin adeta yarısıyorlardı.

Fattum'un aklına bir ara icerdeki masa uzerinde duran Coban marka kolonya, Kemal'in kolonyası geldi

Bir kosu, odadan içeri daldı. Kemal'in duvarda asılı karakalem portresiyle karsılılaşarak durdu.

Unutmustu. Sendeledi, sedire kapandı. Hıçkırıyor, omuzları sarsıla sarsıla hıçkırıyor.
XVII.

Gül u'nun kolu kanadı karılmıştı. Günlerden beri yarı baygın yatıyor, boyuna Kemal'i sayıklıyordu. O

gecenin dehşetinden kurtulamamıştı. Analıkları, yabancı kadınlar bir an basından ayrılmıyor, öğretmenlerden gecilmiyordu ama, kulağına söz girdiği yoktu. Ağzından tek lakırtı çıkmıyor, kimsenin yüzüne bakmıyor, bakmak gelmiyordu içinden.

Sorusturmada bile pek bir şey söylememişti.

Sorusturmada asıl notu berber Resit almıştı:

— Ben, demisti, ifademi Al ah için vereceğim. Surda bir yabancıyım mesela... Ei mi vicdanıma koyup...

Al ah için de elini vicdanına koymustu:

Cemsir'in kızı Gül u, büyük çiftçi, adı dil ere destan, yedi duvelin bilip, tanıyıp, saydığı Muzaffer beyin yiğeneğine sozluyordu. Fabrika makine dairesinde çalışan yağcı Kemal'se, aynı fabrikada işçilik yapan kıza gözünü takmış, ardını bırakmıyor, kız kendine verilmezse kan dokeceğini soyluyor, korkunc haberler gönderiyordu. Hatta o gün, yani kızın kardesinin bu cinayeti istemiye istemiye islediği gün, kafayı

çekmiş, eve taarruz etmiş, evin kapısını ma-pısını sokup atmış, bu da yetmezmiş gibi kızın babasını, kardesini, hatta o sırada evde bir misafir bulunan berber Residi bile yumruklamıştı. Bunun üzerine kızın kardesi de, genç çocuk, ateşli çocuk tabii, dayanmamış, fabrika mudurunun karısından onartmak için alıp, sırf raslantı, üzerinde nasılsa bulunan tabancayı çekmiş...

Oradaki delil ere göre mahkeme, Hamza'nın yasının küçükluğunu de göz önünde tutarak, oteki hafifletici sebeplerle birlikte, dört yıl hapis cezası vermişti.

Ne olursa olsun ucuz kurtulduklarına inanıyorlardı. Hamza'nın ceza evine yol andığı günün akşamı kara kara düşünen Cemsir'in koluna giren Resit:

— Ne düşünüyorsun kurban? demisti. Yarın as-ri ceza evine gider, iki sene sonra gene dizinin dibinde.

Evlât, böyle günde lazımdır. Sana öte dünyada sefaat edecek değil ya!

İlk günlerin yadırgılığı geçtikten sonra Hamza ceza evine alışmış, sağı solu, girdiyi çıktığı bellemiş, çay, kahve esrarlı çigara alemlerine katılıp, ceza evi usulu, iyi bir tesbih uydurmuş, avluda afili voltalar atmaya başlamıştı.

İlk zamanlar: "— Seytana uyduk. Bir kazadır oldu.." derken, sonraları ağzı değişmeye başladı: "—

Esasta vaziyet başka.. Ulan dedim, biçimli ol, anam avradım olsun seni ciğ gibi yerim, dedim. Amman Hamza ağa, ben ettim sen etme. Tobe vallaha, bir daha kızın ardında görürsen çek vur, dedi. Meğer dalga gecermiş biznen. Lan biz oynanacak, dalga gecilecek adam mıyız? Tabancamı çektim, beynini parçaladım"

Bir gün soyle bir olay oldu. Hamza gene islediği cinayeti anlatıyordu:

— .....anca bir haber alındı kulağıma, bacımın ardında dolanıyormuş... Tepem attı efendi. Biz, bacısının drdında dolanılacak adam mıyız? Yer miyiz bunu? İki paralık bir oğlan

bacımızın ardına dussun... olur mu? Kitaba sığar mı? Karnım almadı efendi, tobe... Bir dostum var, kocca fabrikanın mudurunun avradı. Beni nasıl seviyor, bildiğin gibi değil. OI deyim anide olur. Oyle avrat ki...

Cesitli cinayetlerden yirmi dort yıla hukumlu İbrahim sozun tam burasında basını yorgandan çıkarıp:

— Hanginiz hanginizin avradıydınız?

diye sorunca, kahkahalar yukseldi.

Hamza'nın duru beyaz yuzu al gibi kızardı. Bugüne bugün "Kıtabden yatıyordu. Dağ gibi delikanlıyı

çekip vurmus, daha doğrusu, cir gibi yemisti.

— Ne demek o? diye efece sordu.

Yirmi dort yıllık İbrahim gunlerdir tutuluyor, bir pundunu arıyordu zaten. Yataktan don paca fırladı, karsısına dikiliverdi:

— Ne demek o mu?

— Oyle ya, ne demek?

İbrahim yukardan aşağı bir, bir daha!

Hamza yuvarlandı. Kalkarken bir daha!

Sonra da tekme/sil e, tokat... Yerlerde yuvarlanıyordu. Neye uğradığını sasırmıstı.

Kolu kanadı kırılmış, ufalmıs, gulunc duruma dushmanı.

İbrahim:

— İnek, dedi. Dun bir, bugün iki. Dayı mı kesildin basımıza?

Hamza yatağı kıyısına cokmus, ağlıyordu. İbrahim sıkıladı:

— Bir daha surda burda cart curt ettiğini duymayım ha!

Hickırıyor, karsılık veremiyordu. İbrahim ayağıyla durttu:

— Sana soyluyorum!

Korku dolu gozleriyle yas yas baktı:

— Buyur!

— Bir daha duymayım surda burda cart curt ettiğini..

Duymazsın. Duyarsam? Duymazsın. Duyarsam lan?

Tekme korkusuyla toparlanarak: — Gene dov, dedi.

O gunden sonra Hamza, yirmi dort yıla hukumlu kaatil İbrahim'in cevresinde pervane kesildi. İbram abi" aşağı, "İbram abi" yukarı. Yatağını da İbrahi-min yatağı yanına tasıdı. Yemeklerini birlikte yiyor, çayı kahveyi birlikte iciyor, Hamza'nın sık sık gelen ziyaretçilerine birlikte çıkıp, birlikte konusuyorlardı.

Mudurun karısının iki gozu iki cesme, cesit cesit hediyelerle geliyordu. Ağlamaktan goz kıyılarında mor halkalar peydahlanmıstı. "— Hamza'cığim" diyordu, "— ah Hamza'cığim, ben sensiz ne yapacağım dort yıl?"

İbrahim bıyıkaltından guluyordu:

":— Uzulme abla, Gun doğmadan neler doğar.. Yarın bakarsın Asri ceza evine gider, yahut Demirkıratlar

basa gecer, af çıkar. Dur bakalım... Uzme kendini"

Kadın kesenin ağzını iyice acmıstı. Basta İbrahim, gerekenleri memnun ettikten sonra,

yalvarıyor-du:

— Nolursunuz Hamza'ma iyi bakın, yalvarırım! İyi bakılıyordu.

. Yirmi dortluk İbrahim gece gündüz, yanından bir an bile ayırmıyordu, "Meydancı" denilen, hırsızlıktan

hukumlu iki hizmetçi yemeklerini pisiriyor, yataklarını serip topluyor, caylarını kaynatıp kahvelerini ayaklarına getiriyorladı, Hatta aptesaneye ibriklerini bile bunlar doldurup goturuyor, aptesane kir-liyse bunlar yıkayıp temizliyorlardı.

. Keyifleri beyde yoktu! ,

Coğu kez Hamza, basına mor ipekten pusu sarıyor, pusunun pusku u uunu sol kasına doğru dusurerek, cok guzel bir kızı hatırlatıyordu.

Boyle zamanlarda delikanlının seyrine doyum olmuyordu. Baska koğuslardan da "Erbap"lar gelince, İbrahim fena halde kıskanarak cıldırıyor, emrediyordu:

"— Cıkar o pusuyu lan"

"— Peki İbram abi.."

Cıkarıveriyordu.

Dil ere destan olmustu. Geceleri duslere giriyor, "Hamza" değil. Ayvaz diye sozu ediliyordu.

Arada babasıyla berber Resit de geliyordu ziyaretine. Hediye filan getirdikleri yoktu. Mudur karısının cocuğu hemen hemen kus sutuyla beslediğini biliyorlardı.

Hamza da zaten onlardan hic bir sey istemiyordu:

"— Siz kendi dalganıza bakın. Benim burda keyfim beyde yok. İbram abiyle yan bakana yan takıyoruz.

Oyle değil mi İbrahim abi?"

Berber Residin hic gozu tutmadığı bu gaga burunlu, ince uzun, ama sıırım gibi otuzluk adam, bıyık altından guluyordu:

"— Benim canım sağken sana burda kimse dm diyemez"

Resit caresiz karsılık veriyordu:

"— Eferim, oyle olmalı. Burası hazret-i Yusuf mekanı. Burda erkekler yatar. Sen adi suctan dusmedin, kıtallikten dustun bugune bugün. Namus meselesi... Yarın bacını da uğurlarsak çiftliğe..."

"—Sahi, ne oldu o mesele?"

Goğsune ovucunun iciyle gururlu gururlu vuruyordu:

"— Evel Al ah, sonra ben! Benim canım sağ olduktan sonra..."

"— Ne diyor?"

"—Kim"

"—O. Gul u?"

"—Hic. Kolu kanadı kırıldı iyice. Ben demedim miydi? Fel ah oğlu aradan çıkmazsa bu is duzelmez demedim miydi?"

"— Hala, istemem mistemem demiyor mu?"

"— Bir sey dediği yok. Arpacı kumrusu gibi dusunup duruyor. Dusunsun, gecer. Yavas yavas unuttur.

Yol yoluyla orman da baltayla. Ben bunu bilir bunu soyierim! Sonra, enisten, Ramazan

bey..."

Hamza gururla:

"— Ne diyor?"

"— Ne desin?"

"—Nasıl vurduğumu anlataydın gayri..." "—Anlatmam mı?"

"— Ne dedin? Kanına dokandı, tabancasını bir cektii... mi dedin?"

"— Orası lazım değil. Beni bilmez misin? Al adım, tel edim, pul adım..."

"—Ask olsun bizim kayına demistir gayri..." "— Demez mi?"

"—Oyle asilzade, kabadayı bir eniste... İsitmis ki kayını vukuat islemis, atlayıp gelmez mi?"

O gun Zaloğlu gercekten de geldi. Dayısından asırdığı bes, altı paket ucu yaldızlı Sipahi cigarası, balık yumurtası, cay, kahve, seker, et...

Alabildiğine heyecanlıydı:

— Yasa kaynım, bravo. At da sana avrat da! Hindi gibi kabaran Hamza:

— Tabi yahu eniste, karsılığını verdi, ne belledin? Olduk mu? Nerden baksan iki paralık bir amele parçası. Sonra, sen ortada yokken ben neciyim? Senin malının bekcisi değil mi?

— Eksik olma. Nasıl rahatın?

— Rahatım mı? (Guldu) Enisteme hele yahu. Bizim rahatımız nasıl olur? Kim bizs dm diyebilir?

— Yasa! !"

— Yan bakana yan takarız teknil. Oyle değil mi İbrahim abi?

İbrahim basını salladı:

— Çok yaman senin bu kayınca bey. Hapisa-nenin Ali kıran bas keseni oldu Al ahıma...

Hamza:

— Sıkıntımız bes, rakı! dedi. Rakı da olsa, insan sittin sene yatar burda!

Zaloğlu fısıldadı:

— Avrat? Avrat dalgası? Hamza ic gecirdi:

— Sorma eniste.. Geberiyorum ya, hasbi geciyorum. Neden? Cunku, yiğit boyle gunde beili olur. Yiğit dediğin, eline, beline diline sahip olaeak!

, İbrahim goz kırptı elinde olmıyarak:

— Canım isin o tarafını idare ediyoruz iste.. Zaloğlu merakla sordu:

— Asri aeza evi filan?

— Valla eniste hepsi olacak sayende. Cezamın ucte birini doğru durust yatayım hele...

Ondan sonra gonderecek Mudur bey. Yani senin anlıyacağm, Fel ah oğlu cir gibi yendi!

Goz kırptı:

— Ben burdan çıkınca dunyanın Al ahını sasıracağız değil mi?

— Bak hele bak!

— Atlayıp atlayıp İstanbul'a?

— Tamam.

— Sut beyaz avratlar?

— Sozu mu olur?

— Yan bakan olursa?

— Yan takarız be kaynım, sen emret. Yeter ki gunler gecsin, cık!

Gunler ağır ağır, ama gene de zorla geciyordu. Geciyordu ya, yanıp tutustukları Hamza'ya ulaşamayan, yirmi dortluk İbrahimeyse ifrit olanların dedikodusu rahatlarını kacırmaya baslamıştı: Ne olacaktı bu isin sonu? Herif gece demiyor, gündüz demiyor, nikahlı karısıymış gibi... Kimseye de aldırdığı yoktu.

Yani ne? Geyik imiydiler?

Hamza bir gün İbrahim'in kısıktmasıyla koğusta ana avrat bastı kufuru.

— Bana hic kimse karısamaz; dedi. Hic kimse benim keyfimin kahyası değil!

Sonra da İbrahim'in boynuna sarılıp çocuk avurtlarını optu.

Sarı sarı parıyan ufacık gözleri, avurtları çocuk kuru yuzu, sivri cenesiyle kurdu hatırlatan İbrahim memnun, guldu. Koğus halkına gururla baktı: "—Goruyorsunuz ya, ne yapsanız, ne deseniz, ardımızdan ne kadar atsanız bos. O bana asık, ben ona" demek istiyordu.

Mesele kalmamıştı. Ha aynı yatakta yatmışlar, ha yatmamışlar.

Ceza evi hamamında bile birlikte yıkanıyorlardı! O gün berber Resit, ufacık gözlerinde sevinc, geldi, mujdeyi verdi:

— Tamam! Hamza anlamadı:

— Ne tamam?

— Bacın razı oldu.. Sevinçle calkanarak:

— Oldu mu? Deme Resit emmi?

— Oldu ki ote bile gecti..

— Ne diyor?

— Ne diyecek, nasıl bilerseniz oyle yapın diyor...

Hamza sevinçten yerinde duramıyordu. Nasıl stvinmezdi ki, kız kadesi Muzaffer beyin dil ere destan çiftliğine gelin gidiyordu! Artık karada olum yoktu ona. sozlerinin onunden koca çiftlik, iriyarı Muzaffer bey, buğday harmanları, göz alabildiğine beyaz,

bembeyaz patlamış pamuklarıyla tarlalar gecti. Beyin su gibi akan pırıl pırıl kocaman hususi'si, suruler, atlar, itler, inekler, kalaylı bakraclarda yeni sağılmış, dumanı ustunde, sutler, yayıktan yeni çıkmış tereyağları, kaymak tapsileri... Burdan çıkınca o da bu çiftliğe yanlıyacaktı. Daha simdiden bacısının çiftliği sayılırdı. Çok değil on yıl sonraysa gercekten bacısının olacaktı!

O gece koğustakilere cay, kahve, hatta esrarlı cigara ikram etti. Yirmi dortluk İbrahim bağlama caldı.

Yakıstıranlar oyun oynadılar. Muhabbet gece yarısından çok sonralara dek surdu. Hamza, ona çok yakışan, onu, erkekten çok güzel bir kıza benzeten mor pusuyu gene Koroğlu'nun Ayvaz'ı gibi basına sarmış, pusunun puskul u ucunu sol kasına dusurmüştu. Esrarlı cigaranın dalgasıyla kalkıp, tumbul kalcalarıyla kıvıra kıvıra oynamaya baslayınca, İbrahim cilaya, yani aska gelmiş, bağlamanın tellerini koparmış, sonra da bağlamayı koğus betonunda parcalamıştı.

Hamza kosmuştu:

— Ne yaptın İbrahim abi?

İbrahim ne yaptığını biliyor muydu ki:

— Kırdım, parcaladım bağlamamı..

— Niye? Yazık değil mi?

— Sana bin, on bin bağlama feda olsun!

Hamza da cosmos, İbrahim'in boynuna sarılmıştı.

Sonra gene koğuş halkına kimbilir kacınıcı kez tavsan kanı caylar demletilmiş, arkasından kahve, cigara paketleri atılmıştı ortaya.

Hamza, muhabbetin iyice koyulduğu sırada anlatmaya başlamıştı:

— Enistem deyip gecmeyin. Bir dayısı var, herif enine, boyuna adam ki tıpkı Zaloğlu! Bir tarihte, iki mi, uc mu, pasa, dan dun etmiş. Demisler senin beyliğin, çiftlik sahipliğın bize vızgelir. Pasalar amma, bilmem hangi padisehm dağ gibi pasaları. Enistem'in dayısıdır, demis: eeey pasalar, ne demek istiyorsunuz? Kactan asağı olmaz? Hık mık demeye kalmamış, enistem'in dayısıdır iskemleyi arkalığından

tutup pasaların kafasıdır diye vurunca, pasalar duman! Herifi bir gorseniz, korkudan dudaklarınız ucuklar anam avradım olsun. Onun gibi adam mı var? O tarlalar, o evler o konaklar... Karun serefsizim.

Enistem dersen, bizim İbrahim ağa gordu, nasıldı İbrahim ağa?

İbrahim esrarlı cigaranın mastorluğı icinde:

— Halis Zaloğlu, dedi. İnsan gorunce cekiniyor..

Hamza sasaladı:

— Kim? Enistem mi? Laf karıstırdı:

— Tabi enisten. Bunun enistesı gibi var mı? Gene de sordu:

— Enistemi dıyardan tanırırsın değıl mi?

— Bak hele bak. Muzaffer beyin yiğeni Ramazan bey de, orda dur. Nasıl tanımam? Kim tanımaz?

— İki sene sonra burdan cıkınca onların çiftliğine gidecem iste ben. O çiftlik bizim sayılmaz mı?

— Sayılmaz olur mu? Enistenin dayısının çiftliği..

— Dayısı olunca?

— Çiftlik yiğenine kalır kanunan!

Keyifle usteledi:

— Yeğeni kim?

— Enisten!

— O kadaaar...

Dalmıştı. Muzaffer beyin pırıl pırıl hususisinin direksiyonundaydı. Simdi direksiyon kul anmayı

bilmiyordu

ama, o zaman öğrenecekti ister istemez. Yani öğreneceğı zamanlardan bir an, bir dilim. Basında altı

parcalı kasket, dirseklerine dek sıvalı kol an, pufur pufur gidiyordu. Hem de doğru İstanbul'a! Bir takım renkli kart postal arla, sinemada gorup kafasında canlanan İstanbul'a..

İc gecirdi:

— Bacım diyor ki, Hamza diyor, kardasım. Çift-lik benim değıl, senin. Sen benim biricik kardasım-sın.

Bu dünyada benim senden baska kimim var?

İbrahim kısiii gozlerini Hamza'ya dikmiş, "— Kendi boylesine güzel, bacısı kimbilir ne afet-i devrandır"

diye geciriyordu.

Yavas yavas Hamza silindi, ya da Hamza, az daha değişip kız haline girdi. İbrahim bu kızı kol arının arasına aldı, oksamaya başladı. Esrarın verdiği dalgayla da ici kotulenerrek yatağa kapanıp kaldı.

— Ne oldu İbram ağaya be?

— Esrar carptı galiba!

Koğusun tecrubelileri üzerinde durmadılar:

— Mastor oldu eanım, korkacak bir sey yok.. İbrahim, el birliğiyle yatağına yatırılıp, yorgan üzerine cekildi.

Mil et yarıda kalan konuşmasının surmesini istiyordu:

— Sonra Hamza ağa?

İbrahim'in yokluğundan faydalanan "Erbap", Hamza'nın cevresine daha bir sokulmuşlardı.

XVIII.

Gul u, boyun eğmekten başka caresi kalmadığı için, "—Peki" demisti, «]peki amma, ben de Gul-lu'ysem

o soytarıya avrat olmam"

Berber Resit ağzını kapamıstı:

— Kızım, yavrum, evladım... # Ona da ayrıca tepesi atmıstı:

— Kızımı, yavrumu, evladımı yok! Benim arslan gibi sevgilimi hakladınız, ben de Gul u'ysem sizin basınıza oyun komaz çıkarırım!

Varsın çıkarsındı. Butun mesele, kızın teslimi, geriye kalan bes yuzun alınmasıydı. Bes yuz alındı da kız çiftliğe yol andı mı, mesele kalmıyaeaktı. Bu bes yuzun de gene bir yuzluğ u herhalde ve elbette Residin olacaktı. Butun mesele buradaydı!

Kız ne pahasına olursa olsun çiftliğe gitmeliydi!

Gidecekti de. Gozlerinin onunde sevgilisinin oldurulduğu bu evden, bu evin insanlarından nefret ediyordu. Bunalıyordu buranın havasından. Hele uc analığıyla kuru Residin kuru karısının dırdırdımdan il allah demisti.

Çiftliğe gider, bu havadan, bu evin insanlarından kurtulurdu ama, sonra? Nikahlısı olacak o soytarıyla ne yapacaktı? "—Hic" diyordu. «]Ona avrat olmam, dünya duyaya gecse olmam ona avrat. O ne ki?

Bir sıkımlık eanı var. İnsan onu bir tokatta yıkar be"

Kemal gun gectikce icinde buyuyup, yucelesi-yordu.

O geceyi hic unutmıyacaktı!

Kapıyı filan rezelerinden sokup nasıl da arslan-lar gibi yetismisti! Sovan erkeği babasını, Hamzayı, Residi

birer yumrukta nasıl da devirmisti!

Unutamıyor, unutamıyordu. Geceleri duslerine giriyor, gunduzleri aklından çıkmıyordu. O, duslerine girip, aklından çıkmadıkca da, otekine "Koca" de-miyecekti!

O gun, yağmur yuklu bulutların gokyuzunu sımsıkı kapladığı, bunaltıcı bir gundu; yıl ar yılı hic bir motorlu aracın, semtine bile uğramadığı harap mahailenin daracık sokaklarında,

boyaları yer yer dokulmuş bir taksinin guclu homurtusu duyuldu. Yalın ayaklı, donsuz, etekleri sakıldaklı, çoğunun gozleri trahomlu bir alay cocuk kosustular. Taksinin cevresini aldılar. Sonra elele vererek bayram sevinci icinde costular. Yaygaracı bir cocuklar ordusu kalabalığı halindeydiler. Yalnız cocuklar mı?

Buyukler de ayni sevinci paylaşıyorlardı. Eğri, yamık cerceveli pencerelerde yaslı, genc kadın basları

birbirini ciğnercesine dışarıyı, daha cok da dışarda bekleyen taksiye bakıyorlar, cesitli fikirler ileri suruyorlardı.

Kendi kendine nasıl gidiyordu?

Benzini neresinden konuyordu?

Suyu? Suyu ya?

Lastiği patlarsa nasıl yamanıyor? Nasıl sisirili-yordu?

Onlar da belliyebilirler miydi surmesini? Kuru karısı da ordaydı: Atı, treni gecebilir miydi?

Taksi tam da Cemsir'lerin avlu kapısı onunde durmustu. İlkin berber Resit, ardından dusunceli dusunceli

Cemsir, Mamo, en arkadan da Yasin ağa inmislerdi. Zaloğlu, soforun yanındaydı. O da indi bir ara.

Kırpık bıyığından baska her yanı bilindiği uzereydi: Pırıl pırıl cizmeleri, belinde kusağı, tabancası, cebinde sustalısı...

Berber Resiften baskası dışarda kalmıstı. Oysa sevinc ve heyecandan birbirine dolasan bacaklarıy-'a avluyu gecmis, kapı onunde bir sure gezindikten sonra, sabırsızlıkla dalmıstı odaya:

— Haydi, neredesiniz? Kuru karısı da ordaydı:

— Hazır Resit ağa hazır..

Gul u'nun burnunu tutsalar canı cıkacaktı. Sertce bakmıstı kuru karıya:

— Nedir hazır oları? Resit:

— Geldik kızım, taksi getirdik senin icin, hususi...

— Sen mi getirdin?

— Hasa. Onlar!

— Onlarmıs. Basıma tuğ dikecekler sanki.. Berber Residin akılı gitti: "—Sakın bir terslik cıkarmaya kalkmasın kancık?"

— Gitmeyecek misin yani? Gul u gene parladı:

— Giderim gitmem, sana ne? Size ne ? Nedir telasınız?

Bozulmustu:

— Hic evladım, ne olsun? Bize gore hava hos. Bizimki...

Gul u dinlemedi. Analıklarıyla otekilerin imrenen bakısları onunde, oz anasının yatağına gitti, ağlıya-rak diz coktu, kadının sarılıktan hala sapsarı yanaklarını optu optu.. O da kızını hıckırıklar icinde sarmıs opuyor, kokluyordu. Uzun uzun ağlasıp opustuktan sonra kalktı, orada kalanların hic birine "—Hosca kalın" bile demeden, koltuğunda bohcası, merdiveni ofkeyle indi.

Avluda berber Resit yanına sokuldu:

— Bohcanı bana ver, dedi.

Gul u bakmadı bile. Hızlı adımlarla avluyu sertce gecti. Ağlamıyordu artık. Nefretle catılmış kasları, sımsıkı dudaklarıyla kinden bir heykeldi sanki.

Taksinin yanına gelince, Zaloğlu arabanın kapısını actı:

— Buyurun!

Bakmadı bile. Girdi, koseye buzuldu, basını kol arı arasına alıp basladı hıckırmaya. Zaloğlu, etekleri zil calarak, soforun yanına gecmisti.

Berber Resit yenilenmeyen bir yuzsuziukle taksinin kızıdan yana olan penceresine kosmustu. Gene basladı:

— Kızım, yavrum, evladım... Ele gune karsı, aman deyim ha!

Cemsir'se, vukuat gecesinden beri busbutun ufalmıs, durgunlasmıstı. Bir kıyıda bir golge gibi dikiliyordu, ne yapması gerektiğini kestiremiyordu.'

Bir ara yanına Yasin ağa sokuldu. Avucuna, dorde katlı butun bir bes yuz liralık sıkıstırdı. Bunun uzerine

kendine gelen Cemsir, once paraya sonra Yasin ağaya baktı.

— Sağ ol, dedi saskınlıkla.

Yasin ağa duymadı. Arabaya atladı:

— Haydi hosca kalın! Berber Resit yaklastı arabaya:

— Gule gule Yasin ağa. Uğurlu kademli olsun. Bundan boyle Gul u bizim değil sizin. Yolunuz acık olsun!

Taksi, cocukların yaygaraları arasında ağır ağır yurudu. Koseyi donup gozden tam kaybolmustu ki, Resit

Cemsir'in yanına kostu, merakla sordu:

— Parayı bir tamam aldın mı kurban?

Adeta porsumus Cemsir, aldım anlamına basını salladı.

— Hani? Ver bakim! Aldı.

— Butunmus. Gidip bozdurak hadi! Cemsir nedenini kavrıyjpgmadı birden:

— Niye?

— Bana para vermiyecen mi? Cemsir unutmustu. Berber Resit, taksinin kaybolduğu kőşeye dőndüler.

— Birinci Cilt